VENERABILIS BEDAE OPERA.

VENERABILIS
BEDAE
PRESBYTERI
ANGLO-SAXONIS
viri ſua ætate
doctiſsimi,
OPERA
quotquot reperiri
potuerunt omnia:
Hac vltima impreſsione ornatius
in lucem edita.
COLONIÆ AGRIPPINÆ
Sumptibus Anton. Hierati
et Ioan. Gymnici.
ANNO
MDC XII
O FOELIX COLONIA
AGRIPPINA

VITA VENERABILIS BEDÆ PRESBYTERI ANGLO-SAXONIS, EX ANNALIBVS CARDIN.

Cæſaris Baronij & alijs deſumpta.

SAnctus & Venerabilis Beda anno Chriſti ſexcenteſimo ſeptuageſimo primo, temporibus Adeodati Papæ, & Conſtantini Pogonati, in Anglia, prope Monaſterium Beatorum Petri & Pauli (quod, vt ait idem Beda libro 5 Hiſt. Ang. in fine, ad VVyrimudam & Ingiruum ſitum eſt) natus fuit.

Dum ſeptimum ſuæ ætatis annum, qui eſt Chriſti, 678. abſoluiſſet, vtroque parente deſtitutus, ſupradicto Monaſterio cura propinquorum traditus, ab eiuſdem Monaſterij Abbatibus, Benedicto & Ceolfrido, viris ſanctitate, doctrina & pietate celeberrimis educatus, à teneris virtuti & pietati ſimul aſſueuit.

Monimenta laborum ac ſtudiorum ſuorum innumera, quæ poſteris reliquit, eum non tantum Græcæ ac Latinæ linguæ peritum fuiſſe, atque in omni diſciplinarum genere excelluiſſe produnt: Verũ etiam Rhetorem, Hiſtoricum, Aſtronomum, Arithmeticum, Chronographum, Philoſophum ac Theologum tantum, atque eo tempore tam mirabilem extitiſſe teſtantur, vt apud iſtius ſæculi ſcriptores in Prouerbium abierit: *Hominem in extremo orbis angulo natum, vniuerſum orbem ſuo ingenio perſtrinxiſſe.* Tria hæc, orare, ſcribere, & docere, ei per totam vitam familiaria fuere.

Decimo nono vitæ ſuæ anno, qui incidit in annum Chriſti 690. Sergij Papæ 3 & Iuſtiniani Iunioris 6. tranſacto, Diaconatus ordinem à Ioanne Auguſtaldenſis Eccleſiæ Epiſcopo, iuſſu Ceolfridi Abbatis ſupranominati ſuſcepit.

Quando autem eiuſdem Ceolfridi mandato circiter annum ætatis ſuæ triceſimum, qui eſt Chriſti ſeptingenteſimus primus, & Sergij Papæ vltimus, Presbyteratus ordine inſignitus fuit, totum ſe Religioni, & ſacrarum literarum meditationi & interpretationi deuouit: prout de ſe ipſo in fine hiſtoriæ ſuæ Anglicanæ teſtatur his verbis: [Beda Dei famulus & presbyter monaſterij beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, quod eſt ad VVirimudam & Ingiruum. Qui natus in territorio eiuſdem monaſterij, cum eſſem annorum ſeptem, cura propinquorum datus ſum educandus reuerendiſſimo Abbati Benedicto, ac deinde Ceolfrido, cunctumque ex eo tempus vitæ in eiuſdem monaſterij habitatione peragens, omnem meditandis ſcripturis operam dedi, atque inter obſeruantiam diſciplinæ regularis, & quotidianam cantandi in Eccleſia curam, ſemper aut diſcere, aut docere, aut ſcribere, dulce habui.

Decimo nono autem vitæ meæ anno diaconatum, trigeſimo gradum presbyteratus, vtrumq; per miniſterium Epiſcopi Ioannis, iubente Ceolfrido Abbate, ſuſcepi. Ex quo tempore accepti presbyteratus, vſque ad annum ætatis meæ quinquageſimum nonum, hæc in ſcripturam ſanctam, meę, meorumque neceſſitati ex opuſculis venerabilium Patrum breuiter annotare, ſiue etiam ad formam ſenſus & interpretationis eorum ſuperadijcere curaui.] Hæc ipſemet Beda.

A Sergio Papa Romam vocatum eſſe, vt colloquio frueretur eius, qui per famam virtutum & ſcientiarum toti mundo innotuerat, eiuſdem Sergij Pontificis Epiſtola, quæ extat Tomo 3. Conciliorum generalium, indicat his verbis: *Opportunis ergo ac diuinis amplectenda ſolicitudinis tuæ petitionibus arctiſſima deuotione fauentes, hortamur Deo dilectam, religioſitatis tuæ bonitatem, vt quia exortis quibuſdam Eccleſiaſticarum cauſarum capitulis non ſine examinatione longius innoteſcendis, opus nobis ſunt ad conferendum artis literaturæ imbuti: Sicut decet deuotum auxiliatorem ſanctæ matris vniuerſalis Eccleſiæ, obedientem deuotionem huic noſtræ exhortationi non deſiſtas accommodare: ſed abſque aliqua immoratione religioſum Dei famulum Bedam, Venerabilis Monaſterij tui Presbyterum ad limina Apoſtolorum principum dominorum meorum Petri & Pauli, amicorum tuorum ac protectorum, ad noſtræ mediocritatis conſpectum non moreris dirigere: quem, fauente Domino ſanctis tuis precibus, non diffidas proſpere ad te redire, peracta præmiſſorum Capitulorum cum auxilio Dei deſiderata ſolemnitate. Erit enim (vt confidimus) etiam cunctis tibi creditis profuturum, quicquid Eccleſiæ generali claruerit per eius præſtantiam impertitum.*

Vnde quanta in eo fuerit modeſtia, quantuſque externorum honorum contemptus, nemo non facili negotio intelligit: qui cum in ſcriptis ſuis frequenter Sergij meminit, hanc vocationem, quæ ad ſummam laudem ſuam ſpectare videbatur, ſilentio præterijt. Fueritné ad petitionem Sergij Romam miſſus, planè ignoratur: non iuiſſe, & ex Anglia ne quidem pedem vllum extuliſſe, verius eſſe putamus. Nam quæ ad Hiſtoriam Anglicanam texendam, ex Eccleſiæ Romanæ Archiuis petere opus fuerat, non à ſe inde allata, ſed opera Nothelmi, qui ſub Gregorio Papa ſecundo Romam venit, ſe accepiſſe teſtatur in Epiſtola nuncupatoria ad Ceolulphum Regem poſita in fronte eiuſdem à ſe conſcriptæ hiſtoriæ.

[Ita iam celebre erat nomen eius, *ait Trithemius in vita Bedæ*, vt in quæſtionibus enodandis indigeret eo ſublimitas Romana. Et tantis planè condigna laus ſtudijs, quippè qui ex eo tempore, quo legere poterat, à ſacra lectione & ſtudio minimè ceſſabat.

Semper mens deuota ſtudiis occupabatur ſalutaribus, quibus legit, ſcripſit vel docuit. Erat ei mos ex lectione vehementer accendi & compungi, ita vt ſæpè inter legendum & docendum lachrymas calidas effunderet. Vnde poſt lectionem vel ſtudium ad orationes ſanctas doctor deuotus ſe contulit, ſciens magis Dei gratia quàm proprijs viribus ad ſcientiam perueniri ſcripturarum. O virum cunctis venerandum ſeculis, qui & mentis habitaculum orationibus, & Eccleſiam doctrinis illuſtrauit. Nullus vnquam nonnum Bedam vidit otioſum. Vehementiſſime amore ſtudij ſacri æſtuabat, ita vt ne ad momentum quidem potuerit eſſe otioſus.

Cum enim ad monaſterium puer intraſſet, intantùm ſtudendo profecit, vt non ſolùm in ſacris ſcripturis, ſed etiam in ſecularibus literis vltra omnes Angliæ doctores peritiſſimus euaſerit. Scripſit de omnibus artibus, quas liberales vocant, tractatus plures atque pulcherrimos. In extremo mundi, vt ita dicam, poſitus, Græcam linguam magna ex parte didicit, & nec Hebraicæ penitus indulſit. Habuit multos egregios diſcipulos, quos ſuo ſtudio & exemplo ad amorem ſcripturarum inæſtimabili feruore prouocabat. Nec ſolùm ſtudijs, ſed quod ijs amplius eſt, religione & ſanctitate, quos docuit, fecit inſignes. Fuit autem vir per omnia magnificus, ſcientia & morum honeſtate venerabilis. Charitate ſiquidem refulſit geminata ſublimis, deuotione præcipuus, caſtimonia vitæ glorioſus.

Erat autem decentis ſtaturæ, inceſſu grauis, voce ſublimis, ore facundus, vultu decorus, & quædam mixta iucunditati ſeueritas. Vnde bonis & deuotis erat affabilis, ſuperbis autem & negligentioribus terribilis. Se ita manſuetum & humilem cunctis exhibuit, vt in toto monaſterio vix haberet æqualem. Quicquid autem ſtudendo & meditando de ſcripturis potuit appræhendere, ſine inuidia communicabat ijs, quos idoneos viderat, & in amore ſcientiæ ſalutaris flagrantes. De tota Anglia viri confluebant ad eum, cupientes ſub eius magiſterio & morum & ſcientiæ ſcripturarum incrementa ſuſcipere. Nam eius conuerſatio, intuentibus norma totius religionis erat & honeſti. Et quid multis nitar ſermonibus? talis ac tantus erat vir ille ſacratus, vt omnis laus eius virtutibus ſit prorſus inferior. O vtinam tale iam ſtudium amarent monachi: quàm felix eſſet ſtatus religionis. Amator veræ ſcientiæ erat is, de quo loquimur: qui non battologiam, ſed virtutem in ſtudio quærebat. Nam incurioſi fuit, ſed dulcis eloquij.] Hæc Trithemius.

Anno ætatis ſuæ quinquageſimo nono, qui incidit in annum Chriſti ſeptingenteſimum trigeſimum primum, ſcriptorum ſuorum Catalogum abſoluit illum, qui ponitur ad finem Epitomes ante antiquum auctorem Anonymum, qui poſt eum res Anglorum eſt proſecutus. In quo non ſine magno detrimento Eccleſiæ plurima deſiderantur, quę vel iniuria vel antiquitate temporum interierunt. Quę verò huic non inſerta repeniuntur, vel poſt annum ætatis Bedæ quinquageſimum nonum ſcripta fuêre: vel à poſteris & diſcipulis Bedæ amantiſſimis ſeruis inuenta, & è tenebris eruta, ſimul cùm alijs, quę infra deſignantur, in lucem ſunt emiſſa.

CATALOGVS SCRIPTORVM EIVS AB *Anonymo auctore compilatus, iſte eſt:*

In principium Geneſis vſque ad natiuitatem Iſaac, & electionem Iſraelis, & Iſmaelis reprobationem libros tres.

De tabernaculo & vaſis eius, ac veſtibus ſacerdotum libros tres.

Item in primam partem Samuelis, id eſt, vſque ad mortem Saul, libros quatuor.

De ædificatione templi allegoricæ expoſitionis, ſicut & cætera, libros duos.

Item in Regum librum triginta quæſtionum.

In Prouerbia Salomonis, libros tres.

In Cantica Canticorum, libros ſex.

In Eſaiam, Danielem, duodecim Prophetas, & partem Hieremiæ, diſtinctiones capitulorum ex tractatu beati Hieronymi excerptas.

In Eſdram & Nehemiam, libros tres.

In Canticum Abacuch, librum vnum.

Item capitula lectionum in Pentateuchum Moyſi, Ioſue, Iudicum.

In li-

In libros Regum, & verba dierum.
In librum beati Patris Iob.
In parabolas, Eccleſiaſten, & Canticum Canticorum.
In Eſaiam Prophetam.
In Eſdram quoque & Nehemiam.
In Euangelium Marci libros quatuor.
In Euangelium Lucæ, libros ſex.
Homiliarum Euangelij, libros duos.

In Apoſtolum quæcunque in opuſculis S. Auguſtini expoſita inueni, cuncta per ordinem tranſſcribere curaui.

In actus Apoſtolorum libros duos.
In Epiſtolas ſeptem Canonicas, libros ſingulos.
In Apocalypſim Sancti Ioannis, libros tres.
In capitula lectionum in totum nouum teſtamentum, excepto Euangelio.

Item librum Epiſtolarum ad diuerſos, videlicet: De ſex ætatibus ſæculi vna eſt. De manſionibus filiorum Iſrael vna. De eo, quod ait Eſaias: Et claudentur ibi in carcere, & poſt dies multos viſitabuntur, vna. De ratione biſſexti vna. De æquinoctio iuxta Anatolium vna.

Item de hiſtorijs Sanctorum, librum vitæ paſſionis ſancti Felicis Confeſſoris, & de metrico Paulini opere in proſam tranſtuli. Librum vitæ & paſſionis ſancti Anaſtaſij malè de Græco tranſlatum, & peius à quodam imperito emendatum, prout ad ſenſum, correxi.

Vitam ſancti patris, monachi ſimul & Antiſtidis Cuthberti, & priùs heroico metro, & poſtmodum plano ſermone deſcripſi.

Hiſtoriam Abbatum monaſterij huius, in quo ſupernæ pietati deſeruire gaudeo, Benedicti, Ceolfridi, & VVerthberti in libellis duobus.

Hiſtoriam quoque Eccleſiaſticam gentis noſtræ in quinque libros.

Martyrologium de natalitijs ſanctorum Martyrum diebus, in quo omnes, quos inuenire potui, non ſolum qua die, verùm etiam quo genere certaminis, vel ſub quo iudice mundum vicerint, diligenter annotare ſtudui.

Librum hymnorum diuerſo metro ſiue rythmo.
Librum Epigrammatum heroico metro ſiue Elegiaco.
De natura rerum, & de temporibus, libros ſingulos.
Item de temporibus, librum vnum maiorem.
Librum etiam de orthographia, alphabeti ordine diſtinctum.
Item librum de arte metrica, & huic adiunctum alium.

De ſchematibus & tropis libellum, hoc eſt, de figuris, modisq́; locutionum, quibus Scriptura ſancta contexta eſt.

Ad quem autem annum Redemptoris vita peruenerit, quoto anno ætatis ſuæ deceſſerit, non ſatis conſtat. Marianus Scotus anno ſeptingenteſimo vigeſimo nono. Sigebertus ſeptingenteſimo trigeſimo primo. Trithemius ſeptingenteſimo trigeſimo tertio: alij grauiſſimè aberrantes, ſeptingenteſimo mortuum eſſe contendunt. Verùm ex ſcriptis eius ait Baronius: *Certò certius elici poſſe videtur, vt alterum de duobus ſit affirmandum; vel ſcriptum librum Bedæ abſque controuerſia ipſi tributum eius non eſſe, vel ex eo fateri, ipſum ſaltem perueniſſe ad annum ætatis centeſimum quintum. Etenim in ea Epiſtola inter alias eius lucubrationes ſuperiùs numeratas, cuius eſt titulus:* De æquinoctio iuxta Anatolium, *ad fratrem VVicrhedam presbyterum ſcripta, quæ incipit:* Libenter accepi literas tuæ benignitatis, & cætera, *habet iſta prope finem poſt prolixam ea de re diſputationem:* Vt te exemplis ad inueniendam inſtruam feriam, quæ decima quarta occurrat luna (vt puta) anno præſenti Dominicæ Incarnationis ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſexto: ſume epactas huius anni, & cætera, *docens eo anno lunam decimam quartam fuiſſe quinto Idus Aprilis, Dominicum vero diem Paſchatis decimo octauo Kalendas May. Cum igitur dicto anno Redemptoris ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſexto ea Beda ſcribere ſe teſtetur; vtique affirmare neceſſe, vt dictum eſt, perueniſſe ſaltem ad annos ætatis centum quinque. Nec eſt, quod quis dicere poſſit per errorem in numerum irrepſiſſe: ſiquidem idem deſignatus Annus ad amuſſim concordat cum tabulis Aſtronomicis in circulo decennouenali decimo tertio, in quo dictis diebus æquè ponitur luna decima quarta, & dies Paſchæ.*

Sic igitur eius Epiſtolæ auctoritate, quam Bedæ adſcribunt omnes, apparet, longè diuturniorem vixiſſe ætatem, quam tradant alij. Certe quidem ſe multum vixiſſe, diem obiturus teſtatus eſt, exſatiatus ætate longæua, vt proximè dicturi ſumus. Quodſi hæc de longa Bedæ ætate non placent, vt noua & hactenus inaudita, tunc incumbit labor his, qui negant, non eſſe Bedæ citatam nuper Epiſtolam, falſoque recenſeri inter alia eius ſcripta, monſtrare; & nos veriora promenti haud inuiti acquieſcimus, parati ſemper ſequi firmiora tradentem. Hæc baron.

Tranſitus eius ad Dominum ex hac vita qualis fuerit, & quando contigerit, illa germana ac ſinceriſſima Epiſtola vnius cuiuſpiam ex diſcipulis eius, qui morienti adfuit, indicat, quam hic integram ſubijcimus.

Munuſ-

Munuſculum quod iuſiſti, multum libenter accepi, multumque gratanter literas tuæ deuotæ eruditionis legi, in quibus, quod maxime deſiderabam, Miſſas videlicet, & orationes ſacroſanctas, pro Deo dilecto patre ac magiſtro Beda, à vobis diligenter celebrari reperi. Vnde delectat magis pro eius charitate, quàm fretus ingenio, paucis ſermonibus dicere, quo ordine migrarit à ſeculo, cum hoc etiam te deſideraſſe, & popoſciſſe intellexi. Grauatus eſt quidem infirmitate, & maximè creberrimi anhelitus, ſed tamen penè ſine aliquo dolore, ante diem reſurrectionis Dominicæ, id eſt, ferè duabus hebdomadibus. Et ſic poſtea lætus & gaudens, gratiaſque agens Deo omnipotenti omni die & nocte, imò horis omnibus, vſque ad diem aſcenſionis Dominicæ, id eſt, ſeptimo Idus Maij vitam ducebat, & nobis diſcipulis ſuis quotidie lectiones dabat. Quicquid autem reliquum diei fuit, in Pſalmorum cantu, prout potuit, ſe occupabat. Totam verò noctem lætus in orationibus, & gratiarum actione Deo ducere ſtudebat, niſi tantum modicus ſomnus impediret: itemque euigilans ſtatim conſueta ſcripturarum modulamina ruminabat, extenſiſque manibus Deo gratias agere non eſt oblitus. Verè fateor, quia neminem alium vnquam oculis meis vidi, nec auribus audiui, tam diligenter gratias Deo viuo referre. O verè beatus vir. Canebat autem ſententiam Sancti Pauli, dicentis: *Horrendum eſt incidere in manus Dei viuentis*, & multa alia de ſacra Scriptura, in quibus nos à ſomno animæ exurgere præcogitando horam vltimam admonebat. Et in noſtra quoque lingua, vt erat doctus in noſtris carminibus, dicens erat de terribili exitu animarum à corpore. Cantabat etiam Antiphonas ob noſtram conſolationem & ſuam, quarum vna eſt: *O Rex gloriæ, Domine virtutum.* Cum veniſſet autem ad illud verbum: *Ne derelinquas nos orphanos:* prorupit in lachrymas, & multum flebat. Et poſt horam cœpit repetere, quæ inchoauerat, & ſic per totum diem faciebat. Et nos quidem audientes, luximus cum ipſo, & fleuimus. Altera vice legimus, altera vice plorauimus, imò cum fletu legimus. In tali lætitia quadrageſimales dies vſque ad diem præfatum deduximus. Et ille multum gauiſus eſt, & Deo gratias referebat, quia ſic meruiſſet infirmari. Et ſæpè dicebat: *Flagellat Deus omnem filium, quem recipit.* Et ſententiam Ambroſij: *Non ſic vixi, vt me pudeat inter vos viuere, ſed nec mori timeo, quia bonum Dominum habemus.*

In iſtis autem diebus duo opuſcula memoriæ digna, exceptis lectionibus, quas quotidie accepimus ab eo, & cantu Pſalmorum facere ſtuduit, id eſt, à capite Euangelij ſancti Ioannis, vſque ad eum locum, in quo dicitur: *Sed hæc quid ſunt inter tantos?* in noſtram linguam ad vtilitatem Eccleſiæ Dei conuertit. Et de libris Iſidori Epiſcopi excerptiones quaſdam, dicens: *Nolo vt pueri mei mendacium legant, & in hoc poſt meum obitum ſine fructu laborent.* Cum veniſſet autem tertia feria ante aſcenſionem Domini, cœpit vehementius ægrotare in anhelitu, & modicus tumor in pedibus eius apparuit. Totum tamen illum diem docebat, & hilariter dictabat, & nonnunquam inter alia dixit: *Diſcite cum feſtinatione, quia neſcio quamdiu ſubſiſtam, & ſi poſt modicum tollat me factor meus.* Vnde nobis videbatur, ne forte exitum ſuum bene ſciret, & ſic noctem in gratiarum actione peruigil duxit. Et mane illuceſcente, id eſt, quarta feria, præcepit diligenter ſcribi, quæ cœperamus, & hoc fecimus vſque ad horam tertiam.

A tertia vero hora ambulauimus cum reliquijs ſanctorum, vt conſuetudo illius diei poſcebat, & vnus ex nobis erat cum illo, qui dixit ei: *Adhuc capitulum vnum de libro, quem dictaſti, deeſt, & videtur mihi difficile tibi eſſe plus te interrogare.* At ille inquit: *Facile eſt, accipe calamum tuum, & tempera, & feſtinanterque ſcribe:* & ille fecit ita. At nona hora dixit mihi: *Quædam precioſa in mea capſella habeo, id eſt, piper, oraria & incenſa: ſed curre velociter, & adduc Presbyteros monaſterij noſtri ad me, vt & ego munuſcula, qualia mihi Deus donauit, illis diſtribuam.* Quod & cum tremore feci. Et præſentibus illis locutus eſt ad eos, vnumquemque monens & obſecrans, Miſſas & orationes pro ſe diligenter facere.

Quod illi libenter ſe facturos reſponderunt, lugebant autem & flebant, maximè à verbo quod dixerat, quia æſtimaret, quod faciem eius non multò amplius in hoc ſeculo viſuri eſſent. Gaudebant autem de eo, quod dixit: *Tempus eſt, ſi ſic factori meo videtur, vt ad eum modo abſolutus ex carne veniam, qui me, quando non eram, ex nihilo formauit. Multum tempus vixi, beneque mihi pius iudex vitam meam prouidit, tempus abſolutionis meæ prope eſt. Etenim anima mea deſiderat regem meum Chriſtum in decore ſuo videre.* Sic & alia multa vtilitatis cauſa ad noſtram ædificationem locutus, diem vltimum in lætitia vſque ad veſperum duxit. Et præfatus puer nomine VVilberch adhuc dixit: *Magiſter dilecte, reſtat adhuc vna non deſcripta.* At ille: *Bene*, inquit, *conſummatum eſt, veritatem dixiſti. Accipe caput meum in manus tuas, quia multum me delectat ſedere ex aduerſo loco ſancto meo, in quo orare ſolebam, vt & ego ſedens patrem meum inuocare poſſim.* Et ſic in pauimento ſuæ caſulæ decantans: *Gloria patri & filio, & Spiritui ſancto*, & cætera, vltimum ex corpore exhalauit ſpiritum. Atque ſine dubio credendum eſt, quia pro eo, quòd hic ſemper deuotiſſimus in Dei laudibus laborauerat, ad gaudia deſideriorum cœleſtium anima eius ab Angelis portaretur. Omnes autem, qui audierunt & viderunt obitum Bedani patris noſtri, nunquam ſe vidiſſe alium in tam magna deuotione, atque tranquillitate vitam finiſſe teſtabantur: quia vt audiſti, quouſque anima eius in corpore fuit, *Gloria patri*, & alia quædam ad gloriam Dei cecinit, & manibus expanſis Deo gratias agere non ceſſabat. Scire autem debes, quia adhuc multa narrari & ſcribi poſſent de eo, ſed nūc breuitatem ſermonis ineruditio linguæ meæ facit.

Attamen cogito Deo adiuuante, ex tempore plenius de eo ſcribere,
quæ oculis vidi, & auribus audiui.

* *
*

Epira-

Epitaphium etſi pium quidem, egregiæ tamen ſanctitati ac doctrinæ tanti viri non ſatis conueniens, extat tale:

Presbyter hic Beda requieſcit, carne ſepultus,
Dona Chriſte animam in cælis gaudere per æuum;
Daq́; illum Sophiæ debriari fonte, cui iam
Suſpirauit ouans intento ſemper amore.

Qui hos verſus primus reddidiſſe reperitur, vetus aſſectator Bedæ in hiſtoria Anglicana, ita mox iure expoſtulat: [Poteritne, inquit, vlla excuſatione hic pudor extenuari; vt nec in eo monaſterio, vbi illo viuente totius literaturæ exultabat gymnaſium, potuerit inueniri homo, qui memoriam eius formaret, niſi exili & miſerabili ſtylo]; *ſed illud deterius, quod finxit ſibi fabula epitaphium Bedæ, de quo hæc in vita eius, quæ à Petro deſcribitur in Sanctorum catalogo* : Alius diſcipulus eius, cùm, ipſo defuncto, titulum ſepulchro facere diſpoſuiſſet vnico carmine leonino, ſic incipiens: *Hac ſunt in foſſa*, & vellet finire, *Bedæ ſancti*, vel *Presbyteri oſſa*; nec metrum ſtare poſſet, & nullum aliud vocabulum eidem occurreret; attædiatus tandem iuit dormitum. Et ecce manè in tumulo manibus Angelicis reperit ſcriptum:

Hac ſunt in foſſa Bedæ Venerabilis oſſa.

Hæc auctor dum cauſam affert, cur Beda non, vt alij, Sanctus dictus ſit, ſed Venerabilis, ad quod aſtruendum iſta quoque adducit: Cum ex nimia ſenectute oculis caligaſſet, & diſcipulo duce ad lapidum congeriem perueniſſet, diſcipulus ei ſuadere cœpit, quod magnus illic eſſet populus congregatus, qui ſumma affectione & ſilentio eius prædicationem expectabat. Cumque ſanctus feruenti ſpiritu elegantiſſimum ſermonem feciſſet & concluſiſſet, per omnia ſæcula ſæculorum: Lapides reſponderunt, Amen Venerabilis Beda. *hæc ibi de indito ipſi cognomento Venerabilis. De quibus cùm nihil Bedæ aſſectator diſcipulus dicat, poſt ipſum iſta excogitata eſſe videri poſſunt, quæ nec à Trithemio eſſe recepta noſcuntur.*

Porrò iſta quidem vel ex eo ſaltem erroris redarguuntur, quod eiuſmodi titulus, Venerabilis, *communis alioqui presbyteris omnibus, incognitus maioribus fuiſſe videtur, qui eundem Bedam non iſto, ſed alio titulo nominarunt: ſiquidem Hilduinus in Areopagiticis, auctor eiuſdem ſæculi, ipſum, Sanctum Bedam presbyterum nominat, ſicut & Marianus Scotus, cum de ipſo ait*: Sanctus Beda presbyter Anglicus, computatur, his temporibus clarus habetur.

Albinus Flaccus & ipſe Anglus, atque eiuſdem temporis ſcriptor, cùm eum citat, Bedam ſacerdotem & doctorem eximium appellat in libris de diuinis officijs, & Amalarius, qui & ipſe eodem ſæculo vixit, citans ſæpe Bedam, nunquam eo titulo, Venerabilis, *ornat, ſed potius honoris cauſa, interdum dominum Bedam appellat. Vſuardus qui & eodem vixit tempore, ſimpliciter abſque illo,* Venerabilis, *titulo nominat Bedam, adeo vt appareat inanis ea, quæ aſſeritur eius tituli cauſa. Porrò vitam Bedæ à Cuthberto Abbate ſcriptã fuiſſe, Molanus teſtatur ſed caremus ea, maximo detrimento veritatis. Tanto doctore iure ſemper gloriata eſt ſancta Eccleſia Anglicana: quem cum reijciant filij deſertores, qui, loco ipſius Pſeudoapoſtolos* a *errantes, & in errorem mittentes, abeuntes retro poſt ſatanam ſunt ſecuti: in futuro ſæculo ante iudicium magni Dei, tanto inſtante accuſatore ſententiam damnationis accipient. Baron.* a 2. ad Tim. 3

Laudauit eum laudatiſſimus vir Sanctus Bonifacius Germaniæ Apoſtolus in Epiſtola ad Cuthbertum Abbatem eiuſdem monaſterij, his verbis: [Interea rogamus, vt aliqua de opuſculis ſagaciſſimi inueſtigatoris ſcripturarum Bedæ monachi, quem nuper in domo Dei apud vos vice candelæ Eccleſiæ, ſcientia ſcripturarum fulſiſſe audiuimus, conſcripta nobis tranſmittere dignemini: & ſi vobis laborioſum non ſit, vt donum * vnum nobis grande ſolatium peregrinationis noſtræ tranſmittatis] * Partem vnam.

Et in Epiſtola ad Egbertum Eboracenſem Archiepiſcopum his verbis: [Modo autem inhianter deſiderantes flagitamus à vobis ad gaudium, vt memores noſtri eo modo, quo & ante mecum feciſtis, aliquam particulam, vel ſcintillam de candela Eccleſiæ, quam illuxit Spiritus ſanctus in regionibus prouinciæ veſtræ, nobis deſtinare curetis; id eſt, vt de tractatibus, quos ſpiritualis presbyter & inueſtigator ſanctarum ſcripturarum Beda referando compoſuit, partem qualemcunque dignemini mittere. Maximè autem (ſi fieri poſſit) quod nobis prædicantibus habile, & manuale, & vtile eſſe videtur ſuper Lectionarium anniuerſarium, & Prouerbia Salomonis, quia commentarios ſuper illa eum condidiſſe audiuimus]

Vulgatam editionem Sacroſanctæ Scripturæ, velut alter Spiridion acerrimè ſemper defendit. Nam cum in Actis Apoſtolorum pleraque ex Græco aliter quàm vulgata haberet, tranſtuliſſet, hanc conteſtationem præmiſiſſe voluit: *Lectorem*, inquit, *admoneo, vt hæc vbicunque fecerimus, gratia eruditionis legat, non in ſuo tamen volumine velut emendata interſerat, niſi forte ea in Latino Codice ſuæ editionis antiquitus ſic interpretata repererit.*

Libro illo, quem Euſebius Pamphili de Paſchate ſcriptum Conſtantino obtulit deceptus, per errorem ſcripſit libro de rat.temp. cap. 42. Euſebium Pamphili fuiſſe auctorem numeri illius, qui Aureus nuncupari conſueuit, decem & nouem annorum periodum continens, quem teſte S Ambroſ.Epiſt.ad Epiſc.Prouinc.Aemiliæ à Patribus Nicæni Concilij, & potiſſimum Alexandrinis Epiſcopis concinnatum eſſe conſtat. Id quod ſcribit de Auguſtino Anglorum Epiſcopo, poſt Anglorum conuerſionem factam ad Aetherium Epiſcopum Arelat.in Galliam miſſo, vt ab eo Epiſcopus ordinaretur, Sancti Gregorij teſtimonio corrigitur, qui in Epiſtola 30.lib.7.teſtatur, illum à Germaniæ Epiſcopis ordinatum fuiſſe Epiſcopum, priuſquam Angliam intraret.

FINIS VITAE BEDAE.

PRIMI TOMI ELENCHVS.

CVnabula grammaticæ artis Donati. Pagina 1
De octo partibus orationis, liber. 14
De arte metrica, liber. 25
De ſchematibus Scripturæ, liber. 42
De tropis ſacræ ſcripturæ, liber. 47
De orthographia, liber. 53
De Arithmeticis numeris, liber. 72
De computo dialogus. 85
De diuiſionibus temporum, liber. 89
De arithmeticis propoſitionibus. 100
De ratione calculi. 111
De numerorum diuiſione 123
De loquela per geſtum digitorum, libellus. 127
Brideferti Rameſienſis in eundem libellum commentariolus. 128
Ioannis Nouiomagi ſcholia in eundem. 129
De ratione vnciarum, libellus. 141
Bridferti commentariolus in eundem. 142
De argumentis lunæ. 143
Ephemeris, ſiue computus vulgaris. 169
De emboliſmorum ratione computus. 215
Decennouenales circuli. 254
De cyclo paſchali. 321
De mundi cœleſtis terreſtriſque conſtitutione, liber. 324
De muſica theorica. 344
De muſica quadrata, ſeu menſurata. 351
De circulis ſphæræ, & polo. 365
De planetarum & ſignorum cœleſtium ratione. 369.
De tonitruis, libellus. 387
Prognoſtica temporum. 390
De menſura horologij, libellus. 393
De aſtrolabio, libellus. 394
De natiuitate infantium, libellus. 397
De minutione ſanguinis, libellus. 398
De ſeptem mundi miraculis, libellus. 401
Hymni. 407
De ratione computi, libellus. 418

SECVNDI TOMI *Elenchus.*

DE natura rerum. liber.
De temporum ratione, liber.
De ſex ætatibus mundi: ſiue Chronica, libellus.
De temporibus, liber.
Sententiæ ex Ariſtotele.
Sētētiæ ex Cicerone, ſiue axiomata philoſophica.
Prouerbiorum liber.
De ſubſtantijs.
περὶ διδάξεων, ſiue elementorum philoſophiæ libri quatuor.
De Paſchæ celebratione, ſiue de æquinoctio vernali, liber.
De diuinatione mortis & vitæ, epiſtola.
De arca Noe. De linguis gentium.
Sibyllina oracula.

TERTII TOMI *Elenchus.*

GEntis Anglorum Eccleſiaſtica hiſtoria, libri quinque.
Epitome eiuſdem hiſtoriæ.
Vita D. Cuthberti.
Vita D. Felicis.
Vita D. Vedaſti.
Vita D. Columbani.
Vita D. Attalæ.
Vita D. Patricij, libri duo.
Vita D. Euſtaſij.
Vita D. Bertolfi.
Vita D. Arnolfi.
Vita D. Burgundoforæ.
Iuſtini martyrium, carmine.
Martyrologium.
De ſitu vrbis Hieruſalem.
Interpretatio nominum Hebraicorum & Græcorum in ſacris Biblijs.
Excerptiones & Collectanea quædam.

QVARTI TOMI *Elenchus.*

HExameron.
In Geneſin expoſitio.
In Exodum Explanatio.
In Leuiticum explanatio.
In librum Numeri explanatio.
In Deuteronomium explanatio.
In Samuelem prophetam allegorica expoſitio, libri quatuor.
In libros Regum, quæſtiones.
In Eſdram & Neemiam prophetam, allegorica expoſitio, libri tres.
In librum Tobiæ expoſitio allegorica.
In Iobum expoſitio, libri tres.
In Parabolas Salomonis expoſitio, libri tres.
In cantica canticorum expoſitio, libri ſeptem.
De tabernaculo & vaſis eius, ac veſtibus ſacerdotum, libri duo.

QVINTI TOMI *Elenchus.*

IN Matthæum expoſitio, libri quatuor.
In Marcum expoſitio, libri quatuor.
In Lucam expoſitio, libri ſex.
In Ioannem expoſitio.
In acta Apoſtolorum expoſitio.
De nominibus locorum vel ciuitatum, quæ in libro actuum Apoſtolorum leguntur.
In D. Iacobi epiſtolam expoſitio.
In primam D. Petri epiſtolam expoſitio.
In ſecundam eiuſdem epiſtolam expoſitio.
In primam B. Ioannis epiſtolam expoſitio.
In ſecundam eiuſdem epiſtolam expoſitio.
In tertiam eiuſdem epiſtolam expoſitio.
In epiſtolam Iudæ Apoſtoli expoſitio.
In Apocalypſim Ioann. Apoſtoli explanatio.

SEXTI TOMI *Elenchus.*

REtractationes in actus Apoſtolorum.
Quæſtiones in acta Apoſtolorum ſex.
In epiſtolam Pauli ad Romanos, expoſitio.
In epiſtolam Pauli priorem ad Corinthios, expoſitio.
In epiſtolam Pauli poſteriorem ad Corinthios, expoſitio.

In epiſtolam Pauli ad Galatas expoſitio.
In epiſtolam Pauli ad Epheſios expoſitio.
In epiſtolam Pauli ad Philippenſes expoſitio.
In epiſtolam Pauli ad Coloſſenſes expoſitio.
In epiſtolam Pauli in priorem ad Theſſalonicenſes, expoſitio.
In epiſtolam Pauli poſteriorem ad Theſſalonicẽſes, expoſitio.
In epiſtolam Pauli primam ad Timotheum, expoſitio.
In epiſtolam Pauli ſecundam ad Timotheum, expoſitio.
In epiſtolam Pauli ad Titum, expoſitio.
In epiſtolam Pauli ad Philemonem, expoſitio.
In epiſtolam Pauli ad Hebræos, expoſitio.
Aniani epiſtola ad Euangelium presbyterum.
Ioannis Chryſoſtomi epiſtola de laudibus beati Pauli Apoſtoli.

SEPTIMI TOMI
Elenchus.

Homiliæ æſtiuales de Tempore, triginta tres.
Homiliæ æſtiuales de Sanctis, triginta duæ.
Homiliæ hyemales de Tempore, quindecim.
Homiliæ Quadrageſimales, viginti duæ.
Homiliæ hyemales de Sanctis, ſedecim.
Sermones ad populum varij.
Scintillæ, ſiue Loci communes.
De muliere forti, libellus.
De officijs, libellus.
Fragmenta quędam in libros Sapientiales, & Pſalterij verſus aliquot.

OCTAVI TOMI
Elenchus.

De templo Salomonis, liber.
De ſex dierum creatione, liber.
Quæſtiones ſuper Geneſim.
Quæſtiones ſuper exodum
Quæſtiones ſuper Leuiticum.
Quæſtiones ſuper librum Numeri.
Quæſtiones ſuper Deuteronomium.
Quæſtiones ſuper librum Ieſu Naue.
Quæſtiones ſuper librum Iudicum.
Quæſtiones ſuper librum Ruth.
Quæſtiones ſuper quatuor libros Regum.
Quæſtionum variarum, liber.
In Pſalmorum librum commentaria.
Vocabulorum Pſalterij expoſitio, item de diapſalmate collectio.
Sermo de eo, quod in Pſalmis legitur: Dominus de cœlo proſpexit, &c.
In Boethij librum de Trinitate, commentarius.
De ſeptem verbis Chriſti, oratio.
Meditationes paſſionis Chriſti per ſeptem diei horas.
De remedijs peccatorum.
Vita Venerabilis Bedæ.
Obitus eiuſdem.

FINIS.

BEDAE PRESBYTERI PRÆFATIO.

ARTIVM Donati liber ita à plerisque vitiatus eſt & corruptus, dum vnuſquiſque pro libitu ſuo, ſiue ex alijs auctoribus, quod ei viſum eſt addidit, ſiue declinationes aut coniugationes & cæterum huiuſmodi inſeruit: vt niſi in antiquis codicibus, vix purus & integer, vt ab eo eſt editus, reperiatur. Quod ne nos quoque feciſſe videamur, qua ex cauſa præſens digeſſerimus Opuſculum, breuiter in liminari paginola exponendum eſſe cenſuimus. Nouerunt omnes qui Artis huius ampliorem, quàm nos ſumus, iam aſſecuti ſunt: quod priorem artem prædictus artigraphus ob inſtructionem puerorum, ſub interrogationis & reſponſionis ſpecie deſcripſerit, prout ſcilicet ingenijs & ſtudijs ſui temporis ſufficere iudicauit. Verùm quia nos noſtriq́; ſimiles adeo obtuſiſſimus & hebetes, vt plerunque, quod regulariter vel interrogare vel reſpondere poſſit, ignoremus: libellum hunc iuxta paruitatem ſenſus noſtri collegimus, acutioribus quidem & capacioribus minime neceſſarium ſimplicioribus vero & minus promptis (quantum exiſtimamus) vtilem, in quo & ordinem præfati artigraphi tam in rogando, quàm in reſpondendo tenuimus, & probationes quaſdam paruulis & incipientibus neceſſarias ex latere copulauimus, & cætera quæ huiuſmodi inſtructio expetere videbatur. Quatenus paruuli bonæ indolis ad iſtius Artis ſe ſtudium conferentes, ea de quibus interrogaturi eſſent & reſponſuri, ipſi ſibi aliquatenus probare, & probando facilius inuenire poſſent, & hoc quaſi ludo exercitati, & exercitio excitati, ad maiora & pleniora capienda, fierent promptiores.

CVNABVLA GRAMMATICÆ ARTIS DONATI, A BEDA RESTITVTA

LIBER PRIMVS.

PARTES orationis quot ſunt? Octo. Quæ? Nomen, Pronomen, Verbum, Aduerbium, Participiũ, Coniunctio, Præpoſitio, Interiectio. Donatus quæ pars orationis eſt? Nomen. Nomen quid eſt? Pars orationis cum caſu, corpus aut rem propriè communiterue ſignificans. Nomini quot accidunt? Sex. Quæ? Qualitas, comparatio, genus, numerus, figura, caſus. Qualitas nominum in quo eſt? Bipartita eſt, aut enim vnius nomen eſt, & proprium dicitur: aut multorum, & appellatiuum eſt. Hoc nomen, proprium an appellatiuum? Proprium. Vnde hoc probas? quia non multorum, ſed vnius eſt. Grammaticus eſt proprium an appellatiuum? Appellatiuum. Vnde hoc probas? Quia non vnius, ſed multorum eſt comparationis. Gradus quot ſunt? Tres. Qui? Poſitiuus, vt doctus: comparatiuus, vt doctior: ſuperlatiuus, vt doctiſſimus. Quæ nomina comparantur? Appellatiua duntaxat qualitatem aut quantitatem ſignificantia. Donatus comparatur, aut non? Nõ. Vnde hoc probas? Quia propria nomina minime comparantur. Bonus comparatur, an nõ? Comparatur. Vnde hoc probas? Quia & appellatiuum eſt, & qualitatem ſignificat. Quomodo? Vt bonus, melior, optimus. Magnus comparatur, an non? Cõparatur. Vnde hoc probas? Quia & appellatiuum eſt, & quantitatem ſignificat. Quomodo? vt magnus, maior, maximus. Stilus comparatur, an non? Non. Vnde hoc? Quia licet appellatiuum ſit, nec qualitatem tamen, nec quantitatem ſignificat. Genera nominum quot ſunt? Quatuor. Quæ? Maſculinum, vt hic magiſter: fœmininum, vt hæc

muſa: neutrum, vt hoc ſcamnum: commune, vt hic & hæc ſacerdos. Eſt præterea trium generum, quod Omne dicitur, vt hic & hæc & hoc felix. Eſt & Epicœnum, id eſt, promiſcuum, vt paſſer, aquila. Donatus, cuius generis nomen eſt? Maſculini. Vnde hoc? Quia numero ſingulari, caſu nominatiuo pronomen ei, vel articulus præponitur hic. Quomodo? vt hic Donatus. Grammatica, cuius generis nomen eſt? Fœminini. Vnde hoc? Quia numero ſingulari, caſu nominatiuo pronomen ei vel articulus præponitur hæc. Quomodo? vt hæc grammatica. Scamnum, cuius generis nomen eſt? Neutri. Vnde hoc? Quia numero ſingulari, caſu nominatiuo pronomen ei vel articulus præponitur hoc. Quomodo? Vt hoc ſcamnum. Sacerdos, cuius generis nomen eſt? Communis. Vnde hoc? quia ſimul maſculinum fœmininumque ſignificat. Quomodo? Vt hic & hæc ſacerdos? Felix, cuius generis nomen eſt? Omnis. Vnde hoc? Quia ſub vna ſignificatione, tria genera comprehendit. Quomodo? Vt hic & hæc & hoc felix. Paſſer, cuius generis nomen eſt? Epicœni. Vnde hoc? Quia ſub vna ſignificatione marem ac fœminam comprehendit. Quomodo? Vt hic paſſer. Stilus fixum, an mobile nomen eſt? Fixú. Vnde hoc? Quia in alterum genus flecti non poteſt. Sanctus, fixum an mobile nomé eſt? Mobile. Vnde hoc? Quia per tria genera moueri poteſt. Quomodo? vt ſanctus, ſancta, ſanctum. Rex, fixum an mobile nomen eſt? Nec in totum fixum, nec in totum mobile. Vnde hoc? Quod in alterum genus flecti poteſt per [illegible], moueri non poteſt. Quomodo? Vt rex regina. Numeri nominum quot ſunt? Duo. Qui? Singularis, vt hic magiſter: pluraliter, vt hi magiſtri. Donatus, cuius numeri nomen eſt? Singularis. Vnde hoc? Quia Donatus cùm dico, vnum [illegible] ſignifico: ſimiliter & de appellatiuis [illegible]. Artes, cuius numeri nomen eſt? Pluralis. Vnde hoc? Quia artes cùm dico, plures non vnam ſignifico.

Figuræ nominum quot ſunt? Duæ. Quæ? Simplex, vt decens, potens: compoſita, vt indecens, impotens. Quot modis nomina componuntur? Quatuor. Quibus? Ex duobus integris, vt ſuburbanus: ex duobus corruptis, vt efficax, municeps: ex integro & corrupto, vt inſulſus: ex corrupto & integro, vt nugigerulus: aliquando ex compluribus, vt inexpugnabilis, imperterritus. Donatus, ſimplex an compoſitum nomen eſt? Simplex. Vnde hoc? Quia neque ex duobus integris, neq; ex duobus corruptis, neq; ex integro & corrupto, neq; ex corrupto & integro, neque ex cõpluribus eſt compoſitum. Suburbanus, ſimplex an compoſitum eſt? Compoſitum. Quomodo? Ex duobus integris. Quibus? Ex ſub præpoſitione, & vrbanus nomine, [illegible] perſeuerát, cùm dicimus ſuburbanus. Municeps, ſimplex an compoſitú nomé eſt? Compoſitú. Quomodo? Ex duobus corruptis, quibus? ex munere nomine, & capio verbo: vtraque enim corrumpuntur cum dicimus municeps. Inſulſus, ſimplex an compoſitum nomen eſt? Compoſitum. Quomodo? Ex integro & corrupto. Quibus? Ex in præpoſitione, & ſalſus nomine: nam ſalſus corrumpitur, cum dicitur inſulſus. Nugigerulus, ſimplex an compoſitum nomen eſt? Compoſitum. Quomodo? Ex corrupto & integro. Quibus? Nugas & gerulus: nam nugas corrumpitur, cum dicimus nugigerulus. Inexpugnabilis, ſimplex an compoſitú nomen eſt? Compoſitum. Quomodo? Ex compluribus. Quibus? In & ex præpoſitionibus, & pugnabilis nomine, & hæc omnia integra perſeuerant, cum dicimus inexpugnabilis. Imperterritus, ſimplex an cõpoſitum nomen eſt? Compoſitum. Quomodo? Ex compluribus. Quibus? In & per præpoſitionibus, & territus participio: [illegible] poſitio corrumpitur, cum dicimus imperterritus. Caſus nominum quot ſunt? Sex. Qui? Nominatiuus, genitiuus, datiuus, accuſatiuus, vocatiuus, ablatiuus. Donatus, cuius caſus nomen eſt? Nominatiui. Vnde hoc? Quia Donatus cum dico, eum [illegible] nomino. Grammatica, cuius caſus nomen eſt? Nominatiui & vocatiui. Vnde hoc? Quia grammatica cum dico, eam rem quæ ſic appellatur aut nomino, aut voco. Et hæc quidem ſimpliciter dicta ſint, ac [illegible] ſententijs & plena oratione, [illegible] expeditior de ceteris caſibus reſponſio eſt, vbi prima & tertia perſona verbi nominatiuum, ſecundum vocatiuum caſum trahit, & verbalia nomina. Alia genitiuo, alia datiuo, alia accuſatiuo, alia ablatiuo caſui copulantur: vt cano ego Virgilius, canit ille Virgilius, cane Virgili: egeo panis, loquor tibi, voco te, doceor à te, oratore magiſtro vtor. Declinantur omnia nomina an non? Non. vnde hoc? quod quædam eorum ſunt indeclinabilia, vt fas, nequam: quædam declinabilia, vt magnus, fortis. Declinabilia nomina variantur omnia per omnes caſus an non? Non. vnde hoc? quod quædam ſunt aptota vt frugi, ſinapi: quędam monoptota, vt cornu, gelu: quædam diptota, vt huius tabi, ab hac tabe: hæc ſors, ab hac ſorte: alia triptota, vt muſa muſæ muſam, alia tetraptota vt ſenatus ſenatui ſenatum à ſenatu, alia pentaptota vt doctus docti docto doctum ô docte, alia hexaptota, vt vnus vnius vni vnum ô vne ab vno. Similiter ſolus. Donatus variatur per omnes caſus an non? Non. quid ergo eſt? pentaptoton. vnde hoc? quia quinque caſibus variatur, [illegible] nominatiuo, genitiuo, datiuo, accuſatiuo, vocatiuo. quomodo? vt hic Donatus huius Donati huic donato hunc donatum ô donate. Cur non annumeras ablatiuum? quia ſimilis eſt datiuo. vnde hoc? ſic enim dicimus in datiuo huic donato, ſic & [illegible] dicimus in ablatiuo ab hoc donato. In hunc modum & de ceteris reſpondendum. Declinabilia nomina [illegible]? quinque. Quæ? prima, ſecunda, tertia, quarta, quinta. Vbi cognoſcitur declinatio? [illegible] caſu ſingulari. Primæ igitur declinationis genitiuus ſingularis in quam ſyllabam deſinit? in æ diphthongum, vt hæc muſa huius muſæ. Secundæ, in i productam, vt hic donatus huius donati. Tertiæ, in is correptam, vt hic pater huius patris. Quartæ, in vs vel in v productam, vt hic ſenatus huius ſenatus, hoc cornu huius cornu. Quintæ, in ei diuiſa, vt hic dies huius diei. Cuius declinationis eſt hoc nomen? Secundæ. Vnde hoc? quia genitiuus eius ſingularis in i productam [illegible]. Quomodo declinatur? [illegible] hic donatus, genitiuo huius donati, datiuo huic donato, accuſatiuo hunc donatum, vocatiuo ô donate, ablatiuo ab hoc donato. Cur non declinas pluraliter? quia propria nomina, pluralem numerum non recipiunt. Grammatica, [illegible] declinatur? Nominatiuo hæc Grammatica, genitiuo huius grammaticæ, datiuo huic grammaticæ, accuſatiuo hanc grammaticam, vocatiuo ô grammatica, ablatiuo ab hac grammatica: & pluraliter nominatiuo hæ grammaticæ, genitiuo harum grammaticarum, datiuo his grammaticis, accuſatiuo has grammaticas, vocatiuo ô grammaticæ, ablatiuo ab his grammaticis. Variatur pluraliter per omnes caſus, an non? Non. quid ergo? tetraptoton. vnde hoc? quia quatuor caſibus variatur, [illegible] nominatiuo genitiuo datiuo & accuſatiuo. quomodo? vt hæ grammaticæ, harum grammaticarum, his grammaticis, has grammaticas. Cur non annumeras vocatiuum? Quia ſimilis eſt nominatiuo. Vnde hoc? Sicut enim dicimus in nominatiuo hæ grammaticæ, ſic dicimus in vocatiuo ô grammaticæ. Cur non annumeras ablatiuum? quia ſimilis eſt datiuo. Vnde hoc? Sicut enim dicimus in datiuo his grammaticis, ſic & [illegible] dicimus in ablatiuo ab his grammaticis. Pax quomodo declinatur? Nominatiuo hæc pax, genitiuo huius pacis, datiuo huic paci, accuſatiuo hanc pacem, vocatiuo ô pax, ablatiuo ab hac pace. Cur non declinatur pluraliter? quia pluralem numerum in vſu non habet. [illegible] tamen cantoribus, quæ ex his ſunt vocales? a & o. Vnde eas probas? Quia & per ſe proferuntur, & per ſe ſyllabam faciunt. Quæ conſonantes? cæteræ omnes. Vnde hoc? Quia per ſe non ſonant, ſed vocalibus conſonant, quæ ſemiuocales? [illegible] & s. Vnde hoc? Quia per ſe proferuntur, ſed per ſe ſyllabam non faciunt. Quæ mutæ? [illegible]. Vnde hoc? Quia nec per ſe proferuntur, nec per ſe ſyllabam faciunt. [illegible] quot literis ſcribitur? quatuor. [illegible] vocales [illegible] e & o. Vnde hoc? quia & per ſe proferuntur, & per ſe ſyllabam faciunt. Cur non annumeras [illegible] quia loco [illegible] ponitur conſonantis. vnde hoc? quia cum altera vocali iungitur. Virtus quot literis ſcribitur? quinque. quæ ſunt [illegible] vocales? i & u poſterior. vnde hoc? quia & per ſe proferuntur, & per ſe ſyllabam faciunt. Cur non annume-

ras u pr iorem. quia loco eſt poſita conſonantis. vnde hoc? quia cum alia vocali iungitur. Quot ſyllabis conſtat hoc nomen donatus? tribus. antepenultima qualis eſt? longa. natura an poſitione? natura. vnde hoc? quia vocalis tantum in ea producitur. quomodo? vt eſt illud, Donatus fama notus in orbe pia. penultima qualis eſt? ſimilis. & vltima qualis eſt? breuis. vnde hoc? quia & correptam vocalem habet, & non deſinit in duas conſonantes, aut in vnam duplicem, aut in aliquid quod ſit pro duabus conſonantibus. Æs quot ſyllabis conſtat? vna. qualis? longa. Natura an poſitione? natura. Vnde hoc? Quia duæ vocales in ea iunguntur & diphthongum faciunt. quæ? A & E. Arcus quot ſyllabis conſtat? Duabus. Prior qualis eſt? longa. natura an poſitione? poſitione. vnde hoc? quia correpta eius vocalis in duas deſinit conſonantes. Quas? r & c. Axis quot ſyllabis conſtat? Duabus. prior qualis eſt? longa. natura, an poſitione? Poſitione. Vnde hoc? Quia correpta eius vocalis in vnam duplicem deſinit. quam? x. Adiutor & aduena quot ſyllabis conſtant? tribus. Antepenultimæ eorum quales ſunt? longæ. natura an poſitione? Poſitione. Vnde hoc? quia correptæ earum vocales in alteram conſonantem, & alteram vocalem loco conſonantis poſitam deſinũt. quas? d & i, & d & u. Maior quot ſyllabis conſtat? Duabus. Prior qualis eſt? lóga. Natura an poſitione? Poſitione. vnde hoc? Quia correpta eius vocalis in i ſolam loco conſonantis poſitam deſinit. Donatus igitur qui pes eſt? antibacchius. Vnde hoc? Quia ex breui & duabus longis ſyllabis conſtat. Quot temporum eſt? quinque. vnde hoc? quia idem pes totidem tempora occupat. Donatianus qui pes eſt? nullus. vnde hoc? quia tranſcendit numerum quatuor ſyllabarum. quid ergo eſt? Syzigia. Ex quibus pedibus fit? Ex ſpondeo & amphibrachi. vnde hoc? quia duæ ſyllabæ longæ in principio ſitæ, ſpondeum faciunt. Sequentes tres, quarum prima & vltima breues, media longa eſt, amphibrachim reddunt. Quot temporum eſt? octo. vnde hoc? quia idem pedes in ſinzigia coeuntes, totidem tempora occupant. Æs, qui pes eſt? nullus. vnde hoc? quia ex vna ſyllaba pes nunquam fit. quot temporum eſt duorum. vnde hoc? quia longa ſyllaba duo tempora habet. Donatus, quo accentu pronuntiandum eſt? Circumflexo. vnde hoc? quia in triſyllabis & tetraſyllabis & deinceps, ſi vltima breuis fuerit, penultima vero natura longa, penultima circumflectenda eſt. quomodo? vt Donatus. Fax, quo accentu pronuntiandum eſt? acuto. vnde hoc? quia monoſyllaba, quæ correptam vocalem habent, acuto accentu pronũtianda ſunt. quomodo? vt ſix. Res, quo accentu pronuntiandum eſt? Circumflexo. vnde hoc? Quia monoſyllaba, quę productam vocalem habent, circumflexo accẽtu pronuntianda ſunt. quomodo? vt res. Meta, quo accentu pronuntiãdum eſt? Circumflexo. vnde hoc? Quia in diſſyllabis quæ priorem productam habuerunt, & poſteriorem correptam prior ſyllaba circumflectenda eſt. quomodo? vt meta. Nepos, quo accentu pronuntiandum eſt? acuto. vnde hoc? quia in diſſyllabis ſi poſterior producta fuerit, prior ſyllaba acuenda eſt, ſiue illa correpta fuerit, ſiue producta. quomodo? vt nepos. Bonus, quo accentu pronunciandum eſt? acuto. Vnde hoc? quia in diſſyllabis ſi breues ambæ fuerint, ſyllaba prior acuenda eſt, quomodo? vt bonus. Tullius, quo accentu pronuntiandum eſt? acuto. Vnde hoc? Quia in triſyllabis & tetraſyllabis & deinceps, ſi penultima correpta fuerit, antepenultima acuenda eſt. quomodo? vt Tullius. Metellus, quo accentu pronunciãdum eſt? Acuto. vnde hoc? quia in triſyllabis & tetraſyllabis & deinceps, ſi penultima poſitione longa fuerit, ipſa acuenda, & antepenultima graui accentu pronuncianda eſt. quomodo? vt Metellus. Latebræ quo accentu pronunciandum eſt? Acuto. Vnde hoc? quia in triſyllabis & tetraſyllabis & deinceps, ſi penultima poſitione longa ex muta & liquida fuerit, antepenultima acuenda eſt. quomodo? vt latebræ. Micenæ, quo accentu pronunciandum eſt? eſt? Acuto. Vnde hoc? Quia in triſyllabis & tetraſyllabis & deinceps, ſi tam penultima quam vltima natura longa fuerit, penultima acuenda eſt. quomodo? vt Micenæ.

EGo, quæ pars orationis eſt? Pronomen. Pronomen quid eſt? Pars orationis quæ pro nomine poſita tantundem pene ſignificat, perſonamque interdum recipit. Pronomini quot accidunt? Sex. Quæ? Qualitas, genus, numerus, figura, perſona, caſus. Qualitas pronominum in quo eſt? Bipartita eſt, aut enim finita ſunt pronomina, aut infinita. Quæ ſunt finita? quæ recipiunt perſonas, vt ego tu ille. Quæ ſunt infinita? quæ nõ recipiunt perſonas, vt quiſque. Quod eſt hoc pronomen, finitum an infinitum? Finitum. Vnde hoc? quia recipit perſonam. Quis, finitum an infinitum pronomen eſt? infinitum. Vnde hoc? quia non recipit perſonam. Genera pronominum quæ ſunt? eadem ferè quæ & nominum. maſculinum vt qui, fœmininum vt quæ, neutrum vt quod, commune vt qualis talis, trium vt ego tu. Cuius generis eſt hoc pronomẽ? omnis. Vnde hoc? Quia & pro maſculino & pro fœminino & pro neutro nomine poni poteſt. Quis, cuius generis pronomen eſt? Maſculini. Vnde hoc? quia pro maſculino tãtum nomine poni poteſt. Quæ, cuius generis pronomen eſt? fœminini. Vnde hoc? Quia pro fœminino tantùm nomine poni poteſt. Quid, cuius generis pronomen eſt? neutri. Vnde hoc? quia pro neutro tantum nomine poni poteſt. Qualis, cuius generis pronomen eſt? Communis. Vnde hoc? quia & pro maſculino & pro fœminino genere nominis poni poteſt. Ego, fixum an mobile pronomen eſt? fixum. Vnde hoc? quia in alterum genus flecti non poteſt. Ille, fixum an mobile pronomen eſt? mobile. vnde hoc? quia per tria genera moueri poteſt. quomodo? vt ille illa illud. Talis, fixum an mobile pronomen eſt? Nec in totum fixum, nec in totum mobile. Vnde hoc? quia in alterum genus flecti poteſt, per tria genera moueri non poteſt. quomodo? vt hic talis & hoc tale. Numeri pronominum quot ſunt? duo. qui? ſingularis, vt hic: pluralis, vt hi. Cuius numeri eſt hoc pronomen? ſingularis. Vnde hoc? quia pro ſingulari tantùm nomine poni poteſt. Nos, cuius numeri pronomẽ eſt? pluralis. Vnde hoc? quia plurali tantum nomine poni poteſt. Sui, cuius numeri pronomé eſt? vtriuſque. Vnde? quia & pro ſingulari, & pro plurali nomine poni poteſt. Figuræ pronominum quot ſunt? duæ. Quæ? ſimplex, vt quot: compoſita, vt quotquot. Eſt hoc pronomen ſimplex, an compoſitum? ſimplex eſt. Vnde hoc? quia neque ex duobus integris, neque ex duobus corruptis, neque ex integro & corrupto, neque ex corrupto & integro, neque ex compluribus eſt compoſitum. Quiſque, ſimplex an compoſitum pronomen eſt? compoſitum. Quomodo? ex duobus integris. Quibus? quis & que pronominibus: vtraque enim integra perſeuerant, cum dicimus quotquot: ſimiliter & de cæteris ad formam nominum reſpondendum eſt. Perſonæ pronominum quot ſunt? tres. Quæ? prima, vt ego: ſecunda, vt tu: tertia, vt ille. Cuius perſonæ eſt hoc pronomen? primæ. Vnde hoc? quia ego, cum dico, non te vel alium, ſed me ſignifico. Tu, cuius perſonæ pronomen eſt? ſecundæ. Vnde hoc probas? quia tu, cum dico, non me vel alium, ſed te ſignifico. Ille, cuius perſonæ pronomen eſt? tertiæ. Vnde hoc? quia ille, cùm dico, non me vel te, ſed alium ſignifico. Caſus item pronominum quot ſunt? ſex, quemadmodum nominum. Cuius caſus eſt hoc pronomen? Nominatiui. Vnde hoc? quia pro nominatiuo tãtum caſu nominis poni poteſt. Tu, cuius caſus pronomen eſt? Nominatiui & Vocatiui. Vnde hoc? quia & pro nominatiuo & pro vocatiuo caſu nominis poni poteſt.

Inueniuntur formæ caſuales in Pronominibus an nõ? Inueniuntur. Vnde hoc? quia alia eorum ſunt non optata, vt eccum, ellum: alia triptota, vt ſui, ſibi, ſe: alia tetraptota, vt meus, mei, meæ, meum: alia pentaptota, vt ille, illius, illi, illum, ab illo. Cur non annumeras diptota & hexaptota? quia nulla eiuſdem modi reperiuntur pronomina. Quid igitur eſt hoc pronomẽ? tetraptotum. Vnde hoc? quia quatuor caſibus variatur. Quibus? nominatiuo, genitiuo, datiuo, accuſat. Cur non annumeras ablatiuum? quia ſimilis eſt accuſatiuo. Vnde? ſicut enim dicimus in accuſatiuo me, ſic etiam dicimus in ablatiuo à me. Similiter & de cæteris, ſicut in nomine reſpõdendum. Quot declinationibus pronomina inflectuntur? quatuor. Quibus? prima, ſecũda, ter-

tia, quarta. Quot earum in quibus pronominibus cognoſcuntur? duæ in primitiuis, & duæ in deriuatiuis. Primitiua pronomina quot ſunt? ſeptem. Quæ? meus, tuus, ſuus, noſter, veſter, noſtras & veſtras. Primæ igitur pronominis declinatio quæ eſt? Cuius genitiuus & datiuus i finitur: accuſatiuus & ablatiuus, e producta. Quomodo? vt mei, mihi, me, à me: tui, tibi, te, à te: Sui, ſibi, ſe, à ſe: nec inueniuntur plura huius declinationis pronomina. Secunda quæ eſt? cuius genitiuus huius, datiuus i litera terminatur per tria genera: excepto huic, quod differentiæ cauſa c accipit in datiuo, ne ſi hui diceremus, non pronomen, ſed interiectio putaretur. Quomodo? vt Ille, illius, illi: Iſte, iſtius, iſti: Ipſe, ipſius, ipſi: Hic, huius, huic: Is, eius, ei: Quis, cuius, cui: Totus, totius, toti: nec inueniuntur plura huius declinationis pronomina. Tertia quæ eſt? cuius genitiuus in maſculino, ſecundæ nominis declinationem ſequitur: in fœminino, primam: in neutro, iterum ſecúdam. Quomodo? Sic. Meus, mei, mea, meæ, meum, mei: Tuus, tui, tua, tuæ, tuum, tui: Suus, ſui, ſua, ſuæ, ſuum, ſui, & ſimiliter reliqua. Quarta quæ eſt? Cuius inflexio, tertiæ nominis declinationem ſequitur. Quomodo? vt Noſtras, noſtratis: Veſtras, veſtratis: Cuias, cuiatis. Pronomina finita ſunt tria, ego, tu, ille: Minus quàm finita, ſeptem: ille, ipſe, iſte, is, hic, idem, ſui. Infinita quinque, quis, qualis, quantus, quotus, quot. Relatiua infinitorum, talis, tantus, totus, tot: & ſeptem minus quàm finita, quæ ſunt infiniti pronominis reſponſiua. Poſſeſſiua ſeptem, meus, tuus, ſuus, noſter, veſter, noſtras & veſtras. Pronomina a finita, fœminina ſunt omnia, & tam ſecundæ quàm tertiæ declinationis: vt illa, ipſa, iſta, ea, quanta, quota, tota, mea, ſua, noſtra, veſtra. E finita, maſculina ſunt omnia, & ſecundæ declinationis: vt ille, ipſe, iſte. I finitum vnum inuenitur, Sui: quod eſt omnis generis, & primæ declinatiõis. V finitum vnum inuenitur, Tu, quod eſt omnis generis & primæ declinationis. As finita tria inueniuntur, noſtras, veſtras, cuias, quæ ſunt omnis generis & quartæ declinationis. Quorum neutrum e finitur. Is finita quatuor inueniuntur, is, quis, qualis, talis, & ſunt quartæ declinationis: ſed is & quis maſculina: qualis & talis cõmunia ſunt, & neutrum in e mittunt. Vs finita ſeptem: quãtus, quotus, tantus, totus, meus, tuus, ſuus, quæ ſunt omnia maſculina, mobilia per tria genera: ſed quantus, quotus, tantus, meus, tuus, ſuus, tertiæ: totus ſecundæ eſt declinationis. C finitum vnum inuenitur, maſculinum, hic: vnum fœmininum, hæc: vnum neutrum, hoc: & differentiæ cauſa c, indicatiuo accipiunt. D finita quatuor: illud, iſtud, id, quod, & ſunt ſecundæ declinationis. M finita tredecim, idem, ipſum, quantum, quotum, tantum, totum, meum, tuum, ſuum, noſtrum, veſtrum, eccum, ellum: & ſunt tertiæ declinationis, excepto totum, quod eſt ſecundæ, & eccum ellum, quæ minimè declinantur, & accuſatiua tantum ſingularem ac pluralem habent. Er finita duo, noſter, veſter, quæ ſunt tertiæ declinationis. T finita duo, quot, tot, quæ ſunt omnis generis, & nullius declinationis. Quęcunq; verò præter hæc pronomina inuenta fuerunt, ab his compoſita ſunt, & eorũ regulas ſequi debent. Primæ perſonæ vnũ, Ego: ſecundę vnum, Tu. reliquę tertię ſunt: exceptis meus, noſter, primæ: tuus, veſter, ſecundæ perſonæ poſſeſſiua.

Doceo quę pars orationis eſt? Verbum. Verbum quid eſt? Pars orationis cum tempore & perſona, ſine caſu, aut agere aliquid aut pati, aut neutrum ſignificans. Verbo quot accidunt? ſeptem. Quæ? qualitas, coniugatio, genus, numerus, figura, tempus, perſona. Qualitas verborũ in quo eſt? in modis & formis. Modi qui ſunt? indicatiuus vt lego: imperatiuus vt lege: optatiuus vt vtinam legerem: coniunctiuus cum legam: infinitiuus legere: impersonalis legitur. Cuiuſmodi eſt hoc verbũ? indicatiui. Vnde hoc? quia doceo cùm dico, me aliquid docere indico. Doce, cuius modi verbum eſt? imperatiui. vnde hoc? quia doce cùm dico, tibi vt aliquid doceas impero. Vtinam docerem cuius modi verbũ eſt? optatiui. vnde hoc? quia vtinam docerem cum dico, vt aliquid doceam opto. Cum doceam cuius modi verbũ eſt? coniũctiui. vnde hoc? quia cùm doceam, quando dico, vt plenũ ſenſum efficiã, neceſſe eſt vt huic verbo aliũ modũ coniungam, quomodo? vt cum doceam, diſcis. Docere, cuius modi verbũ eſt? infinitiui. Vnde hoc? quia docere cum dico, nec numerũ nec perſonã definio, niſi alio modo addito, vtrunq; diſtinguam: vt docere volo, vis, vult: docere volumus, vultis, volunt. Docetur, cuius modi verbũ eſt? impersonalis. vnde hoc? quia docetur cũ dico, à qua perſona aliquid doceatur nõ definio, niſi additis pronominibus dicam: docetur à me, à te, ab illo: à nobis, à vobis, ab illis. In hunc modũ de omnib. verbis per cæteros numeros & perſonas & tempora, facile reſpõderi poteſt, quod à nobis ſtudio breuitatis omiſſum eſt. Formæ verborum quot ſunt? quatuor. quæ? perfecta, vt lego: meditatiua, vt lecturio: frequentatiua, vt lectito: inchoatiua, vt feruesco, calesco. Cuius formæ eſt hoc verbũ? perfectæ. Vnde hoc? Quia doceo cùm dico, neq; meditationẽ, neq; frequentationem, neq; inchoationẽ actionis, ſed abſolutè præſentem actionẽ ſignifico. Doceor cuius formæ verbũ eſt? perfectæ. vnde hoc? quia doceor cum dico, neq; meditationem, neq; inchoationem paſſionis, ſed præſentẽ paſſionẽ ſignifico. Lecturio, cuius formæ verbũ eſt? meditatiuæ. vnde hoc? quia in urio definit, & meditationẽ futuræ actionis ſignificat. Lectito, cuius formæ verbũ eſt? frequentatiuę. vnde hoc? quia in tito definit, & frequentiã actionis ſignificat. Feruesco, cuius formæ verbum eſt? inchoatiuæ. vnde hoc? quia in ſco definit, & feruoris inchoationem ſignificat: quæ omnia facilius dignoſcũtur, ſi ſingularũ formarũ terminationes diligentius memoriæ cõmendentur. Eſt ergo meditatiuę formę vna tantum terminatio, urio, vt eſurio, lecturio, parturio. Frequẽtatiuæ, quatuor in to, vt clamito: in ſo, vt inerſo: in xo, vt nexo: in tito, vt lectito, dictito. Inchoatiuæ, vna ſolummodo ſco, vt floreſco, vireſco: quæcunq; aut verba huiuſmodi terminationib. & ſignificationib. carẽt, perfectæ formæ abſq; omni ambiguitate pronuntianda ſunt. Coniugationes verborũ quot ſunt? tres. quæ? prima, ſecunda, tertia. Prima quæ eſt? quæ in indicatiuo modo tẽpore pręſenti, numero ſingulari, ſecunda perſona, verbo actiuo & neutrali, a productũ habet ante nouiſſimam literã: vt amo amas: Paſſiuo communi & deponenti antepenultimam ſyllabam: vt amor, amaris. Et futurũ tempus eiuſdem modi, in bo & in bor ſyllabã mittit: vt amo, amabo: amor, amabor. Secunda quæ eſt: quæ indicatiuo modo, tempore pręſenti, numero ſingulari, ſecunda perſona, verbo actiuo & neutrali e productam habet ante nouiſſimã literã. Paſſiuo cõmuni, & deponenti, ante nouiſſimã ſyllabam: vt doceo, doces: doceor, doceris. Et futurũ tempus eiuſdem modi in bo & in bor ſyllabam mittit, vt doceo, docebo: doceor, docebor. Tertia quæ eſt? Quæ in indicatiuo modo, tempore præſenti, numero ſingulari, ſecunda perſona, verbo actiuo & neutrali, i correptã habet, vel i productam, antè nouiſſimam litera. Paſſiuo cõmuni & deponenti pro i litera, e correptam habet: vel i productam antè nouiſſimã ſyllabã, vt lego, legis: legor, legeris: audio, audis: audior, audiris. Et futurum tẽpus eiuſdem modi in am & in ar ſyllabam mittit, vt lego, legam: legor, legar: audio, audiam: audior, audiar. Vbi diſcerni poteſt, vtrũ i litera correpta ſit an producta? in imperatiuo & infinitiuo. Quomodo? nam correpta i litera in e conuertitur: producta ſi fuerit, nõ mutatur. Quãdo tertia coniugatio futurũ tempus non in am tantum, ſed etiam in bo mittit. Interdum cum i literam nõ correptam habuerit, ſed productã: vt eo, is, ibo: queo, quis, quibo. Cuius coniugationis eſt hoc verbũ? Secundæ. vnde hoc? quia indicatiuo modo, tẽpore pręſenti, numero ſingulari, ſecunda perſona e productã habet antè nouiſſimam literã, vt doceo, doces. Et futurũ tempus eiuſdẽ modi in bo ſyllabam mittit, vt doceo, docebo. Doceor, cuius cõiugationis verbũ eſt? ſecundæ. vnde hoc? quia indicatiuo modo, tẽpore præſenti, numero ſingulari, ſecunda perſona, e productã habet ante nouiſſimã ſyllabam, vt doceor, doceris: & futurũ tempus eiuſdẽ modi in bor ſyllaba mittit, vt doceor, docebor. Clamo cuius cõiugationis verbũ eſt? primæ. vnde hoc? quia indicatiuo modo, tempore præſenti, numero ſingulari, ſecũda perſona habet ante nouiſſimã literã, vt clamo clamas: & futurũ tẽpus eiuſdẽ modi in bo ſyllabã mittit, vt clamo, clamabo. Clamor cuius coniugationis verbum eſt? eiuſdẽ.

vnde

[illegible] præſenti, [illegible] o [illegible] in ſylla- [illegible] eiuſdem modi [illegible] Sermo [illegible] vnde hoc? quia n- [illegible] ſecunda [illegible] tertia [illegible] in ſyllabam [illegible] hoc verbum [illegible] in hac ver- [illegible] non mutatur [illegible] Numeri [illegible] vnde hoc? [illegible] or in r- [illegible] tantu, ſed [illegible] Genera verborū [illegible] neutra, deponentia, [illegible] in o definunt, & accepta r [illegible] lego legor. Paſſiua [illegible] quæ in r deſinunt, & ea dempta redeunt in actiua, [illegible] quæ in o deſinunt, vt acti- [illegible] litera nō ſunt, vt ſto, curro. Depo- [illegible] in r definunt, ſed ea [illegible] dempta, [illegible] vt luctor loquor. Communia quæ [illegible] in r literam ſimiliter deſinunt vt deponentia, ſed in duas formas cadunt, patientis & agentis, vt oſculor, cri- [illegible] oſculor à te: criminor te, cri- [illegible] à te. Cuius generis eſt hoc verbū actiui. vnde hoc? quia in o deſinit, & accepta r litera facit ex ſe paſſiuum, vt [illegible] Doceor cuius generis verbum eſt? paſſiui. [illegible] in r deſinit, & ea dempta redit in actiuum, vt [illegible] cuius generis verbum eſt? neutri. vnde [illegible] in o deſinit, vt actiuū, ſed accepta r litera, latinum [illegible] ſtor non dicimus. Loquor [illegible] deponentis. vnde hoc? quia in r deſinit, ſed ea dempta, [illegible] non eſt: loquor [illegible] dicimus. Criminor cuius generis verbum eſt? communis. [illegible] in r ſimiliter deſinit vt deponens, ſed in duas formas cadit, patientis & agentis: vt criminor te, criminor [illegible] Numeri verborum quot ſunt? duo. [illegible] ſingularis [illegible] pluralis, vt legimus. Cuius numeri eſt [illegible] ſin- gularis. vnde hoc? quia doceo cum dico, me [illegible] modo a- liquid docere ſignifico. Docemus cuius numeri eſt? plura- lis. [illegible] quia docemus cum dico, nos plures aliquid docere [illegible] ſignifico. Figuræ verborū quot ſunt? [illegible] ſimplex [illegible] compoſita vt negligo. Quot modis verba compo- [illegible] quatuor. quibus? ex duob. integris, vt perlego: ex duob. corruptis, vt efficio: ex integ. & corrupto, vt deficio [illegible] corrupto & integ. vt offero: aliquādo ex complurib. vt [illegible] linquo. [illegible] hoc verbum ſimplex an compoſitum [illegible] vnde hoc? quia neq; ex duob. integris, neq; ex duob. corruptis: neq; ex integro & corrupto: neq; ex corrupto & integro: neq; ex complurib. eſt cōpoſitum. Perlego ſim- plex [illegible] cōpoſitum eſt cōpoſitum. quo? ex duob. integris. [illegible] præpoſitione, & lego verbū: vtraq; [illegible] n. integra [illegible] perlego. In hunc modū & de cæ- [illegible] eſt. Tempora verborū quot ſunt? tria. [illegible] lego: præteritum vt legi, futuru vt legam. Quot [illegible] tempora in declinatione verborū? quinq;. quæ? præſens vt lego [illegible] imperfectum vt legebam: præt. [illegible] plusquamperf. vt legera: futurū vt legā. [illegible] eſt hoc verbū præſentis. vnde hoc probas? quia doceo cum dico, me in præſenti aliquid docere ſigni- fico. Porrò & de cæteris temporib. congrua reſpōſio fieri [illegible] ſed facilè ex ipſa ſui diuerſitate & propr [illegible] cognoſci poſ- ſunt. Perſonæ verborū quot ſunt? tres. quæ? prima vt lego: ſecunda vt legis: tertia vt legit. Cuius perſonæ eſt hoc ver- bum [illegible] primæ, vnde hoc probas? quia doceo cum dico, me a- liquid docere ſignifico. Doces cuius perſ. verbū eſt? ſecun- dæ. vnde hoc probas? quia doces cum dico, te aliquid docere ſignifico. Docet cuius perſonæ verbū eſt? tertiæ. vnde hoc [illegible] cum dico, non me vel te ſed alium quē- [illegible] aliquid ſignifico. [illegible] de hoc accidenti & de [illegible] dumtaxat parte orationis, multo [illegible] quam reſponſum eſt.

Post [illegible] quæ pars orationis eſt? Aduerbium. Aduer- bium [illegible] pars orationis, quæ adiecta verbo, ſignifi- cationem [illegible] atq; implet. Aduerbio quot accidunt? [illegible] comparatio, figura. Significatio aduer- biorum [illegible] ſunt aut loci aduerbia, aut tēporis, & [illegible] Di loci aduerbia [illegible] vel ibi, intus vel foris [illegible] vel inde. Da temporis, vt heri, hodie, nuper. Da [illegible] Negandi [illegible] Affirmandi vt etiā, [illegible] ecce. Optandi, vt vtinā. Hor- tandi [illegible] Interrogandi vt cur, quā- [illegible] vt doctè, pul- chrè [illegible] par [illegible] vt forſitan, for- taſſe [illegible] vobiſcū. Vocādi [illegible] Separandi, vt ſeorſum. Iurā- di vt [illegible] Congregādi vt ſimul, vna. [illegible] fortuitò. Comparandi [illegible] etiam. Cuius ſignificationis eſt hoc aduerbium [illegible] vnde hoc? quia prudenter cum dico, [illegible] ſignifico. quō [illegible] prudenter loquitur. [illegible] aduerbium eſt loci. vnde hoc? quia [illegible] cum dico, [illegible] profectō ſignifico [illegible] Significationes aduerbiorum localium quot ſunt? quatuor. quæ? in loco, vt intus, foris: de loco, vt inde: ad locū, vt [illegible] vt hac, illac. Quid ſignificat hoc aduer- bium [illegible] In hunc modū & de cæteris reſpondendum [illegible] Hodie, cuius ſignificationis aduerbiū eſt? temporis. vnde hoc? quia hodie cum dico, proculdubio tempus ſig- nifico: vt hodie legi. Temporalium aduerbioru differentiæ quot ſunt? tres. [illegible] tempus oſtendunt, vt [illegible] præteritum vt heri: [illegible] futurū vt cras. Quid horū ſignificat hoc aduerbium [illegible] Non, cuius ſignificationis aduerb. eſt? Negandi. vnde hoc? quia non, cum dico, aliquid profectō nego. Quia non feci, non dixi, non volui. Quid- ni, cuius ſignificationis aduerb. eſt? affirmandi. Vnde? quia quidni, cum dico, aliquid profectō affirmo: vt ſi quæratur [illegible] grammaticam, & reſpondeā, quid- ni. En cuius ſignificationis aduerb. eſt? demonſtrandi. Vn- de? quia en cum dico, aliquid profectō demonſtro: vt en a- [illegible] Vtinam cuius ſignificationis aduerb. eſt? optandi. Vnde [illegible] quia vtinam cum dico, aliquid prorſus opto, vt vtinā [illegible] ſim: vtinam pie & benignè viuam. Eia cuius ſignifi- cationis aduerb. eſt? hortandi. Vnde? quia eia cùm dico, ali- quid omnino hortor, vt eia lege. Deinde, cuius ordinis ſi- gnificationis aduerb. [illegible] ordinis. Vnde? quia deinde cum dico, ordinem proculdubio alicuius rei oſtendo: vt ſic di- cam, primū didici figuras literarum, deinde connexiones ſyllabarū, poſtremo legendo notitiam aſſecutus ſum. Cur cuius ſignificationis aduerb. eſt? interrogandi. Vnde? quia cur cū dico, aliquid profectō interrogo, vt cur ita agis? cur ita loqueris? Quaſi, cuius ſignificationis aduerb. eſt? ſimili- tudinis. Vnde? quia quaſi cùm dico, quandā ſimilitudinem induco: vt candet quaſi fax: rubet quaſi roſa: pallet quaſi mortuus: nigreſcit quaſi pix. Multū cuius ſignificationis ad- uerb. eſt? quātitatis. vnde? quia multū cum dico, quantitatē profectò ſignifico, vt multū legit, multū didicit, multum nouit. Forſitan cuius ſignificationis aduerb. eſt? dubitandi. vnde? quia forſitan cùm dico, dubitare me aliquid oſtēdo: vt forſitan melius [illegible] puſerit: forſitan lætiores dies venturi ſunt. Mecum, cuius ſignificationis aduerb. eſt? perſonalis. vnde? quia ad primā perſonā refertur: vt mecum legit: ſimi- liter tecum, ad ſecundam, vt tecum habitat: ſecum ad tertiā,

vt ſecum cogitat: [illegible] & in plurali numero ad primam perſonã, vt nobiſcũ viuit: & ad ſecũdam, vt [illegible] diſcit: & ad tertiã, vt hæc [illegible], & ſecu quærunt. Heus, cuius ſignificationis aduerb. eſt? vocandi. Vnde? quia heus cùm dico, aliquẽ pro [illegible] voco: vt heus iuuenis, heus frater. Heu cui' ſignificationis aduerb. eſt? reſpõdendi. vnde? quia heu cum aduerbialiter dico, alicui me vocanti reſpondeo. Seorſum cuius ſignificationis aduerb. eſt? ſeparandi. vnde? quia ſeorſum cùm dico, ſeparatim aliquid fieri oſtendo: vt ſeorſum oues, ſeorſum hirci paſcũtur. Verè cuius ſignif. aduerb. eſt? iurandi. vnde? quia verè cum dico, aliquid iurando affirmo: vt verè ita eſt, verè ita non eſt. Potius cuius ſignif. aduerb. eſt? eligendi. vnde? quia potius cũ dico, aliquid e duobus vel plurib. eligi ſignifico: vt tunicã potius volo quàm pallium: & ſalutẽ potius deſidero quàm diuitias. Simul cuius ſign. aduerb. eſt? congregandi. vnde? quia ſimul cum dico duo aut quædã in vnum conueniſſe, aut conuenturos eſſe ſignifico: vt ſimul venerunt, ſimul apud quemuis [illegible] ſimul diſceſſuri ſunt. Ne cuius ſignif. aduerb. eſt? prohibendi. vnde hoc? quia ne cum dico, aliquid omnino prohibeo: vt ne dixeris, ne loquaris. Forte cui' ſignif. aduerb. eſt? euentus. vnde? quia forte cum dico, aliquid euenire ſignifico: vt dum indicatiuus pergit, forte [illegible] dum celeriter properat, forte dur[illegible]. Magis cuius ſignif. aduerb. eſt? comparandi. vnde hoc? quia magis cum dico, aliqua inter ſe omnino cõparo: vt, [illegible], quam ille eſt: & magis hic quã ille ſapit. Coparatio aduerbiorum in quo eſt? in tribus gradibus cõparationis, poſitiuo, cõparatiuo, ſuperlatiuo. Da aduerbium poſitiui gradus, vt doctè: Comparatiui gradus, vt doctius: ſuperlatiui, vt doctiſſime. Quæ aduerbia cõparãtur? quæ aut ex nomine cõparatiuo veniunt, aut nomen ex ſe cõparatiuum [illegible]: vt doctè: quia venit ex nomine cõparatiuo, quod eſt doctus, facit doctius, doctiſſimè. Et vltra, quia facit nom. comparatiua vlterior vltimus. Comparatur aut vlterius, [illegible]. Cõparatur hoc aduerb. an non? cõparatur. vnde hoc? quia ab eo quod eſt prudens, nomine cõparatiuo venit, comparatur vt prudenter, prudentius, prudẽtiſſime. Ne, cõparatur, an non? non. vnde hoc? quia neq; ex nomine comparatiuo venit, neq; nomen ex ſe cõparatiuum facit. Figuræ aduerbiorum quot ſunt? duæ. quæ? ſimplex, vt docte, prudenter: compoſita, vt indoctè, imprudenter. [illegible] ſimplex an cõpoſitum? ſimplex. vnde hoc? quia neq; ex duob. integris, neq; ex duobus corruptis, &c. [illegible] aduerb. ſiue compoſitis, ſiue ſimplicibus ad formam aliarum partium reſpondendum eſt.

DOcens, quæ pars orationis eſt? Participium. Participium quid eſt? Pars orationis, partem capiens nominis, partẽ verbi: recipit.n. à nomine genera & caſus: à verbo, tẽpora & ſignificationes: ab vtroq; numerum & figuram. Participio quot accidunt? ſex. quæ? genera, caſus, tempora, ſignificatiões, numeros, figuras. Genera participiorũ quot ſunt? quatuor. quæ? maſculinũ vt hic lectus: fœmininum, vt hæc lecta: neutrum vt hoc lectũ: cõmune tribus generibus, vt hic & hæc & hoc legẽs. Cuius generis eſt hoc participiũ? omnis. Vnde hoc? quia omnia participia in ens vel in ans deſinentia, omnis generis habentur? Doctus cuius generis participiũ eſt? maſculini. vnde hoc? quia omnia participia in us deſinentia, maſculini generis habentur. Docta, cuius generis participium eſt? fœminini. vnde? quia omnia participia in a deſinentia, fœminini generis habentur. Doctum cuius generis participiũ eſt? neutri? Vnde hoc? quia omnia participia in um deſinentia, neutri generis habẽtur. Docens fixum an mobile participiũ eſt? Fixum. Vnde hoc? quia in alterum genus flecti non poteſt. Lectus, fixũ an mobile partic. eſt? Mobile. vnde hoc? quia in alterũ genus flecti poteſt: vt lectus, lecta, lectũ, & omnia partic. in us finita, mobilia ſunt. Caſus participiorum quot ſunt? Sex. qui? Nominatiuus, vt hic legens: Genitiuus, vt huius legentis: Datiuus, vt huic legenti: Accuſatiuus, vt hunc legentẽ: Vocatiuus, vt ô legens: Ablatiuus, vt ab hoc legente. Cuius caſus eſt hoc participium? Nominatiui & Vocatiui. Vnde hoc? quia vel ad tertiã, vel ad ſecundã perſonã verbi refertur: vt docẽs proficit, docens proficis. Verũ & in hac parte vt in Pronominibus, ſicut in

Nominibus [illegible] ex aliarum partium [illegible] oratione probantur. Tempora part. [illegible] tria. quæ? præſens, vt legens, præteritum, vt lectus, futurum, vt legendus. Cuius temporis eſt hoc participium? præſentis. vnde hoc? quia omnia participia in ns deſinentia conſonantes, præſentis temporis habentur. Doctus, cuius tẽporis participium eſt? præteriti. vnde hoc? quia omnia participia in tus deſinentia, pariter temporis habẽtur. Similiter in ſus & in xus, vt [illegible], nexus. Docturus, cuius temporis participium eſt? Futuri. Vnde hoc? quia omnia participia in rus deſinentia, futuri item temporis habentur. Similiter in dus, vt legendus, dicendus. Significationes participiorum in quo ſunt? quia ab actiuo verbo duo participia veniunt, præſens & futurũ, vt legẽs, lecturus. A paſſiuo duo, præteritũ & futurũ, vt lectus, legendus. A neutro, duo, ſicut ab actiuo: præſens & futurũ, vt ſtans, ſtaturus. A deponenti tria, præſens, præteritum & futurum, vt loquens, locutus, locuturus. A communi, quatuor: præſens, præteritum, & duo futura, vt criminans, criminatus, criminaturus, criminandus. Cuius ſignificationis eſt [illegible] participium? Actiuæ. Vnde hoc? quia [illegible] eſt [illegible], actiuo verbo, [illegible] & de cæteris ſignificationibus reſpondendum eſt. Numeri participiorum quot ſunt? Duo. Qui? Singularis, vt hic legens: pluralis, vt hi legentes. Cuius numeri eſt hoc participium? ſingularis. vnde hoc? quia docens cum dico, vnum docentem, non plures ſignifico. & docentes cum dico, plures docentes, non vnum ſignifico. Figuræ participiorum quot ſunt? Duæ. Quæ? Simplex, vt legens, [illegible] negligens. [illegible] participium ſimplex, an compoſitum? ſimplex. Vnde hoc? quia neq; ex duobus integris, & cætera, [illegible]. In [illegible] formæ caſuales in Participiis [illegible]. quæ? [illegible] formis & [illegible], vt docta, doctæ, doctam: docto, doctiſ. Participia [illegible] tis, ti, to, tum, te: [illegible] participij, vt legens, tis, ti, tem, [illegible] carent participia. Quot declinationes [illegible] bus, quibus? fœminina omnia prima, maſculina & neutra alia, ſecunda: omnis generis, tertia. De [illegible] Participij, &c.

ASt, quæ pars orationis eſt? Coniunctio. Coniunctio quid eſt? Pars orationis adnectens ordinans [illegible] ſententiam. Coniunctioni quot accidunt? tria. quæ? poteſtas, figura, ordo. Poteſtas coniunctionum quot ſpecies habet? quinque. quas? Copulatiuas, disiunctiuas, expletiuas, cauſales, rationales. Da copulatiuas, &, que, at, atque, [illegible]. Da disiunctiuas, aut, ve, vel, ne, nec, neq;. Da expletiuas, quidem, equidem, ſaltem, videlicet, quamquã, [illegible], autem, porro, porro autem, tamen. Da cauſales, ſi, etſi, etiamſi, [illegible], quando, quandoquidẽ, quin, quinetiam, & quatenus, ſin, ſeu, ſiue, nam, namq;, ni, niſi, niſi ſi, ſi enim, etenim, [illegible], ſed, interea, licet, quamobrem, præſertim, [illegible], alioquin, præterea. Da rationales, ita, itaq;, enim, enimuero, quia, quapropter, quoniã, quoniamquidem, quippe, ergo, ideo, igitur, ſcilicet, videlicet, propterea. Cuius ſpeciei eſt hæc coniunctio? copulatiuæ. vnde hoc? quia copulat tam verba quam ſenſum. Aut, cuius ſpeciei coniunctio eſt? diſiunctiuæ. vnde hoc? quia ſenſum disiungit, licet verba copulet & coniungat. Quidem, cuius ſpeciei coniunctio eſt? expletiuæ. vnde hoc? quia ad explendũ vel ſenſum vel ornatum [illegible] interponitur. Si, cuius ſpeciei coniunctio eſt? Cauſalis. vnde hoc? quia cauſam præcedẽtem ſignificat. Enim cuius ſpeciei coniunctio eſt? Rationalis. vnde hoc? quia rei præcedenti rationem reddit. Figuræ coniunctionum quot ſunt? duæ. quæ? ſimplex, vt nam: compoſita, vt namq;. Et hæc coniunctio ſimplex an compoſita? ſimplex. vnde hoc? quia neq; ex duobus integris, neq; ex duob. corruptis &c. [illegible] ut in aliis partib. demõſtrata ſunt. Ordo coniunctionũ in quo eſt? [illegible] aut præpoſitiuæ coniunctiones ſunt, vt at, [illegible] ſubiunctiuæ, vt que, aũt: aut communes, vt &, igitur. Cuius ordinis eſt [illegible] præpoſitiui. vnde hoc? quia ſemper in oratione præponitur. Que, cuius ordinis coniunctio eſt? ſubiunctiuæ. vnde hoc? quia ſemper in oratione ſub-

[illegible]

[illegible] Quomodo? [illegible] mus cum, di[illegible] [illegible] amplector, congredior. [illegible] aliquam communionem, [illegible] separari potest. Quomodo? vt ad [illegible] non possunt? Apud, & penes. [illegible] an nó? [illegible] potest. Quomodo? vt addo. [illegible] me [illegible]. Habet [illegible] communionem [illegible] nó? Habet [illegible] & iungi[illegible] propositiones [illegible]. Ad, vt ad[illegible], [illegible] contra, [illegible] per, vt [illegible] post, [illegible], vt [illegible] possunt? [illegible] Apud, a[illegible] [illegible] infra, [illegible] penes. Sed [illegible] Do[illegible] [illegible] cætera [illegible] præter [illegible] [illegible] & pleræq; earum [illegible] & [illegible] ad [illegible], ne [illegible] [illegible] ra, c[illegible] [illegible] nomen citerior, citimus deriua[illegible] [illegible], extimus. vnde & nomen ex[illegible] [illegible] deriuatur. Similiter suprà, su[illegible] [illegible] nomen superior, [illegible] [illegible] tur, vt citra [illegible] iuxta sedet, propè incedit, [illegible] & iubet [illegible] morari, [illegible]. Denique aduersum & secundum, [illegible] vel præpositionum [illegible] partem pleriq; a [illegible] [illegible], vt & præpositio[illegible] [illegible] frequentia trans[illegible] [illegible] iungi possunt, [illegible] ab, vt ab[illegible] abs, vt abstraho: de, [illegible] ex, vt [illegible] protego: pro, [illegible] non possunt, [illegible] cum, coram, [illegible]. Quæ [illegible] desiderat, [illegible] aduerbijs [illegible] legat Prisciani [illegible] tractatum. Item [illegible] præpositionibus [illegible] iungi [illegible] vt [illegible] sub, vt subsisto: [illegible] super, [illegible].

E[illegible] quæ pars [illegible]? Interiectio: Interiectio quid est? Pars orationis significans mentis affectum vo[illegible] [illegible]. Interiectioni [illegible] accidit? Tantum significa[illegible] [illegible]? Quia aut lætitiam significamus, vt euax: aut dolorem, vt heu: aut ad[illegible] [illegible], vt pape: aut metum, vt atat, & his similia. [illegible] significationis [illegible] in [illegible]? Lætandi. Vnde [illegible]? Quia euax, [illegible] signi[illegible] [illegible]. Heu, cuius [illegible] interiectio est? Dolendi. Vnde [illegible]? Quia heu [illegible], dolere nos prorsus signi[illegible] [illegible]. Pape, cuius [illegible] interiectio est? Admirandi. Vnde [illegible]? quia pape [illegible] profecto mi[illegible] [illegible]. Atat, cuius [illegible] interiectio est? Metuendi. Vnde [illegible]? quia atat [illegible] nos metuere [illegible]. Sunt & aliæ [illegible] signi[illegible] [illegible], quæ tamen [illegible] per[illegible] [illegible] sonis [illegible] loquuntur.

BEDÆ PRESBYTERI

DE OCTO PARTIBVS ORATIONIS LIBELLVS.

PARTES orationis sunt octo. Nomen, pronomen, verbum, aduerbium, participium, coniunctio, præpositio, interiectio. Ex his duæ sunt principales [illegible] nomen, [illegible] [illegible] merant, Græci [illegible] Multi plures, multi pauciores partes orationis putant. [illegible] ex [illegible] tres

ſunt, quæ ſex caſibus inflectuntur: Nomen, pronomen & participium. Nomen, eſt pars orationis, cum caſu corpus aut rem, propriè communiterve ſignificans. Propriè, vt Roma, Tiberis: cõmuniter, vt, vrbs, flumen. Nomini accidunt ſex: qualitas, comparatio, genus, numerus, figura & caſus. Nomen, vnius nominis appellatio, multorum vocabulum eſt rerum, ſed modò nomina generaliter dicimus. Qualitas nominum bipartita eſt: aut enim propria ſunt nomina, aut appellatiua. Propriorum nominum, ſecundum Latinos, quatuor ſunt ſpecies: Prænomen, nomen, cognomen, agnomen, vt, Publius Cornelius Scipio Africanus. Communia prænomina aut ſingulis literis notantur, vt C. Cæſar, L. Catilina: aut binis, vt Gn. Pompeius: aut trinis, vt, Sex. Roſcius. Appellatiuorum multæ ſunt ſpecies: alia enim ſunt corporalia, vt pietas, iuſtitia, dignitas: alia ſunt primæ poſitionis, vt mons, ſchola: alia deriuatiua, vt, montanus, ſcholaſticus: alia diminutiua, vt, monticulus. Diminutiuorum nominum tres ſunt gradus, quorũ forma quo magis minuitur, creſcit ſæpe numerus ſyllabarum. Sunt etiam quædam diminutiua, quorum origo non cernitur, vt fabula, macula, tabula, vinculũ. Sunt nomina tota Græcæ declinationis, vt Temeſto, Calypſo, Pan. Sunt tota cõuerſa in Latinam regulam: Polydectes, Pollux, Odyſſeus, Vlyſſes. Sunt inter Græcã Latinamq; formam, quæ notha appellantur, vt Achilles, Agamemnon. Sunt alia nomina, quæ vna appellatione plura ſignant, vt nepos, acies, aries. Sunt etiam alia ſynonyma vel polyonymata, vt, terra, humus, tellus: enſis, mucro, gladius. Alia patronymica, vt Pelides, Atrides. hæc & ab auis & patribus ſæpe fiunt. In his quæ Græca ſunt, ſiue maſcula, ſiue fœmina fuerint, Græcam magis ſeruabimus regulam. Alia horum maſcula, aut in des exeunt, vt Atrides, ab Atreo: aut in ius, vt Peleus, à Peleo: aut in ion, vt Nereion, à Nereo. Fœminina autem in is exeunt, vt Atreis: aut in as, vt Pelias: aut in ne, vt Nerine. Sunt alia thetica, id eſt poſſeſſiua, quæ in ius exeunt, vt, Euandrius enſis, Agamemnoniæ Mycenæ: alia mediæ ſignificationis, & adiecta nominibus, vt, magnus, fortis. Dicimus enim, magnus vir, fortis exercitus. Hæc etiam epitheta dicuntur. Alia qualitatis, vt bonus, malus: alia quantitatis, vt magnus, paruus: alia gentis, vt Græcus, Hiſpanus: alia patriæ, vt Thebanus, Romanus: alia numeri, vt, vnus duo: alia ordinis, vt, primus, ſecundus. ſed primus de multis: de duobus prior dicitur. ſicut & duobus, alterum dicimus: item de multis alium. Sunt alia ad aliquid dicta, vt pater, frater: ſunt alia ad aliquid quodãmodo ſe habentia, vt dexter, ſiniſter. Hæc & cõparatiuũ gradũ admittunt, vt dexterior, ſiniſterior. Sunt alia generalia, vt corpus: alia ſpecialia, vt lapis, homo, lignum: alia facta de verbo, vt doctor, factor, lector: alia ſimilia participijs, vt demens, ſapiens, potens: alia verbis ſimilia, vt comedo, palpo, contẽplator, ſpeculator.

Comparationis gradus ſunt tres: poſitiuus, comparatiuus, & ſuperlatiuus. Poſitiuus, vt fortis: comparatiuus, vt fortior: ſuperlatiuus, vt fortiſſimus. ſed comparatiuus gradus, generis eſt ſemper communis. Comparantur autem nomina, quæ aut qualitatem, aut quantitatem ſignificant: ſed non omnia nomina per omnes gradus exeunt. aliàs enim poſitiuus tantùm inuenitur, vt mediocris. aliàs poſitiuus & comparatiuus tantùm, vt ſenex ſenior, iuuenis iunior: alias poſitiuus & ſuperlatiuus, vt pius, piiſſimus. nam pro ſecundo gradu, magis aduerbium ponitur, vt magis pius: aliàs comparatiuus & ſuperlatiuus, vt vlterior, vltimus. aliàs ſuperlatiuus tantum, vt nouiſſimus. Extra hãc formã ſunt, vt, bonus & malus, & magnus. Dicimus enim, bonus, melior, optimus: malus, peior, peſſimus: magnus, maior, maximus. Comparatio nominum propriè in comparatiuo & ſuperlatiuo gradu eſt conſtituta. nam poſitiuus, perfectus & abſolutus eſt. Sæpe autem comparatiuus gradus præponitur ſuperlatiuo: vt, ſtultior ſtultiſſimo, & maior maximo. Sæpe minus poſitiuo ſignificat, quamuis recipiat comparationem, vt mare Ponticum dulcius, quàm cætera maria. Sæpè idem pro poſitiuo poſitus, minus poſitiuo ſignificat, & nulli comparatur: vt, Iam ſenior, ſed cruda Deo viridiſque ſenectus. Sunt nomina ſignificatione diminutiua, intellectu comparatiua: vt, grandiuſculus, maiuſculus, minuſculus. Comparatiuo, tam, aut minus, aut minime, aut magis, aut maximè addici non oportet: addicuntur autem poſitiuo tantum. Dicimus enim tam malus, minus bonus, minus malus, magis bonus, magis malus, maximè bonus, maximè malus. Comparatiuus gradus ablatiuo caſui adiungitur, vtriuſque numeri: ſed tunc vtimur, cùm aliquem vel alieno, vel ſuo gradui comparamus: vt, Hector fortior Diomede, vel audacior [illegible]. Dicimus, aut fortior hic quàm ille. Superlatiuus autem tantùm genitiuo plurali adiungitur: ſed nunc hoc vtimur, cùm aliquem ſuo gradui comparamus: vt, Hector fortiſſimus Troianorum fuit. plerunque ſuperlatiuus pro poſitiuo ponitur, & nulli comparatur, vt Iupiter optimus maximus. Interdum comparatiuus nominatiuo adiungitur, vt doctior hic, quàm ille. Genera nominum ſunt quatuor: Maſculinum, fœmininum, neutrum, commune. Maſculinum eſt, cui numero ſingulari, caſu nominatiuo, pronomen vel articulus præponitur hic. vt, hic magiſter. Fœmininum eſt, cui numero ſingulari, caſu nominatiuo, pronomen vel articulus præponitur hæc: vt, hæc muſa. Neutrum eſt, cui numero ſingulari, caſu nominatiuo, pronomen vel articulus præponitur hoc: vt, hoc ſcamnum. Commune eſt, quod ſimul maſculinum fœmininumque ſignificat: vt, hic & hæc ſacerdos. Sed ex his vel principalia, vel ſola genera duo ſunt: maſculinum & fœmininum. nam neutrum de vtroque negatur. Eſt etiam trium generum commune, quod omnibus dicitur: vt, hic & hæc & hoc felix. Eſt epicœnum, id eſt promiſcuum, quod ſub vna ſignificatione marem & fœminam comprehendit, vt paſſer & aquila. Sunt præterea alia ſono maſculina, intellectu fœminina, vt Eunuchus comœdia, Oreſtes tragœdia, Centaurus nauis: alia ſono fœminina, intellectu maſculina, vt, Feneſtella ſcriptor, Aquila [illegible]: alia ſono neutra, intellectu fœminina, vt Phronium, Glycerium, Sophronium, quę mulieres ſunt: alia ſono fœminina, intellectu neutra, vt poema, [illegible] ſono maſculina, intellectu neutra, vt pelagus, vulgus. Sunt præterea nomina in ſingulari numero alterius generis, & in plurali alterius: vt, balneum, tartarus, cœlum, porrum, cœpe, firmanium. Sunt item nomina incerti generis, inter maſculinum & fœmininum: vt cortex, [illegible], ſilex, finis, ſtirps, pinus, pampinus, dies. Sunt incerti generis inter maſculinum & neutrum, vt [illegible]us, clypeus, vulgus, ſpecus. Sunt nomina incerti generis inter fœmininum & neutrum, vt [illegible], pyrus, prunus, malus: ſed neutro genere fructum, [illegible] ipſas arbores dicimus ſæpe. Sunt etiam genera nominum fixa, ſunt mobilia. Fixa ſunt, quæ in alterum genus flecti non poſſunt, vt pater, mater, frater, ſoror. Mobilia autem, aut propria ſunt, & duo genera efficiunt, vt Caius Caia, Martius Martia: aut appellatiua ſunt, & tria genera faciunt, vt bonus, bona, bonum: malus, mala, malum. Sunt item alia nec in eorum fixa, nec in eorum mobilia: vt draco dracæna, leo leæna, gallus gallina, rex regina. Sunt diminutiua, quæ non ſeruant genera, quæ ex nominibus primæ poſitionis receperunt: vt, ſcutum ſcutella, piſtrinum piſtrilla, canis canicula, rana ranunculus, ſtatua ſtatiuncula. Nomen in a vocalem deſinens, nominatiuo caſu, numero ſingulari, aut maſculinum eſt, vt Agrippa: aut fœmininum, vt Martia: aut neutrum, vt toreuma, ſed tum Græcum eſt: aut commune, vt aduena: aut epicœnum, vt aquila. Nomen in e vocalem deſinens in nominatiuo caſu, numero ſingulari, aut fœmininum eſt, vt Euterpe: aut neutrum, vt ſedile. Nomen in i vocalem deſinens nominatiuo caſu, numero ſingulari, aut neutrum Græcum eſt: vt gummi, ſinapi: aut trium generum, vt abdolon, vt frugi, nihili. Nomen in o vocalem deſinens nominatiuo caſu, numero ſingulari, aut maſculinũ eſt, vt Scipio: aut fœmininum, vt Iuno: aut commune, vt pumilio. Nomen in u vocalem deſinens nominatiuo caſu, numero ſingulari tantum neutrum eſt, vt cornu, genu, gelu. ſed hæc nomina, & quæ in conſonantes deſinunt, diuerſas regulas & multiplices habent. Numeri ſunt duo: ſingularis & pluralis. Singularis, vt hic ſapiens: pluralis, vt hi ſapiẽtes. Eſt & dualis nu-

merus,

[illegible] p[illegible]tell, [illegible] caro. Sunt etiam [illegible] continentia, vt res, [illegible] Sunt [illegible] generis maſculini, vt P[illegible] pluralia, vt [illegible], Quirites. Sunt [illegible] ſingularia [illegible], vt pax, lux. Sūt [illegible] pluralia, [illegible] feriæ, nuptiæ, quadrigæ. Sunt [illegible] ſingularia generis neutri, vt pus, virus [illegible], trium, trinum. hæc & ſimilia [illegible] Sunt [illegible], vt populus, [illegible] pluralia, [illegible] Athenæ, Thebæ, Cumæ. Figuræ non [illegible] Simplex, vt doctus, [illegible] Componuntur [illegible] ex duob. integris, vt [illegible] ex integro & corrupto, vt, inſipiens, [illegible] ex corrupto & integro, [illegible] Componuntur etiam ex pluribus, [illegible] quod [illegible] per omnes caſus [illegible] Romani, [illegible] etiam loco caſu [illegible] Ablatiuum Græci non habent: [illegible] ſextum appellant. [illegible] Genitiuo, huius Catonis. datiuo, huic Catoni. accuſatiuo, hunc Catonem. vocatiuo, [illegible] ab hoc Catone. Quidam etiam [illegible] qui eſt ablatiuo ſimilis, [illegible] ablatiuus [illegible] ab oratore [illegible] Sunt autem [illegible] ſunt nomina alia monoptota, alia diptota, alia triptota, alia tetraptota, alia pentaptota, alia hexaptota. [illegible] quæ neque [illegible] vt, frugi, nihil, [illegible] In quibus [illegible] etiam nomina [illegible] ad centum. nam ab vno [illegible] numeri declinantur. Item a [illegible] Sunt nomina quorum [illegible] vel ab hac [illegible] caſu nomina [illegible] vt ſponte, abo. Sunt præterea nomina, quæ [illegible] alia genitiuum [illegible] trahunt, vt ignarus belli, [illegible] alia datiuum, vt inimicus malis, con[illegible] ſed figurate, vt [illegible] ablatiuum, vt ſecundus à Romulo [illegible] vt dignus [illegible] Omnia nomina ablatiuo, [illegible] vocali [illegible] terminantur, [illegible] Nullum enim regula non tenet. Quæcunque nomina ablatiuo ſingulari à vocali fuerint terminata, genitiuum pluralem in rum ſyllabam mittunt, datiuum & ablatiuum in is: vt, ab hac [illegible], harum [illegible], his [illegible]. Neceſſe eſt autem contra hanc regulam [illegible] hæc nomina, in quibus genera diſcernuntur [illegible] vt ab hac dea, harū dearū, his & ab his deabus: [illegible] dixerimus, deos non deas ſignificare videamur.

Quæcunque nomina ablatiuo caſu ſingulari e litera correpta fuerint terminata, genitiuum pluralem in um ſyllabam mittunt, datiuum & ablatiuum in bus: vt ab hoc pariete, horum parietum, & ab his parietibus. Contra hanc regulam [illegible]: vt ab hoc vaſe, horum vaſorum, his [illegible]. Si vero e producta fuerint terminata, genitiuum pluralem in [illegible] mittunt, datiuum & ablatiuum in [illegible]: vt ab hac re, harum rerum, his & ab his rebus. ſed hæc [illegible] generis putatur. Quæcunq; nomina ablatiuo caſu ſingulari, [illegible] literis fuerint terminata, genitiuum pluralem in [illegible] mittunt, & datiuum & ablatiuum [illegible], vt, ab hac puppi, harum puppium, his & ab his puppibus. Huiuſmodi nomina etiam accuſatiuum pluralem, propter differentiam, melius in is quàm in es terminant: vt has puppis, nauis, clauis, puppim, nauim, clauim: nō puppem, nauē, clauem. Horum autem nominum quæ genitiuo caſu plurali, ium ſyllabam exire poſſunt, trina regula eſt. prima eorum quæ nominatiuo caſu ſingulari ns literis terminantur, vt mons montium. altera eorum quæ ablatiuo caſu ſingulari e correpta ſimiliter & fœminina ſunt, vt ab hac cæde, harū cædium, his & ab his cædibus. tertia eorum, quæ ablatiuo caſu ſingulari, i litera terminantur, vt ab hac reſti, harum reſtium, his & ab his reſtibus. Sed hæc regula etiam accuſatiuum ſingularem interdum ſyllabam per im literam terminant: vt hanc reſtim, & hanc puppim: horum multa cer[illegible] comminuata. Quæcunq; nomina ablatiuo caſu ſingulari o litera fuerint terminata, genitiuum pluralem in rum ſyllabam mittunt, datiuum & ablatiuum in is: vt ab hoc docto, horū doctorum, his & ab his doctis. Contra hanc regulam inuenimus, vt ab hac domo, harum domuum, his & ab his domibus. & ab hoc iugere, horum iugerum, his & ab his iugeribus. Sed ſcire debemus, multa quidem veteres aliter declinaſſe: vt ab hac domu, harum domuum his & ab his domubus: & ab hoc iugere, horum iugerum, & ab his iugeribus. Verum meminerimus euphoniam in declinationibus plus interdum valere, quàm analogiā vel regulas præceptorum. Quæcunq; nomina ablatiuo caſu u litera fuerint terminata, genitiuum pluralem in um ſyllabam mittunt, geminata u litera, datiuum & ablatiuum in bus: vt ab hoc fluctu, horum fluctuum, his & ab his fluctibus: nam ſolum neceſſe eſt retinere u literā, & fluctubus dicere, cum artibus neceſſitate dicamus: ne quis nos artes non artus ſignificare velle, exiſtimet. In hanc regulam non conueniunt, vt dictum eſt, aptota nomina, vt fas, nefas, nihili, non veniunt tantum pluralia, vt, Saturnalia, Vulcanalia, compedalia non veniunt, quæ à Gręcis ſumpſimus, vt emblema, epigramma, ſtemma, poema: nam huius formę nomina etiam veteres fœminino genere declinabant. In his regulam analogia vel ex collatione poſitorum nominum, vel ex diminutione cognoſcitur. Meminerimus hæc Gręca nomina, ad Græcam formam declinari, & tamen illa nōnulli ad Latinos caſus nituntur inflectere. Duodecim literis omnia nomina Latina, caſu nominatiuo ſingulari terminātur: vocalibus quinque, ſemiuocalibus ſex, muta vna: a, e, i, o, u, l, m, n, r, s, x, t: a, vt tabula: e, vt ſedile: i, vt frugi: o, vt ratio: u, vt genu: l, vt mel: m, vt ſcamnum: n, vt flumen: r, vt arbor: s, vt flos: x, vt nox: t, vt caput: adijciunt quidam c, vt hoc lac.

PRonomen eſt pars orationis, quæ pro nomine poſita, tantundem pene ſignificat, perſonamq; interdum recipit. Pronomini accidunt ſex: Qualitas, genus, numerus, figura, perſona, caſus. Qualitas pronominum duplex eſt: aut enim finita ſunt pronomina, aut infinita. Finita ſunt quæ recipiunt perſonas: vt ego, tu, ille: infinita ſunt, quæ non recipiunt perſonas: vt quis, quæ, quod. Sūt etiam pronomina minus quàm finita: vt ipſe, iſte. Sunt præpoſitiua, vt ille, hic. Sunt ſubiunctiua, vt, is, idem. Sunt alia gentis, vt cuias, noſtras, [illegible] alia ordinis, vt quotus, totus: alia numeri, vt quot, tot: alia ad aliquid dicta infinita, vt [illegible]: alia ad aliquid dicta finita: vt meus, tuus, ſuus: hæc etiam poſſeſſiua dicuntur. Sunt item alia qualitatis: vt, qualis, talis: alia quantitatis: vt, quantus, tantus. Sunt alia demonſtratiua, quæ rem præſentem notant: vt hic & hæc & hoc: alia relatiua, quæ rem abſentem ſignificant: vt, is, ea, id. Sūt alia [illegible] demonſtratiua: vt eccum, eccam, ellum, ellam. Genera pronominibus, ſicut nominibus accidunt omnia. Maſculinum, vt quis: fœmininum, vt quæ: neutrum, vt quid: commune, vt, qualis, talis. Sunt etiam trium generum: vt, ego, tu, ille. Numerus accidit pronominibus vterq;. Singularis, vt iſte. pluralis vt iſti. Sunt etiam numero communia, vt qui & quæ. [illegible] enim qui vir, qui viri: quæ mulier, quæ mulieres. Sunt pronomina tota ſingularia, vt meus, tuus: tota pluralia, vt no-

ſter, veſter, Figura etiam in pronominibus duplex eſt: aut enim ſimplicia ſunt pronomina, vt quis: aut compoſita, vt quiſquis. Nam compoſita pronomina ſecundùm formam nominis ex ea parte declinantur, qua pronomen finitur caſus nominatiui. cuius rei exempla ſunt: vt quiſquis, quiſpiam, aliquis, quiſnam: nam idem, quod conſtat ex duobus corruptis eſt, quum producitur, maſculinum pronomen eſt, quum corripitur, neutrum eſt: vt hic correptum, pronomen eſt, quum producitur, aduerbiũ loci. Perſonæ pronominibus finitis accidunt tres: prima, vt ego: ſecunda, vt tu: tertia, vt ille. Sed hæc prima perſona & ſecunda generis ſunt communis: & prima perſona in Hoc pronomine, cùm eſt numeri ſingularis, non habet nominatiuum caſum, pluralem habet. Caſus item pronominum ſex ſunt, quemadmodum nominum: Nominatiuus, vt hic: genitiuus, vt huius: datiuus, vt huic: accuſatiuus, vt hunc: vocatiuus, ô: ablatiuus, ab hoc. Sunt pronomina quæ non per omnes caſus declinantur: vt eccum, ecca, ellum, & cuius, cuia, cuium, cuiatis, noſtratis. Sunt etiam ſine nominatiuo & vocatiuo: vt ſui, ſibi, ſe, a ſe: hæc non ſunt numeri communis. Sunt item ſine nominatiuo: vt ego, mei, vel mis, mihi, me, à me. Nullum autem pronomẽ recipit comparationem, quamuis qualitatem & quantitatem ſignificent. Inter pronomina & articulos hoc intereſt, quòd pronomina ea putantur, quæ cùm ſola ſunt, vicem nominis complent, vt, quis, ille, iſte. Articuli verò cum pronominibus aut nominibus aut participijs adiungũtur: vt, hic, huius, huic, hunc, ô, ab hoc: & pluraliter, hi, horum, his, hos, ab his. Hęc eadem pronomina articulis, & pro demonſtratione ponuntur: vt, neuter, vter, omnis, alter, nullus, alius, ambo, vterque. Sũt qui nomina, ſunt qui pronomina exiſtimant: ideo quod articuli in declinatione non indigent.

VErbum, eſt pars orationis, cum tempore & perſona, ſine caſu aut agere aliquid aut pati, aut neutrũ ſignificans. Verbo accidunt ſeptem: Qualitas, coniugatio, genus, numerus, figura, tempus, perſona. Qualitas verborum in modis & in formis eſt. Modi autem, vt multi exiſtimant, ſeptem: Indicatiuus, qui eſt pronunciatiuus, vt lego. Imperatiuus, vt lege. Promiſſiuus, vt legam: ſed nos hunc modũ non accipimus. Optatiuus, vt vtinam legerem. Coniunctiuus, vt cùm legam. Infinitiuus, vt legere. Imperſonalis, vt legitur: Sed hunc quidam modum pro genere ac ſignificatione verbi accipiũt. Imperſonalis, cuius verba in tur exeũt, aut in it, aut in et. Sed quæ in tur & in it exeunt, hæc ab indicatiuo oriuntur: vt lego, legitur, cõtingo, contigit. Quæ in et exeunt, duas formas habent: quia enim ab indicatiuo oriuntur, vt miſereor, miſeret: alia à ſe oriuntur, vt tædet, pudet, pœnitet: quamuis veteres dixerunt pudeo, tædeo. Qualitas verborum etiam in formis eſt conſtituta, quas formas alij verborum generibus, id eſt, ſignificationibus miſcent. Formæ igitur Latinæ ſunt quatuor: nam & his Gręca lingua deficit. Perfecta, meditatiua, inchoatiua, frequentatiua. Perfecta, vt lego. Meditatiua, vt lecturio. Frequentatiua, vt lectito. Inchoatiua, vt ferueſco, caleſco: ſed frequentatiua ſemper primæ coniugationis ſunt: Inchoatiua verba nõ per omnia tempora declinantur, quia quæ inchoantur, præteritum tempus non habent: quia oriuntur à neutralibus verbis. Sunt etiam frequentatiua de nomine venientia, vt patricat, crocitat. Sunt quaſi diminutiua, quæ à perfecta forma veniunt: vt ſorbillo, ſigillo. Sunt autem ſine origine perfectæ formæ: vt potiſſo, vacillo: & frequẽtatiua ſępe in tres gradus deducunt verbum: vt curro, curſo, curſito: ſæpè in duos tantùm, vt nolo nolito. Sunt verba inchoatiuis ſimilia, quæ inchoatiua non eſſe, tempore prænoſcimus: vt, compeſco, compeſcui. Sunt item alia inchoatiua, quæ perfecta veniunt: vt, horreo, horreſco. Sunt quæ originem non habent, vt conſueſco, quieſco. Coniugationes verbis accidunt tres: Prima, in a: ſecunda, in e: tertia, in i. Prima eſt, quæ in indicatiuo modo, tempore præſenti, numero ſingulari, ſecunda perſona, verbo actiuo & neutrali à productam amat: aut nouiſſimam literam paſſiuo, communi & deponenti, aut nouiſſimam ſyllabam: vt, voco, vocas, vocor, vocaris: & futurum tempus eiuſdem modi, in bo & in bor ſyllabam mittit: vt voco, vocabo, vocor, vocabor. Secunda eſt, quæ in indicatiuo modo, tempore præſenti, numero ſingulari, ſecunda perſona verbo actiuo & neutrali e productam habet: aut nouiſſimam literam, paſſiuo, communi & deponẽti, aut nouiſſimam ſyllabam: vt, moneo, mones, moneor, moneris: & futurum tempus eiuſdem modi, in bo & in bor ſyllabam mittit: vt moneo, monebo, moneor, monebor. Tertia eſt, quæ in indicatiuo modo, tempore præſenti, numero ſingulari, ſecunda perſona, verbo actiuo & neutrali, i literam interdum productam, interdum correptam habet: aut nouiſſimam literam paſſiuo, communi & deponenti e correptam habet, aut i productam, aut nouiſſimam ſyllabam: vt, lego, legis, legor, legeris: audio, audis, audior, audis: & futurum tempus eiuſdem modi in am ſyllabam mittit, vel in ar: vt, lego, legem, legor, legar: audio, audiam, audior, audiar: & altera ſpecies tertiæ coniugationis, quæ i producta enunciatur, hanc non nulli quartam eſſe coniugationem putãt: quod futurum tempus in am & in bo, in ar & in bor mittit ritè ſyllabam: vt ſeruio, ſeruiam, ſeruibo: vincio, vincis, vinciã, vincibo: vincior, vinciris, vinciar, vincibor: quod quidam refutantes negant in bo & in bor ritè exire poſſe, tertiam coniugationem, niſi in eo verbo, quod in prima perſona indicatiui modi, temporis præſenti, numeri ſingularis, e aut o habuerint: vt eo, queo, eam, queã, ibo, quibo: & paſſiuo, queor, quear, quibar, & ſi qua ſunt ſimilia. Genera verborum, quæ ab alijs ſignificationes dicuntur, quinque ſunt: Actiua, paſſiua, neutra, communia, deponẽtia. Actiua ſunt, quæ o litera terminantur, & accepta r, faciunt ex ſe paſſiua, vt lego, legor. Paſſiua ſunt, quæ in r litera terminantur, & ea amiſſa, redeunt in actiua, vt legor, lego. Neutra ſunt, quæ o litera terminantur, & accepta r litera, Latina non ſunt, vt ſto, curro. Sunt etiam neutra, quæ i litera terminantur, vt odi, noui, cœpi, memini. Sunt item quæ um ſyllaba definiunt, vt ſum, proſum [illegible] quæ in et exeunt, & imperſonalia dicuntur: vt pudet, pœnitet, tædet: ſed hæc & ſimilia defectiua exiſtimandi ſunt. Sunt pręterea neutro paſſiua, vt audeo, auſus ſum, gaudeo, gauiſus ſum, ſoleo, ſolitus ſum. Deponentia ſunt, quæ r litera terminantur, & ea amiſſa, Latina non ſunt, vt convicior, conuertor. Communia ſunt, quæ r litera terminantur, & in duas formas cadunt, agentis & patientis, vt ſcrutor, criminor. Dicimus enim, ſcrutor te, & ſcrutor à te: criminor te, criminor à te. Sunt verba extra hanc regulam, quæ inæqualia dicuntur: vt ſoleo, [illegible], fio, fido, audeo, gaudeo, vehor, feror, medeor, edo, volo, nolo. Sunt quæ nõ ritè declinari poſſunt: vt cedo, aue, faxo, iſ, inquit, inquam, quæſo, aio. Sũt item monoſyllaba, quæ etiã contra regulã producta ſunt, vt ſto, do, flo. Similiter verba incertæ ſignificationis, tondeo, lauo, fabrico, punio, numero, munio, partior, populor, aſſentior, adulor, luctor, auguror: hæc enim omnia verba in o & in r literas finiuntur, & his verbis tẽpora participiorum accidunt penè omnia. Sunt item verba quæ componere poſſunt: vt pono, traho, repono, retraho. Sunt quæ non poſſumus, vt aio, quæſo. Numeri verbis accidunt duo: ſingularis & pluralis. Singularis, vt lego: pluralis, vt legimus. Item ſecundùm quoſdam dualis, vt legere. Figuræ verborum duæ ſunt: aut enim ſimplicia ſunt verba, vt ſcribo: aut compoſita, vt deſcribo. Componuntur & verba quatuor modis, vt cæterę partes orationis: vt repono, ſufficio, reficio, incipio, ſuſpẽdo. Sunt verba compoſita, quæ ſimplicia fieri poſſunt, vt repono, diſtraho: ſunt quæ non poſſunt, vt ſuſpicio, cõpleo. Tempora verbis accidũt tria: pręſens, pręteritum, & futurũ. Præſens, vt lego: præteritũ, vt legi: futurum, vt legam, ſed præteriti temporis differentiæ ſunt tres: imperfecta, perfecta, pluſquàm perfecta. Imperfecta, vt legebam: perfecta, vt legi: pluſquàm perfecta, vt legeram. Ergò in declinatione verborum numeramus, præſens, præteritũ imperfectum, præteritum perfectum, præteritum pluſquàm perfectum & futurum. Perſonæ verbis accidunt tres: prima, ſecunda, tertia. Prima eſt, quæ dicit: vt lego. Secunda, cui dicitur: vt legis. Tertia, de qua dicitur: vt legit. Sed prima perſona nõ indiget caſu, ſed admittit plerunq; nominatiuum, vt ver-

beror

[illegible] Tertia [illegible] [illegible] [illegible] tempore, [illegible] Si autem [illegible] pro confonantibus [illegible] [illegible] [illegible] mitteret.

ADuerbium, eſt pars orationis, quæ adiecta verbo ſi- [illegible] complet, aut mutat: vt iam [illegible] Aduerbia autem diuiduntur, vt [illegible] partium orationis videmus. Veni- [illegible] doctè, à proprio [illegible] [illegible]

[illegible] vt intro [illegible], intro [illegible] Ad [illegible] quidem ac loci [illegible] vt intro eo, foras venio. Ad [illegible] quidem per [illegible] & [illegible] [illegible] quæritur verbum. C[illegible] [illegible] doctè, doctius, per la- [illegible] Et quædam aduerbia quoque ſunt, quæ per [illegible] non poſſunt, [illegible] ſi- [illegible] magis & [illegible] minimè. Quemadmodum [illegible] comparantur, ita & diminuuntur [illegible] primulè, longè, longulè. A comparatiuo, [illegible] longius, longiuſcu- lè. A ſuperlatiuo vel nulla exempla, vel rara ſunt. Figuræ [illegible] duæ ſunt: aut enim ſimplicia ſunt aduerbia, [illegible] compoſita, vt indoctè, inerruditè. Componuntur etiam aduerbia modis quatuor. Sunt autē multæ dictiones dubiæ inter aduerbia, & nomen & prono- men, & verbum & participium, & coniunctionem & præ- poſitionē: vt [illegible] pone, [illegible], propter, heu. Quædam autem [illegible] accentu diſcernimus, quædā ſen- ſu. Sunt aduerbia loci, quæ imprudentes putant nomina: in loco, vt Romæ [illegible] loco, vt Roma venio: ad locum, vt Romam vado. His [illegible] ponitur, quæ prouin- cijs, locis, reg[illegible] [illegible], quæ de ſignifi- catione nominum [illegible] vt, de Africa venio Siciliam, [illegible] Italia [illegible] ſeparatim [illegible], non [illegible] quamuis [illegible] derepentè, deſurſum, de- [illegible], exindè & ab[illegible] hæc tanquam vnam partem orationis [illegible] accentu pronunciamus.

PArticipium, eſt pars orationis, dicta quod partē capit nominis, & partem verbi: recipit enim à nomine gene- ra & caſus, à verbo tempora & ſignificationes [illegible] ab vtroque [illegible] Participio accidunt ſex, genus, caſus, tempus, [illegible] numerus & figura. Genera participijs [illegible] [illegible] vt lectus: fœmininum, vt [illegible] commune, vt legens. Caſus toti- [illegible] participiorum, quot nominum. [illegible] per omnes [illegible] Tempora participijs [illegible] præteritum & futurum: vt legens, [illegible], lecturus. [illegible] participiorum à gene- [illegible] verborum ſumuntur. [illegible] participia à ver- [illegible], præſentis temporis & futuri, vt legens, le- [illegible] A paſſiuo [illegible] temporis & futuri: vt lectus, [illegible] A neutro [illegible] præſentis temporis & futuri: vt [illegible] A deponenti [illegible], præſens, præteritum & fu- [illegible], vel [illegible] & [illegible] A cō[illegible] quatu- [illegible] & duo futura, vt criminans, crimi- [illegible] ruminandus. Inchoatiua participia [illegible] tempori [illegible] vt horreſcens, caleſcens, [illegible] Defectiua interdum alicuius temporis ſunt, vt [illegible] interdum nullius, vt ab eo verbo quod [illegible] participium reperiatur. Interdum à nō [illegible] verbis, participia deſectiua ſunt: vt ab eo verbo [illegible] tempus non habet. Ab [illegible] vſurpata fuerint, nō ve- [illegible] ſingularis, vt [illegible] Item figura participio- [illegible] participia, vt [illegible] Componi etiam parti- [illegible] ſpecie participia [illegible] quæ à verbo non [illegible] da, [illegible] ſunt et- [illegible] tamen ſi- [illegible] vt pranſus, cœnatus, placita, [illegible] ta, triumphata, [illegible] prandeor, cœnor, placeor, [illegible] Sunt alia parti- [illegible] & à verbis & à partic[illegible] [illegible] nō dic- [illegible] tempo- [illegible] dus. Sunt vel [illegible] quæ à verbis [illegible]

[illegible] ROM [illegible]

tempus non habent, nomina magis quàm participia iudicantur: vt eſt furibundus, ludibundus, moribundus. Sunt multa participia eadem & nomina: vt paſſus, viſus, cultus, ſapiens, indulgens: quæ tamen & caſibus diſcrepant, & temporibus dignoſcuntur, & comparata mutantur. Sunt participia, quæ accepta comparatione fiunt nomina, vt acceptus, incenſus: acceptior, incenſior. Aduerbia de participijs fieri poſſe, nonnulli negant: ſed hos plurimæ lectionis reuincit autoritas.

Coniunctio, eſt pars orationis annectens ordinansque ſententiam. Coniunctioni accidunt tria. poteſtas, figura & ordo. Poteſtas coniunctionum in quinque ſpecies diuiditur. Sunt enim copulatiuæ, diſiunctiuæ, expletiuæ, cauſales & rationales. Copulatiuæ ſunt hæc: &, que, ac, atque, at, aſt. Diſiunctiuæ autem: ne, vel, nec, an, neque. Expletiuæ: quidem, equidem, ſaltem, videlicet, quanquam, quamuis, quoque, autem, porrò, licet, tamen. Cauſales, ſi, etſi, etiamſi, ſiquidem, quum, quandoquidem, quinetiam, quamuis, ſin, ſeu, ſiue, nam, neque, ni, niſi, ſi enim, enimue, ſed, interea, quamobrem, præſertim, item, itemque, cæterùm, alioquin, præterea. Rationales: ita, itaque, enimuero, quare, quia, quapropter, quoniam, quoniamquidem, quippè, ergò, ideò, igitur, ſcilicet, propterea. Figuræ coniunctionum duæ ſunt: ſimplex, vt nam: compoſita, vt nanque. Ordo coniunctionum in hoc eſt, quia aut ſunt præpoſitiuæ præpoſitiones: vt at, aſt: aut ſubiunctiuæ. vt quæ: aut communes, vt ergo, igitur. Sunt etiam dictiones quas incertum eſt, vtrum coniunctiones, an præpoſitiones, an aduerbia nominemus: quæ tamen omnes ſenſu facilè diſcernuntur, nam & coniunctiones pro alijs coniunctionibus poſitæ, inueniuntur poteſtate mutata.

Præpoſitio, eſt pars orationis, quæ præpoſita alijs partibus orationis, ſignificationem earum aut complet aut mutat aut minuit. Nam aut nomini præponitur, vt inualidus: aut pronomini præponitur, vt per me: aut ſupponitur, vt mecum, tecum, nobiſcum, vobiſcum: aut verbum præcedit, vt præfero: aut aduerbium, vt expreſſe: aut participium, vt præcedens: aut coniunctioni, vt abſque: aut [illegible], vt circumcirca. Præpoſitiones aut caſibus ſeruiunt aut loquelis, aut [illegible] caſibus & loquelis coniunguntur: vt, di, dis, re, ſe, an, con, [illegible], diſtraho, recipio, ſecubo, amplector, congredior. Separantur, vt apud, penes. coniunguntur & ſeparantur, cæteræ omnes. ex quibus in [illegible] ſi ita compoſitæ fuerint, vt eas ſtatim ſ vel f litera conſequatur, plerunque producantur: vt, inſula, inſula, conſilium, confeſſio.

Præpoſitioni accidunt ſolummodo caſus. Caſus nanque in præpoſitionibus duo ſunt, accuſatiuus & ablatiuus. Aliæ enim præpoſitiones accuſatiuo caſui præponuntur, aliæ ablatiuo, aliæ vtrique caſui. Accuſatiui caſus præpoſitiones hæc ſunt: ad, apud, aduerſum, cis, circa, citra, circum, contra, erga, extra, intra, inter, infra, iuxta, ob, ponè, per, propè, propter, ſecundum, poſt, trans, vltra, præter, ſupra, vſque, penes. Dicimus enim ad patrem, apud villam, antè ædes, aduerſum inimicos, cis Rhenum, citra forum, circum vicinos, circa templum, contra hoſtem, erga propinquos, extra terminos, inter naues, intra [illegible], infra tectum, iuxta macellum, ob [illegible], ponè tribunal, per parietem, propè feneſtram, propter [illegible], ſecundum fores, poſt tergum, trans ripam, vltra fines, præter [illegible], ſupra cœlum, vſque Oceanum, penes arbitros. Ex his, ad & apud, cùm vnius caſus ſint, diuerſo modo ponuntur. Dicimus enim, Ad amicum vado, apud amicum ſum. non enim dicimus rectè, Apud amicum vado, ad amicum ſum. Vſque, præpoſitio plurimis non videtur [illegible] aliqua præpoſitione proferri non ſolet: [illegible] vtrique caſui [illegible], cui [illegible] copulata: vt, [illegible] ad, & [illegible].

Ablatiui caſus præpoſitiones ſunt hæc: à, ab, abs, cum, coram, clam, de, e, ex, pro, præ, palam, ſine, abſque, tenus. Dicimus enim, à domo, ab homine, abs quolibet, cum exercitu, coram teſtibus, clam cuſtodibus, de foro, e iure, ex præfectura, pro clientibus, præ timore, palam omnibus, ſine labore, abſque iniuria, tenus pube: ſed hæc præpoſitio propter euphoniam ſubijcitur, & facit pubetenus. Clam præpoſitio caſibus ſeruit ambobus. Vtriuſque caſus præpoſitiones ſunt hæ: in, ſub, ſuper & ſubter. Quarum in & ſub, tunc præpoſitiones accuſatiui caſus ſunt, cùm ad[illegible]ium vel ante ſignificant: vt, ibat in Eurialum: &, Sub ipſum Arcturum: id eſt, ante. Tunc ablatiui caſus, cum vim rectè retinent, nec pro accuſatiuis præpoſitionibus ponuntur. Item accuſatiui caſus ſunt, cùm ad locum vel nos, vel quoslibet, vel ire, iſſe, ituros eſſe ſignificamus, cuius rei exempla ſunt hæc: In, accuſatiui caſus: vt,

Itur in antiquam ſyluam.

In, ablatiui caſus: vt,

Stans celſa in puppi.

In, ablatiui caſus: vt,

Poſteſque ſub ipſos Nituntur gradibus.

Sub, ablatiui caſus: vt,

Arma ſub aduerſa poſuit radiantia quercu. Subter verò & ſuper, cum accuſatiuo caſu naturaliter præponuntur, & ablatiuo caſui tum plerunque iunguntur: vt,

Gemina ſub arbore ſidunt. Et,

Ferre iuuat ſubter denſa teſtudine caſus. Quanquam multi ſint, qui non putant præpoſitiones ambiguas eſſe, niſi duas, In & Sub. Cæteræ Super & Subter, quum locum ſignificant, ablatiuo iunguntur figuratè. Extra quam formam Super præpoſitio, quum De, ſignificat: hoc eſt, mentionem de aliquo fieri tentat, ablatiui caſus eſt tantùm: vt,

Multa ſuper Priamo rogitans, ſuper Hectore multa.

Separatæ præpoſitiones acuuntur coniunctæ caſibus, aut loquelis, cum ſuam ſæpè commutant, & communes fiunt. Præpoſitiones autem ipſæ verba corrumpunt, vt conficio: aut ipſæ corrumpuntur, vt ſuffero: aut & corrumpunt & corrumpuntur, vt ſuſcipio. Antiqui præpoſitiones & genitiuo caſui coniungebant, vt curruum tenus, vel curtum. Item poſt & ante & circum, vtriuſque caſibus adiunctas inuenimus. Sed ſciendum eſt nos communiter, præpoſitiones vim ſuam iungere [illegible] ere, cùm præponuntur: Suppoſitas vero & [illegible] onem ſuam [illegible] & legem propriam non habere. Separata præpoſitiones ſeparatis præpoſitionibus [illegible], & [illegible], ſi [illegible] caſus. Sunt qui putant accidere præpoſitioni & figuram & ordinem. [illegible] ſunt præpoſitiones ſimplices, vt [illegible] compoſitæ, vt [illegible]. Ordinem, quia ſunt præpoſitiuæ præpoſitiones, vt [illegible]: ſubiunctiuæ, vt tenus. Sed hæc nos & ſimilia in his numeramus, quæ inæqualia nominantur.

Interiectio, eſt pars orationis interiecta alijs partibus orationis ad exprimendum animi affectus: aut metuendi, vt hei: aut optantis, vt ô: aut dolentis, vt heu: aut lætantis, vt euax. Sed & ante aduerbijs Græci applicant, quod ideo Latini non faciunt, quia huiuſmodi voces non ſtatim ſubſequitur verbum. Licet autem pro interiectione etiam alias partes orationis ſingulas pluresve [illegible] nere, vt nefas, pronefas. Accentus interiectionum certi eſſe non poſſunt, vt [illegible] vocibus, quas inconditas inuenimus.

(∴)

Libelli de octo partium orationis finis.

BEDÆ PRESBYTERI DE ARTE METRICA LIBER.

Ad Vuigbertum Leuitam.

De Litera.

QVI notitiam [illegible] artis habere deſiderat, primo [illegible] eſt diſtantiam [illegible] ſyllabarumque ſedulus diſcat. Sunt autem Literæ [illegible] viginti & vna, ex quibus quinque vocales appellantur, a, e, i, o, u, cæteræ [illegible] conſonantes: at de [illegible] conſonantibus ſeptem [illegible] ſemivocales, f, l, m, n, r, s, x. cęteræ nouem mutæ, b, c, d, g, h, k, p, q, t. y autem ſextam vocalem, & z decimamſeptimam conſonantem, propter Græca verba, potius [illegible] Latini [illegible]. neque enim a-[illegible] Typum & Zelum, vel cætera huiuſmodi, [illegible] do ſcribemus, [illegible].

Qui etiam [illegible] per [illegible] Deus cæ [illegible], * z, e. * Græcas literas, etſi non in [illegible] recipiunt, [illegible] * vid [illegible] [illegible] modo apud Latinos [illegible] [illegible] De- [illegible] no [illegible] [illegible] & [illegible] poſſibilitate noſtrũ a [illegible] pa [illegible] Græc [illegible] [illegible] & [illegible], quod ſemper [illegible] vocales ſunt dichronæ, hoc eſt, & breuibus ſyllabis habiles, & longis, quomodo & [illegible] ſemper apud illos breues natura permanent. Itaque omnes literæ [illegible], ſunt viginti & ſeptem, vocales [illegible] [illegible] conſonantes vndeuiginti: ſed & de [illegible] vocalibus i & u plerunque in conſonantium poteſtatem tranſeunt, cum aut [illegible] ſe [illegible], vt [illegible]entum, vinum: aut cum [illegible] iunguntur, vt [illegible], iecur, [illegible], [illegible], veritas, volatus. V quoque nonnunquam [illegible] præponitur, vt [illegible] ſed & [illegible] [illegible] Latine aurum, vel euangelium Græce [illegible]. Mirum autem quare dixerit Donatus, [illegible] nec vocalem, nec conſonantem h [illegible] literam conſonantem, & alteram vocalem [illegible] vt quoniam quidem [illegible] tam leniter [illegible], vt vix ſentiri queat. V [illegible] autem non eſſe firma ratio: quam eius ſententiam exponentes Pompeius vel Sergius, dicunt eam conſonantem eſſe non poſſe, quia habet ante ſe alteram [illegible] eſt, q vocalem eſſe non poſſe, quia ſequitur illam vocalis, vt [illegible], [illegible] do [illegible] literam [illegible]. Quid enim, nunquid, quando ſcribimus, [illegible] conſonantem eſſe non poſſe, quod ante ſe habeat aliam [illegible] & vocalem eſſe non poſſe, quia ſequitur illam vocalis & cum dicimus [illegible] ſequa-[illegible], & duæ præcedunt conſonantes [illegible] quoque [illegible] conſonantem, quia eam & præcedat [illegible], & ſequatur. I [illegible] hoc [illegible] vocem, [illegible] tenet [illegible] parte orationis [illegible] vocalem [illegible] eſt natura [illegible] ſemper [illegible] longam, vt [illegible] [illegible] & [illegible] appellatur. X quoque [illegible] nuncupatur, vt axis [illegible] l, m, n, r [illegible] [illegible] do, [illegible] plerunque in [illegible] [illegible] ſolent, [illegible] breues natura [illegible] inueniuntur reddere longas.

De Syllaba.

SYllaba, eſt comprehenſio literarum, vel vnius vocalis enunciatio, temporum capax. quia omnis ſyllaba aut breuis eſt, & tempus recipit vnum, quod atomum [illegible] vocans, vt pater: aut longa eſt, & duo recipit tempora, vt mater. Hic enim ma cum dicimus, mater longa [illegible] circumflexus tantum temporis bis occupat, [illegible] cum acutè dicitur pater. Sunt igitur [illegible] ſyllabæ, ſunt breues, ſunt communes. [illegible] longæ [illegible], natura & poſitione. Natura quidem [illegible] v [illegible] & ſingularum vocalium, [illegible], men, [illegible] aut duarum coniunctione, [illegible] [illegible] vocant, vt auum, pœna, augu-ſtu, cu [illegible] Arator;

[illegible] ſupra rui[illegible].

Co[illegible] tempore quoq; nobilis ædem.

Vel [illegible] dicimus Tydeus Tydei, vbi e & i non ſeparamus, [illegible] proferimus, ne quis [illegible] potius quam [illegible] ſignificet: & hoc Græca nomina ſortiuntur. In Latina non inuenitur hæc diphthongus. Poſitione autem longæ fiunt ſyllabæ modis ſex, cum correpta [illegible] aut in duas deſinit conſonantes, vt alt: aut in [illegible], vt [illegible] aut in vnam deſinit conſonantem, [illegible], vt arca. aut excipitur ab [illegible] duplici [illegible], vt axis: aut ab i loco conſonantis poſita, vt Troia [illegible] nunquam in metris in tres diuiditur ſyllabas: vt eſt illud,

A[illegible] & Troia gaza per vndas.

Aut [illegible] conſonantem, & excipitur ab i vel u poſitis in loco [illegible], vt aduena, adiumentum.

Breues vero ſunt ſyllabæ, quæ horum nihil habuerint. quod vero quidam inter longas ſyllabas non annumerant, dum [illegible], quum correpta vocalis excipitur à [illegible] litera z, vt Mezentius: aut a duabus conſonantibus, vt [illegible] vel [illegible]. Nam & z quoties in eadem [illegible] breuem ſequitur vocalem, poteſt eam producere, ſi ita voluerit poeta, vt gaza. Quum vero parte a-[illegible] orationis in breuem vocalem terminata, ſequens [illegible] a litera z incipit, nullam producendi habet poteſtatem [illegible] eſt,

Et nemoroſa Zacynthus.

Et r litera liquens eodem modo ſicut & l, quum in medio [illegible] breuem ſequitur vocalem, præcedente qualibet [illegible] poteſt hanc poetica licentia facere longam: quum vero vtralibet liquida ſequitur conſonantem in ca-[illegible] ſermonis, non poteſt longam facere vocalem, quæ in fine verbi præcedentis naturaliter breuis extiterat. Sunt item ſyllabæ, quæ vtroque modo & natura ſcilicet, & poſitione longæ ſunt, vt dens, gens, mons, fons, frons.

De communibus ſyllabis.

COmmunes autem ſyllabæ modis fiunt nouem, quibus aut naturaliter longæ poetica licentia in breues, aut naturaliter breues [illegible] in longas. Breuis quippe tran[illegible] in longam, quum correpta vocalis [illegible] a duabus excipitur conſonantibus, quarum poſterior eſt liquida. Eſt enim breuis in hoc natura [illegible] vt,

Mens [illegible] aperta ſuis.

[illegible]

Mortiſque [illegible].

In quo Sergius [illegible] vtitur exemplo:

N[illegible]

[illegible] in capite verbi habet l quidam literam [illegible] breuem natura [illegible] verbi [illegible] poteſt facere longam. [illegible] transfer-[illegible] correpta vocalis in conſo-[illegible] & excipitur ab [illegible] litera. [illegible] natura breuis [illegible],

Porcinum tenuêre gregem, niger hiſpidus horret.
Eſt voluntate poetæ longa in hoc,
Vir humilis mœſto deiectus lumine terram.
Et item,
Mors fera per hominem miſerum ſibi ſubdidit orbem.
Vbi item quidam Grammaticorum dubium exemplum ponunt:
Terga fatigamus haſta.
Nam etſi non h ſequeretur mus, tamen eſſe poſſet longa, poetica licentia, quia plenis pedibus ſuperfuit, ſicut hoc quod item ponunt, eſt:
Omnia vincit amor, & nos cedamus amori.
Vbi mor ideo potuit produci, quia poſt emenſos pedes integros, partē terminat orationis, tametſi vocalis ſequatur.
Tertius modus eſt ſyllabæ communis, quum verbum aliquod in vocalem deſinens correptam, excipitur à duabus conſonantibus, quarum prior ſit s. Eſt enim natura breuis in hoc Fortunati:
Ordinibus varijs alba ſmaragdus ineſt.
Eſt poſitione longa in hoc Sedulij:
Adueniat regnum iam iamque ſcilicet illud.
Quum verò s in capite verbi fuerit conſonante alij ſubiecta, nequaquam poteſt vltimam verbi prioris ſyllabam producere, quæ in breuem deſierat: vt Sedulius,
Stare choro & placidis cœleſtia pſallere verbis.
Et Fortunatus:
Vocibus alternis diuina poemata pſallunt.
Falſoque definiuit Pompeius, s non poſſe liqueſcere, niſi ipſa antecedat: vt
Ponite ſpes ſibi quiſque ſuas.
Hanc Virgilius & in medio verbo alteri conſonanti præpoſitam, vbi commodum duxit, liquentium more tranſilijt.
Hortatur, Mneſteus, nunc nunc inſurgite remis.
Niſi fortè hunc verſum ita ſcandendum putamus, vt ſit: Horta, ſpondeus: tur Mne, ſpondeus: ſteus nunc, ſpondeus, coniunctis ſcilicet vocalibus, quod diphthongum vocant. Vnde benè Donatus, quum de liquentibus literis loqueretur, dixit ſpecialiter de h & s litera, ſuæ cuiuſdā poteſtatis eſt: quæ in metris plerunq; vim conſonantis amittit.

Eſt enim modus quartus ſyllabæ communis, quum poſt pedem quemlibet vna ſyllaba breuis remanſerit de verbo, quæ vel in vocalem deſinens excipiatur à conſonante verbi ſequentis, vel in conſonantem deſinens excipiatur à litera vocali. Eſt enim natura breuis in hoc:
Cuius onus leue eſt, cuius iuga ferre ſuaue eſt.
Eſt longa permiſſu poetico in hoc:
Frondea ficus erat, cuius in robore nullum.
Quod genus ſyllabæ inter longas vel omnino refugiendum, vel parciſſime vſurpandum eſt. Vnde & in recentioribus poetis non facilè eius inuenies exemplum: quamuis & apud Virgilium non rariſsimum, apud Homerum non frequentiſsimum reperiatur.

Quintus modus eſt, quum pars orationis deſinit in diphthongum, ſequēte ſtatim vocali. Eſt enim per naturam longa in hoc, Muſæ Aonides: eſt per licentiam breuis in hoc, Inſulæ Ionio in magno. quod poſteriores poetæ magis in vna parte orationis fieri voluerunt: vnde huius & noſtratibus facilè poematibus inuenies. At quum diphthongus à vocali alterius vocabuli excipitur, quum hanc per ſynalæpham tranſiliendam eſſe dicebant: vt Proſper in præfatione Epigrammatum:
Nec noſtræ hoc opis eſt, ſed ab illo ſumitur hic ros,
Qui ſiccam rupem fundere iuſſit aquas.

Sextus modus eſt, vt Donatus ait, quum producta vocalis eſt, vocali altera conſequente. Eſt. n. longa in hoc:
O vtinam in thalamos inuiſi Cæſaris iſſem.
Breuis in hoc:
Te Coridon, ô Alexi, trahit ſua quemq; voluptas.
Quod moderni verſificatores in eadem potius parte orationis conſueuerunt facere: vt,
Eoi venêre magi, ſæuumq; tyrannum.
Splendidus autoris de vertice fulget Eous.
Et rurſus longa eſt per naturam ita,
Angelus intactæ cecinit properata Mariæ.
Breuis per licentiam ita:
Exultat Maria, quum prima affamina ſenſit.
Aut cum longa vocalis, vel etiam breuis, quo partem terminat orationis, excipitur à vocali alterius verbi priorem per ſynalepham abſumunt: vt Poſper,
Nam ſi te virtute tua ad cœleſtia credas
Scandere, de ſuperis pulſus ad ima cadis.
Quamuis & Arator imitatus veteres, dixerit,
O vtinam noſtris voluiſſes fida iuuentus
Conſilijs parere prius, ne littora Cretæ.
Linque tes, inſanam rabiem paſſura profundi.

Septimus modus eſt, quum pronomen c litera terminatum, vocalis ſtatim ſequitur. Eſt enim longa in hoc,
Non quia qui ſummus pater eſt, & filius hic eſt: Sed quia quicquid ſummus pater eſt, & filius hoc eſt. Breuis in hoc,
Hic vir hic eſt, tibi quem promittere ſæpius audis. Sed & ad verbum c litera terminatum, communem ſyllabam facit. Eſt enim longa in hoc Paulini:
Donec aſpirante Deo conatibus ægris.
Breuis in hoc Proſperi,
Vt morbo obſeſsis præſtanda eſt cura medendi,
Donec in ægroto corpore vita manet.

Octauus modus eſt, cum correptam vocalem in eadem parte orationis ſequitur z conſonans Græca duplex. Eſt enim longa in hoc Iuuenci,
Difficile eſt terris affixos diuite gaza.
Eſt breuis in hoc eiuſdem,
Et gaza diſtabat rerum poſſeſsio fulgens.

Nonus modus eſt, quo omnis ſyllaba nouiſsima verſus in quocunque metro indifferens eſt, quæ Græcè ἀδιάφορος, & ad voluntatem poetę vel correpta producitur, vel corripitur producta, quòd frequentius eſt quàm exemplis indigeat. Sciendum eſt autem, quod x litera duplex, nunquam facit communem ſyllabam, ſed cum in eodē verbo ſequitur vocalem, ſemper eam habet longam aut natura, vt pax, lex, lux, rex, vox: aut poſitione, vt fax, nex, nix, nox nux, & exul, exitus, & exitium. Cùm verò in primordia verbi fuerit, non poteſt producere vltimam ſyllabam, prioris verbi, quod in breuem deſierat vocalem: vt,
Pontibus inſtratus conduxit littora Xerxes.
N quoq; litera pari ratione (niſi fallor) cùm in medio verbi conſonanti alteri fuerit ſubiecta, precedentem ſyllabam ſiue natura ſeu poſitione ſemper longam habet: vt regna, calumnia. Cum verò in primordio verbi fuerit alij ſubiecta conſonanti, vt Cneus, gnarus, profectò vltimam ſyllabam verbi prioris, ſi in breuem deſierit vocalem, breuem hanc vt fuerat remanere permittit, neq; vllam producendi habet poteſtatem, Proſpero teſte, qui ait,
Nec tamen hoc toto depellit corpore gnarus
Naturam errantum diuidere à vitijs.
Vnde & inter liquidas annumeratur, tametſi non ita vt l vel r, quæ communes ſyllabas facere ſolent.

De primis ſyllabis.

HAec de differentia ſyllabarum paucis dicta ſint, quas ſuis etiam ipſe plurimum diſcernere poteſt, qui ſcāſionem verſus heroici diſcere curauerit. Sed qui necdū ad hoc peruenit, hunc interim hortamur, ſyllabas omnium partiū orationis ex principio verſuū heroicorū diligētius ſcrutetur. Omnis enim verſus hexameter, qui ſex pedib. & pentameter, qui quinq; pedibus conſtat, primā ſyllabā longam habet, quia vel à ſpondeo vel à dactylo incipit: quorum prior pars duabus longis ſyllabis conſiſtit, vt dicens: ſecundus longa & duabus breuibus, vt dicimus: & omninò cum codicem hexametri vel elegiaci carminis aſſumis in manus, quamcunq; paginam aperiens inſpexeris, quemcunque verſum arripiens legeris, abſque vlla dubitatione primam ſyllabam aut natura aut poſitione longam inuenies: quia nimirum ſiue ſpondei ſiue dactyli conſtat eſſe principium. Item prima ſæpe ſyllaba ex compoſitione figuræ deprehenditur: vt ſi neſcias qualis ſit pius, ex compoſitione quæ eſt impius, qualis ſit pius cognoſci-

tur, ii-

tur, [illegible] fallat. Nam cum dicimus [illegible] na [illegible] vel pronuba [illegible] lux lucis, [illegible] eſt lu, [illegible] eſt [illegible] longa eſt. Sup[illegible] rarò contingit [illegible] propoſitionibus compoſitis, [illegible] cognoſcimus. Nam [illegible] & ipſa præpoſitio [illegible] De [illegible] & [illegible] ad [illegible] & [illegible] nunt [illegible] Producuntur tamen [illegible] ſyllabas [illegible] Item producuntur [illegible] per [illegible] oc [illegible] & præ [illegible] præpoſiti[illegible] Sunt item ali[illegible] ratione [illegible] vel [illegible] fodio, fodi, [illegible] video, vidi, [illegible] odi, cùm odero. [illegible] ſero, [illegible] ſui, [illegible] Item [illegible] quæ in præ[illegible] præterito breuiantur, vt [illegible] do dedi, [illegible] Item omnia [illegible] primis ſyllabis [illegible] tendo [illegible] poſco po[illegible] [illegible] item in [illegible] notandum quod liber [illegible] breuem habet [illegible] longam [illegible] vas ſignificat, longam habet [illegible] breue habet [illegible] longam [illegible] ſignificat breuis eſt [illegible] breuis eſt [illegible] longa [illegible] breuis [illegible] habet [illegible] longa. [illegible] [illegible] [illegible] corripi[illegible] [illegible] longa. [illegible] parare, [illegible] pares [illegible] neutri generis [illegible] longa [illegible]

De mediis ſyllabis.

M[illegible] ſyllabas [illegible] & [illegible] quæ [illegible] & produ[illegible] Corripi[illegible] ſyllabas [illegible] eſt [illegible] vocauit, & [illegible]

tra [illegible] auerint, vt legis lege [illegible] breuiantur, excepto tamen [illegible] ponitur conſonantibus, b, [illegible] vt [illegible] legamus [illegible] cætera [illegible] accent[illegible] [illegible] ſyllabæ & tetraſyllabæ [illegible] quæ [illegible] ſyllabus [illegible] breuem [illegible] vt, [illegible] longam accentu in[illegible] quartam [illegible] ac [illegible] penultimam [illegible] breuem [illegible] qualis ſit, per ſingu[illegible] in oratione [illegible]

De vltima ſyllaba nominum, pronominum & participiorum.

N[illegible] ſingularis [illegible] habet breuem, a vt citha[illegible] vt [illegible] vt ſed [illegible] vt [illegible] vt cornu [illegible] vt vulgi vel, vt conſul[illegible] vt [illegible] [illegible] cedrus, nem[illegible] [illegible] longas, i, vt frugi [illegible] vt tanaquil [illegible] vt [illegible] halec: item hæc ſunt, [illegible] ſyllabis autem & [illegible] ſyllabis [illegible] corripiuntur, ar, vt [illegible] vt paterner, vt fur, [illegible] vt [illegible] animal. item torcular & [illegible] [illegible] torcul[illegible] [illegible] S[illegible] producitur, vt dies: ſi [illegible] longa eſt, [illegible] non creſcit, vt [illegible] fames, vulpes, clades, æ[illegible] quamuis [illegible] vel quum creſcens, e [illegible] habuerit, vt mer[illegible] vel quum monoſyllaba [illegible] vt pes, bipes, [illegible] ſicut & ſal & par, quum [illegible] ſyllabum [illegible] longa eſt. At quum per alios caſus de[illegible] cœperit, primam ſyllabam corripit: item Ceres, [illegible] paries, abies, [illegible] & vocatiuo caſu es produ[illegible] at in cæteris caſibus [illegible] breuiatur vero es, ſi aut e in i [illegible] vt miles militis [illegible] aut breuem habuerit [illegible] Os monoſyllaba, ſi [illegible] ſignificat produ[illegible] breuiatur. Quæ nomen os [illegible] mediâ ſyllaba geniti[illegible] producta [illegible] tunc longa erit, vt nepos ne[illegible] ſi vero correpta, abbreuiatur, vt compos compo[illegible] [illegible] longa permanserit, pro[illegible] vt [illegible] tellus telluris excepto [illegible] quod [illegible] palus [illegible] Vnde eſt [illegible] remis. [illegible] [illegible] vt [illegible] vulgi. Genitiuus, dati[illegible] & ablatiuus [illegible] tertiæ [illegible] quod producitur, [illegible] Vbi notandum, quod [illegible] & [illegible] habet, [illegible] vocati[illegible] vt [illegible] Vbi [illegible] ge[illegible] in v[illegible] eo am [illegible] & [illegible] Am[illegible] na, pro[illegible] [illegible]

tio in hoc tantùm differt, quòd in monoſyllabis, quæ vocalibus conſtat, vt o, in quolibet caſu producuntur: ſed genitiuus cùm in us terminatur, breuiatur vt illius. Datiuus verò ſicut in nomine, ſemper longus eſt, excepto mihi, tibi, ſibi, quæ indifferenter dici poſſunt: ſic reliqui quoque caſus regulam ſumunt ex nomine. In Græcis vero nominatiuus ſingularis has habet breues, a vt eccleſia, baptiſma: as quū genitiuus dos habuerit, vt Arcas Arcados, Pallas Pallados: os quum in genitiuo d pdi longum habuerit, vt Delos Deli: longas vero has, e vt ſchole, ſynagoge, quæ Latina conſuetudine in a terminat. O, vt Dido: an, vt Titan: en, vt lien, ſyren: in, vt delphin: on, ut Memnon: er, vt aer, æther: as, vt Aeneas: es, vt Anchiſes. Genitiuus breuiatur, quum dos vel tos habuerit in fine, vt Arcados, poematos: Datiuus, quum i, vt Palladi: Accuſatiuus, quum a vel on, vt Theſea, Delon. Aliàs longus eſt vocatiuus, quum a terminatur, in maſculinis tantum longus eſt, vt Aenea: nam in fœmininis corripitur, vt hæc cathedra. E terminatus producitur, ſchole, ſynagoge, pentecoſte, paraſceue, exceptis his quorum nominatiuus os terminatur, vt Petros Petre. I terminatus corripitur, vt ô Alexi. O finitus producitur, vt Dido. Nominatiuus & vocatiuus pluralis, quum a vel es terminantur, breues ſunt, vt rhetores, chariſmata: aliàs longi ſunt, eccleſiæ. Genitiuus, longus eſt, ſi tamen Græcè fuerit declinatus, vt laon, cedron, id eſt populorum, cedrorum. Datiuus in s terminatus corripitur, vt Arcas: aliàs longus eſt, vt lais, id eſt populis. Accuſatiuus ſi in as fuerit terminatus, & a [illegible] ſingulari venerit, os finito corripitur, vt Arcadas Arcades, alias productione lætatur, vt eccleſias.

De vltimis ſyllabis verborum & aduerbiorum.

IN verbis primæ coniugationis producuntur a & as, vt ama amas: in ſecundæ e & es, vt ſede ſedes. in tertiæ productæ i & is, vt nutri nutris: in tertiæ correptæ breuiantur e & is, vt cerne cernis. In omnibus o corripitur, vt amo, ſedeo, cerno, nutrio: tamen auctoritas variet eadem. In infinitiuo modo penultimas ſyllabas a, e, & i productas habent, vt amare, ſedere, nutrire. Item e correptam, vt cernere. Similiter in alijs modis productis e vocalibus vt amarem, amares, amaret, & cætera ad eam formam: e correpta in verbis tertiæ coniugationis correptæ, vt cernerem, cerneres, & cætera. Item e corripitur, vt ſum es, & quæ ex his componi poſſunt, vt adſum ades, poſſum potes: item faxis, velis, adſis longa, quia pluralis numerus ea producit, quum dicimus producta ſitis, adſitis, velitis, faxitis. Omnes in verbis nouiſſimæ ſyllabæ, quæ [illegible] huiuſmodi, vt res & ſes, longæ ſunt, quia producit eas numerus pluralis, vt amares amaretis, amaſſes amaſſetis. Item producendæ ſunt quæ in c terminantur, vt fac, dic, duc, induc: aut i, vt amaui amari: aut in u, vt amatu. Corripiuntur autem quæ in m aut in es, vt amem ames: vel in us, vt amamus: vel in t, vt amat: vel in re, vt amare: vel in tis, vt amatis.

Aduerbia quæ in à terminantur, productione gaudēt, vt vna: quæ verò in e, ſi ex nomine veniunt, & comparationis gradus ſeruant, vt doctè, doctius, doctiſſime producuntur: ſi autem à ſe naſcuntur, vt ſæpe, aut non coparantur, vt ritè: aut in comparatione deficiunt, vt bene, male, breuiantur. I finita, præter quaſi, ibi & vbi, vel quæ ex his fiunt, vt ſicubi: producuntur, vt heri. O indifferenter accipitur, vt falſo. V producitur, vt noctu. L & r breuiantur, vt ſemel, pariter: ul vt ſimul, m vt tam. N vero excepto non: en, an, vbique breuiantur, vt forſan. S breuiatur, vt magis, fundi tùs, excepto cum a præcedit, vt alias. C producitur, vt hic, illic, alioquin monoſyllaba producuntur, vt cur, plus exceptis his, [illegible] ter: verum ne, duplicem proſertur. Nam producitur, cùm prohibendo dicitur: Seruari ne cura procax abſtruſa laboret, vel quum pro ne ponitur pro, vt non, vt idem Proſper ait, Et vindicta breuis ne noxia crimine fiat, Ne ſine fine habeat debita pœna reos. Corripitur autem, cùm interrogando vel interpellando ponitur, vt, Tunc cruente ferox, audax, inſane, rebellis. S in numeris corripitur, vt toties, quoties, ſepties, decies.

De vltimis ſyllabis coniunctionum, præpoſitionum & interiectionum.

COniunctiones fere omnes corripiuntur: ſed quæ a vel i terminantur, excepto quia, ita, niſi, producuntur, vt propterea, interea, ſi & ni. Quæ in n deſinunt, ſi a vel i antecedentem habuerint, producuntur: vt an, ſin, alioquin. Cæteræ breuiantur, exceptis his quæ poſitione ſunt longæ, vt at, aut.

Accuſatiuæ præpoſitiones ſolæ, quæ in a exeunt, producuntur, vt intra, & vnum monoſyllabum cis: ablatiuæ vero corripiuntur omnes, vt ab, exceptis monoſyllabis, quæ aut vocalibus conſtant, vt a: aut vocalibus terminantur, vt de. Communes præpoſitiones correptas eſſe liquet, vt ſuper. Nec de loquelaribus præpoſitionibus reticendum, tametſi non in fine, ſed in principio verborum ſemper ponantur, quæ ſunt am, co, con, di, dis, re, ſe. Quodam & di poſitionem quærunt, vt amplector, diſiungo, & ideo longæ ſunt. Co diuerſa eſt, vt coherceo, connecto. Con longa, vt conijcio. Di longa, vt dirigo. Se longa, vt ſecerno. Re autem vbique breuiatur, vt remitto, excepto cum refert, dictat, ſignificat vt, Præterea iam nec mutari pabula refert, & vno verbo reijcio, Reijce ne maculis infuſcet vellera pullis.

Omnes interiectiones, ſi monoſyllabæ fuerint, producuntur, vt heu: cæteræ vero exemplo ſimilium partium orationis æſtimandæ ſunt, item interiectiones omnes, vt Audacius ait, de Græco ſermone mutuati ſumus: ideo in nouiſſimis ſyllabis ſaltig um capiunt, vt pape, atat: eodem modo & cæteræ ſimiliter, vel cum acutum vel circumflexum in vltimo ſumunt accentum

De pedibus.

PEs, eſt ſyllabarum & temporum certa dinumeratio, dictus inde, quod hoc quaſi pedali regula ad verſum vtimur menſurandum. Sunt autem pedes diſyllabi quatuor triſyllabi octo, tetraſyllabi ſedecim, ſinguli nominatim diſtincti, qui ex his geminatis creſcunt hinc nomine generaliter, ſυζυγίαι, coniugationes dicuntur: vnde fit, omnes pedes à diſyllabis vſque ad hexaſyllabos 124. colligi: de quibus in Donato plenitudine, qui pes vtilis, inueniat: ſed nos in præſenti opuſculo diſyllabos tantum & triſyllabos memoraſſe ſufficiat. Ergo diſyllabi quatuor ſunt, pyrrichius ex duabus breuibus temporum duum, vt amor: huic contrarius eſt ſpondeus, ex duabus longis, temporum quatuor, vt villas. Iambus ex breui & longa, temporum trium, vt verius. Triſyllabi octo ſunt: tribrachys ex tribus breuibus temporum trium, vt macula: huic contrarius eſt moloſſus, ex tribus longis, temporum ſex, vt Aeneas. Anapeſtus, ex duabus breuibus & longa, temporū quatuor, vt pietas: huic contrarius eſt dactylus, ex longa & duabus breuibus, temporum quatuor, vt regula. Amphibrachys ex breui & lōga & breui, temporum quatuor, vt arena: huic contrarius eſt amphimacrus, ex longa & breui & longa, temporum quinque, vt impotens. Bacchius, ex breui & duabus longis, temporum quinque, vt poetæ: huic contrarius eſt antibacchius, ex duabus longis & breui, temporum quinque vt natura: hos ſequuntur, vt dixi, pedes tetraſyllabi ſedecim, pentaſyllabi triginta, & alij 64. Sed hæc interim noſtro operi, quod de arte metrica cudimus, ſatis eſſe putamus.

De metro dactylico, hexametro vel pentametro.

MEtrum dactylicum hexametrum, quod & heroicum vocatur, eo quòd hoc maximè heroum, hoc eſt virorum fortium facta canerent, cæteris omnibus pulchrius celſiuſque eſt, vnde opuſculis tam prolixis quàm breuioribus, tam vilibus quàm nobilibus aptum eſſe conſueuit. Conſtat autem ex dactylo & ſpondeo, vel trochæo, ita

vt reci-

[illegible]

pontauerit. [illegible] rem apud [illegible] 44. [illegible] [illegible] [illegible]

Carmen [illegible],

Dulce [illegible] Christi [illegible].

Vel [illegible] subsequens [illegible] plurimum [illegible] [illegible]

[illegible],

Nec [illegible] sunt [illegible] & secum [illegible] [illegible]

Cum [illegible] carnalis [illegible] dominatur [illegible] ratio,

T[illegible] [illegible] sept[illegible].

Quæ ſit optima carminis forma.

ATtende [illegible] verſu [illegible] solet [illegible] gratiosa, quod in Ma[illegible] & Sedulio [illegible] duobus modis [illegible] verſum [illegible] ve[illegible] [illegible], vel etiam [illegible] [illegible] est [illegible].

[illegible] dum [illegible] [illegible],

[illegible]

[illegible] rursum [illegible]

[illegible] mundi,

[illegible]

[illegible] referre.

Et [illegible]

[illegible] apti,

[illegible] vndique lectos

[illegible] cœpit

[illegible]

[illegible] igni.

[illegible] modum procedat, [illegible] quo [illegible] al[illegible] [illegible]

[illegible] Ambroſius. O[illegible] [illegible] est, [illegible] emat [illegible] frequenter [illegible]: vt,

[illegible] &,

[illegible] pere[illegible] erit [illegible] mora plantas. &,

[illegible] animæ [illegible] loquelas.

[illegible],

[illegible] tor[illegible]. &,

[illegible] miniſtrat [illegible].

Non [illegible] in agendum, verum poſt ali[illegible] modo [illegible] ſemper [illegible] ſit, ſtatim ſtatus vile[illegible] perficere gratum [illegible],

[illegible], [illegible], roſa, nardus, amomum,

[illegible]

[illegible] vt

[illegible], Anna, Noemi,

[illegible] culmen ad aſtra leuent.

[illegible] &

[illegible], venera[illegible]tur, honorat, obumbrat,

[illegible] membra [illegible].

[illegible], quantum artis decorum [illegible], sed nec [illegible] ponant, verum interpo[illegible] vt

Mitis [illegible] draconem.

Prius [illegible] mitis, prius immitem quàm dra[illegible], ſed hoc [illegible] retum, id eſt interpoſito verbo eſt [illegible] ſemper obſeruari neceſſe ſit, ſed [illegible]. Nam & Proſper mutato hoc ordine, [illegible] verſum decentiſſimum:

Mor[illegible] pulchra eſt concordia pacis.

[illegible],

Lex [illegible] regit omnia [illegible],

Nec [illegible].

Et Lucan[illegible] [illegible] ranus, Cæſaris & Pompei prælia de[illegible]

[illegible] plus quàm [illegible] campos,

[illegible] populum [illegible] potentem.

[illegible] dextra.

[illegible] tropæis,

[illegible]

[illegible].

[illegible] verſus heroici.

SC[illegible] quatuor: [illegible] Commun[illegible] qua[illegible] vbi [illegible] pes cum [illegible], vt

Im[illegible] compage tenetur.

D[illegible] ter[illegible]antur: vt

H[illegible] quia tu bonus omnia condis.

[illegible] ver[illegible] rariſsime [illegible]: nam etſi [illegible] poſt duos vel tres pedes ſyllaba ſupertuerit, quam [illegible] & [illegible] & hep[illegible] vo[illegible] nequit. [illegible], Poſt duos pe[illegible] tres, [illegible]. [illegible], quæ v[illegible] coniunctus, in qu[illegible] [illegible] verſus, vt,

N[illegible] laudis. &,

P[illegible] adoptat.

Di[illegible] inter ſe à re[illegible]: vt

[illegible] coruſcat.

Et Proſper

Corda [illegible] verbum.

Ne[illegible], quæ & ipſæ ſunt [illegible] tro[illegible] pe[illegible], & [illegible] pedes in[illegible],

[illegible].

Dicta autem pentemimeris & heptamimeris Græcè quaſi ſemiquinaria & ſemiſeptenaria, quia quum per ſpondeos ſiunt hæc quinque ſyllabis, illa conſtat ſeptem: & in hac quinta ſyllaba ſemipedem, in illa tenet ſeptima. Catatriton trocheon, vbi tertio loco inuenitur trocheus, non quod in medio verſu eſſe poſſit, ſed ablata vna de dactylo ſyllaba remanet trocheus: vt, Grandiſonis pompare modis. Pucoliceptomen, vbi poſt quatuor pedes non aliquid remanet: vt,

Semper principium ſceptrum iuge gloria conſors, &c,
Chriſtus erat panis, Chriſtus petra, Chriſtus in vndis.

Quæ cæſura inde nomen habet, quòd in Bucolicis ſæpè inueniatur. Item vbi poſt duos pedes ſupereſt ſyllaba, cóma dicitur: vbi poſt duos pedes nihil remanet, colon vocatur: quæ tamen nomina apud oratores indifferenter ponuntur, qui integram ſententiam periodum appellant. Partes autem eius cola & commata dicuntur: vtputa, Suſtinetis enim ſi quis vos in ſeruitutem redigit, colon eſt. Si quis accipit, colon eſt. Si quis deuorat, colon eſt. Si quis extollitur, &c. vſq; ad plenam ſententiam, cola ſunt, & commata. Plena autem ſententia, periodus eſt. Interpretatur autem colon membrum, comma inciſio, periodus clauſula ſiue circuitus.

De Synalephe.

Synalepharum cõmemoranda ratio eſt, quia nanquam vltima verbi ſyllaba vel particula ſyllabæ videtur abſumi. Synalepha græcè dicitur, quaſi quodam ſaltu tranſmittens. Fit autem duob. modis. Primo, quum aliqua pars orationis aut in vocalem literam, aut in m conſonantem deſinit, incipiente vocali, ſequente parte orationis. Illa quę ſequitur pars orationis præcedentem vel literam vocalem, vel ſyllabam quæ in m deſierat, ſua vocali abſumit. Quod dico huiuſmodi eſt,

Arcta via eſt, vere quæ ducit ad atria vitæ.

Scanditur enim ita, Arcta vi dactylus, eſt ve ſpondeus, intercepta a ſyllaba per ſynalepham. Abſumitur & particula ſyllabæ, cum dicit idem Proſper,

Sumite quam magna adpoſuit ſapientia menſam.

Scanditur enim ita, Sumite dactylus, quam ma ſpondeus, gna adpoſuit dactylus, aſſumpta parte ſyllabæ per ſynalepham. Item pars ſyllabæ, quæ in m deſinit, ſynalepha intercipitur, cùm dicitur,

Nullus enim eſt inſons ſola formidine pœnæ,
Qui ſanctum & iuſtum non amat imperium.

Scanditur nanque ita, Nullus e dactylus, neſtin ſpondeus, abſorpta m per ſynalepham, & item. Qui ſanc ſpondeus, tum & ius ſpondeus, abſumente ſynalepha particulá ſyllabæ um. Item tota ſyllaba quæ in m terminata eſt, per ſynalepham interit, cùm dicitur,

Magnum præſidium eſt ſacro libamine paſci,
Si cor participis crimina nulla premunt.

Scanditur nanq; ſic, Magnum ſpondeus, præſidi dactylus, eſt ſa ſpondeus, intercepta um ſyllaba per ſynalepham. Quæcunq; ergo verba in m terminantur, niſi poſitione cuiuſcunq; conſonantis defendantur ſynalepha irrumpente ſyllabam vltimam, aut perdunt, aut minuũt, excepto cùm ab h litera ſequens ſermo inchoauerit: tunc etenim in arbitrio poetarum eſt, vtrum hæc inſtar fortiorum conſonantium ſynalepham arceat, an pro modo ſuæ fragilitatis nihil valeat. Valuit namq; in hoc, quia voluit poeta:

Nemine Iohannem hunc tu vocitare memento. &c,
Progenitum fuiſſe ducem hoc cœlitus aſtra.

Item, Nil iuuit ad propellendam ſynalepham, quam poeta neglexit:

Qui per eundem hominem vetiti dulcedine pomi.

Sciendum eſt autem, quòd nunquam in eadem parte orationis media fieri poteſt ſynalepha: verùm ſi in medio duę vocales queunt, quarum prior ſit longa, poteſt illa quæ ſequitur, priorem facere breuem. De longa ſi ſic poeta voluerit, auferendi autem funditus poteſtatem non habet. Eſt autem naturaliter longa in illo Paulini: vt,

Citharas modulans vnius verbere plectri.

Eſt breuis licenter in illo Sedulij,

Vnius ob meritum cuncti periêre minores.

Item natura longa eſt in hoc Paulini:

Diſcutiebat ouans galea ſcutoque fidei.

Licentia breuis in hoc Proſperi:

Diuitias iam nunc promiſſi concipe regni,
Virtute & fidei quod cupis eſſe tene.

Et hoc vt ſupra retulimus, inter communes ſyllabas computatur. Vbi autem in metris prendo pro prehendo, vel ſecla pro ſecula legitur, vel aliquid huiuſmodi, non eſt ſynalepha, ſed ſyncope, quæ ſpecies eſt metaplaſmi: quia non litera vel ſyllaba ſcandendo auſertur: ſed ne vnquam ſcriberetur, libertate poetica prouiſum eſt. Vnde illum Maronis verſiculum:

Nec tota tamen ille prior præeunte carina.

Ita ſcandendũ eſſe ratio probat: vt primo ſit, Nec to ſpondeus, ta tamen dactylus, ille pri dactylus, or præ dactylus, abbreuiata diphthongo propter vocalem quæ ſequitur: unte carina, dactylus & ſpondeus, qui terminent. Quis enim audiat Victorinum docentem, vt ſcandamus unte carina, facientes ſynalepham in media parte orationis, quod nunquam fecère priores. Fit autem ſynalepha in omni parte verſus, etiam in extrema: vt Proſper,

Sed rerum auctori nullus non cognitus ordo eſt.

Fit & poſt verſum ſynalepha, quæ ad ſequentis verſus caput intendat: vt Paulinus,

Quæ decus omne operum perimebant improba fœda,
Quæ obice proſpectum cæcantia.

Sunt namque vltimi verſus illius pedes, dactylus & ſpondeus, Improba fœda, at primi ſequentis per ſynalepham, Quæ obice proſpectans, ſpondeus.

De Epiſynalepha, vel Diæreſi.

Coniunctionem etiam ſolutionemque ſyllabarum, quàm Græci epiſynalepham & diæreſim vocant, vbi neceſſe eſt licitam ſcire metricam coniunctionem: videlicet qua duæ de tribus ſolutionem, qua duæ de vna ſyllaba efficiuntur. Cuius exemplum coniunctionis:

Aedificant ſectaque intexunt abiete coſtas. &c,
Cuſtodes ſufferre valent, labat ariete crebro Ianua. &c,
Tenuia nec lanæ per cœlum vellera ferri.

Abiete enim quatuor ſyllabas habet breues, ſtringe illud, & fit ab poſitione longa, quia à vocalis deſinit in b. excipitur ab i loco conſonantis poſita. Sic & ariete naturaliter breuis eſt, a iunge r, ad ipſam iungi i & e, ſibimet, & fit ar ſyllaba poſitione longa, quia ſequitur i loco conſonantis poſita. item, Tenuia ſtringeten, & fac u conſonantem, & ſic detrita de tertia ſyllaba facies triſyllabum dactylum. Tale eſt &, Fluuiorum rex Eridanus. Fluuio anapeſtus eſt, ſed ſi facis ſtringendo vnam ſyllabam fluu, alteram io, efficis de anapeſto ſpondeum. Hæc coniunctio ſiue ſolutio ſæpius in i vel in a literis fit, quarum & in noſtratibus poetis multa habes exempla: vt Paulinus,

Sim profugus mundi, tanquam benedictus Iacob.

Fortunatus,

Dirigis & Iacobos terra beata, ſacros.

Hic i & a diſcindit, ille conglutinat. Item Paulinus,

Parietibus nouitas latet intus operta vetuſtas:

Parieti dactylum fecit de proceleuſmatico, conglutinatis contra naturam a & r in vnam ſyllabam, i & e in alteram. item Sedulius diſiunctis i & a:

Cuius onus leue eſt, cuius iuga ferre ſuaue eſt.

Proſper coniunctis:

Nec Chriſti e templo ſuauior exit odor.

Item Paulinus diuiſis u & i iuxta naturam:

Conſcia ſeruitu quid geſſeris, & cui tandem.

Fortunatus connexis iuxta licentiam poeticam:

Cui tamen hoc opus eſt cum virginitatis honore,
Vt placeat ſponſo mens moderata ſuo.

Item disiunctis eiſdem in alio pronomine. Paulinus,

Cùm ſubitò aut illis corda hoſtibus, aut huic ora.

Proſper conglutinatis,

Huic homo ſi rectè famulatur proximus hæret.

Maro e & i coniunctis:

Tityre paſcentes à flumine reice capellas.

[illegible] contra naturam:
[illegible] velle a pullis
[illegible] Paulinus eadem, vbi ait:
[illegible] lumina certis.
[illegible] in vltima verſus regione contra mo-
rem [illegible] dicendum eſt. Recipit & r litera ſolutionem,
[illegible] multi, ibi enim diſcuſſis ſiue congluti-
natis [illegible] contra naturam aut accreſcit, aut in-
[illegible] vocali, quæ nequaq̃ adſcripta eſt, in ſono
[illegible] creſcere [illegible] ſyllabã cõſueuit: vt,
[illegible] dena argenti.
Et Paulinus,
Et ſpes pauperis & [illegible]inis incrementa.
Et [illegible],
Sæpe [illegible] fulmina reſpargebat, &
Prudentius in Pſychomachia:
[illegible] hæc & læta [illegible]dini interfectæ.
Et idem in eadem:
Palpitat atque cadit [illegible]ſpiraminis intercepto.
Nam [illegible] in quinta regione verſus heroici ſpondeum
[illegible] ponere non [illegible]at, ſolita tamen verſibus huiuſmodi illos
nolle [illegible] ſcandere, vt addita in ſono vocali, quam non
ſcripſerunt, dactylus potius quam ſpondeus exiſteret, ver-
bi gratia, [illegible], intercepta, [illegible] electæ, reſpergebat,
& per ſynalepham [illegible] ideo magis r li-
tera quam cæteræ con[illegible], quæ quia durius
[illegible] ſonat, [illegible] conſonan-
[illegible] idem [illegible] ſupponitur, [illegible]us
[illegible] eius [illegible]ur aſpe[illegible]: quod etiá in can-
[illegible] facere conſue-
[illegible] vel reſponſoria, vel cætera [illegible]
[illegible] dicuntur, [illegible] dicere norunt. Sed
& [illegible] memorandum, quia [illegible] nomina, quæ in ius
[illegible] terminantur, duo i in genitiuo habere debeant,
[illegible] æqu[illegible] metrici, nonnunquam in
eodem genitiuo caſu vnam ſyllabam pro duab. proferunt:
vel [illegible] videlicet [illegible] de duabus vel a [illegible]babus in vnam
ſyllabam geminati [illegible] fieri poſſe plurimi, Dona-
to teſte, [illegible] Paulinus:
C[illegible]tans [illegible] fructu peculij.
Quod ſi [illegible], hic eum more antiquo dactylum in
fine poſuiſſe verſiculi, legat quod idem alibi dicit:
Ex[illegible] marmore fabri.
[illegible] dactylus [illegible] dactylus. Quis
eſt ergo [illegible], habet enim quatuor ſyllabas,
[illegible] breuem, & duas longas. Epitritus [illegible] heroico ver-
[illegible] poteſt, forte ergo ſpondeus eſt abſumente ſy-
nalœpha [illegible] vocales ſuperuentu vnius, quod non facile
vel a grammaticis [illegible] permiſſum, vel a poetis vſurpatum in-
[illegible], tametſi dixerit Fortunatus,
V[illegible] Hiſpania [illegible] ab arce decus.
[illegible] ve[illegible] præfati, [illegible] ſorte regulã Lucilij
[illegible] fuit, qui Lucilium & Aemiliu, & cætera nomina,
quæ ante u habent i, non ſolum in vocatiuo, ſed etiam in
[illegible]uo caſu per vnum i ſcribi poſſe exiſtimant.

*Quòd & authoritas ſæpe & neceſsitas metricorum decre-
ta violet.*

Attamen intuendum eſt nobis, quia & authoritas nonnunquam & neceſsitas metricæ diſciplinæ re-
gulas licitè contemnit. Neceſsitas quidem in his verbis,
quæ [illegible] aliter in verſu poni poſſunt, vt ſunt ea quæ qua-
[illegible] ſyllabas breues habent, vt Italiam, baſilica, religio
[illegible] primas breues, vt reliquiæ: vel vnam in medio
breuem, vt veritas, trinitas, quæ neq; dactylum cõſuetum,
neq; ſpondeum facere poſſunt, quod proprijs nominibus
[illegible] ſolet euenire. Huius exemplum.
Italiam ſequimur fugientem, & mergimur vndis. Lite-
ram contra naturam pro longa poſuit, quia non aliter Ita-
liam, quam ſæpius erat nominaturus, appellare volebat,
niſi aut ſyllabam, quæ natura breuis erat, produceret, aut
tribrachym loco dactyli poneret. Sic cum de apibus lo-
quens, aluearia nominare vellet, neceſsitate poſuit anti-
bacchium in verſu dactylico: vt
Seu lento fuerint aluearia vimine texta.
Et Paulinus,
Qui ſimul ac ſancta pro religione coiſtis.
Re contra naturam pro longa poſuit, quia non aliter hoc
nomen verſus hexameter recipere valebat. Tale eſt & il-
lud eiuſdem:
Baſilicis hæc iuncta tribus patet area cunctis.
Namque alibi pro breui ponitur eadem ſyllaba, dicente
Fortunato:
Hic Paulina agnes baſiliſſa Eugenia regnat.
His & alijs huiuſmodi neceſsitatib. credo factum, quod de
libro beati Iob, loquens Hieronymus, cum dixiſſet, eum
maxima ex parte verſibus hexametris apud Hebræos eſſe
deſcriptum: addidit qui dactylo ſpondeoq; currentes pro-
pter idioma linguæ crebro recipiunt & alios pedes eorun-
dem quidé temporũ, ſed nó earundé ſyllabarũ, autoritate
aut cótemnitur regula Grãmaticorũ, vt Sedulius in clau-
ſula carminis, cuius ſupra meminimus, quem dixiſſet,
Gloria magna patri ſemper tibi gloria nate:
Subdit,
Cum ſancto ſpiritu gloria magna patri.
Spiritus enim primam ſyllabam habet longam.
Vnde vera ſcanſio verſus illius hæc eſt, Cum ſan ſpondeus,
to ſpiri antibachius, & non dactylus: ſed poeta vt gloriam
ſanctæ & indiuiduæ trinitatis clara voce decantaret, ne-
glexit regulam grammaticæ diſpoſitionis. Idem ipſe in
carmine Paſchali,
Sic ait ipſe docens, ego in patre, & pater in me.
Sic enim ſcanditur, Sic ait dactylus, ipſe do dactylus, cens
e trochæus, go in pa ſpondeus, ablato o per ſynalepham. Aut
ſi ſcandere vis cens ego, & facere dactylum contra morem
ipſius Sedulij, qué per omnia ſeruauit, agis vt immunis ſtet
vocalis altera ſuperueniente vocali. Idem in eodé opere,
Clarifica dixit nomen tuum, magnaq; cœlo.
In quo vt veritatem Dominici ſermonis apertius com-
mendaret, poſtpoſuit ordiné diſciplinæ ſecularis: idem i-
terum, Scribitur & titulus, hic eſt rex Iudæorũ: quod quo-
modo ſcãdendũ iudicauerit, videat qui poteſt, vtrum Iu-
dæorum duos ſpondeos quinta & ſexta regione contra
morem, an ſolutis ſyllabis, iuxta quod ſupra monſtraui-
mus, dactylum fieri voluerit & ſpondeum.

*Vt priſci poetæ quædam aliter quam moderni pro-
poſuerint.*

Nam & in exemplis antiquorum inueniuntur aliquo-
ties duo ſpondei in fine verſus ſicut duo dactyli: non
nunquam vt ſunt illa Maronis,
At tuba terribilem ſonitum procul excitat horrida. &,
Aut leues ocreas lento ducunt argento.
Quamuis hoc rariſsimè inueniatur, niſi ita ordinatum, vt
& dactyli, qui in fine eſt, vltima ſyllaba per ſynalepham
ſequenti verſui iungatur: & ſpondeus, qui in quinta regio-
ne eſt, literam habeat altero conſonanti, vel præpoſitam,
vel ſubiectam, cuius duritia per adiectam vocalem leui-
gata dactylus ſentiatur in ſono, cum pareat ſpondeus in
ſcripto, quod vtrunque vt fiat, exemplis ſupra monſtraui-
mus, quia & alijs in metrico opere regulis multum liberè
vtebantur, quas moderni poetæ diſtinctius ad certæ nor-
mam definitionis obſeruare maluerunt. Nam & vocalem
breuem, quæ i & u & vocali qualibet exciperetur, nolue-
runt eſſe communem: vt Lucretius,
Quæ calidum faciunt aquæ tactum atq; vaporem.
Et vocalem in fine verbi breuem, quæ exciperetur à con-
ſonante & liquida inter communes ſyllabas deputarunt:
vt Virgilius,
Aeſtuſque pluuiaſque & agentes frigora ventos. &,
Si tibi lucorum cura eſt primum aſpera ſylua,
Lappæque tribuliquę abſint fugæ pabula læta.
Quod nunc poetæ in eadem parte orationis, vt ſupra do-
cuim⁹, magis fieri oportere decernũt. Idem vocalé in fine
verbi correptá, quæ excipitur à litera z inter communis
ſyllabas deputauit: vt, Lurique Zephyriq; tonat domus.
Qui eadem libertate ſynalepha vtebatur, ſiquidem & m,
vbi voluit in fine verbi poſitam à ſuperuenientis vocalis
abſumptione: vt,

Iterum iterumque mouebo: & longam vocalem longam remanere permiſit, vt
Sit pecori apibus quanta experientia parcis.
Et longam cum voluit, breuiauit: vt,
Et multum formoſum vale, vale inquit Iola. &,
Credimus an qui amant, ipſi ſibi ſomnia fingunt.
Et diphthongum reſeruauit: vt,
Vlla moram fecêre neque Aoniæ Aganippe.
Et eandem breuiauit, vt,
Inſulæ Ionio in magno; quæ cuncta poſteriores poetas, vt dixi, diſtinctius obſeruare reperies.

De metro Phalecio.

VErùm quia de metro heroico quæ videbantur, tractauimus, libet & aliorum genera metrorum, ea duntaxat quæ magis vſui haberi reperimus, parumper commemorare. Eſt igitur metrum dactylicum phaleciū pentametrum, quod conſtat ex ſpondeo & dactylo, & tribus trocheis. Huius exemplum,

Cantemus Domino Deoq; noſtro,
Cui gloria cum honore pollens,
Seſe magnificis decorat actis,
Dum currus celeres Aegyptiorum,
Iunctis equitibus grauique turba,
Rubri marmoris enecat fluentis,
Adiutor validæ meæ ſalutis,
Plebem de medio tulit profundo.
Cuſtos & genitor ſaluſque vera
Hic eſt, hic dominus meus & altor,
Ipſum conſpicua ſacrabo laude,
Eſt qui progenitor mei parentis.
Ipſum vocibus arduis fatebor,
Qui bellum tulit obruitque fortes,
Dignus nomine quo Deus vocatur.

De metro Sapphico.

MEtrum dactylicum ſapphicum pentametrū conſtat ex trocheo, ſpondeo, dactylo & duobus trocheis, cui metro poſt tres verſus comma heroicum ſubiungitur. Hoc metro ſanctus antiſtes Paulinus ſextum beati confeſſoris Felicis librum compoſuit: cuius principium eſt:

Iámne abis & nos properans relinquis,
Quos tamen ſola religione linquis,
Semper adnixa ſine fine tecum
Mente futurus. Et paulo poſt dicit:
Sicut Aegypto præeunte quondam,
Noctis & denſæ tenebris operta
Qua Dei viui ſacra gens agebat,
Luxerat orbi.
Quæ in toto ſpecie probatur,
Orbe cum ſanctæ pia pars fidei,
Fulgeat Chriſto reliquis tenebris
Obruit error.
Sic meo qua ſe feret actus hora,
Cuncta Nicetæ Dominus ſecundet,
Donec optatam patriam vehatur
Lætus ad vrbem.

De metro Tetrametro catalectico.

MEtrum dactylicum, tetrametrum catalecticum conſtat ex ſpondeo, dactylo, catalecto, dactylo, ſpondeo: quo vſus eſt ſanctus Ambroſius in precatione pluuiæ, cuius exordium hoc eſt:

Squalent arua ſoli puluere multo:
Pallet ſiccus ager, terra ſatiſcit.
Nullus ruris honos, nulla venuſtas.
Quando nulla viret gratia florum,
Tellus dura ſitit neſcia roris.
Fontes iam nec aquas [illegible] curſus.
Cuius finis hic eſt.
Iam cœlos reſeres aruaque laxes,
Fœcundo placidus imbre rogamus
Heliæ meritis impia ſecla,
Donaſti pluuiam, nos quoque dones.

Idem vſus eſt eodem metro in poſtulatione ſerenitatis, quod ita incipit:

Obduxêre polum nubila cœli,
Abſconduntq; diem ſole fugato,
Noctes continuas ſidere nudas.

At finis ita:

Ieſu parce tua morte redemptis:
Prior diluuium protulit ætas,
Vt mundaret aqua crimina terræ.
Sed mundata tuo ſanguine terra eſt,
Iam nunc miſſa ferens ore columba,
Ramum pacificæ manus oliuæ,
Exutas liquido flumine terras,
Læto ſignificet lapſa volatu.

De metro Iambico hexametro.

MEtrum iambicum hexametrum, recipit iambum locis omnibus, tribrachym locis omnibus præter nouiſſimum ſpondeum, dactylum & anapeſtum locis tantùm imparibus. pyrrichium loco tantùm vltimo. Quo nobiliſſimus Hiſpanorum ſcholaſticus, Aurelius Prudentius Clemens ſcripſit proœmium Pſychomachiæ, id eſt, libri qui eſt de Virtutum vitiorumq; pugna, heroico carmine compoſuit: ita enim inchoat:

Senex fidelis prima credendi via
Abram beati ſeminis ſerus pater.
Adiecta cuius nomen auxit ſyllaba Abraham,
Parenti dictus Abraham Deo.

De metro Iambico tetrametro.

MEtrum iambicum tetrametrum recipit iambum locis omnibus, ſpondeum tantum locis imparibus quo ſcriptus eſt hymnus Sedulij,

A ſolis ortu cardine,
Ad vſque terræ limitem,
Chriſtum canamus principem.

Sed & Ambroſiani eo maxime currunt:

Deus creator omnium
Iam ſurgit hora tertia,
Splendor paternæ gloriæ.
Aeterne rerum conditor.

Et cæteri perplures. In quibus pulcherrimo eſt decore cōpoſitus hymnus beatorum martyrum, cuius loca imparia ſpondeus, iambus tenent paria: cuius principium eſt,

Aeterna Chriſti munera,
Et martyrum victorias,
Laudes ferentes debitas
Lætis canamus mentibus.

Recipit hoc metrum aliquoties, vt ſcribit Mallius Theodorus, etiam tribrachym locis omnibus, præter nouiſſimum, dactylum & anapeſtum, locis tantum imparibus. Vnde eſt:

Geminæ gigas ſubſtantiæ
Alacris vt currat viam.

Cæterorum raro habemus exempla.

De metro Anacreontio.

MEtrum iambicum tetrametrum colophon, quod Anacreontium dicitur, recipit anapeſtum, duos iambos, ſemipedem. quo vſus eſt Proſper tyro in principio exhortationis ad coniugem ita dicens:

Age iam precor mearum,
Comes irremota rerum
Trepidam breuemque vitam
Domino Deo dicamus.
Celeri vides rotatu
Rapidos dies meare,
Fragiliaque membra mundi,
Minui, perire, labi.

[illegible]
[illegible],
[illegible]
[illegible]
[illegible],
[illegible]
[illegible]
An[illegible]

[illegible]

M[illegible] Græci & Latini [illegible] poetæ [illegible] exempla [illegible]:
[illegible]
[illegible]
[illegible],
Laudes [illegible]
[illegible] versiculis sponde- [illegible]:
[illegible]
[illegible] &
V[illegible]

[illegible]

H[illegible], quæ [illegible] exemplis, [illegible]
Rex [illegible]
[illegible]
Qu[illegible]
[illegible]
[illegible] alphabetum:
A[illegible]
[illegible] D[illegible],
V[illegible] noct[illegible].

Quod tria sint genera poematis.

S[illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] appellant [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Canticorum [illegible] [illegible], [illegible] & ec[illegible], tametsi non hoc interlo-

[illegible] scriptore manifestè reperitur. Exegematicon eſt vel enarratiuum, in quo poeta ipſe loquitur ſine vllius interlocutione perſonæ, vt ſunt tres libri Georgicorum, & prima pars quarti: item Lucretij carmina, & his ſimilia. Quo genere [illegible] Parabolæ Salomonis & Ecclesiastes, quæ [illegible] & Pſalterium, metro [illegible]. Coinon eſt vel mixton, in quo poeta [illegible] introducuntur. vt ſunt [illegible] Odyſſeæ Homeri, & Aeneidos Virgilij: & [illegible] ſua lingua non [illegible], partim ſit metrico vel [illegible].

[illegible] fili, & conleuita Gutberte, diligenter [illegible] ſcriptorum excerpere curaui, [illegible] labore collegeram, [illegible], vt [illegible] in diuinis literis [illegible], ita etiam metrica [illegible] inſtruerem: [illegible] modis locutionum, quæ à Græcis Schemata vel Tropi dicuntur, paruum ſubijcere [illegible] non incongruum duxi: tuamque ad lectionem [illegible], vt [illegible] operam impendas, illarum maxime literarum, in quibus nos vitam habere credimus ſempiternam.

Explicit de arte metrica liber vnus.

BEDAE PRESBYTERI DE SCHEMATIS SCRIPTVRAE LIBER.

SOlet aliquoties in Scripturis, ordo verborum cauſa decoris, aliter quam vulgaris via, [illegible] figuratus inueniri: quod Grammatici Græce Σχῆμα vocant: nos habitum, vel formam, vel figuram rectè nominamus: quia per hoc [illegible] veſtitur & ornatur oratio. Solet item in [illegible] loquutio reperiri, quæ fit [illegible] dictione a propria ſignificatione ad non propriis [illegible], ne [illegible] ornatus gratia. Equidem [illegible] Græci, talium ſe figurarum, vel Troporum [illegible].

Sed vt cognoſcas, [illegible] fili, cognoſcant item omnes [illegible] quod ſancta Scriptura cæteris [illegible], quia Diuina [illegible] ad vitam ducit æternam. [illegible] & an[illegible] [illegible] dicendi. Id [illegible] placuit [illegible] quia nihil [illegible] valent prætendere [illegible], quod nullis præcellerit.

[illegible] Schematum & Troporum [illegible], & Tropos ſelectiores [illegible] ex [illegible] qui ſunt Grammatici [illegible] Metaphora, eſt [illegible] ſpeciei [illegible].

M[illegible].	Ironia.
[illegible].	Antiphraſis.
[illegible].	A[illegible].
[illegible].	Charientiſmos.
An[illegible],	P[illegible]
[illegible]mos,	Sarca[illegible],
[illegible].	A[illegible],
[illegible]	M[illegible],
[illegible]	Ho[illegible],
[illegible].	Homœologia,
[illegible].	S[illegible]
Hyp[illegible].	I[illegible],
Hy[illegible]logia.	I[illegible],
Hy[illegible]proteron.	Catachreſis.
Ana[illegible]	Hypotypoſis.
Paren[illegible].	Metallaſis.

Enargia,

Synchyſis.	Enargia, non
Tmeſis.	Energia.
Diacope.	Parabola.
Hyperbole.	Antapodoſis.
Allegoria.	Paradigma.

Hucuſque habes nomenclaturam Troporum Grammaticorum. nunc vero Schematum,

Prolepſis.	Anaphora.
Zeugma,	Epanalepſis.
Protozeugma,	Epizeuxis.
Meſozeugma,	Epimone.
Hypozeugma,	Paronomaſia.
Hyſterozeugma,	Proſonomaſia.
Synezeugmenon,	Schelis onomatôn.
Enexærumenon.	Paromœon.
Hypozeuxis.	Homœoteleuton.
Syllepſis.	Homœoptoton.
Aſyntheton, vel Aſyndeton.	Polyptoton.
	Metabole.
Dialyton.	Hyrmos,
Polyſyntheton.	Diaſyrmos.
Anadiploſis.	Climax.

Grammatici tamen alia habent figurarum genera tali ordine: primo, Orationis vitia,

Barbariſmum ſcilicet, & Solœciſmum.
Secundò, obſcurum, & Inordinatum.
Tertiò deinde, Metaplaſmum.
Poſtremò, Schemata, & Tropos.

Obſcuræ orationis ſpecies ſunt,

Acyrologia.	Battologia.
Pleonaſmos.	Macrologia.
Periſſologia.	Eclipſis.
Amphibologia.	Apoſiopeſis.
Tautologia.	Aenigma.

Inordinatæ orationis ſpecies ſunt,

Tapinoſis.	Cacozelia.
Aeſchrologia.	Cacoſyntheton.
Cacophaton.	

Metaplaſmi verò ſpecies hæ ſunt,

Metaplaſmus.	Aphæreſis.	Synæreſis.
Proſtheſis.	Syncopa.	Eclipſis.
Epentheſis.	Apocope.	Synalœphe.
Anadiploſis.	Ectaſis.	Antitheſis.
Epectaſis.	Syſtole.	Metatheſis.
Paragoge.	Diæreſis.	Parallage.

His autem enumeratis, accipe eminentiora decem & ſeptem Schemata diuinæ Scripturæ.

1	Πρόληψις.	Præoccupatio.
2	Ζεῦγμα.	Coniunctio.
3	ὑπόζευξις.	Subiunctio.
4	Σύλληψις.	Conceptio.
5	ἀναδίπλωσις.	Replicatio.
6	ἀναφορά. vel ἐπαναφορά.	Relatio. Subrelatio.
7	ἐπανάληψις.	Repetitio.
8	ἐπίζευξις.	Congeminatio.
9	παρονομασία.	Denominatio.
10	Σχέσις ὀνομάτων.	Affectio.
11	Παρόμοιον.	Similitudo.
12	ὁμοιοτέλευτον.	Similis terminatio.
13	ὁμοιόπτωτον.	Ex ſimilibus caſibus.
14	Πολύπτωτον.	Ex pluribus caſibus.
15	ὑρμός.	Conuenientia.
16	Πολυσύνθετον.	Abundãs cõiunctionib.
17	Διάλυτον, aut ἀσύνθετον, ſe ἀσύνδετον.	Diſſolutio.

Prolepſis.

Πρόληψις, præoccupatio, ſiue præſumptio dicitur. Figura eſt, quando ea quæ ſequi debent, anteponuntur: quemadmodum habetur in Pſalmo octuageſimo ſexto: Fundamenta eius in montibus ſanctis, diligit Dominus portas Sion. Ante poſuit Eius, & poſtea Cuius: id eſt, Domini. Item Pſalmo 21 Diuiſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem. Pro diuident, & mittent. Item Ezechielis 1. nihil anteponens, ita incipit: Factum eſt in triceſimo anno, &c. Sermonem coniunctionis poſuit, nihil aliud antè, cui hoc ſubiungeretur, præponens.

Zeugma.

Ζεῦγμα, coniunctio dicitur figura, quando multa pendentia, aut vno verbo, aut vna ſententia concluduntur. Vno verbo: vt Apoſtolus ait ad Epheſios, quarto capite: Omnis amaritudo & ira & indignatio & clamor & blaſphemia tollatur à vobis. Sententia autem, quemadmodum Pſalmiſta in Pſalmo 14. præponens: Qui ingreditur ſine macula, & operatur iuſtitiam, qui loquitur veritatem in corde ſuo: qui non egit dolum in lingua ſua, nec fecit, &c. Ad vltimum ita concludit: Qui facit hæc, non commouebitur in æternum.

Hypozeuxis.

Ὑπόζευξις, eſt figura ſuperiori contraria, vbi ſingula verba, vel ſententiæ, ſingulis quibuſque clauſulis ſubiunguntur. Tale eſt & illud, in verbo: vt Pſalmo 144. Virtutem terribilium tuorum dicent, & magnitudinem tuam narrabunt: memoriam abundantiæ ſuauitatis tuæ eructabunt, & in iuſtitia tua exultabunt. Item primæ Corinthiorum 13. Siue prophetiæ (inquit) euacuabuntur, ſiue linguæ ceſſabunt, ſiue ſcientia deſtruetur. Sententiæ, quemadmodum habetur Pſalmo 26. Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum: ſi exurgat aduerſum me prælium, in hoc ego ſperabo.

Syllepſis.

Σύλληψις eſt, quum caſus diſcrepantes in vnam ſignificationem congregamus. veluti habetur in Pſalmo ſeptuageſimo ſeptimo: Attendite populus meus legem meam. Item Pſalmo centeſimo quadrageſimo nono: Ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in populis. Quod enim ait, Ad faciendam: numeri ſingularis eſt, quod addidit, Increpationes: pluralis eſt.

Fit etiam Syllepſis in ſenſu, id eſt, vbi pro multis vnus, vel pro vno multi ponuntur. Pro multis vnus, vt Pſalmo ſeptuageſimo ſeptimo: Immiſit in eis muſcam caninam, & comedit eos rana, & exterminauit eos. Quum non ſolam vnam ad exterminandos Aegyptios muſcam vel ranam, ſed innumeras immitteret.

Item pro vno multi: quemadmodum habetur Pſalmo ſecundo: Adſtiterunt Reges terræ, & Principes conuenerunt in vnum. Reges enim pro Herode. Principes pro Pilato poſitos, Apoſtoli intellexerunt: quemadmodum continetur in Actibus Apoſtolorum quarto capite.

Anadiploſis.

Αναδίπλωσις, eſt congeminatio dictionis, quæ in vltima parte præcedentis verſus, & prima ſequentis iteratur: veluti habetur in Pſalmo centeſimo viceſimo primo: Stantes erant pedes noſtri in atriis tuis Hieruſalem, Hieruſalem quæ ædificatur vt ciuitas. Item apud Hieremiam, capite ſecundo: Me dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt ſibi ciſternas, ciſternas diſſipatas, quæ continere non valent aquas.

Anaphora.

Αναφορά, eſt relatio, quum eadem dictio bis ſæpiuſue per principia verſuum repetitur: quemadmodum habetur Pſalmo viceſimo ſexto: Dominus illuminatio mea, & ſalus mea, quem timebo? Dominus defenſor vitæ meæ, à quo trepidabo? Et infra: Si conſiſtant aduerſum me caſtra non

ſtra, non [illegible]. Si exurgat [illegible] me prælium, [illegible].

[illegible] per principia [illegible] Pſalmo 28. Vox Domini in virtute, vox [illegible], vox Domini [illegible] gentem [illegible] ſacutiſsima eſt.

Hanc quidam [illegible] vocant.

Epanalepſis.

[illegible] eſt [illegible] in principio verſus poſiti in eiuſdem [illegible] Apoſtolus ad Philippenſes [illegible] Gaudete in Domino ſemper, iterum dico gaudete. Item [illegible] Deus, quis ſimilis erit tibi? [illegible] Deus.

Epizeuxis.

[illegible] eiuſdem verbi in eodem verſu ſine aliqua [illegible] habetur apud [illegible] Conſolamini, conſolamini populus meus, [illegible] eundem, capite [illegible] Hieruſalem. Et adhuc apud eundem, capite [illegible] tur tibi. Item Pſal [illegible] Pſalmo 18. Dies diei [illegible].

Al [illegible], [illegible]logiæ obtinet nomen.

Paronomaſia.

[illegible] denominatio dicitur, quoties dictio penè ſimilis [illegible] ſignificatione diuerſa, mutata videlicet [illegible] vt in Pſalmo 21. iuxta Hebraicam veritatem: In te confiſi ſunt, & non ſunt confuſi. Et Philipp. 3. [illegible] operarios, videte conciſionem: nos autem ſumus circumciſio, qui ſpiritu Dei ſeruimus. Quam Eſaias Propheta ca. 5. figurã elegantiſſime in ſua lingua confecit, [illegible] vt faceret iudicium, & ecce iniquitas: & iuſtitia, & ecce clamor. Hebraicè enim iudicium לְמִשְׁפָּט dicitur, מִשְׂפָּח iniquitas, לִצְדָקָה iuſtitia, צְעָקָה clamor, apponitur. Pulchre itaque vna vel addita vel mutata litera, [illegible] verborum ſimilitudinem temperauit, vt pro dictione לְמִשְׁפָּט diceret מִשְׂפָּח, & pro לִצְדָקָה poneret צְעָקָה.

Schesis onomaton.

[illegible] ὀνομάτων, id eſt, multitudo nominum coniunctorum diuerſo ſono, vnam rem ſignificantium: vt Eſaiæ 1. cap. Væ genti peccatrici, populo graui iniquitate, ſemini nequam, filijs ſceleratis. Item Pſalm. 105. Peccauimus cum patribus noſtris, iniuſte egimus, iniquitatem fecimus.

Paræmion.

Παρόμοιον eſt, quum ab eiſdem literis diuerſa verba ſumuntur. Quæ nimirum figura, quod ad poſitionem literarum pertinet, melius in ea lingua qua ſcripta eſt editaq; [illegible]tur. Habemus tamen & in noſtra translatione, [illegible] exemplum, dictum eſt enim in Pſalmo 117. Benediximus vobis de domo Domini, Deus dominus & illuxit [illegible]. Et in Pſalmo 57. Ira illius ſecundum ſimilitudinem [illegible] ſerpentis, ſicut aſpidis ſurdæ, & obturantis aures ſuas.

Homæoteleuton.

ὁμοιοτέλευτον, ſimilis terminatio dicitur, figura quoties media & poſtrema verſus ſiue ſententiæ ſimili ſyllaba finiuntur: vt Eccleſiaſtici ſexto, Melius eſt videre quod cupias, quam deſiderare quod neſcias. Et iterum ſeptimo: Melius eſt à ſapiente corripi, quàm ſtultorum adulatione decipi. Hac figura Poetæ & Oratores ſæpe vtuntur. [illegible]do: Per via diuiſi patuerunt cærula ponti.

Oratores vero ita: Beatus Iob, Deo ſoli [illegible] cognitus in tranquillitate, ad maiorem notitiam [illegible]lus, tactus eſt verbere, vt odorem ſuarum [illegible] ſpargeret, quantum more aromatum [illegible] fragraret. Quod [illegible], [illegible] qui [illegible] Papa Gregorius [illegible] ſuſtuliſſe reperies [illegible] orationes eſſe reor, quas Hieronymus [illegible] declamationes appellat.

Homæoptoton.

ὁμοιόπτωτον, quum in ſimiles ſonos exeunt dicta plurima: [illegible] Pſalmo nonageſimo ſeptimo, Cantate, exultate, & pſallite. Et Ezechielis decimo octauo: Quod [illegible], effundentem ſanguinem, & [illegible], & vxorem proximi ſui [illegible], & pauperem contriſtantem, rapientem rapinam, [illegible] non reddentem, & ad idola leuantem oculos ſuos, abominationem facientem, ad vſuram dantem, & amp[illegible], nunquid vita viuet?

Polyptoton.

Πολύπτωτον eſt, quum diuerſis caſibus variatur oratio: vt ad Romanos vndecimo, Quoniam ex ipſo, & per ipſum & in ipſo ſunt omnia, ipſi honor & gloria, in ſecula ſeculorum. Item Pſalmo ſexageſimo ſeptimo, Niue dealbabuntur in Selmon, mons Dei. Mons coagulatus, mons pinguis: vt quid ſuſpicamini montes coagulatos? Mons in quo beneplacitum eſt Deo habitare in eo.

Hirmos.

Εἱρμός, conuenientia dicitur, quando ſeries orationis tenorem ſuum vſq; ad vltimum [illegible], nulla videlicet alia vel cauſa, vel perſona mutata: vt Pſalmo quinquageſimo tertio, Deus in nomine tuo ſaluum me fac, &c. vſq; dum ait Non propoſuerunt Deum ante conſpectum ſuum. Orat enim Propheta, vt auxilio Domini ſaluatoris, ab hoſtium inſecutione liberetur.

Polyſyndeton.

Πολυσύνδετον, eſt oratio multis nexa coniunctionibus: vt Pſalmo quadrageſimo, Dominus conſeruet eum, & viuificet eum, & beatum faciet eum, & emundet in terra animam eius, & non tradat eum in manus inimicorum eius.

Dialyton, vel aſyndeton.

Διάλυτον, vel ἀσύνδετον, eſt figura ſuperiori contraria, carens coniunctionibus: vt Pſalmo ſexageſimo quinto, Iubilate Deo omnis terra, pſalmum dicite nomini eius. Date gloriam laudi eius. Dicite Deo, quàm terribilia ſunt opera tua Domine.

Si autem habentur ſeptemdecim Schemata diuinæ Scripturæ.

LIBRI SCHEMATVM VENErabilis Bedæ Presbyteri, finis.

BEDAE PRESBYTERI DE TROPIS SACRAE SCRIPTVRAE LIBER.

De Tropis.

TRopus, eſt dictio tranſlata à propria ſignificatione ad non propriam ſimilitudinem, ornatus neceſſitatisue cauſa.[1] Sunt autem τρόποι, qui Latinè modi, vel mores interpretari poſſunt, numero tredecim: videlicet,

1 μεταφορά.
2 κατάχρησις.
3 μετάληψις.
4 μετωνυμία.
5 ἀντονομασία.
6 ἐπίθετον.
7 συνεκδοχή.
8 ὀνοματοποιία.
9 περίφρασις.
10 ὑπέρβατον. Species ſunt quinque.
ὑστερολογία. 1
ἀναστροφή. 2
παρένθεσις. 3
τμῆσις. 4
σύγχυσις. 5
11 ὑπερβολή.
12 ἀλληγορία. Species ſunt ſeptem.
εἰρωνεία. 1
ἀντίφρασις. 2
αἴνιγμα. 3
χαριεντισμός. 4
παροιμία. 5
σαρκασμός. 6
ἀστεϊσμός. 7
13 ὁμοίωσις. Species ſunt tres.
εἰκών. 1
παραβολή. 2
παράδειγμα. 3

De Metaphora.

MΕταφορά. eſt rerum verborumque tranſlatio. Hæc fit modis quatuor: ab animali ad animal, ab inanimali ad inanimal, ab animali ad inanimal, ab inanimali ad inanimal. Ergo Ab animali ad inanimal ita fit, vt Pſalmo ſecundo: Quare fremuerunt gentes? Et, Dominus qui eripuit me de ore leonis, & de manu vrſi. Item Pſalmo 138. Si ſumpſero pennas meas ante lucem. Nam & homines & beſtiæ & volucres animam habent.

Ab inanimali ad animal: vt

Zachariæ 11. Aperi Libane portas tuas. Item Pſalmo 8. Qui perambulat ſemitas maris. Tranſlatio eſt enim à ciuitate ad montem, & à terra ad mare, quorum nullum animam habet.

Ab animali ad inanimal: vt

Amos 1. capite, Exiccatus eſt vertex Carmeli. Homines enim, non montes verticem habent.

Ab inanimali ad animal: vt

Ezechielis 11. cap. Auferam à vobis cor lapideum. Non enim lapis, ſed populus animam habet.

Hæc autem tropus & ad Deum fit multifariè. A volucribus: vt, Sub vmbra alarum tuarum protege me. A feris: vt, Dominus de Sion rugiet. A membris humanis: vt Pſalmo decimo ſexto, Quis menſus eſt pugillo aquas, & cœlos palmo ponderauit? Ab homine interiore: vt Eſaiæ quadrageſimo, Inueni Dauid filium Ieſſæ, virum ſecundum cor meum. A motibus mentis humanæ: vt Pſalmo ſecundo, Tunc loquetur ad eos in ira ſua. Et Geneſis ſexto: Pœnitet me hominem feciſſe. Et Zachariæ octauo: Zelatus ſum Sion zelo magno, & innumera huiuſmodi. A rebus inſenſibilibus: vt Amos ſecundo, Ecce ego ſtridebo ſuper vos, ſicut ſtridet plauſtrum onuſtum fœno. Qui videlicet tropus & in communi loquutione vſitatiſſimus eſt, quum dicimus, Fluctuare ſegetes, gemmare vites, floridam iuuentutem, & lacteam caniciem.

De Catachreſi.

KΑτάχρησις, eſt abuſio nominis aut verbi, ad ſignificandam rem, quæ propria appellatione deficit. Hæc autem à metaphora differt, quòd illa vocabulum habenti largitur: hæc, quia non habet proprium, alieno vtitur: vt parricidam dicimus, qui occiderit fratrem: & piſcinam, quæ piſces non habet. Hæc enim niſi extrinſecus ſumerent ſuum vocabulum, non haberent. Huic ſimile eſt illud: Pone vectes in quatuor angulis menſæ per ſingulos pedes, & ſextum ſagum in fronte tecti duplicis, & ibi confringit cornua arcuum. Et ſecundi Paralipomenon quarto: Labium illius erat quaſi labium calicis, & repandi lilij. Pedes quippe & frons & cornu & labium, hominum tantum ſunt, & animantium, non etiam rerum inſenſibilium. Quæ nomina, ſi Scriptura præfatis rebus non impoſuiſſet, quod proprium his diceret, non haberet. Ad hunc tropum pertinet quod ſcriptum eſt Ioannis quinto. Eſt autem Hieroſolymis probatica piſcina, à piſcibus enim nomen accepit aqua, quæ nequaquam propter piſces, ſed ad lauandas (vt ferunt) hoſtias, collecta eſt: vnde Probaticæ cognomen ſortita eſt.

De Metalepſi.

MΕτάληψις, eſt dictio gradatim pergens ad id quod oſtendit, & ab eo quod procedit, id quod ſequitur inſinuans: quemadmodum habetur apud Pſalmiſtam, Labores fructuum tuorum manducabis. Labores enim poſuit, pro his qui laborando acquiruntur bonis. Necnon & illud Pſalmi 103. Draco iſte quem formaſti ad illudendum ei: per draconem diabolus, per diabolum bonus angelus intelligendus eſt, qualis à Deo formatus eſt.

De Metonymia.

MΕτωνυμία, eſt quædam veluti tranſnominatio, ab alia ſignificatione ad aliam proximitatem tranſlata. Huius ſunt multæ ſpecies. Per id quod continet, id quod continetur oſtendit: per id quod continetur, id quod continet: per inuentorum, id quod inuentum eſt: per inuentum, inuentorem: per efficientem, id quod efficitur: per id quod efficitur, efficientem. Per id quod continet, id quod continetur, vt Geneſis vigeſimoquarto, Effundens hydriam in canalibus, aut contra, Accipe literas tuas, neque enim hydria effundebatur, ſed quod in ea continebatur: nec literæ in manus, ſed charta quæ literas continet, adſumitur. Et iterum: Dimitte eam, & vadat, & aſpicietis. Non enim arca, ſed plauſtrum quo continebatur aqua: vel boues qui ducebant plauſtrum, ire poterant. Hæc & per efficientem, id quod fit: & econtra per hoc quod fit, efficientem deſignat.

De Antonomaſia.

ΑΝτονομασία, eſt ſignificatio vice nominis poſita, ex accidentibus videlicet, propriam ſignificat perſonam, quæ tribus fit modis: ab animo, à corpore, extrinſecus. Ab animo, vt Eſaiæ 11. Nunquid non tu percuſſiſti ſuperbum? A corpore, vt 1. Regum 17. Vir ſpurius altitudinis ſex cubitorum & palmo. Ab elatione enim animi, diabolus hic intelligitur ſuperbus. A quantitate corporis, Goliat gygas ſignificatur. Extrinſecus quæ ſumuntur, in plures ſpecies diuiduntur. Deſcendunt. n. à genere: vt, Nunquid

quid omnibus vobis dabit filius Iſai agrũ? A loco: vt, Autorem ſeditionis ſectæ Nazaræorum. Ab actu. Matth. 26. Qui autem tradidit eum, dedit eis ſignum dicens. Ab euentu, vt Ioan. 19. Diſcipulus ille quem diligebat Ieſus. Per hunc tropum [illegible] es & Dominus [illegible] demonſtratur, à genere vt Matth. 21. Oſanna filio Dauid. A loco: vt, Qui ſedes ſuper Cherubin appare. ab actu: quemadmodum habetur Iob ſeptimo capite, Peccaui, quid faciam tibi, ô cuſtos hominum?

De epitheto.

Epitheton eſt præpoſita dictio pronomini. Nam antonomaſia vicem nominis ſuſtinet, epitheton nunquam eſt ſine nomine: vt Eccleſ. 45. Dilectus Deo & hominibus Moſes. Item, Miſericors & miſerator Dominus. Et, Iuſtum Loth oppreſſum. Fit etiam epitheton modis tribus: ab animo, à corpore, extrinſecus. His duobus tropis aut vituperamus aliquem, vel oſtendimus, vel ornamus.

De ſynecdoche.

Synecdoche eſt ſignificatio pleni intellectus capax, quum plus minusve pronunciat. [illegible] a parte totum oſtendit: vt Ioannis primo, Verbum caro factum eſt. Et Actorum 27. Eramus verò [illegible] animæ ducentæ ſeptuaginta ſex. Aut [illegible]: Ioannis decimonono, Ergo propter paraſceuen Iudæorum, quia iuxta erat monumentum vbi poſuerunt Ieſum.

De onomatopœia.

Onomatopœia eſt nomẽ de ſono factum: vt primæ Corinthiorum 13. Cymbalum tinniens. Et Eſaiæ 58. Quaſi tuba exalta vocem tuam. Et Hieremiæ quarto, Canite tuba. Et, Nunquid [illegible] dabis collum equi hinnitum? Et Eſai. 5. Rugitus leonis. Et Iob quarto capite, Vox leænæ. Et Eſaiæ 56. Canes muti non valentes latrare.

Ad hunc tropum pertinere quidam exiſtimant ſibilos ſerpentium, porcorum [illegible] cæterorumq; vocẽ confuſam animantium, quæ & ipſa in ſcripturis ſanctis ſæpius inducta reperitur.

De periphraſi.

Periphraſis eſt circunloquutio, quæ fit aut vt breuitatem ſplendide deſcribat, & producat: aut fœditatem circuitu euitet. Splendide producta veritas, vt ſecundæ ad Corinthiorum quinto: Scimus quoniam ſi terreſtris domus noſtra huius habitationis diſſoluatur, quod ædificationem habeamus ex Deo, domum non manu factam, æternam in cœlis. Fœditatem circuitu euitans, vt Romanorum primo capite, Nam fœminæ eorum immutauerunt naturalem vſum, in eum vſum, qui eſt contra naturam: ſimiliter autem & maſculi, relicto naturali vſu, &c.

De hyperbaton.

Hyperbaton eſt tranſcenſio quædam, verborum ordinem turbans. Huius ſpecies ſunt quinque: videlicet,

1 ὑστερολογία.
2 ἀναστροφή.
3 παρένθεσις.
4 τμῆσις.
5 σύγχυσις.

De hyſterologia.

Hyſterologia, vel ὕστερον πρότερον, eſt ſententia quum ordo verborum mutatur: vt Pſalmo vigeſimotertio, Hic accipiet benedictionem à Domino, & miſericordiam à Deo ſalutari ſuo. Prius enim Dominus miſerando iuſtificare ſolet impium, & ſic poſtea benedicendo coronat iuſtum.

De anaſtrophe.

Anaſtrophe, eſt verborum tantum præpoſterus ordo: quemadmodũ habetur Iob quinto capite: Quamobrem ego deprecabor Dominum pro, ob quam rem.

De parentheſi.

Parentheſis autem eſt interpoſita ratiocinatio diuiſæ ſententiæ. Quemadmodum eſt & illud Apoſtoli ad Galatas ſecundo capite, Qui enim operatus eſt Petro, in apoſtolatu circumciſionis, operatus eſt & mihi inter gentes. Et cùm cognouiſſent gratiam, quæ mihi data eſt, Iacobus & Cephas & Ioannes, dextras dederunt mihi & Barnabæ ſocietatis.

De tmeſi.

Tmeſis eſt ſimplicis verbi ſectio, aut vnius compoſiti, vna dictione vel pluribus interiectis. Hæc ſpecies licet in ſacra ſcriptura [illegible] inueniatur, tamen habetur in Chriſtiano poeta: vt eſt,

Hiero quem genuit ſolymis Dauidica proles.
Hoc eſt Hieruſalem.

De ſynchyſi.

Synchyſis eſt hyperbaton ex omni parte confuſum. Pſalmo ſexageſimoſeptimo: Si dormiatis inter medios cleros pennæ columbæ deargentatæ, & poſteriora dorſi eius in ſpecie auri. Prius enim hic, vt Auguſtinus ait, quærendus eſt ordo verborum, quomodo finiatur ſententia, quæ vtique pendet, & dicitur: Si dormiatis, deinde incertum eſt, vtrum hæ pennæ: an, ô vos pennæ: vt ad ipſas pennas loqui videatur. Vtrum ergo verbis quæ ſupra, [illegible] iſta ſententia, vt ſit ordo: Dominus dabit verbum euangelizantibus virtute multa, ſi dormiatis inter medios cleros, ô vos pennæ columbæ deargentatæ. An his quæ ſequuntur, vt ordo ſit. Si dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ nunc dealbabuntur in Selmon, id eſt, ipſæ pennæ dealbabuntur, ſi dormiatis inter medios cleros, vt illis hoc dictum intelligatur, qui ſpeciei domus tanquam ipſo [illegible] diuiduntur: id eſt, Si dormiatis inter medios cleros, ô vos qui diuidimini ſpeciei domus per [illegible] ſanctificationem ſpiritus ad vtilitatem, vt alij quidem detur per ſpiritum ſermo ſapientiæ, alij ſermo ſcientiæ ſecundum eundem ſpiritum, alij fides, alij genera linguarum, in eodem ſpiritu, &c. Si ergo vos dormiatis inter medios cleros, tunc pennæ columbæ deargentatæ dealbabuntur in Selmon. Poteſt & ſic intelligi: Si vos pennæ columbæ deargentatæ dormiatis inter medios cleros, nunc dealbabuntur in Selmon, vt [illegible] homines, qui per gratiam remiſſionem accipiunt peccatorum. Vnde etiam de ipſa eccleſia dicitur in [illegible] canticorum octauo: Quæ eſt iſta, quæ aſcendit dealbata? Promiſſio quippe Dei tenetur per Prophetam Eſaiam, capite primo, dicentem: Si fuerint peccata veſtra ſicut coccinum, [illegible] dealbabuntur. [illegible] & ſic intelligi, vt in eo quod dictum eſt, Pennæ columbæ deargentatæ, laudatur Eccleſia, vt [illegible] tanquam ſponſa ſpeciei domus, [illegible] inter medios cleros, pennæ [illegible] in altiora eleuabimini, compacti [illegible]. Nulli [illegible] columbam deargentatam, quam illam, de qua dictum eſt in Cantico canticorum ſexto: Vna eſt columba mea. Deargentata eſt autem, quia diuinis eloquijs [illegible] eloquia Domini, eloquia caſta, argentum igne examinatum, terræ purgatum ſeptuplum. Magnum itaque eſt bonum, dormire inter medios cleros: quos nonnulli duo teſtamenta eſſe voluerunt, vt dormire ſit inter duos medios cleros, in eorum teſtamentorum auctoritate requieſcere, id eſt, vtriuſq; teſtamenti teſtimonio acquieſ-

cere, vt quando al'quis ex his profertur & probatur, omnis intentio pacifica quietè finiatur.

De hyperbole.

Υπερβολὴ eſt dictio fidem excedens, augendi minuendi-ve cauſa. Augendi, vt 2. Regum primo, Aquilis cœli velociores, leonibus fortiores. Minuendi vt, Terrebit te ſonitus folij volantis. Et Threnorum quarto: Denigrata eſt ſuper carbonem facies eorum.

De allegoria.

Αλληγορία eſt tropus, quo aliud ſignificatur quàm dicitur: vt Ioannis quarto, Leuate oculos veſtros, & videte regiones, quia albæ ſunt iam ad meſſem. Hoc eſt, intelligite, quia populi ſunt iam parati ad credendum. Huius ſpecies multæ ſunt, ex quibus eminent ſeptem:

1 εἰρωνία.
2 ἀντίφρασις.
3 αἴνιγμα.
4 χαριεντισμός.
5 παροιμία.
6 σαρκασμός.
7 ἀστεϊσμός.

De ironia.

Ειρωνεία eſt tropus per contrarium quod conatur oſtendere, vt, Clamate voce maiore, deus eſt enim Baal, & fortitan loquitur, aut in diuerſorio eſt, aut in itinere, aut dormit, vt excitetur. Hinc enim niſi grauitas pronunciationis adſuerit, confiteri videbitur quod negare contendit.

De antiphraſi.

Αντίφρασις eſt vnius verbi ironia: vt Matthæi vigeſimoſexto, Amice, ad quid venisti? Inter ironiam & antiphraſin hoc diſtat, quod ironia pronunciatione ſola [illegible] quod [illegible]. Antiphraſis vero, non voce [illegible] contrarium, ſed ſuis tantum verbis, quorum eſt origo contraria.

De ænigmate.

Αἴνιγμα eſt obſcura [illegible] per [illegible] rerum ſimilitudinem [illegible]: vt in Pſalmo [illegible], Pennæ columbæ [illegible], & [illegible] dormiens in ſpeciem [illegible] ſpiritalis diuino [illegible] vero [illegible] maiori cœleſti [illegible] reſplendent. Vel certe viam [illegible] pennis gaudentem: futuram [illegible] eſt, æterna cum Domino claritate fruituram.

De charientiſmo.

Χαριεντισμὸς, eſt tropus, quo dura dictu gratius proferuntur: vt Geneſis vigeſimo nono, Nonne pro Rachel ſeruiui tibi, quare autem impoſuiſti mihi? vno enim leuiſſimo imputationis verbo iniuriam quam patiebatur grauiſſimam, temperantius loquens ſignificauit.

De parœmia.

Παροιμία, eſt accommodatum rebus temporibuſq; prouerbium, vt ſecunda Petri ſecundo, Canis reuerſus ad vomitum [illegible]. Et primi Regum decimo, Num & Saul inter propheta? [illegible] quem [illegible] poſt actam pœnitentiam [illegible] vero tunc [illegible] docendi adſumere, vel aliud quod [illegible], quam non didicit, ſibi met vſurpare videmus. Hic tropus adeo late patet, vt liber Salomonis, quem nos ſecundum Hebræos Parabolas dicimus, apud Græcos ex eo nomen Parœmiorum, hoc eſt, Prouerbiorum acceperit.

De ſarcaſmo.

Σαρκασμὸς, eſt plena odio, hoſtiliſque irriſio: vt Matthæi vigeſimo ſeptimo, Alios ſaluos fecit, ſeipſum non poteſt ſaluum facere. Si rex Iſrael eſt, deſcendat nunc de cruce, & credamus ei.

De aſtiſmo.

Αστεϊσμὸς, eſt tropus multiplex, numeroſæque virtutis. Nam ἀστεϊσμὸς putatur, quicquid dictum ſimplicitate ruſtica caret, & ſatis faceta vrbanitate expolitum eſt, vt. Vtinam abſcindantur qui vos conturbant. Notandum ſane, quòd allegoria aliquando factis, aliquando verbis tantummodo ſit. Factis quidem, vt ſcriptum eſt, Quoniam Abraham duos filios habuit, vnum de ancilla, & vnum de libera, quæ ſunt duo teſtamenta, vt Apoſtolus exponit. Verbis autem ſolummodo, vt Eſaiæ vndecimo, Egredietur virga de radice Ieſſe, & flos de radice eius aſcendet. Quo ſignificatur, de ſtirpe Dauid per virginem Mariam, Dominum [illegible] fuiſſe [illegible]. Aliquando [illegible] & verbis vna eademque res allegorice figuratur: factis [illegible], vt Geneſis trigeſimoſeptimo, Vendiderunt Ioſeph [illegible] triginta argenteis. Verbis vero, vt Zachariæ vndecimo, Appenderunt mercedem meam triginta argenteis. Item factis, vt primi Regum decimo ſexto, [illegible] Dauid [illegible], & pulcher aſpectu, & vnxit eum Samuel in medio fratrum ſuorum. Verbis, vt Canticorum quinto, Dilectus meus candidus & rubicundus, electus ex millibus. quod vtrunque [illegible] ſignificat mediatorem Dei & hominum, [illegible] & virtute [illegible] eundemque vnctum a Deo patre oleo lætitiæ præ conſortibus ſuis. Item allegoria verbi, ſiue operis, aliquando hiſtoricam rem, aliquando typicam, aliquando tropologicam, id eſt, moralem rationem, aliquando anagogen, hoc eſt, ſenſum ad ſuperiora ducentem, figuratè denunciat. Per hiſtoriam nonq; hiſtoria figuratur, quum factis primorum ſex [illegible] diebus, tot dein ſeculi huius comparantur ætatibus. Per verbi hiſtoriam, [illegible] quod dicit Iacob Patriarcha, Catulus leonis Iuda, [illegible] victoriis Dauid [illegible] verbis, [illegible] idem ſermo Patriarchæ de Domino [illegible]. Item allegoria facti, tropologicam, hoc eſt, moralem perfectionem [illegible] Geneſis nonageſimo quarto Tunica talaris polymita, quam Iacob Patriarcha filio ſuo Ioſeph fecit, [illegible] gratiam, quia nos Deus pater [illegible] vitæ noſtræ ſemper indui præcepit & [illegible]. Allegoria verbi eandem [illegible] ſignificat: vt, Sint lumbi veſtri præcincti, & lucernæ [illegible], & cætera. Allegoria facti, anagogicum hoc eſt, ad ſuperiora ducentem ſenſum exprimit: vt, Septimus ab Adam Enoch tranſlatus eſt de mundo. Sabbatum futuræ beatitudinis, quæ poſt opera bona [illegible], quæ ſex ætatibus [illegible] præſignat. Allegoria verbi, eadem vitæ cœleſtis gaudia demonſtrat, vt Matthæi vigeſimo quarto, Vbicunque fuerit corpus, illic congregabuntur & aquilæ. Quia vbi mediator Dei & hominum eſt corpore, [illegible] mirum & nunc ſubleuatæ ad cœlos animæ, & celebrata gloria reſurrectionis, colligentur etiam corpora iuſtorum. Nonnunquam in vna eademque re vel verbo, hiſtoricus ſimul & myſticus de Chriſto vel Eccleſia ſenſus, & tropologia, & anagoge, figuraliter intimatur: vt, Templum Domini iuxta hiſtoriam, Domus quam ædificauit Salomon, iuxta allegoriam, Corpus dominicum, de quo ait Ioannes ſecundo, Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Siue eccleſia eius, cui dicitur: Templum enim Dei ſanctũ eſt: quod eſtis vos.

[illegible] quia dictum, quibus dictum primæ Corinth. [illegible], An neſcitis quia corpora veſtra templum eſt Spiritus ſancti, qui in vobis eſt? Per [illegible] [illegible], cum adſpirabat qui ait, Bene [illegible] in domo tua ſemper, in ſæcula ſæculi laudabunt te. [illegible] dicitur Pſalmo [illegible]: Lauda Hieruſalem Dominum, lauda Deum tuum Sion. [illegible] De [illegible] Hieruſalem [illegible] Chriſti [illegible] [illegible] [illegible] Memores [illegible] [illegible].

De [illegible]

O[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible]

F[illegible] [illegible] angelorum.

De parœmia.

[illegible] comparatio, vt [illegible] Matthæi [illegible] [illegible] [illegible] cum hominibus.

De paradigmate.

[illegible] eſt [illegible], ſiue enarratio exempli exhortantis aut deterrentis. Exhortantis, vt Iacobi quinto, [illegible] homo erat [illegible] paſſibilis, & orationem orauit, vt non plueret ſuper terram, & non pluit annis [illegible]. Et Matthæi ſexto, Reſpicite volatilia cœli, quoniam non ſerunt, neque metunt, neque congregant in horrea, & pater veſter cœleſtis paſcit illa. [illegible], vt Matthæo [illegible] illa hora qui fuerit in tecto, & vaſa eius in domo, non deſcendat tollere [illegible] in agro, ſimiliter non redeat retrò. Memores eſtote vxoris Loth.

[illegible] habentur [illegible] generales tropi Sacræ ſcripturæ.

BEDÆ PRESBYTERI DE ORTHOGRAPHIA LIBER.

A Litera, etiam nota prænominis eſt, cum Auguſtum ſola ſignificat.

B [illegible] eſt p literæ, quia ſæpè mutatur [illegible] ſupponitur.

C, [illegible] eſt prænominis cùm Cæſarem ſignificat [illegible].

[illegible] conſonantibus his c g l p r m t, [illegible] vt, accipe, aggrega, allicio, [illegible] attende. nota prænominis cùm Decium ſola ſignificat: item numeri, cum quingentos.

L ſola, Lucium ſignificat.

M ſola, Marcum.

N ſola, numerum: præpoſita G Gneum.

P ſola, Publium, & cum R, populum Romanum: & ſubiecta R, rempublicam: & præpoſita C, patres conſcripti, ſi [illegible].

Q litera, etiam nota eſt nominis, cùm Quintum ſola ſignificat [illegible] honoris, quando Quæſtorem, populi, quando [illegible].

T, [illegible] prænominis, quum Titum ſola ſignificat.

V [illegible] ſuperpoſita, Vir [illegible]. V [illegible] cum virgula iacente ſuperpoſita, Verbi gratia. V [illegible], Viri clariſſimi.

A[illegible] significat [illegible] tempus ſignificat, [illegible] dicitur. Ante me non eſt formatus Deus, & poſt me non erit. Et, præſentiam: vt, Ante conſpectum gentium, reuelauit iuſtitiam ſuam, id eſt, [illegible] gentium. [illegible] dignitatem: vt, Poſuit Ephraim [illegible] Manaſſe: &, Qui poſt me venit, ante me factus eſt, de [illegible] ipſo loquitur.

Aula, Latinè domus regia eſt, Græcè atrium: vndè notandum, quod in Pſalmo vbi legitur: Adorate Dominum in aula ſancta eius, non palatium aulæ nomine, ſed atrium Græco [illegible].

A[illegible], & [illegible] magiſtri. Auſcultor autem & audio, ex vno Græco ſermone vertuntur, quod eſt [illegible].

A[illegible] Latinè dicitur, arrhabon Græcè.

A[illegible] Græcè, Latinè certamen.

A[illegible] Græcè, Latinè arcum.

A[illegible] Græcè, Latinè bitumen.

A[illegible], acerrimus, non acriſſimus.

A[illegible], agillimus, non agiliſſimus: & in Aduerbijs acerrimè & agillimè.

Audeo, audes, perfectum facit, auſus ſum.

Adiuuo Perfectæ formæ eſt:

Adiuto Frequentatiuæ.

A[illegible], Aggero, Accumulo, ex vno Græco verbo [illegible].

Æger, animo: ægrotus, corpore: vtrumque per æ diphthongum ſcribendum.

Aboleo, aboleui.

Arceo, arcui.

Alibi, alio loco.

Aliàs, alio tempore ſignificat, attamen inuenimus Aliàs, nonnunquam pro aliter, ſiue pro alio loco poſitum.

Abſtineo me cibo.

Alienus ſum crimine.

Anteibat ſapientia Salomon cunctis mortalibus. Iulianus ait.

Admoneo interfectorem cædis & cædem.

Æquiuum, alterius ſtaturæ par eſt.

Æ[illegible], quod æquari poteſt.

Appetens [illegible], & appetens [illegible]. Ambroſius: Cancer vt appetens [illegible], ita profitens eſt periculi.

Au[illegible] ſacrilegum, & [illegible], ex vno Græco venit [illegible].

Animaduerto in te, & vindico in te, ex vno Græco [illegible].

Aer ſingulari tantum numero gaudet. & quamuis aera dicimus, tamen certis caſibus, non vtimur.

Autumnus genere maſculino. & Autumnum dicitur neutro: vtrunque numero ſingulari.

A[illegible] & Or[illegible] dicimus: & hoc ſingulariter tantum. ſic & cætera in talis.

Ab, & Ex, præpoſitiones, ſi ſequens verbum à vocali incipiat, integra efferuntur vt ex oppido, ab illo. ſi conſonantes ſequuntur, extremam literam perdunt: vt, [illegible] à [illegible]. Hæ autem præpoſitiones [illegible] differunt, [illegible] dicit [illegible] theatro venire, non ex ipſo theatro: ſed de loco [illegible] eſt proximus theatro, ſe venire ſignificat. Qui vero ex theatro ſe venire dicit, ex ipſo theatro ſignificat.

Ad, & In, præfatis præpoſitionibus pares ſunt, contraria poteſtate: quia in forum ire, eſt in ipſum forum intrare: ad forum autem ire, ad locum foro proximum: vt in tribunal, & ad tribunal venire, non vnum eſt, quia ad tribunal venit litigator. In tribunal verò prætor aut iudex.

Ancillor, blădior & adulor, vnum ſignificant, quod eſt Græcè κολακεύω, & datiuum caſum trahunt.

Aufero, eximo, adimo, ſubtraho, ſeduco: ex vno Græco transferuntur, id eſt ἀφαιρέω.

Abdico, verbum poteſt accuſatiuum nomen ſiue pronomen cum datiuo trahere. Ambroſius, Qui ſe abdicant ſecularibus illecebris.

Alias nomen, datiuum dupliciter fleret. & alij, & alio, habes in ſacra ſcriptura: Dico huic Vade, & vadit: & alio Veni, & venit. Et rurſum: Et vni dedit quinque talenta: alij autem duo alij verò vnum.

Ægyptum, cùm in ſcriptura diuidere vis, p ſequenti ſyllabæ iunges.

Aſpectum, c ſequenti ſyllabæ: affectum ſimiliter, & afflictum, cæteraque huiuſcemodi.

Aſſuere, & aſſumentum panni, per ſ, non per d ſcribendum. ſimiliter Aſſumere, per ſ.

Alleuat, per l. Aggredior, per g.

Aſſarius, ab antiquis dicebatur. nunc as dicitur, non aſſis. Sane aſſis genitiuus eſt.

Allium, & dolium, per i ſcribendum, non per e, ſicut oleum. Virgilius allia, ſerpyllumque, herbas dixit.

Ambo, & duo, [illegible] Nonnulli tamen [illegible] ſequuti, duos & ambos dicunt, & [illegible] ambo: quia illi τοὺς δύο, & τοὺς ἀμφω dicunt. Virgilius: Verùm vbi ductores acie reuocauerit ambo.

Anguis, cùm ſit maſculini generis, [illegible] tamen & fœminino Ouidius, Varro & Accius.

Acer, facit pluralem acri. acris, pluralem acres.

Abſconditus, non abſconſus.

Alter, de duobus: vnus de pluribus. Quamuis legatur, Vnus, ex duobus.

Audacter, Latinum eſt: ſed audaciter, melius: quia nomina in x litera terminata, in aduerbijs citer aſſumunt. vt atrox, atrociter: ferox, ferociter.

Accerſit, qui euocat: arceſſit, qui accuſat.

Aceruus, moles eſt.

Acerbus, immaturus aut aſper.

Adficimur honore: & adhibimur [illegible].

Apparet, qui videtur: apparet, qui [illegible] quitur. non regulari ratione, ſed [illegible] lectus.

Arbor, omne lignum dicitur. arbuſta, non niſi fructifera.

Auenæ, ſterile germen: habenæ, retinacula iumentorum. hoc, de habendi poteſtate: illud, de occupandi auiditate dictum.

Accidunt mala, contingunt bona, eueniunt vtraque.

Aduocatur, daturus patrocinium: euocatur, præbiturus obſequium: inuocatur, præſtaturus auxilium.

Adportare, eſt aliquid afferre: comportare, in vnum locum conferre: deportare, deponere. exportare, tollere.

Agnoſcimus, quæ nobis exciderat: cognoſcimus, ignorata & inuiſa.

Alium, & ſurſum & deorſum ſignificat.

Aquatam potionem, rectè dicimus, quæ aquam aliunde recipiat: aquoſum autem, locum qui ex ſe aquam fundat.

Album, naturæ tantum eſt: candidum, frequenter & ſtudij: nam & corpori & animo aliquoties alligatur. albos ergo capillos, carnem candidam, rectè dicimus.

Aluus virorum, rectè dicitur: vterus mulierum: venter, in vtroque ſexu.

Acceptor, & accipiter. Virgilius enim accipiter dicit. Lucilius autem, Acceptoris & vngues.

Apud per d ſcribendum: caput per t, quia facit capitis.

Armarium, locus vbi quarumcunq; artium inſtrumenta ponuntur.

Armamentarium, vbi tantum tela armorum.

Accedit, per e, ab ambulando.

Accidit, per i, ab euentu.

Belzebub, non belſebul, aut belſebud.

Belial, non Beliar.

Byrſa, βύρσα Græcè, Latinè corium.

Bellus belliſſimus, comparatiuum non habet: ſed pro eo dicendum magis bellus, & econtrario minus bellus, id eſt, minus pulcher.

Buccina eſt, quæ ſignum dat buccinator.

Buccinus, ipſe cantor ex hac editus.

Buccina, paſtoralis eſt, & cornu recuruo fit. vndè & κερατίνη Græce vocatur. Tuba autem de ære vel argento efficitur, & ſolennitatibus concrepat.

Baptiſmus, baptiſmi, genere maſculino: &

Baptiſma, baptiſmatis, neutro: &

Baptiſmum, baptiſmi, æquè neutrum.

Barbam hominis, barbas pecudum dices.

Buxus, arbor eſt: buxum, materia ipſa.

Balneum, veteres dixerunt, ſiue balineum: nihil enim differt, ſed in priuatis. publicis autem fœminini generis, & [illegible] pluraliter.

Bilex, id eſt ferax [illegible] incipiant.

Barathrum, ſingulariter tantum effertur. Sic autem vocatur [illegible] apud inferos.

Bigæ [illegible] ſicut & trigæ, & quadrigæ, pluraliter [illegible] runtur: ſed in noſtrorum veterum ſcriptorum & bigam [illegible] quadrigam.

CAna, & Simon Cananæus per ſimplicem c.

Chanaan & mulier Chananæa aſpiratione addita.

κωνωπεῖον, per v ſcriptum, canum muſcam ſignificat.

κύων enim Græcè canis dicitur:

κυνόμυια [illegible] muſcam.

κοινὸν enim Græcè commune eſt: [illegible] munitate [illegible] accepit, quod [illegible] do, & [illegible] in primis tranſlatione [illegible] ca ſign [illegible] con-t [illegible], vt [illegible] non [illegible].

Cornus, [illegible] omnia [illegible], ſiue concordia [illegible].

Carduus, [illegible] ſyllabarum [illegible] rimus: idem ſimiliter declinabitur, hic carduus, huic carduo, & hunc carduum, pluraliter hi cardui, horum carduorum, his carduis.

Cubicularius, cuſtos cubiculi.

Cubicularis vero, lectus cubiculo aptus: vt caligarius artifex, caligarius clauus.

Clunes, fœmin. genere dixit M[illegible] Verrius Flaccus [illegible] pro [illegible].

Commeatus [illegible] pro [illegible] ſeruum, hanc ipſam rem quam [illegible] damus [illegible] triticum, [illegible], & his ſimilia [illegible] rata recipe [illegible] eſt.

Canities, non canitia dicenda.

Camara dicitur, vt Verrius Flaccus [illegible] per e. ſed Lucret. cameris ex teret. b. dicendo, [illegible] ram dici poſſe, oſtendit.

Curriculus maſculinè [illegible].

Curriculum autem neutraliter, ſpatium ad currendum aptum, vel ipſum currendi officium.

Clypeus maſculino genere, in ſignificatione [illegible] ponitur: neutrali autem, in [illegible] ſed [illegible] vtrunq; variat.

Caſeus maſculini generis eſt, ſed Pomponius neutraliter dixit, caſeum molle.

Cuſpis, cuſpidis: non cuſpes.

Capparim fœminino genere dixit Varro: nam & Græcè fœminino [illegible] ἡ κάππαρις.

Caſſidem dicimus nos ab eo, quod eſt hæc caſſis, ſed multi caſſidam dicunt, vt & Propertius. Aurea cui poſt quam nudauit caſſida frontem. Et Virgilius. Aurea [illegible] caſſida.

Capo nunc, ſed Varro de Sermone Lat. ait Ex gallo gallinacio caſtrato fit capus.

Cingula hominum [illegible] neutri eſt. nam & animalium genere fœmin. has cingulas dicimus.

Capax,

[illegible],qui [illegible] capitur.
C[illegible] non [illegible] per n.
C[illegible], cum [illegible] aduerſ[illegible] [illegible] aut bo[illegible]quod ſe [illegible] contrar[illegible] interpre[illegible]natur.
C[illegible], pro[illegible] prouideo,e[illegible] Græco veni[illegible] [illegible].
C[illegible],ſperno,aſpernor, ex vno [illegible].
C[illegible] & [illegible],comm[illegible] &permix[illegible].
C[illegible].
C[illegible] Cori[illegible] vas.
C[illegible] em[illegible]: quia illud à m[illegible].
[illegible] ſeit.
C[illegible] de[illegible] [illegible].
C[illegible]:cerul[illegible]ngitur.ita alteru[illegible] eſt, [illegible].
[illegible] lar [illegible] [illegible] nobil[illegible].
Cr[illegible],eſt [illegible] corpor[illegible] vel [illegible] homo ab altero [illegible].
C[illegible].
C[illegible] & [illegible], per [illegible] cadunt, creui.
[illegible], [illegible] & tilia an[illegible] [illegible].Virgi[illegible].
C[illegible],cet[illegible].
C[illegible] pro C[illegible]. E[illegible] & [illegible] cupit pro cu[illegible].
[illegible] tametſi qui[illegible] [illegible],accuſat [illegible]um [illegible] perſequentibus & calum[illegible].
[illegible] verbum trah[illegible] Greg. D[illegible] eſt, [illegible] factum aliquid coram Domino d[illegible].
C[illegible],quæ [illegible] purpurata veſt[illegible],& declinatur gene[illegible].
C[illegible] & [illegible] fœnum, ſing. numeri ſunt.
C[illegible], ſingularem numerum non ha[illegible].
C[illegible]es autem re[illegible]a d[illegible]ntur.
C[illegible] ceri[illegible].
C[illegible] p[illegible]. & in neutro genere,caſtra, cibaria, crepu[illegible].
C[illegible],plurale non habet. Virg. plurali cruore[illegible] atque [illegible].
Co[illegible] & [illegible], neutro genere ſunt dicenda: & hæc c[illegible].
Co[illegible]: quia co[illegible] Græce [illegible] d[illegible].
[illegible] Græce [illegible].
Calamus Græcè, Latinè [illegible].
Ca[illegible] Græce: Latinè regula.
[illegible]dos Græce: Latinè [illegible].
Cunabula,ſunt[illegible] anni[illegible]. Conſt[illegible] opo[illegible] Lazar[illegible] canabu[illegible] inuolu[illegible]m.
C[illegible] & cantatri[illegible] verbo [illegible]. A [illegible]rbo can[illegible],re[illegible] cantor atque cantrix.
C[illegible] per [illegible] ſcribend[illegible], non per n.
Compara[illegible] & [illegible], cæteraque hu[illegible] modi.
Conſpicio, cùm diuidend[illegible] eſt, c ſequenti ſyllaba [illegible].
Complaceo, non conplaceo: commoratus, non conmo[illegible]. Comprehendo, per m.
C[illegible] ſcribend[illegible] m.
C[illegible] per m.
C[illegible] m. Complures, per m.
C[illegible] ſcripto diuidenda eſt, in ſequenti ſyllaba [illegible] [illegible].
C[illegible],clas, [illegible], abſ[illegible], per ſimplicem c ſcriben[illegible] m.

C[illegible], [illegible]las, c[illegible] picturam ſi[illegible], p[illegible] gu[illegible] ſcribend[illegible]m. vnde cælum me[illegible] di[illegible]ctum, ab eo quod cælati inſtar, m[illegible] va[illegible]rietate depictum, quàm quod inuiſibilia & [illegible] mortalibus celet arcana.
Cantharus, animal eſt.
Catharum camara, domus.
Clamo, [illegible] ſimplicis eſt:
C[illegible] ſimul[illegible] eſt: etiam acclamo, mur[illegible] eſt. Proc[illegible], laudandi vel deprecandi exulta[illegible]tio. D[illegible] Exclamo, quando pro vir[illegible] [illegible] clamo.
Curro, h[illegible] tantùm ſignificat, quod in itinere poſitus, nullam facio [illegible] perendinationem.
Curſo a[illegible] citius, aliqua neceſſitate extorquē[illegible]te ſe[illegible] cogo: curſito verò, quando h[illegible] me inſe[illegible]quente [illegible].
Circa, ad [illegible] materiam, vel locum pertinet. Erga autem, ad animum ſpectat: maxime cum aliquem pro[illegible] affectum gerat.
Circum, ad tempus refertur. Circiter, ad numerum.
Carcer, vbi homines coercentur: ſingulariter.
Carceres, vnde currus effunduntur: vtrunq; maſculinè.
Cepit, [illegible] p[illegible] endo ſcribimus.
Cœpit, de incipiendo.
Cœpit, per d[illegible] Incepta per ſimplicem e.
Col[illegible] manſueſcere poſſunt, & domibus aſſueſ[illegible]cere. Pa[illegible], [illegible] inhabitantes.
Con[illegible] eſt [illegible] ſcribere. Ex[illegible]ribere, quod a[illegible] tra[illegible]re. Tranſcribere, [illegible]ius noſtrum in aliū tran[illegible] accuſationis eſt. Deſcribere, dictionis vel ord[illegible].
Con[illegible]ueſcimus mala: adſueſ[illegible]mus v[illegible]trai[illegible]e.
Craſſari, [illegible] poris eſt & ſaginæ. Graſſari, animi & cru[illegible]d[illegible]atis.

D[illegible]ibuit vnguento: non delibuit.
D[illegible], orator eſt d[illegible]rtus, derelictus.
De[illegible], qui defert ad accuſandum:
Dilator, qui differt ad proferendum.
D[illegible] purgat: d[illegible], temperat.
Deduco, de amico producendo:
Diduco autem, eſt diſtraho.
Di[illegible] dimidium, dicere debe[illegible]mus. non en[illegible] ipſum vas [illegible], ſed quod intra vas eſt.
Donamus & illi quod damus, & illum cui damus.
D[illegible] pecca[illegible] [illegible]imus.
De[illegible] electionē ap[illegible]pellamus. nam & d[illegible] onis eſt: del[illegible].
Dæmon per d[illegible] Deus, per e ſol[illegible].
Damna[illegible] & add[illegible], & [illegible]. Virg. Quem damnet labor, id eſt, virtus ſua abſoluat, aut victorem fa[illegible]ciat.
Dolium, per i ſcribend[illegible] non doleum, per e.
Dil[illegible] per i & quæ declinantur ex eis, per e ſcribenda.
D[illegible]muncula, conclauium domus: domicilium, nidum au[illegible].
Deſ[illegible]ndo montes, dicere poteſt, id eſt, per montes, vel in montes.
Deſ[illegible]endo ſcalas, aut p[illegible]nam, id eſt, per ſcalas, & per p[illegible]nam.
De[illegible]dior monte, dicimus recte. & ſignificamus de monte.
D[illegible] & [illegible] animi & animo & animum.
D[illegible] mæ eſt.
D[illegible] & [illegible], non habent numerum ſingula[illegible]rem.
[illegible] Latinè maſculini generis eſt:
[illegible].
D[illegible], diſputatio Latinè.
D[illegible] Latinè fabula.
De[illegible], cum ſcripto diuiditur, c ſequenti ſyllabæ [illegible]gen[illegible].

Did[illegible] eſt, ge[illegible]nus, prima ſyllaba per i, ſecunda per per y [illegible]da.

Deliramentum, non deleramentum: quia à verbo liro, id eſt ſulco, originem trahit. & ſicut boues, cùm à recto ſulcandi actu declinant, delirare dicuntur: ſic & homines, qui de bonis ad mala, corda diuertunt.

Diluculum, non deluculum: quia modicam diei lucem oſtendit.

Deſiderium, eſt rerum abſentium, & nondum adeptarum: concupiſcentia, vtrorumq;. Concupiſcuntur enim, quæ habentur, & quæ non habentur. nam concupiſcendo fruitur homo rebus, quas habet: deſiderando autem, abſentia concupiſcit.

Dito, diuito, id eſt locupleto: græcè [illegible].

Decorio, decoriaui: & decumo, decumaui, vnum eſt: Græcè, [illegible].

Dimittere, eſt derelinquere.

Demittere, eſt deorſum mittere. velut: Quis demiſit lapidem angularem eius?

Dominor tui, & dominor tibi.

Dogmata Græcè, Latinè decreta.

Dogmatizo, decerno, ſiue cenſeo.

Dum, coniunctio, aliquando indicatiuum verbum trahit. Greg. Neſcientia dum nouit, & non diligit, inflat. [illegible] Dum intuetur, quod illa aliquando non habuit, temperet dolorem, quòd quum ſit.

Doleo vicem tui, & tuam, & doleo tibi. Greg. papa de Benedicto patre, cum perſecutorem ſuum amaret, magis illi, quàm ſibi doluit.

Dum coniunctio, aliquando modum coniunctiuum, aliquando trahit indicatiuum: vt, Dum anxiaretur cor meum: &, Dum dicitur mihi quotidie, vbi eſt Deus tuus? & beatus papa Gregorius: Amici ergo beati Iob, dum percuſſionum genera diſtinguere neſciunt, percuſſum pro culpa crediderunt. Item aliquoties dum, vt ſignificat, vt Poeta.

Tityre, dum redeo, breuis eſt via, paſce capellas.

Deſperatus, per e ſcribendum. diſperſus per i.

Diſcedo, per i deſcendo, per e.

Diaſtole Græcè, Latinè interdictum. Eſt autem nota ad pedem literæ poſita, quæ malè coniuncta ſeparet, ne puer legens erret: vt,

Libera per vitreos mouit veſtigia campos.

Domus, ablatiuum caſum dupliciter effert: & in o videlicet, & in u. ſed à domo, genitiuus pluralis fit domorũ: à domu, domuum.

Ego victus & victum & victu.

Expio flammæ hominem.

Egredior domo & ciuitate.

Error, eſt rei vitium: vt, amor, dolor.

Erratio, certæ viæ.

Erratrix, perſonam reſpicit: vt Venatrix erratica hedera vitij.

Eloquentia & elegantia, ſingularia ſemper.

Exuuiæ, exequię, excubię, quæ Græcè [illegible] dicuntur.

Exta quoque tantùm pluralia.

Emporia, fœm. gen. & eſt Græcum, Latinè mercatus.

Emolumentum, per e ſimplicem ſcribendum.

Æmulatio, per æ diphthongum.

Equo ſedeo, datiuo caſu & ablat. ſine præpoſitione dicendum: & equum ſedeo, accuſatiuo: & in equo, & ſuper equum ſimiliter.

Emanat fons ſiue terra aquam, id eſt, gignit ac producit: & emanat aqua de fonte ſiue de terra: id eſt, profluit. Greg. Qui locus à Romana vrbe quadraginta fermè milliaribus diſtans, frigidas ac perſpicuas emanat aquas. Et iterũ de eodem ſepulchro. Illius flagrantia ſuauitatis emanauit.

Exprobrat, qui ſ[illegible] memorat quæ præſtitit. Obprobrat, qui obprobrium obiectat: hoc eſt vitium.

Expectatur venturus: ſpectatur, qui videtur, vel probatur.

Exercitus laboribus: exercitatus ſtudiis.

Extruere, eſt in altum ſtruere. Inſtruere aciem vel actionem: adſtruere, adfirmare: conſtruere, inſtruendo con-
ngere: ſu[illegible] e, [illegible] aliqua ſupra poſita ſubterſtruere.

Excubiæ, per b: exuuiæ, per u ſcribendæ.

Eorundem & earundem, per n, non per m.

Fimbria genere fœm. & fimbrium dicitur neutro.

Fides, fidei, de credulitate.

Fides, fidis, de chorda. vtraque eſt longa.

Flemina ſunt, vbi abundant crura ſanguine.

Flemina, cũm manibus, vel in pedib. calloſis ſulci ſunt.

Faſtus, de ſuperbia, facit faſtuum, genit. pluralem.

Faſtos, de libris, facit faſtorum.

Fungi, agere eſt: defungi, peragere.

Fremor, eſt murmur hominum: fremitus, ferarum.

Flauum, dicimus rubeum: ſicut, flaua Ceres.

Furuum, nigrum: fuluum, nigro rubeum: ſicut fuluum leonem dicimus, fuluam aquilam, & fuluum aurum, & fulua pugna: ſic de nube tuentem, quæ haberet igneum aliquid de cœleſti, & ſordidum de lugubri.

Fuluum certè aurum, cui ad decorem ſplendoris ſui, nigelli aliquid addatur.

Forum, neutro genere, dicimus locum rebus agendis deſtinatum: vel cum commercium ſignificamus.

Foros, maſculinè, tabulata nauium, vbi remiges ſedent.

Fornax, genere fœminino dici debet: quia per diminut. facit fornacula, non fornaculus.

Phalanx, militum dicitur.

Phalanga, fuſtis, cui quid deligatur.

Fedus, quod eſt deformis, per e ſolam ſcribendum.

Fœdus, quod eſt pactum, cum œ diphthongo.

Formoſus, ſine n, ſicut ſpecioſus.

Fructum cum dicis, ſiue ſcribis, ſecundæ ſyllabæ iunges.

Factum & fictum, ſimiliter, & cætera huiuſmodi.

Falſo, & nomen, & verbum, & aduerbium eſt. Nomen, ablatiui caſus, ab hoc falſo: verbum primæ coniugationis.

Falſo, falſas aduerbium, vt falsò loqueris.

Flagitia, quæ in Dominum peccamus: facinora, quæ in hominem.

Flagro amore, & ardeo amore, ex vno Græco venit, [illegible].

Fidens ſum animi, & animo.

Fidus, amicus erit: fidelem, famulum dicito. item, fidelis ſit, vt domino ſeruus.

Fidus, natura. ita alter tempore cognoſcitur, alter ſemper inuenitur.

Fimus & fumus, pluralem numerum non habent.

Fames, ſimiliter.

Fœnum & fel: fur, fures, & freni, maſculina ſemper pluralia: ſed & frena & frenum inuenimus.

Far, frumentum, & cætera frugum nomina, ſemper ſingularia: quamuis frumenta & hordea legamus.

Fauces, ſingularé no habẽt, quamuis & faux inuenimus.

Fidus, fidiſſimus, comparatiuum non habent, ſed pro eo dicendum, magis fidus: itemq; econtrario, minus fidus.

Facilis, faciliimus, non facilliſſimus: ſic & difficillimus, & in aduerbijs facilè, facillimè: difficilè, difficilius: nec dicimus facili[illegible]ter, aut difficiliter, tametſi veteres dixerunt.

Fulgeo & fulcio, eundem habent perfectum, fulſi.

Frio, frias, fricui. Frigo, frigis, frixi.

Facinus & facinora, non ſolum peccata, ſed aliquando etiam bona opera deſignat, nomen à faciendo figuratum.

Fratres, dicuntur non ſoli mares ex eiſdem parentibus nati: ſed etiam maſculi & fœminæ, ſiue plures vtriuſque ſexus, eodem patre, & eadem matre generati, fratres promiſcue vocantur.

Gyba dicendum, non gyla: quia y literam nulla vox noſtra adſciſcit.

Gobius, piſcis, non [illegible] aquam legitur gobio.

Gaudium, animi lætitia: exultatio etiam verborum, atque membrorum.

Gremium, dicimus interius, ac cinctæ veſtis ſecretum: ſinum exterius, ſinuatæ veſtis receptaculum.

Gluten, neutri generis, glutinis, glutini. ſed & glutinum [illegible], glutini, glutino.

[illegible] non habet. [illegible] declinatur.

G[illegible] [illegible] mus.

G[illegible] [illegible] ſum.

H[illegible] [illegible]

H[illegible] hilares.

H[illegible] [illegible] r,

H[illegible] & d[illegible] aliquid & admi-[illegible]

[illegible]

[illegible] ha eſt, et amſi a-[illegible]

[illegible] , etſi ad [illegible]

[illegible] h[illegible]

[illegible] , vel [illegible] aurien-[illegible]

[illegible] ,qua-[illegible]

[illegible] Hic,[illegible]

[illegible] plural.

[illegible] ratione ſcri-[illegible]

[illegible] & [illegible]

[illegible] & [illegible] a-[illegible] Sed & [illegible] huma-[illegible]

[illegible] endi eſt, [illegible] vigilan-[illegible] opportunum [illegible] tempore voca-[illegible] pectas [illegible] intelligi. [illegible] quod nõ eſt ma-[illegible] aliquid vigilando, [illegible] Græce [illegible] [illegible] intereſt ad [illegible] ate dica-[illegible] ſe ali-[illegible]

[illegible] electi [illegible]

[illegible] ſicut [illegible] & lenior ad ſe [illegible] m [illegible] Ambroſius: Iuuenis eſt [illegible] ſol, [illegible]

[illegible] & [illegible] poſitiuum gradum.

[illegible]

Ip[illegible] m, [illegible] , vt illud [illegible] maſculi-[illegible]

[illegible] & impegi.

[illegible] a periculo.

[illegible]

[illegible] Auaritia pecuniam [illegible] eſt, [illegible] prodiga.

[illegible] e, quod credi [illegible] poteſt.

[illegible]

[illegible] præpoſitio, ſignificat modò id [illegible] valde ad-[illegible] præponitur [illegible] , in-[illegible] [illegible] firmus. [illegible] pro eo quod eſt intereſt, [illegible] aduerſus: vt, duo in tres, & tres in [illegible] o ſpacio temporali, cum ſigni-[illegible] vt [illegible] in noctem: & volumus in-[illegible] vſque in noctem.

I[illegible] & refert producta re, [illegible] idemque ſignifi-cant, quod græce dicitur [illegible] dicimusque ita: intereſt mea, & refert mea: intereſt eius, & refert [illegible] intereſt & refert n[illegible], intereſt & refert illorum.

Impleor [illegible] & vino. Intueor te, & [illegible] te.

Incurro te, & in te. Incurri & incucurri.

Inuideo d[illegible] tem. [illegible] deo ei & pulcritudinem.

Iratus, ex offenſa eſt: iracundus, natura. Itaque ira repentino motu naſcitur.

Iracundia, perpes vitium eſt.

Igni, ablatiuum & [illegible] e [illegible] mittit.

I[illegible] ga montium plural a ſemper: iugum enim eſt iumẽtorum. Sed Virg. Hoc ſuperare iugum.

Inte[illegible] in[illegible] & incunabula, pluraliter tantum.

I[illegible] cum, ſingulariter neutrale: pluraliter hi loci, & hæc loca.

In[illegible] r [illegible] ins rei, dicere debemus, non ad inſtar.

Ilicu[illegible] es, [illegible] d[illegible] m [illegible] es ventris. illud à non [illegible] do, hoc ab [illegible] d[illegible] um,

Iuuentus, [illegible] iuuentas, vnius hominis ætas. Iuuenta, [illegible] ve [illegible] dicunt, [illegible] poetæ) Iunonis filia, vxor Herculis, [illegible] um menſem appellatum, in libris Faſtorum legimus.

I[illegible], arbor eſt, cui in [illegible] al[illegible] num germen includitur. Adſ[illegible] ta, [illegible] aliud quod ſuſtineat, adiungitur.

I[illegible] o tibi, d[illegible] , n[illegible] d[illegible]

Inermus, facit [illegible] ter inermi: inermis, pluraliter inermes.

Ill[illegible] lis, [illegible] refert [illegible] ſimilis ad vultum,

Io[illegible] d[illegible] dei. [illegible] ſa [illegible] et.

Idem, cor[illegible] neutrum: idem producte maſculinum in [illegible] o.

In[illegible] , [illegible] deriuantur, ſiue declinantur ab eo, [illegible] e[illegible] nda.

Imberb[illegible] d[illegible] , non imberbes: ſic etenim Varro: Imberbi iuuen[illegible] & C[illegible] imberbum perduxit, non imberbem. T[illegible] Li[illegible] us autem imberbis ſingulariter.

Imp[illegible] rib[illegible] le, per m ſcribendum, non per n. Impono & [illegible] ſimiliter. & huiuſmodi ſimilia.

Irrigo, non [illegible] rigo. Impleo, non inpleo.

Immundus, non [illegible] mundus.

Inquilini, non habentes propriam domum.

Incolæ, ſiue aduenæ, vtiq; ex vno græco verbo, quod eſt [illegible] in ſacris literis interpretata habemus. ex his deriuantur nomina, incolatus & inquilinatus. Trahit autem inquilinus, ſicut & peregrinus, [illegible] nquam nomen datiui caſus: vt Auguſt. de [illegible] robis: Sunt autem & ipſi peregrini & inquilini huic terræ, ſed non de populo Dei.

Imponere, eſt rem aliquam ſiue corporalem ſeu incorporalẽ alteri rei ſuperponere, ſed imponere, pro fraudem facere, aliquando dicitur. vnde impoſtura vocatur, cum [illegible] entum vel aurum uil[illegible] ori metallo adulteratur: & qui hoc facit, impoſtor vocatur. vnde etiam vulgo, qui aliquid fraudis facit aut ſimulationis, impoſtor ſolet appellari. Gregorius Papa: Capit illum ſimulatorem, & verbo [illegible] e. Vnde habes in ſacra Scriptura: [illegible] re im[illegible] onne pro Rachel ſeruiui tibi? Et in Reg. [illegible] hi tu es enim Saul, hoc eſt: quare me in ſimulatione decipere, & fraudem facere voluiſti. & Auguſt. Et [illegible] mi ſer imponit: ſibi enim fraudem [illegible] qui perdit [illegible] ora, amando peiora.

LArge & largiter, [illegible] us Modeſtus vtrunque rectè di-[illegible] largè [illegible] e qualitatis, largiter quantitatis.

L[illegible] a [illegible] e, per b.

L[illegible] , [illegible] per u proferendus.

L[illegible] , per b.

Ludificor [illegible] , & deludor: quia venit ex vno Græco [illegible] Præteriti perfecti, ludificatus ſum. Veteres vero ludificaui dixerunt.

Labi[illegible] , ſuper [illegible] s dicitur labrum inferius, & roſtrum, non niſi quod incuruum eſt.

Lat[illegible] & [illegible] onium eſſe aliquid [illegible] us, & late patẽre. Virg. & ſcuta latentia condunt.

Lep[illegible] s, animal eſt. le[illegible] o, iucunditas, voluptas: vnde & gratum aliquid, lepidum dicimus.

L[illegible]men, ædium eſt, l[illegible]mes [illegible].

Largitas, humani[illegible]: [illegible] largitio, [illegible].

L[illegible]gat quis vinculis, legat teſtamento.

Loqui, hominis eſt: obloqui, obtrectatoris, ſicut obij-cit, opponit: alloqui, perſuadentis hor[illegible]que vel iuben-tis: eloqui, oratoris.

Laurentius, Cæl[illegible], & talia plura, quæ nominatiuum caſum in ius habẽt, genitiuum ſing. num. [illegible] duplicem mittunt, vocatiuum ſingularem in ſimplicem: vt hic Laurentius, Cælius: huius Laurentij, Cælij. ô Laurenti, Cæli. ſic & ſilius, huius ſilij, ô ſili: aut certè vocatiuum in ie: vt hic impius, huius impij, ô impie. Notandum [illegible] Act. bus Apoſtolorum, vbi Cornelius vidit angelum Dei introeuntem ad ſe, & dicentem ſibi: Corneli. [illegible] vocatiuus rectè per ſimplicem i profertur: in Græco autẽ per ie, Cornelie, ſcriptum eſt.

Limus, lux, labes, lætum, pluralem numerum non habent.

Liberi, quando filios ſignificat, & latebræ, ſingularem non habent.

Lac, liquamen, lenticula, lens, ſing. ſemper.

Locus, ſingulariter maſculinum: pluraliter hæc loca.

Luter Græcum λυτήρ, maſculini generis, Latinè labrum.

Luceo & lugeo, in eundem perfectum deueniunt, luxi.

Libero te periculo, libero à moleſtia.

Lino, facit præteritum liui & liniui.

Margarita, fœminino genere, & margaritum, neutro dicendum. In Prouerbijs: Inauris aurea, & margaritum fulgens.

Malogranatum, & malum granatum conſuetè dicimus, & vtroque modo declinantur. hoc modo: malogranatum, huius malogranati, & hæc malogranata, horum malogranatorum, his malogranatis, &c. & rurſum: hoc malogranatum, huius maligranati, & hæc maligranata, horum malorumgranatorum, &c.

Miſeret me ſenis, miſereor ſenis, miſereor ſenem: miſertus pauperis, per genitiuum: miſeratus pauperem, per accuſatiuum.

Miſereor autem, compatior ſignificat, denique Græcè dicitur συμπάσχω.

Mereo honorem, & mereor: & miles meret ſtipendium.

Memini, & memor ſum honoris, & honorem.

Maritima, ſunt loca mari vicina, marina, nauis vel bellua. Metu tui, & tuo.

Materies artificiorum: materia conſiliorum. Alij contrà referunt materiem eſſe animi, materiam arboris: materiem, qualitatem ingenij, materiam fabris aptam.

Mas, in poſitione: maſculus in deminutione, non maſcellus, vt quidam.

Muſcus, herba quæ in parietibus, vel in corticibus arborum hęret, ſingulariter tantum effertur: memoria, malitia, murmur ſimiliter.

Minæ, manubiæ, mœnia, mapalia, quæ ſunt caſę Afrorum, pluralia ſemper.

Mare pluralem numerum non habet, niſi tantùm maria.

Mel, mulſum, & iniuria, id eſt ὕβρις, & cætera liquida pretioſa, tantum ſingularia: quamuis mella & vina legamus.

Maturè, maturius, maturiſſimè dicendum. inuenimus apud autores etiam maturrimè dictum.

Munio, munis, perfect. facit munij & muniui.

Memini, meminiſti, meminit: meminimus, meminiſtis, meminerunt, & præſenti tempore, & præterito imperf. vno eodemque modo declinatur, ideo corruptum ſiue defectiuum vocatur.

Mulceo & mulgeo, in vnum perfectum perueniunt mulſi.

Maieſtas cùm ſcribis vel dicis, ſi ſequenti ſyllabæ com-plicari debet. ſic in ſimilibus.

Miramur opera, admiramur virtutes.

Minores eſſe res aliquas aut homines dicimus.

Minoris emptu aut æſtimatu quippiam, rectè ſcribimus.

Memini me facere dicendum, non feciſſe. nam memini, ſermo eſt totus præteriti temporis, qui anteactam rem [illegible] præſens reuocat: & ſi dixeris, Memini me feciſſe: duo præterita ſimul [illegible]. Verg. vno tantum loco: Nanque ſub Æbaliæ memini me turribus altis Corycium vidiſſe ſenem. quod poetæ pro neceſſitate metri vſurpare licuit.

Meracam potionem dicimus, quæ merum aliunde recepit: meroſum autem vinum appellamus.

Muliebre, dicitur à muliere aliquid factum. muliebria-rum, per mulieres ordinatum, & per viros geſtum.

Merula, non merulus dicendum.

Matthæus & Matthias per duo t ſcribenda: quia Græci per τ & θ ſcribunt.

Mœſtum [illegible] a pectu dicimus.

Mal[illegible] na[illegible], [illegible]:

Malus arbor [illegible] fera, fœmininum eſt.

Mend[illegible]. Varro [illegible] admirandis dixit, magnum m[illegible] Ouid. fœm[illegible]: Nocte l[illegible] dedit [illegible] omnes e [illegible] mendis. Ergo mendum in mendacij ſignificatione dicitur. menda, [illegible] cu[illegible] pauperi [illegible] corporis.

Munificus, [illegible] tanquam beneficus & maleficus: munifex autem tanquam opifex & artifex. itaque munificus [illegible] larg[illegible] munifex autem munere [illegible].

Morticina, non dicuntur niſi [illegible] orum: mortalia verò, etiam viuentium corporum nomen eſt.

Nimis, dicitur quicquid plus fuerit quã oportet. nam parum eſt, quo minus eſt [illegible] horum in medio modus eſt, quod dicitur, [illegible] q[illegible] tibi [illegible] in vita & moribus, vt [illegible] n[illegible] omnino facie[illegible]: [illegible] Ne quid nimis, [illegible] quando Latina lingua [illegible] verbo [illegible], vt [illegible] pro eo quod eſt valde, & [illegible] ferre, & [illegible]. nam [illegible] Pſalmo: Tu præcepiſti mandata tua cuſtodiri nimis: non [illegible] valde in [illegible]. Et [illegible] te dilig[illegible] ſi aliquid chara [illegible] plus quam o[illegible] ſed valde [illegible]. Denique [illegible] Græca [illegible] verbi hoc [illegible] [illegible] eſt λίαν, quod [illegible] σφόδρα, q[illegible] valde. Sed aliquando, vt diximus, pro eo quod eſt valde, & [illegible] & dicimus. vnde et [illegible] Latini codices non habent: Tu præcepiſti mandata tua cuſtodire.

Noceo, obſum, incommodo, maledico, officio, [illegible] ſignificatione ponuntur, quod Græce dicitur [illegible] ſtructa datiuum [illegible] trahunt.

Nullus eſt [illegible] in re, quàm in perſona.

Nemo in perſona dicitur: vt [illegible].

Natales, id eſt, nobilitates.

Nuptiæ, nonæ, nares, nundinæ, nugæ, neniæ, pluralia tantum: & nar[illegible] autem dicunt epitaphia, id eſt, carmina, quæ in memoriam mortuorum [illegible] ſcribuntur.

Nequam & nugas, omnis generis & numeri ſunt, & per omnes caſus currunt, ſemper æqualiter dicta: quamuis Auguſt. dicat nugæ, nugarum, nugis. ferunt autem, quia nugas He[illegible], & id [illegible] apud eos, quod apud nos ſignificat: [illegible] & [illegible] mentis homines.

Noui, noſti, nouit, nouimus, noſtis, nouerunt. ſic declinantur præſenti, & præterito perfecto: cui ſimilia ſunt, odi & memini.

Noceor, noceris, rectè dicitur: quamuis aliqui grammaticorum [illegible], non debere dici noceor; ſed nocetur mihi: nec [illegible] Hieronym. grammaticorum regulam ignorauit, qui in propheta Abacuc, ita transferre

non

[illegible] dum pracur.
[illegible]
[illegible]
[illegible] ſubito [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de terra [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pa [illegible].

O[illegible] [illegible] idem citharam, [illegible]
[illegible] obri- [illegible]
[illegible] & eſt velum naui [illegible]
[illegible] & impetro, ex vno Græco venit [illegible]
[illegible] ex vno Græco tranſferū- [illegible]
[illegible] eſt, Latinè ſermo vel colloquium.
[illegible] ex vno Græco, id eſt, [illegible]
[illegible] vtroque modo dixerunt.
[illegible] non [illegible] neutrali.
[illegible] do neutrali [illegible] dicit: ſed Æmilius [illegible]
[illegible] ocimus herbas.
[illegible] & ingredior, & incipio, ex vno Græco [illegible]
[illegible] eſt [illegible]
[illegible] Græce dicuntur [illegible] pluraliter [illegible]
[illegible] noſtri, non nos: veteres tamen & hoc modo [illegible]
Olua, arbor eſt olea, fructus oleum, liquor.
Odi, odiſti, odit, odimus, odiſtis, oderunt, & præſenti [illegible] perfecto, & præterito perfecto tempore ſic declinatur: [illegible] dicitur.

P[illegible], & Græcum & Latinum nomen eſt, vnum [illegible] in vtraque lingua [illegible] inde & [illegible] Apollo [illegible] nomen, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Arma.
[illegible]
[illegible] & [illegible] ve [illegible] pro [illegible] apud Græcos, Pro [illegible] pro [illegible] vt, [illegible] Prædicam.
[illegible] me muneris.
[illegible]
[illegible]
[illegible] rix
[illegible] & bonis.

[illegible]
P[illegible], & palpo [illegible]
P[illegible]
[illegible] papillam.
[illegible] dicitur apud antiquos potior [illegible]
P[illegible] Rapina [illegible] venit.
[illegible]
[illegible] atque pacem.
[illegible] vocatur [illegible] [illegible] t.
[illegible]
[illegible] primores, poſteri, pluralia tantum [illegible] ſingulariter dixerunt.
[illegible]
[illegible] id eſt [illegible], & [illegible] & [illegible] neutro.
[illegible] ad palum exercentur.
[illegible] caſt [illegible]
Porr[illegible] rale [illegible]
Prouerbium, Latinè [illegible] inde nomen apud [illegible] libri Salomonis, [illegible]
Pius & piiſſimus, comparatiuum gradum non recipit.
Potior & [illegible] non habet.
Pr[illegible] ſuperlatiuum ſed pro [illegible] & maxime [illegible] ſic e contrario, m[illegible]
Pauco & [illegible] in eundem concurrunt perfectum, p[illegible].
Pe[illegible] pendi. ſin [illegible] habuerit præpoſi[illegible], [illegible] tantur: ſed ſuſpendo, ſuſpendis, ſuſpendi.
Paſſim, [illegible]: ex vno enim Græco declinat [illegible]
P[illegible], [illegible] ex vno Græco [illegible]
P[illegible] pello, [illegible] puli.
P[illegible]
Proſp[illegible] vice nominis ponitur participium [illegible] proſpicere periculum.
P[illegible] ſic [illegible] vel [illegible].
Per[illegible] d[illegible] hesternus, craſtinus.
Potamus eum cum potum porrigimus: & potamus vinum, quod bibimus.
Pr[illegible] pluraliter.
Probo verbum, [illegible] ſignificationem habet. Probamus enim quod e[illegible] mus.
P[illegible] tentauimus: vt, Probauit Deus & [illegible]
Pe[illegible] pexum, non pectinatum [illegible] & pectam [illegible]
P[illegible] præſagire.
P[illegible] conditio.
P[illegible] à patre.
P[illegible]
P[illegible] vocitandum [illegible]
P[illegible] pulmo dicendum eſt: eo quod ad vſus [illegible] politur.
P[illegible] ngo.
P[illegible] per ſimplicem e.
P[illegible]
P[illegible] eſt [illegible] deprecari, excuſare, vel [illegible] Virgilius: Equidem merui, nec deprecor, in[illegible].
[illegible] quod maiore ſumma taxatur.
[illegible] Plures comparatiui gradus eſt, cuius poſitiuum multi.
Poc[illegible] quod bauritur.
P[illegible] pignora [illegible] & affectionum.
Procul, [illegible] dicitur [illegible] Clypeo excuſſa ſagitta, [illegible] Auxiliam egregium [illegible]
Pertinacia, malæ rei perſeuerantia dicitur: conſtantia, bonæ.

Percuſſum corpore dicimus:perculſum animo.

Periculum ad diſcrimen pertinet: periculum ad experimentum.

Poſtulatur aliquid honeſte: poſcitur improbè. Cic. in Fru. Incipiunt poſtulare, poſcere, minari.

Pubes cùm in iuuentutis ſignificatione & lanuginis, & partis in qua pubertas eſt, ponitur: hu.⁹ pubis facit: at cum ætatem ſignificat, huius puberis: nec tamen adiecta præpoſitione dicimus impuberis, ſed impubis. Comitemq; impubis Iuli, Virgilius dixit. Sed Cicero ait: Filiumque eius impuberem.

Pulmentarium & pulmentum dicitur: nam Cato in Originum tertio libro, laſerpitium pro pulmentario habet: idem, multo pulmento vſi.

Podagroſus, à podagra dicitur: ſed & podagricus, à pedum ægrotatione.

Pugillares & maſculino genere, & ſemper pluraliter dicas: quia pugillus eſt, qui plures tabulas continet. Item Laberius in Piſcatore, ſingulariter hoc pugillar dixit.

Pauus, paui: & pauo, pauonis.

Panniculæ, [illegible] primus eſt. Lucilius:
Foris ſubteminis pannus eſt.

Paropſides, fœminino genere dicuntur, à pulmentario videlicet, quod [illegible] vocant.

Palumbes, Virgilius fœminino genere dixit, Aeriæ quò conceſſere palumbes. ſed Lucilius maſculino, Macroſque palumbes. Varro autē in Scauro palumbi dicit, quod conſuetudo quoque vſurpauit.

Pometa dicimus, vbi poma naſcuntur: vt olueta.

Pomaria autem, vbi ſeruantur.

Penè, quod eſt coniunctio per e.

Pœna, quæ eſt ſupplicium per œ: ſimiliter & Pœnus, id eſt Afer.

Prægnantem cum ſcripto diuidis, g ſecundæ ſyllabæ nectis: pignus & pugna ſimiliter, & cætera huiuſmodi.

Propter, in diuiſione ſcribendi, p ſecundæ ſyllabæ iungis: proſperè, ſ. ſecundæ.

Partio, prædo, populo, actiuo genere nonnunquam proferuntur: item hæc ipſa communis generis verbo ſæpius inueniuntur, partior, populor, prædor.

Pono ſimpliciter aliquid ſtatuens: diſpono aliquid operis impenſioris vel conſilij facturus. Eſt etiam diſponere fœderis ineundi.

Propono, nonnunquam ad interrogandam quæſtionem. Appono adiectionis eſt. impono, inſuendi: ſuperpono, aliquem cenſum vel laborem vnicuicunque indicens.

Præpono, aliquid præferens: ſic & antépono.

Poſtpono, aliquid inferius indicans: compono, ornandi, aut eloquij, aut artificij eſt: ſepono, ſeparandi: ſuppono, aliquid ſubtus inducens: depono, labefactandi eſt, vel vita excedendi.

Peregrinus, nomen ſæpè ſocium & coniunctum ſibi nomen aliud datiui caſus, vt ſancti dicuntur peregrini huic ſeculo.

Præſtolari, non præſtulari: quia venit à verbo præſto ſum.

Puppis, accuſatiuum caſum in em, & in im mittit: ablatiuum in e & in i.

Pſallo, perfectum facit pſallui.

Potior, potitus ſum: & perfruor, perfructus ſum, ex vno Græco veniunt, quod eſt [illegible].

Paſcuas genere fœminino: & paſcua neutro pluraliter dicimus.

Primitiæ, numero tantùm plurali dicuntur, ſed aliquoties ſingulari intelligendæ, ſicut in Apoſtolo: Primitiæ Chriſtus.

QVod, & Quia, & Quur, & Quare, verbis ſubiuncta, aliquando indicatiuum verbum trahunt, aliquando coniunctiuum. Gregorius, Nouerat, quia ſine culpa eſſe vix poſſent. & rurſum: Nouerat, quia diluendi ſunt ſacrificijs. & rurſum: Receſſit à malo, non quia à faciendo continuit, ſed quia veniendo reprobauit. Item dicit: Quod hoc numero requies deſignatur. Item, Nonnulli ſe intrinſecus: quia per eos gratia purgationis deriuatur, extolluntur.

Quoties, toties, ſepties, ſine n.

Quicquid & quicquam, in priori ſyllaba per c ſcribendum, non per d.

Quanquam, in priore per n.

Quorundam, ſicut eorundem per n.

Querela per vnum l.

Quatenus aduerbium loci, vel temporis, id eſt, quouſque, per e.

Quatinus, coniunctio cauſalis, id eſt vt, per i ſcribendum.

Quæritur, de inquirendo: queritur, de plorando.

Quæſtus, lucri: queſtus, lachrymarum.

Querimonia quoque per ſimplicem e ſcribenda.

Quæror de te: queror de illo: item conqueror,

Quò vadis? ad quem locum ſignificat.

Quà vadis? qua via dicitur.

Quo, aliquando pro vbi ponitur. Auguſtinus: Inuenis domum famoſam, quo boni habitant, id eſt, vbi habitant.

Quot, ad numerum pertinet, ſicut & tot.

Quanti & tanti, ad menſuram: ſed noſtri autores aliquoties quantos, pro numero ponunt. Gregorius: Sed cum rete magnis piſcibus plenum dicitur, Additur & quãtis, ſcil. 150. tribus.

Quantùs, quàm magnus dicitur.

Quotus, cuius ætatis: vnde & quota luna dicitur. Auguſtinus: Quotus quiſque apparere atque exiſtere poteſt, qui non conuincatur eſſe peccator: id eſt, in qua ætate, quo dierum vel annorum numero.

RAdius, maſculino, non radium neutro.

Rubor, coloris eſt: robur, virtutis: robor, arboris.

Rapio tibi pecunias.

Redoleo vnguentum.

Regium dicitur, quod regis fuit: regale, quod rege dignum eſt.

Rabies tantum numero ſingulari.

Reliquiæ, & roſtra, vbi concionatur, tantùm pluraliter.

Remedium, ſubmouet imminentia pericula, medicamentum, ſanat illata. Remedium itaque ne periclitemur. medicamentum ad ſubita pericula operatur.

Roſeum per ſe: roſarium mixtum.

Rudis, comparatiuum & ſuperlatiuum non habet: ſed pro his vtimur aduerb. magis & maximè: vt, magis rudis, & maximè rudis.

Recens feci, dicimus: non recenter, vtentes nomine pro aduerbio.

[illegible] Græcè, Latinè modulatio.

[illegible], modulor.

SVper, præpoſitio modò ponitur pro De: vt
Multa ſuper Priamo rogitans, ſuper Hectore multa.
Modò & pro præpoſitione Pro: vt,
Nihil ſuper imperio moueor.
Et pro inſuper, & Amplius: vt,
Cui neque apud Danaos vſque locus, & ſuper ipſi
Dardanidæ infenſi pœnas cum ſanguine poſcunt.
Et pro Deſuper: vt,
Et ſuper è vallo proſpectant Troes.
Et pro Supereſt: vt,
Illi autem neque fuga iam ſuper vlla pericli.
Interdum & Vltra, ſignificat: vt,
Super Garamantas & Indos Proferet imperium.
ſub, præpoſitio ſignificat modo Supra: vt,
Corpora ſaltu ſubijciunt in equos. Id eſt, ſupra iaciunt.
Modo pro præpoſitione In. vt,
Nanque ſub ingenti luſtrabat dum ſingula templo.
Id eſt, in templo. Significat & Prope: vt,
Claſſemque ſub ipſam Antenore.
Ponitur nonnunquam pro Clam: vt,

Sobr[illegible].

S[illegible] fac, facie.

S[illegible].

S[illegible].

S[illegible].

S[illegible] eſt.

S[illegible].

Sal[illegible], & ad[illegible]bum.

Sal[illegible] non [illegible] ſal[illegible]re p[illegible].

[illegible] & in neutro ſulphur, [illegible] ſed V[illegible] [illegible] re [illegible].

S[illegible] ſignificat: [illegible], & ſalinæ, & [illegible], & [illegible] dixerunt.

S[illegible] habet [illegible] caſus.

S[illegible] coniunctio: [illegible].

Scylla, [illegible], ſiue [illegible] nautas.

Spol[illegible], eſt [illegible] Latin[illegible] Græc[illegible] [illegible] & [illegible].

[illegible].

[illegible] va[illegible] [illegible] ſpant [illegible].

[illegible] verbatim [illegible] [illegible] endi [illegible], ſi [illegible] ad perfectio[illegible].

S[illegible] : & partici[illegible], quod [illegible] [illegible] non ſen[illegible].

S[illegible] non [illegible] à verbo [illegible] eſt [illegible].

S[illegible] app[illegible]ntur. Sca[illegible] [illegible] & [illegible] dicitur, [illegible] ſub [illegible].

[illegible], non [illegible] dicas, quibus ſter[illegible].

[illegible] ſyllabæ [illegible].

[illegible] per æ diphthongum.

S[illegible].

S[illegible].

S[illegible] ne.

Sol[illegible] ſed ſingulariter [illegible] ipſum [illegible] Sol[illegible] [illegible].

S[illegible] do.

[illegible] puerum me[illegible] [illegible].

S[illegible] poſitio [illegible]. Poſt, temporis, [illegible].

S[illegible], ſugeris.

S[illegible] vt,

[illegible].

[illegible] & in e [illegible] genitiuum plu[illegible] vt ab hoc ſimplice [illegible] pluc, ho[illegible].

S[illegible] ſum [illegible] & [illegible].

S[illegible] Latinè [illegible].

S[illegible] Græ[illegible] neutro genere, ca[illegible] Latinè.

S[illegible], ex vno Græco transferuntur, id eſt [illegible].

S[illegible] propriè ſedes regalis eſt, vnde Græcè [illegible] vocatur.

Senex & ſenior, ſuperl[illegible] gradum n[illegible].

Sobrius nec comparati[illegible], [illegible] ſuperla[illegible]tiuum: ſed pro his dicimus, magis ſobrius, & [illegible] ſobrius.

Se[illegible] & [illegible], duo nomina ſenectutis [illegible] differuntur a Græcis apud quos [illegible] poſt [illegible] em, [illegible] gra[illegible] [illegible] ns [illegible]. Nam presb[illegible], ſenex. [illegible] vero in La[illegible] [illegible] diſten[illegible] [illegible] & ſe[illegible]num. H[illegible]s. [illegible] G[illegible] verò, [illegible] vn[illegible] Græci, [illegible] ſeniores non [illegible] ſed presbyteros vocant.

Subſtro, verbum trahit nomen datiui [illegible] & accuſa[illegible]: vt, [illegible] præpoſitione adiecta, Sup[illegible].

S[illegible] & quæ retrò ſubtrahimus, & quæ in prõ[illegible].

S[illegible] & vltimus, & ſuperiorem & infe[illegible]riorem ſignificat.

S[illegible] eſt, quod eminet.

S[illegible], quod aliquid [illegible] atum habet.

S[illegible] ſuperiore premitur.

S[illegible] ab altiore non tangitur.

S[illegible] ſeruorum.

S[illegible] ſed veteres indifferenter [illegible] pro [illegible] poſuerunt.

S[illegible] & [illegible], Græcum eſt, & pluraliter Sina[illegible] [illegible] profertur, cæteri caſus ſimiles ſunt nom[illegible].

S[illegible] porte[illegible] Virg. in Bucolicis:

Nam [illegible] ſibilus Auſtri.

Sed & [illegible] quidam dixerunt: vt

C[illegible]:

Et ſua [illegible] concordant ſibila ſæua dracones.

Macer:

T[illegible] longo [illegible] ſibila collo.

Serenus, [illegible].

Sal, & maſc[illegible] & neutro dicitur.

S[illegible] in cibo [illegible] dicitur, in cæteris verò ſa[illegible] ſed Virg. O[illegible] quieuit.

S[illegible] dixerunt etiam in maſculino.

Strigem [illegible] ſignificatione auis dicas: ſtriga autem [illegible] turmarum ſignificans, [illegible] vnde etiam ſtrigoſi dicuntur [illegible].

St[illegible] ſignificatione ſobolis, fœminino genere dicitur: ſed [illegible] maſculino modo ſtirpem [illegible] etiam in ſignificatione ſobolis, [illegible] genere, vt Pacuuius:

[illegible].

S[illegible] & ſero, ſeui.

Sero, id eſt, [illegible] ſeraui. Terentius,

T[illegible].

S[illegible], non ſuffrag[illegible] & ſuffragatus ſum, non ſuffragaui.

S[illegible] non [illegible].

S[illegible] non ſomniatus ſum.

S[illegible] ſanguis eſt, dum [illegible] vero, cruor.

S[illegible]. Si [illegible] damus, dicendum [illegible] tollere, dicendum Sume.

Scorpio [illegible]; at ſcorpius, animal.

Scribo, ſcripſi, [illegible] ptum: cum vocalis ſequitur, b debet eſſe: [illegible] p.

Sacer & venerandus, & execrandus. Virg. Auri ſacra fames.

Suffragia populi, & quæ honorant dicuntur, & quæ damnant.

Teſtor,

TEſtor, aliquid confirmãs ſententiam: conteſtor, cum quadam autoritate affirmans: Proteſtor, manifeſtè cauendo denuncians: obteſtor, aliquem intra compellens: atteſtor, ad teſtimonium vocans, qui ſit dignitate vel authoritate eminens: deteſtor, aliquid execrandum reſpuens.

Trux, ablatiuum in i & in e mittit: genitiuum pluralem in u & in um.

Therion, græcè θηρίον. Latinè fera. vnde theriaca, quia feraliter occidit.

Taciturnitas, loquelæ contraria eſt: ſilentium, confuſis vocibus ſiue tumultibus. verum ſciendum, quia ſileo & & taceo, & conticeo & reticeo, ab vno Græco veniunt σιωπῶ.

Tenax beneficij, id eſt memor gratiæ.

Torques, nomen, generis communis. nam & in Mario Liuius genere maſculino, & Cicero torquem fœminino poſuère.

Triumphat nos Deus, cùm ſuperandi hoſtes auxilium tribuit. Deo (inquit ille) gratias, qui ſemper triumphat nos in Chriſto Ieſu. & iterum expolians principatus & poteſtates, triumphans illos in ſemetipſo.

Tranſmigro, quum de loco ad locum iter facio. item tranſmigro dicitur, cùm additamento accuſatiui caſus, cùm aliquem de loco ad locum transfero: vt, Nabuchodonoſor tranſmigrauit Iudæos de Ieruſalem, & emigrabit te de tabernaculo. Porro exemplum verbi ſuperioris, tranſmigra in montem ſicut paſſer.

Tranſmigrans participium, æquè dupliciter: & de loco ad locum tranſiens aliquis, & alium de loco ad locum trãſferens intelligitur.

Turtur, & maſculino genere & fœminino profertur, tunc temporis aduerbium eſt, tum ordinis.

Terga hominum ſunt, & ſingulari numero tergum.

Tergus quadrupedum, pluraliter facit tergora, id eſt, coria.

Tinguere dicendum, non tingere.

Temeritas, ſine conſilio: audacitas, poſt conſilium.

Temperantia animorum, temperatio rerum, temperies aurarum.

Tapete, tapetis, & tapeti, & pluraliter tapetia, tapetiũ, tapetibus altis. ſed & hoc tapetum, huius tapeti, huic tapeto: & pluraliter tapeta, tapetorum, tapetis. Virgilius:

Inſtratos alipedes, pictiſque tapetis.

Sed & maſculino genere dicit:

Pictoſque tapetos.

Turbo, ſi ſit proprium, Turbo, turbonis facit. nam ſiue ventus, ſiue quo ludunt pueri, hic turbo dicitur. Virgilius:

Torto ſub verbere turbo.

Tumulus & tumens, tellus, & mons breuis, & ſepulchrum æquè vocatur.

Teloneum, per t ſimplicem, non thelonium, aſpiratione addita. Eſt autem Græcè τέλος. Latine vectigal.

Tabes, tantum ſingulariter dicitur.

Tendiculæ & tenebræ tantum pluraliter.

VSquequaque, omnimodo ſignificat: pro quo in Pſalmo Græco, ὑπερσφόδρα, legimus: quod ſignificantius Latinè poteſt vſque valde, interpretari.

Vt, modò temporis aduerbium eſt, & ſignificat poſtquam, modò qualitatis, & ſignificat quemadmodum. modò optandi, & ſignificat vtinam. modò mirandi, & ſignificat ô quàm. modo coniunctio cauſalis: vt volo vt vbi ego ſum, & ipſi ſint mecum.

Vacat mihi, Græcè σχολάζω.

Vaco militia, perfectum vacaui.

Vulgus neutri generis eſt, & pluralem numerum non habet. ſed Virgilius maſculinè vulgum extulit.

Hinc ſpargere voces in vulgum ambiguas.

Vas, vadis, generis maſculini:

Vas, vaſis, neutri, de vaſculo.

Vis, duplicem habet ſignificationem: & virtutis videlicet, quæ Græce [illegible] dicitur: & violentiæ, quæ Græcè βία vocatur.

Vecordia & virus, tantùm ſingulariter efferuntur.

Vepres & verbera, & viſcera, non habent ſingularem declinationem, niſi tantùm verbere & viſcere. Virgilius:

Et torto volitans ſub verbere turbo.

Et Ouidius: Viſcere diuiſo.

Vtor diuitijs & diuitias. Vergilius ſemper ſingulariter.

Veruex, id eſt ouis, ab u litera incipiendum.

Vlterior & vltimus, poſitiuum gradum non habent.

Verus, ad naturæ tantum veritatem refertur.

Verax autem dicitur, qui non mentitur. vnde verus dæmon dici poteſt: verax autem non poteſt.

Valleſtria agrorum, ſicut & campeſtria dicuntur.

Veto culpam, & veto à culpa, id eſt, prohibeo à culpa. Seduli. Pomiſque vetaret acerbis, id eſt, à pomis. Et Fortunatus:

Non veto coniugium, ſed præfero virginis aluum.

Vultus mutatur: facies manet.

Væ, datiuum & accuſatiuum ſequi debet: vt,

Alius væ populo Maurorum: væ populum Maurorum.

Vterque, de duobus dicimus: vtrique, de binis aut de pluribus ex vtraque parte poſitis. Vterque venit, vtrique venerunt.

Veneunt, qui venduntur.

Vltus, & vindicatus & punitus.

Velocitas pedum & corporum: celeritas animorum & factorum.

Vlcus, quod naſcitur.

Vulnus, quod per alium fit.

Vultur dixit Virgilius in ſexto. Sed & vulturius, Lucilius primo.

Vrgeo, non vrgo. Virgilius:

Quibuſve vrgentur pœnæ.

Vngo, vnxi, quomodo pingo, pinxi: vtrunque ſine u: attamen deriuatum u addit: vt, pinguis, vnguine carpas. ita vt vnguentum, non vngentum dicatur.

Verbum, eſt omne quod lingua profertur & voce: ſermo autem, cum nomen ex duobus compoſitum, ſerendo & monendo, comptior ac diligentior ſit ſententia vero quæ ſenſu concipitur. Porro loquela, cum quadam eloquentia dictionis, ordo profertur. Oratio, quum vſque ad manuum artem deſcribendus oratoris ſermo peruenit.

Libri de Orthographia finis.

BEDÆ PRESBYTERI DE ARITHMETICIS NVMERIS LIBER.

NVmerus, eſt multitudo ex vnitatibus conſtituta: nam vnio ſemel, non poteſt eſſe numerus. Arithmetica autem eſt diſciplina numerorum. Græci enim numerum, ῥυθμὸν vocant. Numeri diſciplinam apud Græcos primum Pythagoram perhibent conſcripſiſſe: ac deinde à Nicomacho diffuſius eſſe diſpoſitam. Quam apud Latinos primũ Apuleius, deinde Boetius tranſtulerunt. Numero, nummus nomen dedit, & à ſui frequentatione vocabulum ei indidit. Vnus, à Græco nomen trahit: Græcenim

vnum,

[illegible] res, qu[illegible] ap-pellant. [illegible] quadrata [illegible] lingua et[illegible] [illegible] etiam ex aliqua parte [illegible] quando & [illegible] [illegible] circulis [illegible] [illegible] anni [illegible] confundimus, [illegible] Tolle n[illegible], & omnia pereunt. A[illegible]

[illegible] complectentur, [illegible] à cæteris animalibus, [illegible] ne-[illegible]. Diuiſio numerorum, de pa[illegible] & [illegible] [illegible]. Numerus [illegible] diuiditur in pa[illegible] in im-paribus. [illegible] diuiditur in [illegible] pariter, [illegible]. Par impar numerus, diuiditur in [illegible]: Primum & [illegible]: ſecundum & compoſitum: tertium medlocrem, [illegible] quodammodo primus & compoſitus. At videamus o[illegible] & figuram numerorum.

Cardinales numeri.	*Ordinales numeri.*	*Diſtributiui numeri.*	*Aduerbiales numeri.*	*Ponderales numeri.*
[illegible]	[illegible] primum	S[illegible] la	[illegible]	Simplum
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	duplum
[illegible]	[illegible]	terni ternæ terna	ter	triplum
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	quadruplum
[illegible]	[illegible] tum	quini [illegible] quina	[illegible]es	q[illegible]plum
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ſexies	ſextuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]	ſeptuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]	octuplum
[illegible]	[illegible]	noueni [illegible] na	[illegible]	noncuplum
[illegible]	[illegible]	d[illegible] na	[illegible]	decuplum
[illegible]	[illegible]	v[illegible] næ na	[illegible]es	vndecuplum
[illegible]	[illegible]	d[illegible] na	duodecies	duodecuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]	tredecuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] næ na	[illegible]es	quaterdecuplum
[illegible]	[illegible] mum	[illegible] næ na	[illegible]	quindecuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] næ na	ſedecies	ſedecuplum
[illegible]	[illegible] mum.	[illegible] næ na	[illegible]decies	ſeptieſdecuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]	octieſdecuplum
[illegible]	[illegible] mum.	[illegible] næ na	non[illegible]decies	no[illegible]decuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	vigies	[illegible]decuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]ies	[illegible]decuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]	quadrageſdecuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] næ na	[illegible]ies	quinquageſdecuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]decuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]	[illegible]decuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]es	octua[illegible]decuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]	[illegible]decuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] næ na	[illegible]	centuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]es	ducentuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]	tricentuplum
[illegible]	[illegible]	quadringeni næ na	[illegible]ies	quadringentuplum
[illegible]millia	[illegible]	[illegible] na	[illegible]	quingentuplum
[illegible]	[illegible]	[illegible] na	[illegible]	ſexcentuplum
[illegible]millia	[illegible]	[illegible] na	ſeptingenties	ſeptingentuplum
[illegible]millia	[illegible] a um	[illegible] na	[illegible]	octingentuplum
[illegible] millia	[illegible]	[illegible] na	[illegible]	nongentuplum
decem millia	millenimus decimus a um	[illegible] na	[illegible]	millecuplum.
		[illegible]	milies	

Diſtat enim inter Sextuplum & Seſ[illegible] [illegible] de multipli[illegible] genere, vbi minor à maiore ſexies habetur. Seſ[illegible] vero, [illegible] genere, vbi minor à maiore [illegible] dimidia habetur.

DE DIVERSIS SPECIEBVS NVMERORVM.

Plures igitur ſpecies numerus habet, ſed tamen omnes ab vna origine naſcuntur: quia aut Cardinales ſunt numeri (vt iam diximus) veluti Vnus, duo, tres, quatuor, quinque, ſex, ſeptem, & cæteri iuxta hunc ordinem. Aut ordinales, velut primus, ſecundus, tertius, quartus, quintus, ſextus, ſeptimus, & cæteri. Aut aduerbiales, vt ſemel, bis, ter, quater, quinquies, ſexies, ſepties, octies, nonies, & reliqui. Aut diſpertini, vt ſinguli bini, terni vel trini, quaterni, quini, ſeni, ſepteni, octoni, & cæteri. Aut ponderales: vt ſimplum, duplum, triplum, quadruplum, quintuplum, & cæteri.

Aut denunciatiui: vt
Solus, alter, vel alius.
Inſuper verò ad alios numeros reuertere.

Sunt item numeri multiplicatiui: vt
Simplex, duplex, triplex, quadruplex, quintuplex, ſextuplex, ſeptuplex, octuplex, & cæteri.

Sunt item aduerbialiter prolati: vt
Simpliciter, dupliciter, tripliciter, quadrupliciter, quintupliciter, ſextupliciter, & reliqui.

Sunt & aliæ ſpecies deriuatorum numerorum, à ſuperioribus deriuatæ: velut eſt, Singularis, dualis, ternarius, quaternarius, quinarius, ſenarius, ſeptenarius, octonarius, nouenarius, denarius, vndenarius, duodenarius, & cæteri his ſimiles. Poteſt etiam in adiectiuo hic modus numerandi perduci: veluti, Ternaria ternarium, quaternaria quaternarium, quinaria quinarium, ſenaria ſenarium, ſeptenaria ſeptenarium, octonaria octonarium, nouenaria nouenarium, denaria denarium, vndenaria vndenarium, duodenaria duodenarium: atque in hunc modum cæteri.

Item, quæ ex aſſe componuntur:
Aſſis duſſis rarum, vel dipondius: treſſis, quadraſſis, quinquaſſis, ſexis, ſeptuſſis, octuſſis, nonuſſis, deſſis vel decuſsis vigeſſis, trigeſſis, quadrageſſis, quinquageſsis, ſexageſsis, ſeptuageſsis, octuageſsis, nonageſſis, centuſsis. Poſt quem numerum (teſte Varrone) non componuntur cum aſſe numeri.

Item, nomina vnciarum: vt
Deunx, dextans, dodrans, beſsis vel beſſe, ſeptunx, quincunx vel quincunx, triens, quadrans, ſextans, ſexcunx, ſextula, libra.

Item, à libra compoſita: vt
Bilibris, trilibris, quadrilibris, & ſimilia alia.

Item, ab anno deriuata: vt
Anniculus vel annuus, biennis, triénis, quadriennis, quinquennis, & his ſimilia.

Item, à menſe compoſita.
Bimus, trimus, quadrimus, &c. Bimulus. &c.
Bimeſtre, trimeſtre, quadrimeſtre: &c.

Item, à pede compoſita.
Bipes, tripes, quadripes vel quadrupes, &c.
Bidepalia, tridepalia, quadrupedalia, &c. nouempedalia, decempedalia, centipedalia, &c.

Item, à capite compoſita.
Biceps, triceps, quadriceps, centiceps, &c.

Item, à faria compoſita: vt
Bifaria, trifaria, quadrifaria, quinquefaria, &c. multifaria, &c. Etiam bifariàm, trifariàm, quadrifariàm, quinquefariàm, &c. multifariàm. & his ſimilia.

Item, à die compoſita.
Biduum, triduum, quatriduum, & his ſimilia.

Item, à corpore compoſita.
Bicorpor, tricorpor, & his ſimilia.

Item, à patens compoſita.
Bipatens, tripatens, & cætera his ſimilia.

Item à parte compoſita.
Bipartiens, tripartiens, quadripartiens, quinquepartiens, &c. Etiam Bipartitus bipartita bipartitum, tripartitus, tripartita tripartitum, quadripartitus quadripartita quadripartitum, quinquepartitus quinquepartita quinquepartitum. & his ſimilia.

Item à lingua compoſita.
Bilinguis, trilinguis, quadrilinguis, quinquelinguis, centilinguis: & ſimilia.

Item à via compoſita.
Biuium, triuium, quadriuium: multiuium, &c.

Item à fide compoſita.
Bifidum, trifidum, quadrifidum, & his ſimilia. Etiam Bifidus bifida, trifidus trifida, quadrifidus quadrifida: & ſimilia.

Item à ſulco compoſita.
Biſulcus, triſulcus: & ſimilia.

Item à gemino compoſita.
Geminus, tergeminus, centigeminus: &c.

Item à manu compoſita.
Vnimanus, centimanus, & ſimilia.

Item à digito compoſita.
Bidigitus, tridigitus: &c. ſedigitus, & ſimilia.

Item ab oculo compoſita.
Monoculus, binoculus: centoculus, milloculus: & his ſimilia.

Item à forma compoſita.
Vniformis, biformis, triformis, quadriformis: & his ſimilia.

Item à viro compoſita.
Duumuir, triumuir, quinqueuir, ſextumuir, ſeptemuir, decemuir, centumuir, & ſimilia. eſt vnus ex duobus viris: vnus ex tribus viris: vnus ex quinque viris: vnus ex ſeptemuiris: vnus ex decemuiris: &c. dignitas quædam eſt inter homines, qui Reipublicæ inſeruiunt. Etiam in plurali: Duumuiri triumuiri ſextumuiri decemuiri: & cæteri.

Item ab angulo compoſita.
Triangulum, quadrangulum, quinquangulum, ſexangulum, & ſimilia.

Item: Dinummus, trinummus: &c.
Item: Diobolaris, triobolaris: &c.
Item: Bigæ, trigæ, quadrigæ: & ſimilia.
Item: Bijugus & bigatinum, trijugum, quadrijugum: & ſimilia.
Item: Bigamus, trigamus: & ſimilia.

MENSA PYTHAGORICA,

ſiue Abacus numerandi.

PRIMA PARS MENSÆ PYTHAGORICÆ.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30	33	36
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40	44	48
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70	77	84
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80	83	56
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90	99	108
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120
11	22	33	44	55	66	77	83	99	110	121	131
12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144
13	26	39	52	65	78	91	104	117	130	143	156
14	28	42	56	70	84	98	112	126	140	154	168
15	30	45	60	75	90	105	120	135	150	165	180
16	32	48	64	80	96	112	128	144	160	176	192
17	34	51	68	85	102	119	136	153	170	187	204
18	36	54	72	90	108	126	144	162	180	198	216
19	38	57	76	95	114	133	152	171	190	209	228
20	40	60	80	100	120	140	160	180	200	210	240
28	56	84	112	140	168	196	224	252	280	308	336
30	60	90	120	150	180	210	240	270	300	330	360
40	80	120	160	200	240	280	320	360	400	440	480
50	100	150	200	250	300	350	400	450	500	550	600
59	118	177	236	295	354	413	472	531	590	649	708
60	120	180	240	300	360	420	480	540	600	660	720
70	140	210	280	350	420	490	560	630	700	770	840
80	160	240	320	400	480	540	640	720	800	880	960
90	180	270	360	450	540	630	720	810	900	990	1080
100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100	1200
200	400	600	800	1000	1200	1400	1600	1800	2000	2200	2400
300	600	900	1200	1500	1800	2100	2400	2700	3000	3300	3600
400	800	1200	1600	2000	2400	2800	3200	3600	4000	4400	4800
500	1000	1500	2000	2500	3000	3500	4000	4500	5000	5500	6000
600	1200	1800	2400	3000	3600	4200	4800	5400	6000	6600	7200
700	1400	2100	2800	3500	4200	4090	5600	6300	7000	7700	8400
800	1600	2400	3200	4000	4800	5600	6400	7200	8000	8800	9600
900	1800	2700	3600	4500	5400	6300	7200	8100	9000	9900	10800
1000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000

RESIDVVM PRIMAE PARTIS.

13	14	15	16	17	18	19	20	28	30	40
26	23	30	32	34	36	38	40	56	60	80
39	42	45	48	51	54	57	60	84	90	120
52	56	60	64	68	72	76	80	112	120	160
65	70	75	80	85	90	95	100	140	150	200
78	84	90	96	102	108	114	120	168	180	240
91	98	105	112	119	126	133	140	196	210	280
104	112	120	128	136	144	152	160	224	240	320
117	126	135	144	153	162	171	180	252	270	360
130	140	150	160	170	180	190	200	280	300	400
143	154	165	176	187	198	209	220	308	330	440
156	168	180	192	204	216	228	240	336	360	480
169	182	195	208	221	234	247	260	364	390	520
182	196	210	224	238	252	266	280	392	420	560
195	210	225	240	255	270	285	300	420	450	600
208	224	240	256	272	288	304	320	448	480	640
221	238	255	272	289	306	323	340	475	510	630
233	252	270	288	306	324	342	360	504	540	720
247	266	285	304	323	342	361	380	532	570	760
260	280	300	320	340	360	380	400	560	600	9000
364	392	420	348	476	504	532	560	784	840	1120
390	420	450	480	510	540	570	600	840	900	1200
520	560	600	640	680	720	760	800	1120	1200	1600
650	700	750	800	850	900	950	1000	1400	1500	2000
767	826	885	944	1003	1602	1121	1180	1652	1770	2360
790	840	900	960	1020	1080	1140	1200	1680	1800	2400
910	980	1050	1120	1190	1260	1330	1400	1960	2100	2800
1040	1120	1200	1280	1360	1440	1520	1600	2240	2400	3200
1170	1260	1350	1440	1530	1620	1710	1800	2520	2700	3600
1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000	2800	3000	4000
2600	2800	3000	3200	3400	3600	3800	4000	5600	6000	8000
3800	4200	4500	4800	5100	5400	5700	6000	8400	9000	12000
5200	5600	6000	6400	6800	7200	7600	8000	11200	12000	16000
6500	7000	7500	8000	8500	9000	9500	10000	14000	15000	20000
7800	8400	9000	8600	10200	10800	11400	12000	16800	18000	24000
9100	9900	10500	11200	11900	12606	13300	14000	19600	21000	28000
1400	11200	12000	12800	13600	14400	15200	16000	22400	24000	32000
11700	12600	13500	14400	15300	16200	17100	18000	25200	27000	36000
13000	14000	15000	16000	17000	18000	19000	20000	28000	30000	40000

Primæ partis menſæ Pythagoricæ finis.

SECVNDA PARS MENSAE PYTHAGORICAE.

1	50	59	60	70	80	90	100	200	300	400
2	100	118	120	140	160	180	200	400	600	800
3	150	177	180	210	240	270	300	600	900	1100
4	200	236	240	280	320	360	400	800	1200	1600
5	250	295	300	350	400	450	500	1000	1500	2000
6	300	354	360	420	480	540	600	1200	1800	2400
7	350	413	420	490	560	630	700	1400	2100	2800
8	400	472	480	560	640	720	800	1700	2400	3200
9	450	531	540	630	720	810	900	1800	2600	3600
10	500	590	600	700	800	900	1000	2000	3000	4000
11	550	649	660	770	880	990	1100	2200	3300	4400
12	600	708	720	840	960	1080	1200	2400	3600	4800
13	650	767	780	910	1040	1170	1300	2600	3900	5200
14	700	826	840	980	1120	1260	1400	2800	4200	5600
15	750	885	900	1050	1200	1350	1500	3000	4500	6000
16	800	944	960	1120	1280	1440	1600	3200	4800	6400
17	850	1003	1020	1190	1360	1530	1700	3400	5100	6800
18	900	1062	1080	1260	1440	1620	1800	3600	5400	7200
19	950	1121	1140	1330	1520	1710	1900	3800	5700	7600
20	1000	1180	1200	1400	1600	1800	2000	4000	6000	8000
29	1400	1652	1680	1960	2240	2520	2800	4600	8400	11200
30	1500	1770	1800	2100	2400	2700	3000	6000	9000	12000
40	2000	2360	2400	2800	3200	3600	4000	8000	12000	16000
50	2500	2950	3000	3500	4000	4500	5000	10000	15000	20000
59	2950	3481	3540	4130	4720	5310	5900	11800	17700	23600
60	3000	3540	3600	4200	4800	5400	6000	12000	18000	24000
70	3500	4130	4200	4900	5600	6300	7000	14000	21000	28000
80	4000	4720	4800	5600	6400	7200	8000	16000	24000	32000
90	4500	5310	5400	6300	7200	8100	9000	18000	27000	36000
100	5000	5900	6000	7000	8000	9000	10000	20000	30000	40000
200	10000	11800	12000	14000	16000	18000	20000	40000	60000	80000
300	15000	17700	18000	21000	24000	27000	50000	60000	90000	120000
400	20000	23600	24000	28000	32000	36000	40000	80000	102000	160000
500	25000	29500	30000	35000	40000	45000	50000	100000	150000	200000
600	30000	35400	63000	42000	48000	54000	60000	120000	180000	240000
700	35000	41300	42000	48000	56000	63000	70000	140000	210000	280000
800	40000	47200	48000	56000	64000	72000	80000	160000	240000	320000
900	45000	53100	54000	63000	72000	81000	90000	130000	270000	306000
1000	50000	59000	60000	70000	80000	90000	100000	200000	300000	400000

RESIDVVM SECVNDAE PARTIS.

500	600	700	800	900	1000
1000	1200	1400	1600	1800	2000
1500	1800	2100	2400	2700	3080
2000	2400	2800	3200	3600	4000
2500	3000	3500	4000	4500	5000
3000	3600	4200	4800	5400	6000
3500	4200	4900	5600	6300	7000
4000	4800	5600	6400	7200	8000
4500	5400	6300	7200	8100	9000
5000	6000	7000	8000	9000	10000
5500	6600	7700	8800	9900	11000
6000	7200	8400	9600	10800	12000
6500	7800	9100	10400	11700	13000
7000	8400	9800	11200	12600	14000
7500	9000	10500	12000	13500	15000
8000	9600	11200	12800	14400	16000
8500	10200	11900	13600	15300	17000
9000	10800	12600	14400	16200	18000
9500	11400	13300	15200	17100	19000
10000	12000	14000	16000	18000	20000
14000	16800	19600	22400	25200	28000
15000	18000	21000	24000	27000	30000
20000	24000	28000	33000	36000	40000
25000	30000	35000	40000	45000	50000
29500	35400	41300	47200	53100	59000
30000	36000	42000	48000	54000	60000
35000	42000	49000	56000	63000	70000
40000	48000	56000	64000	72000	80000
45000	54000	63000	72000	81000	90000
50000	60000	70000	80000	90000	100000
100000	120000	140000	160000	180000	200000
150000	180000	210000	240000	270000	300000
200000	240000	280000	320000	360000	400000
250000	300000	350000	400000	450000	500000
300000	360000	420000	480000	540000	600000
350000	420000	490000	560000	630000	700000
400000	480000	560000	640000	720000	800000
450000	540000	630000	720000	810000	900000
500000	600000	700000	800000	900000	1000000

Menſæ Pythagoricæ finis.

NVMERALES LITERAE.

Septem literæ in alphabeto ſunt, quæ dinumerationibus inſeruiunt: ſcilicet,

I V X C L D M.
aut hæ, quod idem eſt,
j v x c l d m.

Quarum literarum valor talis eſt,

I, vel j. valet	Vnum	1
V valet	Quinque.	5
X valet	Decem.	10
L valet	Quinquaginta.	50
C valet	Centum.	100
D valet	Quingenta.	500
M valet	Mille.	1000

Hæ autem literæ, non modò valent pro vnitatibus & denarijs & centurijs, vt hic vides: ſed etiam pro millenarijs, vt ſequitur, linea tamen ſuperpoſita: quoniam

$\overline{\text{I}}$ valet quoque Vnum Mille.	1000
$\overline{\text{V}}$ valet Quinque millia.	5000
$\overline{\text{X}}$ valet Decem millia.	10000
$\overline{\text{L}}$ Quinquaginta millia.	50000
$\overline{\text{C}}$ valet Centum millia.	100000
$\overline{\text{D}}$ Quingenta millia.	500000
$\overline{\text{M}}$ valet Millies mille.	1000000

Quare nonnulli eundem numerum ſic notabant $\overline{\text{MM}}$.

Sic ex iſtis ſeptem Literis, poteſt quiuis dinumerationem diſcretè in infinitum ducere.

BEDÆ PRESBYTERI DE COMPVTO DIALOGVS.

AVguſtinus dixit de quatuor diuiſionibus ſcripturæ, Quatuor neceſſaria ſunt in eccleſia Dei: Canon diuinus, in quo narratur & replicatur vita futura. Hiſtoria in qua rerum geſta narrantur. Numerus, in quo facta futurorum & ſolennitates Diuinæ diuulgantur. Grammatica, in qua verborum ſcientia intelligitur. Igitur quatuor ſunt partes Scripturæ:

Canon diuinus.
Hiſtoria.
Numerus.
Grammatica.

Iſtæ autem diuiſiones, ſunt quaſi Scripturæ quatuor fundamenta. Iſidorus in Computi laude dicit: Ratio numerorum contemnenda non eſt. In multis locis ſanctarum ſcripturarum, quantum myſterium habet, elucet. Non enim fruſtra in laudibus Dei dictum eſt: Omnia in menſura & numero & pondere feciſti. Senarius nanque numerus, qui partibus ſuis perfectus eſt, perfectionem mundi quadam numeri ſui ſignificatione declarat. Similiter & quadraginta dies, quibus Moſes & Elias & ipſe Dominus ieiunauerunt, ſine numerorum cognitione non intelliguntur. Sic & alij in ſcripturis ſacris numeri exiſtunt, quorum figuras non niſi noti huius artis ſcientiæ ſoluere poſſunt. Datum etiam nobis eſt, ex aliqua parte ſub numerorum conſiſtere diſciplina, quando menſium curricula diſputamus, quando anni ſpacium redeuntis per numerum agnoſcimus. Per numerum ſiquidem ne confundamur, inſtruimur. Tolle numerum à rebus omnibus, & omnia pereunt. Adime ſeculo computum, & omnia cæca ignorantia complectitur. Nec differri poſſunt à cæteris animalibus, qui calculi neſciunt rationem. DISCIPVLVS: Hæc ergò ratio numerorum vnde primum proceſſit, ſcire nos cupimus. MAGISTER, A Deo ſcilicet: quia omnis ſapientia & ſcientia à Domino Deo eſt, ex quo facta ſunt omnia. DISCIP. Dic ergo quando primum inuenta eſt iſta ratio? MAG. Ex illo tempore, ex quo factæ ſunt creaturæ: hoc eſt, ab origine ſeculi. Tunc enim primum numerus initiatus erat. In Geneſi legitur, Et factum eſt veſpere & mane dies vnus. Tunc ergo dixit, de nocte & die: quando dixit Veſpere, id eſt nox: & Mane, id eſt dies. De numero autem dixit, quando dixit, Dies vnus, ſic ſecundus, ſic tertius, ſic quartus, ſic quintus, ſic ſextus, ſic ſeptimus. Iterum de numero dixit Deus, quando dixit de Sole & Luna: Et ſint in ſigna & tempora & dies & annos. Quis enim poteſt intelligere dies & tempora & annos, niſi per numerum? Inde dixit Boethius: Omnia quæcunque à prima rerum natura conſtructa ſunt, numerorum videntur ratione formata. Hoc enim fuit principale exemplar in animo Conditoris. Hinc enim quatuor elementorum multitudo mutuata eſt: hinc temporum vices: hinc motus aſtrorum, cœlique conuerſio intelligitur. Item Boethius dicit: Propriè ipſa natura numerorum, omnis aſtrorum curſus, omniſque aſtronomica ratio conſtituta eſt. Sic enim ortus occaſuſque colligimus: ſic tarditates velocitateſque errantium ſyderum cuſtodimus: ſic defectus & multiplices Lunæ variationes agnoſcimus. DISCIPVL. Hæc igitur ars, hoc eſt numerus, quod nomen generale habet? MAGISTER: Philoſophia ſcilicet, quia omnis ſapientia, philoſophia nominatur. DISCIPVLVS: Quid eſt philoſophia? cuius linguæ eſt? MAGISTER: Græcum nomen eſt, & interpretatur amor ſcientiæ. φίλος enim apud Græcos, Latine amor dicitur. σοφία vero ſapientia vel ſcientia interpretatur. DISCIPVLVS. Philoſophia quomodo diffinitur? MAGISTER: Iſidorus eam ſic definiuit dicens: Philoſophia eſt rerum humanarum diuinarumque cognitio. In hoc exemplo oſtenditur, quòd omnis ſapientia ſiue diuina ſiue humana, philoſophia nuncupatur. Item alia diſſinitio philoſophiæ: Philoſophia eſt diuinarum humanarumque rerum, inquantum poſſibile eſt, probabilis ſcientia. Item alia diſſinitio philoſophiæ: Philoſophia eſt ars artium, & diſciplina diſciplinarum. DISCIPVLVS, Quot ſunt diuiſiones philoſophiæ? MAGISTER, Tres, id eſt, phyſica, ethica, logica: hoc eſt, naturalis, moralis, rationalis. Vndè Iſidorus dicit: Philoſophiæ ſpecies tripartita eſt. Vna autem naturalis, quæ Græcè φυσικὴ, hoc eſt phyſica: in qua naturæ inquiſitio diſſeritur. Altera verò moralis, quę apud Gręcos ἠθικὴ dicitur, hoc eſt Ethica: in qua de moribus agitur. Et tertia rationalis, quæ Græco vocabulo appellatur λογικὴ, hoc eſt, Logica: in qua diſputando quemadmodum in rerũ cauſis vel vitæ moribus, veritas ipſa quæratur. In phyſica igitur, cauſa quærendi: in ethica, ordo inueniendi: in logica, ratio intelligendi verſatur. Item, Sunt ergò tres philoſophiæ partes, hoc eſt, tres diuiſiones ſapientiæ,

Phyſica, Ethica, Logica.

In his etiam tribus generibus philoſophiæ, eloquia diuina conſiſtunt. Nam aut de natura diſputare ſolent, vt in Geneſi, & in Eccleſiaſte, aut in Prouerbijs, & in epiſtolis Pauli Apoſtoli, aut in Cantica canticorum, & in Euangelijs, & in alijs multis libris: aut de moribus, aut de ſuperioribus myſterijs cœleſtibus, hoc eſt de logica. DISCIPVLVS, Quis ergò inuenit iſtas tres partes philoſophiæ? MAGISTER, Phyſicam inuenit Thales Mileſius, vnus ex ſeptem ſapientibus Græcorum. Ethicam inuenit Socrates. Logicam inuenit Plato philoſophus. DISC. Ad quam igitur partem de his tribus philoſophiæ pertinet computus? MAGIST. Ad phyſicam, ſine dubio. DISC. Phyſica vero quot diuiſiones habet? MAG. Quatuor, id eſt arithmeticam, geometriam, muſicam, aſtronomiam. DISC. Arithmetica quid eſt? MAG. Numerabilis ars. DIS. Geometrica quid eſt? MA. Terræ menſuratio. D. Muſica quid eſt? M. Modulatio. D. Aſtronomia quid eſt? MA. Aſtrorum lex. D. Ex his itaque quatuor diuiſionibus phyſicæ, id eſt, naturalis ſcientiæ, quæ prima diſcenda eſt? M. Arithmetica proculdubio, quæ principium matriſque quodammodo ad cæteras obtinet portionem. Arithmetica enim cunctis prior eſt, quia hanc ille huius mundanæ molis conditor Deus primum ſuæ habuit ratiocinationis exemplar: ex hac cuncta conſtituit, hoc eſt, per numeros omnia elementa conſtituit & ordinauit. D. Quis primus inuenit numerum apud Hebræos & Ægyptios? M. Abraham primus inuenit numerum apud Hebręos, deindè Moſes: & Abraham tradidit iſtam ſcientiam numeri ad Ægyptios, & docuit eos: deinde Ioſephus. D. Quis primus iſtam ſcientiam numeri habuit apud Græcos & Latinos? M. Pythagoras apud Græcos, Apuleius & Boëthius apud Latinos. vnde Iſidorus dicit: Numeri diſciplinam apud Græcos primùm Pythagoriam nuncupant conſcripſiſſe: ac deindè à Nicomacho diffuſius eſſe diſpoſitam: quam apud Latinos Apuleius, & deinde Boetius tranſtulerunt. DISCIP. Quomodo numerus nominatur apud Hebræos & Chaldæos & Syros & Macedones? MAGISTER, Vocatur Nonnan apud Hebræos, Chaldæos & Syros. Apud Macedones calculus. Calculator nomen accepit à calculis, id eſt, lapillis minutis, quos antiqui in manu tenentes componebant numerum. Apud alios Græcos cyclus, vel rhythmus: apud Ægyptios latercus: inde laterculus diminutiuè dicitur: & rima, vndè rimarij appellantur. DISC. Illud nomen quod dicitur numerus, ſimplex ne eſt, an compoſitum? MAG. Compoſitum, ſcilicet ex duobus corruptis. Nume enim ex eo nimine, quod eſt nummus, venit. Rus autem ex eo nomine quod eſt riuus deriuatur. Ex riuo enim nummorum, id eſt, ex multitudine cenſus qui reddebatur regibus vel imperatoribus, numerus nomen accepit. Vndè Iſidorus dicit: Nummus numero nomen dedit, & à ſui frequentatione vocabulum indidit? DISCIP. Numerus, vnde nomen accepit? MAG. A Numeria. Hinc Auguſtinus ait: Numerus, à Numeria quadam dea nominatur, cuius ſacerdotes retrò verſis vultibus offerebant, & poſt oblata munera retrò pergebant. DISC.

Numerus quomodo definitur? M A G. Iſidorus diſſiniuit dicens : Numerus, eſt multitudo ex vnitatibus conſtituta. Nam vnum, ſemen numeri eſſe, non numerum dicimus. Item alius dicit : Vnus, non eſt numerus, ſed ab eo creſcunt numeri. Tamen Donatus etiam vnum pro numero poſuit, dicens: Numerus eſt ſingularis, vt hic magiſter. Item Auguſtinus dicit: Numerus, eſt ſingularis, corporis ac vocis & ſignificationis collectio. Item, Numerus dicitur à numerando, velut ſuprà dictum eſt, à Numeria dea, quam antiqui dicebant deam eſſe numeri: ſiue numerus dicitur, quaſi nummorum ritus. Antiqui enim neſcientes numerare, ex lapillis ſua tempora ſuoſque dies numerabant, in proſperitate candidis, in aduerſitate nigris. Vndè Perſius ait: Hunc Macrine diem numera meliore lapillo. D I S C. Quomodo nominantur numeri ab vno vſque ad mille, & myriadas? M A G I S T E R, Sic nominantur:

Vnum, duo, tria, quatuor, quinque, ſex, ſeptem, octo, nouem, decem.

Vndecim, duodecim, tredecim, quatuordecim, quindecim, ſedecim vel ſexdecim, ſeptemdecim vel decemſeptē, octodecim, nouemdecim, viginti.

Vigintivnum, vigintiduo, vigintitria, vigintiquatuor, vigintiquinque, vigintiſex, vigintiſeptem, vigintiocto, vigintinouem, triginta.

Trigintaunum, trigintaduo, trigintatria, trigintaquatuor, trigintaquinque, trigintaſex, trigintaſeptem, trigintaocto, trigintanouem, quadraginta.

Quadragintavnum, quadragintaduo, quadragintatria, quadragintaquatuor, quadragintaquinque, quadragintaſex, quadragintaſeptem, quadragintaocto, quadragintanouem, quinquaginta.

Quinquagintaunum, quinquagintaduo, quinquagintria, quinquagintaquatuor, quinquagintaquinque, quinquagintaſex, quinquagintaſeptem, quinquagintaocto, quinquagintanouem, ſexaginta.

Sexagintavnum, ſexagintaduo, ſexagintatria, ſexagintaquatuor, ſexagintaquinque, ſexagintaſex, ſexagintaſeptē, ſexagintaocto, ſexagintanouem, ſeptuaginta.

Septuagintavnum, ſeptuagintaduo, ſeptuagintatria, ſeptuagintaquatuor, ſeptuagintaquinque, ſeptuagintaſex, ſeptuagintaſeptem, ſeptuagintaocto, ſeptuagintanouem, octoginta.

Octogintaunum, octogintaduo, octogintatria, octogintaquatuor, octogintaquinque, octogintaſex, octogintaocto, octogintanouem, nonaginta.

Nonagintaunum, nonagintaduo, &c.

Centum, centum & vnum, centum & duo, &c.

Ducenta. Trecenta. Quadringenta. Quingenta. Sexcenta. Septingenta. Octingenta. Nongenta. Mille.

Duo millia: tria millia: quatuor millia: quinque millia: ſex millia: ſeptem millia: octo millia: nouem millia: decem millia. Sic conſtat, quòd Decem, decies multiplicatus, centum facit. Centum decies multiplicatus, mille facit. Mille decies multiplicatus, myriadam facit. Sic viginti, duas myriadas: & triginta, tres myriadas: & quadraginta, quatuor myriadas: & quinquaginta, quinque myriadas: & ſexaginta, ſex myriadas: & ſeptuaginta, ſeptē myriadas: & octuaginta, octo myriadas: & nonaginta, nouem myriadas: & centum, decem myriadas: bis centum, viginti myriadas: ter centum, triginta myriadas: quater centum, quadraginta myriadas: quinquies centum, quinquaginta myriadas: ſexies centum, ſexaginta myriadas: ſepties centum, ſeptuaginta myriadas: octies centum, octuaginta myriadas: nonies centum, nonaginta myriadas: decies centena millia, centum myriadas. D I S C I P V L V S, Iſta nomina numeri quæ diximus, per quas notas ſignificantur apud Latinos? M. Per iſtas ſeptem notas : hoc eſt I V X L D C M. D I S. Quomodo illæ notæ ſignificant & multiplicant numeros? M. Aut ſimpliciter ſolæ ſignificant, aut compoſitæ. D. Alia cum alijs, aut multiplicatæ per ſe? M. Simpliciter ſignificant, ſicut eſt I vnus. V ſola quinque. X ſola, decem. L per ſe, quinquaginta. C per ſe, tantum ſignificat centum. D ſola, quingentos. M. ſola, aut cum titulo ſuprà, mille ſignificat. D. Quomodo autem multiplicatæ, per ſe numerum generant? M. Veluti I duplicata ſic, II duos ſignificat. triplicata, III tres. quadruplicata, IIII quatuor. D. Quamobrem I, vnum ſignificat? M. Quid autem conuenientius eſt, quàm illa litera, quæ minima eſt literarum in charactere, vt ſignificaret illum numerum qui minimus eſt in numeris, hoc eſt vnus. Nulla autem nota apud Latinos multiplicatur plus quàm per quatuor vices. Deindè poſt I ſequitur V, quæ quinque ſignificat. D. Ad quid V quinque ſignificat? M. Quia quinta vocalis eſt in ordine vocalium: & qualis eſt in ordine vocalium, talis eſt in numero. Hinc dicitur de quinta litera, quinque virgulis notata: de X litera, decem. Nec V duplicatur, ſed ſequente V, I ponitur in numero. Si vnum I, fiunt ſex: ſi duo, VII ſeptem: ſi tres, VIII octo: ſi quatuor, VIIII nouem: plus non creſcit. Deindè ſequitur X, quæ decem ſignificat. D. Quis oſtendit quòd X decem ſignificat? M. Iſidorus dicit, Nomina literarum apud Græcos, & verba componunt, & numeros faciunt. Latini autem numeros ad literas non componunt, excepta X litera, quæ in figura crucem ſignificat, & in numero decem demonſtrat. Sequente X, I multiplicatur vſque ad XIIII. quod quatuordecim denotat. Deindè ſequitur V, poſt X & fiunt XV. Sequente V, multiplicata I quater ita XVIIII. fiunt nouemdecim. D. Viginti quæ nota ſignificat? M. Litera X duplicata. Bis enim decem habet, ſic XX. propterea dicuntur viginti, quia bis decem genita. Et ſic XXX, triginta, ter decem genita. D. Per qualem notam ſignificantur triginta? M. Per X ter multiplicatam. Et X non multiplicatur plus quàm per tres vices. D. Quadraginta, per qualem notam ſignificantur? M. Per X & L. D. Quadraginta, quare dicuntur? M. Id eſt quater decem genita. (Omnis enim litera numeralis minùs ſignificans, ſi præcedit: tantum demit de ſequenti, quantum in ſe habet: velut I. II. III. IV. pro IIII. V. VI. VII. VIII. VIIII. pro IX. X. XX. XXX. XL. pro XXXX vt quidam volunt. L. LX. LXX. LXXX. LXL vel XC pro LXXXX. C. CC. CCC. CD pro CCCC. D pro CCCCC. DC. DCC. DCCC. CM pro DCCCC. M.)

D. Quæ nota ſignificat Quinquaginta? M. Litera L. Quamobrem? M. Quia numerus principalis in Lege Domini eſt quinquagenarius. Sub illo enim numero cadebat Iubileus, hoc eſt in quinquageſimo anno. Conueniens autem erat, vt ille numerus, qui principatum in Lege veteri obtinet, hoc eſt, quinquagenarius, per illam literam L, quæ prima eſt in illo nomine, quod eſt Lex, ſignificaretur. Sexaginta verò, per L & X. Septuaginta, per L & duo XX. Octoginta, per L & tria XXX. D. Quæ nota ſignificat nonaginta? M. Duæ notæ ſignificant nonaginta, aut X inter duo L, vt LXL. aut X antè C, vt XC. D. Quæ nota ſignificat Centum? M. Litera C. D. Quare? M. Quia prima eſt in illo nomine, quod eſt Centum. Vſus enim erat ſæpè apud veteres, per primam literam nomina ſignificare. D. Vndè dicitur Centum? M. A cantu, hoc eſt circulo: vel à choro cantantium. Mos enim erat apud veteres, centum homines in choro cantantium habere. Centum ideò, à cantu vel à circulo dicitur. C verò duplicata ſic CC, ſignificat ducentos: triplicata CCC, trecentos: quadruplicata CCCC, quadringentos. D. Quæ nota ſignificat quingentos? M. Ipſa D litera. D. Quare? M. Conueniens autem erat, vt in numero prioris literæ, hoc eſt C, finito, illa litera quæ ſequitur in ordine literarum, nempè D, teneret numerum ſequentem, hoc eſt quingentos. Deindè C ſequente D, ſic DC, ſexcentos. Duo CC, ſequentes D, ſic DCC, ſeptingētos. Ter ducta C, ſequēte D, ſic DCCC, fit octingentos. Quater C multiplicata, ſequente D, ſic DCCCC, nongentos ſignificat. Mille autē ſignatur nota M. (vt iā diximus) quoniam ipſa eſt prima litera in hac dictiōe mille. Mille verò, à multitudine procedit: & vſq; ad Centū cētena millia peruenit.

Explicit Literarum numerus.

BEDÆ PRESBYTERI DE DIVISIONIBVS TEMPORVM Liber.

Diuiſiones temporis quot ſunt? MAGISTER. Quatuordecim. DISCIPVLVS. Quæ? MAGIST. Atomus, momentum, minutum, punctus, hora, quadrans, dies, hebdomada, menſis, viciſſitudo triformis, annus, cyclus, ætas, ſæculum, mundus. Hæ itaque diuiſiones temporis quatuordecim, in Solis aſcenſu & in deſcenſu, & in Luna creſcente & decreſcente inueniuntur: & ſic creſcunt de minoribus numeri ad maiora: hoc eſt, ab atomis in momentum, à momento in minutum: à minuto in punctum, à puncto in horam: ab hora in quadrantem: à quadrante in diem: à die in hebdomadam: ab hebdomada in menſem: à menſe in tempus: à tempore in annum: ab anno in cyclum: à cyclo in ætatem: ab ætate in ſæculum: à ſæculo in mundum: deindè plenitudo dicitur mundus. Has autem quatuordecim diuiſiones temporis Iſidorus in libro Etymologiarum quinto, & decimotertio oſtendit, dicens: Tempora dicta ſunt, eo quod diuiduntur atomis, momentis, minutis, punctis, horis, diebus, quadrantibus, hebdomadibus, menſibus, temporibus, annis, luſtris, ætatibus, ſæculis, omnia mortali in mũdo vt & curricula temperentur. D. Quomodo creſcunt maiores numeri de minoribus? M. Sic creſcunt. Quingenti ſexaginta quatuor atomi vnum momentum efficiunt. Quatuor momenta vnum minutum faciunt. Decem minuta, vnum punctum. Quinque puncti in Luna horam faciunt. Sex horæ quadrantem complent. Quatuor quadrantes vnum diem complere videntur. Septem dies hebdomadam faciunt. Quatuor ſeptimanæ vnũ menſem faciunt (ſed talem menſem qui habet dies viginti octo, ſicut eſt Februarius. illi autem quatuor menſes, qui triginta dies habent, ſicut Aprilis, Iunius, September, Nouember, quatuor hebdomadas habent, & duos dies. illi vero alij ſeptem mẽſes, id eſt, Ianuarius, Martius, Maius, Iulius, Auguſtus, October & December, qui triginta & vnum diem habent, quatuor hebdomadas habere videntur, & tres dies. & ſic duodecim menſes in anno colliguntur. Quinquaginta duæ hebdomadæ & vnus dies: quando autem Biſſextus quarto quouis anno fuerit, tunc habet annus duas & quinquaginta hebdomadas, & duos dies.) Tres autem menſes vnum tempus efficiunt: quod tempus, viciſſitudo triformis dicitur, quia tres menſes vnum quodque tempus habet de quatuor temporibus anni, quæ dicuntur ver, æſtas, autumnus, hyems. hæc quatuor tempora vnum annum efficiunt. Quatuor anni, biſſextilem cyclum faciunt: quia poſt quatuor annos peractos, biſſextilis dies interuenit. Item quindecim anni, cyclum Indictionum complent: & nouemdecim anni cyclum Lunarem implere videntur. Æquali numero annorum per decem & nouem annos cyclus epactarum, qui in principio anni apud Romanos, hoc eſt in calendis Ianuarij ponitur, diſcurrit. Æquali ratione & alius cyclus epactarum in principio anni apud Hebræos & Græcos, hoc eſt in vndecimo calendis Aprilis, per decem & nouem annos diſcurrit. Cyclus verò ſolaris, vigintiocto annis curſum ſuum finire perhibetur. Cyclus magnus, in quo concordia inter Solem & Lunam, vſque dum in ſe reuertantur poſt quingentos & trigintaduos annos, tertio anno incipiente, in ſe reuertitur. Tunc eſt vera concordia inter Solem & Lunam, quando ad eundem diem menſis ſecundùm Solem, & ad illum diem ſeptimanæ, ad eaſdem epactas vnde primum cœpit, in vnum diem ſecundum rationem biſſexti & [illegible] ltus conueniunt. Has autem quatuodecim diuiſiones tẽporis, quas diximus, tranſcurrendo, inueſtigare diligentius debemus: primùm interrogandum de prima diuiſione temporis, quam diximus, de atomo.

De atomis.

Atomus ergò quid eſt? cuius linguæ eſt? aut quomodo diſponitur, vel definitur? aut ſi ſimplex nomen eſt, aut compoſitum? MA. Atomus, Græcum nomen eſt, & compoſitum: & interpretatur indiuiſibilis, aut inſecabilis. ἄτομος enim apud Græcos, præpoſitio interpretatur: tomus autem diuiſus vel diuiſibilis. D. Atomus, quomodo diffinitur? M. Iſidorus diffiniuit, dicens: atomos philoſophi dicunt quaſdam in mundo partes minutiſſimas, vt viſui facilè non pateant, nec ſectionem recipiant: huc illucque feruntur, ſicut tenuiſſimi pulueres, qui infuſi per feneſtras radijs Solis fugantur. D. Quot ſunt genera atomorum? M. Quinque. D. Quæ? M. Atomus in corpore, atomus in Sole, atomus in oratione, atomus in numero, atomus in tempore. D. Atomus, in corpore quomodo eſt? M. Quicquid minimum in corporibus, quod ſecari aut diuidi non poteſt, atomus dicitur, veluti ſunt minutiſſima grana arenarum: vt capillus dixit, Findere me nulli poſſunt, præcidere multi. Eſt enim pilus in corpore, qui per longum vix diuidi poteſt. Atomus in Sole, illi tenuiſſimi pulueres, quos diximus radijs Solis fugari. Atomus in oratione, vt eſt litera. Diuidis enim partem orationis quamlibet in ſyllabas. Syllabas diuidis in literam. Literam diuidere non potes. Inde Sergius Græcus dicit: Omnis oratio ſoluitur in verba, verba denuò ſoluuntur in ſyllabas, ſyllabæ ſoluuntur rurſum in literas: ſola litera non habet, in quo ſoluatur. Ideò à Philoſophis atomus dicitur. DISCIPVLVS, Quomodo eſt atomus in numero? MAGISTER, Sic autem eſt: Octo diuidis in bis quaternos, quatuor diuidis in bis binos, duos diuidis in bis, vnus eſt: vnum diuidere non potes. propter hoc, atomus dicitur in numero. DISCIPVLVS, Quomodo eſt atomus in tempore? MAGISTER, Sic eſt: Momentum diuidis in duodecim partes, vnamquanque partem de duodecim partibus momenti diuidis in quadraginta ſeptem partes, quadrageſima ſeptima pars, quingenteſima ſexageſima quarta pars momenti. Sic eſt atomus in tempore: Si autem colligis ſimul quadragintaſeptem duodecies, inuenies quingentos ſexagintaquatuor atomos. Et tãtus numerus atomorum facit vnum momentum.

De momento.

Momentum quid eſt, & quomdo diffinitur ſecundùm ſonum, hoc eſt ſecundùm ſuperficiem & ſecundum ſenſum, vel ſecundùm ſubſtantiam, quæ intus latet in ſono? MAG. Sic diffinitur momentum ſecũdùm ſonum: Iſidorus dicit, Momentum enim eſt minutum atque anguſtiſſimum tempus, à motu ſyderum dictum, hoc eſt à motu Solis & Lunæ. Eſt enim extremitas horæ in breuibus interuallis, quum ſol ſibi aliquid cedit atque ſuccedit. DISCIPVLVS, Quot ſunt genera momenti? MAG. Quatuor. DISCIPVLVS, Quæ? MAGIST. Momentum indiuiſibile, vt Iſaias dicit: Cui reputatæ ſunt Gentes, quaſi momenti in ſtatera. DISCIPVLVS, Quomodo agnoſcitur momẽtum? MAG. Auguſtinus dicit: Vnum momentum eſt certiſſimus lectus Solis in cœlo, & per quadraginta vices iam hora eſt. Secundum momentum eſt, quando iacis lapidem in aquam, vſq; aqua ceſſat de motu, vel lignũ quod cadit, vſq; ceſſant rami eius de motu. Tertium momentum eſt indiuiſibile, vt Paulus dicit: Omnia facta ſunt in momento, id eſt, in ſumma celeritate. Quartum momentum eſt, quamdiu palpebræ requieſcunt. Quatuor momenta vnum minutum faciunt.

De minuto.

Minutum vnde dictum eſt? MAGISTER, Iſidorus dicit, Minutũ dictũ à minuendo: quia duo momẽta & duæ partes tertij momenti minuuntur de tenebris in vnoquoque die, ab vndecimo calendarum Aprilis, vſque in duodecimum calendarum Iulij. DISCIPVLVS,

M[illegible] quomodo [illegible]? M[illegible]r, Iſidorus diffiniuit d[illegible] M[illegible] minùs momentum, quo minus [illegible], ſed mane [illegible]. Duo minuta & dimidium, hoc eſt decem momenta vnum punctum faciunt.

De punctis.

PVnctus vnde dictus eſt? Mag. Iſidorus oſtēdit, quum dixit: Punctus à pungendo dictus eſt, eo quòd quibuſdam punctionibus certæ deſignationis in horologijs deſignantur. Punctus, eſt opuſillorum qui horologium faciunt. Nam in fine vndecimæ lineæ punctum ponebant. Punctum Græcè, Latinè mediū, quia in medio mundi eſt Hieruſalem, vbi horologiū primitùs factum eſt cum ſuis punctis. Punctus autem tres partes habet. Quatuor puncti ſunt quadraginta momenta, & vnam horam faciunt.

De hora.

HOra, à quo nomen accepit? Magist. Hora, de horo, id eſt Sole nomen traxit. Discipvlvs, Hora, cuius linguæ eſt, & quomodo diffinitur? Mag. Hora Grę cum nomen eſt, & interpretatur finis vel tempus. Disc. Horologium quid eſt? Mag. Hora, finis vel tempus, locus, ſeries vel vmbra interpretatur. Inde horologium, vmbra vel ſeries, finiumq; temporum, quia in horologio, tēpora per vmbras menſurantur. Disc. Quis primus inuenit horologium? Magis. Achaz rex Iuda. Quidam enim horologium apud ædem Quirini primùm ſtatutum dicunt. Oras maris & fluuiorum & veſtimentorū dicimus, id eſt, extremitates ſiue terminos. Hora autem, finis temporis eſt. Disc. Quomodo diſcernitur in orthographia inter oras maris & fluuiorum & veſtimentorum, & inter horam temporis? Mag. Oras maris & fluuiorum & veſtimentorum quando dicimus, ſine aſpiratione profertur: hora autem, hoc eſt finis temporis, cùm aſpiratione. Sex horæ, vnum quadrantem faciunt.

De quadrante.

QVadrans quid eſt, & quomodo vocatur, vel quomodo diffinitur apud Hebræos, Græcos & Latinos? Magist. Sic diffinitur: Quadrans dicitur à quarta parte vnciæ, qui alio nomine dicitur ſicilic', id eſt, ſex ſcrupuli, quem Hebræi quadrantem, Græci verò dodrantem, Latini quadrantem vocant. Dicitur etiam & quadrans maior, qui habet tres vncias, hoc eſt quarta pars aſſis. aſſis enim duodecim vncias habet. ſic etiam & quadrans in tempore ſex horarum, quarta pars eſt diei naturalis, quia quatuor quadrantes vnum diem perficiunt, qui dies habet horas vigintiquatuor.

De die.

DIes vnde nomen accepit? Magist. A diuiſione, eo quòd diuidat lucem à tenebris. Siue dies dicti ſunt à dijs, quorum nomina Romani quibuſdam ſyderibus ſacrauerunt. Item dies dicitur, eo quòd lucem & tenebras disiungat, ac diuidat, & appellatiuè dicitur dux operum, & abſentia tenebrarum. Ema in Hebræos, hemera in Græco, dies in Latino. Discip. Quid primitus fuit dies aut nox? Mag. Dies vtiq;: quia primo die condidit Deus lucem, vt Iſidorus ait, & Auguſtinus confirmat. Disc. Si nox ante diem aut poſt diem? Mag. Diei adſcribitur, vt Hieronymus reuelauit: Nox eſt enim initium diei, non finis præteriti, quia ante crucem Chriſti dies præcedebat noctem, nunc autem poſt Reſurrectionem Domini nox præcedit diem. Discipvlvs, Quot ſunt ianuæ diei? Magister, Quatuor. Apud Chaldæos ab ortu Solis vſque ad ortum Solis. Apud Ægyptios ab occaſu Solis vſque ad occaſum Solis. Apud Hebræos ab hora ſexta vſq; ad horam ſextam, quia noctem non computabant Hebræi. Apud Romanos à media nocte, vſque ad mediam noctem.

Discipvlvs, Dies quomodo diffinitur? Magister, Iſidorus diffiniuit, dicens: Dies legitimus eſt vigintiquatuor horarum, vſque dies & nox ſpatia ſui curſus ab Oriente in Occidentem, Solis ſui volubilitate concludat. Discipvlvs, Quibus modis dies dicitur? Magister, Duobus. Discipvlvs, Qui ſunt? Magister, Dies naturalis & dies artificialis. Discipvlvs. Dies naturalis quid eſt? Magister, Dies legitimus, ab ortu Solis, donec rurſus oriatur: & ille dies habet vigintiquatuor horas in ſe. Discipvlvs. Quot ſunt diuiſiones diei naturalis? Magister, Duæ, id eſt, dies & nox. Inde Iſidorus dicit: Spacia diei naturalis duo ſunt: interdianum ſcilicet, & nocturnum. Quando dicit Interdianum ſpacium, diem ſignificat: nocturnum ſpacium, nox eſt. Discipvlvs, Quis ergò demonſtrat, quòd dies & nox ſimul dicitur? Magister, In Scriptura diuina oſtenditur, vbi legitur, Et factum eſt veſpere (hoc eſt nox) & manè, dies vnus. Tunc oſtendit quòd nox & dies, ſimul dies nuncupantur. Discipvlvs, Quis eſt ergò ille dies artificialis? Magister, Ab ortu Solis vſque ad Occaſum, dies artificialis dicitur, id eſt, præſentia Solis ſuper terram. Vndè Iſidorus dicit: Dies, præſentia Solis eſt, ſiue ſol ſuper terram: ſicut nox dicitur abſentia Solis, id eſt, Sol ſub terris. Diffinitio diei bifariè diuiditur, hoc eſt [illegible], id eſt, abuſiuè: & naturaliter, id eſt, propriè. Discipvlvs, Quomodo ergò dies naturalis & dies artificialis [illegible] diffinitur? Magister, Iſidorus diffiniuit, dicens: Dies geminè appellari ſolet: propriè, ab ortu Solis, donec rurſus oriatur: abuſiuè, dies ab ortu Solis, quouſque ad occaſum perueniat. Discipvlvs, Quot ſunt ſpatia artificialis diei? Magister, Tria. Discipvlvs, Quæ? Magister, Mane, meridies, & ſuprema. Discipvlvs, Mane quid eſt, & quomodo diffinitur, vel quot horas habet? Magister, Mane dicitur ab ortu Solis, vſque ad horam poſt tertiam: meridies, ab hora poſt tertiam, vſque ad horam ante nonam: ſuprema, ab hora ante nonam vſque ad occaſum Solis. Discipvlvs, Manè ergò quomodo diffinitur? Magister, Iſidorus diffiniuit dicens, Mane lux matutina & plena, & dictum mane à mano. Manum enim antiqui, bonum dicebant. Quid enim melius luce? Propterea veteres manum diem appellabant, ſcilicet à puritate. Siue ergò mane dicitur à manibus, id eſt, dijs infernorum. Gentiles enim æſtimabant, quando ſol recedit, vt dij infernorum illum ad ſe traxiſſent. Discipvlvs, Meridies quomodo diffinitur? Magister, Iſidorus diffiniuit, dicens: Meridies dicitur quaſi purus dies. In toto enim die nihil purius meridie. Antiqui enim merum, purum dicebant. Discipvlvs, Supremum quare dicitur? Magist. Quaſi ſupprimendo. Tunc enim Sol inclinatur ad occaſum. Hæc ergò tria ſpatia, artificialis diei ſunt, & à curſu Solis temperantur. Mane dicitur ab ortu Solis vſque dum ſol aſcenderit in altitudinem cœli. Meridies dicitur, quando per medium cœlum, in altitudine Sol currit. Supremum autem dicitur, quando ſol de altitudine cœli deſcendit ad occaſum. Discipvlvs, Quomodo dies habet initium apud Hebræos & Chaldæos & Ægyptios & Romanos & Perſas? Magister, Dies ſecundùm Hebræos & Athenienſes à ſexta hora diei incipit: quia Hebræi ſecundùm lunam numerant: & ſic computant quaſi media die ætas lunæ comminuetur, aut accendatur. Secundùm Chaldæos & Perſas, ab ortu Solis incipit dies: quia Chaldæi primùm Solem adorabant. Secundùm Ægyptios dies incipit ab occaſu Solis, quando Veſper ſtella oritur, quæ dicitur alio nomine Lucifer, & illam ſtellam Ægyptij primùm adorabant. Secundùm Romanos & Perſas, dies naturalis eſt à media nocte vſque ad mediam noctem, propter illam auctoritatem Hieronymi, qua dixit: Quia in media nocte factus eſt mundus, & in media nocte iterum deſtruetur.

Dies, ſine dubio, ab initio Mundi vſque ad reſurrectionem Chriſti præcedebat noctem: à reſurrectione autem Chriſti vſq; ad iudiciū, nox præcedit diem. Inde Iſidorus

dicit:

[illegible] Dies [illegible] opera Domini, à lumine [illegible], ad ſignificandum hominis lapſum [illegible] vt non dies obſcuretur in [illegible], ſed nox vertatur in diem, ſicut ſcriptum eſt: [illegible].

[illegible] diuina Lege ſignificat: nox verò [illegible] ſecundum Prophetæ [illegible] matrem tuam, facta eſt populus [illegible] non habens ſcientiam: quaſi dixiſſet, [illegible]. Nonnunquam dies pro proſperitate ſi- [illegible].

[illegible] & vbi primus dies [illegible].

V[illegible] initium finem[illegible] ſortitur? Magister, [illegible] genium [illegible]. Discipvlvs, Quomodo? Magister, [illegible] Chaldæi, & Perſæ [illegible] vmbrarum videntur [illegible]. At contra Ægyptij, ab occaſu [illegible]. Porrò Romani, à media nocte in [illegible], & [illegible] à meridie in meridiem [illegible]. Discipvlvs, Quibus in [illegible]? Magister, Quinto decimo [illegible] Aprilis [illegible] d[illegible] nos [illegible] nondum [illegible] condita ſunt, [illegible] & annos.

De feria.

Feria [illegible]. Et dicitur feria, [illegible]. A ſecunda per[illegible], quæ prima perſona [illegible], deriuatur. [illegible]. Feriæ enim & feſtæ, ſ[illegible] operæ, [illegible] pluralí numero ſunt. Itaque feria (vt [illegible]) [illegible] nomen accepit, poteſt ſabbatum [illegible]. In [illegible] Lege veteri, ſeptimanæ opera [illegible]. Vel [illegible] à fiendo dicitur, vt alij æſtimant: [illegible], cuius poſſibile fieri poteſt, ſal[illegible] nominari. In eo enim die primitùs dictum eſt [illegible] lux. Itaque prima feria, aut prima ſabbati dica[illegible] eſt. [illegible], dum dicitur, Prima feria: quo [illegible] id eſt, prima dies à feria, vt Iſidorus dicit. Secundum Syluestrum Papam, prima feria dicitur quaſi prima dies. A fando autem feriæ nuncupatæ ſunt, [illegible] in his nobis tempus ditionis, id eſt, diuino iudicio [illegible] mano officio fari. Omnes autem hebdomadæ dies, [illegible] nominantur. Discipvlvs, Quis [illegible] primum ſeptimanum, & dies ſeptimanæ [illegible] nuncupauit? Magister, Deus ſine dubio, qui in ſex diebus omnes creaturas creauit, & in ſeptimo die requieuit. Hinc ipſe Dominus in Lege [illegible] dies operaberis, & facies [illegible] opera tua: ſeptimo autem die, ſabbatum Domini Dei tui eſt, non facies in eo omne opus. In ſex enim diebus fecit Dominus cælum & terram, mare & omnia quæ in eis ſunt, & requieuit die ſeptimo. Dum in vnoquoque die dixit Deus, Fiat lux, [illegible] verò ſabbatum [illegible], quod in die (vt diximus) ſeptimanæ opera narrari [illegible]. [illegible] verò apud Hebræos dicitur feria, à [illegible] quiei, apud Latinos feria, dicta eſt, id eſt, [illegible] Dominica à fiendo, quia in illo die dixit Deus, Fiat lux, [illegible] Iſidorus dicit. Ipſe eſt enim primus dies ſæculi. [illegible] firmata ſunt elementa mundi, in [illegible] ſunt angeli, in ipſo etiam Chriſtus reſurre[illegible], & in ipſo die manifeſtata ſunt myſteria Chriſti & Eccleſiæ ad Ioannem Euangeliſtam in Pathmos inſula, vnde dicit, Fui in ſpiritu, in die Dominico.

De nocte.

NOx quid eſt? Mag. Solis abſentia, terrarum vmbra conditi, donec ab occaſu redeat ad exortum. Disc. Vnde dicta eſt nox? Mag. Quòd noceat aſpectus, vel negocijs humanis, ſiue quod in ea ſures vel latrones nocendi alijs occaſionem nanciſcantur. Disc. Ob quam cauſam facta eſt nox? Mag. Pro temperantia humani laboris, vt corpora requiem haberent, & vt animalibus quibuſdam Solem non ferentibus, victum quæritandi daretur occaſio.

De augmentatione & minoratione dierum & noctium per dies ſingulos.

SCiendum eſt, quòd vnuſquiſque dies & vnaquæque nox in creſcendo, duo momenta & duas partes tertij momenti augeantur. Similiter & in decreſcendo minuuntur, ita vt in tribus diebus octo momenta creſcant, vel decreſcant: in ſex, ſedecim momenta: in nouem, viginti quatuor: in duodecim, trigintaduo: in quindecim, quadraginta, id eſt, horam integram: quadraginta enim momenta horam faciunt.

Quare ſi noſſe deſideras augmentum ſolare quomodo creſcunt dies & lux, & quomodo diminuitur nox & tenebræ, & quantum in vnoquoque menſe creſcat, ita diligenter ſtudioſèque inueſtigandum eſt. Scies enim, quod in vnoquoque die Sole aſcendente per ſingulos dies duo momenta & dimidium & ſexta pars momenti, minuitur de tenebris, & augetur in lumine. Similiter & decreſcendo minuuntur, & ſic per tres dies, octo momenta: per ſex, ſedecim: per duodecim, trigintaduo. Per quindecim autem dies & quinque horas, Sole aſcendente, vna hora creſcit. Per triginta verò dies & decem horas, duæ horæ accreſcunt, hoc eſt octoginta momenta. Et ita in nonaginta diebus & vna die & ſex horis, id eſt, à ſolſtitio hiemali vſque ad æquinoctium vernale, ducenta quadraginta momenta, hoc eſt ſex horæ creſcunt. Simili modo & ſimili incremento momentorum per ſingulos dies duo momenta & duæ partes momenti per alios tres menſes ab æquinoctio vernali vſque ad ſolſtitium æſtiuum creſcunt ducenta quadraginta momenta, id eſt, aliæ ſex horæ: & ita à ſolſtitio hiemali vſque ad ſolſtitium æſtiuum per ſex menſes, id eſt, per dies centum octogintaduos, & horas duodecim, id eſt, dimidium diem naturalem, creſcunt quadringenta & octoginta momenta, id eſt, duodecim horæ, quibus ad illas ſex horas, quæ fuerunt in die ſolſtitiali hiemali, adde, fiunt ſimul decem & octo horæ, in die ſolſtitiali æſtiuo, & ſex horæ in nocte.

De hebdomada.

HEbdomada, eſt ſeptem dierum curſus, & à ſeptenario numero nomen accepit. nam hebdomada Græce, ſeptimana dicitur Latine, eo quod ſeptem manes, id eſt, ſeptem dies in ſe complectatur.

De menſibus.

LEgimus etiam antè diluuium menſes fuiſſe nominatos, vt Iſidorus dicit. In ſancta ſcriptura oſtenditur, quòd duodecim menſibus annus fuiſſet nominatus antè diluuium. Sic enim in Geneſi legimus: Aqua autem minuebatur vſque ad duodecimum menſem, primo enim die menſis apparuerunt cacumina montium. Et illos menſes ſecundum Lunam computabant Hebræi, & ſic ſemper faciunt.

Discipvlvs, Qui primi menſes ſolares inuenerunt? Magister, Vt Iſidorus dicit, Ægyptij propter Lunæ velociorem curſum, & ne error ex computationis velocitate accidiſſet, Solis curſu menſes adinuenerunt, quia tardior Solis motus faciliùs poterat comprehendi. Discipvlvs, Quis primus inuenit menſem apud

Hebræos & Græcos & Latinos? Magister, Moſes apud Hebræos, Arcades apud Græcos, Romulus apud Romanos. Discipulus, In quo numero inuenti ſunt menſes apud Hebræos & Græcos & Latinos? Magist. In duodenario. Menſes autem antiqui diffinierunt, quamdiu luna zodiacum circulum perducit. Antiqua autem gentilitas, menſibus nomina quædam ex dijs ſuis, quædam ex cauſis impoſuit.

Menſis dicitur à luna, quæ Græco ſermone mene dicitur. nam & apud eos, menſes vocantur menes: ſicut & apud Hebræos (Hieronymo teſte) luna, quoniam Iare nominant, menſibus nomen dedit. Menſis & ad Solem & ad Lunam pertinet, ſed magis ad lunam, ideoque rectius diffiniendũ, quòd menſis ſit luminis lunaris circuitus, ac redintegratio de noua ad nouam. Solaris autem menſis digreſſio ſolis eſt, per duodecimam partem zodiaci, id eſt, ſigniferi circuli, quæ triginta diebus, & decẽ ſemis horis impletur, vigintiduabus videlicet horis ac dimidia, lunari mẽſe productior. Luna verò tribus nominibus nuncupatur apud Hebræos, iare, lauana, mauors. iare vocatur à numero dierũ menſis, lauana à candiditate, mauors à defectu, quia deficit ſingulis quiſque menſibus.

De menſe Ianuario.

IN Hebræo Thabeth, apud Ægyptios Tibi, vel Tidechi: apud Macedones Eidromios vel Ethinios. apud Græcos, Ianuarios: apud Latinos, Ianuarius. Ianuarium primum Numa Pompilius nuncupauit, & primum menſem anni eſſe conſtituit, atque illum dijs ſuperis dedicauit. Ianuarius autem duobus modis nomen accepit, hoc eſt ex idolo, & re. Ex idolo, hoc eſt ex Iano bifronte rege Epirotarum, qui fugatus & proiectus de ſua patria venit ad Romanos, apud eos exul effectus. Contigit autem vt gens multa Barbarorum Romam obſediſſet. Erat autem Ianus ille homo ingenioſus, qui dedit conſilium Romanis, quomodo potuiſſent vrbem liberare ab illa obſidione: ita tamen, ſi Romani poſt mortem ſuam illum adorarent quaſi deum. Hæc autem illis promittentibus, ille petebat octo linteamina, oleo & cera & aqua intincta & vncta. Quod quum factũ eſſet, dixit vt inuoluiſſent ſe de illis linteaminibus, & igni incendiſſent, & duos gladios calefactos & ardentes ſibi dari poſtulauit, & poſtea aſcendit ſuper murum, & dixit ad Romanos, vt quum ille leuaſſet ſe ſuper murum, & clamaſſet quaſi deus, illi totis portis apertis ruiſſent ſuper hoſtes, & haberent victoriam. Et ita factum eſt. Romani perſecerunt victoriam, occiſis inimicis & fugatis. Ianus verò igne conſumptus eſt. Quem poſt mortem ſuam Romani quaſi deum adorauerunt, & fecerunt ei templum magnum in Roma, quod ex nomine Iani, Ianiculum vocauerunt, centum portas habens, & in illo templo Iani formam æream fecerunt, duas facies habentem: inde dictus eſt Ianus bifrons, & ex vna parte & ex vna facie viri adorabant eum: ex altera vero facie, fœminæ adorabant. indeque mẽſem Ianum vocauerunt bicipitis dei, reſpicientem tranſacti anni finem, ac proſpicientem futuri anni principium: item Ianus ex re dicitur, eo quòd ſit ianua anni, hoc eſt principium, quia ſicut homo ingreditur per oſtium, ita anni ingrediuntur per illum Ianuarium.

De menſe Februario.

IN Hebræo Sabath, apud Ægyptios Mechir vel Methi, apud Macedones Peritios, in Græco Februarios, in Latino Februarius. Di. Februarius, quibus modis nomen accepit? Ma. Duobus, hoc eſt ſub idolo & re. Sub idolo, hoc eſt à Februo deo. Inde Macrobius dicit: Numa Pompilius ſecundum menſem Februarium nominauit, & dedicauit Februo deo, qui alio nomine Pluton dicitur, qui luſtrationum potens eſſe apud gentiles credebatur, luſtrari in eo menſe ciuitatem Romam neceſſe erat, quo ſtatuta iuſta, hoc eſt ſacrificia dijs manibus ſoluerentur. Siue Februarius dictus eſt à re, hoc eſt à febribus acris lupercorũ. Luperci enim & Lurcones, duę gentes ſunt in Oriente, qui poſt immũdicias totius anni lauabant corpora ſua in quodam lacu, qui inter illos eſt, & febricitabant, & ſicut tradidit gentilitas tunc mutabant figuras. Et quia in Februario menſe hoc faciebant, & lauabant ſe, & deindè febricitabant, Februarius, à lauatione, vel à lauacro dictus eſt. Hinc ſcriptum eſt: Februm quoddam habebant Gentiles, hoc eſt lauacrum. & ſic accepit nomen hic menſis à re. Februarius, à febri, hoc eſt à frigore, propter frigidum tempus ipſius menſis.

De menſe Martio.

ADar in Hebræo, Faminoth apud Ægyptios, Diſtros apud Macedones, Martios in Græco, Martius in Latino. Martius duobus modis nomen accepit, ſub idolo & ſub re. Sub idolo, hoc eſt à Marte, patre Romuli nominatus eſt. Inde Macrobius dixit: Romulus, primum anni menſem, Martium conſtituit, & nominauit, & genitori ſuo Marti dedicauit. Quem menſem, anni primum fuiſſe apud antiquos Romanos, vel ex hoc maximè probatur, quia ex ipſo Quintilis & Sextilis, & cæteri menſes ſequentes, per ordinem numerantur, & in illo menſe, Romani veſtalia celebrabant. Item Iſidorus dicit: Martius appellatus eſt, propter Martem, Romanæ gentis autorem. Item Martius à re nomen accepit, hoc eſt, à maribus: nam & eo tempore cuncta animantia terræ mares deſiderant, ad concumbendi voluptatem. Et menſis nouorum frugum appellatur.

De menſe Aprili.

NIſan in Hebræo, Farmuthi apud Ægyptios apud Macedones Xanticos: Aprilius in Græco, Aprilis in Latino. Disc. Aprilis quibus modis dicitur? Mag. Duobus, hoc eſt ſub idolo, & ſub re. Sub idolo, à Venere matre Æneæ. Aphros enim Græce, ſpuma interpretatur, vnde Venus orta creditur: quæ Aphrodite, vel Aphronis, apud Græcos nominatur. Siue Aprilis, re nominatur, hoc eſt ab aperiendo, Aprilis, quaſi aperilis denominatur. Ante Aprilem enim menſem, triſte & obſcurum ſit cœlum, & nubibus obductum & obiectum, & aer tenebroſus, & mare nauigijs obcluditur. Terræ etiam ipſæ, aut aqua, aut pruina, aut niuibus, aut nebibus teguntur: eaque omnia verno tempore, hoc eſt menſe Aprili aperiuntur. Cœlum enim ſerenum fugatis nubibus, viſibus humanis aperitur, & mare nauigijs & terra atque arbores aperiunt ſe in germen atque in flores. Pro his omnibus cauſis, menſem Aprilem dici merito credendum eſt, quaſi aperilem. Hoc enim tempore cuncta floreſcunt.

De menſe Maio.

IArus in Hebræo Pacho, vel Pion apud Ægyptios. Artemiſius apud Macedones, Maios in Græco, Maius in Latino. Disc. Quibus modis dicitur Maius? Mag. Duobus, hoc eſt ſub idolo, & ſub re. Sub idolo Maius dictus eſt, à Maio deo apud paganos, qui dictus eſt Iouis. Inde Macrobius dicit: Apud Tuſculanos deus Maius vocabatur, qui eſt Iuppiter, à magnitudine ſcilicet & maieſtate dictus. Zingius autem Maium menſem nominatum putat à Maia, quam Vulcani vxorem dicit, hoc eſt, matrem Mercurij. Inde in calendis Maij huic deæ Maiæ ſacrificabant, & in hoc menſe Maio mercatores omnes Maiæ pariter & Mercurio ſacrificabant. Mercurius enim deus eſt negociatorum: vndè etiam dicitur Mercurius, quaſi mercium curius, id eſt, procurator mercium. Siue Maius, à re dicitur, hoc eſt, à maioribus Romanorum. Hinc Macrobius dicit. Romulus Maium menſem tertium poſuit. Poſt quam enim populum Romanum diuiſit in duas partes, hoc eſt in maiores & minores, ita vt altera pars conſilio, hoc eſt maiores, altera verò, hoc eſt minores rempublicam tuerentur. Deinde, in honorem vtriuſque partis, hunc Maium menſem, ſequentem que Iunium, vocauit.

De menſe Iunio.

SIuari vel Siban in Hebræo. Pauni apud Aegyptios, Deſeos apud Macedones, Iunios in Græco, Iunius in Latino. DISC. Quibus modis dicitur Iunius? MAG. Duobus, hoc eſt ſub idolo, & ſub re. Sub idolo, hoc eſt à Iunone filia Saturni, quæ apud Gentiles quaſi dea adorabatur, & à ſuo nomine Iunium menſem vocauerunt. Inde Macrobius dicit: Iunius aqud Latinos, antea Iunonius, ab Iunone vocatus eſt. Poſtea detritis quibuſdam literis, hoc eſt n & o, ex Iunonio, Iunius dictus eſt, nam & templum Iunoni in calendis Iunij dicatum eſt. Alij putauerunt Iunium menſem, ab Iunio Bruto nominatum, qui primus in vrbe Roma conſul factus eſt. Siue Iunius à re dicitur, hoc eſt à iunioribus Romanorum, qui armis defendebant rem publicam. Inde Macrobius dicit: Iunius Maium ſequitur, ex parte populi nominatus.

De menſe Iulio.

TAmul, ſiue Tani, in Hebræo, Epiphi apud Aegyptios, Panemos apud Macedones, Iulios in Græco, Iulius in Latino. DISC. Iulius vnde nomen accepit? MAG. A quodam imperatore, hoc eſt a Iulio Cæſare, quia in quarto idus Iulij menſis creatus eſt Caius Iulius Cæſar, qui primus arripuit imperium apud Romanos. Deinde propter ſuum honorem de ſuo nomine, Iulius menſis dictus eſt. Nam antea Quintilis vocabatur.

De menſe Auguſto.

TAmni in Hebræo: Meſor, vel Meſori apud Aegyptios: Loos, vel Lor, apud Macedones: Auguſtos in Græco, Auguſtus in Latino. DISC. Auguſtus vnde nomen accepit? MAG. Ab Octauiano Cæſare Auguſto imperatore, qui in calendis menſis Auguſti vicit Antonium, de regno contendentem, & Cleopatram reginam Aegypti, vxorem Antonij, & auxilia & exercitum Antonio afferentem. Hos duos vicit Cæſar Auguſtus, in vna die calendarum Auguſti, & poſtea Cæſar principatum habuit totius mundi. Sic Auguſtus, à nomine auguſti dictus, qui eo menſe primum conſulatum inijt, & tres triumphos Vrbi intulit. Deinde Auguſtus, à populo Romano appellatus eſt, & in ſuum honorem menſis Auguſtus vocatus eſt, vt ſua memoria eſſet in tempore. Nam ille menſis antea apud Romanos Sextilis dictus eſt, eo quòd ſextus menſis ſit à Martio. Deinde dicit Macrobius, Auguſtus antea Sextilis vocabatur, donec honori Auguſti ex ſenatus conſulto Auguſtus dictus eſt.

De menſe Septembri.

ELul in Hebræo, Tooth apud Aegyptios, Gorpeos apud Macedones, Septembrios in Græco, September in Latino. September à numero nomen accepit, eo quod ſeptimus imber ſit à Martio, quia Martius quondam primus menſis fuit apud Romanos, tempore ſcilicet Romuli: & ab illo alij menſes nominantur, ex nominibus numeri: quemadmodum & Quintilis, eo quòd quintus ſit à Martio. Sic Sextilis & September à Martio numerantur.

De menſe Octobri.

THeſeri in Hebræo, Paopi apud Aegyptios, Hyperboreteos apud Macedones, Octimbrios in Græco, October in Latino. October dicitur, eo quod octauus ſit imber à Martio. Et hic menſis in principio anni ponitur apud orientales.

De menſe Nouembri.

MAreſuan in Hebræo, Athir apud Aegyptios, Dios apud Macedones, Nouimbrios in Græco, Nouember in Latino. Nouember autem propterea dicitur, eo quod nonus imber ſit à Martio.

De menſe Decembri.

CAsleu apud Hebræos, Chiachi apud Aegyptios, Apileos apud Macedones, Decembrios in Græco, December in Latino. December, à numero nomen accepit, eo quod à menſe Martio decimus ſit imber. Et hic menſis in principio anni ponitur apud Macedones.

DE TRIBVS DIERVM NOMINI-*bus in annali computo, calendæ, idus, nonæ.*

ROmulus quum ingenio acri quidem, ſed agreſti eſſet, ſtatum proprij ordinaret imperij, initium cuiuſque menſis ex illo ſumebat die, quo nouam lunam contigiſſet videri: quia non continuo euenit, vt eodem ſemper die appareat, ſed modo tardius, modo celerius, certis ex cauſis videri ſolet. Contigit ergo vt quũ tardius apparuerit, præcedenti menſi plures dies, aut quũ celerius pauciores darentur, & ſingulis quibuſq; menſibus perpetuã numeri legem primus caſus addixit: atq; ſic factum eſt, vt alij triginta & vnus, alijs vndetriginta ſortirentur dies. Omnibus tamen menſibus à die nonarum, id eſt nono die, repræſentari placuit, & inter idus ac ſequentes calendas conſtitutum eſt, ſedecim dies eſſe numerandos. Ideo menſis vberior duos illos dies, quibus augebatur, inter calendas ſuas & nonas habebat, atq; hinc alijs quintus à calendis dies, alijs ſeptimus nonas facit.

His ergo temporibus Pontifici minori hæc prouidentia delegabatur, vt nouæ Lunæ primum obſeruaret aſpectum, viſamque Regi ſacrificulo nuntiaret. Itaque ſacrificio a rege & minore pontifice celebrato, id eſt pontifex calata, id eſt vocata in Capitolium plebe, iuxta curiam Calabram, quæ caſæ Romuli proxima erat, quot dies à calendis ad nonas ſupereſſent pronuntiabat, & quintanas quidem, quarum poſt calendas, quarto nonarum initium eſt, dicto quinquies verbo Calo: ſeptimanas vero, quarũ poſt calendas, ſexto nonarum initium eſt, repetitio ſepties eodem verbo prædicebat. Verbum autem calo, Græcum eſt, id eſt voco, & hunc diem qui ex his diebus qui calarentur, primum eſſet, placuit calendas vocari. Hinc & ipſi curiæ ad quam vocabantur, calabra, vel claſſis nomen accepit, quod omnis in eam populus vocaretur. Ideo autem minor pontifex dies qui ad nonas ſupereſſent calando prodebat, quod poſt nonam lunam oportebat nonarum die populares, qui in agris erant, confluere in vrbem, accepturos cauſas feriarum à rege ſacrorum, ſciturosque quid eſſet eo menſe faciendum. Vnde quidam hinc nonas æſtimant dictas, quaſi nouæ initium obſeruationis, vel quòd ab eo die vſq; ad idus, octo dies computentur. Idus autem vocatur dies, qui diuidit menſem. Iduare enim Hetruſca lingua diuidere eſt. Vnde vidua, quaſi valde idua, id eſt valde diuiſa: aut (vt quidam volunt) vidua, id eſt à viro diuiſa. Nonnullis tamen placet, idus dictas vocabulo Græco, nempe à ſpecie, quæ apud illos idea vocatur, quòd ea die plenam ſpeciem luna demonſtret.

Itaque Romulus ita annuam ordinauit dimenſionem, vt annus decem menſium, dierum trecentorum quatuor haberetur, menſeſque ita diſpoſuit, vt quatuor ex his tricenos & ſingulos, ſex verò tricenos haberent dies. Sed quũ is numerus neque Solis, neque Lunæ rationibus conueniret, nonnunquam vſu veniebat, vt frigus anni æſtiuis menſibus, & contrà, calor hiemalibus proueniret. Sed ſequutus Numa, quaſi hunc omnes ablaturus errorem, in trecentos quinquaginta quatuor dies, quibus duodecim lunæ curſus confici credidit, annum extendit. Hiſque quinquaginta diebus à ſe additis, adiecit alios ſex, demptos ex illis ſex menſibus, qui triginta habebant dies, id eſt de ſingulis ſingulos, factoſque quinquaginta & ſex dies in duos nouos menſes pari ratione diuiſit, ac de duobus priorem Ianua-

rium nuncupauit. Primumque anni eſſe voluit, tanquam bicipitis dei menſem, reſpicientem ac proſpicientẽ tranſacti anni finem futurique principia. Secundum dicauit Februo deo, qui luſtrationum potens credebatur, à quo & Februarium vocauit, ſtatuitque eo menſe luſtrari ciuitatem, vt iuſta dijs manibus ſoluerentur. Paulo pòſt in honorem imparis numeri, vnum adiecit diem, quem Ianuario dedit, vt tam in anno, quàm in ſingulis menſibus, præter vnum Februarium, impar numerus ſeruaretur. Nam quia duodecim menſes ſi ſinguli aut pari aut impari numero computarentur, conſummationem parem facerent, vnius pari numero adiectus, vniuerſam putationem imparem fecit.

Ianuarius igitur, Aprilis, Iunius, Sextilis, September, Nouember, December, vigintinouem cenſebantur diebus, & quintanas nonas habebant, ac poſt idus in omnibus ad decimumſeptimum calendas computabantur.

Martius verò, Maius, Quintilis & October dies triginta vnum poſſidebant. Nonę in his ſeptimanæ erant, ſimiliterq; poſt idus ſeptemdecim dies in ſingulis vſque ad ſequentes calendas computabantur.

Solus Februarius vigintiocto retinuit dies, quaſi inferis & diminutio & par numerus conueniret.

Igitur hoc modo à Numa ordinato anno, quia adhuc ad perfectum anni numerum aliqui deerant dies, maxima poſt aliquantos annos horum negligentia in ſupputatione temporum confuſio oriebatur. Quam licet multis & variè intercalatis diebus aliquatenus emendarent, nullam tamen certam anni dimenſionem ad poſteros trãſmiſerunt. Itaque factum eſt, vt ſicut præcedentis Romuli ſequens Numa dimenſionem anni deſtruxit, ita quoque præcedentis Numæ ordinationem ſequens Caius Cæſar, vtpote adhuc inconſtantem & vagam reprehenderet, & reprehenſam ad vnguem enim daret.

Ergo Caius Cæſar imitatus Aegyptios, ad numerum Solis, qui diebus trecentis ſexaginta quinque & quadrante curſum conficit, annum dirigere contendit. Itaq; decem dies obſeruationi veteri ſuperadiecit, vt annum trecenti ſexagintaquinque dies, quibus Sol zodiacum luſtrat, efficerent: & vt nec quadrans deeſſet, ſtatuit quarto quoque anno ſacerdotes, qui præerant menſibus ac diebus, vnum intercalarem diem, eo ſcilicet menſe ac loco, quo etiam apud veteres menſis intercalabatur, id eſt ante vltimos Februarij menſis dies, idque biſſextum cenſuit nominandum. Dies autem decem, quod ab eo additos diximus, hac ordinatione diſtribuit.

In Ianuarium & Sextilem & Decembrem binos dies inſeruit.

In Aprilem autem, Iunium, Septembrem, Nouembrem, ſingulos.

Februario autem diem non addidit, ne deorum inferorum religio immutaretur.

Et Martio, Maio, Quintili, Octobri, priſtinum ſeruauit ſtatum, quod ſatis pleno erant numero, id eſt triginta vnum. Ideo & ſeptimanas habent nonas, ſicut Numa conſtituit.

Ianuarius autem, Sextilis, December, quibus Cæſar binos dies addidit, licet triginta & vnum habere poſt Cæſarem cœperint, quintanas habent nonas & poſt idus, nouemdecim dies ad ſequentes calendas computantur: quia Cæſar quos addidit dies, neque ante nonas, neq; ante idus inſerere voluit, ne nonarum aut iduum religionem quæ ſtatuto erat die, nouella computatione corrumperet: ſed nec poſt Idus mox voluit inſerere, ne feriarum quarunq; violaretur indictio, ſed peractis cuiuſq; menſis ferijs locum diebus aduenis fecit, &

Ianuario quidem quatuor calendas, &
Tres calendas Februario dedit.
Aprili ſex calendas Maij.
Iunio tres calendas Iulij.
Auguſto quatuor calendas, &
Tres calendas Septembris.
Septembri tres calendas Octobris.
Nouembri tres calendas Decembris.
Decembri quatuor calendas, &
Tres calendas Ianuarij.

Ita autem factum eſt, vt quum omnes menſes hi, quibus dies addidit, ante hanc ordinationem habuiſſent menſis ſequentis calendas ad decimumſeptimum reuertentes: poſtea ex augmento additorum dierum, hi qui duos acceperunt, ad decimum nonum: qui vero vnum, ad decimumoctauum haberent reditum Calendarum.

Romuli menſes.

1 Martius.
2 Aprilis.
3 Maius.
4 Iunius.
5 Quintilis.
6 Sextilis.
7 September.
8 October.
9 Nouember.
10 December.

Huic autem, vt diximus, fuerunt ſolummodo menſes decem.

Numæ menſes.

1 Ianuarius.
2 Februarius.
3 Martius.
4 Aprilis.
5 Maius.
6 Iunius.
7 Quintilis.
8 Sextilis.
9 September.
10 October.
11 Nouember.
12 December.

Vitiosè autem Quintilis & Sextilis, qui non iam quintus aut ſextus, ſed ſeptimus & octauus extiterant, nomen retinuerunt. Quorum alterum Caius Cæſar ſuo nomine, id eſt Iulium appellauit: Sextili in vitio vſque ad Imperatorem Auguſtum perſeuerante, à quo menſis ille Auguſtus eſt appellatus.

BEDA DE ARITHMETICIS PROPOSITIONIBVS.

Diuinatio numeri ab aliquo in animo concepti.

QVomodo numerus à quolibet animo conceptus, quis ſit, poſſit agnoſci. Adſumatur numerus quilibet ac triplicetur. Triplicatur, diuidatur in duas partes, & ſi ambæ æquales extiterint, qualem volueris abſque vlla differentia iterum triplicabis. Quòd ſi inæquales fuerint, quæ maior fuerit triplicetur. Quotieſque in ea poſtquam triplicata fuerit 9. inueniri poſſint, conſiderentur. Quia quoties 9. habuerit, toties 2. ſumendi ſunt. Obſeruandum eſt autem vt poſſint poſtquam numerus triplicatur, & diuiſus eſt, iterumque medietas fuerit triplicata, & de nouenario fuerit interrogatum, hoc etiam adiũgatur, ſi aliquid ſupra vnum vel duos vel quot fuerint nouenarius remãſiſſet. Quia ſi aliquid remanſiſſet, ſeptem fuerunt: & de his vnus ſumendus eſt, hiſque in ſummam redactis pronunciandus numerus, qui primus fuerat mente conceptus: verbi gratia, ſi duo fuerint animo cõcepti, cũ triplicabuntur, 6. faciunt, 6. diuiſi in 3. & 3. reſoluuntur, 3. verò triplicati, 9. tantum efficiunt, nec remanet aliquid. Ergo 2. fuerūt, qui primi mente comprehenſi ſunt. Et ideo in omni huius ſupputationis ratione, nouenarius duos ſemper ſignificat, & ſenarius vnum. Sciendumque quod omnis impar numerus, qui adſumptus fuerit & ordine quo prædictum eſt,

triplicatus atque diuiſus, in ſenarium terminatur. Par verò numerus in nouenarium, quia vnitas ſecundum ſupra dictum modum triplicata atque diuiſa, ſenarium procreat. Binarius verò numerus ſimili modo triplicatus atque diuiſus, nouenarium. Quia hi duo numeri id eſt vnus & duo, paritatis & imparitatis dicuntur eſſe principia.

Item aliter.

Adſumitur numerus quilibet ac triplicatur: triplicetur, diuidatur in duas partes, & tunc ille qui numerum mente concepit, interrogetur, ſi ipſius numeri ſit æqua diuiſio: quòd ſi pares ambas eſſe partes reſponderit, nihil ſumatur. Si autem impares eſſe dixerit, vnum ſumatur, in hac prima diuiſione ad memoriam diuinantis. Atq; iterum vna pars diuiſionis, quando ambæ æquales fuerint, abſque differentia triplicetur. Si vero impares fuerint, maior pars triplicanda eſt, atq; diuidenda, ſicut ſuperius in duas partes. Iterumque interrogandus, ſi æqualis aut inæqualis ſit ipſa diuiſio. Et ſi æqualis quidem facta eſt, nihil ſumendum eſt. Si autem inæqualis, duo ſumendi ſunt in ſecunda diuiſione. Et ſi in medietate diuiſionis æqualis fuit ambarum partium differentia, qui nouenarij continentur, interrogandum. Quod ſi inæqualis fuit, in maiori parte quærendum eſt: quotquot nouenarij in ea inueniuntur, tot quaternos diuinator ſumere debet, vt verbi gratia: ſi ſex fuerint mente concepti, cum triplicati fuerint, 18. faciunt 18. diuiſi in 9. & 9. partiuntur. Et quia æqualis eſt diuiſio, nihil ibi ſumendum eſt. Nouem iterum quæ eſt medietas huius diuiſionis, triplicati faciunt 27. 27. autem ſi in 13. & 14. reſoluuntur: & quia iſta eſt ſecunda diuiſio, & inæqua, duo ſumendi ſunt, cum in maiori parte ipſius diuiſionis, hoc eſt in 14. quærendum eſt, quoties 9. poſſint inueniri, 14. ſemel 9. ſunt, de his 9. 4. à diuinante colligendi ſunt, qui duobus, qui in ſecunda diuiſione collecti ſunt adiuncti, 6. faciunt. Senarius ergo numerus primus mente comprehenſus eſt. Et hoc in hac oratione notandum eſt, quod ſi ambæ diuiſiones pariter reſponderint, nihil ex his ſumendum eſt: ſi ſecunda, duo ſumendi ſunt, nouenarius vero quaternarij ſignificationem continet. Quod ideo in hac ſupputatione aliter quàm in ſuperiori accidere videtur: hæc bis triplicatur, & bis diuiditur: illa vero bis triplicatur, & ſemel diuiditur: quapropter in hac, nouenarius quaternarium, nulla vero binarium ſignificat.

Item aliter.

Quomodo diuinandum ſit, qua feria ſeptimanæ quilibet homo quamlibet rem fecerit. Quicunq; numerum cuiuſq; feriæ nomen continentem animo conceperit, primo debet duplicare, deinde illi numero duplicato, quinq; adiungere: ipſamq; ſummam quæ de his collecta eſt, quinquies multiplicare, deinde totum decies ducere, poſtea ex toto 250. tollere, & hoc quod remanet pro feria numero tenere: vt verbi gratia, ſi de prima feria ratio habeatur, vnum duplicetur, fiunt 2. his 5. adiungantur, fiunt 7. qui 7. quinquies multiplicati, fiunt 35. qui 35. decies ducti, fiunt 350. de quibus ſi 250. de totius ſummæ collectione auferantur, & quot centenarij remanſerunt, diligenter conſideretur, quia ſicut prædictum eſt, ſemel centeni, primam feriam ſignificant: bis centeni ſecundam, ter centeni, tertiam: quater centeni, quartam: quinquies centeni, quintam: ſexies centeni, ſextam: ſepties centeni, ſeptimam. Item ſi de ſecunda feria ratio habeatur, 2. duplicentur, fiunt 4. His 5. adiungantur, fiunt 9. Qui 9. quinquies multiplicati, 45. decies ducti, fiunt 450. de his tolle 250. remanent 200. qui ſecundam feriam ſignificant. Si de tertia feria ratio habeatur, 3. duplicentur, fiunt 6. his 5. adiungantur, fiunt 11. qui 11. quinquies multiplicati, 55. qui 55. decies ducti, fiunt 550. de his tolle 250. remanent 300. quæ tertiam feriam ſignificat. Si de quarta feria ratio quæritur, 4. duplicetur, fiunt 8. his 5. adiungantur, fiunt 1[illegible]. qui 1[illegible]. quinquies multiplicati fiunt 75. qui 75. decies ducti, fiunt [illegible] de his tolle 250. remanent [illegible]00. qui quintam feriam ſignificant. Si de ſexta feria ratio inquiritur, 6. duplicetur, fiunt 12. his 5. adiungatur fiunt 17. qui 17. quinquies multiplicati, fiunt 85. qui 85. decies ducti, fiunt 850. de his tolle 250. remanent 600. quæ ſextam feriam ſignificent. Si de ſeptima feria ratio inquiritur, 7. duplicetur, fiunt [illegible]. his 5. adiungatur, fiunt 19. qui 19. quinquies multiplicati, fiunt 95. de-cies ducti, fiunt 950. de his tolle 250. remanent 700. quæ ſeptimam feriam ſignificant. Si huic numero animum tuum diligenter commendaueris, omnes ferias abſque errore explorare poteris.

Item aliud argumentum.

Verum cum vero, facit verum. Minus cum vero, facit verum. Verum cum minus, facit minus. Minus cum minus, facit minus. Verum eſſentiam minus nihil ſignificat. Pone ſummam numeri, quam volueris, in veri, hoc eſt, eſſentiæ nomine, & pone aliam ſummam cuius volueris numeri ad aduerbium quod minus dicitur, nomine quod nihilum ſignificare dixi, & confer illas duas ſummas. Quæ maior fuerit, vincit minorem, & conſumit eam iuxta magnitudinem quantitatis ſuæ: vt verbi gratia, Si iungantur duæ ſummæ numerorum vtraq; veri nomine, id eſt eſſentiæ appellantur, vt ſunt 7. alia quæ minus aduerbij nomine vocatur, vt ſunt 3. hæ duæ ſummæ numero ſibi collatæ, hoc eſt eſſentis & non eſſentis, quia maior eſt ſumma veri, quàm illius quæ dicitur minus. Sicut plus ſunt 7. quàm 3. minus, ſi in maiori parte quæ vincere poteſt hoc 4. valet enim 3. minus, & 7. remanent 4. ſimiliter ſi iungatur 3. veri nomine, & 7. minus, quia minor eſt nihili quam eſſentiæ ſumma, vincit ſeptenarius. Non exiſtens ternarium ſubſiſtentem, & conſumit eum ſua non eſſentia, & remanent de ipſo ſibi 4. numeri non exiſtentes: & hoc eſt quod dicitur, iunge 3. & 7. minus, faciunt 4. minus. Si autem 3. non exiſtentes ſi nul & 7. Similiter non exiſtentes numeri, vt ſunt 7. & 3. veri, id eſt exiſtentem numerum eſſe ſunt, hoc eſt denarium. Sic duo non exiſtentes numerorum ſummæ denominatæ, vt ſunt 3. minus, & 7. minus, 10. minus faciunt, valet enim verum eſſicere, & minus non eſſicere, iunge 3. minus, & 7. ſiunt 10. iterum iunge 3. minus, & 7. ſiunt 4. iunge 3. & 7. minus, iunge 3. minus & 7. minus, ſiunt 10. minus.

Incipiunt aliæ propoſitiones ad acuendos iuuenes.

Et primò de Limace.

Limax fuit ab hirundine inuitatus ad prandium infra leucam vnam, in die autem non potuit pluſquàm vnam vnciam pedis ambulare. Dicat qui velit, in quot annos vel dies ad illud prandium ipſe limax perambulauit.

De homine alios homines in via ſibi obuiantibus.

Quidam vir ambulans per viam, vidit obuios homines, & dixit eis, Vtinam fuiſſetis alij tantum, quanti eſtis, & medietas medietatis, & rurſus de medietate medietatis, tunc vna mecum centum fuiſſetis. Dicat qui vult, quot primitus ab illo viſi fuerunt.

De duobus proficiſcentibus viſis ciconiis.

Duo viri ambulantes per viam videntes ciconias, dixerunt inter ſe: quot ſunt? Qui conferentes numerum dixerunt, Si eſſent aliæ tantæ & etiam tantæ & medietas tertij, adiectis duabus, centum fuiſſent. Dicat qui poteſt quantæ fuerunt quæ primitus ab illis viſæ ſunt.

De homine & equis in campo paſcentibus.

Quidam homo videns equos paſcentes in campo, optauit dicens, Vtinam fuiſſetis mei & eſſetis alij tantum. & medietas medietatis, certe gloriarer ſuper equos centum. Diſcernat qui vult quot equos in primis vidit ille homo paſcentes.

De emptore in denariis centum.

Dixit quidam mercator, volo de centum denarijs centum porcos emere, ſic tamen vt verres 10. denarijs ematur, ſcrofa autem 5. duo vero porcelli 1. denario. Dicat qui intelligit, quot verres, quot ſcrofæ, quotue porcelli eſſe debeant, vt in neutris nec ſuperabundet numerus, nec minuatur.

De duobus habentibus negotiationem C. ſol. communes.

Fuerunt duo negociatores habentes centum ſolidos communes, quibus emerent porcos, emerunt autem in ſolidis 2. porcos 5. volentes eos ſaginare, atq; iterum venundare, & in ſolidis lucrum facere. Cumq; viderent tempus non eſſe ad ſaginandos porcos, & ipſi eos non valuiſſent tempore hiemali paſcere, tentauerunt venundando ſi potuiſſent lucrum facere, ſed non potuerunt, quia non valebant eos amplius venundare, niſi vt empti fuerant, id eſt vt de 5. porcis,

2. ſolidos acciperent, cùm hoc conſpexiſſent, dixerunt adinuicem, diuidamus eos, diuidentes autem & vendentes ſicut emerant, fecerunt lucrum. Dicat qui valet, inprimis quot porci fuerunt, & diuidat ac vendat, & lucrum faciat, quod facere de ſimul venditis non valuit libras 30.

De diſco.

Eſt diſcus qui penſat libras 30. ſiue ſolidos 600. habens in ſe aurum, argẽtum, auricalchum & ſtannum: quantũ habet auri, ter tantum habet argenti: quantu habet argenti, ter tantum auricalchi: quantum auricalchi, ter tantum ſtanni. Dicat qui poteſt, quantum vnaquæque ſpecies penſet.

De cupa.

Eſt cupa vna quæ centum metretas impletur capientibus ſingulis modia tria, habens fiſtulas tres, ex modiorum numero: tertia pars & ſexta, per vnam fiſtulam currit: per alteram, tertia pars ſola: per tertiam, ſexta tantum. Dicat qui vult, quod ſextarij per vnãquanq; fiſtulã cucurriſſent.

De ſago.

Habeo ſagum habentem in longitudine cubitos 100. & in longitudine 80. volo exinde per portiones ſagulos facere, ita vt vnaquæq; portio habeat in longitudine cubitos 5. & in latitudine cubitos 4. Dic ergo ſapiens, quot ſaguli exinde fieri poſsint.

De linteamine.

Habeo linteamen vnum, longum cubitorum 60. latum cubitorum 60. volo exinde portiones facere, ita vt vnaquæq; portio habeat in longitudine cubitos ſenos, & in latitudine quaternos, vt ſufficiat ad tunicam conſuendam. Dicat qui vult, quot tunicæ ex inde fieri poſsint.

De duobus hominibus alter alterius ſororem accipientibus.

Si duo homines ad inuicem alter alterius ſororem in coniugium ſumpſerit: dic (rogo) qua propinquitate filij eorum ſibi pertineant?

De duobus hominibus alter alterius matrem accipientibus.

Si duo homines alter alterius matrẽ ſimiliter in coniugiu ſumpſerit, quali cognatione filij eorũ ſibi cõiungãtur?

De patre & filio matrem & eius filiam accipientibus.

Si relictam vel viduam & filiam illius in coniugium ducant pater & filius, ſic tamen vt filius accipiat matrem, & pater filiam: filij qui ex his fuerint procreati, dic (quæſo) quali cognatione ſibi iugantur?

De patreſamilias & tribus filiis eius.

Quidam paterfamilias moriens dimiſit in hæreditate tribus filijs ſuis triginta ampullas vitreas: quarum decem fuerunt plenæ oleo: aliæ decem, dimidiæ: tertiæ decem vacuæ. Diuidat qui poteſt, oleum & ampullas, vt vnicuiq; eorum de tribus filijs æqualiter obueniat, tam de vitreo, quàm de oleo.

De rege & eius exercitu in triginta villis collecto.

Quidam rex iuſsit famulo ſuo de triginta villis colligere exercitum, eo modo, vt ex vnaquaq; villa tot homines ſumeret quotquot illuc adduxiſſet. Ipſe tamen ad primam villam ſolus venit: ad ſecundam cum altero: iam ad tertiam tres venerunt. Dicat qui poteſt, quot homines fuiſſent collecti de his triginta villis.

De boue.

Bos qui tota die aratur, quot veſtigia faciat in vltima riga?

De homine.

Quæro à te, vt dicas mihi quot rigas homo factas habeat in agro ſuo, quando de vtroq; capite campi tres verſuras factas habuerit.

De duobus hominibus boues ducentibus.

Duo homines ducebant boues per viam, e quibus vnus dixit alteri: Da mihi boues duos & habebo tot boues quot & tu habes. At ille ait: Da mihi (inquit) & tu boues duos, & habebo duplum quàm tu habes. Dicat qui velit, quot boues fuerunt, quod vnuſquiſque habuit.

De duobus fratribus ſingulas ſorores habentibus.

Tres igitur fratres erant, qui ſingulas ſorores habebant, & fluuium tranſire debebant, erat enim vnicuique illorum concupiſcentia in ſorore proximi ſui, qui venientes ad fluuium, non inuenerunt niſi paruam nauiculam, in qua non poterant amplius niſi duo ex illis tranſire. Dicat qui poteſt, qualiter fluuium tranſierunt, vt ne vna quidem earum ex ipſis maculata ſit.

De lupo & capra & faſciculo cauli.

Homo quidam debebat vltra fluuium tranſire lupum & faſciculum cauli & capram & non potuit aliam nauem inuenire, niſi quæ duos tantum ex ipſis ferre valebat: præceptum itaque ei fuerat, vt omnia hæc vltra omnino illæſa tranſiret. Dicat qui poteſt, quomodo eos illæſos vltra tranſiret.

De viro & muliere ponderantibus plauſtri pondus onuſti.

De viro & muliere, quorum vterque pondus habebat plauſtri onuſti, duos habentes infantes, inter vtroſq; plauſtrali pondere penſantes, fluuium tranſire debuerunt: nauem inuenerunt, quæ non poterat ferre niſi vnum pondus plauſtri. Transfretare faciat, qui ſe putat poſſe, ne nauis mergatur.

De hiricis.

De hiricis maſculo & fœmina, habentibus duos natos, libram ponderantibus, fluuium tranſire volentibus.

De campo & ouibus in eo locandis.

Eſt campus qui habet in longitudine pedes ducentos, & in latitudine pedes centum: volo ibidem mittere oues, ſic tamen vt vnaquæque ouis habeat in longitudine pedes quinque, & in lato quatuor. Dicat (rogo) qui valet, quod omnes ibidem locari poſsint.

De campo faſtigioſo.

Eſt campus faſtigioſus, qui habet in vno latere perticas centũ, & in alio latere perticas centu, & in fronte perticas quinquaginta, & in medio perticas ſexaginta, & in altera fronte perticas quinquaginta. Dicat qui poteſt, quot aripennos claudere debet.

De campo quadrangulo.

Eſt campus quadrangulus, qui habet in vno latere perticas triginta, & in alio perticas trigintaduas, & in fronte perticas trigintaquatuor, & in altera fronte perticas trigintaduas. Dicat qui poteſt, quot aripennij in eo concludi debent.

De campo triangulo.

Eſt campus triangulus, qui habet in vno latere perticas triginta, & in alio perticas triginta, & in fronte perticas nonadecim. Dicat qui poteſt, quot aripennos concludere debet.

De campo rotundo.

Eſt campus rotundus, qui habet in gyro perticas quadringentas. Dic quot aripennos capere debet.

De campo & cane ac fuga leporis.

Eſt campus qui habet in longitudine pedes centum quinquaginta, in vno capite ſtabat canis, & in altero lepus: promouit namq; canis ille poſt leporem currere: aſt vbi canis faciebat in vno ſaltu pedes nouem, lepus tranſmittebat ſeptem. Dicat qui velit, quot pedes, quotúe ſaltus vel canis perſequendo vel lepus fugiendo quoadúſque comprehenſus eſt, confecerint.

De ciuitate quadrangula.

Eſt ciuitas quadrangula, quæ habet in vno latere pedes mille centum, & in alio latere pedes mille, & in fronte pedes ſexcentos, & in altera pedes ſexcentos: volo ibidem tecta domorum ponere, ſic vt habeat vnaquæque caſa in longitudine pedes quadraginta, & in latitudine pedes triginta. Dicat qui velit, quot caſas capere valet.

De ciuitate triangula.

Eſt ciuitas triangula, quæ habet in vno latere pedes centum, & in alio centum, & in fronte pedes nonaginta: volo vt ſiat ibi domorũ conſtructio, ſic tamen vt vnaquæque domus habeat in longitudine pedes viginti, & in latitudine pedes decem. Dicat quot domus capi debent.

De ciuitate rotunda.

Eſt ciuitas rotunda quæ habet in circuitu pedum octo millia. Dicat qui poteſt, quot domos capere debet, ita vt vnaquæque domus habeat in longitudine pedes triginta, & in latitudine pedes viginti.

De baſi-

De baſilica.

[illegible] in longitudine pedes 240. & in [illegible], vnus later [illegible] pedes [illegible] pedem 1. Dicat [illegible] debent impleri.

De ciuitate.

[illegible] in longitudine pedes centum, & [illegible]. Dicat qui vult, quot [illegible] capere [illegible] habeat in longitudine [illegible] 4. [illegible] vnus habeat pedes 5. [illegible].

De quodam patrefamilias.

Quidam [illegible] famulos 20, & [illegible] viri accipiant [illegible] ſingula [illegible]. Dicat qui poteſt, quot viri, quot mulieres, quot [illegible] fuerunt.

Alia.

Quidam paterfamilias habuit familias 90. & [illegible] vt viri acciperent [illegible] ſingula [illegible]. Dicat qui poteſt, quot viri, quot mulieres, aut quot infantes fuerunt.

De [illegible].

Quidam [illegible] infantem, & in [illegible] qui [illegible] & [illegible] tres, [illegible] mater [illegible]. Conſtat autem vt [illegible] puerum & [illegible]. Soluat [illegible] qui poteſt [illegible] mater, vel quantum filius, [illegible] filia.

Alia.

Quidam paterfamilias habuit famulos 30. ſic verò iuſſit vt viri acciperent modios ternos & mulieres binos, & infantes ſingula [illegible]. Soluat qui poteſt, quot viri, quot mulieres, quot[illegible] infantes fuerunt.

De ſalutatione cuiuſdam ſenis ad puerum.

Quidam [illegible] puerum, cui [illegible] Viue fili, viue [illegible] & tantum, & ter tantum [illegible] Deus vnum de annis meis, & impleas annos [illegible]. Soluat qui poteſt, quot annorum tunc tempore ipſe puer erat.

Alia.

Quidam paterfamilias habuit famulos 100. quibus præcepit [illegible] modios [illegible] vt viri [illegible] modios ternos, & mulieres binos, & infantes ſingula [illegible]. Dicat [illegible], quot viri, quot mulieres, aut quot infantes fuerunt.

De quodam ædificante domum.

Homo quidam volens ædificare [illegible] artifices 6. ex quibus [illegible] magiſtri, & 1. diſcipulus erat [illegible] inter eum qui ædificare [illegible] per ſingulos dies 25. denarij eis in mercede darentur [illegible] de hoc quod vnus ex [illegible] accipere. Dicat qui poteſt, quantum vnuſquiſque de illis per vnumquemque diem accepit.

De animalibus emptis.

Voluit quidam emere animalia promiſcua 100. de ſolidis 100. ita vt equus [illegible] ſolidis emeretur, bos verò 1. ſolido [illegible] & 24. oues in ſolido 1. Dicat qui valet, quot caballi, vel quot boues, quotue fuerunt oues.

Alia.

Quidam homo voluit de 100. ſolidis animalia promiſcua emere 100. in Oriente. qui iuſſit famulo ſuo, vt camelum in 5. ſolidis acciperet, [illegible] in ſolido 1. & [illegible] in ſolido 1. compararet. Dicat qui vult, quot cameli vel aſini, ſiue oues, in negocio 100. ſolidorum fuerunt.

De homine & ouibus paſcentibus.

Quidam homo vidit de monte oues paſcentes, & dixit: Vtinam haberem [illegible] & [illegible], & medietatem de medietate, & [illegible] egomet [illegible] domum. Soluat qui poteſt, quot oues [illegible].

De ſede & [illegible].

Quidam paterfamilias [illegible] quadrangulam [illegible] in qua poſuit [illegible] quæ [illegible] 7. [illegible] vna [illegible] & ipſa [illegible] omnibus generaliter peperit 7. Dicat qui vult, [illegible] quot porci fuerunt.

De ſcala habente centum gradus.

[illegible] vna habens gradus 100. in primo gradu ſedebat columba 1. in ſecundo 2. in tertio 3. in quarto 4. in quinto [illegible] vſque ad centeſimum. Dicat qui poteſt, quot columbæ [illegible] fuerunt.

De porcis.

[illegible] porcos, [illegible] tot porcellos [illegible] tres occiderentur. Sunt [illegible] 30. Dicat modò qui poteſt [illegible] porcellorum [illegible] de 300 in tres [illegible] compoſita eſt.

De ſalutatione pueri ad patrem.

Quidam puer [illegible] patrem, Aue (inquit) pater. Cui pater, [illegible] annos gemina [illegible], & [illegible] vnum de annis meis & habebis annos centum. Dicat qui valet, quot annorum tunc ipſe puer erat.

De columba.

Columba ſedens in arbore, vidit alias volantes, dixit eis: Vtinam [illegible] tantæ & adhuc [illegible] tunc vnà mecum centum [illegible]. Dicat qui poteſt, quot columbæ erant in primis volantes.

De ſacculo.

Quidam homo ambulans per viam inuenit ſacculum [illegible]. Hoc [illegible] alij videntes dixerunt ei: Frater da nobis portionem inuentionis [illegible] noluit [illegible] irruentes [illegible] ſacculum, & tulit ſibi [illegible] ſolidos 50. dicat qui vult quot homines fuerunt.

De epiſcopo.

Quidam epiſcopus [illegible] panes 12. in clero diuidi. Præcepit [illegible], vt ſinguli presbyteri binos acciperent panes, [illegible] lector quartam partem, ita tamen fiat [illegible] orum & panum vnus ſit numerus, dicat qui [illegible] quot presbyteri, vel quot diaconos, quotue lectores [illegible].

De homine ſcholaſticis obuiante.

Quidam homo [illegible] ſcholarij, & dixit eis: Quanti [illegible] Vnus [illegible] dicens: Nolo [illegible], Tu numera nos bis, [illegible] in quatuor partes [illegible] pars noſtrum, ſi me addas cum ipſis centenarium [illegible] quanti fuerunt [illegible] per viam.

De carpentarijs.

Septem carpentarij ſeptenas rotas fecerunt, dicat qui vult quot carra fecerunt.

De vino in vaſculis.

Centum metra [illegible] vt dicat qui velit, quot ſextarios [illegible], vel ipſa etiam centum metra quot meros habent.

De patrefamilias diſtribuente.

Quidam paterfamilias [illegible] quatuor filijs ſuis quatuor vaſcula [illegible] in primo vaſe erant modia 40. in ſecundo 30. in tertio 20. & in quarto 10. qui vocans diſpenſatorem domus ſuæ ait: Hæc quatuor vaſcula cum vino [illegible] inter 4. filios meos. ſic tamen vt vnicuique [illegible] tam & in vino, quam & in [illegible] quomodo diuidendum eſt, vt omnes æqualiter ex hoc accipere poſſint.

De camelo.

Quidam paterfamilias [illegible] de vna domo ſua ad alteram domum [illegible] 30. & habens camelum [illegible] in [illegible] ex vna [illegible] ad [illegible] de annona ferre modios 30. & in [illegible] ſemper modium vnum. [illegible] quot [illegible] remanſerunt.

De diſpenſatore in monaſterio

Quidam pater monaſterij habuit 12. monachos, qui conuocans diſpenſatorem domus ſuæ dedit illi oua 204. iuſſitque vt ſingulis æqualem daret ex eis omnibus portionem: ſic tamen iuſsit, vt inter 5. presbyteros daret oua 85. & inter 4. diaconos 68. & inter tres 51. dicat rogo qui valet, quot oua vnicuique ipſorum in portione euenerunt, ita vt in nullo nec ſuperabundet numerus, nec minuatur, ſed omnes, vt ſuprà diximus, æqualem in omnibus accipiant portionem.

PROPOSITIONVM SOLVTIONES.

De limace ſolutio.

IN leuca vna ſunt 1500. paſſus, 7500. pedes, 90. vnciæ, quot vnciæ, tot dies fuerunt, qui faciunt annos 246. & dies 210.

De ciconiis.

Qui primis ab illo viſi ſunt, fuerunt 36. & huius medietas medietatis ſunt 18. & huius numeri medietas ſunt 9. dic ergo ſic, 72. & 18. fiunt 90. adde 9. fiunt 99. adde loquẽtem, & habebis 100. *Alia.* 28. & 28. & tertio ſic, fiunt 84. & medietas tertiæ fiunt 14. ſunt in totum 98. adiectis duabus, 100. apparent.

De equis.

40. equi erant qui paſcebantur, alij tantum fiunt 800. medietas huius medietatis, id eſt 20. ſi addatur, fiunt 100.

De centum denariis.

Fac 9. ſcrofas & 1. verrem in 55. denarijs, & 80. porcellos in 60. ecce porci 90. in 5. reliduis denarijs fac porcellos 10. & habebis centenarium in vtroq; numerum.

De communi negotio.

In primis 250. porci erant, qui 100. ſolidis comparati (ſicut ſuprà dictum eſt) in 2. ſolidis, 5. porcos: qui ſiue quinquagies quines ſiue quinquies 50. dixeris, 250. numerabis: quib. diuiſis, vnus tulit 125. alter ſimiliter 125. vnus vẽdidit deteriores 3. ſemper in ſolido: alter verò meliores duos in ſolido. Sic euenit, vt is qui deteriores vẽdidit, de 120. porcis, 40. ſolidos eſt adeptus: qui verò meliores, 60. ſolidos eſt cõſecutus: quia de inferiorib. 30. ſemper in 10. ſolidis: de melioribus autẽ 20. in 10. ſolidis ſunt venundati: & remanſerunt vtriſq; 5. porci: ex quibus ad lucrum 4. ſolidorum & 2. denarios facere potuerunt.

De diſco.

Aurum penſat vncias 9. argentum penſat ter 9. vncias, id eſt libras 2. & vncias 3. aurichalcum penſat ter libras 2. & ter 3. vncias, id eſt libras 6. & vncias 9. ſtannum penſat ter libras 6. & ter 9. vncias, hoc eſt libras 20. & vncias 3. Et 9. vnciæ & 2. libræ cum 3. vncijs, & 6. libræ cum 9. vncijs, & 20. libræ cum 3. vncijs adunata 30. libras efficiũt. Itẽ aliter ad ſolidum: aurum penſat ſolidos argenteos 15. argentum ter 15. id eſt 45. aurichalcum ter 45. id eſt 135. ſtannum ter 135. hoc eſt 405. iunge 405. 135. & 45. & 15. & inuenies ſolidos 100. quod ſunt libræ 30.

De cuppa.

Per primam fiſtulam 3600. ſextarij cucurrerunt: per ſecundam, 2400. per tertiam, 1200.

De ſago.

De 400. 80. pars 5. ſunt: & de 100. 4. Siue ergo octogies 5. ſiue centies 4. dixeris, ſemper 400. inuenies, tot ſagi erunt. Decima pars ſexagenarij, 6. ſunt: decima verò quadragenarij, 4. ſunt. Siue ergo decimam ſexagenarij, ſiue decimam quadragenarij decies miſeris, 100. portiones, 6. cubitorum longas, & 4 cubitorum latas inuenies.

De ampullis relictis.

Tres igitur ſunt filij & 30. ampullæ, ampullarum autem quædam 10. ſunt plenæ, & 10. mediæ, & 10. vacuæ. Duc ter decies, fiunt 30. vnicuique filio veniunt 10. ampullæ in portionem, diuide autem per tertiam partem, hoc eſt da primo filio 10. ſemis ampullas: deinde da ſecundo 5. plenas & 5. vacuas: ſimiliter tertio; dabis tertio, & erit trium æqua gerens amor, in diuiſio, tam in oleo, quàm & in vitro.

De exercitu in 30. villis collecto.

In villa	1	fuerunt collecti milites	2
	2		4
	3		8
	4		16
	5		32
	6		64
	7		128
	8		256
	9		512
	10		1024
	11		2048
	12		4096
	13		8192
	14		16384
	15		32768
	16		65536
	17		131072
	18		262144
	19		524288
	20		1048576
	21		2097152
	22		4194214
	23		8388428
	24		16776856
	25		33553712
	26		67107424
	27		134214848
	28		268429696
	29		536859392
	30		1073718184

De veſtigiis boum.

Nullum omnino bos veſtigium in vltima riga facit, eo quòd ipſe præcedit aratrum, & hunc aratrum ſequitur. quotquot enim hic præcedendo inexculta terra veſtigia facit, tot ille ſubſequens excolendo reſoluitur. Propterea illi⁹ omnino nullũ reperitur, id eſt in vltima riga veſtigiũ.

De rigis quas facit homo.

Ex vno capite campi tres, & ex altero, quæ faciunt rigas verſuras ſeptem.

De boue ducto.

Prior qui dari ſibi duos rogauit boues, habebat 4. at vero qui rogabatur habebat 8. dedit quippe rogatus poſtulanti duos, & habuerunt vterq; 6. qui n. propios acceperat, reddidit 2. dandi priori qui habebat 6. & habuit 8. quod eſt duplum à 4. & illi remanſerunt 4. quod eſt ſimplum ab 8.

De ſororibus.

Primò omnium ego & ſoror mea introiſſemus in nauim & transfretaſſemus vltra, transfretatoq; fluuio dimiſiſſem ſororem de naui & reduxiſſem nauim ad ripam: tunc vero intro ſſent ſorores duorũ virorũ, illorum videlicet qui ad littus remanſerant: illis itaq; fœminis naui egreſsis, ſoror mea quæ prima tranſierat, intraret, ad me nauimq; reduceret: illa egrediente foras, duo in naui fratres intraſſent, vltraque veniſſent: tunc vnus ex illis vnà cum ſorore ſua nauim ingreſſus, ad nos transfretaſſet: ego & ille qui nauigauerat, ſorore mea remanente foris, vltra veniſſemus: nosque ad littora vectos, vna ex illis duabus quælibet mulieribus, vltra nauim reduceret, ſoror æquè mea ſecum recepta, pariter ad nos vltra veniſſent: & ille cuius ſoror vltra remanſerat nauim ingreſſus, eam ſecum vltra reduceret. Tali igitur ſicque ſollicitante ſtudio, facta eſt nauigatio, nullo fuſcante inquinationis contagio.

De lupo & capra.

Simili nanq; tenore ducerẽ prius capram & dimitterẽ foris lupum & caulum: tunc deinde venirem, lupumq; ie vltra tranſirem, lupoq; foris miſſo: rurſuſq; caprã naui re-

[illegible] iam [illegible] redeuntem, [illegible] tran[illegible] [illegible] gulſem. [illegible] que [illegible] em. [illegible] te[illegible] [illegible] beceratimus.

De [illegible] [illegible].

I [illegible], pri[illegible] intraſſent duo [illegible], vnuſq; ex illis reduceret na[illegible]: [illegible] tranſiſſe, deinde ſilius eius re- [illegible] frater illius nauim ingreſſus [illegible] illes qui ante [illegible] [illegible] reduceret, [illegible] [illegible], & [illegible]: tali ſub remigante [illegible] forſitan ſine naufragio.

Aliud.

S[illegible] tranſiſſent primitus infantes, & [illegible] reduceret [illegible] ingreſſa, [illegible] [illegible] prius vni fratre tran[illegible] [illegible] ad [illegible] frater illius rurſus [illegible] vna [illegible] [illegible], [illegible] quia vide- [illegible] [illegible] [illegible], qua egrediente [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] reduceret, in quam [illegible] [illegible] expleta ſalubris tranſ- uectio nulla [illegible] [illegible].

De [illegible].

[illegible] pedes [illegible], & in la[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quarta pars en- [illegible] [illegible] 5. qua- [illegible] merun[illegible] [illegible] [illegible].

De campo [illegible].

[illegible] pertic[illegible], & vtriuſq; frontis [illegible] 60. [illegible], iunge vtriuſq; [illegible] med[illegible], fiunt 160. Ex [illegible] aſ- [illegible] partem, [illegible] & multiplica [illegible], fiunt [illegible]. deinde [illegible] 12. [illegible] & [illegible] eoſdem [illegible] 17. partes & reperiuntur 57. Tot ſunt in huius a[illegible] numero.

Aliud.

Duæ [illegible] campi longitudines faciunt 62. duc me- [illegible] campi latitudines [illegible] duc [illegible] [illegible] fiunt [illegible]. [illegible] per [illegible] partem bis, [illegible] 5. [illegible] [illegible] numero 7.

Aliud.

Iunge duas latitudines [illegible], fiunt 6[illegible]. & duc me- [illegible] 3[illegible]. & [illegible] pedes 18. habet: duc [illegible] de 18. fiunt 9. duc [illegible] fiunt 260. [illegible] [illegible] per 12. partem, fiunt 22. & [illegible] 22. [illegible] per 11. partem [illegible], & fi- [illegible] & [illegible] 2. [illegible] ergo [illegible] in [illegible] 2. & 5. pars de 21 [illegible] 1. & per- [illegible].

Aliud.

Quarta [illegible] campi, qui 400. [illegible] 1100. [illegible] per [illegible] multiplica [illegible], id eſt [illegible] duxeris, [illegible] [illegible] dere debes, & [illegible] de [illegible] [illegible] 3. [illegible] [illegible] 69. tot [illegible] ar- [illegible]nos huiuſmo[illegible] includit.

De campo, cane & lepore.

Longitudo huius campi, habet pedes 150. duc mediam de 150. fiunt 8[illegible]. canis vero [illegible] in vno ſaltu pedes 9. [illegible] 75. nouies [illegible], fiunt 675. tot pedes leporem per- [illegible] [illegible], quouſque eum compr[illegible] [illegible] vero quia lupus, 7. pedes in vno [illegible] [illegible] duc ipſos 75. [illegible], fiunt 526. tot pedes lupus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit.

De ciuitate quadrangula.

Si fuerint [illegible] ciuitatis longitudines iunctæ fa- ciunt [illegible] [illegible] latitudines iunctæ fi- unt 1[illegible]. ergo duc mediam de 1200. fiunt 600. rurſuſque duc mediam de 210[illegible]. fiunt [illegible]0. & quia vna[illegible] domus habet in longo pedes 40. & in lato pedes [illegible]. [illegible] [illegible], fiunt 26. atque iterum [illegible]. fi- [illegible] 2[illegible]. [illegible] ergo 26. ducti, fiunt [illegible]. tot [illegible] capien- pæ ſunt. Duo igitur huius ciuitatis latera [illegible] fiunt 200 atque duc mediam de 200. fiunt 100. ſed quia in fronte habet pedes 90. duc mediam de 90. fiunt 45. [illegible] quia lon- gitudini [illegible] vniuſquiſque domus habet pedes [illegible] ipſa- rum habet pedes 10. duc 20. partem de 100. fiunt 5. & pars [illegible] agenar 14 ſunt, duc igitur quinquies 4. fiunt 20. tot domos huiuſmodi capienda eſt ciuitas.

Aliud.

In huius ciuitatis ambitu, 8000. pedum numerantur, qui ſub vtraltera proportione diuiduntur in [illegible]. & in 3200. [illegible] autem longitudo domorum in illis, latitudo verſatur, [illegible] vtraq; ſumma mediam [illegible], & remanent de maiori 2400. de minore vero 1600. hos igi- tur [illegible] diuide in [illegible], & in [illegible] 20. per- ſimque maior ſumma, id eſt 2400. [illegible] partit[illegible], octoagies triginta dinumerantur, duc octoagies [illegible]. & fiunt 6400 Tot in huiuſmodi ciuitate domus ſecundum propoſitio- nem ſuprascriptam conſiſtere poſſunt.

De baſilica.

14[illegible] pedes longitudinis implent 126. latercul[illegible]: & 120. pedes latitudinis, 120. lateculi. [illegible] quia vnuſquiſque laterculus in latitudines, pedis menſuram habet, multiplicataque 1[illegible] vicies 126. in 1512[illegible] ſumma concreſcit. Tot igitur in huiuſmodi baſilica lateculi pauimétu cotingere poſſunt.

De cauana.

In [illegible] autem quaterdecies 7. numerantur in 64. verò ſedecies quaterni continebantur: ex quibus 4. ad pruiú deputantur, quod in longitudinem ipſius cauanę dicitur. Quia ergo in 60. quindecies quaterni ſunt. & in 1[illegible]. quaterdecies 7. duc quindecies 14. fiunt 21[illegible]. [illegible] et cupas, iuxta ſuprascriptam magnitudinem in huiuſmodi cauana contineri poſſunt.

De patrefamilias.

Duc ſemel ternos, fiunt 3. hoc eſt vnus vir 3. modios accepit: ſimiliter & quinquies binis fiunt 10. hoc eſt 5. mulieres acceperunt modios 10. duc vero ſepties binos, fiunt 14. hoc eſt 14. infantes acceperunt modios 7. iūge ergo 1. & 2. & 14. fiunt 20. hæc ſunt famil[illegible] 20. ac deinde iunge 3. & 7. & 1[illegible]. fiunt 20. hæc ſunt modia 20. Sunt ergo ſimul familiæ 20. & modii 20.

Aliud.

Si duxeris ternos 3. fiunt 9. & ſi duxeris quinquies binos, fiunt 10. ac deinde duc [illegible] bis ſemis, fiunt 11. hoc eſt [illegible] acceperunt modios 9. & 5. mulieres acceperunt 10. & 22. infantes acceperunt modios 11. quod ſimul iuncti 3. & 5. & 22. faciunt familiæ 30. rurſuſq; 9. & 11. & 10, ſimul iuncti, faciunt modios 30. quot ſunt ſimul familiæ 30. & modij [illegible] tantum 30.

Aliud

Duc ſexies 3. fiunt 18 & duc vicies binos fiunt 40. duc vero ſexagies quaternos ſemis fiunt 32. id eſt 6. viri acceperunt modios 18. & 20. mulieres acceperunt modios 40. & 64. infantes acceperunt modios 32. quod ſimul iuncti, [illegible] 6. & 2[illegible]. & 64. familias 90. efficiunt iterumq; iunge 18. & [illegible]. & [illegible]. fiunt 90. qui faciunt modios 90. quod ſimul iuncti faciunt familias 90. & modios 90. tantum 37.

Aliud.

Vndecim terni fiunt 33 & 15. bis ducti, fiunt 30. duc verò octoagies [illegible] ſemis fiunt 37. id eſt 11. viri acceperūt 37. quod ſimul iuncti 11 eſt 11. & 15. & 74. fiunt 100. quæ ſunt familiæ 100. ſimiliter iunge 33. & 30. & 37. fiunt 100. qui ſunt modij 100. hi ergo ſimul iunctis, habes familias 100. & modios 100.

De animalibus emptis.

Iunge ergo 9. & 3. fiunt 12. 12 namque vnciæ libram faciunt: proinde iunge ſimul 7. & 5 faciunt iterum 12. ideoq; [illegible] 12. faciunt 24. 24 autem vnciæ faciunt 2. libras, id eſt ſolidos 40. deinde duc, quia [illegible], &c.

Reliquas ſolutiones deſiderātur. poteſt autē quiſq; ratione arithmetica Propoſitiones illas ſoluere. ita ad exercendum ingenium, omnibus valebunt.

BEDAE PRESBYTERI PRAEFATIO IN LIBELLVM DE RATIONE CALCVLI.

VNitas illa, vnde omnis multitudo numerorum procedit, quæ propriè ad Arithmeticam diſciplinam pertinet, quia vere ſimplex eſt, & nulla partium congregatione ſubſiſtit, nullam vtique recipit ſectionem. De cæteris verò rebus, licet aliquid tale ſit, vt propter integritatem ac ſoliditatem ſuam, vnitatis meruerit vocabulo nuncupari: tamen quod compoſitum eſt, diuiſioni neceſſario ſubiacebit. Nihil enim in tota rerum natura, præter memoratam numerorum vnitatem, niſi vnum inueniri poteſt, quod non vlla omnino valeat diuiſione diſtribui. Quod ideo fit, quia non ſimplicitate, ſed compoſitione ſubſiſtit. Dicitur enim Vnus homo, vnus equus, vnus dies, vna hora, vnus nummus, vnum templum, & alia huiuſmodi innumerabilia: quæ licet vnitatis ſint ſortita vocabulum, tamen pro cauſæ atq; rationis neceſsitate diuiduntur. Ad huius diuiſionis compendium tale calculandi argumentum antiqui commenti ſunt, vt omnis integritas diuidenda rationabili, per illud poſsit partitione ſecari, ſiue id corpus, ſiue res incorporea ſit, quod diuidendum proponitur. In hoc argumento Vnitas, Aſsis vocatur: cuius partes iuxta proportionalitatem ſuam proprijs ſunt infinitè vocabulis. Notis etiam ad hoc excogitatis, per quas eadem vocabula exprimantur, vt per diſcretionem nominum, & notas nomioibus affixas, vniuſcuiuſque particulæ notio faciliùs aduertatur.

De Aſſe & partibus eius.

Et Aſsis quidem, qui per I literam, ſicut in numeris Vnum ſcribi ſolet, exprimitur, duodecim partes habet: quarum ſi vnam detraxeris, reliquæ vndecim partes Labus dicuntur. Illa vero quam detraxiſti, id eſt duodecima, vncia vocatur.

Si duas ſuſtuleris: decem reſiduæ appellantur Dextans, & quod ſuſtuliſti, id eſt duæ, Sextans nominatur.

At ſi tres dempſeris, nouem quæ remanſerunt Dodrans nuncupantur: & tres demptæ, Quadrans vocantur.

Quod ſi quatuor tollere velis, octo reliquas Biſſem, vel Beſſem: & quatuor, Trientem nominabis.

Quinque vero ſublatis, ſeptem reſiduas Septuncem: & quinque ſublatas, Quincuncem, vel Quinquncem placuit appellari.

Quum vero per medium fuerit facta diuiſio, vtrunque dimidium ſenis partibus conſtans, Semiſſem vocitarunt.

Vnciam autem & dimidiam, Seſcunciam vel Seſqunciam, aut Seſquiunciam nuncuparunt.

Poſtremò, Vnciæ dimidium, Semunciam appellarunt.

Iam reliquæ Minutiæ, quarum congeſtione Dimidium vnciæ conficitur: vt ſunt Sicilici, Sextulæ, & cætera, melius ex ipſius calculi inſpectione cognoſcuntur.

MODVS CALCVLI.

INcipit autem idem Calculus à Mille, & vſque ad Quinquaginta milia progreditur.

Sed primò per duplicationem,

Poſtea per triplicatioem.

Deinde per cæteras Multiplicationes incrementa capiens tanta numeroſitate concreſcit, vt vſque ad infinitum, quantitatis eius ſumma perueniat.

Scribitur vero lineis à ſuperiori parte in inferiorem deſcendentibus, ſuperius milium ſummas ex multiplicatione venientes, inferius diuiſionum minutias lineis continentibus, à quibus tamen in legendo principium eſt faciendum: & ſic ſurſum verſus eundem, quouſque ad Milium ſummam, quæ ex illa multiplicatione paulatim accreſcit, legendo veniatur.

Incipiendumque à dimidia Sextula per duplicationem vſque ad II. id eſt duo millia.

Inde iterum per triplicationem, à dimidia Sextula vſq; ad III. hoc eſt tria millia.

Tum à dimidia Sextula per quadruplicationem vſque ad IIII. ſcilicet, quatuor millia.

Et ſic deinceps vſque ad finem.

De numerorum conſonantia.

¶ Finales ergo ſunt lychanos hypaton, hypate meſon, parhypate meſon, lichanos meſon. Omnis ergo par & ſubiugalis eius, id eſt primi ac ſecundi, tota melodia lychanos hypaton autore regitur & finitur. Secundi vero & ſubiugalis eius, id eſt tertij ac quarti, hypate meſon regitur & finitur. Tertij cum ſuo ſubiugali, id eſt quinti ac ſexti, parhypate meſon regitur ac finitur. Quarti cum ſuo ſubiugali, id eſt ſeptimi ac octaui, lychanos meſon regitur ac finitur. Et hæc eſt regula inchoandi ad quodlibet medium, vt nec ſupra quintum ſuperiorem locum, nec infra quintum inferiorem aliquando incipiant: ſed inter eas octo voces, vel aliquando nouem, initia ſua cohibeant.

Notandum verò eſt, quòd quinto ſemper loco ſuperioribus cum inferioribus finalibus quædam talis eſt concordia, vt aliqu. &c.

Reliquum deſideratur.

Dupli.		Tripli.		Quadrupli.	
2000	1000	3000	1000	4000	1000
1800	900	2700	900	3600	900
1600	800	2400	800	3200	800
1400	700	2100	700	2800	700
1200	600	1800	600	2400	600
1000	500	1500	500	2000	500
800	400	1200	400	1600	400
600	300	900	300	1200	300
400	200	600	200	800	200
200	100	300	100	400	100
180	90	270	90	360	90
160	80	240	80	320	80
140	70	210	70	280	70
120	60	180	60	240	60
100	50	150	50	200	50
80	40	120	40	160	40
60	30	90	30	120	30
40	20	60	20	80	20
20	10	30	10	40	10
18	9	27	9	36	9
16	8	24	8	32	8
14	7	21	7	28	7
12	6	18	6	24	6
10	5	15	5	20	5
8	4	12	4	16	4
6	3	9	3	12	3
4	2	6	2	8	2
2	1	3	1	4	1
1 sss	sss.	2 ss.	sss.	3 ss	sss.
1 ss	sss	2 s	sss	3 .ss	sss
1 s	ss.	2 .s.	ss.	3	ss.
1 .ss	ss	2	ss	2 ss	ss
1 .s	s.	1 ss.	s.	2 .ss	s.
1	s	1 s	s	2	s
sss	.ss.	1 .s.	.ss.	1 ss	.ss.
ss	.ss	1	.ss	1 .ss	.ss
s	.s.	ss.	.s.	1	.s.
.ss	.s	s	.s	ss	.s
.s.	.s.	.ss s.	℈	s	℈
.s	/	.s.	/	.ss	/
/	s.	℈	s.	.s	s.
s. o	oo	/	oo	/ oo	oo
s.	ↄ	s. ↄ	c	/	ↄ
oo	o	s.	o	s. o	o
θ	φ	ↄ	φ	oo	φ
1		2		3	

Quin-

Quincupli.		Sexcupli.		Septupli.	
5000	1000	6000	1000	7000	1000
4500	900	6400	900	6300	900
4000	800	4800	800	5800	800
3500	700	4200	700	4900	700
3000	600	3600	600	4200	600
2500	500	3000	500	3500	500
2000	400	2400	400	2800	400
1500	300	1800	300	2200	300
1000	200	1200	200	1400	200
500	100	600	100	700	100
450	90	540	90	630	90
400	80	480	80	560	80
350	70	420	70	490	70
300	60	360	60	420	60
250	50	300	50	350	50
200	40	240	40	280	40
150	30	180	30	210	30
100	20	120	20	140	20
50	10	60	10	70	10
45	9	54	9	63	9
40	8	47	8	56	8
35	7	42	7	49	7
30	6	36	6	42	6
25	5	30	5	35	5
20	4	24	4	28	4
15	3	18	3	21	3
10	2	12	2	14	2
5	1	6	1	7	1
4 s.	sss.	5 .s.	sss.	6 .ss.	sss.
4 .s	sss	5	sss	5 .sss	sss
3 .ss.	ss.	4 s	ss.	5 .s.	ss.
3 ss	ss	4	ss	4 ss	ss
2 sss.	s.	3 s	s.	4 /	s.
2 s	s	3	s	3 s	s
2 /	.ss.	2 s	.ss.	2 sss.	.ss.
1 ss	.ss	2	.ss	1 .ss	.ss
1 .s.	.s.	1 s.	.s.	1 ss.	.s.
sss	.s	1	.s	1 .s.	.s
ℨ s.	ℨ	ss.	ℨ	sss s.	ℨ
.ss.	/	s	/	s.	/
s. s.	s.	ss.	s.	.s. s.	s.
/ s. o	oo	.s	oo	.s oo	oo
/ ɔ	ɔ	ℨ	ɔ	ℨ ɔ	ɔ
s. oo	o	/	o	/ o	o
oo φ	φ	s.	φ	s. φ	φ
4		5		6	

Octupli.		Nonecupli.		Decupli.	
8000	1000	9000	1000	10000	1000
7200	900	8100	900	9000	900
6400	800	7200	800	8000	800
5600	700	6300	700	7000	700
4800	600	5400	600	6000	600
4000	500	4500	500	5000	500
3200	400	3600	400	4000	400
2400	300	2700	300	3000	300
1600	200	1800	200	2000	200
800	100	900	100	1000	100
720	90	810	90	900	90
640	80	720	80	800	80
560	70	630	70	700	70
480	60	540	60	600	60
400	50	450	50	500	50
320	40	360	40	400	40
240	30	270	30	300	30
160	20	180	20	200	20
80	10	90	10	100	10
72	9	81	9	90	9
64	8	72	8	80	8
56	7	63	7	70	7
48	6	54	6	60	6
40	5	45	5	50	5
32	4	36	4	40	4
24	3	27	3	30	3
16	2	18	2	20	2
8	1	9	1	10	1
7 .ss	sss.	8 .s.	sss.	9 .s	sss.
6 ss	sss	7 s	sss	8 .ss	sss
5	ss.	6 ss.	ss.	6 s	ss.
5 .ss	ss	6	ss	6 ss	ss
4 ss	s.	5 .s.	s.	5 sss	s.
4	s	4 s	s	5	s
3 .ss	.ss.	3 ss.	.ss.	4 .s	.ss.
2 .ss	.ss	3	.ss	3 .ss	.ss
2	.s.	2 .s.	.s.	2 s	.s.
2 .ss	.s	1 s	.s	1 ss	.s
1	℈	1 ℈	℈	1 ℈	℈
ss	/	ss.	/	sss	/
.ss	s.	.ss s.	s.	.ss.	s.
.s s.o	oo	.s.	oo	.s. oo	oo
.s	ɔ	s. o	ɔ	s. s.	ɔ
/ oo	o	℈	o	℈ o	o
.s. o	ɸ	s. ɔ	ɸ	.s oo	ɸ
7		8		9	

Vndecupli.

11000	1000
9900	900
8800	800
7700	700
6600	600
5500	500
4400	400
3300	300
2200	200
1100	100
990	90
880	80
770	70
660	60
550	50
440	40
330	30
220	20
110	10
99	9
88	8
77	7
66	6
55	5
44	4
33	3
22	2
11	1
10 /	sss.
9 .s	sss
8 .s.	ss.
7 .s‡	ss
6 ss.	s.
5 s	s
4 s.	.ss.
3 ss	.ss
2 ss.	.s.
1 sss	.s
1 .sss.	℈
sss.	/
.ss. s	s.
.s. s. o	oo
.s s. ɔ	ɔ
℈ oo	o
s. ɔ o	φ

10.

Duodecupli.

1200	1000
10800	900
9600	800
8400	700
7200	600
6000	500
4800	400
3600	300
2400	200
1200	100
1080	90
960	80
840	70
720	60
600	50
480	40
360	30
240	20
120	10
108	9
96	8
84	7
72	6
60	5
48	4
36	3
24	2
12	1
11	sss.
10	s
9	ss.
8	ss
7	s.
6	s
5	ss.
4	.ss
3	.s.
2	. .s
1 s	℈
1	/
s	s.
.ss	oo
.s.	ɔ
.s	o
/	φ

11

Tredecupli.

13000	1000
11700	900
10400	800
9100	700
7800	600
6500	500
7000	400
4900	300
3700	200
2300	100
1170	90
1040	80
910	70
780	60
650	50
520	4ɔ
390	30
260	20
130	1 0
117	9
104	8
91	7
78	6
65	5
52	4
39	3
26	2
13	1
11 sss.	sss.
10 sss	sss
9 ss.	ss.
8 ss	ss
7 s.	s.
6 s	s
5 .ss.	.ss.
4 .ss	.ss
3 .s.	.s.
2 .s	.s
1 s. s.	℈
1 /	/
.s. s. ℈	s.
.ss oo	oo
.s. ɔ	ɔ
.s ı	o
/ φ	φ

12.

Quadrecupli.		Quindecupli.		Sedecupli.	
14000	1000	15000	1000	16000	1000
12600	900	13500	900	14400	900
11200	800	12000	800	12800	800
9800	700	10500	700	11200	700
8400	600	9000	600	9600	600
7000	500	7500	500	8000	500
5600	400	6000	400	6400	400
4200	300	4500	300	4800	300
2800	200	3000	200	3200	200
1400	100	1500	100	1600	100
1260	90	1350	90	1440	90
1120	80	1200	80	1280	80
9080	70	1050	70	1120	70
8060	60	900	60	960	60
700	50	750	50	800	50
560	40	600	40	640	40
420	30	450	30	480	30
280	20	300	20	320	20
140	10	150	10	160	10
126	9	135	9	144	9
112	8	120	8	128	8
98	7	105	7	112	7
84	6	90	6	96	6
70	5	75	5	80	5
56	4	60	4	64	4
42	3	45	3	48	3
28	2	30	2	32	2
14	1	15	1	16	1
12 sss	sss.	13 ss.	sss.	14 ss	sss.
11 s	sss	12 s	sss	13 .ss	sss
10 s	ss.	11 .s.	ss.	12	ss.
9 .ss	ss	10	ss	10 ss	ss
8 .s	s.	8 ss.	s.	9 .ss	s.
7	s	7 s	s	8	s
5 sss	.ss.	6 .s.	.ss.	6 ss	.ss.
4 ss	.ss	5	.ss	5 .ss	.ss
3 s	.s.	4 ss.	.s.	4	.s.
2 .ss	.s	3 ss.	.s	3 ss	.s
1 ss.	℞	1 sss s.	℞	2	℞
1 .s	/	L. s.	/	1 .ss	/
s	s.	s. s.	s.	ss	s.
.ss s. o	oo	..ss	oo	ss oo	oo
.s. s.	ɔ	.s s. ɔ	ɔ	.ss	ɔ
.s oo	o	s. s.	o	.ss. o	o
/ o	φ	./ ɔ.	φ	./ oo	φ
13		14		15	

2. ſolidos acciperent, cùm hoc conſpexiſſent, dixerunt adinuicem, diuidamus eos, diuidentes autem & vendentes ſicut emerant, fecerunt lucrum. Dicat qui valet, inprimis quot porci fuerunt, & diuidat ac vendat, & lucrum faciat, quod facere de ſimul venditis non valuit libras 30.

De diſco.

Eſt diſcus qui penſat libras 30. ſiue ſolidos 600. habens in ſe aurum, argẽtum, auricalchum & ſtannum: quantũ habet auri, ter tantum habet argenti: quantũ habet argenti, ter tantum auricalchi: quantum auricalchi, ter tantum ſtanni. Dicat qui poteſt, quantum vnaquæque ſpecies penſet.

De cupa.

Eſt cupa vna quæ centum metretas impletur capientibus ſingulis modia tria, habens fiſtulas tres, ex modiorum numero: tertia pars & ſexta, per vnam fiſtulam currit: per alteram, tertia pars ſola: per tertiam, ſexta tantum. Dicat qui vult, quod ſextarij per vnãquanq; fiſtulã cucurriſſent.

De ſago.

Habeo ſagum habentem in longitudine cubitos 100. & in longitudine 80. volo exinde per portiones ſagulos facere, ita vt vnaquæq; portio habeat in longitudine cubitos 5. & in latitudine cubitos 4. Dic ergo ſapiens, quot saguli exinde fieri poſsint.

De linteamine.

Habeo linteamen vnum, longum cubitorum 60. latum cubitorum 40. volo exinde portiones facere, ita vt vnaquæq; portio habeat in longitudine cubitos ſenos, & in latitudine quaternos, vt ſufficiat ad tunicam conſuendam. Dicat qui vult, quot tunicæ exinde fieri poſsint.

De duobus hominibus alter alterius ſororem accipientibus.

Si duo homines adinuicem alter alterius ſororem in coniugium ſumpſerit: dic (rogo) qua propinquitate filij eorum ſibi pertineant?

De duobus hominibus alter alterius matrem accipientibus.

Si duo homines alter alterius matrẽ ſimiliter in coniugiũ ſumpſerit, quali cognatione filij eorũ ſibi cõiungãtur?

De patre & filio matrem & eius filiam accipientibus.

Si relictam vel viduam & filiam illius in coniugium ducant pater & filius, ſic tamen vt filius accipiat matrem, & pater filiam: filij qui ex his fuerint procreati, dic (quæſo) quali cognatione ſubiugantur?

De patrefamilias & tribus filiis eius.

Quidam paterfamilias moriens dimiſit in hæreditate tribus filijs ſuis triginta ampullas vitreas: quarum decem fuerunt plenæ oleo: aliæ decem, dimidiæ: tertiæ decem vacuæ. Diuidat qui poteſt, oleum & ampullas, vt vnicuiq; eorum de tribus filijs æqualiter obueniat, tam de vitreis quàm de oleo.

De rege & eius exercitu in triginta villis collecto.

Quidam rex iuſsit famulo ſuo de triginta villis colligere exercitum, eo modo, vt ex vnaquaq; villa tot homines ſumeret quotquot illuc adduxiſſet. Ipſe tamen ad primam villam ſolus venit: ad ſecundam cum altero: iam ad tertiam tres venerunt. Dicat qui poteſt, quot homines fuiſſent collecti de his triginta villis.

De boue.

Bos qui tota die aratur, quot veſtigia faciat in vltima riga?

De homine.

Quæro à te, vt dicas mihi quot rigas homo facta habeat in agro ſuo, quando de vtroq; capite campi tres verſuras factas habuerit.

De duobus hominibus boues ducentibus.

Duo homines ducebant boues per viam, e quibus vnus dixit alteri: Da mihi boues duos & habebo tot boues, quot & tu habes. At ille ait: Da mihi (inquit) & tu boues duos, & habebo duplum quàm tu habes. Dicat qui velit, quot boues fuerunt, quod vnuſquiſque habuit.

De duobus fratribus ſingulas ſorores habentibus.

Tres igitur fratres erant, qui ſingulas ſorores habebant, & fluuium tranſire debebant, erat enim vnicuique illorum concupiſcentia in ſorore proximi ſui, qui venientes ad fluuium, non inuenerunt niſi paruam nauiculam, in qua non poterant amplius niſi duo ex illis tranſire. Dicat qui poteſt, qualiter fluuium tranſierunt, vt ne vna quidem earum ex ipſis maculata ſit.

De lupo & capra & faſciculo cauli.

Homo quidam debebat vltra fluuium tranſire lupum & faſciculum cauli & capram & non potuit aliam nauem inuenire, niſi quæ duos tantum ex ipſis ferre valebat: præceptum itaque ei fuerat, vt omnia hæc vltra omnino illæſa tranſiret. Dicat qui poteſt, quomodo eos illæſos vltra tranſiret.

De viro & muliere ponderantibus plauſtri pondus onuſti.

De viro & muliere, quorum vterque pondus habebat plauſtri onuſti, duos habentes infantes, inter vtroſq; plauſtrali pondere penſantes, fluuium tranſire debuerunt: nauem inuenerunt, quæ non poterat ferre niſi vnam pondus plauſtri. Transfretare faciat, qui ſe putat poſſe, ne nauis mergatur.

De hircis.

De hircis maſculo & fœmina, habentibus duos natos, libram ponderantibus, fluuium tranſire volentibus.

De campo & ouibus in eo locandis.

Eſt campus qui habet in longitudine pedes ducentos, & in latitudine pedes centum: volo ibidem mittere oues, ſic tamen vt vnaquæque ouis habeat in longitudine pedes quinque, & in lato quatuor. Dicat (rogo) qui valet, quod omnes ibidem locari poſsint.

De campo faſtigioſo.

Eſt campus faſtigioſus, qui habet in vno latere perticas centu, & in alio latere perticas centu, & in fronte perticas quinquaginta, & in medio perticas ſexaginta, & in altera fronte perticas quinquaginta. Dicat qui poteſt, quot aripennos claudere debet.

De campo quadrangulo.

Eſt campus quadrangulus, qui habet in vno latere perticas triginta, & in alio perticas trigintaduas, & in fronte perticas trigintaquatuor, & in altera fronte perticas trigintaduas. Dicat qui poteſt, quot aripennij in eo concludi debent.

De campo triangulo.

Eſt campus triangulus, qui habet in vno latere perticas triginta, & in alio perticas triginta, & in fronte perticas nouemdecim. Dicat qui poteſt, quot aripennos concludere debet.

De campo rotundo.

Eſt campus rotundus, qui habet in gyro perticas quadringentas. Dic quot aripennos capere debet.

De campo & cane ac fuga leporis.

Eſt campus qui habet in longitudine pedes centum quinquaginta, in vno capite ſtabat canis, & in altero lepus: promouit namq; canis ille poſt leporem currere: aſt vbi canis faciebat in vno ſaltu pedes nouem, lepus tranſmittebat ſeptem. Dicat qui velit, quot pedes, quotúe ſaltus vel canis perſequendo vel lepus fugiendo quoadvſque comprehenſus eſt, confecerint.

De ciuitate quadrangula.

Eſt ciuitas quadrangula, quæ habet in vno latere pedes mille centum, & in alio latere pedes mille, & in fronte pedes ſexcentos, & in altera pedes ſexcentos: volo ibidem tecta domorum ponere, ſic vt habeat vnaquæque caſa in longitudine pedes quadraginta, & in latitudine pedes triginta. Dicat qui velit, quot caſas capere valet.

De ciuitate triangula.

Eſt ciuitas triangula, quæ habet in vno latere pedes centum, & in alio centum, & in fronte pedes nonaginta: volo vt fiat ibi domorũ conſtructio, ſic tamen vt vnaquæque domus habeat in longitudine pedes viginti, & in latitudine pedes decem. Dicat quot domus capi debent.

De ciuitate rotunda.

Eſt ciuitas rotunda quæ habet in circuitu pedum octo millia. Dicat qui poteſt, quot domos capere debet, ita vt vnaquæque domus habeat in longitudine pedes triginta, & in latitudine pedes viginti.

In ba[illegible]a.

[illegible] in longitudine [illegible] & in lato pedes [illegible], [illegible] pedem [illegible] in [illegible] pedem 1. Dicat [illegible] quot [illegible] implere.

De [illegible].

Eſt cauerna quæ habet in longitudine pedes centum, & in latitudine pedes [illegible]. Dicat qui velit, quot [illegible] capere [illegible] habeat in longitudine [illegible] in [illegible] vnus habeat pedes [illegible] pedes [illegible].

De [illegible] patre [illegible].

Quidam [illegible] habens familias 20, & [illegible] dare [illegible] ri acciperent [illegible] os, & mulieres binos, [illegible] ſingula [illegible]. Dicat qui poteſt, quot viri, quot mulieres, quot [illegible] fuerunt. *Alia.*

[illegible] familias 90. [illegible] ſtes [illegible] 90 [illegible], vt viri acciperent [illegible], & infantes ſingu[illegible]. Dicat qui poteſt, quot viri, quot mulieres, aut quot infantes fuerunt.

De [illegible] patre [illegible].

Quidam [illegible] & in [illegible], qui [illegible] & mater [illegible] vncias. Contingit autem vt [illegible] id eſt puerum & puellam. Soluat [illegible] poteſt, quantum accipit mater, vel quantum filius, [illegible]. *Alia.*

[illegible] paterfamilias habuit familias 30. ſic verò [illegible] vt viri acciperent modios ternos & mulieres binos, & infantes ſingula [illegible]. Soluat qui poteſt, quot viri, quot mulieres, quot [illegible] fuerunt.

De [illegible] cuiuſdam ſenis ad puerum.

Quid[illegible] puerum, [illegible] fili, [illegible] & aliud tantum, & ter tantum, [illegible] vnum de annis meis, & impleas [illegible]. Soluat qui poteſt, quot annorum tunc temporis ipſe puer erat. *Alia.*

Quidam paterfamilias [illegible] 100. [illegible] ea vero [illegible], vt viri acciperent [illegible] ternos, & mulieres binos, & infantes ſingula [illegible]. Dicat ergo qui valet, quot viri, quot mulieres, aut quot infantes fuerunt.

De quodam ad [illegible].

Homo quidam [illegible] 6. ex quibus 5. [illegible], & 1. di[illegible] & [illegible] inter eum qui [illegible], vt per [illegible] dies 25. [illegible] mercede [illegible] diſcipulus med[illegible] de hoc quod vnus [illegible]. Dicat qui poteſt, [illegible] de illis per vnumquemque diem [illegible].

De animalibus empt[illegible].

Voluit quidam [illegible] animalia promiſcua [illegible] de ſolidis 100. ita vt equus [illegible] ſolidis [illegible], bos vero [illegible] ſolido 1. & 3[illegible] oues in ſolido 1. Dicat qui valet, quot caballi, vel quot boues, quotue fuerunt oues.

Alia.

Quidam homo voluit de 100. ſolidis animalia promiſcua emere 100. in Oriente: qui [illegible] ſuo, vt camelum in 5. ſolidos acciperet, [illegible] ſolido 1. & [illegible] in ſolido 1. compararet. Dicat qui vult, quot cameli, [illegible], ſiue oues, in negotio 100. ſolidorum fuerunt.

De homine & ouibus p[illegible].

Quidam homo [illegible] de monte oues paſcentes, & dixit: [illegible] & aliud tantum, & medietatem [illegible] & de [illegible] meo [illegible] tem, ego [illegible] cum ipſis [illegible] domum. Soluat qui poteſt, quot oues [illegible] paſcentes.

De ſode & ſcrofa.

Quidam paterfamilias [illegible] quadrangulam in qua poſuit ſcrofam quæ [illegible] 7. [illegible] cum [illegible] pepererunt [illegible] omni angulo [illegible] omnibus generaliter [illegible] 7. Dicat qui vult, [illegible] quot porci fuerunt.

De ſcala [illegible] gradus.

Eſt ſcala vna habens gradus 100. in primo [illegible] ſedebat [illegible] 1. in ſecundo 2. in tertio 3. in quarto 4. in quinto [illegible] gradu vſque ad centeſimum. Dicat qui poteſt, quot columbæ in tota [illegible] fuerunt.

De [illegible].

Homo [illegible] porcos, & [illegible] porcos [illegible] tres occiderentur. Similis [illegible]. Dicat modò qui poteſt quot porcos [illegible] de [illegible] in tres dies [illegible], [illegible] ratio in[illegible] ad [illegible] compoſita ſit.

De ſalutatione pueri ad patrem.

Quidam puer ſalutauit patrem, Aue, [illegible] pater. Cui pater, Valeas [illegible] quantum vixiſti [illegible] quos annos geminatos triplicabis, [illegible] vnum de annis meis, & habebis annos centum. Dicat qui valet, quot annorum tunc ipſe puer erat.

De columba.

Columba ſedens in arbore, vidit alias volantes, dixit eis: Vtinam [illegible] aliæ tantæ & adhuc tantæ, tunc vnà mecum centum fuiſſetis. Dicat qui poteſt, quot columbæ erant [illegible] volantes.

De ſacculo.

Quidam [illegible] per viam inuenit ſacculum cum [illegible]. Hoc quoque alij videntes dixerunt [illegible] da nobis [illegible] noluit [illegible] irruentes [illegible] ſacculum, & [illegible] ſibi quiſque ſolidos 50. dicat qui vult quot homines fuerunt.

De epiſcopo.

Quidam epiſcopus [illegible] panes 12. in clero diuidi. Præcepit enim [illegible], vt ſinguli presbyteri binos acciperent panes, [illegible] lector quartam partem, ita tamen [illegible] & panum vnus ſit numerus, dicat qui [illegible] presbyteri, vel quot diaconos, quotue lectores [illegible].

De homine ſcholaſtico obuiante.

[illegible] homo obuiauit [illegible], & dixit eis: Quanti [illegible] Vnus autem ex eis reſpondit dicens, Nolo hoc [illegible] re, Tu numera nos bis, multiplica [illegible] diuide in quatuor partes, quarta pars [illegible] cum ipſis centenarium [illegible] numerum, [illegible] qui pridem [illegible] runt [illegible] per viam.

De carpentariis.

Septem carpentarij [illegible] rotas fecerunt, dicat qui vult quot carra fecerunt.

De [illegible] vaſculo.

Centum metra vini [illegible] vt dicat qui velit, quot ſextarios capiunt, vel ipſa eadem centum metra quot meros habent.

De patre familias diſtribuente.

Quidam [illegible] quatuor filijs ſuis quatuor [illegible] valebant modia 40. in ſecundo [illegible] tertio [illegible] & in quarto 10. qui vocans diſpenſatorem domus ſuæ ait: Hæc quatuor vaſcula cum vino [illegible] diuide inter 4. filios meos. ſic tamen vt vnicuique [illegible] ſit portio, tam & in vino, quàm & in [illegible] intelligat quomodo diuidendum eſt, vt omnes [illegible] ex hoc accipere poſſint.

De camelo.

Quidam [illegible] de vna domo ſua ad alteram [illegible] 30. & [illegible] in tribus [illegible] ex vna domo [illegible] de annona [illegible] 30. & in [illegible] ſemper [illegible] vt [illegible] quomodo [illegible] fuerint.

De diſpenſatore in monaſterio

Quidam pater monaſterij habuit 12. monachos, qui conuocans diſpenſatorem domus ſuæ dedit illi oua 204. iuſſitque vt ſingulis æqualem daret ex eis omnibus portionem: ſic tamen iuſsit, vt inter 5. presbyteros daret oua 85 & inter 4. diaconos 68. & inter tres 51. dicat rogo qui valet, quot oua vnicuique ipſorum in portione euenerunt, ita vt in nullo nec ſuperabundet numerus, nec minuatur, ſed omnes, vt ſuprà diximus, æqualem in omnibus accipiant portionem.

PROPOSITIONVM SOLVTIONES.

De limace ſolutio.

IN leuca vna ſunt 1500. paſſus, 7500. pedes, 90. vnciæ, quot vnciæ, tot dies fuerunt, qui faciunt annos 246. & dies 210.

De ciconiis.

Qui primis ab illo viſi ſunt, fuerunt 35. & huius medietas medietatis ſunt 18. & huius numeri medietas ſunt 9. dic ergo ſic, 72. & 18. fiunt 90. adde 9. fiunt 99. adde loquẽtem, & habebis 100. *Alia.* 28. & 28. & tertio ſic, fiunt 84. & medietas tertiæ fiunt 14. ſunt in totum 98. adiectis duabus, 100. apparent.

De equis.

40. equi erant qui paſcebantur, alij tantum fiunt 80. medietas huius medietatis, id eſt 20. ſi addatur, fiunt 100.

De centum denariis.

Fac 9. ſcrofas & 1. verrem in 55. denarijs, & 80. porcellos in 60. ecce porci 90. in 5. reſiduis denarijs fac porcellos 10. & habebis centenarium in vtriſq; numerum.

De communi negotio.

In primis 250. porci erant, qui 100. ſolidis comparati (ſicut ſuprà dictu eſt) in 2. ſolidis, 5. porcos: quia ſiue quinquagies quinos ſiue quinquies 50. dixeris, 250. numerabis: quib. diuiſis, vnus tulit 125. alter ſimiliter 125. vnus vẽdidit deteriores 3. ſemper in ſolido: alter verò meliores duos in ſolido. Sic euenit, vt is qui deteriores vẽdidit, de 120. porcis, 40. ſolidos eſt adeptus: qui vero meliores, 60. ſolidos eſt cõſecutus: quia de inferiorib. 30. ſemper in 10. ſolidis: de melioribus autẽ 20. in 10. ſolidis ſunt venundati: & remanſerunt vtriſq; 5. porci: ex quibus ad lucrum 4. ſolidorum & 2. denarios facere potuerunt.

De diſco.

Aurum penſat vncias 9. argentum penſat ter 9. vncias, id eſt libras 2. & vncias 3. aurichalcum penſat ter libras 2. & ter 3. vncias, id eſt libras 6. & vncias 9. ſtannum penſat ter libras 6. & ter 9. vncias, hoc eſt libras 20. & vncias 3. Et 9. vnciæ & 2. libræ cum 3. vncijs, & 6. libræ cum 9. vncijs, & 20. libræ cum 3. vncijs adunata 30. libras efficiut. Itẽ aliter ad ſolidum: aurum penſat ſolidos argenteos 15. argentum ter 15. id eſt 45. aurichalcum ter 45. id eſt 135. ſtannum ter 135. hoc eſt 405. iunge 405. 135. & 45. & 15. & inuenies ſolidos 100. quod ſunt libræ 30.

De cuppa.

Per primam fiſtulam 3600. ſextarij cucurrerunt: per ſecundam, 2400. per tertiam, 1200.

De ſago.

De 400. 80. pars 5. ſunt: & de 100. 4. Siue ergo octogies 5. ſiue centies 4. dixeris, ſemper 400. inuenies, tot ſagi erunt. Decima pars ſexagenarij, 6. ſunt: decima verò quadragenarij, 4. ſunt. Siue ergo decimam ſexagenarij, ſiue decimam quadragenarij decies miſeris, 100. portiones, 6. cubitorum longas, & 4 cubitorum latas inuenies.

De ampullis relictis.

Tres igitur ſunt filij & 30. ampullæ, ampullarum autem quædam 10. ſunt plenæ, & 10. mediæ, & 10. vacuæ. Duc ter decies, fiunt 30. vnicuique filio veniunt 10. ampullæ in portionem, diuide autem per tertiam partem, hoc eſt da primo filio 10. ſemis ampullas, deinde da ſecundo 5. plenas, & 5. vacuas: ſimiliterq; dabis tertio, & erit trium æqua germanorum diuiſio, tam in oleo, quàm & in vitro.

De exercitu in 30. villis collecto.

	1		2
	2		4
	3		8
	4		16
	5		32
	6		64
	7		128
	8		256
	9		512
	10		1024
	11		2048
	12		4096
	13		8192
	14		16384
In villa	15	fuerunt collecti milites	32768
	16		65536
	17		131072
	18		262144
	19		524288
	20		1048576
	21		2097152
	22		4194214
	23		8388428
	24		16776856
	25		33553712
	26		67107424
	27		134214848
	28		268429696
	29		536859392
	30		1073718184

De veſtigiis boum.

Nullum omninò bos veſtigium in vltima riga facit, eo quod ipſe præcedit aratrum, & hunc aratrum ſequitur. quotquot enim hic præcedendo inexculta terra veſtigia facit, tot ille ſubſequens excolendo reſoluitur. Propterea illi⁹ omnino nullu reperitur, id eſt in vltima riga veſtigiũ.

De rigis quas facit homo.

Ex vno capite campi tres, & ex altero, quæ faciunt rigas verſuras ſeptem.

De boue ducto.

Prior qui dari ſibi duos rogauit boues, habebat 4 at vero qui rogabatur habebat 8. dedit quippe rogatus poſtulanti duos, & habuerunt vterq; 6. qui. n. propior acceperat, reddidit 2. dandi priori qui habebat 6. & habuit 8. quod eſt duplum à 4. & illi remanſerunt 4. quod eſt ſimplum ab 8.

De ſororibus.

Primò omnium ego & ſoror mea introiſſemus in nauim & transfretaſſemus vltra, transfretatoq; fluuio dimiſiſſem ſororem de naui & reduxiſſem nauim ad ripam: tunc vero introiſſent ſorores duorũ virorũ, illorum videlicet qui ad littus remanſerant: illis itaq; fœminis naui egreſsis, ſoror mea quæ prima tranſierat, intraret, ad me nauimq; reduceret: illa egrediente foras, duo in naui fratres intraſſent, vltraque veniſſent: tunc vnus ex illis vnà cum ſorore ſua nauim ingreſſus, ad nos transfretaſſet: ego & ille qui nauigauerat, ſorore mea remanente foris, vltra veniſſemus: noſque ad littora vectos, vna ex illis duabus quælibet mulieribus, vltra nauim reduceret, ſoror æquè mea ſecum recepta, pariter ad nos vltra veniſſent: & ille cuius ſoror vltra remanſerat nauim ingreſſus, eam ſecum vltra reduceret. Tali igitur ſicque ſollicitante ſtudio, facta eſt nauigatio, nullo fuſcante inquinationis contagio.

De lupo & capra.

Simili nanq; tenore ducerẽ prius capram & dimitterẽ foris lupum & caulem: tunc deinde venirem, lupumque vltra tranſirem, lupoq; foris miſſo: rurſuſq; caprã naui re-

c[illegible]m vltra [illegible], [illegible] mi[illegible], [illegible] fila tranſ[illegible] vltra, atq; [illegible] congreſſum, cum[illegible]que [illegible] vltra [illegible], que la[illegible], facta erit re[illegible] ſine vlla [illegible] laceratione.

De [illegible].

Eodem quoq; ordine, vt ſuperius, prius intraſſent duo infantes, & tranſiſſent, vnuſq; ex illis reduceret nauem: tunc mater nauem ingreſſa tranſiſſet, deinde filius eius reduceret nauem, qua [illegible] frater illius nauem ingreſſus, ambo vltra tranſirent, rurſumq; [illegible] qui ante tranſierat [illegible], [illegible] ad fratrem reduceret, iamq; [illegible] ingre[illegible] ambo, & [illegible] tali ſub remigante [illegible] nauigio, forſitan ſine naufragio.

Aliud.

Similiter vt ſuperius tranſiſſent prius duo infantes, & vnus ex illis nauem reduceret: in qua pater ingreſſus, vltra tranſiſſet. Et ille infans vnus, [illegible] frater tranſ[illegible], nauem ad ripam reduceret [illegible] frater ille [illegible] ambo vltra veniſſent. [illegible] ex illis [illegible] alter ad matrem reduceret nauem, in qua [illegible] nauem mater ingreſſa vltra veniſſet: qua egrediente [illegible], filius eius [illegible] cum fratre [illegible], [illegible] ad fratrem vltra reduceret, in qua am[illegible] vltra veniſſent, & [illegible] ſalubriter tran[illegible] formidine [illegible].

De campo & ouibus.

[illegible] pedes [illegible], & in [illegible] turi. [illegible] de[illegible] inde 10. [illegible] par[illegible] ergo 40. [illegible] 5. qua[illegible], [illegible] implent numerum: tot [illegible] collocari poſſunt.

De campo faſtigioſo.

[illegible] longus campi 100. perticas, & vtriuſq; frontis [illegible] dictas vero 60. in [illegible], iunge vtriuſq; [illegible] cum medietate, & fiunt 160. Ex ipſis aſſume 3. partem, id eſt 53. & multiplica centies, fiunt 5300. [illegible] in 12. æquas partes, & inueniuntur [illegible]. item eaſdem diuide in 12. partes & reperiuntur 37. Tot ſunt in huius [illegible] numero.

Aliud.

Duæ [illegible] campi [illegible] faciunt 62. duc mediam de 62. [illegible] campi latitudine [illegible] 66. [illegible] vero [illegible] de 66. fiunt 33. duc [illegible] 33, fiunt 1023. [illegible] per 12. partem bis, [illegible] 20. [illegible] 7. [illegible] numero 7.

Aliud.

Iunge duas latitudines [illegible] campi, fiunt 6[illegible]. & duc medium de 6[illegible], fiunt 3[illegible]. & quia in fronte pedes 18. habet: duc [illegible] de 18. fiunt 9. duc vero [illegible], fiunt 26[illegible]. [illegible] 12. [illegible] per 12. partem, fiunt 22. [illegible] 22. & eius per 12. partem [illegible], & fi[illegible]. & remanent [illegible] pars [illegible] ergo arpenni in [illegible] 2. & 3. pars de arpenni [illegible] 1. & per[illegible] 12. & dimidia.

Aliud.

Quarta quidem pars [illegible] campi, qui 400. includitur [illegible], in 100 conſiſtit: hos ſi per ſemetipſos multiplicaueris, id eſt ſi centies duxeris, [illegible] in 12. partes diuiſere debes, & [illegible] duodecima eſt 833. [illegible] iterum in 12. partitus fueris, [illegible] 69. tot [illegible] arpennos huiuſmodi campus includit.

De campo, cane & lepore.

Longitudo huius campi, habet pedes 150. duc mediam de 150. fiunt 8[illegible]. canis vero [illegible] in vno ſaltu [illegible] 9. [illegible] nouies [illegible], fiunt 675. tot pedes leporem per[illegible]do canis [illegible], quo [illegible] eum comprehendit [illegible] tenaci: at vero quia lupus, 7. pedes in vno ſaltu [illegible] ipſi [illegible], fiunt 526. tot pedes lupus ingien[illegible] curſu fuit.

De ciuitate quadrangula.

Si fuerunt [illegible] latitudines iunctæ faciunt [illegible] latitudines [illegible]

unt 1[illegible]. ergo duc mediam de 120[illegible]. fiunt 60[illegible]. rurſus pe[illegible] mediam de 210[illegible]. fiunt 10[illegible]. & quia [illegible] habet in longo pedes 40. & in lato ped[illegible] 40. partem [illegible], fiunt 26. atque iterum [illegible], fiunt 20. [illegible] 26. d[illegible], fiunt 52[illegible] tot [illegible] capere [illegible] paſſum. Duo igitur huius [illegible] latera [illegible] fiunt 200 atque duc mediam de 200. fiunt 100. ſed quia in fronte habet pedes 90. duc mediam de 90. fiunt 45. & quia longitudo vniuſcuiuſq; domus habet pedes 20. latitudo ipſa[illegible] habet pedes 1[illegible]. duc 20. partem de 100. fiunt 5. & part[illegible] quadrageſima [illegible] 4. [illegible], duc igitur quinquies 4. fiunt 20. tot domus huiuſmodi capienda eſt ciuitas.

Aliud.

In huius ciuitatis ambitu, 8000. pedum numerantur, qui [illegible] proportione diuiduntur in 4800. & in 3200. [illegible] autem longitudo domorum in illis, latitudo [illegible], [illegible] de vtraq; ſumma med[illegible] m, & remanent [illegible] maiori 2400. de minore vero 1600. hos igitur 16[illegible] diuide in vicenos, & inuenies octoagies [illegible] ſumpſe maior ſumma, id eſt 2400. in 30. partiti, octoagies triginta [illegible] numerantur, duc octoagies 80. & fiunt 6400. Tot in huiuſmodi ciuitate domus ſecundum propoſitionem ſuprascriptam conſtitui poſſunt.

De baſilica.

140. pedes longitudinis implent 126. laterculi: & 120. pedes latitudinis, 120. laterculi: quia vnuſquiſq; laterculus in latitudine [illegible]s, pedis menſuram habet, multiplica itaquo 100. vicies 126. in 1512[illegible] ſumma conſurgit. Tot igitur in huiuſmodi baſilica laterculi, pauimētu contingere poſſunt.

De cauana.

In 100. autem quaterdecies 7. numerantur in 64. verò ſedecies quaterni continentur: ex quibus 4. ad [illegible] deputantur, quod in logitudinem ipſius cauanę dicitur. Quia ergo in 60. quindecies quaterni ſunt & in 1[illegible]. quaterdecies 7. duc quindecies 14. fiunt 2[illegible]. Tot cupæ, iuxta ſuprascriptam magnitudinem in huiuſmodi cauana contineri poſſunt.

De patrefamilias.

Duc ſemel ternos, fiunt 3. hoc eſt vnus vir 3. modios accepit: ſimiliter & quinquies binis fiunt 10. hoc eſt 5. mulieres acceperunt modios 10. duc vero ſepties binos, fiunt 14. hoc eſt 14. infantes acceperunt modios 7. iūge ergo 1. & 2. & 14. fiunt 20. hæc ſunt familiæ 20. ac deinde iunge 3. & 7. & 1[illegible]. fiunt 20. hæc ſunt modi 20. Sunt ergo ſimul familiæ 20. & modii 20.

Aliud.

Si duxeris ternos 3. fiunt 9. & ſi duxeris quinquies binos, fiunt 10. ac deinde duc vicies bis ſemis, fiunt 11. hoc eſt 3. viri acceperunt modios 9. & 5. mulieres acceperunt 10. & 22. infantes acceperunt modios 11. quod ſimul iuncti 3. & 5. & 22. faciunt familiæ 30. rurſuſq; 9. & 11. & 10, ſimul iuncti, faciunt modios 30. quot ſunt ſimul familiæ 30. & modij 30. tantum 36.

Aliud

Duc ſexies 3 fiunt 18. & duc vicies binos fiunt 40. duc vero ſexagies quaternos ſemis fiunt 32. id eſt 6. viri acceperunt modios 18. & 20. mulieres acceperunt modios 40. & 64. infantes acceperunt modios 32. quod ſimul iuncti, id eſt 6. & 20. & 64. familias 90. [illegible] ciunt: iterumq; iunge 18. & [illegible]. & [illegible] fiunt [illegible]o. qui faciunt modios 90. quod ſimul iuncti faciunt familias 9[illegible] & modios 90. tantum 37.

Aliud.

V[illegible] terni fiunt 3[illegible] & 15. bis ducti, fiunt 30. duc vero oc[illegible] quatuor ſemis fiunt 37. id eſt 11. viri acceperūt 37. quod ſimul iuncti id eſt 11. & 15. & 74. fiunt 10[illegible] quæ ſunt familiæ 100. ſimiliter iunge [illegible]. & 3[illegible]. & 37. fiunt 100 qui ſunt modij 100. his ergo ſimul iunctis, habes familias 100. & modios 100.

De animalibus emptis.

Iunge ergo 9. & 3. fiunt 12. 12 namque vnciæ libram faciunt pro[illegible] iunge ſimul 7. & 5 faciunt iterum 12. ideoq; bis 12. faciunt 24. 24 autem vnciæ faciunt 2. libras, id eſt ſolidos 40. deinde duc, quia [illegible], &c.

Reliquæ ſolutiones deſiderantur poteſt autē quiſq; ratione arithmetica Propoſitiones [illegible] ſoluere: ita ad exercendum ingenium, omnia valebunt.

BEDAE PRESBYTERI PRAEFATIO IN LIBELLVM DE RATIONE CALCVLI.

VNitas illa, vnde omnis multitudo numerorum procedit, quæ propriè ad Arithmeticam diſciplinam pertinet, quia verè ſimplex eſt, & nulla partium congregatione ſubſiſtit, nullam vtique recipit ſectionem. De cæteris vero rebus, licet aliquid tale ſit, vt propter integritatem ac ſoliditatem ſuam, vnitatis meruerit vocabulo nuncupari, tamen quod compoſitum eſt, diuiſioni neceſſario ſubiacebit. Nihil enim in tota rerum natura, præter memoratam numerorum vnitatem, niſi vnum inueniri poteſt, quod non vlla omnino valeat diuiſione diſtribui. Quod ideò fit, quia non ſimplicitate, ſed compoſitione ſubſiſtit. Dicitur enim Vnus homo, vnus equus, vnus dies, vna hora, vnus numinus, vnum templum, & alia huiuſmodi innumerabilia: quæ licet vnitatis ſint ſortita vocabulum, tamen pro cauſæ atq; rationis neceſsitate diuiduntur. Ad huius diuiſionis compendium tale calculandi argumentum antiqui commenti ſunt, vt omnis integritas diuidenda rationabili, per illud poſsit partitione ſecari, ſiue id corpus, ſiue res incorporea ſit, quod diuidendum proponitur. In hoc argumento Vnitas, Aſsis vocatur: cuius partes iuxta proportionalitatem ſuam proprijs ſunt inſinite vocabulis. Notis etiam ad hoc excogitatis, per quas eadem vocabula exprimantur, vt per diſcretionem nominum, & notas nomioibus affixas, vniuſcuiuſque particulæ notio faciliùs aduertatur.

De aſſe & partibus eius.

Et Aſsis quidem, qui per I literam, ſicut in numeris Vnum ſcribi ſolet, exprimitur, duodecim partes habet: quarum ſi vnam detraxeris, reliquæ vndecim partes Labus dicuntur. Illa vero quam detraxiſti, id eſt duodecima, vncia vocatur.

Si duas ſuſtuleris: decem reſiduæ appellantur Dextans, & quod ſuſtuliſti, id eſt duæ, Sextans nominatur.

At ſi tres dempſeris, nouem quæ remanſerunt Dodrans nuncupantur: & tres demptæ, Quadrans vocantur.

Quod ſi quatuor tollere vellis, octo reliquas Biſſem, vel Beſſem: & quatuor, Trientem nominabis.

Quinque verò ſublatis, ſeptem reſiduas Septuncem: & quinque ſublatas, Quincuncem, vel Quinquncem placuit appellari.

Quum vero per medium fuerit facta diuiſio, vtrunque dimidium ſenis partibus conſtans, Semiſſem vocitarunt.

Vnciam autem & dimidiam, Seſcunciam vel Seſqunciam, aut Seſquiunciam nuncuparunt.

Poſtremò, Vnciæ dimidium, Semunciam appellarunt.

Iam reliquæ Minutiæ, quarum congeſtione Dimidium vnciæ conficitur: vt ſunt Sicilici, Sextulæ, & cætera, melius ex ipſius calculi inſpectione cognoſcuntur.

MODVS CALCVLI.

INcipit autem idem Calculus à Mille, & vſque ad Quinquaginta milia progreditur.

Sed primo per duplicationem,

Poſtea per triplicatioem:

Deinde per cæteras Multiplicationes incrementa capiens tanta numeroſitate concreſcit, vt vſque ad infinitum, quantitatis eius ſumma perueniat.

Scribitur vero lineis à ſuperiori parte in inferiorem deſcendentibus, ſuperius milium ſummas ex multiplicatione venientes, inferius diuiſionum minutias lineis continentibus, à quibus tamen in legendo principium eſt faciẽdum: & ſic ſurſum verſus eundem, quouſque ad Milium ſummam, quæ ex illa multiplicatione paulatim accreſcit, legendo veniatur.

Incipiendumque à dimidia Sextula per duplicationem vſque ad $\overline{\text{II}}$ id eſt duo millia.

Inde iterum per triplicationem, à dimidia Sextula vſq; ad $\overline{\text{III}}$ hoc eſt tria millia.

Tum à dimidia Sextula per quadruplicationem vſque ad $\overline{\text{IIII}}$ ſcilicet quatuor millia.

Et ſic deinceps vſque ad finem.

De numerorum conſonantia.

¶ Finales ergo ſunt lychanos hypaton, hypate meſon, parhypate meſon, lichanos meſon. Omnis ergo pars & ſubiugalis eius, id eſt primi ac ſecundi, tota melodia lychanos hypaton autore regitur & finitur. Secundi vero & ſubiugalis eius, id eſt tertij ac quarti, hypate meſon regitur & finitur. Tertij cum ſuo ſubiugali, id eſt quinti ac ſexti, parhypate meſon regitur ac finitur. Quarti cum ſuo ſubiugali, id eſt ſeptimi ac octaui, lychanos meſon regitur ac finitur. Et hæc eſt regula inchoandi ad quodlibet medium, vt nec ſupra quintum ſuperiorem locum, nec infra quintum inferiorem aliquando incipiant: ſed inter eas octo voces, vel aliquando nouem, initia ſua cohibeant.

Notandum verò eſt, quod quinto ſemper loco ſuperioribus cum inferioribus finalibus quædam talis eſt concordia, vt aliqu. &c.

Reliquum deſideratur.

Dupli.		Tripli.		Quadrupli.	
2000	1000	3000	1000	4000	1000
1800	900	2700	900	3600	900
1600	800	2400	800	3200	800
1400	700	2100	700	2800	700
1200	600	1800	600	2400	600
1000	500	1500	500	2000	500
800	400	1200	400	1600	400
600	300	900	300	1200	300
400	200	600	200	800	200
200	100	300	100	400	100
180	90	270	90	360	90
160	80	240	80	320	80
140	70	210	70	280	70
120	60	180	60	240	60
100	50	150	50	200	50
80	40	120	40	160	40
60	30	90	30	120	30
40	20	60	20	80	20
20	10	30	10	40	10
18	9	27	9	36	9
16	8	24	8	32	8
14	7	21	7	28	7
12	6	18	6	24	6
10	5	15	5	20	5
8	4	12	4	16	4
6	3	9	3	12	3
4	2	6	2	8	2
2	1	3	1	4	1
1 sss	sss.	2 ss.	sss.	3 ss	sss.
1 ss	sss	2 s	sss	3 .ss	sss
1 s	ss.	2 .s.	ss.	3	ss.
1 .ss	ss	2	ss	2 ss	ss
1 .s	s.	1 ss.	s.	2 .ss	s.
1	s	1 s	s	2	s
sss	.ss.	1 .s.	.ss.	1 ss	.ss.
ss	.ss	1	.ss	1 .ss	.ss
s	.s.	ss.	.s.	1	.s.
.ss	.s	s	.s	ss	.s
.s.	.s.	.ss s.	ʒ	s	ʒ
.s	/	.s.	/	.ss	/
/	s.	ʒ	s.	.s	s.
s. o	oo	/	oo	/ oo	oo
s.	ɔ	s. ɔ	c	/	ɔ
oo	o	s.	o	s. o	o
θ	φ	ɔ	φ	oo	φ
1		2		3	

Quin-

Quincupli.		Sexcupli.		Septupli.	
5000	1000	6000	1000	7000	1000
4500	900	6400	900	6300	900
4000	800	4800	800	5800	800
3500	700	4200	700	4900	700
3000	600	3600	600	4200	600
2500	500	3000	500	3500	500
2000	400	2400	400	2800	400
1500	300	1800	300	2200	300
1000	200	1200	200	1400	200
500	100	600	100	700	100
450	90	540	90	630	90
400	80	480	80	560	80
350	70	420	70	490	70
300	60	360	60	420	60
250	50	300	50	350	50
200	40	240	40	280	40
150	30	180	30	210	30
100	20	120	20	140	20
50	10	60	10	70	10
45	9	54	9	63	9
40	8	47	8	56	8
35	7	42	7	49	7
30	6	36	6	42	6
25	5	30	5	35	5
20	4	24	4	28	4
15	3	18	3	21	3
10	2	12	2	14	2
5	1	6	1	7	1
4 s.	sss.	5 .s.	sss.	6 .ss.	sss.
4 .s	sss	5	sss	5 .ss	sss
3 .ss.	ss.	4 s	ss.	5 .s.	ss.
3 ss	ss	4	ss	4 ss	ss
2 sss.	s.	3 s	s.	4 /	s.
2 s	s	3	s	3 s	s
2 /	.ss.	2 s	.ss.	2 sss.	.ss.
1 ss	.ss	2	.ss	1 .ss	.ss
1 .s.	.s.	1 s.	.s.	1 ss.	.s.
sss	.s	1	.s	1 .s.	.s
℈ s.	℈	ss.	℈	sss s.	℈
.ss.	/	s	/	s.	/
s. s.	s.	ss.	s.	.s. s.	s.
/ s. o	oo	.s	oo	.s oo	oo
/ ɔ	ɔ	℈	ɔ	℈ ɔ	ɔ
s. oo	o	/	o	/ o	o
oo ɵ	ɵ	s.	ɵ	s. ɵ	ɵ
4		5		6	

Octupli.		Nonecupli.		Decupli.	
8000	1000	9000	1000	10000	1000
7200	900	8:00	900	9000	900
6400	800	7200	800	8000	800
5600	700	6300	700	7000	700
4800	600	5400	600	6000	600
4000	500	4500	500	5000	500
3200	400	3600	400	4000	400
2400	300	2700	300	3000	300
1600	200	1800	200	2000	200
800	100	900	100	1000	100
720	90	810	90	900	90
640	80	720	80	800	80
560	70	630	70	700	70
480	60	540	60	600	60
400	50	450	50	500	50
320	40	360	40	400	40
240	30	270	30	300	30
160	20	180	20	200	20
80	10	90	10	100	10
72	9	81	9	90	9
64	8	72	8	80	8
56	7	63	7	70	7
48	6	54	6	60	6
40	5	45	5	50	5
32	4	36	4	40	4
24	3	27	3	30	3
16	2	18	2	20	2
8	1	9	1	10	1
7 .ss	sss.	8 .s.	sss.	9 .s	sss.
6 ss	sss	7 s	sss	8 .ss	sss
6	ss.	6 ss.	ss.	6 s	ss.
5 .ss	ss	6	ss	6 ss	ss
4 ss	s.	5 .s.	s.	5 sss	s.
4	s	4 s	s	5	s
3 .ss	.ss.	3 ss.	.ss.	4 .s	.ss.
2 .ss	.ss	3	.ss	3 .ss	.ss
2	.s.	2 .s.	.s.	2 s	.s.
2 .ss	.s	1 s	.s	1 ss	.s
1	℈	1 ℈	℈	1 ℈	℈
ss	/	ss.	/	sss	/
.ss	s.	.ss s.	s.	.ss.	s.
.s s.o	oo	.s.	oo	.s. oo	oo
.s	ɔ	s. o	ɔ	s. s.	ɔ
/ oo	o	℈	o	℈ o	o
.s. o	φ	s. ɔ	φ	.s oo	φ
7		8		9	

Vnde-

Quadrecupli.

14000	1000
12 600	900
11200	800
9800	700
8400	600
7000	500
5600	400
4200	300
2800	200
1400	100
1260	90
1120	80
9080	70
8060	60
700	50
560	40
420	30
280	20
140	10
126	9
112	8
98	7
84	6
70	5
56	4
42	3
28	2
14	1
12 sss	sss.
11 s	sss
10 s	ss.
9 .ss	ss
8 .s	s.
7	s
5 sss	.ss.
4 ss	.ss
3 s	.s.
2 .ss	.s
1 ss.	℥
1 .s	/
s	s.
.ss s. o	oo
.s. s.	ɔ
.s oo	o
/ o	◆

13

Quindecupli.

15000	1000
13500	900
12000	800
10500	700
9000	600
7500	500
5000	400
4500	300
3000	200
1500	100
1350	90
1200	80
1050	70
900	60
750	50
600	40
450	30
300	20
150	10
135	9
120	8
105	7
93	6
75	5
60	4
45	3
30	2
15	1
13 ss.	sss.
12 s	sss
11 .s.	ss.
10	ss
8 ss.	s.
7 s	s
6 .s.	.ss.
5	.ss
4 ss.	.s.
3 ss.	.s
1 sss s.	℥
1. s.	/
s. s.	s.
..ss	oo
.s s. ɔ	ɔ
s. s.	o
./ ɔ.	◆

14

Sedecupli.

16000	1000
14400	900
12800	800
11200	700
9600	600
8000	500
6400	400
4800	300
3200	200
1600	100
1440	90
1280	80
1120	70
960	60
800	50
640	40
480	30
320	20
160	10
144	9
128	8
112	7
96	6
80	5
64	4
48	3
32	2
16	1
14 ss	sss.
13 .ss	sss
12	ss.
10 ss	ss
9 .ss	s.
8	s
6 ss	.ss.
5 .ss	.ss
4	.s.
3 ss	.s
2	℥
1 .ss	/
ss	s.
ss oo	oo
.ss	ɔ
.ss. o	o
./ oo	◆

15

BEDAE PRESBYTERI
PRAEFATIO IN LIBELLVM
DE NVMERORVM DIVISIONE.

Ad Conſtantinum ſuum.

VIs amicitiæ penè impoſsibilia redigit ad poſsibilia, nam quo modo rationes Numerorum abaci explicare contenderemus? nisi te adhortāte, ô mi dulce ſolamen laborum Conſtantine. Itaq; quum aliquot luſtra iam tranſierint, ex quo nec librum, nec exercitium harum rerum habuerimus, quædam repetita memoria eiſdem verbis protulerimus, quædam eiſdem ſententijs. Nec putet philoſophus ſine literis hæc alicui arti vel ſibi eſſe contraria. Quid; enim dicet eſſe digitos, articulos, minuta, qui auditor maiorum fore dedignatur. Vult tamen videri ſolus ſcire, quod mecum ignorat: vt ait Flaccus. Quid quum idem numerus modo ſimplex, modo compoſitus: nunc digitus, nunc conſtituatur vel articulus? Habes ergo (talium diligens inueſtigator) viam rationis, breuem quidem verbis, ſed prolixam ſententijs, & ad collectionem interuallorum & diſtributionem in actualibus geometrici radij ſecundum inclinationem & erectionem, & in ſpeculationibus & actualibus ſimul dimenſionis cœli & terræ plena fide comparatam.

De ſimplici.

SI multiplicaueris ſingularem numerum per ſingularem, dabis vnicuique digito ſingularem, & omni articulo decem, directe ſcilicet, & conuerſim.

Si ſingularem per decenum, dabis vnicuiq; digito decem, & omni articulo centum.

Si ſingularem per centenum, dabis vnicuique digito centum, & articulo mille.

Si ſingularem per millenum, dabis digito mille, & articulo decem millia.

Si ſingularem per decenum millenum, dabis digito decem millia, & articulo centum millia.

Si ſingularem per centenum millenum, dabis digito centum millia, & articulo mille millia.

De deceno.

SI decenum per decenum, dabis digito centum, & articulo mille.

Si decenum per centenum, dabis digito mille, & articulo decem millia.

Si decenum per millenum, dabis digito decem millia, & articulo centum millia.

Si decenum per decenum millenum, dabis digito centum millia, & articulo mille millia.

Si decenum per centenum millenum, dabis digito mille millia, & etiam vnicuiq; articulo decies mille millia.

De centeno

SI centenum per centenum, dabis digito decem millia, & articulo centum millia.

Si centenum per millenum, dabis digito centum millia, & articulo decies centena millia.

Si centenum per decenum millenum, dabis digito mille millia, & articulo decies mille millia.

Si centenum per centenum millenum, dabis digito decies mille millia, & articulo centies mille millia.

De milleno.

SI millenum per millenum dabis, digito decies centena millia, & articulo millies mille millia.

Si millenum per decenum millenum, dabis digito decies mille millia, & articulo centies mille millia.

Si millenum per centenum millenum, dabis digito centies mille millia, & articulo centies millies mille millia.

De deceno milleno.

SI decenū millenū per decenum millenum, dabis digito centies mille millia, & articulo millies mille millia.

Si decenum millenum per centenum millenum, dabis digito millies mille millia, & articulo decies millies mille millia.

De centeno milleno.

SI centenum millenum per centenum millenum, dabis digito decies millies mille millia, & articulo centies millies mille millia.

Quomodo diuidatur ſingularis per ſingularem, vel centenus per centenum, vel millenus per millenum.

IN partitione numerorum abaci, ſicut ſe habent ſingulares ad ſingulares, ſic quodammodo habent ſe decem ad decenos, centeni ad centenos, milleni ad millenos, hoc modo:

Si volueris diuidere ſingulares per ſingulares, vel decenum per decenum, vel centenum per centenum, vel millenum per millenum, ſecūdum denominationem eorum ſingulares ſingularibus ſubtrahes.

Quomodo ſingularis ſua quantitate metiantur decenos, centenos, millenos.

IN partitione numerorum abaci, ſicut ſe habent ſingulares ad decenos & centenos & millenos: ſic ſe habent decem ad centenos & millenos, & centeni ad millenos, & milleni ad vltra ſe compoſitos decenos millenos, & centenos millenos, hoc modo: Si volueris per ſingularem numerum diuidere decenum aut centenum, aut millenum vel ſimul vel intermiſſe, differentiam diuiſionis à ſingulari ad decenum, per integram denominationem diuidendi multiplicabis, & articulos quidem propria denominatione & poſita differentia diminues, digitos vero digitis aggregabis: & ſi articuli prouenient vt ſupra, diminues vſq; ad ſolos digitos, & millenus quidem habebit articulos in millenis, digitos in centenis, centenus articulos in centenis, digitos in decenis: decenus articulos in decenis, digitos in ſingularibus.

Quomodo metiatur decenus centenum aut millenum, vel centenum millenum, vel millenum & vlteriores.

SI volueris per decenum numerum diuidere centenum vel millenum, aut per centenum millenum vel vlteriores, aut per millenum ſequentes, differentiam diuiſoris quaſi ſingularis ad decenum, per integram denominationem diuidendi multiplicabis, id eſt per vocabula ſingularis, ac decem articulos ac digitos diminues vſque ad extremum diuiſorem, ſicut fiebat in ſingularibus quemlibet numerum diuidentibus.

Quomodo ſingulares cuncti, decenis metiantur decenos centenos, millenos, vel ſimul, vel intermiſſe.

SI volueris per compoſitum decenum cum ſingulari diuidere, vel ſimplicem decenum vel cum ſingulari compoſitum, conſidera quotā partem diuiſoris teneat ſingularis: nam ſecundus ſingularis habet rationē ad ſecundas diuidendi, tertius ad tertias, quartas ad quartas, quintus ad quintas, & deinceps, id eſt differentia à ſingulari diuiſoris ad decenum multiplicabitur per denominationem ſecundarum, tertiarum, quartarum: quod vero exuperat ſecundas, tertias, quartas, quintas aggregabis: & ſi multipli-

ciores ſunt diuiſore, eadem regula diminuentur: ſimiliter vero & ſingulares compoſiti ad diuidendum aggregabuntur. Et in centenis & millenis idem facies, niſi quòd vnum centenum vel millenum in cæteros diſsipabis, quod in vno non euenit deceno, & articuli quidem ab vno centeno vel milleno ſecundabuntur, à pluribus diuidendorum obtinebunt ſedes.

Item alia diuiſio centeni vel milleni, & deinceps per eoſdem diuiſores.

SI volueris diuidere centenum vel millenum, & deinceps, per decenum cum ſingulari compoſitum, primum centenum veluti ſuprà diuides, ſumpta differentia diuiſoris à ſingulari ad decenum: & quod ſuperauerit, per denominationem propoſiti centeni multiplicabis: & ſi ſingulariter centeno ad compoſitionem additur: aut decenus cum ſingulari, diminues vel aggregabis (quemadmodum ſuperius dictum eſt) in decenis & ſingularibus: & primi quidem articuli ſunt in ſumma diuidendis proxima ac minore: augmentati verò in articulos alios, diuidendorum obtinent ſedes.

Quomodo decem iuncti centenis, vel centeni millenis metiantur centenos aut millenos aut vlteriores.

SI volueris per compoſitum centenum cum deceno, vel compoſitum millenum cum centeno diuidere, aut centenum, aut millenum: conſidera quotam partem diuiſoris teneat quingenus, vel cētenus, vel millenus, & per denominationem earum partium, multiplica differentiam diuiſoris, ſicut faciebas in ſingularibus iunctis cum decenis.

Item alia diuiſio centeni vel milleni, & deinceps per eoſdem compoſitos diuiſores & ſimplices.

SI volueris diuidere cētenum, vel millenum, per decenum: aut millenum per centenum, ſumes differentiam diuiſoris, ſecundum rationem ſingularium ad decenum, & multiplicabis. Aut per totam denominationem diuidendi, ſi ſimplex decenus, vel centenus diuiſor eſt, vel per ſecundas, vel per tertias, vel per quartas, vel per quintas, ſi compoſitus eſt: habita videlicet ratione, quam partē compoſiti diuiſoris teneat decenus, vel centenus.

Quomodo vno medio numerorum intermiſſo, iuncti duo extremi cæteros metiantur.

SI volueris diuidere centenum vel millenum per compoſitum centenum vel millenum: vno intermiſſo, vnum diuidendorum ſumes ad minuta componenda, & maximum diuiſorem reliquę parti comparabis. Et ſi quid abundauerit, relinquendis repones. Minutum autem per denominationem eius, per quem diuiſor coæquatur, diuidendo multiplicabis. Et in digitis quidem perfecta ponetur differentia. Ante articulos verò, altera differentia, vno minus, quaſi rationem habens ad iuxta poſitos, quum ſunt digiti, & articuli. Nam ſolus articulus, id eſt ſine digitis, integram proponit ſibi differentiam. Solus digitus, integram ſupponit: & tum quum ſolus eſt digitus, ei qui ad minuta componenda ſecluſus eſt, differentia integra ſecundabitur. Et hæ quidem differentiæ, & ſi quis fortè à maximo diuiſore ſecluſus eſt, ſignificabunt quod relinquitur ex diuidendis.

Quomodo centenus cum ſingulari metiatur millenum & vlteriores, vel millenus cum decenu decenos millenos & vlteriores.

SI volueris diuidere millenum vel vlteriores, per centenum cum ſingulari compoſitum, vnum millenum in centenos diſsipabis. Et rurſus vnum centenum ad minuta componenda ſecludes, & maximum diuiſorem reliquæ parti comparabis. Et ſi quid ſecludetur, relinquendis repones. Minutum autem, vt in ſuperiori capitulo multiplicabis, reliquaque omnia vel quæ ſecluduntur, vel quæ pro differentijs adhibentur, ordinabis. Rurſuſque eaſdem differentias, ac ſi qui fortè ſecluſi ſunt, per denominationem propoſiti diuidendi multiplicabis. Ac iterum eadē regula deduces, vſque ad extremas differentias, & in millenis diuiſoribus cum decenis, ad decenos millenos & vlteriores, quaſi eandem ipſam rationem ſeruabis.

Quot diuiſores ſint in quolibet diuidendo.

SI volueris noſſe quot diuiſores ſint in quolibet diuidendo, articulos à quibus denominationes fiunt multiplicationis, ſecundabis ad digitos, & ſi augmento eorum articuli prouenient, reflectes ad articulos: & ſi in ſingularibus pares diuiſoribus prouenerint, totidem vnitates collectionibus aggregabis. Igitur & in denominationibus à toto & à partibus quæ ſunt à ſecundis & tertijs & quartis, & deinceps ſecundum eandem rationem pro extremo diuiſore vnitatem conſtitues. Et ſicut in centenis & millenis, quod ab vno exuperat, per denominationem totius ſummæ multiplicantur: ſic diuiſores, per denominationem totius diuidendi multiplicabuntur. Sed in ipſis tantumodo centenis & millenis, ſimplex decenus diuiſor centeni vel milleni, & vltra compoſitorum denominationes mittit ad tertias, idem ad tertium locum ab eo quem diuidit, ſcilicet in colligendis diuiſoribus. Centenus vel millenus diuiſores ſui, & cōpoſiti, vno relicto, denominationes ſuas mittunt ad extremos digitos.

De protenſione quarundam menſurarum terræ.

DIgitus eſt minima pars agreſtium menſurarum.
Vncia habet digitos tres,
Palmus, in quatuor protenditur digitos.
Pedem, ſedecim metiuntur digiti.
Paſſus, quinque pedum menſuram ſortitur.
Pertica, duos paſſus, videlicet decem pedes explicit.
Paſſus centum & vigintiquinque, ſtadium abſoluunt.
Stadia octo, miliarium præſtant.
Mille paſſus, id eſt miliarium & dimidium, leucam faciūt, habentem paſſus mille & quingentos.
Duæ leuuæ, ſiue milliaria tria, reſtam efficiunt.
Quidam leucam, pro leuua legunt.

¶ Ambitus totius terræ, ducentorum quinquagintaduorum millium ſtadiorum abſoluitur, quæ faciunt leuas Gallorum viginti & vnam: per duodecim, diuiſis eiſdem ſtadijs. Milliaria triginta vnum & quingenta: per quinquaginta, in diuiſis eiſdem ſtadijs. Paſſus tricies & ſemel, mille millia & quingentos pedes (centies vicies & quinquies, multiplicatis eiſdem ſtadijs) centies quinquagies & ſepties mille (paſsibus, millia & quingentas vncias (quinquies multiplicatis) millies octingenties (pedibus) nonagies mille millia (duodecies multiplicatis) mille millia. Digitos quinq; millia, ſexcenties ſeptuagēſies & vnum mille: vnciæ per tres multiplicatæ.

FINIS libri Bedæ, de Numerorum diuiſione.

BEDAE PRESBYTERI LIBER DE LOQVELA PER GESTVM DIGITORVM, ET TEMPORUM RATIONE.

In eundem librum Epiſtola cuiuſdam docti ad Lectorem.

QVoniam fortaſſe vt res quædam noua, cõputandi ratio à doctiſſimo Beda tradita, ita etiam leuius quippiam tibi facilè videri poſſit, quàm quod te (viro grauiſſimo) dignum ſit ſtatui è re fore, ſi tibi quum Græcorum, tum Latinorum teſtimonia quædam proferrem, quibus hanc numerandi rationem haud modo noſtris, iiſque antiquioribus quàm Beda ac Hieronymus fuerint, verùm etiam ipſis Græcis in vſu fuiſſe perſpicias. Ita enim facilè fore confido, vt munus noſtrum tam gratum tibi futurum ſit, quàm quod gratiſsimum. Quare iam Plutarchum illum Chæroneum primùm, teſtimonium Græcè dicentem audiamus.

Plutarchus per initia Apophthegmatũm Regum & Impp.

Ὀρόντης ὁ βασιλέως ὁ Ἀρταξέρξου γαμβρὸς, ἀτιμίᾳ περιπεσὼν δι' ὀργὴν καὶ καταγνωσθεὶς, ἔφη καθάπερ οἱ τῶν ἀριθμητικῶν δάκτυλοι, νῦν μὲν μυριάδας, νῦν δὲ μονάδα τιθέναι δύνανται, τὸ αὐτὸ καὶ τοὺς τῶν βασιλέων φίλους, νῦν μὲν τὸ πᾶν δύνασθαι, νῦν δὲ τοὐλάχιστον.

Hoc eſt, Orontes Regis Artaxerxis gener, quum ob iram inhonoratus condemnatuſque iaceret: Quemadmodum (inquit) computatorum digiti nunc decem millia, nunc vnum ſignificare poſſunt, eodem modo & Regum amici quandoque omnia, quandoque minimum poſſunt.

Macrobius Saturnal. libr. 1.

Inde & ſimulachrum eius plerunq; fingitur manu dextera, trecentum: & ſiniſtra, ſexaginta quinq; numerum tenens: ad demonſtrandam anni dimenſionem.

Plinius Natur. hiſt. lib. 34. cap. 7.

Ianus Geminus à Numa Rege dicatus, qui pacis belliq; argumento colitur, digitis ita figuratis, vt trecentorũ quinquaginta quinque dierum nota per ſignificationem anni, temporis & æui, ſe deum indicaret. Sed vt obiter vtrunq; autorem emendemus, rectius apud Plinium ſcriptum eſt Quinquaginta quinque, quàm apud Macrobium Sexagintaquinque: nam profectò quam anni dimenſionem ſtatua à Numa eſſet conſtituta? aut certè quónam pacto ea potuit tunc anni ratio indicari, quam multis poſt annis C. Cæſar Pont. Max. inſtituiſſet? Verba autem illa duo apud Pliniũ (per ſignificationem) vt adulterina, inducenda ſunt.

Apuleius Apologia 2.

Si triginta annos pro decem dixiſſes, poſſes videri pro computationis geſtu erraſſe, quos circulare debueris digitos aperuiſſe. Quum verò quadraginta, quæ facilius cæteris porrecta palma ſignificantur, ea quadraginta, tu dimidio auges: non potes digitorum geſtu erraſſe, niſi fortè triginta annorum Pudentillam ratus, binos, cuiuſque anni Conſules numeraſti.

Quintilianus Orat. Inſtit. lib. 1.

Nam quum ſit geometria diuiſa in numeros atq; formas, numerorum quidem notitia non oratori modò, ſed cuicunq; primis ſaltem literis erudito neceſſaria eſt. In cauſis verò vel frequentiſsimè verſari ſolet, in quibus actor, non dico, ſi circa ſummas trepidat, ſed ſi digitorum ſolùm incerto, aut indecoro geſtu à computatione diſſentit, iudicatur indoctus.

Iuuenalis Satyra 10.

Atque ſuos iam dextra computat annos.

Sed quid ego plura, in re non dubia? quaſi verò (Lector optime) iam te ita digitis ludentẽ videre mihi non videar, vt riſum moueas.

INCIPIT PRAEFATIO.

¶ BRIDFERTI RAMESIENSIS GLOSSAE.

Præfatio.] id eſt præloquutio. *Incipit.*] Compoſitum verbum eſt ex integro & corrupto: vt, In, integra pars eſt, & Capio, corrupta, a enim mutatur in i, & corripitur. Incipit autem eſt inchoat, vel initium capit, vel exordium ſumit. Quidam autem dicunt, quòd componitur ex In, præpoſitione, & Cœpi, defectiuo verbo, quod tãtùm præteritu habet, & per œ ſcribitur, & ſignificat cœptionem, vel inchoationem, vnde & legimus: Cœpit Dauid arcẽ Sion.

DE natura rerum & ratione temporum, duos quondam ſtricto ſermone Libellos compoſui: nunc prolixiùs de Temporum ratione (Domino iuuante) dicturi neceſſarium duximus, vtiliſſimam primò, promptiſſimamq; flexus digitorum, paucis præmonſtrare ſolertiam, vt quum maximam computandi facilitatem dederimus, tum paratiore legentium ingenio ad inueſtigandam dilucidandamq; computando ſeriem temporum veniamus. Neq; enim contemnenda, paruiue pendenda eſt regula, cuius omnes penè ſacræ expoſitores Scripturæ, non minus quàm literarum figuras monſtrantur amplexi.

Glossa. ¶ *De natura rerum, &c.*] Non eſt prætermittendũ quum dixit *De natura rerum*, cur nõ etiam de Natura tẽporum, vel de Ratione rerum & ratione tẽporum dixit. Aliud eſt ergo de natura rerũ diſſerere, aliud de ratione. Natura rerũ, eſt ſubſtantia ipſa ſpiritualis vel corporalis creaturarũ cum qualitatib. proprijs, ſed prius quærendũ eſt de natura temporum, vt facilis ratio eorum appareat, non enim in hoc loco ratio pro natura poſita. Natura ergo tẽporum eſt, mutabilium rerũm motus: ſed quoniam motus ipſe ordinatus eſt, & naturales numeros non excedit, à Deo creatus eſt, & creatura ordinata eſt, & poteſt propria ſubſtantia eſſe & aliarum creaturarum qualitas, id eſt ordinata mutabilitas, ſed quia motus ipſe, qui eſt tẽporis ſubſtantia, naturales articulos habet, & morarum certa & ſecreta ſpacia, quũ de ipſis articulis vel morulis aliquid diſſeritur, ratio temporum appellatur. Non ergò de motibus rerum, autor iſtius libri diſſeruit, ſed de articulis & certis ſpacijs temporalium motionum Libellum compoſuit. Statu, curſu, & fine temporũ, totus iſtius libri textus perficitur. Prima enim pars, id eſt à principio vſq; ad Chronica, ſtatum, id eſt naturalem temporum curſum continet. Media verò, id eſt quæ in Chronicis continentur, curſum tẽporum, id eſt quæ in eis facta ſunt, pronunciat. Vltima autem finem temporum, id eſt reliqua ſextæ ætatis & diem iudicij declarat, Namq; quamuis tempus ſemper videatur eſſe in motu, tamen ad ſtatum redit, à quo inchoat. Nunquam enim motus fieri poteſt, qui non aliquando à ſtatu inchoauerit. Labentib. temporum curriculis, finem quum voluerit imponet. Vbi notandum, quia ſi ipſa tempora ſinienda eſſe pronunciat, difficilis quæſtio eſt. Tempora enim creata & ordinata à Deo, ſubſtantia ſunt. Quomodo ergo creata ſubſtantia deficiet, niſi fortè ipſa ſigna, cuius motibus efficiuntur, tempora ſtabilia erunt, & currere ceſſabunt? Quod nondũ credere poſsũ. Nam ſi ſemper cœleſtia ſigna cucurrerint, neceſſe eſt tẽpora finem non habere. Si autem labentes temporum curricula dicit ea, quæ in temporibus aguntur, id eſt humana negocia, homines naſci, creſcere, decreſcere, mori: ſimiliter & cætera animalia, ligna, olera

deficere,

dehi[illegible] Illa enim [illegible] inter [illegible] b[illegible], [illegible] dem eſt. Omnia tempora [illegible] tempora [illegible] ſed [illegible] ſemper [illegible] ta non ſit temporum [illegible], ſed [illegible] non ſentiantur. Quum enim [illegible] hominibus [illegible] appareret, ubi nihil præterit, nihil futurum eſt, ſed ſemper [illegible] nunc quicquid temporum præteriit [illegible] ut nos quum [illegible] non ſentimus, [illegible]. Propterea [illegible] dies [illegible] ab. [illegible] triſte [illegible] noſtrum [illegible] intelligitur. Sed [illegible] ſuis Hebraicæ veritatis [illegible] integram proſero purita[illegible] quæ [illegible] dicturum [illegible] Hebraicis [illegible] Auguſt. in lib. de Ciu. Dei, [illegible] in tertio Hiſtoriæ Eccleſiaſt[illegible] libro, &c. In libro Hebraicarum quæſtionum [illegible] D. Hieronymus: [illegible] quod [illegible] ad [illegible] ducentorum, & quid ex [illegible] annorum [illegible] In Hebræo [illegible] & [illegible]. Et poſt pauca: Famoſa quæſtio [illegible] omnia ventilata, quod iuxta di[illegible] 14 [illegible] poſt diluuium Mathuſalem [illegible]. Et quomodo verum eſt, quod [illegible] ſunt? Reſtat ergo, ut [illegible] in hoc ſit error [illegible]. Item [illegible] D. [illegible] Auguſtinus. [illegible] numerorum [illegible] Latinis, aliter in Hebræo, [illegible] prius additis & poſtea detractis per tot [illegible] parilitas, nec malitiæ Iudæorum, [illegible] prudentiæ Septuaginta interpretum, ſed [illegible] errori, qui de bibliotheca Ptolemæi regis [illegible] deſcribendum primus accepit, ubi potuit [illegible] ſcriptoris error. Item in eodem libro ſic dicit: Nam ex Adam uſque ad diluuium computantur anni [illegible] 2262. [illegible] Hebræos [illegible] 16[illegible]. [illegible] in decimoſexto libro, decimo capite Be[illegible] Auguſtinus. Sunt itaq; anni a diluuio uſque ad Abra[illegible] 2. [illegible] vulgaram editionem Septuaginta [illegible]. [illegible] autem codicibus longe pau[illegible] annos perhibent inueniri, de quibus rationem aut nul[illegible] reddunt. Diuerſo ſtylo, [illegible] pluribus [illegible] dixerant [illegible], id eſt diuerſa pronunciatione, non [illegible] fide, id eſt non diuerſa intelligentia. Hoc teſtimo[illegible] utitur ſanctus Auguſtinus contra eos qui [illegible] verba eius intelligere non valentes, dicebant Auguſtinum non bene ſcripſiſſe de his quæſtionibus, de quibus alij ſcriptores bene ſcripſerunt: id eſt, facilius ex verbis aliorum [illegible] q ex Auguſtini ſcriptis unus atq; idem [illegible] [illegible]gitur. Suadet [illegible], ut relinquant ſua ſcripta his [illegible] intelligere, & recurrant ad eos à quibus ſa[illegible]. Quoniam ideo [illegible] eſt plures libros à [illegible] conſici, verbis tantummodo diſcre[illegible] eundem ſenſum habentibus. ut quid[illegible] in uno [illegible] intelligitur, in alio facilius intel[illegible], verbi gratia, Hieronymus & Auguſtinus in [illegible] quæſtione unum atq; idem [illegible]: ſed ex verbis [illegible] intelligit, quod Hieronymi non intellexit: [illegible] contrario, Hieronymi [illegible], quod Auguſtini [illegible].

ALIVD SCHOLIVM IOAN-NIS NOVIOMAGI.

De temporum ratione, Domino iuuante, dicturi, neceſſarium duximus, utiliſſimam primo promptiſſimamq; flexus digitorum pau[illegible] præmonſtrare ſolertiam.] Indicat Beda numerorum no[illegible], quæ in [illegible] digitorum geſtu, neceſſariam eſſe [illegible] temporum: cum enim cycli ſolares lu[illegible], unde hæc temporum ratio pendet, magnis nu[illegible], quos ſcriptis numeroru notis ſignare multum [illegible] complecti, tam longum ſeri [illegible], cum commodiſſimum eſt habere expeditam rationem unumquemlibet numerum exprimere flexibus digitorum, quod [illegible] hominibus natura [illegible] apto digitorum [illegible] feciſſe videtur. Cum. n. ſinguli manus quinos [illegible] digitos, [illegible] conſtat [illegible], [illegible] hic numerus [illegible] perfectus, ſolus & ſummus: nam [illegible] minores numero [illegible] numeratione, [illegible] decem [illegible] ſimpliciter [illegible], ſed [illegible] repetimus dicimus undecim, id eſt decem [illegible]. [illegible] decem. [illegible] nota vnitatis [illegible] & [illegible] ſunt vndecim. Arithmetici [illegible] vocant, [illegible] omnem infra denarium, ut 1. 2. 3. &c. Horum [illegible] quodque [illegible] aliquo exprimitur, [illegible] in [illegible] pollice, [illegible] in eodem indice, 6. in pollice dextro, & [illegible] ad denarium. Articulos quoq; vocant [illegible], qui in decem æquales partes diuidi poſſunt, ut 10. [illegible]. hi enim articulis digitorum exprimuntur [illegible] denarius (quando naturali ordine numeratur) [illegible] ſuperiori articulo pollicis ſtatuitur, ſecundus in [illegible]. Sed hæc numerandi ratio, vulgatiſsima, & puerilis [illegible] ob id [illegible], ut quæ eſſet digitorum & articulorum [illegible] apud arithmeticos indicaretur pueris. Eſt al[illegible] ratio, per calculos in tabulis [illegible] parallelis poſitos, quæ & ipſa vetus eſt, neque ab uſu receſſit, niſi quod a loco calculorum numis [illegible] utantur [illegible] eſt & fuit uſus in numerandi [illegible]. Nam illa qua etiã nunc vtuntur per notas [illegible] videlicet 1.2.3.4.5.6.7.8.9.0 quas ziphras vocant, recens eſſe videtur, nec veteribus Romanis reliquiis [illegible]: nulla enim antiquitatis monumenta [illegible] notulas [illegible] inſculptas. Sed ad Bedam redeo. [illegible] poſtremo quidam doctus & ingenioſus aliter per digitos numerandi ritum, quem [illegible] Beda tradit, quo veteres vſos eſſe pluribus argumentis [illegible], ſed incuria negligentiaq; hominum ab vſu receſsit. Veterem autem apparet ex Plinij libro 24. naturalis hiſt. ca. 7. ubi ait, Ianum dicatum à Numa Pompilio [illegible] figuratis digitis expreſſum, ut 3[illegible]. dierum nota per ſignificationem annui temporis & æui ſe Deum oſtenderet: & M. T. Cic. Hortenſij ſubtilem actionis in digitos diſtributionem aliquoties eludit. Annotatum eſt quoque in hiſtoria Artaxerxis, Orontem generum regis, quum à ſocero indignatione quadam in ordinem redactus eſſet, dixiſſe, [illegible], Principum animos perſimiles videri Arithmeticorum digitis: nam ſicut computando nunc myriada digitorum geſtu conficiunt, nunc monada: ſic quoq; qui a regibus toti pendent, modo valet plurimum, modo ab illo honoris gradu ad imum deuoluti, omnibus ſunt deriſui. Cælius in Antiquis lectionibus eodem putat referendum eſſe illud Fabij in inſtitutionibus oratorijs: Si actor (inquit) non dico, ſi [illegible] ſummas trepidat, ſed ſi digitorum ſolum imperio aut indecoro geſtu a computatione diſſentit, iudicatur indoctus. Sed [illegible] loco apparet, Quintilianum reſpicere illam vulgarem computationem, de qua ſupra diximus, quod etiam de Hortenſio dici poteſt. Orator enim apud populum agit, qui has [illegible] ſæpe non intelligerent, ſed [illegible] cum maniſfeſtius de hac computatione [illegible], ut lib. [illegible] gestum pocula [illegible], aut verbera [illegible] numerum quinquaginta [illegible] pollice, efficientis, quæ ſunt à quibuſdam ſcriptoribus repreſenta, ne in ruſticis quidem vidi: ubi [illegible] controuerſia hunc computandi modum intelligit exprimi [illegible], ut & hic ex Beda [illegible] quingẽta, dextræ manus pollice flexo verſus palmam [illegible] Græcæ, qui [illegible] in dicendo foret. Leg[illegible] quinquaginta, loci forte non intelligentes, illa enim exprimuntur ſiniſtra. ſed illa manus ſola non facit geſtum. Eſt etiam apud Apul[illegible] locus in ſecunda defenſione Magiæ, qui ſine hac parte numerandi intelligi nequit. Notum & [illegible]: Atque ſuos iam dextera computat annos de Neſtore, qui ad centum annos peruenit. Centum autem, ducenta & trecenta, ſic computantur in dextra, [illegible], duo,

[illegible] vt [illegible]:

[illegible] λαιν,
[illegible]

T[illegible] ad p[illegible] ve[illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] per [illegible] d[illegible] g[illegible]

Tam paratum legentium [illegible]. [illegible] menſtruorum, expedietur ca[illegible] digitorum.

Permulti ſiquidem alij alias, & ipſe [illegible] interpres [illegible] Hieronymus, in [illegible] tractatu [illegible] dolor [illegible] numere. Centeſimus [illegible] gelium, & triceſimus fructus, quamquam de vna terra, & de vna ſemente [illegible], tamen multum differt in numero. Triginta referuntur ad nuptias, nam & ipſa digitorum coniunctio, quaſi molli oſculo ſe complectens & fœderans, maritum pingit & coniugem. [illegible] ad [illegible] annuſtia & tribulatione [illegible] & [illegible] ſuperiore digito deprimuntur: [illegible] maior eſt difficultas expertæ quondam voluptatis illecebris abſtinere, tanto maius & præmium.

BRIDFERTI RAMESIENSIS
Gloſſa.

Permulti ſiquidem alij alias, & ipſe diuina [illegible] *Hieronymus Euangelica* [illegible] *diſpone,* [illegible]. In [illegible] more ſuo, [illegible] & [illegible] ceteri, [illegible] tr[illegible] [illegible] & [illegible] fructuum [illegible] ſimul [illegible], [illegible] na[illegible].

Porro centeſimus numerus (quæſo diligenter Lector attende) à ſiniſtra tranſfertur ad dextram, & eiſdem quidem digitis, ſed non eadem manu, quibus in læua nuptæ ſignificantur & viduæ, circulum faciens, exprimit virginitatis coronam.

IOANNIS NOVIOMAGI
Scholion.

Et [illegible] interpres [illegible] Hieronymus.] Apud Mat[illegible] [illegible] Saluator [illegible] [illegible] in [illegible] Hieronymus [illegible] contra Ioninianum, [illegible], pro-

[illegible] ad [illegible], [illegible] ra [illegible], [illegible] Beda explicat [illegible], [illegible] v[illegible] [illegible] fortè cum aliquis [illegible] eſſet, [illegible].

Tres digiti in manu dicuntur articularis, medicus & impudicus, ceteri duo, index & pollex.

Primo fit indigitatio in læua manu, tali modo.

Quum ergo dicis Vnum, minimum in læua digitum inflectens, in medium palmæ artum infiges.

Quum dicis Duo, ſecundum à minimo flexum, ibidem impones.

Quum dicis Tria, tertium ſimiliter affectes.

Quum dicis Quatuor, itidem minimum leuabis.

Quum dicis Quinque, ſecundum à minimo ſimiliter eriges.

Quum dicis Sex, tertium nihilominus eleuabis, medio duntaxat ſolo, qui Medicus appellatur, in medium palmæ fixo.

Quum dicis Septem, minimum ſolum, cæteris interim leuatis, ſuper palmæ radicem pones. Iuxta quem,

Quum dicis Octo, medicum.

Quum dicis Nouem, impudicum, è regione componens.

Quum dicis Decem, vnguem indicis in medio figes artu pollicis.

Quum dicis Viginti, ſummitatem pollicis inter medios indicis & impudici artus immittes.

Quum dicis Triginta, vngues indicis & pollicis blando coniunges amplexu.

Quum dicis Quadraginta, interiora pollicis lateri vel dorſo indicis ſuperduces, ambobus duntaxat erectis.

Quum dicis Quinquaginta, pollicem exteriore artu inſtar Græcæ literæ Γ curuatum, ad palmam inclinabis.

Quum dicis Sexaginta, pollicem (vt ſupra) curuatum, indice circunflexo diligenter à fronte præcinges.

Quum dicis Septuaginta, indicem (vt ſupra) circunflexum pollice immiſſo ſuperimplebis, vngue duntaxat illius erecta trans medium indicis artum.

Quum dictis Octoginta, indicem (vt ſuprà) circunflexum, pollice in longum tenſo implebis, vngue videlicet illius in medium indicis artum infixa.

Quum dicis Nonaginta, indicis inflexi vngulam radici pollicis infiges.

Hactenus in læua, aut ſiniſtra manu.

Secundò, fit indigitatio in dextera, ſic.

Centum vero in dextera, quemadmodum Decem in læua facies.

Dextera,

Ducenta, in dextera quemadmodum Viginti in læua.

Trecenta, in dextera quemadmodum Triginta in læua.

Quadringenta, in dextera quemadmodū Quadraginta in læua.

Quingenta, in dextera: quemadmodum Quinquaginta in læua.

Sexcenta, in dextera: quemadmodum Sexaginta in læua.

Septingenta, in dextera: quemadmodum Septuaginta in læua.

Octingenta, in dextera quemadmodum Octoginta in læua.

Nongenta, in dextera: quemadmodum Nonaginta in læua.

Item Mille, in dextera: quemadmodum Vnum in læua.

Duo millia, in dextera: quemadmodum Duo in læua.

Tria millia, in dextera quemadmodum Tria in læua.

Quatuor millia, in dextera: quemadmodum Quatuor in læua.

Quinque millia, in dextera: quemadmodum Quinque in læua.

Sex millia, in dextera: quemadmodum Sex in læua.

Septem millia, in dextera quemadmodum Septem in læua.

Octo millia, in dextera: quemadmodum Octo in læua.

Nouem millia, in dextera. quemadmodū Nouem in læua.

In reliqua parte corporis indigitatio, primo cum læua manu.

Porro cum dicis Decem millia, læuam in medio pectoris ſupinam appones, digitis tantum ad collum erectis.

Quum dicis Viginti millia, eandem pectori expanſam late ſuperimpones.

Quum dicis Triginta millia, eadem prona, ſed erecta, pollicem cartilagini medij pectoris immittes.

Quum dicis Quadraginta millia, eandem in vmbilico erectam ſupinabis.

Quum dicis Quinquaginta millia, eiuſdem ſcilicet læuæ pronæ, ſed erectæ, pollicem vmbilico impones.

Quum dicis Sexaginta millia, eadem prona femur læuum deſuper comprehendes.

Quum dicis Septuaginta millia, eandem ſupinam femori ſuperimpones.

Quum dicis Octoginta millia, eadem pronam femori ſuperpones.

Quum dicis Nonaginta millia, eandem lumbos apprehendes, pollice ad inguina verſo.

Poſtea uero in læua, nunc ad dexteram.

At vero quum Centum millia dicis, dexteram in medio pectoris ſupinam appones, digitis tantum ad collum erectis,

Quum dicis Ducenta millia, eandem pectori expanſam late ſuperimpones.

Quum dicis Trecenta millia, eadem prona, ſed erecta pollicem cartilagini medij pectoris immittes.

Quum dicis Quadringenta millia, eandem in vmbilico erectam ſupinabis.

Quum dicis Quingenta millia, facies cum ipſa dextera, quemadmodum Quinquaginta millia in læua

Quum dicis Sexcenta millia, facies cum dextera, quemadmodum Sexaginta millia in læua.

Quum dicis Septingenta millia, facies cum dextera, quemadmodum Septuaginta millia in læua.

Quum dicis Octingenta millia, facies cum ipſa dextera, quemadmodum Octoginta millia in læua.

Quum dicis Noningenta millia, facies cum dextera, quemadmodum Noningenta millia in læua.

Quum dicis autem Centena millia (hoc eſt Centies centum, Millio Neotericis dicta) ambas ſibi manus, inſertis inuicem digitis implicabis.

BRIDFERTI GLOSSA.

Iam hic inſunt ſex illi Numerorum integri ordines, in ipſa vniuerſa indigitationis ratione.

Primus vero ordo, eſt Vnitatum.

Secundus autem, Denarium.

Tertius eſt, Centenariorum.

Quartus eſt, Millenariorum.

Quintus eſt, Decadum millenariorum.

Sextus & hic vltimus, eſt Centuriarum millenariorum ordo.

Iſidorus, in libro Etymologiarum vndecimo: Digiti nuncupati, vel quia decem ſunt, vel quia decenter iuncti exiſtunt. Nam habent in ſe numerum perfectum, & ordinem decentiſſimum.

Primus pollex vocatur, eo quod inter cæteros polleat virtute & poteſtate.

Secundus index & ſalutaris ſeu demonſtratorius: quia eo fere ſalutamus, vel oſtendimus.

Tertius, impudicus: quia cum ipſo putredines vulnerum Medici ungere ſolent.

Quartus, anularis: eo quod in ipſo anulus geritur. Idem & medicinalis, quod eo trita collyria a Medicis colliguntur.

Quintus, auricularis: quia ex ipſo aurem ſcalpimus.

1	10	100	1000	10000	100000
2	20	200	2000	20000	200000
3	30	300	3000	30000	300000
4	40	400	4000	40000	400000
5	50	500	5000	50000	500000
6	60	600	6000	60000	600000
7	70	700	7000	70000	700000
8	80	800	8000	80000	800000
9	90	900	9000	90000	900000
Tres digiti in ſiniſtra manu, id eſt auricularis, medicus, impudicus, vſque ad nouem continent numerum.	Duo digiti in ſiniſtra manu, id eſt index & pollex, vſque ad nonageſimum continent numerum.	Duo digiti in dextra manu, id eſt index & pollex, vſque ad nongentos continent numerum.	Tres digiti in dextra manu, id eſt auricularis, medicus, impudicus, vſq; ad nouem millia continent numerum.	Siniſtra manus ſemper vſque ad nonaginta millia per artus digitorum continet numerum.	Dextra manus ſemper vſque ad nongenta millia per iuncturas digitorum continet numerum.

Pollex, etiamſi cæteris breuior, tamen inter cæteros fortitudine pollet.

Index quoque ſalutatorius quondam, & demonſtratorius dictus.

Pollex & index, in dextra, à centum vſque ad nongenta.

Nunc tres alij in eadem dextra manu, à mille vſque ad nouem millia.

Siniſtra per artus dimenſos, corporis continebit numeros: & dextra per iuncturas & diſpoſitiones membrorum.

Sic habes Numerorum omnium per characteres demonſtrationem, aut per digitorum inflexionem.

BRIDFERTI RAMESIENSIS GLOSSAE.

¶ *Quum ergo dicis Vnum, minimum in Leua digitum inflectes, in medium palmæ artum infiges.*] In libro de ciuitate Dei vndecimo, ſic dicit beatus Auguſtinus: Ratio numeri contemnenda non eſt, quæ in multis ſanctarum ſcripturarum locis, quam magna æſtimanda ſit, elucet diligenter intuentibus. Nec fruſtra in laudibus Dei dictum eſt, Omnia in menſura & numero & pondere diſpoſuiſti. Et [illegible] vir ſap[illegible] us [illegible] Hi numeri, ex quibus vnus, ad vnitatem Dei refertur, vt est in libro Exodi, Audi Iſrael, Dominus Deus tuus vnus eſt. Duo, duo teſtamenta: in Regum libris, Fecit in Dabir duo Cherubin decem cubitorum magnitudine.

Tres, ad ſanctam trinitatem: in epiſtola Ioannis, Tres ſunt, qui teſtimonium dant, ſpiritus, aqua & ſanguis. Quatuor, ad quatuor euangelia: in Ezechiele, Et ex medio eorum ſimilitudo quatuor animalium, & Ioannes in Apocalypſi ſua, Quatuor animalia ante thronum Dei plena oculis ante & retro. item, Quaternarius enim numerus perfectus eſt, & in ſuis partibus diuiſus perfectionem obtinet. Dicitur enim vnum, duo, vel tres. Vnus namq; ad Deum pertinet: quia vnus Deus, vna fides, vnum baptiſma, vnus Deus & pater omnium, qui ſuper omnia, & per omnia, & in omnibus nobis. Duo, ad geminam dilectionem, vel (vt ſupra dictum eſt) ad duo teſtamenta. Tres, ad ſanctam indiuiduamque trinitatem, patris ſcilicet & filij & ſpiritus ſancti. Quatuor autem ad gratiam Noui teſtamenti, vel ad quatuor libros ſancti Euangelij, quæ maxime in his [illegible]. Quia enim quadratus [illegible] non fluctuat, ſed in [illegible] partem verſus [illegible], æqualiter [illegible] conſtantia ſanctorum deſignatur: [illegible] omni vento [illegible], ſed vt [illegible] proſperis ſiue aduerſis, in bonis [illegible] in conſtantia ſic perſeuerant, conſiderantes illud quod ait, Qui perſeuerarit vſque in finem, hic ſaluus erit.

Quinq;, ad quinq; libros Moſi: Paulus, In Eccleſia volo quinq; verba [illegible] loqui.

Sex, ad diem ſextum, quo Dominus hominem cum vniuerſis animantibus fecit. In Geneſi, Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem. Et factum eſt veſpere & mane dies ſextus. Item beatus Gregorius in homilia 17. ſuper Ezechielem ſic dicit: Sæpe iam diximus, ſenario numero perfectionem boni operis deſignari, non illud [illegible] huius ſeculi ſapientes aſtruunt, dicentes, ideo ſenarium numerum eſſe perfectum, quia [illegible] perficitur: vt [illegible] vnus, duo vel tres [illegible], ſenarius numerus impleatur: [illegible] quia in tres partes [illegible], id eſt ſexta, tertia & dimidia: videlicet [illegible], duobus & tribus. Sed idcirco ſenarium numerum [illegible] perfectum, quia ſexto die homo eſt conditus, [illegible] Dominus [illegible] opera ſua deſcribitur, vnde [illegible] pro perfectione poni ſenarius numerus ſolet. Septem, ad diem ſeptimum, in quo perfectis omnibus Dominus requieuit. In Geneſi, Et requieuit die ſeptimo ab [illegible] opere quod patrarat. Item beatus Gregorius. [illegible] quod [illegible] numerum ſpiritus ſacra pro perfectione ponere conſueuit. Vnde & ſeptem [illegible] Dominum requieuiſſe ab [illegible] aſſerit. Hinc eſt etiam, quod ſeptimus dies in requiem hominibus, id eſt in Sabbatum [illegible] datus. Hinc eſt quod iubilæus annus, in quo plenaria requies exprimitur, ſeptem hebdomadibus conſummatur. Cum monade addito, noſtræ adunationis [illegible]. Hæc [illegible] verba, ſcripta ſunt in primo libro Moralium diui Gregorij. Auguſtinus in libro vndecimo de ciuitate Dei. Septenarius numerus pro cuiuſcunque rei diuerſitate poni ſolet. Vnde dicitur, Septies cadit iuſtus, & reſurgit [illegible] quotieſcunq; ceciderit, non peribit. Quod [illegible] de tribulationibus ad humilitatem perducentibus intelligi voluit. Item, Septies in die laudem dixi tibi, quod alibi alio modo dictum eſt, Semper laus eius in ore meo. Propterea [illegible] numero ſpiritus ſanctus ſignificatur, de quo Dominus [illegible], Docebit vos omnem veritatem. Octo, ad diem reſurrectionis, id eſt octauum. In titulo Pſalmi, In finem pro octaua. Nouem ad [illegible], quod hora nona Dominus ſpiritum emiſit, In Euangelio, Et circa horam nonam clamauit Ieſus voce magna, & emiſit ſpiritum. Decem, ad decalogum legis. In Pſalmis: In pſalterio decachordo pſallam tibi. Duodecim, ad apoſtolos: in Euangelio, Duodecim autem apoſtolorum nomina hæc ſunt. Quatuordecim, ad ſacramentum [illegible] generationum. In Euangelio [illegible] ab Abraham vſq; ad Dauid generationes quatuordecim [illegible] quindecim gradus templi. Sedecim, ad numerum Prophetarum.

Viginti duo, ad ſacramentum [illegible] voluminum ſecundum literas Hebræorum. Viginti quatuor, ad [illegible] numeri ſenarium. In Apocalypſi, Et [illegible] viginti quatuor ſeniores ſedentes. Triginta, ad fructum fidelium in Euangelio, Et dabunt [illegible] aliud centeſimum, aliud ſexageſimum, aliud trigeſimum. Triginta, ad myſterium ætatis, qua Dominus in carne [illegible] verſatus eſt. In Apoſtolo, ſicut [illegible] Donec occurramus [illegible] in vnitatem fidei & agnitionis filij Dei in virum perfectum, in menſuram ætatis plenitudinis Chriſti. Quadraginta, ad quadrageſimæ [illegible]

m[illegible].

mentum. In Euangelio, Et agebatur ſpiritu in deſerto quadraginta diebus.

Quadraginta duo, ad numerum in eremo manſionum vel ad numerum generationum, quæ ab Abraham ſunt vſque ad Chriſtum. Quinquaginta, ad Pentecoſten. In Actibus Apoſtolorum: Quum complerentur dies Pentecoſtes.

Sexaginta, ad fructum viduis ſiue continentibus debitum. In Euangelio: Et dabunt fructum, aliud ſexageſimum. Septuagintaduo, ad numerum presbyterorum vel diſcipulorum, quos Dominus elegit. In Euangelio: Poſt hæc deſignauit Dominus & alios ſeptuagintaduos & miſit binos ante faciem ſuam in omnem ciuitatem. Centum, ad martyrum fructum vel virginum. In Euangelio: Et dabunt fructum, aliud centeſimum.

Eſt & alterius modi computus, articulatim decurrens: qui, quoniam ſpecialiter ad Paſchæ rationem pertinet, quum ad hanc ex ordine ventum fuerit, opportunius explicabitur.

Iſte computus pertinet ad decemnoualem cyclum, & ad ſolarem. Et in hoc quod dicit Articulatim, comprehendit lunarem cyclum.

Poteſt autem & de ipſo quem prænotaui computo quædam manualis loquela, tam ingenij exercendi, quàm ludi agendi gratia figurari: qua literis quis ſingillatim expreſſis verba, quæ iiſdem literis contineantur, alteri qui hanc quoq; nouerit induſtriam, tametſi procul poſito, legenda atq; intelligenda contradat, vel neceſſaria quoque per hæc occultius innuendo ſignificans, vel imperitos quouſque quaſi diuinando deludens.

Cuius ordo ludi vel loquelæ talis eſt:

Quum primam alphabeti literam intimare cupis, vnum manu teneto.

Id eſt, ſicut oſtendis vnum in manu per minimum digitum, ſic debes A intelligere in ipſa inflexione digiti: & ſic de reliquis.

Quum ſecundam, duo.

Quum tertiam, tria.

Et ſic ex ordine cæteras.

Verbi gratia: Si amicum inter inſidiatores poſitum, vt Caute rem agat, admonere deſideras: digitis oſtende,

Tertiam,	eſt in alphabeto	c
Primam,		a
Vigeſimam,		u
Decimamnonam,		t
Quintam,		e
Primam,		a
Septimam,		g
Quintam,		e

Huius nanque ordinis literæ, Cautè age, ſignificant. Poteſt & ita ſcribi, ſi cauſa ſecretior exigat.

¶ *Eſt & alterius modi computus.*] Scilicet quàm iſte, per digitos & artus. *Articulatim decurrens.*] id eſt per articulos, ſcilicet digitos mânus. Ipſe enim particulás exteriores decurrit. *Vnum manu teneto.*] Id eſt vnitatē ſigna in manu Manu ſcilic. ſiniſtra teneto, id eſt ſicut oſtendis vnū in manu per minimum digitum, ſic debes literam a, intelligere in ipſa digitorum inflexione. Quum ſecundam ſignificas literam, duo ſcilicet teneto, & ſic de reliquis, id eſt ſicut numerus digitorum ſe ex ordine extendit, vſque ad vigintitres: plures enim non habemus literas. Et quum volueris demonſtrare k, quæ eſt decima apud nos litera, oſtende per eundem numerum, per quem oſtendis decimam in manu tua. Item aliter, Quum l volueris demonſtrare, oſtende eam per k & a, repetens à capite: quia l, vndecima eſt apud Latinos. Et ſi volueris x demonſtrare, quæ eſt viceſimaprima litera, nota eandem per u, quæ eſt viceſima litera, & per a, quæ eſt prima. Et ſic de alijs vſque ad z vltimam literam.

Sed hæc Græcorum computo literiſque facilius diſci ſimul atque agi poſſunt, qui non vt Latini, paucis iiſdemque geminatis ſuos numeros ſolent exprimere literis, verùm toto alphabeti ſui charactere in numerorum figuras expenſo, tres qui plus ſunt numeros votis ſingulis depingunt, eundem penè numeri figurandi, quem ſcribendi alphabeti ordinem ſequentes, hoc modo:

α	1	vnum	j	
β	2	duo	ij	
γ	3	tria	iij	
δ	4	quatuor	iiij	
ε	5	quinque	v	
ς	6	ſex	vj	
ζ	7	ſeptem	vij	
η	8	octo	viij	
θ	9	nouem	ix	viiij
ι	10	decem	x	
κ	20	viginti	xx	
λ	30	triginta	xxx	
μ	40	quadraginta	xl	xxxx
ν	50	quinquaginta	l	
ξ	60	ſexaginta	lx	
ο	70	ſeptuaginta	lxx	
π	80	octoginta	lxxx	
ϟ	90	nonaginta	xc	lxxxx
ρ	100	centum	c	
σ	200	ducenta	cc	
τ	300	tercenta	ccc	
υ	400	quadringenta	cccc	
ψ	500	quingenta	d	ccccc
χ	600	ſexcenta	dc	
φ	700	ſeptingenta	dcc	
ω	800	octingenta	dccc	
ϡ	900	noningenta	dcccc	ix

¶ *Quem ſcribendi alphabeti ordinem ſequentes hoc modo.*] Si quemlibet noſtri alphabeti literam vis demonſtrare, conſidera numerum, qui ſibi in alphabeti ordine naturaliter eſt attributus, & tunc Græcam literam non eiuſdem nominis, ſed eundem numerum ſignificantis inſcribe. Verbi gratia, Si vis demonſtrare g, quæ eſt ſeptima litera in ordine noſtri alphabeti, non ideo debes ponere gáma, quod eandem vim retinet apud illos, quia tertia eſt in ordine alphabeti illorum: & non ſeptima: ſed potius zeta, quod ſeptenarium numerum apud illos retinet, ſicut & apud nos g. Illud autem animaduertendum, quia Græci per ſua elementa numeros exprimentes, à denario tranſibunt ad vicenarium, à iota ſcilicet, quæ decem, ad cappa, quæ ſignificat viginti: reliquos verò numeros, qui inter decem & viginti computantur, non per ſingulos characteres, ſed per binos ſibi inuicem copulatos computantur: veluti ſi vndenarium numerum oſtendere velint, ſcribunt alpha, quod ſignificat vnum, & iota, quod ſignificat decem: ſic & de reliquis, quod etiam in tali loquutione obſeruandum eſt.

Quarundam literarum Latinarum numerus Græcus iuxta ſeriem literarum Latinarũ in ſuo alphabeto.

Literarum quarundam numerus ziphralis, ſecundum ordinem literarum alphabeti Latini.

γ	c	3
κ	u	20
ιβ	m	12
ιγ	n	13
κ	u	20
ιβ	m	12
ε	e	5
ιζ	r	17
θ	i	9
ιη	s	18
α	a	1
ιε	p	15
θ	i	9
γ	c	3
ε	e	5
ιη	s	18
ιε	p	15
ιζ	r	17
ιδ	o	14
ιγ	n	13
ιδ	o	14
ιη	s	18
ιθ	t	19
ιζ	r	17
θ	i	9
ιη	s	18
θ	i	9
ιγ	n	13
ιη	s	18
ε	e	5
ιζ	r	17
ε	e	5
ζ	g	7
ιζ	r	17
α	a	1
θ	i	9
ιδ	o	14
ιη	s	18

Hîc autem habes certum exemplum, quo te in alijs exercere poſſes: vt in hoc carmine,

Cum numeris apices, pro noſtris inſere Graios.

Interim ſcies, literam x, à Græcis ſumptam, quum habeat figuram literæ, quæ apud illos vocatur Chi, tamen apud illos nomen accepit per anaſtrophen vel conuerſionem huius Græcæ literæ quæ dicitur xi, inde apud Latinos ix. Quod autem nos per c, ſiue per k, ſiue per qu ſcribimus, Gręci per ſolum cappa k ſcribunt. V etiam, quod non habent Græci, quoties ſonum ipſius u exprimere volunt, per o micron & y pſilon ſimul copulatos ſignificant. Sed hæc loquela & ſcriptio numeralis ad literas Latinas inueniendum, literiſq́ue ſcilicet Gręcorum facilius diſci ſimul atque agi poſſunt. Facilius enim cognoſcunt Græci numerum ex ſuis literis, quàm nos ex noſtris, quia vnuſquiſque numerus habet ſuam propriam literam, per quam intelligatur. Latini autem non intelligunt numeros, niſi paucis literis, iiſdemq; etiam geminatis. Qui ſcilicet Græci, non vt Latini, paucis vtuntur, ſed omnibus literis. Paucis verò, vt his ſeptem tantùm, I V X L C D M.

Quatuor ex his duplicantur, triplicantur & quadruplicantur, iuxta numeri exigentiã: vt ſunt hæ, IIII. XXXX. CCCC. MMMM. Græci enim omnibus ſuis literis exprimunt numeros: verùm toto alphabeti ſui charactere, in numerorum figuras extenſo, tres qui plus ſunt numeros, notis proprijs, quæ ex alphabeto non ſunt, depingunt. Prima eſt ϛ, quæ dicitur epiſimon, & eſt nota numeri 6. Secunda eſt ϙ, quæ vocatur cophe, & valet in numero 90. Tertia eſt ϡ, quæ dicitur enneacoſis, quia valet 900. quia ennea Græcè, nouem Latinè: ennenecunda, nonaginta: enneacoſia, noningenta dicitur. Hi tres characteres numerorum licet interponantur literis Græcorum, non tamen ſunt literę, ſed cuiuſdam numeri notæ. Epiſimon ideo ſexto loco ponitur, quia formam ſemis habet, quod ſignificat ſex vncias, vel quia iuxta epſylon ſtat, ſignificans quinque. Cophe quoque idcirco ponitur iuxta literam pi, quæ valet 90. Enneacoſis in fine ponitur, propter vltimum numerum, qui eſt 900. tres nouenarias figurarum numeralium claudens: quia apud Latinos, vltra mille nullus eſt numerus. Græci verò quum mille 1000. notant, per virgulam ſupraſignatam, ſupra quamlibet numerorum notam diſtinctè indicant, vt $\overline{\alpha,}$ &c.

Et quia in cæteris linguis hæc fieri poſſunt, nihilominus tres ſunt principaliores linguæ: Hebræa primò, ſecundò Græca, Latina tertiò.

Hebræa autem, duas & viginti literas habet in alphabeto: & quinque, finales dictæ: vt,

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

ך ת ך ם ץ.

Sunt igitur per omnia Hebræis vigintiſeptem literæ, quæ in tres partes (vt hîc apparet) ſecantur, & quęlibet pars habet nouem literas: in prima vero nouenaria, ſunt tantum vnitates: in altera autem, ſunt decades, ſiue denaria: & in vltima, habentur centuriæ, ſiue chiliades. Sic etiam Græcis eſt, qui (vt ſuprà oſtenſum eſt) totidem habent, nempe ſeptem & viginti.

Poſtea ſequuntur Latinæ literæ, quæ ſunt tres & viginti: ſcilicet,

	1	a	prima
	2	b	ſecunda
	3	c	tertia
	4	d	quarta
	5	e	quinta
	6	f	ſexta
	7	g	ſeptima
	8	h	octaua
	9	i	nona
Græca etiam litera	10	k	decima
	11	l	vndecima
Media alphabeti litera	12	m	duodecima
	13	n	decimatertia
	14	o	decimaquarta
	15	p	decimaquinta
	16	q	decimaſexta
	17	r	decimaſeptima
	18	s	decimaoctaua
	19	t	decimanona
	20	u	vigeſima
Etiam Græcæ literæ	21	x	vigeſimaprima
	22	y	vigeſimaſecunda
	23	z	vigeſimatertia.

Non eſt neceſſe de Græcorum numero hîc amplius tradere, quia iam ſuperius eſt ſcriptum, eundem pene numeri figurandi, quàm ſcribendi, alphabeti ordinem ſequentes.

Monet autem Beda, hoc eſſe facilius apud Græcos, qui ad ſignificationem numerorum omnibus alphabeti literis & notis ex ordine vtuntur.

Qui & ideo mox vt numeros digitis ſignificare didicerint, nulla interſtante mora, literis quoque pariter ijſdem præfigere ſciunt. Verùm hæc hactenus.

Nunc ad tempora, quantum ipſe temporum conditor ordinatorq; Dominus adiuuare dignabitur, exponenda veniamus.

§ *Numeros digitis ſignificare.*] Quaſi dixiſſet, ſicut ſciunt numerare & legere per eaſdem literas, ſic per eoſdem digitos ſciunt numerare, & literas oſtendere atque præfigurare. *Nulla interſtante mora.* id eſt tarditate. *Iiſdem*, ſcilicet

nume-

numeris, vel ſignis. *Præfigere*, vel perficere. *Sciunt*, ſcilicet illi Græci: id eſt ſecundum ſignificationem numerorum. *Verum hæc hactenus*, ſcilicet dicta ſufficiant.

De indigitatione, iam ſatis.

BEDAE PRESBYTERI LIBELLVS DE RATIONE VNCIARVM.

Vnciarum quoque diuiſionem noſſe, quæ non minus temporibus rebuſue alijs quàm nummis eſt apta, computandis, non ignobilis inuentio eſt. Quibus quia & diſperſæ paſſim hiſtoriæ, & ipſa ſacra ſcriptura vtitur, nomina pariter & figuras eorum, paucis affigere curauimus: à libra incipiens, quæ dicta eſt quaſi libera, quod liberaliter pondera adæquat: nam neque amicum, neque inimicum, nemini fauet, niſi iuſtitiæ.

Diuiſio per vncias.

Libera, As, ſiue Aſsis, eſt vnciarum duodecim, & ſignatur ita X vel lb.
Deunx, ſiue labus, vnciarum eſt vndecim, & ſignatur ita [symbol] vel [symbol]
Decunx, vel Dextans, eſt vnciarum decem, & notatur ſic, [symbol] vel [symbol]
Dodrans, ſiue Doras, eſt vnciarum nouem, & ſignatur ita, [symbol] vel [symbol]
Bes, ſiue Beſſe, aut Beſſe, eſt vnciarum octo, & notatur ita, [symbol] vel [symbol]
Septunx, ſiue Septuns, eſt vnciarum ſeptem, & figuratur ita, [symbol] vel [symbol]
Semis, ſiue Semiſsis, aut ſextus, vnciarum ſex, & notatur ſic, [symbol] vel S
Quinquunx, ſiue Quincuns, vnciarum quinque & ſic denotatur, [symbol]
Triens, ſiue Treas, eſt vnciarum quatuor, & ſic pingitur, [symbol]
Quadrans, ſiue Quadras, eſt vnciarum tres, & delineatur ſic, [symbol]
Sextans, ſiue Sextas, ſunt vnciæ duæ, & notatur ita, [symbol]
Sescunx, ſiue Seſcuncia, eſt vncia vna & ſemis. dicitur etiam Seſquiuncia: ſic notatur, [symbol]

Diuiſio per Scrupulos.

Vncia, eſt vigintiquatuor ſcrupulorum, & notatur ſic, [symbol] vel [symbol]
Semuncia, eſt duodecim ſcrupulorum, tertia pars vnciæ: & ſic denotatur, [symbol]
Sextulæ duæ, eſt octo ſcrupulorum, & formatur ita, [symbol]
Sicilicus, eſt ſex ſcrupulorum, & ſic notatur, [symbol]
Sextula, ſiue Seſcla, eſt quatuor ſcrupulorum, & ſic formatur, [symbol] aut [symbol] vel [symbol]
Dimidium ſextulæ, eſt duorum ſcrupulorum, & ſic depingitur, [symbol]
Scrupulus, ſiue Scripulus, habet ſex ſiliquas, & ita notatur, [symbol] vel [symbol]
Sicilicus, in Sicilia primò inuentus.
Siliqua, genus eſt farris.

Hæc (inquam) ponderum vocabula, vel characteres, non modò ad pecuniam menſurandam, verùm ad quæuis corpora, ſiue tempora demetienda conueniunt. Vnde & ratio vel mos obtinuit, vt in cantione computorum, pueri vnum & duo, ſæpius aſſe & dipondio mutentur: item treſſis, quartuſsis, quintuſsis, ſextuſsis, ſeptuſsis, & cætera huiuſmodi, quaſi tres aſſes, quatuor aſſes proferuntur: & in eundem modum ſequentia numerorum quàm plurima. Siue igitur horam vnam, ſiue diem integrum, ſiue menſem, ſiue annum, ſeu certe aliud aliquod maius minuſue temporis ſpatium in duodecim partiri vis, ipſa duodecima pars vncia eſt: reliquas vndecim, deuncem appellant. Si in ſex partire vis, ſexta pars ſextans: quinque reliquæ, dextans, vel (vt alij) diſtas vocantur. Si in quatuor, quarta pars, quadrantis nomen obtinet: reſiduæ tres, dodrantis nomen accipiunt. Et huius diſciplinæ regula ſoluitur, quod plerosque turbat imperitos: quia Philippus in expoſitione beati Iob æſtum maris Oceani quotidie bis venire deſcribens, adiunxerit hunc æquinoctialis horæ dodrante tranſmiſſo, tardius ſine intermiſsione, ſiue die venire, ſiue nocte. Porro ſi per tria quid diuidere cupis, tertiam partem trientem, duas reſiduas biſſem nuncupabis. Si per duo, dimidium ſemis appellatur. (Duodecima autem pars aſsis ſiue libræ, eſt vncia: quæ habet ſcrupulos vigintiquatuor, & ſextulas ſex, ac ſiliquas centum & quadraginta quatuor. Scripulus, eſt breuis lapillus.) Sic & cætera, quæ verbo melius colloquentis, quàm ſcribentis ſtilo dici pariter & doceri queunt. Item de corporibus, ſiue milliarium, ſiue ſtadium, ſiue iugerum, ſiue perticam, ſiue etiam cubitum, pedem ue aut palmum partiri opus habes, præfata ratione facies. Deniq; & in Exodo, dimidium cubiti ſemis appellatur, narrante Moſe, quod habuerit arca teſtamenti duos ſemis cubitos longitudinis, & cubitum ac ſemiſſem altitudinis. Et in Euangelio, quarta pars totius mundani corporis, id eſt terra, myſticè quadrátis nomine cenſetur: quum mittendo in pœnam peccatori dicitur, Non exies inde, donec reddas nouiſsimum quadrantem: id eſt donec luas terrena peccata, vt B. Auguſtinus exponit: Hoc enim (inquit) peccator audiuit, Terra es, & in terram ibis. Quarta ſiquidem pars diſtinctorum membrorum huius mundi, & nouiſsima terra inuenitur, vt incipias à cœlo, ſecundum aerem numeres, aquam tertiam, quartam terram. Quid etiam in expoſitione vbi ſcriptum eſt. Erat autem paraſceue paſchæ, hora quaſi ſexta, huiuſce diſciplinæ meminimus, dicentes [illegible] iam plena erat ſexta, ſed quaſi ſexta, id eſt peracta [illegible], & aliquid de ſexta eſſe cœperat: nunquam autem [illegible] dicerent, Quinta & quadrans, aut quinta & triens, aut [illegible] ſemis, aut aliquid huiuſmodi: ſi non hæ partes [illegible] apud antiquos autores vulgatæ inuenirentur.

IN BEDAE LIBELLVM DE VNCIIS, BRIDFERTI GLOSSA.

¶ *Hæc inquam*. Scilicet, vt dixi, cœpit. *Ponderum*. Pondus, à pendendo dicitur, eo quod in ſtatera librata pendeat. *Characteres* id eſt figuræ. *Non modò*, id eſt tantummodo ad pecunias aurum ſcilicet vel argentum, aut quodlibet metallum: Antiquorum ſubſtantia ferè omnis conſtabat in pecoribus: etſi nunc in illis & cæteris conſtat, tamen nomen iſtud non ſeruatur. *Vnde & ratio vel mos*. Quia non ſolum hæc vocabula ponderum conueniunt ad pecuniam menſurandam, ſed etiam ad alias res, obtinuit mos, vt ponantur etiam pro nominibus numerorum, in cantione computorum, id eſt quando aleam librant, quod eſt genus ludi. Cantio computorum eſt, quum dicimus vnum, duo, &c. Propriè tamen aſsis, vnam libram: dipondius, duas: treſsis tres: quartus, quatuor ſignificant. Seſtertius olim dipondius vel dupondius: & ſemis, quaſi ſemis tertius: treſſis, quaſi tres aſſes, &c. Sequentia ſcilicet nomina quàm plurima proferuntur vſque centuſsis, id eſt centum aſſes. *Philippus*. Ille fuit diui Hieronymi diſcipulus. *Siue igitur horam*. Maius temporis ſpatium, ſi in duodecim partiri vis, ipſa duodecima pars erit vncia: maius eſt vt cyclus decennouahs. Minus temporis ſpatium eſt, vt momentum, & c. ipſa duodecima pars etiam eſt vncia. Quicquid in 24. partiri vis,

pars		appellatur
	24	ſcrupulus
	12	ſemis
	2	triens
	16	bes
	6	quadrans
	18	dodrans
	4	ſextans
	20	dextans

Si vis partiri horam in 40. vel diem, vel aliquid huiuſmodi, ipſa verò 40. pars momenti nomen habet.

pars		vocatur
	20	ſemis
	10	quadrans
	30	dodrans

Quicquid in 10 partiri vis, decem eius partes ſimul, decuncis nomen accipiunt: ſimiliter eius

pars		nuncupatur
	10	decunx
	9	dodrans
	8	beſſe &c.

Similiter quicquid in nouem partiri vis, omnes partes ſimul nomen dodrantis tenent.

Ablata nona parte, octo remanẽtes, beſſe vocantur. Quicquid in octo partiri vis, omnes ſimul beſſe vocantur. Tolle vnum, ſeptem remanentia ſeptunx appellantur. Itaque ex conſuetudine venit, vt octo horæ, vel octo dies, vel octo puncti, vel octo momenta, & quicquid octies ducatur, beſſem appelletur: ita nouem ſemper dodrans appellantur, decem decunx, vndecim deunx, ſeptem ſeptunx, ſex ſextans vel ſemis, quinque quincunx, quatuor triens: & ſic de cæteris, vt in textu.

BEDAE PRESBYTERI

LIBELLVS DE ARGVMENTIS LVNAE.

ARgumentum, eſt velux approbatio rerum vniuerſarum, quæ fidem facit rei dubiæ: & eſt argumentum dictum, quaſi argutè mentis indicium, vel quaſi argutæ inuentum. Argumentum & argumẽtato hoc inter ſe differt. Argumentum enim eſt, quod in principio libri breuiter cauſam pandit. Argumentatio enim, quæ in diſputatione fidem aſſertionibus facit: vel argumentum dictum, quòd arguit mentem. Argumenta, aſtutiæ ingenia, quæ rei dubiæ dant fidem. Argumentum eſt, quando aliqua ex his quæ prius dicta ſunt comprobantur.

Ad feriam in calendis menſium inueniendam.

Si vis noſſe feriam, hoc eſt, diem ſeptimanæ in calendis menſium, ſcito quot regulares habet vnuſquiſq; menſis à Martio incipientis: quia in illo menſe factus eſt mundus, & ille menſis fuit principium anni apud antiquos Romanos in tempore Romuli: & in illo menſe diſcurrunt epactæ ſolis, id eſt concurrentes ſeptimanæ, dies in 8. calend. Aprilis, in cyclo 28. annorum. Martius ergo habet regulares 5. Aprilis 1. & reliqua vſque. Februarius 6. His ergo regularibus additis concurrentibus præſentis cuiuslibet anni per 28. annos, tunc enim cyclus ſolis in ſe reuertitur, totaque ſumma in 8. diuiſa, quotus numerus remanſerit, tota erit feria in calendis 12. menſium. Si autem totum numerum per 7. diuiſeris, ſabbato erunt calendæ ipſius menſis, de cuius feria quæritur. Si verò ille numerus regularium & concurrentium ſimul ad 7. non peruenerit, quotus numerus fuerit, tota erit feria præſens in calendis vniuſcuiuſque menſis per totum annum.

Ad feriam per dies menſis inueniendam.

Si vis ſcire quotidie quota feria ſit, computa dies à principio menſis cuiuſcunque volueris, & vnum ſemper ſubtrahe, id eſt primum diem menſis, quia cum dicis, adde feriam, quæ fuit in capite iſtius menſis, tunc primum diem ipſius comprehendis, quem minimè duplicare debes. Similiter ibi de luna intelligendum eſt, vbi dicitur: adde ætatem lunæ, quæ fuit in calendis huius anni & menſis. Adde etiam numerum, quota feria fuerit in calendis ipſius menſis. Verbi gratia: Si prima feria calendæ ipſius menſis fuerunt, adde diebus præteritis vnum. Si ſecunda feria fuerint, adde duos: ſi tertia, tres: & ita vſque ſeptem, & vbicunque opus fuerit partire per ſeptimam partem, id eſt in quantiſcunque vicibus ſeptem tollere potueris, quicquid remanſerit ſuper ſeptem, talis erit feria. Si nihil remanſerit, feria eſt.

Ad feriam per dies anni inueniendam.

Si vis ſcire quota ſit feria, quocunque die per annum computa dies à calend. Ianuar. vſque in diem, de quo inquiris: & cum ſcieris, adde feriam, quæ fuerit die cal. Ian. & ſi biſſextilis annus eſt, etiam biſſexti diem poſtquàm tranſierit, argumentare memento, & partire omnia per 7. quot remanſerint, talis erit feria. Si nihil remanſerit, ſeptima erit.

Ad feriam in calend. Ianuar. per annos Domini inueniendam.

Si noſſe deſideras, quota ſit feria in cal. Ian. ſume annos ab incarnatione Domini quotquot fuerint, his quartam partem adijce, & ex his ſubtrahe vnum: ſi biſſextus fuerit, duos: reliquos diuide per 7. Quot remanſerint, talis erit feria in calend. Ianuarij.

Ad lunam in calendis menſium inueniendam.

Si ſubitò inuenire volueris quota luna ſemper in calendis menſis eueniat, tene regulares menſis præſentis, adde epactas ipſius anni de quo inquiris, comprehende in vnum. Si vſque 30. peruenerint, 30. erit luna in calendis. Si autem minus à 30. ita & luna. Quòd ſi ſuper 30. fuerint, recide 30. quod remanet, ipſa eſt luna in cal. menſium. Hoc autem caue, vt ſi 30. lunatio eſt, 30. recidas. Si verò 29. 39. recidas, quia ab initio anni vſq; ad finem, vna lunatio eſt 30. alia 29. Quando autem biſſextus eſt, vadit dies cum luna. Verbi gratia: Si hodie computatur luna 6 & in craſtinum ſimiliter computari debet.

Ad lunam per dies menſis inueniendam.

Si vis ſcire, quota ſit luna die quocunq; volueris, ſcito quota in cal. ipſius menſis per epactas & regulares inuenta fuerit, tene per dictum numerum, adde etiam dies menſis præteritos, ſicut ſuperius ad feriam diximus, & vnum ſemper recide, comprehende in vnum. Si 30. peruenerit, 30. luna eſt: ſi autem minus à 30. ita eſt & luna. Si ſuper 30. fuerit, recide 30. & quod remanſerit, talis eſt luna.

Ad lunam per dies anni inueniendam.

Si vis ſcire omnibus diebus quota ſit luna, computa dies à cal. Ian. vſque in diem, de quo computare volueris: & cùm ſcieris, adde ætatem lunæ, quæ fuerit in calen. Ian. Partire omnia per 59. & 30. Et ſi amplius quàm 30. remanſerint, tolle 30. & 29. & quot ſuperfuerint, talis erit luna.

Ad lunam in calendis Ian. inueniendam.

Si autem ſcire deſideras, quanta ſit luna in calend. Ianuar. ſume cyclum lunarem anni præſentis cuiuſque vo-

lueris,& multiplica illum vndecies, adde regularem vnũ, & partire omnia per 30. quot verò remanſerint, talis erit ætas lunæ in cal. Ian. Tantùm memor eſto, vt poſt 16. cyclum, videlicet 17. 18. 19. non vnum, ſed duos adijcias regulares.

In qua hora & puncto luna accendatur à ſole.

Si ſcire cupis, in qua hora & in quo puncto luna quotidie accenditur & mutatur, ſume cyclum lunarem præſentem cuiuslibet anni, & multiplica illum quinquies, adde & numerum à cal. Ian. vſque in præſentem diem. Illos ergò dies anni, & ipſam multiplicationem cycli lunaris præſentis additos ſimul, partire per 60. Quot autem ſuperfuerint, ipſi ſunt puncti eiuſdem diei: fac ex eis horas. quinq; puncti faciunt vnam horam. Verbi gratia: Si remanſerint 5. in nouiſſimo puncto primæ horæ terminatur luna, & incipit eſſe alia.

Ad ætatem lunæ inueniendam.

Si autem ſequentem ætatem lunæ per eundem cyclum ſcire cupis, duc eum ſexies, & adde ſupradictum numerum, qui fuerit de diebus anni, & de multiplicatione ipſius cycli per quinquies: & adde tot regulares, quot ſexageni fuerint primitùs in ea multiplicatione, partire omnia per 30. quot remanſerint, talis erit ætas lunę: ſi nihil remanſerit, 30. erit.

Ad inueniendam lunam in tranſacto vel in ſequenti anno in vnoquoq; datarum.

Si vis ſcire qualis luna fuerit in tranſacto anno, in vno quoque datarum, ſume lunam de præſenti anno in qualicunque datarum, quam probare vis in tranſacto anno: & tolle 11. quot remãſerint, ſcito quia talis fuit luna in tranſacto anno in illud datarum. Et ſi minor eſt ætas lunę quàm 11. ſcito quia vbi nunc eſt prima, illic fuit 20. & vbi nunc eſt ſecunda, ibi fuit 21. Et ſic computa, quouſque venias ad 12. lunam, & tunc tolle 11. Quot remanſerint, talis fuit luna in tranſacto anno in illud datarum, vbi nunc eſt 12. Si autem de ſequenti anno ſimiliter approbare vis, ad præſentem ætatem lunæ adde 11, & quot fuerint, ſcito quia talis erit luna in ſequenti anno in præſenti datarum. Si autem intra 30. numerus excreuerit, tolle 30. & quot remanſerint, talis erit ætas ipſius.

Ad lunam in centeſimo anno inueniendam.

Si vis ſcire quota ſit luna in centeſimo anno hinc à præſente quolibet die, multiplica 11. annuas centies, ſiunt 1100. Adde epactam illis diei præſentis, à quo incipias numerare. Adde regulares 5, hoc eſt 5 ſaltus, qui ideò regulares dicuntur: mitte ſimul, & quotquot fuerint, partire omnia per 30. quot remanſerint, ita erit ætas lunæ in centeſimo anno.

Quot punctis luna luceat.

Si vis ſcire quot punctis vel horis luceat luna, primùm conſidera, vtrùm in augmento ſit, an in detrimento. Et ſi quidem in augmento eſt multiplica ætatem eius per 4. Verbi gratia: Si decima eſt, multiplica per 4. ſiunt 40. Tot punctis lucet luna 10. id eſt, 8. horas. Item, ſi vis ſcire quot non luceat, vide quot ſunt à 10. vſq; ad 15. ſine dubio quinque: multiplica quater quinque, ſiunt 20. puncti, qui faciunt horas quatuor. tot horis enim lucet luna decima. Itẽ, ſi vis ſcire poſt plenilunium quot horis luceat luna vigeſima, vide quot ſunt à 20. vſque 30. ſine dubio 10. multiplica quater, fiunt 40. puncti, qui faciunt octo horas. Deindè, ſi vis ſcire quot non luceat, vide quót ſunt à 15. vſque 20. ſine dubio 5. multiplica quater, fiunt 20. puncti, qui faciunt horas quatuor: tot horis nõ lucet luna 20. ſic deinceps vſq; ad finem. Triceſima autẽ luna nihil lucet, quia in coitu eſt oppoſita Soli: & illud tempus interlunium dicitur.

In quo ſigno vel parte ſigni, ſol vel luna verſentur.

Si vis noſſe in quo ſigno, vel in qua parte ſigni ſol & luna verſentur, hoc argumentum aſſume: in primis perquire, vbi ſit accenſio lunæ. Lunæ accenſio ſic erit: in illo menſe vbi 30. erit, ipſa erit accenſio eiuſdem menſis, & qui vigeſimamoctauam lunationem habet, ſimiliter erit eiuſdẽ menſis accenſio, & in ipſa die erunt ſimul ſol & luna: deindè computa ætatem lunæ, qualis fuerit, & multiplica 12. quia quotidie duodecim partes elongatur à ſole: ipſum autem numerum partire per triginta, & memento quot vicibus triginta habueris, tot ſigna plena habebis: quia vnumquodque ſignum triginta partes habet. Hoc tamen ſcire debes, vt primum ſignum, in quo luna accenſa fuerit, reſtaurari facias de ipſo numero, quem in multiplicatione habueris.

Quot partibus diſtet luna à ſole.

Si noſſe deſideras quot partibus diſtat luna à ſole, multiplica ætatem eius, quotacunque fuerit, quater: & numerum qui exinde fuerit, iterum multiplica ter: & quot inueneris, tot partibus diſtat luna à ſole. Verbi gratia: Si decimam requiris, ſic facies: quater deni, 40. ter quadrageni, 120. tot partibus luna decima diſtat à ſole, id eſt, in tali parte cœli moratur luna, ad quã venturus eſt ſol poſt dies 120. Partes enim ſignorum nihil aliud dicimus, niſi quantum ſol ſingulis diebus ex vno quoque peragrat. Rurſum ſi per idem argumentum inuenire cupis in quo ſit ſigno, primò conſidera, in quo ſit ſol, & in quota parte eius: id eſt, quot dies ibidem exactor habeat, & quot remanent vſq; 30. tot enim diebus ſol in vnoquoque moratur ſigno. quot ergò de triginta remanſerint, tot de ſupradicto numero ſumẽs, da huic ſigno ad perficiendum. De cæteris verò, qui ex eodem numero remanſerint, ſingulis ſequentibus ſignis 30. dato, vſquequò 30. non habeas: in quo ſigno 30. defuerint, ibi lunam ineſſe noueris. Et vt manifeſtius hoc quod dicimus poſſit intelligi, exempli cauſa vnum diem ponamus. Præſenti anno in cal. Auguſti, luna eſt 15. multiplica quater, fiunt centum: hos multiplica ter, ſiunt trecenti. tot partibus hoc anno cal. Auguſt. luna diſtat à ſole. Sol autem in leone eſt in decimaquinta parte eius, quia 15. calen. introiuit: adhunc reſtant dies 15. hos 15. ſume ex illis trecentis, & da leoni ad perficiendum ſignum, & remanent ducenti octogintaquinque: ex his iterum da ſequenti ſigno, id eſt virgini, 30. & libræ, & ſcorpioni, & ſagittario, & capricorno, & aquario, & piſcibus, & arieti, & tauro, ſingulis 30. qui ſimul collecti, fiunt 270. remanent 15. In 15. parte geminorum moratur eo die luna. Luna zodiacum tredecies in 12. ſuis conficit menſibus. Hoc autem argumentum cum gloſſis inuenies cap. 17. luna quotidie quatuor punctis ſiue creſcens, à ſole longius abit. Quòd ſi es ſignorum neſcius, hæc autem tria argumenta lege, & differentias illarum diligenter inquire.

Quæ ſint epactæ vel regulares ſolis & lunæ.

Dum audis epactas lunæ, ætatem lunæ per ſingulos annos intellige in duodecimo calend. Aprilium die. Dum audis epactas ſolis, hoc eſt, concurrentes ſeptimanæ dies, intellige quota feria per ſingulos annos nonus calend. April. dies perueniet. Dum audis regulares ſecundùm lunam, intellige ætates lunares ſingulorum menſium, in eo duntaxat anno, quo trigeſima luna in 11. calend. April. die inuenitur: ipſe eſt etenim primus decennouenalis circuli annus. Dum audis regulares ſecundùm ſolem, intellige ſingulorum mẽſium calendas quota feria perueniant, eo ſcilicet anno, quo concurrentes ſunt ſeptem, id eſt, quo nonus calend. April. dies eſt ſabbatum. Dies quoq; cal. datæ vocantur calendæ, quomodo in eis antiquitùs dabantur, id eſt, prouidebantur quot dies ſupereſſent ad nonas. Hinc vſq; hodie in vſu retentum, quot datarum dies, id eſt, quot dies à calendis de menſe tranſierunt, vel quot dies vſq; ad

cal. ſuturi menſis ſuper ſunt. Lege in lib. 2. de temporibus cap. 12. ibique de calendis & nonis ac idibus plura inuenies.

De epactis in calendis menſium.

Si vis ſcire epactas in calend. duodecim menſium, ſcias quot regulares habet vnuſquiſque menſis, incipiens à Septembri: quia ille eſt principium anni, & principium menſium apud Ægyptios, & in principio Septembris mutant Ægyptij epactas, & illas epactas primas quas Ægyptij habent in principio cycli, in calend. duodecim menſium nos regulares habemus. Verbi gratia: September 5. October 5. & reliqua vſque, Auguſtus 14. His ergò regularibus additis epactis, quæcunque fuerint in 11. cal. April. quolibet anno, inuenies epactas in cal. 12. menſium.

Argumentum regularium ad feriam in calen. menſium inueniendam cum epactis ſolis, id eſt, concurrentibus ſecundùm Romanos.

2	5	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7
Ianuarius,	Februarius,	Martius,	Aprilis,	Maius,	Iunius,	Iulius,	Auguſtus,	September,	October,	Nouember,	December.

Secundùm AEgyptios.

5	1	3	6	1	4	7	2	5	7	3	6
Martius,	Aprilis,	Maius,	Iunius,	Iulius,	Auguſtus,	September,	October,	Nouember,	December,	Ianuarius,	Februarius.

Epactæ ſolis, id eſt, concurrentes.

B 1 2 3 4 B 6 7 1 2 B 4 5 6 7
B 2 3 4 5 B 7 1 2 3 B 5 6 7 1
B 3 4 5 6.

Qui videlicet regulares iuxta vtroſque, id eſt, ſecũdùm Romanos & ſecundùm Ægyptios, hoc ſpecialiter indicãt, quota ſit feria in calendis, eo anno quo 7 concurrentes adſcripti ſunt dies. Cæteris verò annis addes concurrentes quotquot in præſenti fuerint annotati, ad regulares menſium ſingulorum, & ita diem calendarum ſine errore reperies.

Ad lunam in calendis menſium inueniendam, cum epactis lunæ ſecundùm Romanos & Aegyptios.

9	10	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Ianuarius,	Februarius,	Martius,	Aprilis,	Maius,	Iunius,	Iulius,	Auguſtus,	September,	October,	Nouember,	December.

Ad inueniendam lunam, ſecundùm noſtrum numerum.

5	5	7	7	9	10	9	10	11	12	13	14
September,	October,	Nouember,	December,	Ianuarius,	Februarius,	Martius,	Aprilis,	Maius,	Iunius,	Iulius,	Auguſtus.

Epactæ.

Nullæ, 11 22 3 14 . 25 6 17 28 9 20 1 12 23 4 15 26 7 18.

Primò, decennouennalis circuli anno, in quo nullæ ſunt epactæ, ſic inuenies lunam per calendas quaſque: cæteris verò annis adde epactas, & ſic quota ſit luna per calendas quaſque reperies. Cur autem octauo, & vndecimo, & decimooctauo anno cycli decennouenalis hoc argumentum ſtabilitatem ſui tenoris in quibuſdam calendis non ſeruet, in libro De temporibus 2. cap. 20. pleniter inueniri poteſt.

Vnde procedant regulares ad feriam inueniendam.

Si vis ſcire, vnde procedunt regulares, qui ſecundùm ſolem numerantur, id eſt, Martij 5. quot menſes ſunt in anno, vnde regulares requiris, tot numerum in calculo numerabis: id eſt, 365. hos partire per 12, 30 duodecies, fiunt 360, remanent 5, hoc eſt, Mart. 5. Martius habet dies 31. adde ſuos regulares 5, quos inueniſti, fiunt 36. hos partire per 7. quinquies 7. 35, & remanet 1 April. 1. Aprilis habet dies 30. adde regularem vnum, quem inueniſti, fiunt 31. partire per ſeptem, quater 7, 28. remanent 3. Maius 3. Sic fac de cæteris vſque in finem, attende diligenter & tibi non fallit.

Vnde procedant regulares ad lunam.

Si vis ſcire vnde procedunt regulares ad lunam, tene dies 365, partire per 30. decies 30. fiunt 300. & bis 30, 60. remanent 5. Septemb. 5. September habet dies 30. adde regulares 5, quos inueniſti, fiunt 35. abſque 30. remanent 5. Octob. 5. October habet dies 31. adde regulares 5 quos inueniſti, fiunt 36. abſque 29 remanent 7. Nouember 7. Nouember habet dies 30, adde regulares 7, quos inueniſti, fiunt 37. abſque 30 remanent 7. December 7. Hoc tantùm memor eſto, vt vna vice 30, alia 29 recidas, propter accenſiones & extinctiones lunæ, quæ ſic fiunt.

De pronunciatione dierum anni ſecundùm Victorium, ad ſingularem nonarum, iduum, calendarum feriam inueniendam.

	in cal.	in noñ.	in id.
Ianu.	1	5	13
Febr.	32	36	44
Mart.	60	66	74
April.	91	95	103
Maius.	121	127	135
Iun.	152	156	164
Iul.	182	188	196
Aug.	213	217	225
Sept.	244	248	256
Oct.	274	280	288
Nou.	305	309	317
Dec.	335	339	347
Ianu.	366		

Item de eodem ſecundùm Dionyſium.

	in cal.	in noñ.	in id.
Martius	29	7	15
Aprilis	32	5	13
Maius	31	7	15
Iunius	32	5	13
Iulius	31	7	15
Auguſtus	32	5	13
Septẽbr.	32	5	13
Octobr.	31	7	15
Nouẽb.	32	5	13
Decẽbr.	31	5	13
Ianuari⁹	32	5	13
Februar.	32	5	13

De pronunciatione, quæ eſt ſecundùm Victorium.

Si vis ſcire, quare dicitur Februarius in cal. 32. & quare non ad vnum menſem incipiunt iſtæ lectiones, cùm ambæ pertinẽt ad feriam: quia illam primam terminauit Victorius Aquitanus, iſtam Dionyſius Græcus. Ille numerat dies anni, iſte numerat dies menſis. Dionyſius numerat quantos dies præteritos habet de menſe, Victorius de anno: propter hoc dicitur Februarius in calend. 32. quia Ianuarius habet 31. adde cal. fiunt 32. & propter hoc cœpit à Ianuario computare, quia ipſe eſt ianua anni, & ille numerat dies anni: & iſte Dionyſius incipit à Martio, quia ipſe eſt primus menſis, ſicut dixit Dominus: Menſis iſte primus erit in menſibus anni: & ideò numerat dies menſis. Victo-

rius numerat Febr. in non.36. ille habet 4. dies in nonis, adde ſuper 32. fiunt 36. In idibus 44. octo dies habet in idibus adde ſuper 36, fiunt 44. Martius in cal.60, quia quindecim dies habet poſt idus. adde cal. Mart. fiunt 16. adde 16.44. fiunt 60. in non.66, quia 6 nonas habet: ſic ſemper numera per totos, & non fallit. In finem dicit: Ianuarius in cal.366. quia annus ſolaris habet dies 365. adde cal. fiunt 366. in anno. 5. quia iam finiti ſunt dies anni, in idus 13.

De pronunciatione, quæ eſt ſecundum Dionyſium.

Si vis ſcire, quare dicitur Martius in cal 29. quia retrò Martio Februarius eſt. Ipſe habet dies 28, adde cal. Mart. fiunt 29. in non.7, quia ſex nonas habet, adde calendas, fiunt 7. In idus 15. quia omnes menſes octo idus habent. Adde, 7. quos habuiſti in non. fiũt 15. Adde 17, quos habet Martius ſuper nonas & idus, fiunt 32. Dic. Aprilis in calend. 32, quia Martius habet 31 diem, adde calen. fiunt 32. In non. 5, quia quatuor nonas habet. in idus 13. adde 5, quos habuiſti in nonis ſuper 8. idus, fiunt 13. adde 18 ſupra 13, fiunt 31. Dic Maius in cal.31. ſic fac per ſingulos menſes. Hoc tantùm caue, vt calendas ſemper ad menſem, qui retro eſt, & ad nonas, quæ anteà ſunt, adiunge: & ſi quis ignarus eſt, teneat memoriter. Ianuarius, Auguſtus & December, quatuor nonas habent: ibi potes pleniter diſcere.

De partitione ſeptenarij numeri ad feriam inueniendam per dies anni.

Septies aſſe	Septem
Septies dipondio	Decuſquartus
Septies terni	Vies aſſe
Septies quaterni	Vies octus
Septies quini	Tries quinquis
Septies ſeni	Quadraes bini
Septies ſepteni	Quadraes nonus
Septies octoni	Quinquaes ſexis
Septies noueni	Sexaes treſis
Septies deni	Septaes
Septies viceni	Cenquadraes
Septies triceni	Ducendecus
Septies quadrigeni	Ducenoctaes
Septies quinquageni.	Tricenquinquaes.

Semel ſeptem	7
Bis	14
Ter	21
Quater	28
Quinquies	35
Sexies	42
Septies	49
Octies	56
Nouies	63
Decies	70
Vicies	140
Tricies	210
Quadragies	280
Quinquagies	350

De partitione quinquagenarij nouenarij ad lunam inueniendam.

Quinquagies nouies	aſſe	59
Quinquagies nouies	diponendio	118
Quinquagies nouies	terni	177
Quinquagies nouies	quaterni	236
Quinquagies nouies	quini	295
Quinquagies nouies	ſeni	354

Idem de eodem.

Si vis ſcire, quare dicitur ſemel 59, attende ad calculum, & inuenies ibi. Ad lunam inueniendam pertinet iſta electio, quia luna vna vice aſcendit 30. alia 29. mitte inſimul, fiunt 59. Et quare non ampliùs ſcripſit de illo calculo in iſto loco niſi ſexies 59? quia ſexies 59. fiunt 354, qui ſunt dies lunæ: propter hoc non aſcendit vltrà in calculum.

Vnde dicatur terminus.

Terminus autem dictus eſt (vt quidam volunt) quod lapis ipſe à tribus pedibus aliquid minùs habet.

Paſchalium terminorum decimamquartam lunam oſtendentium.

Nonis Aprilis.	
Nonæ Aprilis norunt quinos.	5
Octauo calendas Aprilis.	
Octonæ calendæ aſſim depromunt.	1
Idibus Aprilis.	
Idus Aprilis, etiam ſexis.	8
Quarto nonarum Aprilis.	
Nonæ quaternæ, nanq; dipondio.	2
Vndecimo calendas Aprilis.	
Item vndenæ ambiunt quinos.	5
Quarto iduum Aprilis.	
Quatuor idus capiunt ternos.	3
Tertio calendas Aprilis.	
Ternæ calendæ titulant ſenos.	6
Decimoquarto calendas Maij.	
Quatuordenæ cubant in quadris.	4
Septimo iduum Aprilis.	
Septenæ idus ſeptem eligunt.	7
Sexto calendas Aprilis.	
Senæ calendæ ſortiuntur ternos.	3
Decimoſeptimo calendas Maij.	
Denæ ſeptenæ donantur aſſim.	1
Secundo nonarum Aprilis.	
Pridie nonarum porro quaternis.	4
Nono calendarum Aprilis.	
Nouenæ calendæ notantur ſeptenis.	7
Secundo iduum Aprilis.	
Pridie idus panditur quinis.	5
Calendis Aprilis.	
Calendas Aprilis vnus exprimit.	1
Duodecimo calendarum Aprilis.	
Duodenæ nanque doctæ quaternis.	4
Quinto iduum Aprilis.	
Speciem quintam ſperamus duobus.	2
Quarto calendas Aprilis.	
Quaternæ calendæ quinq; coniijciunt.	5
Decimoquinto calendas Maij.	
Quindenæ conſtant tribus adeptis.	3

His ergò regularibus, quos cum terminis paſchalibus pronunciaſti, adde concurrentes cuiuslibet anni, totamq; ſummam in ſeptem diſtribue: quod remanſerit, ipſe eſt ſeptimanæ dies, qua decimamquartam lunam reperies.

De regularibus cycli decennouenalis per terminum paſchalem.

Si vis inuenire principalitatis originem regularium in cyclo decennouenali, quod eſt, nonæ Aprilis norunt quinos: octonæ calendæ aſſim depromunt. Idus Aprilis etiam ſexis, & ita vſque in finem. Sume cal. April. ſemper in prima feria, & in qua feria prædictum numerum calendarum reperies, tot regulares erũt. Verbi gratia: Sume cal. April. in prima feria, & inuenies nonas Aprilis in quinta feria: qua inuenta, pronuncia, Nonæ Aprilis norunt quinos. & in alio anno ſimiliter fac, & inuenies 8 cal. Aprilis in prima feria: qua reperta, dic, Octonæ calendæ aſſim depromunt. Et ſic facies per ſingulos annos cycli decennouenalis, & inuenies abſque ambiguitatis errore numerum regularem: cum quibus adde numerum concurrentium eiuſdem anni, de quo inquiris: & inuenies feriam, in qua decimaquarta luna termini paſchalis incurrit. Et hoc obſerua, vt quotiens ipſe terminus ante cal. April. euenit,

videlicet 8.cal.vel 11.cal. Aprilis, retrò computandum eſt per feriam & per calendas taliter: Cal. April.in prima feria, 2.cal.in 7.feria. 3.cal.in 6.feria, 4.calen.in 5.feria: & ſic deinceps vſque ad terminum. Quando verò poſt cal. Aprilis, videlicet nonis Aprilis, vel quarto non.recto ordine ad terminum veniendum eſt.

A quo ſint inuenti idem termini.

Legimus in epiſtolis Græcorum, quòd poſt paſſionem Apoſtolorum ſanctus Bachumius Abbas in Ægypto cum monachis ſuis in oratione à Domino rogauit, vt oſtenderet ei, quomodo Paſcha deberet celebrare: & miſit Dominus per angelum ſuum ad præfatum ſanctum Bachumium cyclum decennouenalem, hoc modo: Nonæ Aprilis norunt quinos, octonæ calendæ aſſim depromunt, &c. A diuerſis autem calculatorib. diuerſis modis termini paſchales inueniuntur, quorum calculationem non eſt neceſſe hîc patefacere: ſed tantùm lege in quaternione domini Vlperici cap. 30. 32. 33. 34. & 35. ibique de omnibus terminis quicquid neceſſe eſt, multipliciter inuenies.

Item.

Sic legitur in Epiſtola, quam beatus Cyrillus ad Leonem Papam ſcripſit: Indicabo enim vobis, quid Bachumius monachus inſignis factis apoſtolicæ gratiæ egregius, fundatorque Ægypti cœnobiorum, qui edidit & monaſterium, quod lingua Ægyptia vocatur Panum: litera angelo dictante perceperat, vt non errorem incurreret in ſolennitatis Paſchalis ratione: ſciretque lunam primi menſis in anno communi, & emboliſmi.

De regularibus, qui dicuntur maiores, ad decimamquartam lunam primi menſis inueniendam.

Martius habet regulares maiores 36. Aprilis 35. ad decimamquartam lunam inueniendam. Si ergò vis ſcire terminum Paſchalem in Martio aut Aprili, ſubtrahe de ipſis regularibus, in quo menſe è duobus computare volueris epactam, quæ eodem anno currit: & ſi plus quàm 30. de ipſis regularibus remanſerint, tolle 30. & quanti ſuperfuerint, totidem dies infrà ipſum menſem habebis terminum Paſchalem. Si vnus remanſerit, prima die menſis erit terminus: ſi quindecim, decimoquinto die: ſi triginta, triceſimo die erit terminus Paſchalis: id eſt, decimaquarta luna.

De regularibus, qui dicuntur minores ad feriam ipſius lunæ inueniendam.

Martius habet regulares minores 4. Aprilis 7. ad feriam decimæquartæ lunę inueniendam. Si ergò vis ſubitò ſcire in quota feria terminus paſchalis, ſeu quadrageſimalis, vel rogationalis euenerit, tene illos dies, qui poſt deductam epactam de ipſis regularibus maioribus remanſerint: adde cõcurrentes præſentis anni, adde ſemper in Martio regulares quatuor, & in Aprili ſeptem: comprehende in vnum, & ipſos partire per ſeptem: quot remanſerint, talis eſt feria, in qua terminus paſchalis, id eſt, luna decimaquarta occurrerit, ſeu quadrageſimalis, vel rogationalis, id eſt, luna ſecunda, ſiue vigeſima. Memor eſto, quota luna in cal. Ian. eodem anno fuerit, tot dies tolle de Martio à fine retrorſum: & vbi dies euenerit, ibi erit natiuitas lunæ primi menſis. Hoc fac omnibus annis, exceptis tribus emboliſmis, id eſt, nouiſſimo ogdoadis, & primo atq; nouiſſimo endecadis. In nouiſſimo emboliſmo ogdoadis, initium primi menſis, id eſt, prima luna inuenitur in nonis Aprilis. In primo emboliſmo endecadis, quarto nonarum April. inuenitur luna prima primi menſis. In vltimo verò emboliſmo endecadis, ſecundo nonarum Aprilis initium primi menſis inuenitur. Hæc obſeruatio numquam fallit. Reliquis annis ſemper in Martio fac ordinem, quem diximus, exceptis his tribus ætatibus in cal. Ian. luna 26. 29. & 27. Inuenta igitur prima luna primi menſis, adde ei tredecim dies, & ſic luna in decimamquartam paſchalis termini inuenies.

Argumentum dati exempli de annis incarnationis Domini 776. & 936. vel 937. quomodo inueniatur decimaquarta luna primi menſis, & feria ipſius lunæ cum antedictis regularibus.

Martius habet regulares maiores 36. & minores 4. Aprilis habet regulares maiores 35. & minores 7.

Primo anno circuli decennouenalis 30. eſt luna, in vndecimo cal. April. eodemq; anno luna 14. quinto die cal. April. id eſt, nonis April. iunge 5. ad 30. & ſume pro regularibus menſis Aprilis, eo anno quo decimaquarta luna in menſem Aprilem incurrit. Eo verò anno quo in menſem Martium 14. luna incurrit, trade Martio regulares 36. Ex epactis vtique facillimè agnoſcis, vtrum in Martium an Aprilem decimaquarta luna eueniat. Si enim plus 15. aut minùs 5. epactis habes, Aprili decimaquarta luna computatur. Si verò plus & 5. minùs 15. epactis habes, Martio 14. luna imputatur. Tene ergo reulares 35. in Aprili, & ſubtrahe epactas ſemper eiuſdẽ anni, & quod remanſerit, ipſa eſt dies 14. lunæ: vtputa 3. anno circuli decennouenalis, 22. erunt epactæ. Tolle 22. de 35. remanent 13. tertiadecima die menſis Aprilis, id eſt, idus Aprilis, 14. luna occurrit. Si verò feriam quæras 14. lunæ, adde concurrentes anni illius numero qui relictus eſt, vtputa iſtis 13. qui in præſent ſunt, in Aprili quoque 7. regulares. Hæc omnia collige, & pòſt per ſeptenarium diuide, & quod remanſerit, ipſa eſt feria 14. lunæ: & ſic facillimè ad diem Dominicum peruenies. Menſe autem Martio tene regulares 36. ſubtrahe epactas anni illius. Verbigratia: Secundo anno circuli decennouenalis 11. reſtant 25. viceſimaquinta die menſis eiuſdem 14. luna aderit: id eſt, 8. cal. Aprilis. Si verò feriam eiuſdem diei requiras, adde numero præſcripto concurrentes anni illius, & regulares 4. in menſe Martio. Hiſque in vnum collectis, partitoque per ſeptenarium, quod remanſerit, ipſe eſt dies lunæ 14. ſi nihil remanſerit, 7. feria eſt. Igitur ſi detractis epactis, 30. remanent, tamen quodcunque ſupereſt, ipſe eſt dies mẽſis, in quo decimamquartam lunam reperies, vt eo anno quo 4. epactæ fiunt, abſtrahe 4. de 35. & remanent 31. tolle 30. remanet 1. Prima die menſis 14. luna occurrit, id eſt, calendæ Aprilis. Si verò deductis epact. 5, 30. tantùm remanent, 30. die mẽſis 14. luna euenit. Quod ſemel inter 19. accidit annos, ſcilicet quando 6 epactæ aſcribuntur, & 3. cal. April. 14. luna euenit. Et vt te exemplis ad inueniendam feriam inſtruam, quando 14. luna occurrat, vtputa anno præſenti Dominicæ incarnationis 776. ſume epactas huius anni, 26. detractis de 35. regularibus, remanent 9. Et ecce nono die menſis decimaquarta luna erit, id eſt, 5. idus April. Iunge etiam concurrentes anni præſentis, id eſt, vnum ad 9. & fiunt 10. His adde 7. & fiunt 17. hos partire per 7. bis 7. 14. & remanent 3. Tertia feria erit luna 14. quarta 15. ſexta 17. ſeptima 18. prima 19. quæ eſt dies Paſchæ. Quinto idus, 14. luna quarto idus, 15. tertio idus, 16. ſecundo idus, 17. idus, 18. 18. cal. Maij, 19.

Secundo anno poſt hunc 7. quia plus quinque ſunt, & minùs 15. ad Martium pertinet 14. luna, quam ſic requires. Sume regulas Martij menſis 36. detrahe ab eis 7. & remanent 29. Viceſimanona die Martij menſis, id eſt, 4. cal. April. 14. luna tibi occurrit. Ad inueniendam feriam ſume eaſdem 29. & adde eis concurrentes illius anni, id eſt, duos: fiunt 31. his quoque adijce regulares 4. & erit omnis ſumma 35. Partire per 7. & 7. quinquies enim ſeptem 35. & nihil remanet: quia ſeptima feria erit luna 14. quarto cal. April. & 15. tertio cal. Aprilis, ipſe eſt dies dominicus Paſchæ. Etiam ſic per ſingulos circuli decennouenalis annos, ſemper his regularibus & hac ratione annuis epactarum detractis diebus, decimamquartam ſine errore reperies lunam. Et iſtis regularibus concurrente numero præſcripto iunctis, feriam quoque decimæquartæ lunæ ſine ſcrupulo inueſtigabis: & ſic computatis ferijs, quæ ſuperſint ſeptimanæ illius, lunæ quoque ætatem creſcentis ſingulis appone

pone

[illegible], & [illegible] lunæ & [illegible] [illegible].

De anno ab incarnatione Domini 9[illegible].

[illegible] Paſchalis. D. Vide hoc [illegible] Aprilis [illegible] decimaquarta [illegible] [illegible], & [illegible] 25. [illegible] [illegible] in menſem Apr. [illegible], id eſt, [illegible]. D. [illegible] M. Aprilis [illegible] dominica [illegible] [illegible] [illegible] remanſerint, [illegible] [illegible], luna [illegible] [illegible] 21. [illegible] [illegible] Aprilem, quæ eſt [illegible] idus [illegible], feria prima [illegible] paſchalis.

[illegible] Mai Paſcha luna 21.

[illegible] April. 6. idus 5 [illegible] 4. idus, terminus paſchalis, [illegible].

16 cal. Martij Septuageſima luna 18.

Propter biſſextum.

[illegible] cal. Feb. non. [illegible] id. [illegible] terminus 70. luna [illegible].

11. non. [illegible] Martij Quadrageſima, luna 9.

[illegible] Martij [illegible] cal. [illegible] cal. [illegible] cal. terminus 40. luna ſecunda.

[illegible] cal. Iunij Rogationes luna [illegible].

[illegible] Maij [illegible] idus, 2. [illegible], [illegible] terminus rogationum, luna [illegible].

4. nonarum Iunij Pentecoſtes, luna [illegible].

[illegible] Iunij, 6. cal. [illegible] cal. 4. cal. terminus Pentecoſtes, [illegible].

De anno ab incarnatione Domini 9[illegible].

D. In quo menſe, vel in quo calendarum die erit terminus paſchalis [illegible] M. Martius habet regulares 36. [illegible] [illegible], & epactæ ſunt [illegible] ſex epactæ [illegible] 35. regulis, remanent [illegible] [illegible] Martium, quod eſt [illegible] April. terminus paſchalis, [illegible] 14. D. In quota [illegible]. Martius habet regulares [illegible]. ad [illegible] [illegible] [illegible] 32. qui [illegible] epactæ [illegible] fuerint, & inſuper ſex concurrentes [illegible] 40. [illegible] [illegible] 35. & remanent 5. quæ feriam [illegible] paritis [illegible] quam etiam facilius [illegible] poſſum [illegible] termini regulares ſunt 6. & præſentis anni concurrentes ſimiliter 6. qui ſunt ſimul 12. Depoſitis 7. reſtant 5. quæ prædictam feriam notificant.

4. nonarum April. Paſcha, luna 17.

Cal. April. 2. cal. 3. cal. terminus paſch. luna 14.

4. calend. Febr. Septuageſima, luna 13.

5. cal. Febr. 6. cal. 7. cal. terminus 70. luna 1[illegible].

11. cal. Martij Quadrageſima, luna 5.

12. cal. Mart. 13. cal. 14. cal. terminus 40. luna 2.

Nona Maij Rogationes, luna [illegible].

[illegible] Maij, 5 nona. 4. nonar. terminus rogationum, luna [illegible].

[illegible] cal. Iunij Pentecoſte, luna [illegible].

[illegible] calend. Iunij, 14. cal. 15. cal. terminus Pentecoſtes, luna [illegible].

Vnde procedant regulares maiores.

[illegible], vnde procedunt regulares maiores [illegible] Martio 36. & in April. 35. hoc argumento reperies. Martius habet dies 31. cui ſi quinque reſiduos Æ[illegible] addideris, [illegible] 36. Similiter [illegible] Aprilis [illegible] 35. Hoc modo prouenerunt [illegible] regulares 36. & in April. 35. [illegible] vt [illegible] eſt [illegible] decimaquarta lunæ Paſchalis, vt inuenire poſſit, [illegible], vel in Martio, vel in Aprili [illegible].

Vnde procedant regulares minores.

Si [illegible] vnde oriantur regulares minores in menſe Martio 4. & in Aprili [illegible] dies anni à cal. Ianuarij vſque [illegible] Martij, id eſt, dies 60. & per ſeptimam diuide [illegible], [illegible] ſeptem, ſiunt 56. remanent quatuor: [illegible] 4. [illegible] regulares in menſe Martio. Si vero in menſe Aprili ſimiliter reperire vis, hoc argumento reperies. [illegible] dies anni in calen. Aprilis 91. Hos deinde per 7. [illegible] remanent 21. Diuide per 7. [illegible] Septimus 14. [illegible] pro regulari [illegible] menſe Aprili. Hoc autem fac per ſingulos annos, & regulares prædictos, omni ſublato ambiguitatis errore reperies.

De Paſchali & natiuitate decimaquarta lunæ.

Statutum inuenimus in cyclo Romanorum, vt nec ante [illegible] cal. Aprilis, nec poſt 7. cal. Maij Paſcha debeat fieri. Et nec ante 12. cal. Aprilis, nec poſt 14. cal. Maij, decimaquarta luna paſchalis vllatenus inquiri. Similiter quadrageſimalis, nec ante 7. idus Februarij, nec poſt nonas Martij, & Rogationum, nec ante [illegible] cal. Maij, poſt 10. cal. Iunij, & Pentecoſtes, nec ante [illegible] idus Maij, nec poſt 8. idus Iunij fieri debet.

Sanctæ etiam memoriæ Theophilus Alexandrinus epiſcopus datis epiſtolis ad ſynodum apud Nicæam ciuitatem [illegible], vbi 319. Pontifices conuenerunt: ſeu ad Theodoſium [illegible], in quibus annuncians vt ab octauo idus Martij, vſque in diem nonarum April. diebus ſcilicet [illegible] luna nata fuerit, in quolibet medio ſpacio [illegible] initium primi menſis 14. à 12. cal. Aprilis vſque in 14. cal. Maij, ſolerter inquiri, etiam ſi die ſabbatorum venerit, conſequente die Dominico, id eſt, 16. luna, Paſcha celebrare conſcripſit. Et ſi die Dominico luna 14. eiuſdem menſis euenerit, ipſa hebdomada tranſacta, ad alterum diem Dominicum luna 21. Paſcha ſine dubio conſcripſit. Et hoc ſancta ſynodus modis omnibus præcauendum conſtituit, vt ante vernale æquinoctium, quod eſt 12. cal. April. Paſcha nullus inquirat: nec in illa lunatione quæ ante octauum idus Mart. nata eſt, vel nonum April. in illa lunatione Paſcha nullo modo celebretur. Hoc autem omnibus modis admonemus, ne quis in primi menſis agnitione fallatur: inde enim maxima diſcrepandæ feſtiuitatis vnicæ error exoritur, dum initium temporis ignoratur. Initium autem anni & [illegible] biſſexti, in 12. calen. April. nunc in plenitudine mundi requirenda ſunt.

Vnde ſupra.

Si vis inuenire terminum paſchalem, vide epactam ad ipſum terminum paſchæ reſpicientem: quam ſi minorem quàm 15. inueneris, perfice ei eundem 15. numerum, computando ab 15. cal. Aprilis, & in quo calendario idem numerus completus fuerit, procul dubio ibi terminus erit. Quod autem 15. [illegible], 11. cal. Aprilis habebis terminum paſchalem. Si verò epacta maior fuerit quàm 15. perfice ei numerum 45. computando ſimiliter ab 12. cal. Aprilis: & in quo calendario ipſe numerus fuerit perfectus, ibi erit terminus. Quando autem nulla fuerit epacta, [illegible] 11. cal. Aprilis ſemper computandum eſt, donec 15. numerus expleatur: videlicet vſque ad nonas Aprilis.

Vnde ſupra.

Si poſt aliquot à præſenti annos, verbi gratia poſt 100. Paſcha ſcire velis, epactas tantum & concurrentes ſolas [illegible] inuenire ſufficit. Partire centum per 19. & remanent 5. Illas ergo [illegible] epactas intellige quaſi quinto futuras. Eodem modo centum per 28. diuidens, eis centeſimo quo decimoquinto anno concurrente ſolis inuenire.

[illegible]

Legimus in veter. Teſtamento, [illegible] argumentorum [illegible] Paſchalis [illegible] præceptum, vt poſt æquinoctium, [illegible] primo, [illegible], id eſt, à veſpere decimæquartæ lunæ [illegible] 15. vſque ad veſperum, id eſt, [illegible] 21. [illegible] tur. Quarta [illegible] tempore Chriſti reſurr. [illegible] impoſita, [illegible] cenſo luna [illegible] 14. à [illegible] re viderimus, non ſtatim [illegible] Paſcha [illegible] Dominicum [illegible] quo [illegible] Paſcha, id eſt, [illegible] de morte ad vitam, [illegible], de pœna ad gloriam reſurgendo facere dignatus eſt.

Vnde ſuprà

Chriſtianorum Paſcha ab 11. cal. April. vſque 7. cal. Maij, quocunq; Dominica die regula [illegible] videlicet luna occurrit, ſecundum Paſcha modis omnibus celebratur.

De myſterio 14. diei quo agnus immolatur.

Quartuſdecimus dies fidem Chriſti nobis demonſtrat per decem Præcepta & quatuor Euangelia. [illegible] agni [illegible] conuenit, quæ [illegible] Adam, primus ſanguis [illegible] vſque ad [illegible] viceſimum primum id eſt, in figuram [illegible] larum vnitatis. Quarta [illegible] immolatur [illegible], quādo luna plena eſt, & nihil ei deeſt [illegible] Chriſtus non immolatur, niſi in perfecto corde, & [illegible] ne ſine tenebris.

Ad inueniendum locum 14. lunæ per 19. Annos.

Conſtat igitur, quòd primo anno cycli d[illegible] lis, quando nulla [illegible] in capite ponitur, in cal. Mart. luna 9. & in octauo [illegible] Mart. 16. occurrit [illegible] 30. & incipe primam, & [illegible] April. occurrit 14. qui eſt terminus primus [illegible]. Iterum [illegible] 16. [illegible] anno priore in [illegible] id. [illegible] Mart. [illegible] buſti, adde 1. [illegible] eodem die 27. Hanc cum [illegible] deduxeris, occurrit ſequens 14. luna 8. April. [illegible] eſt terminus ſecundi [illegible] eque lunationem [illegible] eodem [illegible], 8. idus ſcilicet, [illegible] tem [illegible] dici lunæ ætatem [illegible] mam fuerit [illegible], & deduc ſequentem vſque 14. [illegible] ſine vlla ambiguitate terminus [illegible] erit. [illegible] eodem [illegible] quod [illegible] per [illegible], dedu[illegible] [illegible] 14. occurrerit, ibi terminus erit. [illegible] 8. [illegible] Mart. occurrerit, eadem pro[illegible] Paſchali erit. [illegible] ne prius [illegible] quàm 8. [illegible] Martij Paſchalem deprimes. ſed quota unque [illegible] die occurrerit, aut triceſimam eodē die [illegible] eas, aut [illegible] nam [illegible], & ſequentem quolibet loco 14. occurrerit, [illegible]. Itaque ordo, & hæc ratio [illegible] eo die quo in Niceno concilio ſtatuta [illegible] ab vllo potuit [illegible] erit, ſed [illegible] concur[illegible], qui ea concurrere [illegible] fuerit. [illegible] anno [illegible], [illegible] quoque [illegible] anni [illegible] no [illegible], ſi [illegible] primum voluit [illegible] hæc [illegible] ratione [illegible], & [illegible] auctoritas [illegible] die octauo [illegible] præ[illegible] luna [illegible] vt [illegible] propter [illegible] lunæ 12. & [illegible] occurreret [illegible] lunam principio, [illegible] cuncta ſequentia eodem [illegible] ordine cuncta [illegible].

[illegible] quadrageſimalium terminorum ſecundum lunam oſtendentium.

[illegible] cal. Martij *5. regulares.*

Octa[illegible] Lex [illegible] orum.

4. Idus Februarij *[illegible]*

Aſ [illegible] Decem [illegible].

6. Nonarum Martij *6. [illegible]*

Nonarum [illegible].

11. Calend. Martij *2. regulares*

Vna luna Mart. [illegible] d[illegible]

6. Idus Februarij *[illegible] regulares*

Id b[illegible] quia [illegible].

[illegible] Calend. Martij *[illegible] regulares.*

Terna [illegible] ant.

12. Cal. Martij *6. [illegible]*

[illegible] & [illegible] lex ex[illegible].

Nonis Martij. *[illegible]*

Martia[illegible] no[illegible] ſ luna e[illegible].

6. Calend. Martij *[illegible] regulares.*

Sexta ca[illegible] ſecernas.

Idus Februarij *3. [illegible].*

Id b[illegible] Febru[illegible] us.

4. Nonarum Martij *[illegible] regulares*

Nonarum [illegible] as.

9. Calend. Martij *4. regulares*

[illegible] bina [illegible] nor.

4. Idus Febru. *[illegible] regulare*

Quat[illegible] lux.

Calend. Martij *5. regu[illegible]*

Se[illegible] Martij [illegible].

[illegible] Calend. Martij *[illegible] regulare*

Vna [illegible] das.

4. Idus Februarij *[illegible] regulares.*

Septem [illegible] nes.

4. Calend. Martij *[illegible] regulares.*

T[illegible] das.

[illegible] Calend. Mar. *[illegible] regulares.*

Q[illegible] es.

2. Nonarum Martij *3. [illegible]*

Pridie [illegible].

[illegible], menſe Februario [illegible] & [illegible] Martij [illegible]. Regulares vero [illegible] pro [illegible] bus, ſed [illegible] Martio [illegible] tibus [illegible] concurrentibus.

De initio & luna quadrageſimæ & Paſchæ.

Si vis ſcire [illegible] quadrageſimæ hoc anno [illegible] tere: [illegible] habueris [illegible] Martij [illegible] quadrage[illegible] & [illegible] ante 3. idus April. habueris [illegible], tot diebus ante [illegible] Martij habebis [illegible] April. [illegible] Paſcha, in [illegible] quadrageſimæ. Item, quot di[illegible] cal. Aprilis habueris [illegible], tot diebus ante 12. cal. Martij [illegible] quadrageſimæ: [illegible] forte eo anno [illegible] tus ſit, tunc vno [illegible] minus ante 12. calen. Martij [illegible].

Si luna 3. initium quadrageſimæ, 15. erit in [illegible] initium quadrageſimæ, 16. in Paſcha: ſi 5. initium quadrageſimæ, 17. in Paſcha: ſi 6. initium quadrageſimæ, 18. in Paſcha: ſi [illegible] initium quadrageſimæ, 19. in Paſcha: ſi 8. [illegible] quadrageſimæ 20. in Paſcha: ſi 9. in [illegible] quadrageſimæ 21. in Paſcha. [illegible] luna [illegible] dr[illegible] Veſ[illegible] tertia eſt luna [illegible] anno [illegible] D[illegible] Paſcha [illegible].

D[illegible] in ſecundo [illegible] Martij [illegible] 14. [illegible] April. [illegible] 14. [illegible] In [illegible] April. [illegible] Luna [illegible] quadrageſimæ [illegible] terminus Paſchalis [illegible] Paſchalis [illegible]

[illegible] ſint antea [illegible] Martij [illegible] luna prima [illegible] Similiter de [illegible].

De [illegible].

Terminus Paſchalis [illegible] Aprilis [illegible] [illegible] [illegible] Paſcha, [illegible] luna 14. [illegible]

De ſeptuageſima.

Terminus ſeptuageſimæ inuenire cupiens, vide primũ [illegible] cal. Aprilis, [illegible] [illegible] Luna [illegible]

Terminus [illegible] luna em [illegible] Martij [illegible] autem luna 2. [illegible] Hæc [illegible] bus termi[illegible] tardius [illegible] Februa. [illegible] Martis requirere [illegible]. Et de ſeptuageſima [illegible] anno hoc obſeruato [illegible] cum ipſe terminus ante biſſextum e[illegible] poſt biſſextum eueniens ſit, & [illegible] 12. cal. [illegible] Item in termino quadrageſimæ biſſextili anno [illegible], ne cum euenerit, [illegible]

[illegible] 2. non. Maij, & [illegible] in cæteris terminis. In quo [illegible]

[illegible] à 13. cal. Iunij, & [illegible] idem dies, quot & in cæteris termi-

nis [illegible] luna 4. [illegible] Argumentum, & [illegible] in Dominicis [illegible] Paſcha [illegible] Do[illegible] minicorum dierum [illegible] [illegible] *Vide ſupra.*

Memento enim, [illegible] ſeptuageſimæ luna 14. [illegible] Pentecoſtes, luna 4. [illegible] luna 11. Martij, [illegible] luna [illegible]

De ſedibus terminorum.

Poſt [illegible] cal. [illegible] vbi lunam decimam inueneris, ibi fac terminum ſeptuageſimalem.

Poſt 8. id. Februarij vbi lunam ſecundam inueneris, ibi fac terminum quadrageſimæ.

Poſt [illegible] cal. Aprilis vbi lunam decimamquartam inueneris, [illegible] terminum Paſchæ.

Poſt [illegible] cal. Maij, vbi lunam vigeſimam inueneris, ibi fac terminum rogationum.

Poſt ſextam idus Maij, vbi lunam quartam inueneris, ibi fac terminum Pentecoſtes.

Quomodo terminus [illegible] per [illegible].

Terminum [illegible] re[illegible] tire [illegible] terminum in [illegible] pone, [illegible] & [illegible] die [illegible] abſque dubio terminus [illegible] Hæc [illegible] Apr[illegible] cal. Maij [illegible].

Item, de termino.

Notandum quod [illegible] terminus biſſextili anno non obſeruat [illegible] ſequentibus [illegible] propter biſſextum, & ob hoc in ſequentem diem terminus [illegible] eſt, [illegible] termino paſchali [illegible] in qua terminus paſchalis eodem anno occurrit. Verbi gratia: terminus qui in præſenti anno præſcriptus eſt 10. cal. [illegible] 9. cal. Febr. Similiter de termino [illegible] eſt. Si tamen ante biſſextum euenerit, biſſextili anno Februarij, luna triceſima erit.

Argumentum deſcriptionis omnium terminorum ſingulis annis decennouenalis cycli.

Cla.	Terminus ſeptuageſimæ	Terminus quadrageſimæ luna 2.	[illegible] primi menſis	Terminus paſchæ luna 14.	Terminus rogationum luna 20.	Terminus pentecoſtes luna 4.	Regul.	Cyclus lunaris.	Obſeruatio lunæ primi menſis.
[illegible]	10 cal. [illegible]	[illegible] mar.	[illegible] cal. april.	non. april.	2 id. maij	9 cal. iun.	5	17 em.	no. dec.
[illegible]	[illegible]	4 id. febr.	[illegible] Mar.	8 cal. apr.	[illegible] cal. maij	3 id. maij	[illegible]	18 com	8 cal. ian.
[illegible]	5 id. febr.	[illegible] mar.	2 cal. apr.	[illegible] aprilis	15 cal. maij	[illegible] cal. iunij	6	19 em.	id. decẽ.
[illegible]	[illegible] cal. febr.	[illegible] cal. mar.	15 cal. apr.	4 no. apr.	[illegible]	12 cal. [illegible]	2	1 com.	cal. ian.
[illegible]	[illegible] febr.	6 id. febr.	[illegible]	[illegible] cal. april.	[illegible] cal. iun.	6 [illegible]	5	2 com.	12 cal. ian.
20	[illegible] id. febr.	[illegible] cal. mar.	[illegible] cal. apr.	4 id. apr.	[illegible] maij	4 cal. [illegible]	[illegible]	3 em.	4 id. decẽ.
[illegible]	[illegible] febr.	[illegible]	[illegible] cal. apr.	[illegible] cal. apr.	[illegible]	15 cal. [illegible]	6	4 com.	4 cal. ian.
17	[illegible] cal. mar.	[illegible] mar.	non. apr.	[illegible] cal. maij	[illegible]	8 id. [illegible]	4	5 em.	15 cal. ian.
[illegible]	[illegible] febr.	6 cal. mar.	8 cal. apr.	[illegible] april.	5 cal. maij	[illegible]	[illegible]	6 com.	[illegible] id. decẽ.
[illegible]	[illegible] cal. [illegible]	id. febr.	[illegible] mar.	[illegible] apr.	cal. maij	id. [illegible]	3	[illegible] em.	7 cal. ian.
[illegible]	[illegible] febr.	4 no. mar.	4 no. apr.	[illegible] cal. maij	13 cal. iunij	3 no. iun.	[illegible]	8 em.	8 cal. ian.
[illegible]	[illegible] cal. febr.	9 cal. mar.	[illegible] cal. apr.	2 no. apr.	[illegible] maij	19 cal. [illegible]	4	6 com.	3 no. ian.
[illegible]	13 cal. febr.	4 id. febr.	[illegible] id. mar.	[illegible] apr.	4 cal. maij	4 id. iunij	[illegible]	[illegible] com.	[illegible] cal. ian.
[illegible]	6 id. febr.	[illegible] cal. mar.	[illegible] cal. apr.	2 id. apr.	16 cal. iunij	2 cal. iunij	5	[illegible] em.	2 id. dece.
[illegible]	[illegible] cal. febr.	12 cal. mar.	[illegible] cal. apr.	[illegible] apr.	[illegible] no. maij	13 cal. [illegible]	1	12 com.	2 cal. ian.
[illegible]	16 cal. febr.	[illegible] id. febr.	[illegible] mar.	12 cal. apr.	7 cal. maij	7 id. ma[illegible]	4	13 com.	13 cal. ian.
[illegible]	[illegible] febr.	4 cal. mar.	6 cal. apr.	5 id. april.	2 cal. maij	5 cal. iunij	[illegible]	[illegible] em.	5 id. dec.
7	8 cal. febr.	15 cal. mar.	17 cal. apr.	4 cal. apr.	5 no. maij	1[illegible] cal. iunij	5	[illegible] com.	5 cal. ian.
[illegible]	id. febr.	2 no. mar.	2 no. apr.	15 cal. maij	[illegible] cal. maij	[illegible] iunij	[illegible]	18 em.	16 cal. ian.

Argumentum de clauibus terminorum.

Anni	j	26	vj	31	xj	36	xvj	11
	ij	15	vij	20	xij	25	xvij	30
	iij	34	viij	39	xiij	14	xviij	19
	iiij	23	ix	28	xiiij	33	xix	38
	v	12	x	17	xv	22		

Literæ numerales indicant Annos, chiffræ claues

Si quis [illegible] ue-nalis cycli an[illegible] ſumat ſemper ſe[illegible] quadrageſima-lem à [illegible] Martij, roga-tionum [illegible] cal. [illegible] cal. Maij: & vbi ipſe numerus [illegible] terminabitur, ibi abſq; dubio term[illegible].

De aduentu Domini

Notum ſit omnibus [illegible] cunque aduen-tum Domini dili[illegible] vt [illegible] 5. calend. Decemb. n[illegible] tranſeat, ſed in his ſeptem [illegible] Domini ad-uenerit, ibi ſine d[illegible], & [illegible] errore celebrare valebit. Breuis enim [illegible] legitur, ci-tius intelligitur.

De annis ab initio mundi inueniendis, & per ipſos indict. cyclum ſolarem, biſſextum, cyclum decennouena-lem & lunarem.

Si vis ſcire quot ſint anni ab origine mundi, multiplica quindecies 409. fiunt 613[illegible] adde regulares [illegible] dictionem [illegible] origine mundi. Poſt expletam indictionem, [illegible] quintam, non quindecies [illegible] quindecies 410 [illegible] quinde-cim [illegible] 411. [illegible] rum poſt alios quindecim [illegible] quindecies 411. [illegible] quindecies 412.

Si de ipſis annis [illegible] volueris [illegible], his adde regulares [illegible] diuide per 15. quod remanſerit ipſa erit indictio. Si nihil remanſerit, [illegible] erit. Ideo [illegible] regulares adijci[illegible] quia quando mundus factus eſt, [illegible] anni de cyclo indictionum remanſerunt, non [illegible] primordio fuerit [illegible] Ro-manorum [illegible] in illo anno quo [illegible] tra[illegible] per quindenam partem propter cyclum indi-ctionum [illegible] numero [illegible] in primordio mundi [illegible] & 3. remanerent. [illegible] cyclum indictionum: ſed etiam [illegible] ſolarem vel lunarium cyclis, [illegible] annos ab origine [illegible] cyclorum numerum di-uiſos inueniendis intellige[illegible].

Ad cyclum ſolarem inueniendum.

Si vis ſcire [illegible] ſit cyclus ſolaris, ſume annos ab origine [illegible] fuerint, & adde cum his regula-res 17. [illegible] diuide per 28. quod deſuper fuerit, ipſe eſt cyclus ſolaris. Si nihil [illegible] fuerit, 28. erit.

Ad concurrentes inueniendos.

Si vis [illegible] concurrentes, tene annos ab ori-gine [illegible] quartam partem [illegible] & quot-quot fuerint, [illegible] diuide per ſe-ptem. quod [illegible] ipſe eſt concurrens. Si nihil remanſerit, 7. erunt.

Ad biſſextum inueniendum.

Si [illegible] deſideras quotus ſit annus [illegible] biſſextum, ſu-me annos [illegible] per 4. Quod re-manſerit, [illegible]. Si [illegible] te-[illegible] biſſextum. [illegible] ſextus erit.

Ad cyclum decennouenalem inueniendum.

Si [illegible] quotus ſit annus cycli decennouenalis, [illegible]

[illegible] regulares ſeptem, [illegible] per 19. quod remanſerit, talis eſt cyclus decenno-uenalis. Si nihil remanſerit, decimusnonus erit.

Ad cyclum lunæ inueniendum.

Si ſcire cupis quotus ſit cyclus lunæ, tene annos [illegible] prædiximus [illegible] regulares 4. hos diuide per 19. quod remanſerit, ipſe eſt cyclus lunæ. Si nihil remanſerit, decimusnonus erit.

Ad epactas inueniendas.

Si vis ſcire quota ſit epacta, [illegible] ab initio mun-di, [illegible] regulares 6. hos diuide per 19. quod verò remanſerit, multiplica vndecies, ipſos iterum diuide per 30. quod remanſerit, ipſa erit epacta. Si nihil remanſerit, 30. erit: [illegible] illa, quæ in principio dicitur nulla.

De annis ab incarnatione Domini inueniendis, & per ipſos cætera quæ ſupra.

Si vis [illegible] anni ab incarnatione Domini no-[illegible] adde regula-res [illegible] eiuſdem anni, de quo [illegible] & quotquot fuerint, [illegible] ab incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti. [illegible] vt [illegible] annos [illegible] indictionum [illegible] gratia [illegible] in numero computabas, [illegible] poſt 15. [illegible] Poſt [illegible] eſt quando prima [illegible] erit, non 62. [illegible] modo [illegible] 63. [illegible] quando [illegible] prima fuerit, 64. [illegible] primafuerit, 65. quindecies multiplica.

Ad indictionem inueniendam.

Si ſcire cupis, quota ſit indictio, ſume annos ab incar-natione Domini noſtri Ieſu Chriſti, cum his adde [illegible] hos diuide per 15. quot remanſerint, talis erit [illegible]. Si nihil remanſerit, 15. erit.

Ad cyclum ſolarem inueniendum.

Si vis noſſe quotus annus ſit ſolaris cycli, [illegible] ab incarnatione Domini quot [illegible] fuerint, [illegible] regulares 9. [illegible] per 28. [illegible]

Item.

Si vis noſſe, quot ſint in [illegible] cycli ſolaris, [illegible] Domini quot [illegible] & [illegible] relinquant de eodem cyclo ſolari, [illegible] Domini [illegible] & quot remanſerint [illegible] quot [illegible] ipſi ſunt anni [illegible] cycli.

Ad concurrentes.

Si concurrentes [illegible], ſume annos ab incar-natione Domini quot [illegible] fuerint, [illegible] quartam partem [illegible] diuide per 7. quot vero remanſerint, [illegible] concurrentes. Si nihil re-manſerit, 7. erunt.

Ad biſſextum.

Si cognoſcere cupis quotus ſit annus à biſſexto, [illegible] quot ſunt à [illegible] Domini, [illegible] per 4. quot remanſerint, [illegible] biſſextum [illegible]

Ad cyclum decennouenalem.

Annos [illegible] cyclus decennouenalis [illegible] ab incarnatione Domini, [illegible] ſemper [illegible]

Hos partire per 10. & 9. quod remanſerit, ipſe eſt cyclus decennouenalis. Si nihil remanſerit, 19. erit.

Ad cyclum lunarem.

Si vis cognoſcere quotus ſit cyclus lunaris, tene annos, vt ſuprà diximus: ex his ſubtrahe duos, reliquos diuide per 19. quod remanſerit, ipſe eſt cyclus lunaris. Si nihil remanſerit, 19. erit.

Ad epactas inueniendas.

Si vis ſcire, quot ſunt epactæ, ſume ſupradictos annos: hos diuide per 19. quod remanſerit, multiplica vndecies, ipſos iterum diuide per 30. quod verò remanſerit, ipſa erit epacta.

Per exempla de antedictis argumentis per annos ab origine mundi.

Si vis ſcire quot ſint anni ab origine mundi, multiplica quindecies 409. fiunt 6135. adde regulares 7. fiunt 6142. adde etiam indictionem anni præſentis, quæ eſt ſecunda, fiunt 6144. Multiplica quindecies 409. D. Quomodo? M. 400.800.1200.1600.2000.4000.6000. 9.18.27. 36.45. 90.135. Iunge 6135. adde regulares 7. fiunt 6142. adde indictionem ſecundam, fiunt 6144. Tot igitur ſunt anni ſecundum noſtram computationem ab initio mundi vſque in præſentem annum, qui eſt ſine dubio ab incarnatione Domini nongenteſimus quadrageſimusquartus, iuxta cyclum Dionyſij.

De indictione.

Hos 6144. diuide per 15. quot remanſerint, ipſa erit indictio. D. Quomodo? M. 15.30.60.90.120.150.180.210. 240. 270.300.600. 900. 1200. 1500.1800.2100.2400. 2700.3000. 6000. Reſtant 152. hos diuide per 15. 15. 30. 60.90.120.150. remaneant duo, ſecunda indictio eſt hoc anno.

Ad cyclum ſolarem inueniendum.

Hos diuide per 28. quod deſuper fuerit, ipſe eſt cyclus ſolaris. D. Quomodo? M. 28.56.112.224.448.896.28. 56. 112. fiunt 6008. Sexies mille 8.6048. reſtant 113. hos adhuc diuide per 28. 28. 56. 112. remanet 1. Primus annus eſt in ordine cycli ſolaris hoc anno.

Ad concurrentes inueniendos.

Hos diuide per 7. quod tunc remanſerit, ipſe eſt concurrens. D. Quomodo? M. Cum 6000. adde 1500. & cum 144. 36. quia talis eſt quarta pars illorum, & erunt in ſumma 7680. hos diuide per 7. D. Quomodo? M. Quinquies 7.350.700.1050. Septies 1050.7305. reſtant 330. hos adhuc diuide per 7. Quadragies 7.280. & adhuc reſtant 50. Hos diuide per 7. ſeptics 7, 49. remanet 1. primus concurrens eſt hoc anno.

Ad biſſextum inueniendum.

Hos diuide per 4. quot remanſerint: verbi gratia: Si vnus, aut duo, vel tres, talis erit annus poſt biſſextum. D. Quomodo? M. 4.8.12.16.20.40.60.80.100. Decies centum, mille: ſexies mille, 6000. reſtant 144. hos adhuc diuide per quatuor. Quinquies quatuor 20. quinquies 20. 100. & adhuc reſtant 44. hos diuide per 4. vndecies, 4. 44. Nunc autem nullus remanet, quia biſſextus eſt hoc anno.

Ad decennouenalem cyclum inueniendum.

Hos partire per 19. quod remanſerit, cyclus eſt decennouenalis. D. Quomodo? M. 19.39.57.76.95.114.133. 152. 171.190. 209.228.247.265.285.304. 608.912. 19.38.57. 76.95. qui ſunt ſimul 1007. Sexies 1007.6042: reſtat 109. hos diuide adhuc per 10. & 9.19.38.57.76.95. remanent 14. quartuſdecimus annus eſt in ordine cycli decennouenalis hoc anno.

Ad lunarem cyclum.

Hos diuide per 19. quod remanſerit, ipſe eſt cyclus lunæ. D. Quomodo? M. Diuide per 19. vt ſuprà reſtat 106. hos adhuc diuide per 19.19.38.57.76.95. remanet 11. Vndecimus annus eſt in ordine cycli lunaris hoc anno.

Ad epactam inueniendam.

Hos diuide per 19. quod verò remanſerit, multiplica vndecies: ipſos iterum diuide per triginta: quod remanſerit, ipſa erit epacta. D. Quomodo? M. Si autem totum iſtum numerum per 19. diuide, vt ſuprà, reſtant 108. hos adhuc diuide per 19.19.38.57.76.95. reſtant 13. ipſos enim multiplica vndecies. D. Quomodo? M. Vndecies 10.110. vndecies 3.33. qui ſunt ſimul 143. hos diuide per triginta, 30.60.90.120. remanent 23. quæ ſunt epactę hoc anno.

De annis Domini & cæteris argumentis, quæ ſuprà.

Si vis ſcire quot ſint anni ab incarnatione Domini, multiplica 62. ſexies. D. Quomodo? M. 60.120. 180.240. 300.600.900. Bis 15.30. adde 12. regulares, fiunt 942. adde indictionem anni præſentis, quæ eſt ſecũda fiunt 944. Tot igitur ſine dubio ſunt anni ab incarnatione Domini iuxta cyclum Dionyſij.

Ad indictionem.

Hos diuide per 15. quot remanſerint, talis erit indictio. D. Quomodo? M. 15.30.60.90.120.150.180.210.240.270. 300.600.900. Reſtant 47. hos adhuc diuide per 15. Ter 15. 45. remanent duo: ſecunda indictio eſt hoc anno.

Ad cyclum ſolarem.

Et quotquot fuerint, diuide per 28. quod remanſerit, ipſe eſt cyclus ſolaris. D. Quomodo? M. 28.56.112.224.448. 896. Reſtant 57. hos adhuc diuide per 28. 28.56. remanet vnus. Primus annus eſt in ordine cycli ſolaris hoc anno.

Ad concurrentes.

Hos verò diuide per 7. quot remanſerint, ipſi ſunt cõcurrentes. D. Quomodo? M. Cum nongentis adde 225. & cum 44. 11. quia talis eſt quarta pars illorum, & erunt in ſumma 1184. hos diuide per 7. D. Quomodo? M. Quinquagies 7.350.700.1050. reſtant 134. hos adhuc diuide per 7. Decies ſeptem 70. reſtant 64. hos diuide per ſeptem. Nonies ſeptem 63. remanet 1. Primus ſiue prima concurrens eſt hoc anno.

Ad biſſextum.

Hos diuide per quatuor, quot remanſerint, talis erit annus poſt biſſextum. D. Quomodo? M. 4.7.12.16.20.40. 60.80.100.200.300.600.900. reſtant 44. hos adhuc diuide per quatuor. Vndecies quatuor, 44. nunc autem nullus remanet: quia biſſextus eſt hoc anno.

Ad decennouenalem cyclum.

Hos partire per 19. quot remanſerint, ipſe eſt cyclus decennouenalis. D. Quomodo? M. 19.38.57.76.95.114. 133. 152.171.190.209.228.247.266.285.304.608.912. Reſtant 33. diuide 19. remanent 14. Quartuſdecimus annus eſt in ordine cycli decennouenalis hoc anno.

Ad cyclum lunarem.

Reliquos diuide per 19.quod remanſerit, ipſe eſt cyclus lunaris.D.Quomodo?M.Diuide per 19.vt ſuprà, reſtant 30.Dimitte 19,remanent 11. vndecimus annus eſt in ordine cycli lunaris hoc anno.

Ad epactam inueniendam.

Hos diuide per 19,quod remanſerit,multiplica vndecies:ipſos iterum diuide per 30.quod verò remanſerit, ipſa eſt epacta.D.Quomodo?M.Similiter vt ſuprà. Dimitte 912.reſtant 32.ex his ſubtrahe 19.remanent 13.hos multiplica vndecies. D.Quomodo? M.Vndecies decem 110. vndecies tres 33.qui ſunt ſimul 144.hos diuide per 30.30. 60.90.120.remanent 23.quia tot ſunt epactæ hoc anno.

Per omnem quoque compotum quem ducis, ſi nihil ſuprà fuerit,ſcias eundem eſſe completum. Verbi gratia: Si numerum annorum Domini per 4.diuidis, & nihil reſtat,biſſextus eſt.Si verò indictionem quæris, & poſt decimamquintam diuiſionem nihil remanet,decimamquintam ſcias eſſe indictionem. Similiter de cæteris intellige argumentis.

Item cuiuſdam,quem probamus de anteſcriptis argumentis.

Si vis ſcire quot ſunt anni ab incarnatione Domini, multiplica 76.quindecies:adde quatuor regulares:quia de illa indictione 11.anni præceſſerant, & quatuor adhuc reſtabant,adde inſuper illius anni indictionem,de quo computare vis ſicut hoc anno 8.vel illis fiunt ſimul 972. cùm iuxta Dionyſium 950.inueniantur hoc anno, ſicut in cyclo ipſius apparet. Poſt expletam indictionem vnum adijce.

Ad indictionem inueniendam.

Si vis ſcire quota ſit indictio,ſume ſupradictos annos, & his adijce regulares 11.illos ſcilicet annos, qui præceſſerunt ipſam incarnationem,& diuide per 15. Quot remanſerint,talis erit indictio.

Ad cyclum ſolarem inueniendum.

Si vis ſcire quotus ſit annus ſolaris cycli,ſume ſupradictos annos,& his adijce quindecim: quia tot anni de ipſo cyclo præceſſerant,ac 13.reſtabant,& diuide per 28.Quot remanſerint,talis erit annus cycli ſolaris.

Ad concurrentes inueniendos.

Si vis ſcire quot ſint concurrentes, ſupradictos annos ſume,& prius duos ex his ſubtrahe propter biſſextum,qui tunc in ſecundo extitit anno: deinde cum reliquis omnib. quartam partem ipſorum adijce, ac deinde per ſeptem diuide:quot remanſerint,tot ſunt concurrentes.

Ad biſſextum.

Si vis ſcire vtrum biſſextus,vel quotus ab eo ſit annus, ſume ſupradictos annos,atque ex his ſubtrahe duos, propter biſſextum, qui tunc vt ſupra dictum eſt, in ſecundo extitit anno,reliquos verò diuide per quatuor,quot enim remanſerunt,tot ſunt anni poſt biſſextum:ſi nihil remanſerit,biſſextus eſt.

Ad decennouenalem cyclum inueniendum.

Si vis ſcire quotus ſit annus cycli decennouenalis, ſume ſupradictos annos,& ex his ſubtrahe duos propter totidem annos,qui adhuc de eodem cyclo reſtabant, ac deinde per 19.diuide:quot remanſerint,talis erit annus cycli decennouenalis.Si nihil remanſerit,19.erit.

Ad lunarem cyclum.

Si vis ſcire quotus ſit annus cycli lunaris, tene ſupradictos annos,& ex his ſubtrahe quinque,quia tot anni de eodem cyclo adhuc reſtabant,& diuide per 19.quot remanſerint,talis erit annus cycli lunaris.

Ad epactam inueniendam.

Si vis ſcire quot ſint epactæ,ſume ſupradictos annos, & ex his ſubtrahe 3,vt ad ſecundum decennouenalis cycli annum peruenire valeas, vbi ipſe epactarum cyclus incipit. Reliquos per 19.diuide, quod verò remanſerit,multiplica vndecies, & ſi numerus ille infra 30.remanſerit, epactas illius anni eſſe ſcias. Si vltra excreuerit, tolle 30.& reliquos pro epactis tene. Hæc enim ille ſolus contemnat, qui auctorem illorum iure reprehendere valet.

De ordine indictionum.

Indictio dicitur ab indicendo.Cùm enim Romani omnibus gentibus imperarent,omnibus tributa indixerũt, quæ eis quinto ſemper anno pendebãtur: ſed primo quinquennio æs,ſecundo argentum,tertio ſoluebatur aurum: quarto rurſus à principio repetebatur,id eſt,ab ære: vnde iunctis tribus quinquennijs,quindecim annorum indictiones ſingulæ inſtitutæ. Et cautum eſt, vt nullus liber, nullum principis edictum ratum haberetur, quod indictio non præferret. Singulis autem quinquennijs peracto cenſu,mos erat vrbem luſtrare,id eſt circuire, quaſi ob purgationem ſui. vnde & quinquennium luſtrum dicitur, & luſtrare,purgare ſæpiſſimè dicimus. *Item.*

Antiqua Romanorum induſtria comperimus indictiones ad cauendum errorem ,qui de temporibus forte oboriri poterat inſtitutas. Cùm enim, verbi gratia, quilibet Imperator medio anni tempore vita vel regno decederet, poterat euenire vt eundem annum vnus hiſtoricus eiuſdẽ regis aſcriberet temporibus, eo quòd eius partem regnaret. Alter verò hiſtoricus eundem ſucceſſor illius potius attitulandum putaret,eo quòd & hic partem eius æque habet in regno. Verùm ne per huiuſcemodi diſſonantiam error temporibus inoleſceret, ſtatuerunt indictiones,quibus vterque ſcriptor: immo etiam vulgus omnem temporum curſum facillime conſeruaret, quas pro facilitate etiam calculandi quindecim eſſe voluerunt.

Vnde concurrentes.

Si vis ſcire vnde concurrentes accipiunt exordium, ſine dubio de ipſis ſeptem diebus, per quos voluitur mundus:quia vltra ſeptem non tranſit numerus concurrentiũ, nec numerus ſeptimanæ dierum. D.Primus concurrens in capite vnde accipit exordium?M, Annus ſolaris habet dies 365.hos diuide per 7.Septies 52.364.remanet 1.Inde ponitur in capite primus concurrens. Et poſtea in ſecundo anno adde vnũ,in tertio duos,in quarto tres,&in anno quinto biſſextili,adde quinque. In hoc autem ſolertem curam adhibe,vt per alios præparationis biſſexti,ſicut ſuprà diximus,ſic adijcias ſemper vnum poſt vnum, & anno biſſextili duos adijcias,& caue ne vltra ſeptem tranſeas,ſed ad vnum poſt ſeptem ſemper redeas:&ſic per 28.lineas curras. Diligentius attende,& minimè in hoc falleris.

De punctis, quadrante & biſſexto.

Vnus punctus,quarta pars horæ,& facit 10.momenta: duo puncti,20.momenta:tres,30.quatuor, 40. & iſta 40. momenta faciunt vnam horã. Et 6.horæ in vno anno faciunt quadrantẽ vnum:& 4.quadrantes in 4.annis faciunt diem & noctem: & eſt ipſa dies quæ dicitur biſſextus, qui legitur 6.cal.Martij. Verbi gratia: Si hodie legitur 6.cal. Mar.& cras,6.cal.Mar.Propterea dicitur biſſextus, quia bis legitur 6.cal.Martij. *Item.*

Biſſextum non ob illum diem fieri, vt quidam putant,

cùm

cùm Ioſue orabat ſolem ſtare, credendum eſt: quia ille dies fuit, & præterijt. Sed ob hoc dicitur biſſextus, quòd in vnoquoque menſe punctus vnus accreſcat. Punctus verò vnus quarta pars horæ eſt. Quatuor verò puncti in ſole vnam horam faciunt, duodecim verò puncti tres horas explicant. Ergò in quatuor annis ternæ horæ, quę ſunt 12, vnum diem artificialem faciunt, quæ additur Februario cum 6. cal. Martij, habuerit, vt in craſtino ſic habeat. Verbi gratia: Si hodie 6. cal. Martij additur ille dies, qui in quatuor annís expletus eſt, nihilominus & in craſtino legitur ſexto cal. Mart. Et ideò biſſextus dicitur, quia bis 6. cal. Martij habet Februarius. Ob hoc ergò biſſextilē diem in menſe Februario placuit intercalari Romanis: quia hic breuior cæteris, & extremus anni menſis erat.

Item.

Biſſextus eſt per annos quatuor vnus dies adiectus. Creſcit enim per ſingulos annos quarta pars aſſis: at vbi quarto anno aſſem compleuerit, biſſextilem annum facit. Dicitur enim biſſextus, quia bis ſexies ductus aſſem facit: quod eſt vnus dies, ſicut & quadrantem propter quater ductum, quod eſt biſſextus, quem ſuper dierum curſum in annum ſol facit. A ſexto nonas Martij vſque in diem 2 cal. Ian. in lunæ curſu biſſextus apponitur, atque inde trahitur. Intercalares autem dies idcircò vocantur, quia interponuntur, vt ratio lunæ ſoliſque eueniat. Calare enim, ponere dicitur: intercalare, interponere.

Quis primus biſſextum inuenit.

D. Quis primum biſſextum inuenit? M. Iulius Cæſar inuenit cum quadrageſimooctauo anno antè natiuitatem Chriſti, & cenſuit nominandum. D. Biſſextus cur dicitur? M. Quia bis 6.6 antequam venias ad cal. Mart. duos dies ſignificare vno nomine velit, vnum naturalem, & alterum artificialem. D. Qua cauſa ponitur in diebus anni? M. Per ſingulos annos vnum quadrantem, & cùm impleti fuerint quatuor quadrantes, tunc diem plenum faciunt, qui biſſextus vocatur. Collectus eſt per mille 360 dies, & eſt quaſi aduena & peregrinus. D. Quare biſſextus dicitur, & quid eſſet, ſi non fuiſſet biſſextus? M. Propterea fit biſſextus, quia non implet 365 dies anno ſolari ſine quadrante. Quadrans fit per totum annum, & menſes ſingulos, & per dies & annos momenta colliguntur. D. Quomodo colliguntur? Per vnumquemque diem & noctem colliguntur duæ partes momenti. In tribus diebus colliguntur duo momenta, & ita in triginta diebus & noctibus colliguntur momenta viginti: & ſic per totum annum colligútur momenta 240. hoc ſunt 24 puncti, qui faciunt ſex horas, id eſt, quadrans.

Quot biſſextis vnus accreſcat annus.

In quatuor annis, vnus dies: in octo, duo: in duodecim, tres: in ſedecim, quatuor: in viginti, quinq; dies accreſcũt: in viginti octo, hebdomadam complent: in quadraginta annis, dies triginta: in 120, vnciam vnius anni præparant: in 340, duos menſes oſtendunt: in 480, quatuor menſes eſſe probantur: quæ eſt tertia pars vnius anni. In 960, biſſem vnius anni manifeſtum eſt. In 1460 annis, annum integrum, id eſt, 365 dies approbantur.

Quæ ſit differentia inter decennouenalem & lunarem cyclum.

Quæ ſit differentia inter cyclum decennouenalem & lunarem, legentibus ſcire conuenit. Scimus enim quòd vterque cyclus in lunam currit, & vterq; decem & nouem annos habet. Cyclus decennouenalis à ſancto Moyſe diuinitùs reuelatus eſt, iubente Domino, vt hi qui longè habitabant, in ſecundo menſe Paſcha ſcirent celebrare: & in diebus Solis variatur, hoc eſt ſuper luna 14 primi menſis. Deinde nos oportet inueſtigare: quis conſtituiſſet cyclum lunarem, aut quo tempore inuentus fuiſſet. Conſtat enim à Romanis 30 anno ante natiuitatē Chriſti inuētum fuiſſe, hoc eſt in primo anno regni Herodis filij Antipatris Aſchalonitis, qui primus de gentibus regnum Iudæorum ab Octauiano per munera acquiſiuit, & regnauit annos 37. Et ſicut cyclus decennouenalis ſecũdùm legalem Hebræorum conſtitutionem luna 14 Paſchæ incipit, ibiq́ue finitur: ita Romani conſtituerunt cyclum lunarem inchoari à cal. Ian. ibiq; terminari: & per ſingulos annos ætatem lunæ probare, quin etiam quotidie qua hora, quo puncto accenditur, vel extinguitur. Et ſicut decennouenalis cyclus per binos communes & tertium emboliſmum diſcurrit, ita cyclus lunaris ſimili ordine procedit: excepto quòd quartus annus decennouenalis cycli ipſe eſt primus cycli lunaris.

De origine epactarum.

Si vis ſcire vnde procedunt epactæ, id eſt, adiectiones lunæ, tene dies de anno ſolari & de anno communi lunari. Annus ſolaris habet dies 365, lunaris 354. plures vndecim dies ſunt in anno ſolari quàm lunari. De illis efficiuntur epactæ, id eſt, vndecim adiectiones lunares in capite. Hos pro epactis vndecim in capite aſſume. Vel alio modo: Tene quinque intercalares, & ſex ſemilunæ mitte inſimul, faciunt vndecim, ſic ſunt vndecim in capite. Hos pro adiectionibus habeto: de quibus cæteræ hoc modo proueniũt. Adde vndecim quos inueniſti, & adde iterum vndecim, ſunt 22. hos pro epacta ſequenti habeto. Et vndecim ſuper vigintiduo iterum adijcies, fiunt 33. recide 30, remanent tres: quos pro epacta teneto. Rurſus adiunge 11 ſuper tres, efficiunt 14. tota ſequitur epacta. Sic deinceps faciens epactas facillimè reperies. Tantùm memor eſto, vt vltra 30 non tranſeas. In ſine 19 anni habebis epactas 18. Adde 12 ſuper 18 fiunt 29. Adde ſaltum lunæ, fiunt 30. Hic apparet quod non addit, ſed ſalit in retro vnum diem. Iſta trigeſima epacta eſt in capite. Has igitur epactas & regulares, id eſt, Septembris 5, Octobr. 5. & cætera vſque in finem mitte ſimul, & ſi vltra 30 remanſerint, ſubtrahe 30. quod remanſerit, talis erit lunæ ætas in calendis vniuſcuiuſq; menſis, quando communis erit annus. In emboliſmis igitur caue diligenter.

De magno cyclo.

Si ſcire cupis vnde oriatur cyclus magnus, hoc ſcito, quia concurrentes ſolis ſunt 28, & concurrentes lunæ 19. Ipſi in ſemetipſis multiplicati faciunt cyclum magnum: id eſt, ſi duxeris 19 vigeſieſocties, faciunt 532 annos, qui eſt magnus annus: in quo omnia ſydera cœli ad priſtinum redeunt curſum.

De ſolſtitijs & æquinoctijs.

Solſtitia duo ſunt, primum hyemale, 8 cal. Ianuar. qua die natus eſt Dominus noſter Ieſus Chriſtus ſecundùm carnem ex Maria Virgine in Bethleem, in quo ſol ſtat, & dies incipiunt creſcere. Alterum ſolſtitium æſtiuale 8 cal. Iulij, qua die in prouincia Palæſtinæ, ciuitate Sebaſtæ eſt natiuitas ſancti Ioannis Baptiſtæ, & in Epheſo ſancti Ioannis Euangeliſtæ: & tunc ſol ſtat, & dies incipiunt decreſcere. His contrariò duo ſunt æquinoctia. Primum vernale æquinoctium 8. calen. April. in qua die coæquatur dies creſcens cum nocte, & ipſa die eſt conceptio ſanctæ Dei genitricis Mariæ, quando ſalutata eſt ab angelo: in qua etiam die paſſus eſt Dominus noſter Ieſus Chriſtus ſecundùm carnem in Hieroſolyma. Alterum æquinoctium autumnale 8. cal: Octob. in qua die coæquatur dies decreſcēs cum nocte: & ipſa die eſt conceptio ſancti Ioannis Baptiſtæ, in caſtello Macherunta. Ex 8. cal. April. vſq; in 8. cal. Ian. dies numerantur 275. Vnde ſecundùm numerum dierum conceptus eſt Chriſtus Dominus noſter die Dominico, 8. cal. April. & natus eſt tertia feria, 8. cal. Ian. & à natiuitate eius vſq; in diem qua paſſus eſt, fiunt anni 32, & mēſes 3. 12 4 14. Inde ſecundum numerum dierum cōſtat eum tertia feria natum, & paſſum ſexta feria, natum 8. cal. Ian. paſſum 8. cal. April. Ex quo verò baptizatus eſt Dominus noſter, vſque in diem qua paſſus eſt, fiunt anni 2, & dies

numero

numero 90. qui faciunt dies 810. & ſic baptizatus eſt 8. idus Ian. ſecunda feria, & paſſus eſt, vt ſuperius dixi, 8 calend. April. ſexta feria. Cum diebus verò ſuis fiunt ſimul dies 12414. & ab 8 cal. Ian. vſque in 8 cal. April. dies 90.

De diuerſis argumentis.

Si vis ſcire quare ſeptem regulares addes in argumento de initio mundi, hoc memor eſto, quòd in ſeptem diebus fecit Dominus cœlum & terram, & ſeptem dies præcepit eſſe futuros, & propter hoc ſumuntur in calculatione. D. Et quare per quindecim iubet multiplicare? M. Quia cyclus indictionis 15 annos habet non amplius. D. Quare cycl⁹ ſolaris per 28 partes eſt diuiſus? M. Quia in viginti & octo annis explet curſum ſuum. D. Quare in cyclo lunari adduntur 4 regulares? M. Quia luna quadrantem habet ſicut & ſol, & propter hoc quatuor regulares admittuntur, vel propter hoc quatuor regulares, quia retro cyclo decennouenali in quarto anno cyclus lunaris mittitur. D. Quare per nouemdecim partes diuiditur? M. Quia vltra nouemdecim annos non aſcendit, ſed iterum primus numeratur. D. Quare etiam ſeptem regulares ponuntur in cyclo decennouenali? M. Si intelligis, pleniter inuenies. Attende quid dicit: In cyclo lunari 4. regulares aſſumes, numera poſtea quot annis eſt in retro cyclus decennouennalis, ſine dubio 3. adde tres ad quatuor, fiunt 7. Iſti 7. aſſumendi ſunt in cyclo decennouenali, & ipſos diuide per nouemdecim partes. D. Quare per ipſas? M. Quia ſuum nomen explet. Cyclus decennouenalis vocatur, quia per 19 annos currit: & propter hoc per 19 diuiſus eſt. D. Quare ad biſſextum nihil addis niſi annos ab initio mũdi? M. Sine dubio quia materia biſſexti ab initio ſemper præparatur. D. Quare etiam 12 regulares ad annos Domini inueniendos computauit? M. Quia non putauit inde facere plenam indictionem, niſi 12 adde dixiſſet. D. Quare tres regulares mittuntur ad indictionem inueniendam? M. Quia quando incarnatio Domini facta eſt, tres anni de illa indictione præceſſerunt. D. Quare per quindecim partes iubet diuidere? M. Quia cyclus indictionis per quindecim annos currit. D. Quare epactę per nouemdecim partes diuiduntur? M. Quia cyclus epactarum per nouemdecim annos variatur. D. Quare iterum per 11 iubet multiplicare? M. Quia vndecim acceſſores accedunt omni anno. D. Quare iterum iubet diuidere per 30 partes? M. Quia vltra 30. non aſcendit. D. Quare ad concurrentes inueniendos cyclum ſolarem iubet addere? M. Quia per cyclum ſolarem numerantur biſſexti. D. Quare quartam partem iubet addere, & quid eſt quarta pars? M. Quarta pars eſt biſſexti ab initio cycli vſque ad finem, & propter hoc ipſam quartam partem iubet addere: quia in quarto anno fit biſſextus. D. Quare per ſeptem partes iubet diuidere? M. Quia vltra ſeptem concurrentes non aſcendunt. D. quare ad cyclum decennouenalem vnum regularem iubet adijcere? M. quia quando incarnatio facta eſt, vnus annus de cyclo decennouenali præceſſit. Attende quomodo 8 cal. April. Chriſtus conceptus, non. Aprilis iam tranſijt, & propter hoc vnum addit. D. quare partiri iubet per 19 partes? M. quia per nouemdecim annos currit. D. quare de cyclo lunari duos regulares ſubtrahere iubet? M. quia quãdo incarnatio facta eſt, duo anni de cyclo lunari remanſerunt. D. quare per nouemdecim partes iubet diuidere? M. quia vltra 19 non aſcendit.

Vbi mutentur anni, epactæ, indictiones, &c.

Anni ab origine mundi mutantur in 15. cal. Aprilis ſingulis annis. Anni ab incarnatione Domini mutantur 8 cal. Ian. Epactæ incipiunt ſecundùm AEgyptios à calend. Septembris, ſecundũ Romanos à cal. Ian. Indictiones incipiunt ab 8 calend. Octobris, ibidemq́; terminantur. Cyclus lunaris incipit & deſinit in cal. Ianuar. Concurrentes incipiunt à cal. Martij, ibidemque terminantur. Annus communis & emboliſmus, & cyclus decennouenalis incipit à prima luna primi menſis, id eſt, ab ipſa, quæ terminum paſchalem demonſtrat, eo anno quo luna prima eſt 10 cal. Aprilis.

De feria & luna, pueri ad puerum Dialogus.

Interrog. In qua feria fuerunt calendæ Ian. hoc anno? *Reſponſ.* In tertia. I. Vnde noſtis? R. Ianuarius habet tres regulares ſecundùm Ægyptios ad feriam in capite ipſius inquirendam, & concurrentes erant tunc ſeptem, qui ſimul iuncti, decem faciunt. Sublatis ſeptem, remanent tres. Aliter Ianuarius habet 2 regulares ſecundùm Romanos. Si cum ipſis 1 cuncurrentem, illum ſcilicet qui poſt ſeptem prædictos concurrentes ſequitur adiungimus, ſunt ſimiliter 3, calendæ 6. idus, 19. 18. 17. 16. 15. 8 cal. Febr. in 6 feria. I. Vnde hoc ſcitis? R. Februarius habet ſex regulares, hi quoque & ſeptem concurrentes 13 reddere videntur. Remotis ſeptem, remanent ſex calendæ, ſex idus, 16 calend. Mart. 15. 8 cal. Mart. in ſexta feria. I. Vnde hoc certum habetis? R. Quinque regulares Mart. & vnus concurrens, ſex facere dicuntur calendæ, octo idus, & idus 17 cal. Aprilis. 16. 15. 8 calendæ Aprilis in ſecunda feria. I. Qualiter hoc probare poteſtis? R. Aprilis habet vnum regularem ſumptum, & vnum concurrentem cõnectimus, ſunt ſimul duæ calendæ, ſex idus, octodecim cal. Maij, 17. 16. 15. 8 cal. Maij in quarta feria. I. Quomodo ſcitis? R. Sui tres regulares & vnus concurrens, quatuor demonſtrant calend. octo idus, & idus 17. cal. Iunij, 16. 15. 8 calend. Iunij in ſeptima feria. I. Qualiter hoc ſcire poſſumus? R. Ipſe autem habet ſex regulares, & vnum habemus cõcurrentem: hic ſimul aſcitus numerus 7 reddere creditur. Calen. 6 idus, 18 cal. Iulij, 17. 16. 15. 8 cal. Iulij in ſecunda feria. I. Oſtendite quomodo? R. Vnus regularis, & vnus concurrens duos conficiũt cal. octo idus, & idus 17. cal. Auguſti, 16. 15. 8 cal. Auguſti in quinta feria. I. Vnde hoc patet? R. Auguſtus habet quatuor regulares, & vnus eſt modò concurrens: qui numerus in vnum nexus, quinque facere cernitur calend. ſex idus, 19 cal. Peptemb. 18. 16. 16. 15. 8 cal. Septemb. in prima feria. I. Pandite vtrum ita ſit, an non? R. September habet regulares ſeptem, ſi cum illis ſæpe dictum iungimus concurrentem, octo ſine dubio habebimus. Auulſis ſeptem, remanet vnus cal. ſex idus, 18. calend. Octobr. 17. 16. 15. 8 cal. Octobr. in tertia feria. I. Tractate ipſum numerum. R. Vnus & duo, tres inſimul conficiunt cal. octo idus, & idus 17. cal. Nouembr. 16. 15. 8 cal. Nouembr. in ſexta feria. I. Quo ingenio hoc videri poteſt? R. Quinque & vnum, ſex reddunt calend. ſex idus, 18 calend. Decembr. 17. 16. 15. 8 cal. Decembr. in prima feria. I. Vnde hoc ſcire poſſumus? R. Vnus autem & ſeptem, octo ex ſe procreare viſuntur, dimiſſis ſeptem, reſtat vnus, calend. 6 idus, 19 cal. Ian. 18. 16. 15. 8. cal. Ian. in quarta feria. I. Manifeſtate hoc. R. Vnus autem & tres quatuor reddere arbitrantur. I. Quota feria eſt hodie? R. Sexta. I. Vnde noſtis? R. Maius habet tres regulares ad feriam hebdomadis inquirendam, & cõcurrentes ſunt modo tres, qui ſimul iuncti faciunt ſex: ſexta feria eſt hodie. I. Quota eſt luna? R. Vigeſima. I. Vnde hoc apparet? R. Maius habet vndecim regulares ad ætatem lunæ inqnirendam, & epactæ ſunt modò nouem, qui ſimul iuncti ſunt viginti. Ita hodie ætatem lunæ eſſe credimus. I. Quota feria eſt hodie? R. Septima. I. Vnde hoc patet? R. Dies iſtius menſis ſunt hodie duo, horum vno detrito, remanet alter. Et ſi cum illo ſex regulares, id eſt, numerum feriæ, quæ fuit in calendis iungimus, apertè ſeptem eſſe videmus. I. Quota eſt luna? R. Vigeſimaprima. I. Vnde hoc agnoſcere poſſumus? R. Dies menſis ſunt, vt diximus, duo. Si ex ipſis vnum ſeiungimus, & cum altero 20 attex(imus, ſunt ſimul 20 & 1. qui quamuis tacitè, ætatem lunæ produnt. I. Quota feria eſt hodie? R. Prima. I. Vnde hoc certum eſt? R. Dies iſtius menſis ſunt iam præteriti duo, ſi enim cum illis ſex regulares cenſerimus, octo in propatulo habemus. Sequeſtratis ſeptem, remanet vnus: quia prima feria eſt. I. Quota eſt luna? R. Vigeſimaſecunda. I. Vnde hoc certum tenetis? R. Duos dies iſtius menſis ſcimus eſſe præteritos, ſi autẽ cum illis 20. id eſt, ætatem lunæ, quæ fuit in capite iſtius menſis

oppo-

[illegible]

[illegible] ſeptem [illegible] & [illegible] prima [illegible] & [illegible] Vides es [illegible] ſcorpioné, [illegible] pisces [illegible] ad [illegible] quadrante [illegible] horas oportet [illegible] & [illegible] decurrit.

Argumentorum Lunæ finis.

BEDÆ PRESBYTERI COMPVTVS VVLGARIS, QVI DI- [illegible] ET

[illegible] ad Lunam [illegible] Epactis, menſibus, ſignis, terminis, annis cycli decennouenalis.

QVADRATVS [illegible] dicitur [illegible] Compendio [illegible] exercitat in [illegible] Mathematicæ diſciplinæ. Super [illegible] medietatum [illegible] Arithmeticæ 6. 12 18. Muſicæ 12 18. 24. Geometricæ [illegible] 24. Igitur vicesimi termini [illegible] A, [illegible] habetur [illegible] la. A qua [illegible] literæ Græcæ quæ [illegible] Nam [illegible] & C [illegible] tertia, [illegible] decennouenalis [illegible] quia illo an- [illegible] In [illegible] notæ, [illegible] ſigna quinque [illegible] Martius [illegible] 24. [illegible] Aprilis [illegible] 8. [illegible] lunam [illegible] Mart. [illegible] Apri [illegible] 14 [illegible] 4.

COMPVTVS VVLGARIS, QVI DICITVR EPHEMERIS, DE FERIA ET LVNA, ET HIS QVAE AD

Lunam pertinent, [illegible] ſignis, [illegible]

[illegible]

¶ Ephemeris, [illegible] ſingulorum dierum, [illegible]

		1 Epacta, Cyclus decennonalis.	2 [illegible]	3 [illegible]	4 [illegible]	5 [illegible]
	9	A r d u a	.C ō n e c ⁊	L i b a t i s	A [illegible] r a r i	A. f o r [illegible] a e.
	10	t i r o. s	u i s [illegible]	e t a t. d e	u [illegible] x i. l	[illegible] m i n [illegible] c [illegible] l [illegible]
De	11	h i s. u t	.L u n a r i	s. n o s c a	I n r. t e r	M i a'. o d i s.
La-	12	B i n o. d	o n a t u s.	M a g n i l	u s t r a m	i n e. g i r e.
na.	13	a d. s u a	.T r i c e n	i s. m o [illegible] t	a e x p l e	n d a. d i e b'.
	14	q u a e. p	H e b o. d e	b e t. p i u	G i s l u m	I [illegible] i s. u s. u.
	15	C e u. d e	r i u a t i	.N a t i [illegible] i	s. a m n i b	u s a m n e s.
	16	h æ c. e t	.Q u æ n o u	i. u n b i s	.C o m m u n	i s. s o l i s.
	17	q u o s. d	E d i t. a l	e n a r [illegible] d	i [illegible] n a t u	r a. c o æ u a.
	18	D u m. s o	l. i n u i t	O. c a s [illegible] c	o n f i n l	a. n o c t i s.
	19	f e r t. i	N p u i s o.	p [illegible] i t. [illegible] e	l. c o [illegible] n u	A p h e b e s.
	20	q u æ. d e	B e t. t o r	i s. d. [illegible] u i	s i. p a t t	i b'. o r b i s.
	21	E o o. d u	m. s e. c o m	P o n e n s.	V l t i m a.	S c a n d i t.
	22	c l a r a	.K a p u t. d	u d u m. r a	d i i s. e x	e [illegible] a. d i e s.
	23	h a c t e	n'. e x e g i.	l u n a r i	s. t r a m i	t [illegible] s. o r a s.
De	24	F a n d o	.S o l a r i	.Q u æ .s i t	.L e x. c u d	O. l a b o r [illegible]
So-	25	a n n u a.	G i r a t i.	r e p e t a	t u r. [illegible] l n	e a .m u n d [illegible]
le.	26	q u a m. s	o l. d e c u	r r i t. e t	.S e r o. n a	N p. s u e t [illegible]
	27	G i r a t	.P u r a. f o	R i s. n o n.	u n o .m e n	s e. d i a n [illegible]
	28	i d q u o	D. g e r m [illegible]	n u s. t o t	o. p u a d i	t. i n. a n n [illegible]
	29	e s t. u i	a .p s p a t	i o. l e n i	.S e c t a n	D a .m e a t u.
	30	H i c .s e	M p .s e t [illegible]	S .h æ c e s	t. u e l o c	i o r. e t. s [illegible]
De	1	a m b o s	.. ę q u a l	i. c u r s u.	C i e t. u n	I [illegible] s. o r d [illegible]
Pla-	2	q u i n q	.u a g i .d	e m u m. p m	a n t .c a n	t i b'. .i g n e s.
ne-	3	I p s i s.	I n. c œ l o	.T e r r a r	u m. i u r e	p o t i t i [illegible]
tis.	4	q u i. p	.z o n a r u	n. u i t a l i	A. s i g n a	.F u r e n d [illegible]
	5	d i s c u	l t r u n t p	t e. u i x. n	o t a. s e d	e. l o c a t [illegible]
	6	K a r t a	F i n i t a	.V o t i .d e	P r f n d i	M u s. o d [illegible]
	7	a l m e. d	e u s. t e	n o s s e .m i	h i. [illegible] c e d	e. f i d e [illegible]
	8	p. t u a. d	O n a. t i b	i. p l a c e	a m. p u i r	i b u s. o r o.
		1 2 3 4 5 6	7 8 9 10 11 12	13 14 15 16 17 18	19 20 21 22 23 24	25 26 27 28 29 30

Hic ſunt triginta ſenarij, & quilibet verſus habet triginta manſiones: & per omnia nonningentas literas.

Item quinque ſunt ordines in iſta tabula.
Primus incipit à dictione Ardua.
Secundus, à Connexæ.
Tertius, à Liber.
Quartus, ab Arrari: parte dictionis illius Sacraria.
Quintus, ab A formæ.

Puncti autem indicant tantùm vniuſcuiuſque dictionis complementum.

In literis maiuſculis eſt negocium, in primo [illegible] & tertio ordine alphabetice procedant.
Hæ vero maiuſculæ [illegible] exemplari ſcripto, rubræ omnes erant: ſed quod poſuimus [illegible] Græcum, erat A viridum.

DE RECVRSV EPACTARVM.

Quomodo infrà vigintiocto annos decurrentes recurrantur.

1	ante	5	poſt	6
2	ante	11	poſt	6
3	ante	6	poſt	11
4	ante	6	poſt	5

Ogdoas, vt eſt in primis 8. columnis paginæ 225. & Endecas, vt in ſuis reliquis 11.

DE RECVRSV CONCVRRENTIVM.

De recurſu concurrentium figura hæc continet ſolummodo, vt nouerit calculator poſt aliquot à præſenti annos, quot futuræ ſint concurrentes. Verbi gratia, poſt c, vel cæteros qui in ipſa figura tenentur inſerti. Habet igitur figura ſingulas vigintiocto annorum concurrentes, ſingulisque ſubiectum numerum poſt quot annos eædem concurrentes redeunt. Sed quia iſta in membrana per ſingulos annos inchoare non potuit, cœpia eſt à primo hic conſcripto anno cycli ſolaris, qui habet 1. concurren. biſſextilis. Quod autem ibi fit, hoc omnibus annis de ſingulis prouenit. Quæ ſequenti ordine à biſſexto fuerit, ipſe ab hinc 30. eædem 170. eodem ordine prouenient. Quocunque ergo numero annorum peracto concurrentes ſcire cupis eundem numerum, vide quoties habet 30. & 30. parte geminata, cócordiam vertentium cognoſcis annorum præteritorum vel futurorum.

Figura qua poſtea ſequitur per 28. annos cycli ſolaris, per quem concurrentes computantur, ſingulorum menſium calendæ qua feria proueniant, indicat. Cuius initium ſumitur, vbi 12. menſes ſunt, quorum primus eſt Martius. Literæ verò ſingulis annis ſuperpoſitæ, per totum annum primam feriam oſtendunt. Quomodo ſemper quarto anno biſſextus redit, infrà cycli ſolaris recurſus apparebit per ſingulos reditus concurentium, ſi in hac figura notentur concurrentes, qui vel primo biſſexti anno vel ſecundo vel tertio vel quarto ſunt, vt antè fuerint vel poſt futuri ſunt, præfiximus annorum numeros.

CONCVRRENTES

Null.	F	Luna	E	Luna	D	Luna	C	Luna	B	Luna	A	Luna	G	Luna	Anni
	7 idus Apr.	16	8 idus Apr.	15	2 idus Apr.	21	3 idus Apr.	20	4 idus Apr.	19	5 idus Apr.	18	6 idus Apr.	17	1
11	2 calend. Apr.	20	3 calen. Apr.	19	4 calen. Apr.	18	5 calen. Apr.	17	6 calen. Apr.	16	7 calen. Apr.	15	calen. Apr.	21	2
22	18 calend. Maij,	15	12 calen. Maij,	21	13 calen. Maij,	20	14 calen. Maij,	19	15 calen. Maij,	18	16 calen. Maij,	17	17 calen. Maij,	16	3
3	7 idus Apr.	19	8 idus Apr.	18	nonæ Apr.	17	2 non. Apr.	16	3 non. Apr.	15	5 idus Apr.	21	6 idus Apr.	20	4
14	9 calend. Apr.	16	10 calen. Apr.	15	4 calen. Apr.	21	5 calen. Apr.	20	6 calen. Apr.	19	7 calen. Apr.	18	8 calen. Apr.	17	5
25	18 calend. Maij,	18	idus Apr.	17	2 idus Apr.	16	3 idus Apr.	15	15 calen. Apr.	21	16 calen. Maij,	20	17 calen. Maij,	19	6
6	2 calend. Apr.	15	8 idus Apr.	21	nonæ Apr.	20	2 non. Apr.	19	3 non. Apr.	18	4 non. Apr.	17	calen. Apr.	16	7
17	11 calend. Maij,	17	12 calen. Maij,	16	13 calen. Maij,	15	7 calen. Maij,	21	8 calen. Maij,	20	9 calen. Maij,	19	10 calen. Maij,	18	8
28	18 calend. Maij,	21	idus Apr.	20	2 idus Apr.	19	3 idus Apr.	18	4 idus Apr.	17	5 idus Apr.	16	6 idus Apr.	15	9
9	2 calend Apr.	18	3 calen. Apr.	17	4 calen. Apr.	16	5 calen. Apr.	15	3 non. Apr.	21	4 non. Apr.	20	calen. Apr.	19	10
20	11 calend. Maij,	20	12 calen. Maij,	19	13 calen. Maij,	18	14 calen. Maij,	17	15 calen. Maij,	16	16 calen. Maij,	15	10 calen. Maij,	21	11
1	7 idus Apr.	17	8 idus Apr.	16	nonæ Apr.	15	3 idus Apr.	21	4 idus Apr.	20	5 idus Apr.	19	6 idus Apr.	18	12
12	2 calend Apr	21	3 calen. Apr.	20	4 calen. Apr.	19	5 calen. Apr.	18	6 calen. Apr.	17	7 calen. Apr.	16	8 calen. Apr.	15	13
23	18 calend. Maij,	16	idus Apr.	15	13 calen. Maij,	21	14 calen. Maij,	20	15 calen. Maij,	19	16 calen. Maij,	18	17 calen. Maij,	17	14
4	7 idus Apr.	20	8 idus Apr.	19	nonæ Apr.	18	2 non. Apr.	17	3 non. Apr.	16	4 non. Apr.	15	6 idus Apr.	21	15
15	9 calend. Apr.	16	10 calen. Apr.	15	11 calen. Apr.	21	5 calen. Apr.	20	6 calen. Apr.	19	7 calen. Apr.	18	8 calen. Apr.	17	16
26	18 calend. Maij,	19	idus Apr.	18	2 idus Apr.	17	3 idus Apr.	16	4 idus Apr.	15	16 calen. Maij,	21	17 calen. Maij,	20	17
7	2 calend. Apr.	16	3 calen. Apr.	15	nonæ Apr.	21	2 non. Apr.	20	3 non. Apr.	19	4 non. Apr.	18	calen. Apr.	17	18
18	11 calend. Maij,	18	12 calen. Maij,	17	13 calen. Maij,	16	14 calen. Maij,	15	8 calen. Maij,	21	9 calen. Maij,	20	10 calen. Maij,	19	19
	1		2		3		4		5		6		7		

Primo

PRimo Decennoualis cycli anno, quando nulla Epacta ponitur, in calendis Martijs noua inuenitur Luna, ſecundo vigeſima, tertio prima, quarto duodecima. Harum calendarum Martiarum lunas per decennouales annos collectas primo præfiximus ordine, deinde qui in ſeptem, qui ſequuntur ordinibus, feriarum rationem Paſchæ deſcripſimus. Quum igitur decimamquartam Paſchalis feſti Lunam, denique Paſchæ, cum Luna ſua cuiuſuis anni decennoualis cycli deſideras inuenire, inſpecta Luna calendarum ſupradictarum conſideras, eamq́ue ſequens deuenies ad Feriam, in qua præfati menſis habuiſti calendas, vbi diem Paſchæ cum ſua Luna, linea tibi quam tenueris oſtendet. Verbi gratia, Si prima feria, fuerint calendæ Martiæ, in prima feria, quam poſuimus ipſum diem Paſchæ, cum Luna ſua inuenies. Si verò ſecunda, in ea ſimiliter, vt in prima diximus, diem & Lunam paſchalem reperies. Quæ inquiſitio vſque ad ſeptimam feriam ſimili modo procedens, nulla vnquam falſitate notatur, quin huius argumenti ratio per centumtriginta annos, quod eſt anni magni pars quarta, firma ſtabilitate progrediatur. Quæ quum ad finem vſque deducta fuerit, rurſum in ſe rediens explicatur, atque explicata in ſe ſemper reuertitur. Porrò hunc cyclum ita ordinauimus, vt in capite decennoualis, quem poſuimus. In prima feria reddat calendas Martias concurrens tertius, qui ponitur in anno primo præparationis biſſexti. Sed quia Solaris cyclus vigeſimusoctauus Lunaris nouemdecim peragitur annis, non antè ad eundem locum concurrens, quem diximus, quàm quingentos trigintatres explica annos, ideſt, hunc cyclum quater circumeat, quam ſummam vterque circulus per alterutrum efficit, multiplicatus. Sciendum verò, quòd hæc pagina nihil à ſuperiore diſcrepat, niſi quòd illa Lunas calendarum Ianuariarum, iſta cõtinet Martiarum: quæ tamen vtræq́ue eundem continent modum. Hoc quoque differunt, quòd quæ calendaria ſubnotantur, quintæ feriæ Lunationum Ianuarij, occurrunt Dominica die ipſo ordine ſub Lunationibus Martij. Quumq́ue vtriuſque paginæ eædem ſint Calendarum Lunæ Feriæ, & calendaria Paſchalis diei cum ſuis Lunationibus, hoc vno differunt, quod diſſimiliter currũt. Nam (vt dictum eſt) Calendaria quæ ſubnotantur, quintæ feriæ Ianuarij, hic proueniunt dominica Martij, & quæ ibi ſexta feria, hic ſcribitur in ſecunda, vt tali modo per omnia de cætero ſit concordia. Siquidem quartasdecimas lunas, vt in ſuperiori pagina, hic nona continet linea. Ex quibus ſingulis, in eodem verſu contra ſe poſita, oriuntur ſeptem Calendaria, quæ ſequuntur Calendarium in quolibet anno decimæquartæ Lunæ debitum, iuxta decretum Niceni Concilij Sanctorum trecentorum & octodecim Patrum.

S E P T I Z O D I V M.

Sabbato,	a	g	f	e	d	c	b
Dominica,	b	a	g	f	e	d	c
Feria ſecunda,	c	b	a	g	f	e	d
Feria tertia,	d	c	b	a	g	f	e
Feria quarta,	e	d	c	b	a	g	f
Feria quinta,	f	e	d	c	b	a	g
Feria ſexta,	g	f	e	d	c	b	a

Literæ huius laterculi, qui vocatur Ratio ſeptizodij, eo quòd per ſeptem annorum circulum in ſemet reuoluuntur. Qui ſunt ſecundo a, b, a, vſque g, in ſingulis menſibus poſitæ, pertinent ad rationem biſſexti, & ad rationem feriarum, qui per octodecim annos reuoluunt.

Tabula ad totam rationem compoti vtilis, circumſepta vndique annis, qui ſunt compoto maximè apti.

Anni mũdi Græ	Anni mũdi Heb.	Anni Chri.	Anni mag.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
6319	5045	1102	19	π	ν	ω.	ϱ	♌	ω	ο	ψ	τ	λ	ζ.ⁿ	π	ν	ο	λ.	♌	ω	ϑ	ο.	1
				2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	
6338	5073	1121	38	τ	ι	r'	π.	η	υ	μ	ν.	ω	μ	θ,	γ.	ι	ɿ	ϥ	λ.	υ	μ	μ	2
				5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	
6357	5092	1140	57	ϥ	θ	υ	ν	ι.	ɿ	ζ	ζ	υ.	μ	ω	σ	θ.	υ	κ	ς	r.	ξ	ζ	3
				1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	
6376	5111	1159	76	φ	ς.	ϖ	σ	γ	φ.	θ	ψ	ϱ	λⁿ	ξ	ο	ζ	ϖ.	σ	γ	χ	ν.	ψ	4
				3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	
6395	5130	1178	95	ϱ	κ	ξ.	ο	ζ	♌	κ.	r	χ	η	♌.	ϱ	♌	π	ο.	ζ	γ	λ	rⁿ	5
				6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	
6414	5149	1197	114	π	ν	ο	ϱ.	♌	ω	π	ϯ.	τ	λ	ϖ	π.	ν	ɿ	μ	♌.	ϖ	θ	ο	6
				2	3	4	6.	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	
6433	5168	1216	133	τ	ι	ɿ	ϥ	η.	υ	μ	μ	ωⁿ	θ	ο	υ	r.	ι	ϥ	β	υ.	μ	μ	7
				5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	
6452	5187	1235	152	σ	θ.	υ	η	ς	r.	λ	ζ	φ	μ.	ϖ	σ	τ	ο.	ν	ς	ϖ	λⁿ	ζ	8
				7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	
6471	5206	1254	171	φ	ζ	σ	ω.	γ	χ	r.	ψ	ϱ	ƕ	ζ.	ο	ζ	♌	σ.	γ	χ	ο	ψ.	9
				3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	
6490	5225	1273	190	ϱ	κ	ω	ο.	ζ	♌	λ	ζ'	χ	η	ο	ϱ.	♌	ω	π	ζ.	τ	λ	r	10
				6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	
6509	5344	1292	209	ϖ.	η	ο	μ	♌.	ω	π	ο	τ.	λ	r	ϥ	ν.	ο	μ	ι	ωⁿ	θ	υ	11
				2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	
6528	5263	1311	228	υ	ι.	ɿ	ϥ	β	υ.	μ	μ	σ	θ.	ο	υ	σ	ς.	ϥ	β	φ	μ.	μ	12
				4	6	7	1	2	4	5	6	2	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	
6547	5282	1330	247	σ	ζ	ο.	η	ς	ϖ	λⁿ	ζ	φ	ζ	ϖ.	σ	ζ	χ	ν.	ς	ϖ	κ	ζ.	13
				7	1	3	4	5	6	2	2	3	4	5	7	1	2	4	5	6	7	2	
6566	5301	1349	266	φ	ζ	♌	σ.	γ	χ	ο	ψ.	ϱ	κ	r	ο	ζ	♌	λ	γⁿ	χ	ο	υ	14
				3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	
6585	5310	1368	285	ϱ.	κ	ω	π	ζ.	♌	λ	r	χ.	η	ο	τ	♌.	ω	π	α	ι.	λ	r	15
				6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	
6604	5339	1387	304	ϥ	η.	ο	μ	ι	ωⁿ	π	ο	υ	λ.	ϖ	ϥ	θ	υ.	μ	ι	r	θ.	υ	16
				1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	
6623	5359	1406	325	υ	τ	ɿ.	h	β	φ	μ.	μ	σ	ζ	ο.	υ	υ	ϖ	ϥ'	β	φ	η	μ.	17
				4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	
6642	5377	1425	345	σ	♌	ζ	η.	ς	ω	κ	ξ.	φ	ζ	♌	σ.	ζ	χ	ο	ς.	ω	κ	♌	18
				7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	
6661	5396	1444	361	φ.	ζ	♌	ϱ	γⁿ	χ	ο	ψ	ϱ	κ	r	π	ζ.	λ	♌	ƕ	χ.	ν	α	19
				3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	
6680	5415	1463	380	τ	κ.	ω	β	ν	♌.	λ	r	ω	ν.	ο	τ	ω	ƕⁿ	ι	♌	υ	λ.	ϖ	20
				5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	
6649	5434	1482	399	ϥ	θ	Ϭ.	μ	σ	r	β.	ο	υ	μ	r.	ϥ	θ	υ	μ.	σ	r	ζ	υ.	21
				1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	
6718	5453	1501	418	υ	ς	ϖ'	β	φ	ϥ	ν	μ.	σ	ζ	ȥ	υ.	ς	ϖ	ζ	β.	φ	ν	♌	22
				4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	
6737	5472	1520	437	σ.	λ	ζ	υ	ς.	ω	κr	φ.	ζ	δ	β	λ'	χ	ɿ	θ	ƕ	ϖ.	β	r	23
				7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	
6756	5491	1539	456	π	ζ.	δ	ϱ	♌	χ.	ο	ϯ	ι	κ	ζ	π	η	δ.	ω	λ	ω	ο.	υ	24
				2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	
6775	5510	1558	475	τ	ι	ωⁿ	π	η	υ	♌.	r	ω	θ	ɿ.	τ	ι	ɿ	π.	α	υ	μ	r.	25
				5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	
6794	5529	1577	494	ϥ	θ	υ	μ.	ι	ɿ	λ	ο.	υ	μ	ω	hⁿ	ι	ο	ν	ι	ɿ	λ	ζ	26
				1	1	3	5	6	7	1	3	4	5	7	1	2	3	4	6	7	1	2	
6813	5584	1596	513	υ.	ς	ϖ	ι	β.	ν	φ	μ	σ.	λ	ξ	ο	ζ.	ϖ	σ	♌	φ.	ν	ψ	27
				4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	
6832	5567	1615	532	ϱ	σⁿ	ξ	ο	ζ	ω.	κ	r	χ	ζ.	δ	ϱ	♌	χ.	ο	ζ	τ	κ.	ϖ	28
				6	1	2	3	4	6	7	1	2	3	5	6	7	2	3	4	5	7	1	
Prima pars huius Tabulæ, eſt 8. columnarum: ſecunda verò, 11.				Comm.	Comm.	Embol.	Comm.	Comm.	Embol.	Comm.	Embol.	Comm.	Comm.	Embol.	Comm.	Comm.	Embol.	Comm.	Comm.	Embol.	Comm.	Embol.	

Anni

Anni Dñi,	Au. magni,	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	Decennouales anni.	Duodecim ſigna.
1064	18	a.			n	h	c			.	k	e		.		m▽	g	b.			1	
		4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5		Aries.
1083	37		k.	e			.	m	g	b	.	▽	o	i	d.				l.	f	2	
		5	1"	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1		Taurus.
1101	56	b		.	o	i	d	.▽			l	f.	a			n.	h	c		.	3	
		2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1"	2	3	4	6	7	1	2	4		
1121	75		l	f▽	a.			n	h.	c			.	k	e		.		m▽	g	4	Gemini.
		5	6	7	1	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6		
1140	94	c.				k.	e			.	m	g	b	.	▽	o	i	d.			5	
		1"	2'	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2		
1159	113		m	g	b		.	o	i	d	.▽			l	f.	a			n.	h	6	
		3	5	6	7	1	3	4	5	6	1"	2	3	4	6	7	1	2	4	5		Cancer.
1178	132	d		.		l	f	a.			n	h.	c			.	k	e		.	7	
		6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1"		
1197	151		n▽	h	c.				k.	e			.	m	g	b	.	▽	o	i	8	
		2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3		
1216	170	e.				m.	g	b		.	o	i	d	.▽			l	f.	a		9	
		5	6	7	1	3	4	5	6	1"	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6		Leo.
1235	189		o.	i	d		.		l	f▽	a.			n	h.	c			.	k	10	
		7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1"	2		
1254	208	f	a	i		n▽	h	c.				k.	e			.	m	g	b	.	11	
		3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5		Virgo.
1273	227	▽.		k	e.				m.	g	b		.	o	k	d	.▽			l	12	
		6	7	1	3	4	5	6	1'	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7		
1292	246	g.	b			o.	i	d		.		l	f▽	a.			n	h	c		13	
		2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1"	2	3		Libra.
1311	265	.	l	f	a	.			n▽	h	c.				l.	e			.	m	14	
		4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6		
1330	284	h	c	.	▽		k	e.				m.	g	b		.	o	i	d	.▽	15	
		7	1	3	4	5	6	17	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2		Scorpius.
1349	303			m	g.	b			o·	i	d		.		m	f▽	a.			n	16	
		3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1"	2	3	4		
1368	322	1.	d			.	l	f	a	.		n▽	h	c.				k.	e		17	
		6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7		
1387	341		.	k	h	c	.	▽	k	e.					n.	g	b		.	o	18	
		1	3	4	5	6	1"	2	3	4	6	7	2	3	4	5	6	7	2	3		Sagittarius.
1406	360	k	e	.▽			m	g.	b			o.	i	d		.		l	f▽	a.	19	
		4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1"	2	3	4	6		
1425	379			o	i.	d				.	l	f	a	.		o▽	h	c.			20	
		7	1'	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1		Capricornus.
1444	398		f.	a		.	n	h	c	.	▽		k	e.	a			m.	g	b	21	
		3	4	5	6	1"	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4		
1463	417		f		k	e	.▽			m	g.	b			.	i	d		.		22	
		5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1"	2	3	4	6	7		Aquarius.
1482	436	m	g▽	.			o	i.	d		.	l	f	b	.			n▽	h	c.	23	
		1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3		
1501	455				l.	f	a		.	n	h	c	.	▽		k	e.				24	
		4	5	6	1"	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5		Piſces.
1520	474	n.	h	c		.		k	e	.▽			m	g.	c		.	o.	i	d	25	
		7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1"	2	3	4	6	7	1		
1539	493		.		m	g▽	b.			o	i.	d			.	l	f	a	.		26	
		2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4		
1558	512	o▽	i	d.				l.	f	a		.	n	h	d	.	▽		k	e	27	
		5	6	17	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7		Aries.
1577	531		k		n	.	c		.			e	.▽			m	.	b			28	
		1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1"	2	3	4	6	7	1	2		

Puncti, ſunt biſſextiles, vt ∴ Et hoc ſignum ▽ eſt pro croceo colore: & illud ▽ viridum erat.

Quid ſubiecta ferat cognoſces pagina, lector,
Hoc prius inſpecto carmine perſpicuo.
Attica diſtinctis præfert elementa figuris.
Aſsignata ſuis ſingula cum numeris.
Quis humanitati hinc deſignat tempora verbi,
Hiſdem illinc magnum eſt reperire cyclum,
Hiſdem partim annos ab origine digerit orbis.
Nam partim ſolus ſchemate prætitulat,
Myriades etenim noſtrate charactere ſignat.
Helladis reliquos dant apices numeros.
Marginibus quos extremis hinc inde notaui.
Septuaginta ſequens, Hebræicamq́; fidem.
Hinc cyclus Græcè μία τῶν ὀκτῶ θεμελίων dictus.
Quod denis currat menſibus atq́; nouem,
Qui noſtro ſermone decennouenalis habetur,
Per quem paſchalis annua luna redit.
Per quem omnes propè decurrunt hac arte figura,
Phœniceo primus iſte colore rubet.
Cernis & ... aſpergine ....
Octo viginti q́; iſte recurrit annis.
Biſſextus cunctum concurrentibus vt ſit,
Septem namq́; quater ducta tot efficiunt.
Septeno concurrentes cohibentur arithmo.
Biſſextum verò quarta reducit hyems:
Hic igitur cyclus per ſemet multiplicatus,
Efficitur Paſcha maximus ille cyclus.
Qui poſt quingentos annos triginta duosq́;
In ſemet rediens, cuncta refert eadem.
Penſio ter quinos cenſus indicta per annos,
Illita praſino quaq́; colore viret.
Tum concurrentes per totum cerne nigrantes.
Per quas biſſextum ſtigmata terna notant.
Vndenis etiam augmentis epacta quotannis
Proficiens, poſt hæc attitulata ſubeſt.
Subiectos quartadecima luna inſpice ſoles:
Huq́; ſuos cernes ſuppoſitos canones.
Terminus hoc Paſcha communi dicitur ore.
Hic quia dum redeat, hoc celebrare nefas:
Vendicat extremas in fine characteris oras.
Poſt cyclum luna meta quadrageſimæ.
Quis Paſcha ipſa dies, quadrageſimaq́; kalenda,
Quoq́; anno occurrat, hac ratione nota,
Rubra ſuper concurrentem quacunq́; figura.
Hanc & in annali, quære colore pari.
Primo nempè reperta loco quadrageſimalem,
Paſchalemq́; dehinc indicat eſſe diem.

¶ Epactas & Paſchales terminos cum ſuis regularibus, necnon cyclum lunæ cum terminis quadrageſimæ, vt verſibus annotatur huic tabulæ annotare debuimus. Sed quia in priori tabula, quæ huic eſt proxima, ſubnotauimus: ideo hic iterare ſuperſedimus. Eandem enim vtilitatem dant ibi ſemel notata, quam hic præſtarent iterata: quia vtræque vna conueniunt ratione.

Luna in kalendis Ianuarij.	9	20	1	12	23	4	15	26	7	18	29	10	21	2	13	24	5	16	27
Epactæ Ægyptiorum.	30	11	22	3	14	25	6	17	28	9	20	1	12	23	4	15	26	7	18
Cyclus lunaris.	17	18	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Obſeruatio lunæ primi menſis.	non. Dec.	8.kal. Ian.	idus Dec.	kal. Ian.	12.k. Ian.	4.id. Dec.	4.kal. Ian.	15.kal. Ian.	7.id. Dec.	7.k. Ian.	18.k. Ian.	3.no. Ian.	10.k. Ian.	2.id. Dec.	2.k. Ian.	13.k. Ian.	5.id. Dec.	5.k. Ian.	16.k. Ian.
Terminus Quadrageſimæ.	8 kal. mar.	3 idus Febr.	6 non. mar.	11 kal. Mart.	6 idus Febr.	3 kal. Mart.	14 kal. Mart.	non. Mart.	6 kal. Mart.	idus Feb.	4 non. Mar.	9 kal. Mar.	4 idus Feb.	kal. Mar.	15 kal. Mar.	7 idus Feb.	4 kal. Mar.	15 kal. Mar.	2 non. Mar.
Aſcenſio lunæ Paſchalis.	10 kal. Apr.	4 idus Mar.	2 kal. Apr.	14 kal. Apr.	7 idus Mart.	6 idus Apr.	16 kal. Apr.	non. Apr.	8 kal. Apr.	2 idus Mar.	4 non. Apr.	11 kal. Apr.	6 idus Mar.	3 kal. Apr.	14 kal. Apr.	8 idus Mar.	6 kal. Apr.	17 kal. Apr.	2 non. Apr.
Linea Angelica, id eſt, terminus Paſchalis.	non. Apr.	8.kal. Apr.	idus Apr.	4.no. Apr.	11.kal. Apr.	4.id. Apr.	3.kal. Apr.	14.k. Maij	7.id. Apr.	6.k. Apr.	18.k. Maij	2.no. Apr.	9.k. Apr.	2.id. Apr.	kal. Apr.	12.k. Apr.	5.id. Apr.	4.k. Apr.	15.k. Maij
Terminus Rogationum.	6 idus Maij	2 kal. Maij	15 kal. Iun.	8 idus Maij	5 kal. Maij	idus Maij	4 non. Maij	8 kal. Iunij	3 idus Maij	6 non. Maij	12 kal. Iunij	6 idus Maij	3 kal. Maij	15 kal. Iunij	non. Maij	6 kal. Maij	idus Maij	4 non. Maij	10 kal. Iun.
Terminorum regulares.	5	1	6	2	5	3	6	4	7	3	1	4	7	5	1	4	2	5	[illegible]
Claues terminorum.	25	15	34	23	12	31	20	39	27	17	36	25	14	33	22	11	30	18	38

Quilibet horum numerorum conuenit omnibus totius anni terminis, ſi ſingulis annis decennouenalis cycli noſti qui ſit, quem his kalendarijs ſupputare incipis. Septuageſimalem, 7. idus Ianuar. Quadrageſimalem, 5. kal. Febr. Paſchalem, 5. idus Martij. Rogationes, 17. kal. Maij. Pentecoſtes, 3. kal. Maij.

PAginæ quæ videntur ſubſcriptæ, pene nihil à ſe differunt in vtilitate: vtræque enim habent annos Domini à legentis ſiniſtra: annum verò magnum à dextera. Per totam quoque paginam concurrentes nigreſcunt, in quibus biſſextiles anni tribus punctis appoſitis pateſcunt. Croceus color, in vtriſque notat cycli ſolaris, qui per 28. annos currit initium. Viridis verò, indictionum, qui per 15. annos voluuntur, indicat exordium. Habent etiam argumenta, quæ vides ſubſcripta: quæ licet nonniſi vni ſubſcribantur, tamen omnibus ſequentibus paginis, coloribus & concurrentib' depictis, vno modo, ſimili ordine iunguntur. Ex his argumentis hoc notandum, quid ſit quod prætitulatur obſeruatio lunæ primi menſis id. Ian. Vbi ſciendum, quia annotantur duodecimæ lunæ, quaſi prætermiſſis ſecundum ordinem lunaris cycli, qui proprius Romanorum 4. anno decennoualis cycli incipit. Vbi ſicut vides in ſuperioribus 12. luna, in kal. Ianuar. quæ ſequenti anno 12. habetur in 12. kal. eiuſdem menſis. Sicque fit vt ſecundum Romanos ſubnotatis kalendarijs obſeruentur communes & emboliſmares anni ad modũ termini Paſchalis. Ab ipſa datarum, in qua præſenti anno 12. lunam Ianuar. habueris, numera in retro 11. dies, & in 12. lunam 11. habebis, ſi communis annus fuerit. Quòd ſi emboliſmus eſt, in antea numera 19. dies & in 20. lunam 12. habebis. Hoc nunquam, niſi in 19. anno fallit, propter ſaltum lunæ: nam ipſo anno 13. dies numerabis. Hæc prior pagina differt ab alia, quòd concurrentibus alternatim ſubijcitur paginula, quam venerabilis Beda reperit, ad inueſtigandum in quo ſigno ſit luna 14. conſtans alphabeti literis, 12. ſignis tabulæ præfixis.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
ς'τιθ	ο	η	δ∴	ρ	δ	χ	ζ∴▼	ρ	σ	χ	τ∴	α	η	μ	ρ∴	δ	ζ	ο	μ∴	
1102	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	1
ςτλη	σ	σ	υ▼	ο∴	η	ι	μ	μ∴	χ	θ	μ	σ∴	ι	υ	π	δ∴	ι	μ▼	ω	
1121	5	6	7	2	3	4	6	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	2
ςτνζ	π∴	ϑ	ȣ	ν	ι∴	υ	ι	γ	ι∴	ζ	δ	θ	θ∴	μ▼	ν	ς	ο∴	μ	ι	
1140	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3
ςτος	υ	ς∴	ω	ζ	γ	υ∴	ν	ρ	ρ	ι▼	η	ς	ζ	ω∴	μ	λ	φ	ν∴	ε	
1159	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	4
ςτϟη	ρ	κ	μ∴	ξ	ζ	ψ▼	κ∴	τ	φ	μ	ȝ∴	ζ	δ	δ	χ∴	ζ	σ	ζ	τ∴	
1178	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	5
ςυιδ	ο	η▼	μ	ρ∴	λ	χ	ο	ς∴	σ	λ	ι	ρ∴	η	μ	μ	δ∴	χ▼	ο	α	
1197	2	3	4	6	7	1'	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	6
ς'υλγ	σ∴	ι	υ	π	η∴	ι	μ	μ	χ∴	θ	μ	ι	ι▼	υ	π	β	ι∴	δ	ψ	
1216	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7
ςυνβ	ζ	ϑ∴	ȣ	ν	ς	ζ∴	ι	λ	ι▼	μ∴	μ	ς	η	μ∴	μ	μ	θ	χ∴	θ	
1235	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	8
ςυοα	χ	ζ	ω∴	ο	ι▼	φ	ν∴	ρ	β	κ	ρ∴	ζ	ζ	κ	ζ∴	τ	η	ζ	ς∴	
1254	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	6	7	1	2	3	5	9
'ςυϟ	ρ▼	κ	χ	ζ∴	ζ	ψ	λ	τ∴	φ	η	μ	β∴	δ	χ	ο	ζ∴	σ	δ	ρ	
1273	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	10
ςφθ	ο∴	η	μ	λ	δ∴	χ	μ	μ·	σ∴	λ	θ	π▼	η∴	μ	μ	ι	χ∴	ο	ω	
1292	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	11
ςφκη	ι	ι∴	υ	π	Ϛ	ι∴	μ	α▼	ȣ	ϑ∴	μ	τ	ς	υ∴	π	β	υ	μ∴	ϡ	
1311	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	12
ς'φμζ	ζ	ι	μ∴	ν▼	ς	μ	ι∴	γ	υ	ζ	ρ∴	ς	ι	ψ	η∴	ς	γ	ȝ	ζ∴▼	
1330	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	13
ςφξε	υ	ζ	ψ	μ∴	γ	φ	ξ	ρ∴	ρ	κ	η	ς∴	ζ	ψ	λ▼	γ∴	ο	θ	α	
1349	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	14
'ςφπε	ρ∴	κ	χ	ο	ζ∴	λ	λ	μ	φ∴	ν	μ▼	γ	δ∴	χ	ο	γ	ς∴	ȝ	ω	
1368	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	15
ς'χδ	ν	η∴	μ	μ	σ	χ∴	ο▼	η	γ	λ∴	θ	η	θ	λ∴	ϑ	δ	χ	θ∴	χ	
1387	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	16
ςχκγ	ι	τ	η∴▼	ν	β	ν	μ∴	ω	μ	η	ξ∴	η	ς	ω	μ	ι	υ	ν▼	ο∴	
1406	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	17
ς'χμβ	ȣ	ι	κ	ν∴	ς	δ	κ	μ∴	υ	ζ	χ	μ∴	ι	φ▼	π	ς∴	ω	ȝ	ς	
1425	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	4	5	6	7	1	18
ςχξα	υ∴	ι	χ	ρ	γ∴	γ	μ	γ	ρ∴	κ▼	ι	ς	ζ∴	ψ	μ	δ	μ∴	ζ	μ	
1443	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	19

Anni ab origine mundi ſunt hîc Græcis numeris notati, iuxta Septuaginta interpretes.
Anni ab incarnatione Domini, notantur chiffris. Vtrique anni, à fronte huius tabulæ,

Pagina magniſlui, quæ dicitur Area cycli, Trigintaq́; duos quingentos qui tenet annos.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
.·.7	T.	m.	n.	t.	m.	.n	.f	m.	c.	.f									
1	l.	.m	S.	l.	.m	.e	l.	.m	.c										
2	.l	r.	k.	.l	R.	k.	.l	.d	k.	.l									
3	q.	i.	.k	q.	i.	.k	.C	i.	.k										
.·.5	g.	.h.	o.	g.	h.	a.	g.	h.	.A	o.									
6	.g	n.	f.	.g							V.	n.	.o	u.	n.				
7	m.	e.	.f	t.						t.	m.	.n	T.	m.	.n				
1	.m	.e	l.	d.							c.	s.	l.	.m	S.				
.·.3	.c	q.	.k	c.						.k	q.	i.	.k	q.	i.				
4	h.	.i	.b	p.							h.	.i	p.	h.	.i				
5	.h	.A	o.	.p				a	o.	g.	.h	o.	g.	.b	o.				
6	u.	f.	.g	V.				m	.o	g	n.	f.	.g	n.	f.				
.·.1	l.	.e	s.	l.				m	e	l.	.m	.e	l.	d.	.e				
2	.d	r.	.k	.l	r.	k.	.l	X.	t.	.l	.b	t.	.l	.d	r.				
3					l.	.k	q.	t.	.t	.C	i	.t				.c	q.	b.	.c
4					.i	e.	h.	i.	b	h	.i	B.				p.	.q	.b	p.
.·.6					n.	f.	.g	v.	f.	.g	v.	f.				o.	u.	n.	.o
7					e.	.f	t.	e.	.f	t.	e.	.f				T.	m.	.n	t.
1					.e	l.	d.	.e	s.							l.	.m	S.	l.
2					k.	.l	.d	r.	e.	.b						.l	r.	k.	.l
.·.4					.i	.b	p.	.q	.b							p.	n.	.i	.b
5					.A	.o	.p	.a	o.	p.						g.	.h	o.	g.
6					f.	g.	V.	n.	.o							.g	n.	f.	.g
7										m.	.n	t.	m.	.n	f.	m.	e.	.f	t.
.·.2											R.	k.	.l	.d	k.	.l	.d	r.	c.
3										q.	i.	.k	.C	i.	.k	.c	q.	.k	.c
4											.i	.b	h.	.i	.B	h.	.i	.b	p.
5										.h	o.	g.	.h	.a	g.	.h	.A	o.	.p

In ipſo Tabulæ medio erant in ſcripto exemplari 40. virides literæ: ipſas autem poſuimus Germanicas: incipiunt in 8. litera lineæ 11. & finiunt in 12. litera lineæ 18. Hoc fit in medio 8. linearum: quælibet enim linea ex illis 8. ſaltem 5. literas virides aut Teuthonicas capiſ.

	E	D	C	B	A	G	F	Concurrentes.	
	2	3	4	5	6	7	1	Termini Paſchæ.	
Anni 1	a	n	g	e	l	u	s	nonis	Aprilis
2	e	l	u	s	a	n	g	8 kalend.	Aprilis
3	n	g	e	l	u	s	a	idibus	Aprilis
4	l	u	s	a	n	g	e	4 non.	Aprilis
5	a	n	g	e	l	u	s	11 kalend.	Aprilis
6	u	s	a	n	g	e	l	4 idus	Aprilis
7	n	g	e	l	u	s	a	3 kalend.	Aprilis
8	s	a	n	g	e	l	u	14 kalend.	Maij
9	g	e	l	u	s	a	n	7 idus	Aprilis
10	u	s	a	n	g	e	l	6 kalend.	Aprilis
11	e	l	u	s	a	n	g	17 kalend.	Maij
12	s	a	n	g	e	l	u	2 non.	Aprilis
13	g	e	l	u	s	a	n	9 kalend.	Aprilis
14	a	n	g	e	l	u	s	2 idus	Aprilis
15	e	l	u	s	a	n	g	kalendis	Aprilis
16	s	a	a	g	e	l	u	12 kalend.	Aprilis
17	l	u	s	a	n	g	e	5 idus	Aprilis
18	a	n	g	e	l	u	s	4 kalen.	Aprilis
19	u	s	a	n	g	e	l	15 kalend.	Maij

Lunatio	
a	15
n	21
g	20
e	19
l	18
u	17
s	16

Anni

Anni mundi.	5529	5510	5491	5472	5453	5434	5415	5396	5377	5358	5339	5320	5301	5282	5263	5244	5225	5206	5187	5168	5149	5130	5111	5092	5073	5054	5035	5016
Anni Christi.	1577	1558	1539	1520	1501	1482	1463	1444	1425	1406	1387	1368	1349	1330	1311	1292	1273	1254	1235	1216	1197	1178	1159	1140	1121	1102	1083	1064
Communis. 1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Communis. 2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Embolismus. 3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Communis. 4	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Communis. 5	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Embolismus. 6	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Communis. 7	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Communis. 8	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Embolismus. 9	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Communis. 10	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Embolismus. 11	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Communis. 12	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Communis. 13	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Embolismus. 14	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Communis. 15	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Communis. 16	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Embolismus. 17	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Communis. 18	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Embolismus. 19	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Epactas & Paſchales terminos, necnon cycli Lunæ, cum terminis Quadrageſimæ, quæ hic ſubnotari debuerant, inuenies retrò & in ſequentibus paginis, cum alijs his competentibus argumentis.

Biſſextiles.	D				F				A				C				E				G				B				Annus magnus. Anni lunis cycli.
Dominicales.	c	b	a	g	e	p	c	b	g	f	e	d	b	a	g	q	d	c	q	a	f	e	d	c	a	g	f	e	
Concurrentes.	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	
Anni Domini. 1064		g.	.g	t.	c.	.c	p.	.p	t.	L	.l	q.	g.	.g		d.	.c	p.	.e	V.									28
1092												i.	h.	u.	e.	.e		.q	.a	o.	.m	r.	l.	.i	n.	e.	.e	k.	56
1120	.i	.A																				k.	.k	p.	f.	.f	L	.l	84
1148	.b	o.	.g	t.	k.		p.	g.	.f	l.	.l	.C																	112
1176				m.	.l	q.	h.		m.	.m	.d	i.	.h	u.	e.	.e	q.	h.	.a	n.	.m	R.							140
1204														f.	.f	s.	i.	.b	o.	.o	.e	k.	.k	b		.f	s.	c.	148
1232	.b	o.	.n	T.																				h.	.g	t.		.d	196
1260	g.	p.	u.	m.	.l	q.	h.	.h	t.	d.	.d	q.	p.																224
1288						i.	L	o.	e.	.e	r.	k	.a	n.	.n	S	i.	.i	o.	f.	.e	k.	.k	.B	f.				252
1316																l.	.k		g.	.g	l.	.l	.c	h.	g.	t.	L	.d	280
1344	p.	g.	.g	m.		.C																				m.	.e	r.	308
1372	h.	.h	n.	.n	d.	i.		.a	e	.e	r.	b.	.a	n.	.n	S.													336
1400								g.		s.	c.	.c	o.	.o	r.	l.	.k	.b	g.	g	s.	c.	.c		o.	T.			364
1428																		h.	h.	u.	d.	.d	q.	.q	u.		.m	r.	392
1456	k.	.h	n.	e.	.d	g.	.i	.A																					420
1484	.d	o.	i.	.f	r.	k	.b	o	.n	s.	k.	.k	o.	f.	F	l.	.k	B											448
1512										l.	.l	q.	g.	g	m.	.m		h.	.h	u.	l.	.d	q.	h.	.g	m.	.m	E.	476
1540																				f.	.e	r.	i.	b.	n.	.n	.e	k.	504
1568	.l	.a	f.	f.	.r		b.	o.	.n	S.																			532

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
[illegible]	[illegible]	[illegible]	a	[illegible]	b	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4	[illegible].calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	b	[illegible]	c	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	c	[illegible]	d	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	cal.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	d	[illegible]	e	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4	[illegible].non.decemb.
c	[illegible]	[illegible]	e	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	6	[illegible]	4	[illegible].non.decemb.
n	[illegible]	[illegible]	f	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible].calen.decemb.
c	[illegible]	[illegible]	g	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] cal. decemb.
[illegible]	[illegible]	d	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]calen.decemb.
m	[illegible]	[illegible]	i	[illegible]	k	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	k	[illegible]	l	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	cal.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	m	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4.non.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	m	[illegible]	n	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	6	[illegible]	[illegible]	[illegible].non.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	n	[illegible]	o	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible].calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	o	[illegible]	p	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible].calé.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible].calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	16	[illegible]	8. idus apri.	[illegible]	[illegible]	4	[illegible]	[illegible]	2	[illegible].calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4	[illegible]	[illegible]	2	cal.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	18	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4.non.decemb.
n	[illegible]	[illegible]	t	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	6	[illegible]	2	[illegible].non.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	20	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4. cal.iun.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible].calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible].calé.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible].calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	24	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	cal.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	25	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1	4.non.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	26	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	6	[illegible]	1	[illegible].non.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	d	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5	25	[illegible]	5.calen.decemb.
[illegible]	4	c	e	28	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4	25	[illegible]	4.calé.decemb.
[illegible]	[illegible]	d	f	29	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	e	g	30	l	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	25	[illegible]	[illegible]calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	f	h	[illegible]	m	11. cal.maii	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	25	[illegible]	cal.decemb.
[illegible]	[illegible]	g	i	[illegible]	n	10. cal.maii	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	21	[illegible]	4.non.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	k	[illegible]	o	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1	6	[illegible]	[illegible]	[illegible].non.decemb.
[illegible]	[illegible]	h	l	[illegible]	p	[illegible]	4. cal.iun.	[illegible]	1	5	24	[illegible]	5.calen.decemb.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	m	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4	24	[illegible]	4.calé.decemb.

[illegible]

Column explanations (printed beneath the table, running sideways):

- 1. Concurrentium.
- 3. [illegible] figuræ.
- 5. Retrogradæ notæ.
- 6. Re quarum notarū figuræ.
- 7. Dominica dies Paschæ.
- 8. [illegible] Rogationum.
- 9. Pentecostes.
- 10. [illegible] hebdomadæ vſque ad natiuitatem diui Ioannis Baptiſtæ.
- 11. Dominicæ hebdomadæs reſiduæ, [illegible] illius temporis.
- 12. Hebdomadæ à Pentecoſte vſque ad Aduentum Domini.
- 13. Vacantes hebdomadæ.
- 14. Aduentus Domini.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	[illegible]	[illegible]
a	1	D	15 cal. febr.	6 idus febr.		1	6	3	12	[illegible]
b	2	c	14 cal. febr.	5 idus febr.		[illegible]	6	4	12	4
c	3	d	13 cal. febr.	4 idus febr.		[illegible]	6	5	12	5
d	4	e	12 cal. febr.	3 idus febr.			6	6	12	6
e	5	f	11 cal. febr.	2 idus febr.	4		7		13	
f	6	g	10 cal. febr.	idus febr.	4	1	7	1	13	1
g	7	h	9 cal. febr.	16 cal. mar.	4	2	7	2	13	2
h	8	i	8 cal. febr.	15 cal. mar.	4	3	7	3	13	3
i	9	k	7 cal. febr.	14 cal. mar.	4	4	7	4	13	4
k	10	l	6 cal. febr.	13 cal. mar.	4	5	7	5	13	5
l	11	m	5 cal. febr.	12 cal. mar.	4	6	7	6	13	6
m	12	n	4 cal. febr.	11 cal. mar.	4		8		14	
n	13	o	3 cal. febr.	10 cal. mar.	5	1	8	1	14	1
o	14	p	2 cal. febr.	9 cal. mar.	5	2	8	2	14	2
p	15	q	cal. febr.	8 cal. mar.	5	3	8	3	14	3
q	16	r	4 non. febr.	7 cal. mar.	5	4	8	4	14	4
r	17	s	3 non. febr.	6 cal. mar.	5	5	8	5	14	5
s	18	t	2 non. febr.	5 cal. mar.	5	6	8	6	14	6
t	19	[illegible]	non. febr.	4 cal. mar.	6		9		15	
u	20	a	8 idus febr.	3 cal. mar.	6	1	9	1	15	1
x	21	b	7 idus febr.	2 cal. mar.	6	2	9	2	15	2
y	22	c	6 idus febr.	cal. mar.	6	3	9	3	15	3
z	23	d	5 idus febr.	6 non. mar.	6	4	9	4	15	4
a	24	e	4 idus febr.	5 non. mar.	6	5	9	5	15	5
b	25	f	3 idus febr.	4 non. mar.	6	6	9	6	15	6
c	26	g	2 idus febr.	3 non. mar.	7		10		16	
d	27	h	idus febr.	2 non. mar.	7	1	10	1	16	1
e	28	i	16 cal. mar.	non. mar.	7	2	10	2	16	2
f	29	k	15 cal. mar.	8 idus mar.	7	3	10	3	16	3
g	30	l	14 cal. mar.	7 idus mar.	7	4	10	4	16	4
h	31	m	13 cal. mar.	6 idus mar.	7	5	10	5	16	5
i	32	n	12 cal. mar.	5 idus mar.	7	6	10	6	16	6
k	33	o	11 cal. mar.	4 idus mar.	8		11		17	
l	34	p	10 cal. mar.	3 idus mar.	8	1	11	1	17	1
m	35	q	9 cal. mar.	2 idus mar.	8	2	11	2	17	2

4. Initia Septuageſimæ.
5. Initia Quadrageſimæ.
6. Hebdomadæ a natiuitate Domini vſque ad Septuageſimam.
7. Dies excedentes extra hebdomadas, etiam illius temporis.
8. Hebdomadæ a natiuitate Domini vſque ad Sexageſimam.

Notandum quòd Septua- annis enim Domini ſub- mutantur, & cum ijs præcedentia huius paginæ argumenta ordiuntur.

QVoniam in primo decennoualis cycli anno in cal. Ianuarijs luna 9. ſemper eſſe ſolet, in 2. etiam anno eius cycli in prædictis cal. luna 20. atque in 3. prima. Nota, lunas cal. Ianuar. in primo ordine poſitas, ac deinde ſuis ordinibus omnes 7. ferias poſitas, id eſt, diem Dominicum. 2. feriam, 3. 4. 5. & 6. ſiue ſabbatum. Poſt harum quoque feriarum ordines in 9. ordine poſitas lunas 14. paſchales, & tunc demum computa cuiuſuis anni cal. Ianu. quota occurrat feria, quotaque in ipſis calen. ſit luna, & incipe ab ipſa luna, tenens ipſum verſum, in qua ætatem lunæ inueneris, quoniam in cal. Ianu. computaſti vſque dum venias ad ordinem feriæ, in qua caſdē cal. inueniſti: & ibi habes dominicum Paſchæ cum luna ſua, quomodo in eodem anno eſſe debet. Perge quoque per eundem verſum vſque ad ordinem lunarum 14. quæ poſitæ ſunt in ordine 9. & ibi habes lunam 14. in qua Hebraicum paſcha eſſe debet. Et quia decieſnouies 7. fiunt 133. tantoties hic ſunt dies paſchales Dominici deſcripti. Quos ſi per 4. partem multiplicaueris, id eſt, quater centeni, quater triceni, quater terni, fiunt in ſumma 532. quæ ſumma eſt anni magni. Et cùm per 133. annos diuerſus ſit curſus feriarum ad lunam propter rationem biſſexti, poſt 532. annos ad eundem ordinem redit. Sicque fit, vt totius anni magni paſchalium ordinum abſque errore, hæc formula contineat veritatem, præterquàm vno tantùm in loco, vbi communi anno inueneris 15. lunam in dominico die Paſchæ, poſt multos annos inuenies eam 16. ibi eſſe debere ſemel tantùm, quæ res nullum alium affert errorem.

Luna Ianuarij.	Dominica.	Luna.	Feria ſecunda.	Luna.	Feria tertia.	Luna.	Feria quarta.	Luna.	Feria quinta.	Luna.	Feria ſexta.	Luna.	Feria ſeptima.	Luna.	Luna nona.	Decennoualis numerus.
9	5. id. Apr.	18	6. id. Apr.	17	7. id. Apr.	16	8. id. Apr.	15	2. id. Apr.	21	3. id. Apr.	20	4. id. Apr.	19	non. Aprilis	1
20	7. cal. Apr.	15	cal. Apr.	21	2. cal. Apr.	20	3. cal. Apr.	19	4. cal. Apr.	18	5. cal. Apr.	17	6. cal. Apr.	16	8. cal. April.	2
1	16. cal. Maij	17	17. cal. Maij	16	18. cal. Maij	15	12. cal. Maij	21	13. cal. Maij	20	14. cal. Maij	19	15. cal. Maij	18	idus April.	3
12	5. id. Apr.	21	6. id. Apr.	20	7. id. Apr.	19	8. id. Apr.	18	non. Apr.	17	2. no. Apr.	16	3. no. Apr.	15	4. non. April.	4
23	7. cal. Apr.	18	8. cal. Apr.	17	9. cal. Apr.	16	10. cal. Apr.	15	4. cal. Apr.	21	5. cal. Apr.	20	6. cal. Apr.	19	11. cal. April.	5
4	16. cal. Maij	20	17. cal. Maij	19	18. cal. Maij	18	id. Apr.	17	2. id. Apr.	16	3. id. Apr.	15	15. cal. Maij	21	4. id. April.	6
15	4. no. Apr.	17	cal. Apr.	16	2. cal. Apr.	15	8. id. Apr.	21	non. Apr.	20	2. no. Apr.	19	3. no. Apr.	18	3. cal. April.	7
26	9. cal. Maij	17	10. cal. Maij	18	11. cal. Maij	17	12. cal. Maij	16	13. cal. Maij	15	7. cal. Maij	21	8. cal. Maij	20	14. cal. Maij.	8
7	5. id. Apr.	16	6. id. Apr.	15	18. cal. Maij	21	id. Apr.	20	2. id. Apr.	19	3. id. Apr.	18	4. id. Apr.	17	7. id. April.	9
18	4. no. Apr.	20	cal. Apr.	19	2. cal. Apr.	18	3. cal. Apr.	17	4. cal. Apr.	16	5. cal. Apr.	15	3. no. Apr.	21	6. cal. April.	10
29	16. cal. Maij	15	10. cal. Maij	61	11. cal. Maij	20	12. cal. Maij	19	13. cal. Maij	18	14. cal. Maij	17	15. cal. Maij	16	17. cal. Maij	11
10	5. id. Apr.	19	6. id. Apr.	18	7. id. Apr.	17	8. id. Apr.	16	non. Apr.	15	3. id. Apr.	21	4. id. Apr.	20	2. non. April.	12
21	7. cal. Apr.	16	8. cal. Apr.	15	2. cal. Apr.	21	3. cal. Apr.	20	4. cal. Apri.	19	5. cal. Apr.	18	6. cal. Apr.	17	9. cal. April.	13
2	16. cal. Maij	18	17. cal. Maij	17	18. cal. Maij	16	id. Apr.	15	13. cal. Maij	21	14. cal. Maij	20	15. cal. Maij	19	2. id. April.	14
13	4. no. Apr.	15	6. id. Apr.	21	7. id. Apr.	20	8. id. Apr.	19	non. Apr.	18	2. no. Apr.	17	3. no. Apr.	16	cal. April.	15
24	7. cal. Apr.	19	8. cal. Apr.	18	9. cal. Apr.	17	10. cal. Apr.	16	11. cal. Apr.	15	5. cal. Apr.	21	6. cal. Apr.	20	12. cal. April.	16
5	16. cal. Maij	21	17. cal. Maij	20	18. cal. Maij	19	id. Apr.	18	2. id. Apr.	17	3. id. Apr.	17	4. id. Apr.	15	5. id. April.	17
16	4. no. Apr.	18	cal. Apr.	17	2. cal. Apr.	16	3. cal. Apr.	15	non. Apr.	21	2. no. Apr.	20	3. no. Apr.	19	4. cal. April.	18
27	9. cal. Maij	20	10. cal. Maij	19	11. cal. Maij	18	12. cal. Maij	17	13. cal. Maij	16	14. cal. Maij	15	8. cal. Maij	21	15. cal. Maij	19
	1		2		3		4		5		6		7		8	

PRimo decennoualis cycli anno, quando nulla epacta ponitur, in cal. martij luna 9. inuenitur: ſecundo 20. tertio 1. quarto 12. luna. Harum cal. martiarum lunas per 19. annos collectas, primo præfiximus ordine, ſecundo 14. lunas paſchales: at deinde, 7. qui ſequuntur ordinibus, feriarum rationem deſcripſimus. Cum igitur paſchalis feſti 14. lunam diemque paſchæ cum luna ſua cuiuſuis anni decennoualis inuenire deſideras, inſpecta luna calendarum ſuprà ſcriptarum, conſiderataque feria quæ ipſa occurrant calendæ, tene ipſam lineam à primo ordine, in qua ætatem deprehenderas, eamque ſequens deuenies ad ordinem ſecundum, in qua 14. lunam paſchalem reperies: inde quoque per eandem lineam peruenies ad feriam, in qua præfati incolis habuiſti cal. vbi diem paſchæ cum luna ſua, linea quam tenueris tibi oſtendet. Verbigratia, ſi prima feria cal. martij, in 1. feria quam poſuimus, ipſum diem paſchæ cum luna ſua inuenies: ſi verò 2. ſimiliter in ea, vt in 1. diximus diem & lunam reperies annotatam. Quæ inquiſitio vſq; ad 7. feriam ſimili modo procedens, nulla vnq̃ falſitate notatur, quin huius argumenti ratio per 133. annos, quod eſt anni magni pars 4. firma ſtabilitate progreditur: quæ cùm ad finem vſque deducta fuerit, rurſum in ſeſe rediens explicabitur, atque explicata, in ſe ſemper reuertitur. Porrò hunc cyclum ita ordinauimus, vt in capite decennoualis quem poſuimus in 1. feria cal. Martij, & concurrens tertius, qui ponitur in anno 1. præparationis biſſexti. Sed quia ſolaris cyclus 28. luſtris 19. peragitur annis, non antè ad eundem locum concurrens, quem diximus, reuertitur, dum 532. expleat annos, hunc cyclum quater circumeat: quam ſummam vterque circulus per alterutrum efficit multiplicatus. Sciendum verò quod hæc pagina nihil à ſuperiore diſcrepat, niſi quòd illa lunas cal. Ianu. iſta continet Martiarum, quæ tamen vtræque eundem contemnent modum. Hoc quoque differunt, quòd quæ calendaria ſubnotantur, 5. feriæ lunationum Ianuarij, occurrunt Dominica die ipſo ordine ſub lunationibus martij. Cumque vtriuſque paginæ eædem ſint calendarum lunæ, feriæ, & calendaria paſchalis diei cum ſuis lunationibus, hoc vno differunt, quod diſſimiliter currunt. Nam vt dictum eſt, calendaria quæ ſubnotantur, 5. feriæ Ianu. hic proueniũt dominica Martij: & quæ ibi 6. feria, hic ſcribũtur in 2. vt tali modo per omnia de cætero ſit concordia. Siquidem 14. lunas, vt in ſuperiori pagina, hic 9. contineat linea. Ex quibus ſingulis in eodem verſu contra ſe poſita oriuntur 7. calendaria, quæ ſequuntur calendarium in quolibet anno 14. lunæ debitum, iuxta decretum Niceni Concilij ſanctorum 318. Patrum.

	Dominica	Feria 2.	Feria 3.	Feria 4.	Feria 5.	Feria 6.	Sabbatum	Luna 14. Paſchæ.
9	2. id. apr. 21	3. id. apr. 20	4. id. apr. 19	5. id. apr. 18	6. id. apr. 17	7. id. apr. 16	8. id. apr. 15	non. apr.
20	4. cal. apr. 18	5. cal. apr. 17	6. ca. apr. 16	7. cal. apr. 15	cal. apri. 21	cal. apr. 20	3. ca. apr. 19	8. cal. apr.
1	13. ca. ma. 20	14. ca. ma. 19	15. cal. ma. 18	16. ca. ma. 17	17. ca. ma. 16	18. ca. ma. 15	12. ca. mai. 21	id. april.
20	non. apr. 17	2. no. apr. 16	3. no. apr. 15	5. id. apr. 21	6. id. apr. 20	7. id. apr. 19	8. id. apr. 18	4. no. apr.
23	4. cal. apr. 21	5. ca. apr. 20	6. ca. apr. 19	7. cal. apr. 18	8. cal. apr. 17	9. ca. apr. 16	10. ca. apr. 15	11. ca. apr.
4	2. id. apr. 16	3. id. apri. 15	15. cal. ma. 21	16. ca. ma. 20	17. ca. ma. 19	18. ca. ma. 18	id. april. 17	4. id. apr.
15	non. apr. 20	2. no. apr. 19	3. no. apr. 18	4. no. apr. 17	cal. apr. 16	2. cal. apr. 15	8. id. apr. 20	3. ca. apr.
26	13. cal. ma. 15	7. cal. ma. 21	8. ca. ma. 20	9. cal. ma. 19	10. ca. ma. 18	11. ca. ma. 17	12. ca. ma. 16	14. ca. ma.
7	2. id. apr. 19	3. id. apr. 18	4. id. apr. 17	5. id. apr. 16	6. id. apr. 15	18. ca. ma. 21	id. apri. 20	7. id. apr.
1	4. ca. apr. 16	5. cal. apr. 15	3. no. apr. 21	4. no. apr. 20	cal. apr. 19	2. ca. apr. 19	3. ca. apr. 17	6. ca. april.
28	13. ca. ma. 18	14. ca. ma. 17	15. cal. ma. 16	16. ca. ma. 15	10. ca. ma. 21	11. ca. ma. 20	12. ca. ma. 19	17. cal. ma.
10	non. apr. 15	3. id. apri. 21	4. id. apr. 20	5. id. apr. 19	6. id. apr. 18	7. id. apr. 17	8. id. apr. 16	2. no. apr.
21	4. ca. apr. 19	5. cal. apr. 18	6. cal. apr. 17	7. cal. apr. 16	8. cal. apr. 15	2. cal. apr. 21	3. ca. apr. 20	8. cal. apr.
2	13. ca. ma. 21	14. ca. ma. 20	15. cal. ma. 19	16. cal. ma. 18	17. ca. ma. 17	18. ca. ma. 16	id. april. 15	2. id. apr.
13	non. apr. 18	2. no. apr. 16	3. no. apr. 16	4. no. apr. 15	6. id. apr. 21	7. id. apr. 20	8. id. apr. 19	cal. april.
24	4. ca. apr. 21	5. ca. apr. 20	6. cal. apr. 19	7. cal. apr. 18	8. cal. apr. 17	9. ca. apr. 16	10. ca. apr. 15	12. cal. apr.
5	2. id. apr. 17	3. id. apr. 16	4. id. apr. 15	16. cal. ma. 21	17. ca. ma. 20	18. ca. ma. 19	id. april. 18	5. id. apr.
16	non. apr. 21	2. no. apr. 20	3. no. apr. 19	4. no. apr. 18	cal. apr. 17	2. ca. apr. 16	3. cal. apr. 15	4. ca. apr.
27	13. ca. ma. 16	14. ca. ma. 15	8. cal. ma. 21	9. cal. ma. 20	10. ca. ma. 19	11. ca. ma. 18	12. ca. ma. 17	15. ca. mai.
	Luna	Luna	Luna	Luna	Luna	Luna	Luna	

1	10	c	9	10	9	10	11	12	13	14	16	16	19	19	ogd.	c
2	11	c	20	21	20	21	22	23	24	25	27	27	29	29		c
3	22	c	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		c
4	3	c	12	13	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		c
5	14	c	23	24	23	24	25	26	27	28	30	30	2	2		c
6	25	c	4	5	4	5	6	6	8	9	10	11	13	13		c
7	6	c	15	16	15	16	17	18	19	20	22	22	24	24		c
8	17	c	26	27	26	27	28	29	30	[illegible]	[illegible]	3	5	5		c
9	28	c	7	8	7	8	9	10	11	12	14	14	16	16	endc.	c
10	9	c	18	19	18	19	20	21	22	23	25	25	27	27		c
11	20	c	29	30	29	30	1	2	3	4	6	6	8	8		c
12	1	c	10	11	10	11	12	13	15	15	17	17	19	19		c
13	12	c	21	22	21	22	23	24	25	26	28	29	30	30		c
14	23	c	2	3	2	3	4	5	6	7	9	9	11	11		c
15	4	c	13	14	13	14	15	16	17	18	20	20	22	22		c
16	15	c	24	25	24	25	26	27	28	29	1	1	[illegible]	[illegible]		c
17	26	c	5	6	5	6	7	8	9	10	12	12	14	14		c
18	7	c	16	17	16	17	18	19	20	21	23	23	25	25		c
19	18	c	27	28	27	28	29	30	1	2	[illegible]	4	6	6		c

ogd. Ogdoas, eſt ad octo veniuns: endecas autem ad vndecim.

Duodecim menſes anni ciuilis, qui & communis dicitur.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1	aqu.	piſc.	aries	taur.	gem.	cancer	leo	virg.	libra	ſcorp.	ſagit.	capr.	1 2	s.
2	piſc.	aries	taur.	gem.	cancer	leo	virg.	libra	ſcor.	ſagit.	capr.	aqu.	4 5	s.
3	aries	taur.	gem.	cancer	leo	virg.	libra	ſcor.	ſagit.	capr.	aqu.	piſc.	6 7	s.
4	taurus	gem.	cancer	leo	virg.	libra	ſcor.	ſagit.	capr.	aqu.	piſc.	aries	9 10	s.
5	gem.	cancer	leo	virg.	libra	ſcorp.	ſagit.	capr.	aqu.	piſc.	aries	taur.	11 12	s.
6	cancer	leo	virg.	libra	ſcor.	ſagit.	capr.	aqu.	piſc.	aries	taur.	gem.	14 15	s.
7	leo	virg.	libra	ſcor.	ſagit.	capr.	aqu.	piſc.	aries	taur.	gem.	cancer	16 17	s.
8	virg.	libra	ſcor.	ſagit.	capr.	aqu.	piſc.	aries	taur.	gem.	cancer	leo	19 20	s.
9	libra	ſcor.	ſagit.	capr.	aqu.	piſc.	aries	taur.	gem.	cancer	leo	virg.	21 22	s.
10	ſcorp.	ſagit.	capr.	aqu.	piſc.	aries	taur.	gem.	cancer	leo	virg.	libra	24 25	s.
11	ſagit.	capr.	aqu.	piſc.	aries	taur.	gem.	cancer	leo	virg.	libra	ſcor.	26 27	s.
12	capr.	aqu.	piſc.	aries	taur.	gem.	cancer	leo	virg.	libra	ſcor.	ſagit.	29 30	s.
	Ianuarius	Februarius	Martius	Aprilis	Maius	Iunius	Iulius	Auguſtus	September	October	Nouember	December.		

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	1	s		a	r			q			p			o			n			m	30
2	2						u			t			s		a	r			q		1
3	3		p			o			n			m						u			2
4	4	t		b	s		a	r			q			p			o			n	3
5	5									u			t		b	s		a	r		4
6	6		q			p			o			n									5
7	7	u		c	t		b	s		a	r			q			p			o	6
8	8												u		c	t		b	s		7
9	9	a	r			q			p			o									8
10	10			d	u		c	t		b	s		a	r			q			p	9
11	11														d	u		c	t		10
12	12	b	s		a	r			q			p									11
13	13			c			d	u		c	t		b	s		a	r			q	12
14	14														c			d	u		13
15	15	c	t		b	s		a	r			q									14
16	16			f			c			d	u		c	t		b	s		a	r	15
17	17														f			e			16
18	18	d	u		c	t		b	s		a	r									17
19	19			g			f			e			d	u		c	t		b	s	18
20	20		a												g			f			19
21	21	c			d	u		c	t		b	s		a							20
22	22			h			g			f			c			d	u		c	t	21
23	23		b			a									h			g			22
24	24	f			c			d	u		c	t		b			a				23
25	25			i			h			g			f			c			d	u	24
26	26		c			b			a						i			h			25
27	27	g			f			e			d	u		c			b			a	26
28	28			k			i			h			g			f			e		27
29	29		d			c			b			a			k			i			28
30	30	h			g			f			e			d			c			b	29
31	1			l			k			i			h			g			f		1
32	2		c			d			c			b			l			k			2
33	3	i			h			g			f			e			d			e	3
34	4			m			l			k			i			h			g		4
35	5		f			e			d			c			m			l			5
36	6	k			i			h			g			f			e			d	6
37	7			n			m			l			k			i			h		[illegible]
38	8		g			f			e			d			n			m			8
39	9	l			k			i			h			g			f			e	9
40	10			o			n			m			l			k			i		10
41	11		h			g			f			c			o			n			11
42	12	m			l			k			i			h			g			f	12
43	13			p			o			n			m			l			k		13
44	14		i			h			g			f			p			o			14
45	15	n			m			l			k			i			h			g	15
46	16			q			p			o			n			m			l		16
47	17		k			i			h			g			q			p			17
48	18	o			n			m			l			k			i			h	18
49	19			r			q			p			o			n			m		19
50	20		l			k			i			h			r			q			20
51	21	p			o			n			m			l			k			i	21
52	22			s			r			q			p			o			n		22
53	23		m			l			k			i			s			r			23
54	24	q			p			o			n			m			l			k	24
55	25			t			s			r			q			p			o		25
56	26		n			m			l			k			t			s			26
57	27	r			q			p			o			n			m			l	27
58	28			u			t			s			r			q			p		28
59	29		o			n			m			l			u			t			29

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	.m	.a	a	.i	s.	.r	.f	p.	.o	.c	m.	.l	u.	.t	.h	r.	.q	.e	o.	1
2	.n	.b	b	.k	t.	.s	.g	q.	.p	.d	n.	.m	.a	a	.i	s.	.r	.f	p.	2
3	.o	.c	c	.l	u.	.t	.h	r.	.q	.e.	o.	.n	.b	b	.k	t.	.s	.g	q.	3
4	.p	.d	d	.m	.a	a	.i	s.	.r	.f	p.	.o	.c	c	.l	u.	.t	.h	r.	4
5	.q	.e	e	.n	.b	b	.k	t.	.s	.g	q.	.p	.d	d	.m	.a	a	.i	s.	5
6	.r	.f	f	.o	.c	c	.l	u.	.t	.h	r.	.q	.e	e	.n	.b	b	.k	t.	6
7	.s	.g	g	.p	.d	d	.m	.a	a	.i	s.	.r	.f	f	.o	.c	c	.l	u.	7
8	.t	.h	h	.q	.e	e	.n	.b	b	.k	t.	.s	.g	g	.p	.d	d	.m	.a	8
9	a	.i	i	.r	.f	f	.o	.c	c	.l	u.	.t	.h	h	.q	.e	e	.n	.b	9
10	b	.k	k	.s	.g	g	.p	.d	d	.m	.a	a	.i	i	.r	.f	f	.o	.c	10
11	c	.l	l	.t	.h	h	.q	.e	e	.n	.b	b	.k	k	.s	.g	g	.p	.d	11
12	d	.m	m	a	.i	i	.r	.f	f	.o	.c	c	.l	l	.t	.h	h	.q	.e	12
13	e	.n	n	b	.k	k	.s	.g	g	.p	.d	d	.m	m	a	.i	i	.r	.f	13
14	f	.o	o	c	.l	l	.t	.h	h	.q	.e	e	.n	n	b	.k	k	.s	.g	14
15	g	.p	p	d	.m	m	a	.i	i	.r	.f	f	.o	o	c	.l	l	.t	.h	15
16	h	.q	q	e	.n	n	b	.k	k	.s	.g	g	.p	p	d	.m	m	a	.i	16
17	i	.r	r	f	.o	o	c	.l	l	.t	.h	h	.q	q	e	.n	n	b	.k	17
18	k	.s	s	g	.p	p	d	.m	m	a	.i	i	.r	r	f	.o	o	c	.l	18
19	l	.t	t	h	.q	q	e	.n	n	b	.k	k	.s	s	g	.p	p	d	.m	19
20	m	a	u	i	.r	r	f	.o	o	c	.l	l	.t	t	h	.q	q	e	.n	20
21	n	b	a.	k	.s	s	g	.p	p	d	.m	m	a	u	i	.r	r	f	.o	21
22	o	c	b.	l	.t	t	h	.q	q	e	.n	n	b	a.	k	.s	s	g	.p	22
23	p	d	c.	m	a	u	i	.r	r	f	.o	o	c	b.	l	.t	t	h	.q	23
24	q	e	d.	n	b	a.	k	.s	s	g	.p	p	d	c.	m	a	u	i	.r	24
25	r	f	e.	o	c	b.	l	.t	t	h	.q	q	e	d.	n	b	a.	k	.s	25
26	s	g	f.	p	d	c.	m	a	u	i	.r	r	f	e.	o	c	b.	l	.t	26
27	t	h	g.	q	e	d.	n	b	a.	k	.s	s	g	f.	p	d	c.	m	a	27
28	u	i	h.	r	f	e.	o	c	b.	l	.t	t	h	g.	q	e	d.	n	b	28
29	a.	k	i.	s	g	f.	p	d	c.	m	a	u	i	h.	r	f	e.	o	c	29
30	b	l	k.	t	h	g.	q	e	d.	n	b	a.	k	i.	s	g	f.	p	d	30
1	c.	m	l.	u	i	h.	r	f	e.	o	c	b.	l	k.	t	h	g.	q	e	31
2	d.	n	m.	a.	k	i.	s	g	f.	p	d	c.	m	l.	u	i	h.	r	f	32
3	e.	o	n.	b.	l	k.	t	h	g.	q	e	d.	n	m.	a.	k	i.	s	g	33
4	f.	p	o.	c.	m	l.	u	i	h.	r	f	e.	o	n.	b.	l	k.	t	h	34
5	g.	q	p.	d.	n	m.	a.	k	i.	s	g	f.	p	o.	c.	m	l.	u	i	35
6	h.	r	q.	e.	o	n.	b.	l	k.	t	h	g.	q	p.	d.	n	m.	a.	k	36
7	i.	s	r.	f.	p	o.	c.	m	l.	u	i	h.	r	q.	e.	o	n.	b.	l	37
8	k.	t	s.	g.	q	p.	d.	n	m.	a.	k	i.	s	r.	f.	p	o.	c.	m	38
9	l.	u	t.	h.	r	q.	e.	o	n.	b.	l	k.	t	s.	g.	q	p.	d.	n	39
10	m.	a.	u.	i.	s	r.	f.	p	o.	c.	m	l.	u	t.	h.	r	q.	e.	o	40
11	n.	b.	.a	k.	t	s.	g.	q	p.	d.	n	m.	a.	u.	i.	s	r.	f.	p	41
12	o.	c.	.b	l.	u	t.	h.	r	q.	e.	o	n.	b.	.a	k.	t	s.	g.	q	42
13	p.	d.	.c	m.	a.	u.	i.	s	r.	f.	p	o.	c.	.b	l.	u	t.	h.	r	43
14	q.	e.	.d	n.	b.	.a	k.	t	s.	g.	q	p.	d.	.c	m.	a.	u.	i.	s	44
15	r.	f.	.e	o.	c.	.b	l.	u	t.	h.	r	q.	e.	.d	n.	b.	.a	k.	t	45
16	s.	g.	.f	p.	d.	.c	m.	a.	u.	i.	s	r.	f.	.e	o.	c.	.b	l.	u	46
17	t.	h.	.g	q.	e.	.d	n.	b.	.a	k.	t	s.	g.	.f	p.	d.	.c	m.	a.	47
18	u.	i.	.h	r.	f.	.e	o.	c.	.b	l.	u	t.	h.	.g	q.	e.	.d	n.	b.	48
19	.a	k.	.i	s.	g.	.f	p.	d.	.c	m.	a.	u.	i.	.h	r.	f.	.e	o.	c.	49
20	.b	l.	.k	t.	h.	.g	q.	e.	.d	n.	b.	.a	k.	.i	s.	g.	.f	p.	d.	50
21	.c	m.	.l	u.	i.	.h	r.	f.	.e	o.	c.	.b	l.	.k	t.	h.	.g	q.	e.	51
22	.d	n.	.m	.a	k.	.i	s.	g.	.f	p.	d.	.c	m.	.l	u.	i.	.h	r.	f.	52
23	.e	o.	.n	.b	l.	.k	t.	h.	.g	q.	e.	.d	n.	.m	.a	k.	.i	s.	g.	53
24	.f	p.	.o	.c	m.	.l	u.	i.	.h	r.	f.	.e	o.	.n	.b	l.	.k	t.	h.	54
25	.g	q.	.p	.d	n.	.m	.a	k.	.i	s.	g.	.f	p.	.o	.c	m.	.l	u.	i.	55
26	.h	r.	.q	.e	o.	.n	.b	l.	.k	t.	h.	.g	q.	.p	.d	n.	.m	.a	k.	56
27	.i	s.	.r	.f	p.	.o	.c	m.	.l	u.	i.	.h	r.	.q	.e	o.	.n	.b	l.	57
28	.k	t.	.s	.g	q.	.p	.d	n.	.m	a	k.	.i	s.	.r	.f	p.	.o	.c	m.	58
29	.l	u.	.t	.h	r.	.q	.e	o.	.n	b	l.	.k	t.	.s	.g	q.	.p	.d	n.	59

Anni

Anni

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	16	18	19		
Aries	a			n	h	c				k	e				m		b			1	Apr.
		k	e				m	g	b			o	i	d				l	f	2	
Taurus	b			o	i	d				l	f	a			n	h	c			3	Maius
		l	f	a			n	h	c				k	e				m	g	4	
Gemini	c				k	e				m	g	b			o	i	d			5	Iunius
		m	g	b			o	i	d				l	f	a			n	h	6	
Cancer	d				l	f	a			n	h	c				k	e			7	Iulius.
		n	h	c				k	e				m	g	b			o	i	8	
Leo	e				m	g	b			o	i	d				l	f	a		9	
		o	i	d				l		a			n	h	c				k	10	August.
	f	a			n	h	c				k	e				m	g	b		11	
Virgo			k	e				m	g	b			o	i	d				l	12	Septemb.
	g	b			o	i	d					f	a			n	h	c		13	
Libra			l	f	a			n	h	c				k	e				m	14	Octob.
	h	c				k	e				m	g	b			o	i	d		15	
Scorpio			m	g	b			o	i	d				l	f	a					Nouemb.
	i	d				l	f	a			n	h	c				k	e		17	
			n	h	c				k	e				m	g	b			o	19	
Sagitta.	k	e				m	g	b				i	d				l	f	a	20	Decemb.
			o	i	d				l	f	a			n	h	c				21	
Capric.	l	f	a			n	h	c				k	e				m	g	b	22	Ianuar.
				k	e				m	g	b			o	i	d				23	
Aquari.	m	g	b			o	i	d				l	f	a			n	h	c	24	Februa.
				l	f	a			n	h	c				k	e				25	
Pisces	n	h	c				k	e				m	g	b			o	i	d	26	
				m	g	b			o	i	d				l	f	a			27	Mar.
Aries	o	i	d				l	f	a			n	h	c				k	e	28	
	C.	C.	E.	C.	C.	E.	C.	E.	C.	C.	E.	C.	C.	E.	C.	C.	E.	C.	[illegible]		

Communis annus, vocatur etiam Simplex & planus, & constat duodecim mensibus, quorum & ordo & nomina iam hic ſequuntur: videlicet ſecundum Latina, & ſecundum Hebræos:

1 Aprilis, — In hiſce duobus prioribus, habetur Ver.
2 Maius,
3 Iunius, — Et in iſtis tribus menſibus habetur Aeſtas.
4 Iulius.
5 Auguſtus,
6 September, — Iſtis tribus menſibus, habetur Autumnus.
7 October,
8 Nouember,
9 December, — Et in iſtis tribus vltimis habetur Hyems.
10 Ianuarius,
11 Februarius,
12 Martius. — Hic incipit prima pars quatuor temporum anni, dicta Ver.

Embolismicus annus, dicitur annus tranſitum habens, ſeu potius tranſcenſum: quoniam tranſcendit annum communem vno lunari menſe.

Cyclus decemnoualis, ſeu curſus 19 annorum, eſt illud certum annorum ſpacium, poſt quod omnes Lunationes in eandem horam redeunt, in qua prius fuerunt.

Epactæ, eſt illud reſiduum dierum, horarum & minutarum quod manet ex emboliſmo, & reſeruatur ad ſequentem annum.

SIquidem totam annalis circuitus ſeriem, quæ duodecim menſibus continetur, alphabetis diſtinximus: ita duntaxat vt primus & ſecundus ordo vicenos & ſeptenos dies: tertius autem vno amplius complectatur: illo videlicet qui de tertio repetitis, octo horis ſuperfluis accreſcit, quia Luna moratur in vnoquoque ſigno vndecim diebus & ſex horis & biſſe, id eſt, duas tertias partes vnius horæ. Biſſe ergo repetito duodecies, efficiuntur octo horæ in anno, id eſt, lunari circuitu: ex quibus octo horis per tres annos, id eſt, lunares circuitus, creſcit dies vnus: ſi tamen ille dies non inuenitur in pagina regulari, quamuis in annali inueniatur locus vacuus inter o & a in tertio loco. De ſex verò horis, creſcit dies in quarto ſigno, & propterea quartum ſignum multiplicatur ſemper ter, has ſubit literas: ſed alternis appoſuimus, id eſt, interualla fecimus, ibi vnam ſcilicet in eo relinquendo vacuam. Plures enim dies ſunt in circuitu lunæ, in alphabeto, ſed quia non ſingulis diebus appoſuimus eidem operi, id eſt, annali libello: quot enim literas capit, tot etiam annos, id eſt, lunares circuitus comprehendit.

Quare non inuenitur locus vacuus inter o & a tertia vice in pagina regulari, ſicut inuenitur in annali ſerie: ideò non inuenitur quia vigintiſeptem diebus & octo horis luna zodiacum percurrit, & litera vniuſcuiuſque diei, vel locus vacuus in pagina regulari eſt, & idem alphabetum tredecies computatur in vno anno: & ſi locus vacuus fuiſſet, vigintiocto dies inuenirentur in vnoquoque circuitu: & hinc maximus creuiſſet error, ſi inter o & a locus fuiſſet vacuus.

Item quæritur quomodo in pagina regulari inuenitur illud ſydus, quod per locum vacuum inter o & a ſignificatur in annali ſerie in tertio circuitu, cùm nullus locus vacuus in illa pagina inuenitur. Ad hoc breuiter reſpondere poſſumus, quòd inter o & a illud ſydus cognoſcitur ſimilitudine biſſexti, cui nullus eſt locus vacuus in annali ſerie: ſed inſeritur inter duos ſolares dies, id eſt, inter ſeptimum & ſextum kalendarum Martiarum.

Item quæritur quare ſydus quartum in alphabeto ſemper ter ſcriptum inuenitur in pagina regulari. Ad hoc ſic reſpondere poſſumus, quòd ideò ter ſcribitur vnũ ſydus, propter integrum diem, qui de ſex horis quater repetitis vniuſcuiuſque ſyderis naſcitur: illi igitur ſyderi, in quo tunc luna moratur, ille dies deputatur, id eſt, quarto ſemper ſyderi.

Item quæritur vtrum tres dies computantur in aliquo ſigno, quod ter ſcriptum non eſt in pagina regulari. Computantur itaque in tertio circuitu lunari, vbi eſt locus vacuus inter o & a, in annali ſerie.

Item quæritur vtrum computantur quatuor dies in ſigno. Vtique computantur quando ter ſcribitur vnum ſignum propter ſex horas ſupradictas. Et illi ſyderi computatur ille dies, qui naſcitur de biſſe, id eſt, octo horis tertiò repetitis. Scrutare ſeptimum & octauum annum, & ſextum decimum, & ſeptimum decimum, & octauum decimum.

Item quæritur quare vnum alphabetum tredecies in annali ſerie ſcribitur in vno anno, ſi tredecim vicibus non iteratur vnum alphabetum. Sic etiam illud ſoluitur, quòd propter numerum ſolarium dierum quibus ſol ſigniferum circuit vnum alphabetum tredecies iterat in annali ſerie, hoc eſt in trecentis ſexagintaquinque diebus & quadrante, vigintiſeptem verò diebus & octo horis, ſicut ſuprà diximus ſigniferum circumuolat. Ideò non eſt neceſſe, vt idem alphabetum iteretur ad ſignificandos eoſdem dies, vt eadem ſigna monſtrentur.

Item quæritur quare non aliud inchoat alphabetum vniuſcuiuſque anni in pagina regulari. Sic ſoluitur, ſi ab a ſemper inchoaſſet, arietis ſydus ſignificaretur ſemper & illo ſydere, in quo luna moratur in primo decennoualis circuli anno quando eſt nona luna in kalendis Iannarijs, ſub eodem poneretur a, id eſt, ſub ariete: & in eodem ſydere, in quo luna moratur in ſecundo anno ſupradicti circuli, quando eſt vigeſima luna in kalendis Ianuarijs, id eſt, Virginis ſigno, ſub quo inſcribitur a. Sic etiam de alijs.

Item quæritur quare Aries ſcribitur in fine anni, & in principio eiuſdem anni. Hoc item ideò agitur, quia in extrema parte Arietis luna peruolat, quando eſt nona in kalendis Ianuarij. Item repetitis octo horis, quia luna moratur in vnoquoque ſigno duobus diebus & ſex horis & biſſe, id eſt, duabus partibus vnius horæ. Biſſe ergo repetito, duodecies efficiuntur octo horæ in anno. Ex quibus octo horis per tres annos creſcit dies vnus. Sed tamèn ille dies nõ inuenitur in pagina regulari, quamuis inueniatur locus vacuus inter o & a, in tertio loco.

De ſex verò horis creſcens dies in quarto ſigno, & propterea quartum ſignum multiplicatur ſemper ter.

Si vis inuenire, in quo loco debent triplicari ſigna, diſcito quòd luna zodiacum circulum vigintiſeptem diebus & octo horis perluſtrat. Signa autem duodecim, bis duplica, fiunt vigintiquatuor, & remanent tres dies ex vigintiſeptem, qui ternarius quarta pars eſt duodenarij, omiſsis octo horis, quæ per ternos annos in creſcendo, diem integrum efficiunt: propterea, in quarto loco ſigna triplicari debent.

Primus menſi. Romanorum,

IANVARIVS

Habet dies triginta & vnum.
Luna verò triginta.

Nox, horarum ſedecim eſt: & dies, tantùm octo.

Decimus menſis Hebræorum Thebet, habet in hoc menſe locum.
& Secundus menſis Græcorum, Eudinios.

							Numerus aureus,	Græci numeri lunæ,	Numerus dierũ Ianuar.	Numerus dierum anni,	Alphabet. 16. in anno
a	a	a	a	A	kalendæ.	Circumciſio Domini noſtri Iesv Christi.	3	9	1	1	a
			b	b	4. nonæ.			10	2	2	b
	b		c	c	3. nonæ.	Genoueſæ virginis.	11	11	3	3	c
e		b	d	d	2. nonæ.	Cæſari delphinus matutino exoritur.		12	4	4	d
	c		e	e	nonæ.	Cæſari ſidicula matutino exoritur.	19	13	5	5	e
			f	f	8. idus.	Epiphania. Ægypto ſagitta veſpertino occulit.	8	14	6	6	f
i	d	c	g	g	7. idus.	Iſidori.		15	7	7	g
			h	A	6. idus.	Delphini occaſus veſpertino.	16	16	8	8	h
	e		i	b	5. idus.		5	17	9	9	i
o		d	k	c	4. idus.	Pauli primi eremitæ.		18	10	10	k
	f		l	d	3. idus.	Eductio Domini de Ægypto.	13	19	11	11	l
			m	e	2. idus.		2	20	12	12	m
u	g	e	n	f	idus.	Octaua Epiphaniæ. Hilarij Epiſcopi.		21	13	13	n
			o	g	19. kalend.	FEBRVARII.] Felicis in Pincis, confeſſoris.	10	22	14	14	o
	h		p	A	18. kalend.			23	15	15	p
a		f	q	b	17. kalend.	Romæ Marcelli Papæ.	18	24	16	16	q
	i		r	c	16. kalend.		7	25	17	17	r
			s	d	15. kalend.	Romæ Priſcæ virginis. Sol in Aquarium.		26	18	18	s
e	k	g	t	e	14. kalend.		15	27	19	19	t
			u	f	13. kalend.	Sebaſtiani martyris, & Fabiani Epiſcopi.	4	28	20	20	u
	l		a	g	12. kalend.	Paſsio ſanctæ Agnæ virginis.		29	21	21	x
i		h	b	A	11. kalend.	Natale ſancti Vincentij diaconi.	12	O	22	22	y
	m		c	b	10. kalend.	Emerentianæ virginis.	1	1	23	23	z
			d	c	9. kalend.	Timothei Apoſtoli.		2	24	24	a
o	n	i	e	d	8. kalend.	Conuerſio ſancti Apoſtoli, in Damaſco.	9	3	25	25	b
			f	e	7. kalend.	Sextus menſis Ægyptiorum Mechir, hîc incipit.		4	26	26	c
	o		g	f	6. kalend.		17	5	27	27	d
u		k	h	g	5. kalend.	Octaua ſanctæ Agnæ virginis.	6	6	28	28	e
	p		i	A	4. kalend.			7	29	29	f
			k	b	3. kalend.	Aldegundis virginis.	14	8	30	30	g
a	a	l	l	c	2. kalend.		3	9	31	31	h

Principium Iani ſancit tropicus Capricornus.

Ianuarij, Februarijque menſes Numa Pompilius anno adijcit, vtrique vigintiocto tribuens dies, ſed poſtea Ianuario vnum diem propter imparem numerum qui dijs ſuperis congruebat, addidit. Et cùm Ianuarium à Iano nuncupauit, primumque anni eſſe voluit, tanquam bicipitis Dei menſem: reſpiciente ac proſpiciente tranſacti finem, futurique principia. Quidam autumant, eum inde vocatum, quòd limes & ianua ſit anni.

Notandum eſt, quòd vndecimo anno in quarto nonarum Ianuarij luna finitur in emboliſmo, qui inſcribitur Secundo nonarum Decembris. Anno decimo & luna Ianuarij, in kalendis Februarij finitur.

A decimoſexto kalendarum Februarij, vſque in decimumſextum kalendarum Martij, vbicunque decima luna occurrerit, in proxima Dominica die poſt illam, habes Septuageſimam.

Menſe Ianuario ſanguinem non minuas. Potionem contra offocationem accipe, & electuarium ſume: & calicem ex optimo vino plenum ieiunus bibe, propter infuſionem ſanguinis. Gingiber & reuponticum ſume.

Iani prima dies, & ſeptima fine timetur.
Hora ſcilicet prima primi diei, vt plurimùm, etiam quinta illius ſeptimi.

MARTYROLOGIVM.

Ianuarius.

P[illegible] nunc Iani vocitatum nomine menſem,
Vnde ſacr[illegible], recolentque feſta canemus.

[illegible]dæ Quod [illegible] patres, vmbramque futuri
[illegible] Chriſti de Virgine nati,
[illegible], [illegible] Kalendas,
[illegible] martyrum ſplendet honorem:
[illegible] tuis.
4. nonas [illegible] dedit [illegible]um,
[illegible] morem.
3. nonas [illegible] Genu[illegible]um.
[illegible] [illegible],
[illegible] [illegible],
[illegible],
8. [illegible] [illegible]m.
[illegible] [illegible] claram,
[illegible] [illegible]um.
6. Idus [illegible]
[illegible] Quinto [illegible],
[illegible] [illegible] beato,
[illegible]
[illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] Cyrianum.
[illegible] [illegible],
[illegible]
[illegible] [illegible] kalendis.
[illegible]
[illegible] kalend. [illegible] & M[illegible] honorat.
[illegible] kalend. [illegible] Marcelli martyr, æqu[illegible]
[illegible], & [illegible] fulget.
15. kalend. [illegible]
[illegible] honore
[illegible] tectos.
[illegible] kalend. [illegible] & [illegible] Priſca [illegible] det.
[illegible] kalend. [illegible]
[illegible] kalend. T[illegible] fulget,
[illegible] [illegible],
[illegible] [illegible]entat.
[illegible] kalend. [illegible] martyr honorat.
[illegible] kalend. [illegible] Vincentium [illegible].
[illegible]
[illegible] kalend. [illegible] ampla.
[illegible] kalend. [illegible] colaſſet.
[illegible] kalend. [illegible],
[illegible] [illegible] A[illegible] ornat.
7. kalend. [illegible] Polycarpi [illegible] fulget,
[illegible] [illegible] manum.
[illegible] [illegible],
6. kalend. [illegible] & [illegible] quoque [illegible]rnant.
5. kalend. [illegible] A[illegible]æ.
4. kalend. [illegible] fulget.
[illegible] gaudent.
3. kalend. Tertia [illegible] vrbi.
2. kalend. [illegible],
V[illegible]

[illegible] Romanorum.

FEBRVARIVS

Habet dies [illegible]
[illegible]

No[illegible]

V[illegible] hoc mense [illegible]
[illegible] mense Grægorum [illegible]

			m	d	Calendæ	Brigidæ virginis.		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	h		n	e	4. non.	Hypapante Domini, [illegible] Christi ad templum.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
c		m	o	f	3. non.	Blasii [illegible] & martyris.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	c		p	g	2. non.	L[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			q	A	Nonæ	Agathæ virginis & martyris.		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
i	d	n	r	b	8. Idus	Vedasti [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			s	c	7. Idus	[illegible] virginis.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	e		t	d	6. Idus	Ver [illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
o		o	u	e	5. Idus	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	f		a	f	4. Idus	Scholasticæ virginis [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			b	g	3. Idus	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
u	g	p	c	A	Pridie Idus	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			d	b	Idus	[illegible] est.		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	h		e	c	16. cal.	[illegible] Romæ [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
a		q	f	d	15. cal.	Faustini & [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	i		g	e	14. cal.	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			h	f	13. cal.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
e	k	r	i	g	12. cal.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			k	A	11. cal.			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	l		l	b	10. cal.		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
i		s	m	c	9. calen.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	m		n	d	8. calen.	In Antiochia [illegible] apostoli.		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			o	e	7. calen.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
o	n	t	p	f	6. calen.	Matthiæ apostoli. [illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			q	g	5. calen.	V[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	o		r	A	4. calen.	Fortunati [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
u		u	s	b	3. calen.	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	p		t	c	2. calen.		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Quis quartus annus [illegible]
Mens [illegible]

Februarius, à Februo, [illegible] potest [illegible] bus [illegible]

Februarius [illegible]

A [illegible] Decem[illegible]

[illegible] Ianuarius & Februarius [illegible]

De [illegible]

[illegible]

Hora [illegible]

Februarius.

NVnc [illegible] Februi texemus carmine curſum,
[illegible] pariter [illegible] dierum.
[illegible] [illegible] calendas,
[illegible] celebrata [illegible].
4.nonarū [illegible] Agnes,
[illegible] Deo in [illegible] templum,
[illegible] tribunal.
3.nonarū [illegible] ſacrantur,
Hiſque [illegible] Celerina,
[illegible] beat.
2.nonarū Tum pridie nonas [illegible] vindicat almus,
[illegible] Philoromo.
nonæ [illegible] Agathæ,
Virgin [illegible] decora.
8.idum [illegible] martyr Dorotheæ [illegible].
7.iduum Angulæ [illegible] triumphas.
[illegible] aſtris in ortu.
6.iduum [illegible] Acmy[illegible].
[illegible] [illegible] Ammon [illegible] pia vota beatum.
[illegible] [illegible] æternis,
[illegible].
[illegible] [illegible] coronat,
[illegible] refulget.
[illegible] Eulalia [illegible],
[illegible] eximia quæ martyre gaudet.
[illegible] [illegible] honorem,
[illegible] quantum.
[illegible] cal. Mar. [illegible] calendas,
Martyr Vit[illegible] & Felicula virgo,
[illegible] Valentinum [illegible] geſta beatum.
15.calend. Hinc decimo & quinto [illegible] Agapes,
Hocque die [illegible] acerbis,
Brixia Fauſtinum celebrem [illegible].
Hic etiam [illegible] Sol ſydere Piſces.
14.calend. Quarta [illegible] martyre lucet,
[illegible] colit Paulo [illegible] beatum
13.calend. Tertio [illegible] roni [illegible],
Donat[illegible] ſanguis, quos [illegible],
12.calend. [illegible] Martialis [illegible].
11.calend. [illegible] ſimul & Iul[illegible] adornant.
[illegible] [illegible] coronat.
[illegible] [illegible] fulget.
8.calend. [illegible] Petri cathedra doctrina [illegible],
Vrbs læta Antiochi, quo [illegible] vernat.
7.calend. [illegible] eximii Polycarpi [illegible] honore
Presbyter [illegible], Chriſti [illegible] ſequutus
Martyrio [illegible] fidelem.
6.calend. Sextus [illegible] Mathiæ,
[illegible] caput [illegible] exit.
Hic [illegible] anno.
5.calend. Quinta [illegible] Creſcent [illegible].
4.calend. Neſto[illegible] Thoonis
3.calend. Tertius [illegible] Leand[illegible].
2.calend. Macario pridie Rufinus [illegible],
Hic finis Februi concludit [illegible].

Hi tres verſus, [illegible] non incipiunt,
ex Martyrologio [illegible].

Martius.

Martius inſigni feriatus tempore demum,
Quorum præmineat breuiter dicemus honorem.

calendæ Martis Donatus tenet Albinuſque calendas.
Senis mox nonis Heraclus Pauluſque coluntur.
6.nonarū Quinas Migra pio nonas defendit amore,
5.nonarū His & Emitherius Celedonius atque Marinus,
Aſteriuſque micant effuſo ſanguine clari.
4.nonarū Lucius hinc Papa pretioſa morte quaternis,
Martyrum & octingentorum turba optima fulget.
3.nonarū Ternas martyr habet meritorum nomine Phocas,
Sanguine qui mortem vicit virtute draconem.
2.nonarū Victorinus ouat pridie Victorque retruſi
Carcere qui celſo penetrarunt aſtra volatu.
nonæ Nonis Felicitas micat, & Perpetua caſtam,
Quæ Chriſto vitam felici morte dicarunt.
8. iduum Idus octauas martyr Cyrillus & vnà
Conſimili retinet venerandus honore rogatus.
7.iduum Septenis quadrageno ſub milite feſtum
Armeniæ recolunt vnum ſacra templa minoris.
6.iduum Senis Gaius, Alexanderque coluntur eiſdem,
Quadragena & bina cohæret turba cruore,
Quos pariter ſæua celebramus Perſide cæſos.
5.iduum Candidus hinc quinas ſibi Valeriuſque retentant.
4.iduum Quartam mox iduum finis tuus alme Gregori,
Conſecrat æterna cælum quod l. t depetiſti.
3.Iduum Presbyter & ternas Macedonius amplet honeſta
Coniuge Patritia & nata comitante Modeſta.
2.iduum Euphroſius pridie Petro cum martyre fulget.
idus Theſſala plebs idus matrona martyre ſeruat.
17.ca. Apr. Septima poſt decimam Aprilis de more calendis
Præcedens Cyriaci & Largi ſplendet honore,
Smaragdique ſimul precioſo ſanguine vernat.
16 calend. Bis octona tuo Patrici nomine pollet,
Scothica gentilem miſerate per oppida cultum,
Hac quoque Gertrudæ redduntur vota beatæ.
15.calend. Præſul Alexander ter quinam poſſidet altam,
Presbyter & Romam P gmenus ſanguine luſtrat.
14.calend. Bis ſeptena Ioanne erem cultore coruſcat.
13. calend. Tertia cum decima Gutbretti laude nitentes
Anglorum ducit per myſtica gaudia plebes.
12. calend. Tum duodena fide Benedicti & nomine fulget.
Cœnobiale decus duce quo lætatur in orbe.
11.calend. Vndecima antiſtes tribuit pia lumina Paulus,
Quo iure exultat proprio Narbona magiſtro.
10.calend. Felix hinc decimam & Theodorus cum Iuliano
Ornant eximia virtutum laude ferendi.
9. calend. Romulus & nonam pariterque Secundulus implet.
8. calend. Angelus octaua venturum nuntiat agnum,
Agnus & ipſe cruce mundi pro morte leuatur.
7.calend. Septima Montanum memorat cum coniuge ſancta,
Atque ſimul quadrageno cum martyre poſſum.
6.calend. Agni ſurgentis reſplendet ſexta triumpho.
5. calend. Quinta Priſcus, Alexander Malchuſque coluntur.
Hanc quoque Guntrammus migrans rex optimus ornat.
4.calend. Euſtathius quarta virtutis laude coruſcat,
Abba Columbano nituit Quirite magiſtro.
3. calend. Tertia Domnino comite & Victore refulget.
2. calend. Diodolus pridie emicat Aneſiuſque beati;
Hic Martis voluens determinat orbita menſem.

Quartus menſis Romanorum,

APRILIS

Habet dies triginta.
Luna vero viginti & nouem.
Nox, horarum vndecim eſt: & dies, tredecim.

Primus menſis Hebræorum Niſan, habet in hoc menſe locum.
& quintus menſis Græcorum, Xandicos.

			m	g	calendæ	Quintiani martyris.			10	1	91	y
	b		n	A	4. non.			11	11	2	92	z
e		m	o	b	3. non.			19	12	3	93	a
	c		p	c	2. non.	Ambroſij epiſcopi Mediolanenſis.			13	4	94	b
			q	d	nonæ		Finis primi menſis.	8	14	5	95	c
i	d	n	r	e	8. idus				15	6	96	d
			s	f	7. idus			16	16	7	97	e
	e		t	g	6. idus			5	17	8	98	f
o		o	u	A	5. idus	Septem virginum. Antonij confeſſoris.			18	9	99	g
	f		a	b	4. idus			13	19	10	100	h
			b	c	3. idus	Romæ Leonis Papæ.		2	20	11	101	i
u	g	p	c	d	2. idus		Rupti ſunt fontes abyſſi, & factum eſt diluuium.		21	12	102	k
			d	e	idus	Paſsio ſanctæ Euphemiæ.		10	22	13	103	l
	h		e	f	18. cal.	Tiburtij, Valeriani & Maximi.			23	14	104	m
a		q	f	g	17. cal.			18	24	15	105	n
	i		g	A	16. cal.		Aegypto fidicula occidit veſperi.	7	25	16	106	o
			h	b	15. cal.		Sol in Taurum.		26	17	107	p
e	k	r	i	c	14. cal.		Finis decimæquartæ lunæ primi menſis.	15	27	18	108	q
			k	d	13. cal.			4	28	19	109	r
	l		l	e	12. cal.	Seneſij martyris.			29	20	110	s
i		s	m	f	11. cal.	Maximi martyris.		12	1	21	111	t
	m		n	g	10. cal.		Finis Paſchæ, iuxta Latinos.	1	2	22	112	u
			o	A	9. calen.	Georgij martyris & Adelberti epiſcopi & martyris.			3	23	113	x
o	n	t	p	b	8. calen.		Nonus Aegyptiorum menſis Bacho.	9	4	24	114	y
			q	c	7. calen.	Marci euangeliſtæ.	Litania maior, Romana.		5	25	115	z
	o		r	d	6. calen.	Cleti Papæ.		17	6	26	116	a
u		u	s	e	5. calen.		Noe intrauit in arcam in principio anni.	6	7	27	117	b
	p		t	f	4. calen.	Romæ Vitalis martyris.			8	28	118	c
			a	g	3. calen.			14	9	29	119	d
a	a	a	b	A	2. calen.	Quirini epiſcopi & martyris.		3	10	30	120	e

Aprilis raſtrum tollendo temperat agrum.

Aprilem menſem, quaſi aperilem Romulus nominauit, eo quòd in illo remotis nubibus, pruinis ac tempeſtatibus hybernis, cœlum, terra, mare, horoſcopis, agricolis, nautis aperiantur: arbores quoque & herbæ in germen, ſed & animantia quæque in prolem ſe aperire incipiant.

Compotiſta ſcire debet, quòd in octauo & decimonono anno luna Aprilis in Maio finitur, propter duos emboliſmos, qui faciunt lunam trigeſimam, in ſecundo nonarum Aprilis, decimotertio anno; & in tertio nonarum Aprilis, decimonono anno. Item anno vndecimo in calendis Aprilis, luna trigeſima eſt, ſcilicet hæc Martio deputatur.

A ſeptimo calendarum Maij vſque in decimum Iunij, terminum Rogationum vigeſima luna declarat.

Menſe Aprili bonum eſt ſanguinem minuere. Potionem ad ſoluendum accipere. Carnes recentes comedere. A radicibus abſtinere. Sanguinem intercutaneum minuere. Calidis vſitare. Dolorem ſtomachi purgare. Vnguento calaſtico vſitare. Potio eorum ſit betonica & pipinella: & raphanum manducent: quia tunc naſcuntur ſcabies & caligines. Qui hæc cuſtodierit, ſanitatem naturalem reſtaurabit.

Aprilis decimo eſt, vndeno & fine timetur.
Hora ſcilicet prima decimi diei, vt plurimùm, & etiam nona
hora alterius diei, cauenda.

calendæ Virgineo inſignes Agape & Chionia ſerto
Aprilis ſocio ſacrant ſibi iure calendas.
4.nonarũ Lugduni quartis nonis ſacer vrbe Nicetus.
3.nonarũ Euagrius ternis ſplendet martyrque benignus,
Atque pari fulget Theodoſia virgo nitore.
2.nonarũ Ambroſius pridie æthereum penetrauit honore.
nonæ Nonis virgo pia de morte refulget, Iærent,
8. iduum Idibus octauis Xyſtus martyrque ſacerque
Præeminet, Adriano mortem ſub Cæſare paſſus.
7.iduum Diogenes ſeptenis Eleuſiuſque feruntur.
6.iduum Maximus & ſenas idus tenet atque Solutor.
5.iduum Lampade ſeptena quinis micat idibus alto
Virgineus radians ſimul æthere floſque decorque.
4.iduum Ezechiel vates ſancto dicat ore quaternas.
3.iduum Pontifice & ſummo ternæ irradiante Leone,
Splendent, ore, manu, Chriſti qui pauit ouile.
2.iduum Iulius antiſtes pridie Romana reuiſit
Mœnia catholico clarus pro dogmate paſtor.
idus Idibus Hermingilde patrem rex alme ſurentum,
Perſentis verum referens de morte triumphum.
18. calen. Octaua & decima Maias ſuperante calendas.
Valerianus ouat, fraterque Tiburtius, ipſos
Maximus effuſo comitatur ſanguine miles.
17.cal. Iun. Septima Olympiadem decimæ coniuncta beatum
Monſtrat, eamque ſimul defendit maximus alter.
16 calend. Sexta & dena Chariſo Calliſtoque refulget,
Quos mare ſeptena merſos cum plebe beauit.
15.calend. Mappalicus quintadecima Hermoneſque Petruſque,
Collucent merito virtute & ſanguine clari.
14.calend. Bis ſeptena Eleutherius, mater quoque ſancta
Anthia præcellent vitam moriendo ſequuti.
13. calend. Gaio, Ariſtonico, Ruffo, Hermogene, atque Galato,
Tertia cum decima expedito & martyre fulget.
12. calend. Marcellinus, Domninus, Vincentius, atque
Nomine biſſenam radiant feſtoque fideque
Feſta Syneſij celebrantur martyris almi,
11.calend. Pontifices tumulo doctrina & morte beati,
Vndecima Gaius pariter; Simeonque coluntur.
10.calend. Terni presbyteri decimam ternaque coronant,
Palma Parmeniuſque Elimenes Chryſoteluſque,
Hac quoque diuino patuerunt prodita nutu
Corpora martyrio eccleſiam luſtrantia trino,
Dionyſij Ruſtici, Eleutherijque beati,
Felicemque ſacrum gemino dignumque miniſtro.
9. calend. Nona docet Fortunatumque & Achillea iunctos,
Hac etiam inuicto mundum qui ſanguine temnis
Infinita refers Georgi ſancte trophæa.
8. calend. Martyr Alexander triceno martyre lætus,
Ac terno octaua Lugduni mœnia ſancit.
7.calend. Mox euangelico Marcus tonat ore beatus,
Septima quo capit eximium redimita nitorem.
6. calend. Sextaque pontificis recolit certamina Cleti
Richarioque nitet vitæ cultore beatæ.
5. calend. Quinta Anaſtaſium Papam celebramus, eidem
Anthimus Antiſtes digna virtute cohæret.
4.calend. Quarta Vitalem Chriſti pro nomine cæſum
Commemorat, vitam meruit qui morte perennem.
3. calend. Tertia pontifices ara meritiſque dicatos,
Agapium, pariterque Secundinum veneratur.
2. calend. Martyrij Iacobus ſimilem & Marianus honorem,
Sortiti pridie finem metantur Aprili.
Purpureo quem flore ſibi ver ſancit Aprilem,
Dicemus, quibus attollat ſua gaudia feſtis.

Quintus menſis Romanorum,

MAIVS

Habet dies triginta & vnum.
Luna vero triginta.

Nox, horarum octo eſt: & dies, ſedecim.

Secundus menſis Hebræorum Iair, habet in hoc menſe locum.
& ſextus menſis Græcorum Artemiſios.

	b		c	b	calendæ	Philippi & Iacobi apoſtolorum. Valdpurgæ virginis.	11	11	1	121	f
e		b	d	c	6.non.			12	2	122	g
	c		e	d	5.non.	Alexandri, Euentij & Theodoli. Iuuentio ſanctæ crucis.	19	13	3	123	h
			f	e	4. non.	Floriani martyris. Vmbra abſumitur in Meroe.	8	14	4	124	i
i	d	c	g	f	3. non.	Aſcenſio Domini.		15	5	125	k
			h	g	2. non.	Ioannis apoſtoli ante portam Latinam.	16	16	6	126	l
	e		i	A	nonæ		5	17	7	127	m
o		d	k	b	8. idus	Victoris martyris.		18	8	128	n
	f		l	c	7. idus	Aeſtatis initium. In ortu vigiliarum matutino, diebus 90.	13	19	9	129	o
			m	d	6. idus	Gordiani & Epimachi.	2	20	10	130	p
u	g	e	n	e	5. idus	Fidiculæ ortus. Arcturique exortus matutinus.		21	11	[illegible]	q
			o	f	4. idus	Nerei, Achillei, Pancratij.	10	22	12	132	r
	h		p	g	3. idus	Sanctæ Mariæ ad martyres.		23	13	133	s
a		f	q	A	2. idus	Pachumij abbatis.	18	24	14	134	t
	i		r	b	idus	Deſcendit Spiritus ſanctus ſuper apoſtolos	7	25	15	135	u
			s	c	17.cal.	Primum pentecoſtes.		26	16	136	x
e	k	g	t	d	16.cal.	Octaua ſanctorum Gordiani & Epimachi.	15	27	17	137	y
			u	e	15.cal.	Sol in Geminos.	4	28	18	138	z
	l		a	f	14.cal.	Potentianæ virginis & martyris.		29	19	139	a
i		h	b	g	13.cal.		12	30	20	140	b
	m		c	A	12.cal.	Valentis martyris.	1	1	21	141	c
			d	b	11.cal.			2	22	142	d
o	n	i	e	c	10. cal.		9	3	23	143	e
			f	d	9.calen.	Vltimus terminus Rogationum.		4	24	144	f
	o		g	e	8.calen.	Romæ Vrbani Papæ. Aeſtas oritur, iuxta quoſdam.	17	5	25	145	g
u		k	h	f	7.calen.	Auguſtini epiſcopi Anglorum.	6	6	26	146	h
	p		i	g	6.calen.	Decimus Aegyptiorum menſis Pauni.		7	27	147	i
			k	A	5. calen.	Pariſiorum Germani epiſcopi.	14	8	28	148	k
a	a	l	l	b	4.calen.	Maximini epiſcopi & confeſſoris in Treueri.	3	9	29	149	l
			m	c	3. calen.			10	30	150	m
	b		n	d	2.calen.	Petronellæ virginis.	11	11	31	151	n

Alligat ad fuſtes hic Maius in ordine vites.

Maius in honorem maiorum, ſicut Iunium in honorem iuniorum: in quos populum diuiſit, Romulus nominauit: altera enim parte armis, altera conſilio tueri rempublicam voluit.

Contendunt alij, Maiam Mercurij matrem, Maio nomen dediſſe: quia in hoc menſe mercatores Maiæ Mercurioque ſacrificabant.

In anno octauo, luna quæ debuit in calendis Maij vigeſimaoctaua eſſe, vigeſimaſeptima fit, propter tertium emboliſmum, qui ſecundo nonarum Martij inferitur. Item in anno decimonono, luna quæ debuit in calendis Maij vigeſimanona eſſe, vigeſimaoctaua inuenitur, propter emboliſmum ſeptimum, qui tertio nonarum Martij incipit.

A ſeptimo idus Maij, vſque in octauo idus Iunij, vbicunque quarta luna occurrerit, in proxima dominica die poſt illam Pentecoſtes celebratur.

Menſe Maio nullum penitus caput comedant: calidum bibant: calidis vſitent: caput purgent: venam hepaticam incidant, & potione contra offocationem accipiant: cataplaſma capiti imponant, oculos turbulentos ſanat, pruriginem mundat, vrinam curat: olera frigida eſitent: agramma ſumant: bibant abſynthium, fœniculum & pyretrum & gilganum.

Tertius eſt Maio lupus, eſt & ſeptimus anguis.
Hora ſcilicet ſeptima, decimi diei, vt plurimùm, & etiam
decima hora alterius diei, cauenda.

calendæ Maias prima ſacrat Chriſti doctrina calendas,
Frater ex his Domini Iacobus micat atque Philippus,
Hieremiaſque ſimul varuos celebratur opimus,
Rexque Sigiſmundus fuſo pro ſanguine regnat.
6.nonarũ Sextus hinc nonis Athanaſi magne refulges,
Arria quo primum periit victore colubra.
5.nonarũ Præſul Alexander quinas & Euentius ornant,
Theodoluſque Dei pariter pro nomine cæſi,
His quoque celſa crucis radiant vexilla repertæ,
4.nonarũ Syluanus quartas Antonia cum Floriano,
Perpetua cingunt mentis virtute decori.
3.nonarũ Stelliferum ternis Chriſtus tranſcendit olympum,
Hilarioque Arelas pollet Vienna Nicero.
2.nonarũ Præcelſum pridie celebrant Romana Ioannem,
Templa Dei, qui pleno hauſit de pectore verbum.
nonæ Morte pia nonas Iuuenalis ſanctus honorat.
8. iduum Idibus octonis Mediolani vrbe coruſcat
Martyr præcipuo venerandus Victor amore.
7.iduum Ter centum radiant ſeptenis idibus vnà
Martyrio denique ſimul decorante beato.
6.iduum Senis Gordianus & Epimachũs ob vnam
Cæduntur Chriſti pariter laudemque ſidemque,
Has quoque Iob patiendi exemplo ſanctus honorat.
5.iduum Quinas eximio antiſtes ſplendore Mamertus
Inſignit, ſolenne Deo qui ferre litamen
Ieiunij inſtituit terris ſub luce diei,
4.iduum Virgo tuis colimus comites Domicilla quaternis,
Nerei, Pancratium, cum quis & Achillea ſanctum
Primus apoſtolico docuit tinxitque lauacro,
Quos Petrus egregia Romæ cum virgine iunctos.
3.iduum Seruatium ternis veneramur in idibus almum.
2.iduum Pachomius pridie victorque ſimulque corona
Splendent, hic eremita potens, illique cruoris
Martyrijque Deum ſocia virtute ſequuti.
Idus Pontifices ſeptem Heſperiam ſimul idibus ornant.
17.cal. Iun. Septima Timothei cum dena nomine lucet,
Veridica Paulus docuit quem voce beatus.
16 calend. Sextaque cum dena peregrino martyre vernat.
15.calend. Quintam cum decima martyr Dioſcorus implet.
14.calend. Bis ſeptena Pudentiana virgine claret.
13. calend. Cum dena tertiam retinet fulcitque Baſilla,
Baudeliuſque ſimul trabeatus ſanguine vernat.
12. calend. Biſſena Polius, Eutychiusatque Timotheus,
Præſul & hac Deo martyrque Valens venerandus,
Augia te lætis ducit per gaudia votis.
11.calend. Vndecimam caſtus ſacer Aemiliuſque dicarunt.
10.calend. Lingonicam decima Deſiderius ſacrat vrbem,
Antiſteſque martyrque Dei galeatus honore
Donatianus, Mamnetes cum Rogatiano,
9. calend. Fremque pio exornat fidei certamine nonam.
8. calend. Octaua Vrbanus meritorum ſtemmate fulget,
Inſula quem doctrina ſimul ſanguiſque beauit.
7. calend. Auguſtine tuum commendat ſeptima, nomen,
Lactea quo renitent Anglorum milia verbi,
Principe quo Chriſtum domiti ſenſere Britanni.
6. calend. Iulius hinc ſextum miles martyrque venuſtat.
5. calend. Quinto Pariſij Germanum turba frequentat,
Tunc quoque pontificem celebrat ſua Roma Ioannem.
4. calend. Maximine tibi quarto Treuir alta coruſcat.
3. calend. Tertius Hugberto Papa & Felice dicatur.
2. calend. Tum pridie Petronella Petri de germine ſancto
Fulgida virgo micat Chriſti trabeata decori,
Hinc Maium æſtiuo primùm ſub ſole calentem,
Quæ longiſque ferat, promemus vota diebus.
Cantius & Cantianus cum Cantianella
Collucent, Maium hæc claudunt ſolennia menſem.

Sextus menſis Romanorum.

IVNIVS

Habet dies triginta.
Luna verò viginti & nouem.

Nox, horarum ſex eſt: & dies, octodecim.

Tertius menſis Hebræorum Siuan, habet in hoc menſe locum.
& Octauus menſis Græcorum, Deſeos.

e		m	o	e	calendæ	Nicomedis martyris. Simeonis in Treueri.	19	12	1	152	o
	c		p	f	4. non.	Marcellini Papæ & martyris. Petri exorciſtæ.	8	13	2	153	p
			q	g	3. non.			14	3	154	q
i	d	n	r	A	2. non.	Initium de ſignis, ſecundum Græcos.	16	15	4	155	r
			s	b	nonæ	Bonifacij Archiepiſcopi.	5	16	5	156	s
	e		t	c	8. idus	Hic deſinunt aues canere.		17	6	157	t
o		o	u	d	7. idus		13	18	7	158	u
	f		a	e	6. idus	Medardi epiſcopi & confeſſoris.	2	19	8	159	x
			b	f	5. idus	Primi & Feliciani.		20	9	160	y
u	g	p	c	g	4. idus		10	21	10	161	z
			d	A	3. idus	Barnabæ apoſtoli.		22	11	162	a
	h		e	b	2. idus	Romæ Baſilidis, Cyrini, Naboris & Nazarij.	18	23	12	163	b
a		q	f	c	idus	Vicinium pentecoſtes.	7	24	13	164	c
	i		g	d	18. cal.	IVLII.] Valerij, Rufini martyrum.		25	14	165	d
			h	e	17. cal.	Viti, Modeſti, & Creſcentiæ virginis.	15	26	15	166	e
e	k	r	i	f	16. cal.		4	27	16	167	f
			k	g	15. cal.	Sol in Cancrum.		28	17	168	g
	l		l	A	14. cal.	Marci & Marcelliani.	12	29	18	169	h
i		s	m	b	13. cal.	Protaſij & Geruaſij.	1	1	19	170	i
	m		n	c	12. cal.	Solſtitium ſecundum Orientem.		2	20	171	k
			o	d	11. cal.	Albani martyris.	9	3	21	172	l
o	n	t	p	e	10. cal.	Iacobi Alphei Apoſtoli.		4	22	173	m
			q	f	9. calen.	Vigilia ſancti Ioannis Baptiſtæ.	17	5	23	174	n
	o		r	g	8. calen.	Natiuitas ſancti Ioannis Baptiſtæ.	6	6	24	175	o
u		u	s	A	7. calen.	Decimus menſis Aegyptiorum Epiſi.		7	25	176	p
	p		t	b	6. calen.	Romæ ſanctorum Ioannis & Pauli.	14	8	26	177	q
		a	a	c	5. calen.		3	9	27	178	r
a			b	d	4. calen.	Leonis Papæ. Vigilia apoſtolorum Petri & Pauli.		10	28	179	s
	b		c	e	3. calen.	Paſſio apoſtolorum Petri & Pauli.	11	11	29	180	t
e		b	d	f	2. calen.			12	30	181	u

Tellurem curuo Iunius proſcindit aratro.
Ardentis penetrat quoque Phœbi ſydera Cancri.
Centra hic Solſtitium medio, ſummoque coruſcat.

Iunius, à iunioribus populi Romani appellatur: ſiue (vt Cyngius arbitratur) Iunonius antè vocabatur, à Iunone: & pòſt, detritis quibuſdam literis, Iunius dictus eſt. Nam & ædes Iunonis Monetæ, calendis Iunij dedicatæ ſunt.

Intuendum eſt, quòd in octauo anno, in quarto nonarum Iunij, luna trigeſima eſt, ſed hæc Maij eſt. Luna autem Iunij in Iulio finitur.

Item anno decimooctauo in calendis Iunij trigeſima luna inuenitur, ſed hæc Maio deputatur. Luna verò Iunij finitur ſecundo calendarum Iulij.

A priori quarta feria Martij, qua ieiunium celebratur, vſque ad ieiunium Iunij, quatuordecim hebdomadæ ſunt: & ab hoc tempore vſque ad ieiunium Septembris, ſunt quoque quatuordecim hebdomadæ.

Menſe Iulio omnibus diebus mane ieiuni, plenum calicem de aqua frigida bibant. Ceruiſiam, ſiue (vt nonnulli vocant) Medum, non bibant. Sinapim eſitent. Lactucas manducent. Acetum bibere oportet. Et ex herbis, ſaluiam & ſauinam in potiunculis bibant: quia tunc cerebrum humores producere ſolet.

Iunius in decimo, quindenum à fine ſalutat.
Hora ſcilicet quinta, decimi diei, vt plurimùm, & etiam
quarta hora alterius diei, cauenda.

calendæ Iunij origo tuum ſuſtollit in aſtra nitorem,
Pamphile martyrio doctor venerande beato,
Martyris hunc que diem feſtum Nicomedis adornat,
4.nonarũ Marcelline ſacer, Petre exorciſta quaternis
Nonis communem dignamq́ue litatis ad aram,
Lugdunique pio Blandina vocatur honore,
Quadragena quæ ſimul octonaque coruſcum,
Cum plebe nexit flammis vndiſque monile.
3.nonarũ Pergentinus item Laurentinuſque cruoris,
Et generis ternas gemino fulgore venuſtant,
Aureliana ſuum plebes recolitque Liphardum.
2.nonarũ Martyr & antiſtes pridie ſacra vota Quirinus,
Accumulans proprio Chriſtum de ſanguine placat,
nonæ Nonis antiſtes fulget Bonifacius Anglis,
Editus ad Chriſtum Oceani, qui traxit alumnos,
Freſonum puro ſubmittens colla lauacro.
8. iduum Octonas idus Ceratus epiſcopus ornat
Vrbem, qui fultit Gratiano principe dictam.
7.iduum Paulus ſeptenas præſul tuus alta Byzanti.
6.iduum Progenies meritumque ſimul quos iungit & ara,
Gildardus ſenas pariterque Medardus honorant.
5.iduum Quinas primus habet, iuncto ſibi Feliciano.
4.iduum Quartæ Baſilide, & his deno martyre vernant.
3.iduum Barnabas ternas exornat apoſtolus idem.
2.iduum Cyrinus pridie effulget Nazarque Naborq́ue,
His & Baſilidem feſto ſociamus eodem.
idus Idus illuſtrat Felicula virgo cruore,
Ac Petronella tibi verbum, quam iunxit & ætas.
18.cal. Iul. Octauo Iuli & deno ante exordia menſis,
Vates Heliſeus, ſimul Abdias refulgent,
Hic quoquè Valerio & Rufino martyre gaudet.
17. calen. Septeno deno Vitus cum virgine Clara,
Margarita martyrij ſplendore niteſcit,
Hocque Modeſtus & alma nitet Creſcentia virgo.
16 calend. Sedecimo Cyricus Iulitta cum genitrice
Clareſcit vera Chriſti pietate fideque.
15.calend. Quindecimus ſeptem, quinquageniſque ducentis
Martyribus iucundam mittit ad aſtra coronam.
14.calend. Quartum cum deno precioſo ſanguine fratres
Marcellianus pariter Marcuſque ſacrarunt,
Hunc quoque Balbinæ luſtrat meritumq́ue decuſq́ue.
13. calend. Geruaſius terdenum Protaſiuſq́ue coronantur.
12. calend. Vitaliſque pater natos ſequitur duodeno.
11.calend. Martyr Rufinuſque vndeno & Martia pollent.
10.calend. Albanus decimo defendit laude Britannos.
Paulinuſque Nolam meritis & nomine luſtrat.
9. calend. Anglorum nono Ediltrud de germine fulget.
8. calend. Octauo natus colitur Baptiſta Ioannes.
7.calend. Septeno Romam Lucina exornat amore,
Scampio bis deno & bino martyre læta,
De quibus Accias ſocio conlucet honore.
6. calend. Sextum martyr habet Paulus ſimul atque Ioannes
Germine, amore, fide, virtute & ſanguine fratres,
Cum quibus auguſto radiat Conſtantia ſerto,
Saluius & ſanctus Scaldicum litora viſit.
5. calend. Heſperiam quinto antiſtes martyrque Zoelus
Martyribus cumula iunctus deniſque nouemq́ue.
4.calend. Præſule quartus ouat verbi & doctore Leone.
3. calend. Tertius auratam ſuſtollit ad æthera Romam
Martyrio pariter Petri Pauliq́ue beato.
2. calend. Lemouicum pridie colitur Martialis honore,
Iunius his ceſſum feſtis determinat orbem.
Iunius imbrifugo æſtatis ſub caumate feruens,
Templa, quibus feſta velet de fronde canemus.

Sextus menſis Romanorum,

IVLIVS

Habet dies triginta & vnum.
Luna verò triginta.
Nox, horarum octo eſt: & dies, ſedecim.

Quartus menſis Hebræorum Thamuz, habet in hoc menſe locum.
& octauus menſis Græcorum Phanemos,

	c		e	g	calendæ		19	13	1	182	x
			f	A	6. non.	Romæ Proceſſi & Martiniani.	8	14	2	183	y
i	d	c	g	b	5. non.	Tranſlatio Thomæ Apoſtoli in Edeſſa.		15	3	184	z
			h	c	4. non.	Hudalrici epiſcopi.	16	16	4	185	a
	e		i	d	3. non.		5	17	5	186	b
o		d	k	e	2. non.	Octaua apoſtolorum.		18	6	187	c
	f		l	f	nonæ	Villibaldi epiſcopi & confeſſoris.	13	19	7	188	d
			m	g	8. idus	Chiliani, & ſociorum eius.	2	20	8	189	e
u	g	e	n	A	7. idus	Effren abbatis.		21	9	190	f
			o	b	6. idus	Septem fratrum Philippi, Felicitatis filiorũ, & ſociorum.	10	22	10	191	g
	h		p	c	5. idus	Tranſlatio corporis ſancti Benedicti abbatis.		23	11	192	h
a		f	q	d	4. idus	Margaretæ virginis. Hermachoræ & Fortunati.	18	24	12	193	i
	i		r	e	3. idus		7	25	13	194	k
			s	f	2. idus	Dies caniculares incipiunt.		26	14	195	l
e	k	g	t	g	idus	Reginſuindæ virginis.	15	27	15	196	m
			u	A	17. cal.	AVGVSTI.]	4	28	16	197	n
	l		a	b	16. cal.			29	17	198	o
i		h	b	c	15. cal.	Ianuarij martyris. Sol in Leonem.	12	30	18	199	p
	m		c	d	14. cal.		1	1	19	200	q
			d	e	13. cal.			2	20	201	r
o	n	i	e	f	12. cal.	Praxedis virginis.	9	3	21	202	s
			f	g	11. cal.			4	22	203	t
	o		g	A	10. cal.	Rauenna Apollinaris epiſcopi & martyris.	17	5	23	204	u
u		k	h	b	9. calen.	Chriſtinæ virginis. Vigilia ſancti Iacobi Apoſtoli.	6	6	24	205	x
	p		i	c	8. calen.	Iacobi apoſtoli. & Chriſtophori martyris.		7	25	206	y
			k	d	7. calen.	Duodecimus, menſis Aegyptiorum Meſore.	14	8	26	207	z
a	a	l	l	e	6. calen.	Antiochiæ Simeonis monachi.	3	9	27	208	a
			m	f	5. calen.	Pantaleonis martyris.		10	28	209	b
	b		n	g	4. calen.	Felicis, Simplicij, Fauſtini & Beatricis.	11	11	29	210	c
e		m	o	A	3. calen.	Abdon & Sennes.		12	30	211	d
	c		p	b	2. calen.	Tertulliani martyris.	19	13	31	212	e

Iulius ergo ſecat gramen fœnumque reſeruat.

Iulius prius dictus erat Quintilis, quia à primo tunc menſe Martio quintus eſt menſis. Verùm poſtea in honorem Iulij Cæſaris dictatoris, legem ferente Marco Antonino conſule, Iulius appellatus eſt, quoniam hoc menſe ad quartum idus Quintilis procreatus eſt.

Sciendum poſtea eſt, in octauo anno, quod in calendis Iulij menſis trigeſima luna, ſecundum regulam debuit eſſe, ſed propter tertium emboliſmum vigeſimanona luna hæc eſt, & etiam menſis Iulij.

Item anno decimonono, nos qui epactas lunares à Septembre incipimus, in tertio calendarum Auguſti trigeſimam Iulij lunam, ſaltus ratione prætermittimus, ita vt eadem die pro trigeſima dicamus primam.

Sicque in calendis Auguſti tertia ſit, quum ſecundum regulam non eſſe debuerit, quatenus in calendis Septembris, quinta effici poſſit.

Menſe Iulio, Venere non vtitentur. Sanguis non minuatur vllo modo. Potionem non bibant. Rutam & ſaluiam vtitentur: flores apij & vuæ bibant. Plenum calicem de aqua ieiuni bibant, propter choleras ſoluendas.

Tredecimus Iulij decimo minuit ante calendas.
Hora ſcilicet vndecima decimitertij diei, vt plurimum, & etiam
nona hora illius ſeptimi diei, cauenda.

Iu s

Iulius hinc flauis humeros redimitus ariſtis,
Quos ſupplex aris veranſq; colat, memoremus.
calendæ Primus qui veteris populi legiſque ſacerdos
Extitit inceſsi primuſque litauit ad aram
Aaron orditur Iulii ſacratque calendas,
Has quoq; contemptor mundi Carilephus honorat.
6.nonarũ Proceſſus ſextus retinet cum Martiniano.
5.nonarũ Nonas martyrij læto irradianteque decore,
Pontifices quintas Anatolius Eulogluſque.
4.nonarũ Lauriane tenes meritorum nomine quartas,
Oſſaque Martini tumulo mutata venuſtant.
3.nonarũ Domitius ternas dicat, & clariſsima Zoe
Auxit martyrio cœtumque iure beatum.
2.nonarũ Eximius vatum pridie defectus in orbe
Martyrio Eſaias virtute atque ore coruſcat,
Tranquilline ſimul duplici ſplendore refulges,
Sanctorum genitor ſanctos comitate peremptos,
Tumque Goar Chriſti colitur famuluſque ſacerque
nonæ Pantemnonis ſplendet meritumque fideſque.
8. iduum Octauo ante idus Cilianus Procopiuſque,
Excellent Chriſtum virtute & morte ſequuti.
7.iduum Audax ſepteno pariterque Anatolia claret.
Nec minus & contemptor opum ſacer eminet Ephrem.
6.iduum Sexto germana Chriſto pro ſorte coronam,
Progenie ſeptena dicat Felicitas alma,
Quam genuit gratamque Deo præmiſit ad aram.
5.iduum Martyrio quintum ſancit Ianuarius atque
Conſimili decorat Pelagia ſancta nitore
Tum Beneuentanis translata montibus almi,
Buſta patris Benedicti nunc Liger altus honorat.
4.iduum Hermagoram quarto ſupplex Aquileia frequentat,
Antiſtes precibus populum qui fulcit & vrbem.
3.iduum Tertius Aegyptum præſentat Serapioni,
Attalus & martyr cœleſti flore niteſcit.
2.iduum Antiſtes pridie & martyr petit æthera Phocas,
idus Idibus effulgent Caſsianus Syricuſque,
Et Iacobus meritis celebratur epiſcopus amplis.
17.ca. Aug. Cum decima Auguſtum prægnans ſeptima menſem,
Hilarine tuos martyr nitet optime feſto.
16 calend. Sedecimam votis Carthago ſpectat opimis,
Martyrij plebem duodenam læta frequentans,
Scyllitana ſimul capiti, quos patria miſit.
15.calend. Quindecimam genitrix ſeptena prole dicauit,
Symphoroſa pio pariter germine cæſa.
14.calend. Arſenius quartam denamque eremita vetuſtate.
13. calend. Et ternam denam Philibertus ſanctus adornat.
12. calend. Praxedis duo dena effulget virginis, atque
Prophetæ Danielis nomine ſine fideque,
Ipſa luce pij ſolennis dedicatio Petri.
11.calend. Vndecimam Chriſto felix miſerante Maria,
Ornat ſepteno caruit quæ dæmone, quamque
Magdala progenitam ſignat cognomine origo:
Vandregiſle tibi hac monachorum vota recurrunt.
10.calend. Hinc decimam præclarus Apollinaris honorat.
9. calend. Mox nonam Chriſtina Aquila & Niceta ſacrarunt.
8. calend. Octauam Iacobus Zebedei filius ornat,
Primus apoſtolicum vero pro rege cruorem,
Qui dedit hunc Cucuphas Chriſtophoruſque ſequuntur
7.calend. Septimam Adrianus tenet Aemyliuſque beati,
Martianus cum quis ſimili virtute triumphat.
6. calend. Presbyter Hermelaus ſexta martyrque coruſcat.
5. calend. Quintam Nazarius cum Celſo poſſidet, hancque
Pantaleon martyr proprio ſibi ſancit honore,
Inſignem meritis Petri Paulique beatis,
Præſul Romanus Stephanus tum conſecrat aram,
Temploque Dionyſij gemmata refulget,
Signis martyrij monitus viſiſque, fideque.
4.calend. Felix, Simplicius, Fauſtinus, & alma Beatrix,
Tricaſsique Lupus quartam communiter aurant.
3. calend. Abdon & Senen, deſignat tertia ſanctos,
Regni quos Romæ tribuit de germine Perſis.
2. calend. Martyrij pridie Fabium pia gloria texit,
Iulius hæc orbi excedens ſolennia linquit.

Octauus menſis Romanorum,

AVGVSTVS

Habet dies triginta & vnum.
Luna verò viginti & nouem.

Nox, horarum quatuordecim eſt: & dies, decem.

Quintus menſis Hebræorum Aab, habet in hoc menſe locum.
& nonus menſis Græcorum, Laos.

			q	c	calendæ	Vincula ſancti Petri. Sanctorum Machabeorum.	8	14	1	213	f
i	d	n	r	d	4. non.	[illegible] Papæ & Martyris. Sexta luna emboliſmi.	16	[illegible]	2	214	g
			s	e	3. non.	Inuentio corporis ſancti Stephani protomartyris.	5	16	3	215	h
	e		t	f	2. non.			17	4	216	i
o		o	u	g	nonæ		13	18	5	[illegible]	k
	f		a	A	8. idus	Sixti Papæ, Feliciſſimi & Agapiti.	2	19	6	218	[illegible]
			b	b	7. idus	Aphræ Martyris. Initium autumni.		20	7	219	m
u	g	p	c	c	6. idus	Cyriaci & ſociorum eius.	10	21	8	220	n
			d	d	5. idus	Vigilia ſancti Laurentij martyris.		22	9	221	o
	h		e	e	4. idus	Paſſio ſancti Laurentij.	18	23	10	[illegible]	p
a		q	f	f	3. idus	Tiburtij martyris.	7	24	11	223	q
	i		g	g	2. idus	[illegible] martyris.		25	[illegible]	[illegible]	r
			h	A	idus	Hippolyti, cum alijs decem & octo.	15	26	13	[illegible]	ſ
c	k	r	i	b	19. cal.	SEPTEMBRIS.] Euſebij presbyteri. Vigilia.	4	[illegible]	14	[illegible]	t
			k	c	18. cal.	Aſſumptio ſanctæ Mariæ.		28	[illegible]	[illegible]	u
	l		l	d	17. cal.		12	29	[illegible]	[illegible]	x
i		s	m	e	16. cal.	Octaua ſancti Laurentij.	1	1	17	[illegible]	y
	m		n	f	15. cal.	Agapiti martyris. Sol in Virginem		2	[illegible]	[illegible]	z
			o	g	14. cal.		9	3	[illegible]	[illegible]	a
o	n	t	p	A	13. cal.	Oluerij epiſcopi & martyris.		4	20	[illegible]	b
			q	b	12. cal.		17	5	21	[illegible]	c
	o		r	c	11. cal.	Timothei [illegible] martyris.	6	6	22	[illegible]	d
u		u	s	d	10. cal.	Vigilia [illegible] Bartholo. [illegible] oritur, iuxta quoſdam.		7	23	[illegible]	e
	p		t	e	9. calen.	Natiuitas [illegible] martyris.	14	8	24	[illegible]	f
a	a	a	a	f	8. calen	[illegible] martyris.	3	9	25	[illegible]	g
			b	g	7. calen.	Anaſtaſij martyris.		10	26	[illegible]	[illegible]
	b		c	A	6. calen.	Primus menſis Aegyptiorum Thoth.	11	10	27	[illegible]	[illegible]
e		b	d	b	5. calen.	Hermetis, Pelagij martyrum, & Auguſtini epiſcopi.		11	[illegible]	240	[illegible]
	c		e	c	4. calen.	Paſſio ſancti Ioannis Baptiſtæ. Sabinæ virginis.	19	12	[illegible]	241	l
			f	d	3. calen.	Felicis & Adaucti.	8	13	[illegible]	[illegible]	m
i	d	c	g	e	2. calen.	Paulini confeſſoris.		14	[illegible]	[illegible]	n

Au[illegible]em leo ſer[illegible] peruſit.
Au[illegible]us [illegible] ca[illegible].
H[illegible]gone [illegible] lua [illegible] Virgo.
His quoque conſurgit [illegible] temp[illegible].

Auguſtus menſis, Sextilis antea vocabatur, donec honori Auguſti Cæſaris daretur, ex ſenatuſ conſulto. eo quod ipſe, [illegible] na menſis [illegible], Antonium cum Cleopatra ſuperauerit, & imperium populi Romani [illegible]erit.

Conſiderandum eſt, quod in decimoſexto anno, in ſecundo calendarum Septembris, [illegible] ma luna in[illegible]tur: [illegible] hæc non Auguſti menſis [illegible] eſt, ſed ſexti [illegible], qui [illegible] rum Auguſti menſis, nullo quidem deputatur, quia omnis luna emboli[illegible] ſuperflua eſt.

Item anno decimonono in calendis Auguſti, propter ſaltum lunæ, quo [illegible] luna tranſilitur, tertia luna [illegible] ſecunda, iuxta regulam, eſſe debuerit.

Menſe Auguſto caules & mal[illegible] non comedant, [illegible] comedant: ceruiſiam minime bibant, & [illegible] Betas non manducent, quia tunc amaræ ſunt & liquidæ, & [illegible] generant: [illegible] gilganum bibant.

Auguſti nepa prima fugat de fine ſecundam
Hora ſcilicet prima primi diei, vt plurimum, & etiam ſeptima
hora alterius diei, cauenda.

Auguſtus demum pleno iam farre refertus,
Quis noua ſacra ferat monſtremus carmine ſanctos.
calendæ Quos ferus in mortem Antiochus cum matre ſubegit,
Venturo ſanguen, qui Chriſto ſponte dicârunt,
Auguſtas retinent Machabæi iure calendas,
Carcere Roma Petrum celebrant viridiſq; reductum,
Euſebiumque ſuum Vercelli ritè frequentant.
4. nonarũ Nonarum Stephanus martyrque & Papa beatus,
Quarto feſtiuæ tribuit pia gaudia Romæ.
3.nonarum Terno mox Stephani colitur ſolenne reperti,
Primus qui mortem Chriſti eſt moriendo ſequutus,
Gamaliel, Nicodemus, Abibon pariterque
Inuenti voto fulgent & laude perenni.
2.nonarum Iuſtinus pridie proprio celebratur honore,
Presbyter in numero ſanctorum cæde peremptus,
Crudeli exquirens tumulis qui condecorauit.
nonæ Nonas Caſſianus, Memmius atque Oſualdus
Rex pius Anglorum merito & virtute retentant.
8.iduum Idibus octonis mortem paſſura, crucemque
Chriſti ſancta caro ætheream dedit antè figuram,
Præſul & his Sixtus Romæ martyrque colendus,
Iuxtà & Feliciſſimus Agapituſque triumphant.
7.iduum Septenas pariter Donatus & Afra beârunt.
6.iduum Æthereum ſenis penetrat Cyriacus honorem.
5.iduum Romanus quinis martyr mileſque refulget.
4.iduum Quartis Laurenti merito ſplendeſcis opimo,
Ignem qui paſſus tortorem vincis iniquum.
3.iduum Ternis floſque decuſque pium petis aſtra Tiburti,
Has & Goaricus confeſſor poſſidet almus.
2.iduum Martyrij palmam pridie capis Euple perennem.
Idus Idibus Hippolytum comitem Laurentius aſtris,
Pro Chriſti parili recipit certamine paſſum,
Reginam meritis virtute fideque colendam
Tellus tum venerans Radegundam Aquitana frequentat.
19.cal.Sep. Quæ decima & nona eſt Septembris antè calendas,
Euſebium Romæ ſancit celebratque beatum.
18.calend. Octaua & decima mundi lux floſque Maria
Angelico comitata choro petit æthera virgo.
17.calend. Septenam denamque tenes Arnulphe ſacerdos.
16.calend. Martyre ſedecimam effulget Mammete beato.
15.calend. Agapitus quintamdecimam certamine ſancit.
14.calend. Magnus & Andreas quarta denaque coruſcant,
Septem nonaginta & quingenti comitantur,
Quos pariter ſancti ſimul hisbis mille ſequuntur.
13.calend. Tertia poſt denam Samuele excellet ab ipſis,
Quem Domino cunis genitrix deuota ſacrauit.
12.calend. Martyris hinc duodena priuati ſanguine vernat.
11.calend. Vndecimam Romæ Timotheus paſſus honorat,
Æduarumque ſuum celebrat plebs Symphorianum,
Mater quem Chriſto pariter moritura dicauit.
10.calend. Lucius & Ptolemæus denam virtute coronant,
9.calend. Bartholomæus nonam exornat retinetque beatus
India quo doctore Dei cognouit honorem
Herculis & Bachi inſanis vix eruta ſacris,
Hunc illum fama eſt varia pro ſorte ſepulchri,
Æoliam, Laparen, Beneuenti & templa tenere,
Tum quoque Geneſio reſplendet martyre Roma,
Audoenum tumque pium Radumagus honorat.
8.calend. Octaua hinc Arelas celebrat te ſancte Geneſi.
7.calend. Martyrio ſeptenam Irenæus & Abundus ornant.
6.calend. Ruſe tuos recolens oſtendit ſexta triumphos.
5.calend. Hermen quinta probat felici morte beatum.
Eccleſiæ lumen, populi ſacra norma fidelis,
Aphrica quo paſtore orbis doctore coruſcat,
Auguſtine pater feſto celebraris eodem,
Aurea quem ſeruant Italis nunc templa ſepultum,
Santonus alta ſui Vibiani hac fulget honore,
Vrbs Alamannorum recolit Conſtantia ſanctum,
Hac quoque Pelagium fuſo pro ſanguine clarum.
4.calend. Præco Dei verbi vox, & Baptiſta Ioannes,
Quem effera ſaltanti tribuerunt iuſſa puellę,
Inſignit quartam meritorum laude perenni,
Virgo Sabina ſimul Romæ ſua templa reuiſit.
3.calend. Terna cum Felice pio præcellet Adauctus.

2.calen. Paulinus pridie Treuerorum mœnia luſtrat
Exilio antiſtes vero pro dogmate clarus.
Auguſti his demum clauduntur limina feſtis.

Nonus menſis Romanorum.

SEPTEMBER

Habet dies triginta.
Luna verò quoque triginta.

Nox, horarum duodecim eſt: & dies, etiam duodecim.

Sextus menſis Hebræorum Elul, habet in hoc menſe locum, & decimus menſis Græcorum, Gorpios.

			h	f	calendæ	Verenæ virginis.	16	16	1	244	o
	e		i	g	4.non.	Luna emboliſmi ſecunda.	5	17	2	245	p
o		d	k	A	3.non.	Benedictæ martyris.		18	3	246	q
	f		l	b	2.non.		13	19	4	247	r
			m	c	nonæ.	Ferreoli martyris.	2	20	5	248	s
u	g	e	n	d	8.idus	Magni confeſſoris.		21	6	249	t
			o	e	7.idus	Reginæ virginis.	10	22	7	250	u
	h		p	f	6.idus	Natiuitas S.Mariæ virg. Corbiniani confeſ. Adriani mar.		23	8	251	x
a		f	q	g	5.idus	Gorgonij martyris.	18	24	9	252	y
	i		r	A	4.idus	Audonarij epiſcopi.	7	25	10	253	z
			s	b	3.idus	Prothi & Hiacynthi. Felicis & Regulæ.		26	11	254	a
e	k	g	t	c	2.idus		15	27	12	255	b
			u	d	idus		4	28	13	256	c
	l		a	e	18. calé.	OCTOBRIS] Cornelij & Cypriani. Exaltatio crucis.		29	14	257	d
i		h	b	f	17. calé.	Romæ Nicomedis martyris.	12	30	15	258	e
	m		c	g	16. calé.	Romæ Luciæ. Euphemiæ virginis. Geminiani.	1	1	16	259	f
			d	A	15. calé.	Lantberti epiſcopi & martyris. Sol in libram.		2	17	260	g
o	n	i	e	b	14. calé.	Ianuarij epiſcop. & martyris, & aliorum ſeptem.	9	3	18	261	h
			f	c	13. calé.	Æquinoctium autumnale, ſecundùm Orientales.		4	19	262	i
	o		g	d	12. calé	Vigilia ſancti Matthæi.	17	5	20	263	k
u		k	h	e	11. calé.	Natiuitas ſancti Matthæi Apoſtoli.	6	6	21	264	l
	p		i	f	10. calé.	Mauricij & Exuperij cum ſocijs. Emmerammi martyris.		7	22	265	m
			k	g	9.calen.		14	8	23	266	n
a	a	l	l	A	8.calen.	Conceptio ſancti Ioannis Baptiſtæ.	3	9	24	267	o
			m	b	7. calen.	Æquinoctium iuxta quoſdam, & locus Indictionum.		10	25	268	p
	b		n	c	6.calen.	Iuſtinæ virginis.	11	11	26	269	q
e		m	o	d	5. calen.	Coſmæ & Damiani.		12	27	270	r
	c		p	e	4.calen.	Laobæ virginis. Secundus menſis Aegyptiorum Paophi.	19	13	28	271	s
			q	f	3. calen.	Dedicatio baſilicæ ſancti Michaelis archangeli.	8	14	29	272	t
i	d	n	r	g	2. calen.	Hieronymi presbyteri.		15	30	273	u

Æquatura diem Soli quum Libra inhæret.
Libra pares lucis ſomnique hic efficit horas.
Sydere virgo tuo Bacchum September opimat.
September lectos terit hic cum ſuſte corymbos.

September, quaſi ſeptimus imber appellatur: eo quòd ſeptimus à Martio, primo quodam menſe, numeratur: & plerunque imbribus ſeu nubibus obſcuretur.

Conſiderandum eſt, quòd in quinto anno, in quarto nonarum Septembris, ſecundi emboliſmi luna incipit, & finitur in calendis Octobris trigeſima, quæ nec Septembri nec Octobri deputatur.

Epactas, id eſt, adiectiones lunares, Aegyptios nos ſequentes, à Septembri menſe inchoamus, ſemperque ibidem nouas ſumimus. Sed epactæ (ſecundùm doctiſſimos) cum concurrentibus, & lunari cyclo in calendis Ianuarijs mutantur.

Ad epactas verò inueniendas, ſemper vndecim præſentibus adduntur, vt ſequentes inueniantur. Excepto decimonono anno, quando octodecim epactis, non vndecim, vt in cæteris, ſed duodecim adiungimus: vt triginta epactas, quas nullas dicimus, efficere queamus.

Menſe Septembri bucellas lacte infuſas ieiuni comedant quotidie: & omnia quæuis accipe, quia omnis eſca & fructus in hoc tempore confecti ſunt. De pollice ſanguinem minue. Potio ſit agrimonia & apij ſemen. Porros coctos & crudos comede. Bibe coſtum & maſtice.

Tertia Septembris vulpis ferit à pede denam.
Hora ſcilicet vndecima decimitertij diei, vt plurimùm, & etiam nona hora alterius diei, cauenda.

Miti September prægustans pocula Baccho,
Quos aris venerando colat memoretque canemus.
calendæ Legifer hæredem proprij quem linqui honoris
Promiſſam populo terram, qui ſorte per aſtra,
Per loca, per celſos montis diſtinxit & vrbes,
Septembres Ioſue tenet orditurque calendas
Priſcus, & has martyr trabeatus ſanguine luſtrat,
Præſul & his Senonum Lupus æde coruſcat ab alta,
Has & Verenæ rutilant ſolennia ſanctæ.
4. nonarũ Quartas hinc nonas Lugduni Iuſtus honorat.
3. nonarum Ternis Antonine puer martyrque triumphas,
Tunc & Ariſteus antiſtes de morte beatur.
2. nonarum Legis diuinæ lator, ſuſceptor & autor,
Colloquio viſuque Dei dignate frequenti,
Præcelſo pridie tumularis monte Moyſes,
Nulli poſt licuit cuius cognoſcere buſtum,
Tunc etiam Cabalon Marcelli ſanguine vernat.
nonæ Nonis Ferreolus cum Ferrutione refulget,
Donatus Capuam pariterque Arcontius ornant.
8. iduum Vates Zacharias octonas obtinet idus.
7. iduum Antiſtes ſeptenas ſeruat Euortius, atque
Regali inſignis Chlodoaldus ſtirpe ſacerdos.
6. iduum Qua Deus humanam ſuſcepit virgine formam,
Illuſtrat ſenas ortus de luce Maria,
Martyr & Adrianus Romam tum ſanguine comit.
5. iduum Gorgonius quinas fama meritiſque retentat,
Romæ quem paſſum nunc Gallia poſcit adorans.
4. iduum Soſthenes & Victor quartis memorantur eandem
Chriſti pro regno ſortiti & laude coronam.
3. iduum Prothus hinc ternas, fraterque Hiacynthus honorant,
Qui Eugeniam pariter legem docuere ſacratam,
Has ſimul & Felix felici morte dicauit,
Martyrio Regulæ iuncto pariterque beatve.
2. iduum Martyr mox pridie Celſus petit æthera Syrus.
idus Idibus abba nitet merito & cognomine Amatus.
18. cal. Oct. Octono & decimo octimbrem vocitante futurum,
Exaltata crucis fulgent vexilla relatæ,
Perfide ab indigna Victor quam vexit Heracleus,
Corneliuſque ſuam virtute & ſanguine Romam,
Antiſtes fulcit, & Cypriano læta coruſcat
Carthago, inſigni doctore & martyre totum
Eccleſiæ ſcribunt, cuius ſacra dicta per orbem,
Præſulis hic etiam meritum celebratur Eparci.
17. calen. Septenum denum Nicomedes presbyter ornat.
Virgo tuus Petronilla comes martyrque beatus
Pontifices ara meritis vitaque colendi,
Carnutes Leobinus, Aper, Leo quoſque tuentur.
16. calend. Hinc ſextodeno Martinus papa beatur,
Euphemiamque pio ſanctam veneramur amore,
Lucius hoc ſimul excellet cum Geminiano,
Condecorat pariter paſſos quos laurea Chriſti.
15. calend. Lantpertus quintum denum virtute coronat,
Factio quem cæſum ſemper tremebunda pauescit.
14. calend. Ore, fide antiſtes, ſignis & ſanguine martyr
Methodius, quartum denum celebrandus honorat.
13. calend. Virtutis ſpecimen patiendi, & forma decuſque
Martyrij Euſtathius terno denoque triumphat.
12. calend. Virgoq; biſſenum Fauſta atque Euigilaſius ornant,
Deſeruit Chriſto, mundi qui lucra vocante.
11. calend. Vndecimum Matthæus euangelico ore ſacrauit.
10. calend. Mauricius denum ſocia legione coronat,
Effuſo mortem pariter quæ ſanguine vicit,
Emmerammus enim ſocio comitatur honore,
Quem genus inſignis Britannia voce repoſcit.
9. calend. Nonum Tecla tenet, roſeo perfuſa cruore,
Liberiuſque dicat Romanam papa per vrbem
Leuita & Soſius merito ſplendeſcit honore.
8. calend. Octauum ſterili conceptus ventre Ioannes,
Andochiuſque ſacrat martyrque & presbyter almus,
Quem Tyrſus, Felixque pari comitantur amore.
7. calend. Septeno Lupus antiſtes Lugduna reuiſit
Mœnia, deuotæ paſtor memorabilis vrbi
Ambiana micat Firmino martyre plebes.
6. calend. Sexta martyr ouat Cyprianus, virgo beata
Quem Iuſtina Dei fecit cognoſcere regnum,
Artibus inſanis tandem furijſque relictis.
5. cal. Quinto cum fratre excellet Coſma, Damiano.
Antimus hos ſequitur, Leontius Euprepiuſque,
Qui vnum Chriſte tibi ſertum, qui morte dicarunt.
4. cal. Fauſtus, Martialis, quartum & Ianuas ornant,
Martyrij trabea ſimul & certamine clari.
3. cal. AEtheria virtute potens princepſque supernæ
Militiæ Michael terno ſibi templa ſacrauit.
2. cal. Interpres legis veteriſq; nouæq; probatus,
Inſtructor doctrinæ hæreſis damnator iniquæ
Hieronymus pridie Septẽbrem claudit ouantem.

Decimus & antepenultimus menſis Romanorum.

OCTOBER

Habet dies triginta & vnum.
Luna verò viginti & nouem.

Nox, horarum eſt quatuordecim: & dies, decem.

Septimus menſis Hebræorum Thiſri, habet in hoc menſe locum,
& vndecimus menſis Græcorum, Hyperberetæos.

			s	A	calendæ	Remigij epiſcopi.	16	16	1	274	x
	e		t	b	6.non.	Leodegarij martyris.	5	17	2	275	y
o		o	u	c	5.non.	Sulpicij & Seruiliani.	13	18	3	276	z
	f		a	d	4.non.		2	19	4	277	a
			b	e	3.non.			20	5	2[illegible]	b
u	g	p	c	f	2.non.		10	21	6	279	c
			d	g	nonæ.	Marci papæ.		22	7	2[illegible]0	d
	h		e	A	8.idus		18	23	8	281	e
a		q	f	b	7.idus	Pariſijs Dionyſij, Ruſtici presbyteri, Eleutherij diaconi,	7	24	9	282	f
	i		g	c	6.idus			25	10	283	g
			h	d	5. idus	Euſtathij presbyteri.	15	26	11	284	h
e	k	r	i	e	4. idus		4	27	12	285	i
			k	f	3. idus	Romæ Calliſti papæ.		28	13	286	k
	l		l	g	2. idus		12	29	14	287	l
i		s	m	A	idus		1	1	15	288	m
	m		n	b	17. calē.	Novembris.] Galli confeſſoris.		2	16	289	n
			o	c	16. calē.		9	3	17	290	o
o	n	t	p	d	15. calē.	Lucæ Euangeliſtæ. Sol in Scorpionem.		4	18	291	p
			q	e	14. calē.	Feſti, Solij, Ianuarij epiſcopi.	17	5	19	292	q
u	o	u	r	f	13. calē.		6	6	20	293	r
			s	g	12. calē.	In Colonia ſanctarum virginum.		7	21	294	s
	p		t	A	11. calē.		14	8	22	295	t
a	a	a	a	b	10. calē.	Octaua ſancti Galli.	3	9	23	296	u
			b	c	9.calen.			10	24	297	x
	b		c	d	8.calen.	Criſpini & Criſpiniani.	11	11	25	298	y
e		b	d	e	7.calen.	Amandi confeſſoris.		12	26	299	z
	c		e	f	6.calen.	Vigilia Apoſtolorum Simonis & Iudæ,	19	13	27	300	a
			f	g	5.calen.	Simonis, & Iudæ, qui & Thaddæus.	8	14	28	301	b
i	d	c	g	A	4.calen.	Tertius Ægyptiorum menſis, Athir.		15	29	302	c
			h.	b	3. calen.		16	16	30	303	d
	e		i	c	2. calen.	Vigilia Omnium ſanctorum. Quintini martyris.	5	17	31	304	e

Seminat October, quod maturum metit.
Æquat & October ſementis tempore Libram.
Scorpius Autumni hinc moderatur tempora læti.

October, ſicut & September, à numero & imbribus appellatur, ſignificans quotus à Martio computetur, & quod imbribus ſæpius irrigetur.

Notandum eſt, quòd quinto anno in calendis Octobris, trigeſima luna eſt, & emboliſmi ſecundi eſt, Luna vero Octobris, in tertio calendarum Nuoembris finitur.

Indictiones in octauo calendarum Octobris ſemper incipiunt, & finiuntur, ibique mutantur.

Indictiones autem propter Regum tempora ſignanda, repertæ ſunt: ſcilicet, ne aliquis in temporibus error oboriri poſſit, quæ & propter facilitatem computandi, tantùm quindecim annos complectuntur.

Menſe Octobri racemos & framuſtum vſitent, quia corpus ſanat, & ſolutionem facit: porros leuiter coctos eſitent, quia crudi venenum habent, cocti ad antidorum valent. Lac caprinum aut agnilinum ieiunus bibe, propter ſanguinem dulciandum, & calculum diſcutiendum, & pulmonem curandum. Bibe cariophylum & piperum.

Tertius Octobris, gladius: decem in ordine nectit.
Hora ſcilicet quinta tertij diei, vt plurimùm, & etiam nona decimi diei, cauenda.

Sp[illegible] multo po[illegible] O[illegible],
Quis [illegible] ferat, me[illegible] quem [illegible],
[illegible] qui [illegible] d[illegible] ter[illegible]
R[illegible] propter Oc[illegible] pr[illegible] honore,
G[illegible] doctrina [illegible],
Tum [illegible] meritis Autissiodorum,
Qui Oceano [illegible] reliquias & dogma nef[illegible]
Reppulit, & [illegible] Britannia te[illegible],
Hos virtute Bauo & [illegible] comitatur honore.
6.nonarum Mox [illegible] tum nonarum Leode[illegible] ornat
Sed[illegible] one poten[illegible] quem dux popu[illegible] peremit.
5.nonarū [illegible]aldi meritis gente & cognomine [illegible]
Doct[illegible] que pares quintum ſibi m[illegible] d[illegible]unt.
4.nonarū Marcus Marcianus [illegible] munere quartum
Germine, martyrio, natura & funere fratres.
3.nonarum Ternis tum nonas Apollinaris honorat,
Præſul templa frequens cuius Rauenna coronat.
[illegible]nonarum V[illegible]des pridie [illegible] morte triumphat.
[illegible] Pontifices nonas L[illegible] Marcuſque [illegible]ntant.
8.idum Octauo antè idus D[illegible] ſancte [illegible]aris,
Nomine pro Chriſti tortores paſſus iniquos.
7.idum Exemplum fidei parendi & norma ſalubris
Excelſi patris Primum cognomine dictus,
Gentibus inde pater cœl[illegible] vocatus,
Septenas Abraham ſanct[illegible] beatis,
Hic quoque martyrio [illegible] ruſcant
V[illegible] templa [illegible]um,
Dionyſius [illegible] honore
Galli[illegible] Pa[illegible]m,
Quem meruit gen[illegible] miniſtrum,
Dom[illegible] martyrio [illegible]nt.
6.iduum Senas iuſtitiæ titulu[illegible] Loth ſanct[illegible] adornat,
Caſſius & Gereon, Victor, Florentius, atque
Martyrij comites plebs tum coniuncta triumphat.
5.iduum Qu[illegible]as mox Tarcus, Probus Andro[illegible]cuſque coronant,
Virtute mortiſque pares quos gloria reddit.
4.iduum Idus tum quartas mer[illegible] auget,
Vrbs Rauenna [illegible] celebri quo marty re pollet.
3.iduum Ternas Marcellus, Fauſtus, Ianuarius implent,
Tum quoque P[illegible] Dionyſique ſacratum
Templum, & Chryſantho Dariæque coruſcat, & ara
[illegible] pleno quo præminet æquore caſtrum.
2.iduum Callixtus pridie antiſtes martyrque tropheo
Præ[illegible] multo, & co[illegible]atus martyre fulget,
idus Id[illegible] inde tibi Maurorum turba vocatur
A[illegible]ppina a[illegible] pariterque læta beatis
M[illegible]m Chriſto virtute & morte dicauit.
17.ca.Nou. Septeno denoque Nouembrem qui venientem
Præſignat, Gall[illegible] colitur confeſſor, & vnà
B[illegible]m & decies ſeptem memoratur [illegible]quus,
Qu[illegible] ob Chriſtum ſimili mactauit honore.
16.calend. S[illegible] ſacer Antiſtes Florentinus ornat.
15.calend. L[illegible] ter qu[illegible] feſto officioque d[illegible]catum
Monſtras Paule tuo Chriſtum ſermone loquutus,
Regni calcatrix iuxta & Triphonia claret.
14.calend. Beroni[illegible] bis ſepten[illegible] atque pædagogis fulget.
Qu[illegible] pariter quadrag[illegible] atque, nouem [illegible]itantur
13.calend. Ternam cum deno Caprasi martyr honoras.
12.calend. Presbyter Alteri[illegible] duodeno laude cor[illegible]cat,
Egregia multos docuit qui vincere ſanctos
Vndique bella pijs diram minitantia mortem,
Hunc & Hilarion eremi bonus accola comit,
Tunc numeroſa ſimul Rheni per littora fulgent
Chriſto virgineis electa trophæa maniplis
Agrippinæ vrbi, quarum furor impius olim
M[illegible] mactauit ductricibus inclyta ſanctis.
11.calend. Vndecimum feſto Philippus epiſcopus auget,
H[illegible]as hoc ipſo nitet Euſebiuſque beatus.
10.calend. Seuerine tuos decimo ſacer inde colonos,
I[illegible]as primi radians de culmine templi.
9.calend. Nono quadrageni effulgent ſexque triumpho
R[illegible] milia & ſancto certamine clari.
8.calend. Octauum Criſpinus habet cum Criſpiniano
T[illegible] ſæuum vincere tyrannum

Gemmas martyrij gemmis [illegible] ve-
nere [illegible]dem
Chryſantum Dariamque nouo quos
munere Chriſti
Roma nunc vectos tumulis noua, cella
[illegible]ultat,
Quos Rheni celſis ſuccedunt æquora
ſtylis,
Hilarius hic etiam nitet amplo præ-
ſul honore.
7.cal. Pontifices ſama ſignis tumuliſq; co-
ruſcos
Septimus oſtēdit vero de nomine A-
mandum,
Vedaſtumq; ſimul meritiſq; & tem-
pore iunctos.
6.cal. Hinc ſextum martyr pugnans Vin-
centius ornat,
Chryſete hoc pariter Sabinaq; virgo
triumphant.
5.cal. Simonis & Iudæ præcellet quintus
honore,
Quos opulenta Deo Perſis mittente
receptis,
Fides martyrio & ſignis tumulare
patronos
Promeruit fidei cultrix, ſi deinde fu-
iſſet
Cæſare nata micat, Decio hic Cyril-
la beatis
Virgo animis & cui Decius haud edi-
tor eſſet,
Hic etiam matronę colitur per litto-
ra Pharo.
4.cal. Presbyter hinc retinens quartum Ze-
nobius aurat.
3.cal. Terno Marcellus Chriſti galeatus a-
more
Centuriam cœlo dignam geminam-
ue ſacrauit
Martyribus bis centum & bis denis
comitatus.
2.cal. Quintinum pridie celebrant ſua ge-
ſta beatum
Qui inſigni & vario ob Chriſtū cer-
tamine Victor,
Octimbrem clauſo componit in or-
be ruentem.

Vndecimus & penultimus menſis Romanorum.

NOVEMBER

Habet dies triginta.
Luna vero viginti & nouem.

Nox, horarum ſedecim eſt & dies, octo.

Septimus menſis Hebræorum Marcheſuan, habet in hoc [illegible],
& [illegible] decimus menſis Græcorum, Dios.

o		d	k	d	calendæ	Feſtiuitas omnium ſanctorum. Romæ Cæſarii martyris.		18	1	305	[illegible]
	f		l	e	4. non.	Mariæ virginis. Quinta luna [illegible].	17	19	2	306	g
			m	f	3. non.	Pirminij epiſcopi.	2	20	3	307	h
u	g	c	n	g	2. non.	Domnini martyris.		21	4	308	i
			o	A	nonæ.		10	22	5	[illegible]	k
	h		p	b	8. idus	Villibrordi epiſcopi.		23	6	[illegible]	l
a		f	q	c	7. idus	Hyemis initium. Habet dies nonaginta duos.	18	24	[illegible]	311	m
	i		r	d	6. idus	Quatuor coronatorum. Occaſus virgiliarum matutinus.	7	25	[illegible]	312	n
			s	e	5. idus	Theodori martyris.		26	9	313	o
e	k	g	t	f	4. idus		15	27	10	314	p
			u	g	3. idus	Martini Turonenſis epiſcopi. Romæ Mennæ martyris.	4	28	11	315	q
	l		a	A	2. idus	Martini papæ. Arſacii martyris. Cuniberti confeſſoris.		29	12	316	r
i		h	b	b	idus	Bricij epiſcopi Turonis.	12	30	13	317	s
	m		c	c	18. calen.	D[illegible]	1	1	14	318	t
			d	d	17. calen.	Findani confeſſoris.		2	15	319	u
o	n	i	e	e	16. calen.	Otmari confeſſoris.	9	3	16	320	x
			f	f	15. calen.	Sol in Sagittarium.		4	17	321	y
	o		g	g	14. calen.	Romani monachi. Octaua ſancti Martini.	17	5	18	322	a
u		k	h	A	13. calen.		6	6	19	323	b
	p		i	b	12. calen.			7	20	324	c
			k	c	11. calen.		14	8	21	[illegible]	d
a	a	l	l	d	10. calen.	Romæ Ceciliæ virginis & martyris.	[illegible]	9	22	326	e
			m	e	9. calen.	Clementis papæ. Felicitatis virginis. Columbani abbatis.		10	23	327	f
	b		n	f	8. calen.	Chryſogoni martyris. Hyemis oritur iuxta quendam	11	11	[illegible]	[illegible]	[illegible]
e		m	o	g	7. calen.	Saltus lunæ, ſecundum nonnullos.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	c		p	A	6. calen.			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			q	b	5. calen.	Quartus menſis Ægyptiorum Choeac.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
i	d	n	r	c	4. calen.			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			s	d	3. calen.	Vigilia ſancti Andreæ. Romæ Saturnini martyris.	16	16	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	e		t	e	2. calen.	Natiuitas ſancti Andreæ Apoſtoli.	[illegible]	17	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Scorpius hibernum præceps iubet ire Nouembrem.
Sed [illegible] condendo Nouember.
[illegible] ora dura.
Arcitenens gelido hinc cor[illegible] cælum.

Nouember nominatur, ſicut priores, quotus à Martio ſit, ſignificat: & quod imbres ſæpius habeat.

Sciendum eſt, quod in decimo octauo anno, [illegible] qui epactam a Ianuario incipiunt trigeſimam Nouembris lunam in ſeptimo calendarum Decembris, ſaltum Lunæ ibi ponentes, [illegible], & in calendis Ianuarij in primo anno nonam lunam poſuerunt.

[illegible] omnibus hominibus, vt officium primum de Aduentu Domini, nec ante quintum calendarum Decembris inchoetur: nec poſt tertium nonarum eiuſdem menſis [illegible] vel in medio poſitis diebus, quandocunque dominica dies euenerit, rite & abſque dubio [illegible] erit.

Menſi Nouembri & Decembri, bonum eſt ſtudium habere: venam hepaticam incidere, quia tunc temporis omnes humores ſunt commoti: a balneis abſtineant ſe, nullum penitus caput comedant: potio eorum ſit cinamomum.

Quinta Nouembris acus, vix tertia manſit in vrna.
Hora ſiquidem octaua quinti diei, vt plurimum, & etiam hora quarta
alterius diei, cauenda.

[illegible] Nouembris
[illegible] ſanctis
[illegible] Noueinbrium
[illegible] templa,
[illegible] vertice vincens,
[illegible] honore
[illegible].
4 nonarum [illegible] beatis,
[illegible] pius
[illegible] clari.
3 nonarum [illegible],
[illegible].
[illegible] Arnulfo ornat.
nonas [illegible],
[illegible] vocant
[illegible],
[illegible] felix, [illegible] Euſebius augent.
8 idus [illegible]
7 idus [illegible],
[illegible] ,quo principe plebis
[illegible] vocatum.
6 idus [illegible] &
[illegible] coronæ,
[illegible] re.
5 idus [illegible] martyr vernant.
4 idus [illegible]
[illegible] pro [illegible] augent.
3 idus [illegible]
[illegible] ſermone ſacerdos.
[illegible] fide martyr [illegible] in orbe
[illegible] votis feſto [illegible] eodem,
[illegible] flagella, [illegible], tormenta necemque
Pro [illegible] perpeſſa [illegible] triumphat.
2 idus [illegible] Chunibertus
[illegible] Sequanæ [illegible] quoque littora ſanctum
idus [illegible].
[illegible] probatus.
18 cal. Dec. [illegible] nuſque.
17 calend. [illegible] Decembris calendas,
[illegible]
16 calend. [illegible] martyr [illegible].
15 calend. [illegible] dena Gregorius [illegible],
[illegible], [illegible] illa ſacerdos.
14 calend. [illegible] per littora, per [illegible]
[illegible],
[illegible] que
[illegible].
13 calend. [illegible] coronat,
[illegible] Antioch [illegible].
12 calend. [illegible],
[illegible] certamine [illegible].
11 calend. [illegible] Roma [illegible]
[illegible]
10 calend. [illegible]
[illegible]
[illegible] ſermone [illegible].
9 calend. [illegible] mox [illegible]
[illegible],
[illegible] marito.
8 calend. [illegible]
[illegible],
[illegible],
[illegible] beato
[illegible].
[illegible] adornat.
7 calend. [illegible] & [illegible].
6 calend. [illegible] venuſtat,
[illegible],
[illegible].
5 calend. [illegible].
4 calend. [illegible] venerant.
3 calend. [illegible] ornat.
2 calend. [illegible]
[illegible]

Virtutum fulgens radijs, titulíſq; per orbem,
Q[illegible] domitos verbo ſignîſque ſubegit Achæos.
Brumalem hæc claudent populorum vota Nouembrem.

Duodecimus & vltimus menſis Romanorum.

DECEMBER

Habet dies triginta & vnum. Luna vero viginti & nouem.

Nox, horarum octodecim eſt, & dies tantum ſex

Octauus menſis Hebræorum Caſleu, habet in hoc menſe locum, & primus menſis Græcorum Aphideos.

o		o	u	f	calendæ			13	18	1	335	o
	t		a	g	4.non.		Prima luna emboliſmi.	2	19	2	336	p
			b	A	3.non.				20	3	337	q
u	g	p	c	b	2.non.	Barbaræ virginis.	Quarta luna emboliſmi.	10	21	4	338	r
			d	c	nonæ		Delphini exortus.		22	5	339	s
	h		e	d	8.idus	Nicolai epiſcopi & confeſſoris.		18	23	6	340	t
a		q	f	e	7.idus	Octaua ſanct. Andreæ.		7	24	7	341	u
	i		g	f	6.idus				25	8	342	x
			h	g	5.idus			15	26	9	343	y
e	k	r	i	A	4.idus	Eulaliæ virginis.		4	27	10	344	z
			k	b	3.idus	Damaſi papæ.			28	11	345	a
	l		l	c	2.idus		Halcyones per dies quatuordecim.	12	29	12	346	b
i		s	m	d	idus	Luciæ, & Otiliæ virginum.		1	1	13	347	c
	m		n	e	19.calé.	IANVARII.			2	14	[illegible]	d
			o	f	18.calé.			9	3	15	349	e
o	n	t	p	g	17.calé.				4	16	350	[illegible]
			q	A	16.calé.			17	5	17	351	[illegible]
	o		r	b	15.calé.		Sol in Capricornium.	6	6	18	352	[illegible]
u		u	s	c	14.calé.				7	19	353	[illegible]
	p		t	d	13.calé.	Vigilia ſancti Thomæ Apoſtoli.		14	8	20	[illegible]	[illegible]
a	a	a	a	e	12.calé.	Natiuitas ſancti Thomæ.	Solſticium hyemale.	3	9	21	[illegible]	[illegible]
			b	f	11.calé.				10	22	[illegible]	[illegible]
	b		c	g	10.calé.			11	11	23	[illegible]	[illegible]
e		b	d	A	9.calé.	Vigilia Natiuitatis Domini.	Solſticium, iuxta quoſdam.	19	12	24	[illegible]	[illegible]
	c		e	b	8.calé.	Natiuitas Domini.	Anaſtaſiæ virginis.		13	25	[illegible]	[illegible]
			f	c	7.calé.	Paſſio ſancti Stephani.		8	14	26	[illegible]	[illegible]
i	d	e	g	d	6.calé.	Ioannis Apoſtoli & Euangeliſtæ.			15	27	[illegible]	[illegible]
			h	e	5.calé.	Sanctorum Innocentum.		16	16	28	362	[illegible]
	e		i	f	4.calé.		Quintus menſis Ægyptiorum Tybi.	5	17	29	[illegible]	[illegible]
o		d	k	g	3.calé.				18	30	[illegible]	[illegible]
	f		l	A	2.calé.	Sylueſtri papæ.		13	19	31	[illegible]	[illegible]

Terminat Arcitenens medio ſua ſigna Decembris.
Solſtitio hinc pariter, celſos remeante dies,
Incipit hinc Phœbus conuerſus adaugere lumen.
Ecce lucem laſſos parat nunc ille Decembres.

December, à numero & imbribus (ſicut priores tres proximi) nominantur. Hos autem decem menſes Romulus ordinauit, vni triginta & vnum, alteri vero triginta alternatim [illegible], & omnes in trecentis & quatuor diebus concludens. Sed poſtea Numa, quinquaginta dies & vnum in duobus menſibus addidit annumque ad Lunæ curſum penè computans. Poſt Lunam tandem Iulius ille Cæſar decem dies adiecit, annumque in trecentis ſexagintaquinque diebus & ſex horis, ad Solis curſum (vt etiam hodie ſeruatur) inſtituit.

In anno decimotertio, in calendis Decembris, trigeſima luna eſt: ſed hæc quinto emboliſmo, qui quarto nonarum Nouembris incipit, deputatur. Luna vero Decembris, in tertio calendarum Ianuarij finitur. Luna primi emboliſmi in quarto nonarum Decembris incipit, & in ſecundo calendarum Ianuarij finitur.

Menſe Decembri caules non comedant, quia ex illis ſanguis de ſe venit inſuſi veneno cauli: ſpicum Iudaicum bibe.

Dat duodena cohors ſeptem, inde decemq; Decembris.
Hora ſcilicet prima ſeptimi diei, vt plurimum, & etiam hora octaua decimi diei, cauenda.

[illegible] [illegible] tibi ſub luce Decembrem
[illegible], condigno præſul honore.
4. nonarum [illegible] quartis [illegible] Aphrica nonis.
[illegible] [illegible] eadem [illegible] ſub martyre ternis.
2. nonarum [illegible] cum Victorio præcellet Heracleus.
Nonæ D[illegible] martyr nonas Criſpinaque ſeruant.
8. iduum Octauum idus Nicolaus epiſcopus ornat.
7. iduum Septenis retinet Polycarpus cum Theodoro,
6. iduum Eutychiane nites ſenis Felici papa cruore,
Hisque quoque Zenon habet coniuncto martyr honore.
5. iduum Sebaſtianum quinis celebramus ab vrbe
Translatum, proprio quo Gallica rura patrono
Exultant, ingens templum, cui ſurgit & ara,
Ante quoque nitent æquantia culmina ſaltus,
Has quoque virgo tibi meritis Leucadia ſancit.
4. iduum Eulaliam ſancto quartis veneramur amore,
Hiſpanam Emeritam, cuius cruor oſſaque ſeruant.
3. iduum Roma litat Damaſi ternis ſolennia papæ,
Occurrunt, paritemque ſimul Victoricus, atque
Fuſcianus habent feſti votique nitorem,
Ambiana virent, quorum nunc rura cruore
Hermogenes, Donatus, bis denique coruſcant.
2. iduum Tum pridie & bini coniuncto ſanguine ſancti.
Idus. Idus Syracuſa tibi Lucia dicauit,
Paſchaſium Chriſti pro nomine paſſa tyrannum,
Spiritus immobilem quam fecit ſanctus iniquis
Eſſe viris, Vidocl pariter Coleriſque ſacerdos,
Egregiæ Oceani cedunt cui ſæpe procellæ.
19. cal. Ian. Nonum cum decimo iam de more calendus,
Qui vocat antiſtes Nicaſius auget honore,
Spiridionque die præſul celebratur eodem.
18. calen. Octauum cum deno Maximine retentas,
Aurelianа ferax præbent, cui rura Lyæum.
17. calend. Impia qui Aſſyrij temſerunt iuſſa tyranni,
Quorum nec crepitans valuit terrere fidelem,
Conſtantemque animum fornacis flamma furentis,
Terni ſepteno & decimo pueri memorantur.
16. calend. Ignatius ſanctus deno ſextoque triumphat,
Antiochenæ vrbis paſtor martyrque ferarum,
Quem dentes panem viuum fecêre, ſequuntur,
Quem fuſo ob Chriſtum Ruphus Soſimuſque cruore.
15. calend. Quindecimus denum Moyſitis ſanguine vernat.
14. calend. Quartum cum deno Zoſimus Dariuſque coronant.
13. calen. Terno cum decimo antiſtes Zephyrine coruſcas.
12. calen. Tranſlati Thomæ celebrat duodenus honorem,
Aurea quo ſtructore Dei cognoſcere regnum,
India promeruit ſignis comitata tremendis.
11. calend. Vndecimum celebrat triceno martyre Roma.
10. calend. Victoria Chriſti decimus de virgine fulget.
9. calend. Nono venturæ cumulantes munera luci
Lumina peruigileſque aras, & templa paramus,
Virginibus quadraginta hîc ſplendet quoque cœlo,
Quæ dignam vitam voto & virtute dicarunt
8. calend. Octauo ſerui dignatus ſumere formam,
Errantemque hominem veniens reuocare Creator,
Partu virgineo mortales induit artus,
Eugeniam quoque tum memoramus Anaſtaſiamque
Conſimili Chriſtum comitatas mente fideque.
7. calen. Septimus hinc Stephano Leuita & martyre primo
Excellet natum regem paſſumque beata,
Qui vita atque fide pugna eſt & morte ſequutus.
Anni ſupremum dicemus tempore menſem,
Quorum feſta colat, breuibus referatque diebus.
6. calend. Dilectus Domini, verbi inſpectorque superni
Pectore de Chriſti fontem, qui haurire perennem
Promeruit ſextum, ſancit luſtratque Ioannes,
5. calend. Vberibus matrum, rapuit quos dira cupido
Regnandique ſitis, Chriſtum dum perdere natum
Herodes cupit, infantes quinto veneramur.
4. calen. Vates rexque pius diuinæ & ſtirpis origo
Inſignit quartum Dauid ſermone fideque,
Vrbſque Arelas Trophimo gaudens paſtore coruſcat.
3. calend. Manſuetus ternum, ſimul & Florentius ornant.
2. calend. Syluestri pridie Romanam papa per vrbem
Lætantis populos votis ſibi ſubdit amicis,
Pontificum primus tranquillam cernere pacem
Qui meruit, dominoſque orbis purgare lauacro,
Virgo Columba ſimul palmam virtute perennem
Percepiſſe ſuo Chriſtum comitata cruore,
Cumque Potentiano Sabinianus eodem
Occurrit feſto, æquales ara atque triumpho,
Vrbem qui Senonum primi docuêre patroni:
Hæc tandem claudunt extremum feſta Decembrem.

FINIS.

ANNI DISTRIBVTIO.

In his verſibus tot ſylllabas,quot dies ſunt in ciuili anno,nempè trecentos ſexagintaquinq;,
iuxta quas ſyllabas inuenies quoto die cadunt feriæ magis celebres:
quilibet menſis anni,binos habet verſus.

Ianuarius,	Ciſio Ianus Epiphanijs dic dona magorum,	Triginta & vnus dies,
menſis primus	Vincit ouans Agne,noua Paulum lumina vertunt.	capricorno & aquar.
Februarius,	Et purgata parens ad templum ducit Ieſum,	Viginti & octo,
ſecundus.	Sede doces ſacra cum Petro Mathia gentes.	aquario & piſcibus.
Mars,	Euocat ad ſtudium puerile Gregorius agmen,	Triginta & vnus,
tertius.	Æterni patris gratum Mariæ tenet aluus.	piſcibus & ariete.
Aprilis,	Præſulis Ambroſij laudes imitare ſacerdos.	Triginta,
quartus.	Et pellant equites Georgi more tyrannos.	ariete & tauro.
Maius,	Læta Crucis Helenæ reperit pia cura trophæa,	Triginta & vnus.
quintus.	Vinea quam floret plebs Vrbanum celebrabit.	tauro & geminis.
Iunius,	Ardua ſolis equos trahis ad faſtigia Vite,	Triginta,
ſextus.	Agni monſtrat onus ſed Baptiſtes tibi Petre.	geminis & cancro.
Iulius,	Iam Mariæ ſobolem Baptiſta ſalutat in aluo,	Triginta & vnus,
ſextimus.	Afficit Herodes nece Iacobum Zebedæum.	cancro & leone.
Auguſtus,	Vincula poſt Petri patitur Laurentius ignes,	Triginta & vnus,
octauus,	Impie mœche dabas meretrici colla Ioannis.	leone & virgine.
September,	Ægidius celebrat Mariæ virginis ortum,	Triginta,
nonus.	Quo combuſta die Solymorum mœnia narrant.	virgine & libra.
October,	Chriſte tuas leges Celtis Dionyſius affert,	Triginta & vnus,
decimus.	Scriptis Luca tuis fruimur,docuit Simo Perſas.	libra & ſcorpione.
Nouember,	Pannonius docuit Gallorum Martius oras,	Triginta,
vndecimus.	Fertilis Eliſabet cantat Turingia laudes.	ſcorpion.& ſagittario.
December.	Poſt caſti ſacra Nicolei longiſſima nox eſt,	Triginta & vnus,
duodecimus.	Fauſta dies celebrat tibi Chriſtum virgine natum.	ſagitt.& capricorno.

Hæc 12. zodiaci ſigna, inſeruiút ita his 12. meſibus.

Menſium nomina.

12. menſes. Ia.fe.mar.ap.ma.iun.iul.aug.ſept.oct.nou.dec.

Septimanæ literæ.

7. literæ dierum. Grandia frendet equus,dum cernit belliger arma.

De aduentu.

Cadit hæc feria Aduentus Domini ſequitur ſolennia Lini,
26. Nouembris. Dominica ſemper præ Barbar.incohat Aduent.

Quatuor anni partes.

19.noueb.22.feb. Eliſabet hyemem dat,Petrus ver cathedratus,
25. maij. 24. aug. Æſtuat Vrbanus,autumnat Bartolomæus.

Quatuor angariæ.

Lucia 13. Deceb. Feriam temporum affectant ieiunia quartam,
Crux 14. Septeb. Cinerem,& quæ Luciam,Spiritum ſequitur Crucem.
Alia 2. mobilia.

Quatuor temperaturæ.

Æſtas ſicca calens,Autumnus ſiccus & algens,
Friget & humet Hiems,calidum Ver ſitit humenſque.

Æquinoctia.

17. ſept. 24. april. Lambert.Gregori,nox eſt æquata diei.

Solſticia.

15. iun. 13. deceb. Vitus,Lucia,ſunt duo ſolſticia.

De biſſexto.

24. februarij. Biſſextum ſextæ Martis tenuère calendæ,
Poſteriore die celebrantur feſta Mathiæ.
Sabbata ſi teneant,ibi non alibi celebrantur.

Dies menſium.

Triginta Aprilis,Iuni,Septemque,Nouemque.
Vno plus alij. Viginti Februus octo:
At ſi biſſextus fuerit,ſuperadditur vnus,
Et tunc bis ſexto Martij conſcribe calendas.

Anni dies.

L,x,v,tria c c c.ſex horas continet annus:

Hæ Biſſextilem dant,
quarto quolibet anno.

Calendæ,nonæ,idus.

Sex nonas Maius,October,Iulius & Mars
Quatuor at reliqui.Dabit idus quilibet octo.
Vendicat Auſonias Saturnia Iuno calendas.

BEDÆ PRESBYTERI DE EMBOLISMORVM RATIONE COMPVTVS.

IANVARIVS, PRIMVS MENSIS.

Decennouenalia.

Numerus aureus			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis.
16	A	calendæ	9		1		23		15		7		29		21		13		5		27	1
5	b	6.noñ.		21		13		5		27		19		11		3		25		17		2
13	c	5.noñ.	11		3		25		17		9		1		23		15		7		29	3
2	d	4 noñ.		23		15		7		29		21		13		5		27		19		4
	e	3 noñ.	13		5		27		19		11		3		2[illegible]		17		9		1	5
10	f	2 noñ.		25		17		9		1		23		15		7		29		21		6
	g	nonæ	15		7		29		21		13		5		27		19		11		3	7
18	A	8 idus		27		19		11		3		25		17		9		1		23		8
7	b	7 idus	17		9		1		23		15		7		29		21		13		5	9
	c	6 idus		29		21		13		5		27		19		11		3		25		10
15	d	5 idus	19		11		3		25		17		9		1		23		15		7	11
4	e	4 idus		1		23		15		7		29		21		13		5		27		12
	f	3 idus	21		13		5		27		19		11		3		25		17		9	13
12	g	2 idus		3		25		17		9		1		23		15		7		29		14
1	A	idus	23		15		7		29		21		13		5		27		19		11	15
	b	17.calen.		5		27		19		11		3		25		17		9		1		16
9	c	16 calen.	25		17		9		1		23		15		7		29		21		13	17
	d	15 calen.		7		29		21		13		5		27		19		11		3		18
17	e	14 calen.	27		19		11		3		25		17		9		1		23		15	19
6	f	13 calen.		9		1		23		15		7		29		21		13		5		20
	g	12 calen.	29		21		13		5		27		19		11		3		25		17	21
14	A	11 calen.		11		3		25		17		19		1		23		15		7		22
3	b	10 calen.	1		23		15		7		29		21		13		5		27		19	23
	c	9 calen.		13		5		27		19		1		3		25		17		9		24
11	d	8 calen.	3		25		17		9		1		23		15		7		29		21	25
	e	7 calen.		15		7		29		21		1[illegible]		5		27		19		11		26
19	f	6 calen.	5		27		19		11		3		25		17		9		1		23	27
8	g	5 calen.		17		9		1		23		15		7		29		21		13		28
	A	4 calen.	7		29		21		13		5		17		19		11		3		25	29
16	b	3.calen.		19		11		3		25		17		9		1		23		15		30
5	c	2.calen.	9		1		23		15		7		29		21		13		5		27	31.

Summoperè notandum eſt, quòd vndecimo anno in quarto nonarum Ianuarij luna finitur quarti emboliſmi, qui inſeritur ſecundo nonarum Decembris anno decimo, & luna Ianuarij finitur in Februario.

Tetraſtichon ad hunc menſem primum.

Menſis amat tepido Iani decurrere victu,
Et refici grato ſæpè liquore iubet:
Vena tibi nullos exudet ſecta cruores,
Sed calida fas eſt mergere corpus aqua.

FEBRVARIVS,
MENSIS II.

Decennouenalia.

Numerus aureus			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis.
11	d	calendæ		21		13		5		27		19		11		3		25		17		1
	e	4 non.	11		3		25		17		9		1		23		15		7		29	2
19	f	3 non.		23		15		7		29		21		13		5		27		19		3
8	g	2 non.	13		5		27		19		11		3		25		17		9		2	4
	A	nonæ		25		17		9		2		23		15		7		29		21		5
16	b	8 idus	15		7		29		21		13		5		27		19		11		4	6
5	c	7 idus		27		19		11		4		25		17		9		2		23		7
	d	6 idus	17		9		2		23		15		7		29		21		13		6	8
13	e	5 idus		29		21		13		6		27		19		11		4		25		9
	f	4 idus	19		11		4		25		17		9		2		23		15		8	10
2	g	3 idus		2		23		15		8		29		21		13		6		27		11
10	A	2 idus	21		13		6		27		19		11		4		25		17		10	12
	b	idus		4		25		17		10		2		23		15		8		29		13
18	c	16 calen.	23		25		8		29		21		13		6		27		19		12	14
7	d	15 calen.		6		27		19		12		4		25		17		10		2		15
	e	14 calen.	25		27		10		2		23		15		8		29		21		14	16
15	f	13 calen.		8		29		21		14		6		27		19		12		4		17
4	g	12 calen.	27		29		12		4		25		17		10		2		23		16	18
	A	11 calen.		10		2		23		16		8		29		21		14		6		19
12	b	10 calen.	29		2		14		6		27		19		12		4		25		18	20
1	c	9 calen.		12		4		25		18		10		2		23		16		8		21
	d	8 calen.	2		4		16		8		29		21		14		6		27		20	22
9	e	7 calen.		14		6		27		20		12		4		24		18		10		23
	f	6 calen.	4		6		18		10		2		23		16		8		29		22	24
17	g	5 calen.		16		8		29		22		14		6		26		20		12		25
6	A	4 calen.	6		8		20		12		4		25		18		10		2		24	26
	b	3 calen.		18		10		2		24		16		8		28		22		14		27
14	c	2 calen.	8		10		22		14		6		27		20		12		4		26	28

Summoperè notandum eſt, quòd Februarij lunatio ſine biſſexto vndetrigeſima eſt: cum biſſexto autem trigeſima computatur, ſiue ante, ſiue poſt calendas Martias computetur.

Et notandum, quòd vndecimo anno Luna Ianuarij, in calendis Februarij finitur trigeſima, & non eſt Februarij, ſed Ianuarij.

Februarij luna finitur in Martio.

Tetraſtichon ad hunc menſem ſecundum.

Februa holus, volucreſq; cibis odere paluſtres,
Eſſeq; inertifica febre timenda ſolent:
Pharmaca tunc hauri, tunc ſcinde in pollice venam,
Et calido multum flumina membra foue.

M A R S,

MENSIS III.

Decennouenalia.

Numerus aureus			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis
3	d	kalendæ		20		12		4		26		18		10		2		24		16		1
	e	6 non.	10		2		24		16		8		29		22		14		6		28	2
11	f	5 non.		22		14		6		28		20		12		4		26		18		3
19	g	4 non.	12		4		26		18		10		2		24		16		8		30	4
	A	3 non.		24		16		8		30		22		14		6		28		20		5
8	b	2 non.	14		6		28		20		12		4		26		18		10		2	6
16	c	nonæ		26		18		10		2		24		16		8		30		22		7
	d	8 idus	16		8		30		22		14		6		28		20		12		4	8
5	e	7 idus		28		20		12		4		26		18		10		2		24		9
13	f	6 idus	18		10		2		24		16		8		30		22		14		6	10
	g	5 idus		30		22		14		6		28		20		12		4		26		11
2	A	4 idus	20		12		4		26		18		10		2		24		16		8	12
10	b	3 idus		2		24		16		8		30		22		14		6		28		13
	c	2 idus	22		14		6		28		20		12		4		26		18		10	14
18	d	idus		4		26		18		10		2		24		16		8		30		15
	e	17 kal.	24		16		8		30		22		14		6		28		20		12	16
7	f	16 kal.		6		28		20		12		4		26		18		10		2		17
15	g	15 kal.	26		18		10		2		24		16		8		30		22		14	18
	A	14 kal.		8		30		22		14		6		28		20		12		4		19
4	b	13 kal.	28		20		12		4		26		18		10		2		24		16	20
12	c	12 kal.		10		2		24		16		8		30		22		14		6		21
	d	11 kal.	30		22		14		6		28		20		12		4		26		18	22
1	e	10 kal.		12		4		26		18		10		2		24		16		8		23
5	f	9 kal.	2		24		16		8		30		22		14		6		28		20	24
	g	8 kal.		14		6		28		20		12		4		26		18		10		25
17	A	7 kal.	4		26		18		10		2		24		16		8		30		22	26
6	b	6 kal.		16		8		30		22		14		6		28		20		12		27
	c	5 kal.	6		28		20		12		4		26		18		10		2		24	28
14	d	4 kal.		18		10		2		24		16		8		30		22		14		29
	e	3 kal.	8		30		22		14		6		28		20		12		4		26	30
	f	2 kal.		20		12		4		26		18		10		2		24		16		31

In eodem videlicet vndecimo anno, luna quæ debuit in kalendis Martij vigeſimanona eſſe, vigeſimaoctaua erit, propter emboliſmum, qu[illegible]n ſecunda nonarum Decembris inſeritur, ſi biſſextus non eſt.
Si autem biſſextus fuerit vigeſimanona in kalendis Martij, & trigeſima in ſexto nonarum, non eiuſdem menſis, ſed Februarij computabitur iſta luna.

Tetraſtichon ad hunc menſem tertium.

Martius humores, & terræ, & corporis auget,
Tunc ratio eſt puri magna tenenda tibi:
Dulcia tum proſunt acri condita ſapore,
Pharmaca non proſunt, venam aperire nocet.

APRILIS,

MENSIS IV.

Decennouenalia.

Numerus aureus,			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis,
11	g	kalendæ	10		2		24		16		8		30		22		14		6		28	1
	A	4 non.		22		14		6		28		20		12		4		26		18		2
19	b	3 non.	12		4		26		18		10		2		24		16		8		30	3
8	c	2 non.		24		16		8		30		22		14		6		28		20		4
	d	nonæ	14		6		28		20		12		4		26		18		10		2	5
16	e	8 idus		26		18		10		2		24		16		8		1		22		6
5	f	7 idus	16		8		1		22		14		6		28		20		12		4	7
	g	6 idus		28		20		12		4		26		18		10		3		24		8
13	A	5 idus	18		10		3		24		16		8		1		22		14		6	9
2	b	4 idus		1		22		14		6		28		20		12		5		26		10
	c	3 idus	20		12		5		26		18		10		3		24		16		8	11
10	d	2 idus		3		24		16		8		1		22		14		7		28		12
18	e	idus	22		14		7		28		20		12		5		26		18		10	13
	f	18 kal.		5		26		18		10		3		24		16		9		1		14
7	g	17 kal.	24		16		9		1		22		14		7		28		20		12	15
	A	16 kal		7		28		20		12		5		26		18		11		3		16
15	b	15 kal.	26		18		11		3		24		16		9		1		22		14	17
4	c	14 kal.		9		1		22		14		7		28		20		13		5		18
	d	13 kal.	28		20		13		5		28		18		11		3		24		16	19
12	e	12 kal.		11		3		24		16		9		1		22		15		7		20
1	f	11 kal.	1		22		15		7		1		20		13		5		26		18	21
	g	10 kal.		13		5		26		18		11		3		24		17		9		22
9	A	9 kal.	3		24		17		9		3		22		15		7		28		20	23
17	b	8 kal.		15		7		28		30		13		5		26		17		11		24
	c	7 kal.	5		26		19		11		5		24		17		9		1		22	25
6	d	6 kal.		17		9		1		22		15		7		28		21		13		26
14	e	5 kal.	7		28		21		13		7		26		19		11		3		24	27
	f	4 kal.		19		11		3		24		17		9		1		23		15		28
3	g	3 kal.	9		1		23		15		9		28		21		13		5		26	29
	A	2 kal.		21		13		5		26		19		11		3		25		17		30

In iſto igitur argumento animaduertere monemus Lectorem, quòd in octauo & decimo-nono anno cycli decennoualis luna Aprilis in Maio ſumatur, propter duos emboliſmos, qui faciunt lunam trigeſimam in ſecundo nonarum Aprilis, & in tertio nonarum Aprilis.

Item vndecimo anno in kalendis Aprilis trigeſima luna eſt, ſed Martio adſcribatur.

Tetraſtichon ad hunc menſem quartum.

Frigore vim lentæ reuocat telluris Aprilis,
Tunc etiam eſt tenuis perque forata cutis:
Tunc intus ſunt aucta magis, ſuntque omnia plena,
Soluere ſe venter, vena aperire iubet.

M A I V S.

MENSIS V.

Decennouenalia.

Numerus aureus			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis
5	b	kalendæ	11		3		25		17		9		1		23		15		7		28	1
	c	6 non.		23		15		7		28		21		13		5		27		19		2
13	d	5 non.	13		5		27		19		11		3		25		17		9		1	3
	e	4 non.		25		17		9		1		23		15		7		29		21		4
2	f	3 non.	15		7		29		21		13		5		27		19		11		3	5
10	g	2 non.		27		19		11		3		25		17		9		1		23		6
	A	nonæ	17		9		1		23		15		7		29		21		13		5	7
18	b	8 idus		29		21		13		5		27		19		11		3		25		8
7	c	7 idus	19		11		3		25		17		9		1		23		15		7	9
	d	6 idus		1		23		15		7		29		21		13		5		27		10
15	e	5 idus	21		13		5		27		19		11		3		25		17		9	11
4	f	4 idus		3		25		17		9		1		23		15		7		29		12
	g	3 idus	23		15		7		29		21		13		5		27		19		11	13
12	A	2 idus		5		27		19		11		3		25		17		9		1		14
1	b	idus	25		17		9		1		23		15		7		29		21		13	15
	c	17 kal.		7		29		21		13		5		27		19		11		3		16
9	d	16 kal.	27		19		11		3		25		17		9		1		23		15	17
	e	15 kal.		9		1		23		15		7		29		21		13		5		18
17	f	14 kal.	29		21		13		5		27		19		11		3		25		17	19
6	g	13 kal.		11		3		25		17		9		1		23		15		7		20
	A	12 kal.	1		23		15		7		29		21		13		5		27		19	21
14	b	11 kal.		13		5		27		19		11		3		25		17		9		22
3	c	10 kal.	3		25		17		9		1		23		15		7		29		21	23
	d	9 kal.		15		7		29		21		13		5		27		19		11		24
11	e	8 kal.	5		27		19		11		3		25		17		9		1		23	25
19	f	7 kal.		17		9		1		23		15		7		29		21		13		26
	g	6 kal.	7		29		21		13		5		27		19		11		4		25	27
8	A	5 kal.		19		11		3		25		17		9		1		23		15		28
16	b	4 kal.	9		1		23		15		7		20		21		13		5		27	29
	c	3 kal.		21		13		5		27		19		11		3		25		17		30
5	d	2 kal.	11		3		25		17		9		1		23		15		7		29	31

In octauo anno Luna quæ debuit eſſe vigeſimaoctaua (iuxta regulam) in kalendis Maij, fit vigeſimaſeptima, propter Emboliſmum qui inſeritur ſecundo nonarum Martij. Et quæ in kalendis Iunij trigeſima eſſe debuit, vigeſima-nona erit.

Item decimonono anno cycli decennoualis, quæ debuit vigeſimanona eſſe in kalendis Maij: vigeſimaoctaua erit, propter Emboliſmum, & tertio nonarum Martij inſeritur.

Tetraſtichon ad hunc menſem quintum.

Omnia iam florent, iam formoſiſsimus annus,
Iamque ſibi cuncti mollius eſſe volunt:
Balnea nunc cole, nunc ſit pharmaca ſumere cura,
Et tibi nunc miſſo ſanguine vena fluat.

I V N I V S,

MENSIS VI.

Decennouenalia.

Numerus aureus			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis
19	e	kalendæ		23		15		7		29		21		12		5		27		19		1
8	f	4 non.	13		5		27		19		11		3		25		17		9		1	2
	g	3 non.		25		17		9		1		23		15		6		29		21		3
16	A	2 non.	15		7		29		21		13		5		27		19		11		3	4
5	b	nonæ		27		19		11		3		25		17		7		2		23		5
	c	8 idus	17		9		2		23		15		7		29		21		13		5	6
13	d	7 idus		29		21		13		5		27		19		9		4		25		7
2	e	6 idus	19		11		4		25		17		9		2		23		15		7	8
	f	5 idus		2		23		15		7		29		21		11		6		27		9
10	g	4 idus	21		13		6		27		19		11		4		25		17		9	10
	A	3 idus		4		25		17		9		2		23		13		8		29		11
18	b	2 idus	23		15		8		29		21		13		6		27		19		11	12
7	c	idus		6		27		19		11		4		25		15		10		2		13
	d	18 kal.	25		17		10		2		23		15		8		29		21		13	14
15	e	17 kal.		8		29		21		13		6		27		17		12		4		15
4	f	16 kal.	27		19		12		4		25		17		10		2		23		15	16
	g	15 kal.		10		2		23		15		8		29		19		14		6		17
12	A	14 kal.	29		21		14		6		27		19		12		4		25		17	18
	b	13 kal.		12		4		25		17		10		2		21		16		8		19
	c	12 kal.	2		23		16		8		29		21		14		6		27		19	20
9	d	11 kal.		14		6		27		19		12		4		23		18		10		21
	e	10 kal.	4		25		18		10		2		23		16		8		29		21	22
17	f	9 kal.		16		8		29		21		14		6		25		20		12		23
6	g	8 kal.	6		27		20		12		4		25		18		10		2		23	24
	A	7 kal.		18		10		2		23		16		8		27		22		14		25
14	b	6 kal.	8		29		22		14		6		27		20		12		4		25	26
3	c	5 kal.		20		12		4		25		18		10		25		24		16		27
	d	4 kal.	10		2		24		16		8		29		22		14		6		27	28
1	e	3 kal.		22		14		6		27		20		12		2		26		18		29
19	f	2 kal.	12		4		26		18		10		2		24		16		8		29	30

Innuendum eſt, quòd in octauo anno, quarto nonarum Iunij, luna trigeſima eſt, ſed Maij eſſe debet. Luna vero Iunij, in Iulio finitur.
Item anno decimonono in Kalendis Iunij, luna trigeſima eſt, & eſt Maij. Luna verò Iunij finitur in kalendis Iulij mentis.

Tetraſtichon ad hunc menſem ſextum.

Iunius & gaudet gelidis, & paſcitur herbis
Viuifico humori, tunc inimica fuge:
Lætitia & recreet tunc mentem blanda voluptas,
Affligat corpus nec medicina tuum.

I V L I V S.

MENSIS VII.

Numerus aureus,			Decennouenalia. 1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis,
	g	kalendæ		24		16		8		29		22		14		6		28		20		1
8	A	6 non.	14		6		28		20		12		4		26		18		10		2	2
16	b	5 non.		26		18		10		2		24		16		8		30		22		3
	c	4 non.	16		8		30		22		14		6		28		20		12		4	4
5	d	3 non.		28		20		12		4		26		18		10		2		24		5
13	e	2 non.	18		10		2		24		16		8		30		22		14		6	6
	f	nonæ		30		22		14		6		28		20		12		4		26		7
2	g	8 idus	20		12		4		26		18		10		2		24		16		8	8
	A	7 idus		2		24		16		8		30		22		14		6		28		9
1	b	6 idus	22		14		6		28		20		12		4		26		18		10	10
18	c	5 idus		4		26		18		10		2		24		16		8		30		11
	d	4 idus	24		16		8		30		22		14		6		28		20		12	12
7	e	3 idus		6		28		20		12		4		26		18		10		2		13
15	f	2 idus	26		18		10		2		24		16		8		30		22		14	14
	g	idus		8		30		22		14		6		28		20		12		4		15
4	A	17 kal.	28		20		12		4		26		18		10		2		24		16	16
12	b	16 kal.		10		2		24		16		8		30		22		14		6		17
	c	15 kal.	30		22		14		6		28		20		12		4		26		18	18
1	d	14 kal.		12		4		26		18		10		2		24		16		8		19
9	e	13 kal.	2		24		16		8		30		22		14		6		28		20	20
	f	12 kal.		14		6		28		20		12		4		26		18		10		21
17	g	11 kal.	4		26		18		10		2		24		16		8		30		22	22
	A	10 kal.		16		8		30		22		14		6		28		20		12		23
6	b	9 kal.	6		28		20		12		4		26		18		10		2		24	24
14	c	8 kal.		18		10		2		24		16		8		30		22		14		25
	d	7 kal.	8		30		22		14		6		28		20		12		4		26	26
3	e	6 kal.		20		12		4		26		18		10		2		24		16		27
11	f	5 kal.	10		2		24		16		8		30		22		14		6		28	28
	g	4 kal.		22		14		6		28		20		12		4		26		18		29
19	A	3 kal.	12		4		26		18		10		2		24		16		8		30	30
8	b	2 kal.		24		16		8		30		22		14		6		28		20		31

Intuendum etiam eſt, quòd in octauo anno, in kalendis Iulij, luna trigeſima eſſe debuit, ſed vigeſima eſt, & eſt Iunij.

Huc uſque peruenit perturbatio tertij Emboliſmi, qui in ſecundo nonarum Martij inſeritur.

Tetraſtichon ad hunc menſem ſeptimum.

Aëris ignifluos intendit Iulius æſtus,
Hoc breuior ſomno tempore danda quies,
Balnea vitentur, nec venam tangere ferro,
Nec dominæ petulans accubuiſſe velis.

A V G V S T V S,

MENSIS VIII.

Decennouenalia.

Numerus aureus.			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis.
	c	kalendæ	14		6		28		20		12		4		26		18		10		2	1
	d	4 non.		26		18		10		2		24		16		8		1		2		2
5	e	3 non.	16		8		1		22		14		6		28		20		12		4	3
	f	2 non.		28		20		12		4		26		18		10		3		24		4
13	g	nonæ	18		10		3		24		16		8		1		22		14		6	5
2	A	8 idus		1		22		14		6		28		20		12		5		26		6
	b	7 idus	20		12		5		26		18		10		3		24		16		8	7
10	c	6 idus		3		24		16		8		1		22		14		7		28		8
	d	5 idus	22		14		7		28		20		12		5		26		18		10	9
18	e	4 idus		5		26		18		10		3		24		16		9		1		10
7	f	3 idus	24		16		9		1		22		14		7		28		20		12	11
	g	2 idus		7		28		20		12		5		25		18		11		3		12
15	A	idus	26		18		11		3		24		16		9		20		22		14	13
4	b	19 kal.		9		1		22		14		7		28		20		13		5		14
	c	18 kal.	28		20		13		5		26		18		11		22		24		16	15
12	d	17 kal.		11		3		24		16		9		1		22		15		7		16
1	e	16 kal.	1		22		15		7		28		20		13		24		26		18	17
	f	15 kal.		13		5		26		18		11		3		24		17		9		18
9	g	14 kal.	3		24		17		9		1		22		15		26		28		20	19
1	A	13 kal.		15		7		28		20		13		5		26		19		11		20
	b	12 kal.	5		26		19		11		3		24		17		28		1		22	21
6	c	11 kal.		17		9		1		22		15		7		27		21		13		22
	d	10 kal.	7		28		21		13		5		26		19		1		3		24	23
1	e	9 kal.		19		11		3		24		17		9		29		23		15		24
	f	8 kal.	9		1		23		15		7		28		21		3		5		26	25
	g	7 kal.		21		13		5		26		19		11		1		25		17		26
1	A	6 kal.	11		3		25		17		9		1		23		5		7		28	27
19	b	5 kal.		23		15		7		28		21		13		3		27		19		28
	c	4 kal.	13		5		27		19		11		3		25		7		9		1	29
8	d	3 kal.		25		17		9		1		23		15		5		29		21		30
16	e	2 kal.	15		7		29		21		13		5		27		9		11		3	31

Conſiderandum eſt in anno decimoſeptimo, quòd in ſecundo kalendarum Septembris trigeſima luna inuenitur, propter ſextum Emboliſmum, qui incipit quarto nonarum Auguſti, & non eſt Auguſti.
Luna enim quæ eſt Emboliſmalis, nulli menſi reputabitur, ſed quaſi ſuperflua eſt.

Tetraſtichon ad hunc menſem octauum.

Ipſe etiam Auguſtus ſomnum reſtringit & eſcas,
Et Veneris cupidos gaudia ferre vetat:
Pharmaca nemo bibat, faceret neque corpora ferro,
Nec gelidas intra delicietur aquas.

SEPTEMBER,

MENSIS IX.

Decennouenal a.

Numerus aureus.			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis.
5	f	kalendæ		27		19		11		3		25		17		9		1		23		1
	g	4 non.	17		9		1		23		15		7		29		21		13		5	2
13	A	3 non.		29		21		13		5		27		19		11		3		25		3
	b	2 non.	19		11		3		25		17		9		1		23		15		7	4
2	c	nonæ		1		23		15		7		29		21		13		5		27		5
	d	8 idus	21		13		5		27		19		11		3		25		17		9	6
10	e	7 idus		3		25		17		9		1		23		15		7		29		7
18	f	6 idus	23		15		7		29		21		13		5		27		19		11	8
	g	5 idus		5		27		19		11		3		25		17		9		1		9
7	A	4 idus	25		17		9		1		23		15		7		29		21		13	10
15	b	3 idus		7		29		21		13		5		27		19		11		3		11
	c	2 idus	27		19		11		3		25		17		9		1		23		15	12
4	d	idus		9		1		23		15		7		29		21		13		5		13
12	e	18 kal.	29		21		13		5		27		19		11		3		25		17	14
	f	17 kal.		11		3		25		17		9		1		23		15		7		15
1	g	16 kal.	1		23		15		7		29		21		13		5		27		19	16
9	A	15 kal.		13		5		27		19		11		3		25		17		9		17
	b	14 kal.	3		25		17		9		1		23		15		7		29		21	18
17	c	13 kal.		15		7		29		21		13		5		27		19		11		19
	d	12 kal.	5		27		19		11		3		25		17		9		1		23	20
6	e	11 kal.		17		9		1		23		15		7		29		21		13		21
14	f	10 kal.	7		29		21		13		5		27		19		11		3		25	22
	g	9 kal.		19		11		3		25		17		9		1		23		15		23
3	A	8 kal.	9		1		23		15		7		29		21		13		5		27	24
11	b	7 kal.		21		13		5		27		19		11		3		25		17		25
	c	6 kal.	11		3		25		17		9		1		23		15		7		29	26
19	d	5 kal.		23		15		7		29		21		13		5		27		19		27
8	e	4 kal.	13		5		27		19		11		3		25		17		9		1	28
	f	3 kal.		25		17		9		1		23		15		7		29		21		29
16	g	2 kal.	15		7		29		21		13		5		27		19		11		3	30

Conſiderandum autem eſt, quòd in quinto anno, quarto nonarum Septembris ſecundus Emboliſmus incipit, & finitur in Kalendis Octobris.

Tetraſtichon ad hunc menſem decimum.

Poma dat & gratos September ab arbore fructus;
Tunc etiam preſſo paſcere lacte capræ:
Pharmaca nil prohibet tunc ſumere, ſcindere venam,
Nec tuus externum vitet aroma cibus.

OCTOBER,

MENSIS X.

Decennouenalia.

Numerus aureus,			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis,
5	A	kalendæ		27		19		11		3		25		17		9		1		23		1
	b	6 non.	17		9		1		23		15		7		29		21		13		5	2
13	c	5 non.		29		21		13		5		27		19		11		3		25		3
	d	4 non.	19		11		2		25		17		9		2		23		15		7	4
8	e	3 non.		2		23		15		7		29		21		13		5		27		5
10	f	2 non.	21		13		4		27		19		11		4		25		17		9	6
	g	nonæ		4		25		17		9		2		23		15		7		29		7
18	A	8 idus	23		15		6		29		21		13		6		27		19		11	8
7	b	7 idus		6		27		19		11		4		25		17		9		2		9
	c	6 idus	25		17		8		2		23		15		8		29		21		13	10
15	d	5 idus		8		29		21		13		6		27		19		11		4		11
4	e	4 idus	27		19		10		4		25		17		10		2		23		15	12
	f	3 idus		10		2		23		15		8		29		21		13		6		13
12	g	2 idus	29		21		12		6		27		19		12		4		25		17	14
1	A	idus		12		4		25		17		10		2		23		15		8		15
	b	17 kal.	2		23		14		8		29		21		14		6		27		19	16
9	c	16 kal.		14		6		27		19		12		4		25		17		10		17
	d	15 kal.	4		25		16		10		2		23		16		8		29		21	18
17	e	14 kal.		16		8		29		21		14		6		27		19		12		19
6	f	13 kal.	6		27		18		12		4		25		18		10		2		23	20
	g	12 kal.		18		10		2		23		16		8		20		21		14		21
14	A	11 kal.	8		29		20		14		6		27		20		12		4		25	22
3	b	10 kal.		20		12		4		25		18		10		2		23		16		23
	c	9 kal.	10		2		22		16		8		29		21		14		6		27	24
11	d	8 kal.		22		14		6		27		20		12		4		25		18		25
19	e	7 kal.	12		4		24		18		10		2		23		16		8		29	26
	f	6 kal.		24		16		8		29		22		14		6		27		20		27
8	g	5 kal.	14		6		26		20		12		4		25		18		10		2	28
16	A	4 kal.		26		18		10		2		24		16		8		29		22		29
	b	3 kal.	16		8		28		22		14		6		27		20		12		4	30
5	c	2 kal.		28		20		12		4		26		18		10		2		24		31

Notandum, quòd in quinto anno in Kalendis Octobris triginta inuenitur, & Emboliſmi luna eſt. Luna verò Octobris in tertio calendarum Nouembris finitur.

Tetraſtichon ad hunc menſem vltimum.

Octobri offertur venatio, vina, volucres,
Vtere, nec dubites non tenuiſſe modum:
Sic tamen vt ne oneres nimio præcordia victu,
Quumque modò ſtudeas non tenuiſſe modum.

NOVEMBER,

MENSIS XI.

Decennouenalia.

Numerus aureus			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis.
13	d	kalendæ	18		10		2		24		16		8		30		22		14		6	1
2	e	4 non.		30		22		14		6		28		20		11		4		26		2
	f	3 non.	20		12		4		26		18		10		2		24		16		8	3
10	g	2 non.		2		24		16		8		30		22		14		6		28		4
	A	nonæ	22		14		6		28		20		12		4		26		18		10	5
18	b	8 idus		4		26		18		10		2		24		16		8		30		6
7	c	7 idus	24		16		8		30		22		14		6		28		20		12	7
	d	6 idus		6		28		20		12		4		26		18		10		2		8
15	e	5 idus	26		18		10		2		24		16		8		30		22		14	9
4	f	4 idus		8		30		22		14		6		28		20		12		4		10
	g	3 idus	28		20		12		4		26		18		10		2		24		16	11
12	A	2 idus		10		2		24		16		8		30		22		14		6		12
1	b	idus	2		22		14		6		28		20		12		4		26		18	13
	c	18 kal.		12		4		26		18		10		2		24		16		8		14
9	d	17 kal.	4		24		16		8		30		22		14		6		28		20	15
	e	16 kal.		14		6		28		20		12		4		26		18		10		16
17	f	15 kal.	6		26		18		10		2		24		16		8		30		22	17
6	g	14 kal.		16		8		30		22		14		6		28		20		12		18
	A	13 kal.	8		28		20		12		4		26		18		10		2		24	19
14	b	12 kal.		18		10		2		24		16		8		30		22		14		20
3	c	11 kal.	10		30		22		14		6		28		20		12		4		26	21
	d	10 kal.		20		12		4		26		18		10		2		24		16		22
11	e	9 kal.	12		2		24		16		8		30		22		14		6		28	23
	f	8 kal.		22		14		6		28		20		12		4		26		18		24
19	g	7 kal.	14		4		26		18		10		2		24		16		8		1	25
8	A	6 kal.		24		16		8		30		22		14		6		28		20		26
	b	5 kal.	16		6		28		20		12		4		26		18		10		3	27
16	c	4 kal.		26		18		10		2		24		16		8		30		22		28
	d	3 kal.	18		8		30		22		14		6		28		20		12		5	29
5	e	2 kal.		28		20		12		4		26		18		10		2		24		30

Sciendum eſt, quòd in nouiſsimo decennoualis cycli anno, in ſeptimo calendarum Decembris, luna trigeſima eſſe debuit: ſed ibi prima inuenitur, propter ſaltum, quem ibi Latini colliſerant, quia trigeſima luna ibi dirimitur & tranſilitur, vt in primo anno luna nona fiat tertio calendas Ianuarij.

Tetraſtichon ad hunc menſem penultimum.

Eſſe ſalutaris perhibetur mulſa Nouembri,
Gingiber & dulce fiſile melle natans:
Tum neque ſæpe laues, Veneris neq; ſacra frequentes,
Ante ſeneca tempus ne videare ſuum.

DECEMBER,

MENSIS XII.

Decennouenalia.

Numerus aureus			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	Numerus dierum huius menſis
13	f	kalendæ	18		10		2		24		16		8		30		22		14		7	1
	g	4 non.		1		22		14		6		28		20		12		4		26		2
2	A	3 non.	20		12		4		26		18		10		2		24		16		9	3
10	b	2 non.		3		24		16		8		1		22		14		6		28		4
	c	nonæ	22		14		6		28		20		12		4		26		18		11	5
18	d	8 idus		5		26		18		10		3		24		16		8		1		6
7	e	7 idus	24		16		8		1		22		14		6		28		20		13	7
	f	6 idus		7		28		20		12		5		26		18		10		3		8
15	g	5 idus	26		18		10		3		24		16		8		1		22		15	9
4	A	4 idus		9		1		22		14		7		28		20		12		5		10
	b	3 idus	28		20		12		5		26		18		10		3		24		17	11
12	c	2 idus		11		3		24		16		9		1		22		14		7		12
	d	idus	1		22		14		7		28		20		12		5		26		19	13
1	e	19 kal.		13		5		26		18		11		3		24		16		9		14
9	f	18 kal.	3		24		16		9		1		22		14		7		28		21	15
	g	17 kal.		15		7		28		20		13		5		26		18		11		16
17	A	16 kal.	5		26		18		11		3		24		16		9		1		23	17
6	b	15 kal.		17		9		1		22		15		7		28		20		13		18
	c	14 kal.	7		28		20		13		5		26		18		11		3		25	19
14	d	13 kal.		19		11		3		24		17		9		1		22		15		20
3	e	12 kal.	9		1		22		15		7		28		20		13		5		27	21
	f	11 kal.		21		13		5		26		19		11		3		24		17		22
11	g	10 kal.	11		3		24		17		9		1		22		15		7		29	23
19	A	9 kal.		23		15		7		28		21		13		5		26		19		24
	b	8 kal.	13		5		26		19		11		3		24		17		9		2	25
8	c	7 kal.		25		17		9		1		23		15		7		28		21		26
16	d	6 kal.	15		7		28		21		13		5		26		19		11		4	27
	e	5 kal.		27		19		11		3		25		17		9		1		23		28
5	f	4 kal.	17		9		1		23		15		7		28		21		13		6	29
	g	3 kal.		29		21		13		5		27		19		11		3		25		30
13	A	2 kal.	19		11		3		25		17		9		1		23		15		8	31

Notandum autem, quòd in decimotertio anno in calendis Decembris, luna trigeſima inuenitur, propter quintum emboliſmum, qui in quarto nonarum Nouembris incipit, & non eſt Decembris, in tertio calendis Ianuarij finitur.

Tetraſtichon ad hunc menſem vltimum.

Iuxta menſe focum calidis vtare Decembri,
Tunc iactant menſis gramina nulla tuis:
Lucidas capitis defenſi à frigore venam,
Cinnameoque tuus fragret odore calix.

DE RATIONE ANNI, A IVLIO CAESARE INSTITVTI.

IAnuarius, Auguſtus & December, quatuor nonas habent, & nouemdecim calendas, pòſt idus dies trigintavnum.

Martius, Maius, Iulius & Octobe, ſex nonas habent, & ſeptemdecim calendas, pòſt idus, dies triginta & vnum.

Aprilis, Iunius, September & Nouember, quatuor nonas habet, & octodecim calendas, pòſt idus, dies triginta.

Februarius verò quatuor nonas habet, & ſedecim calendas, pòſt idus, dies vigintiocto.

Quando verò biſſextus eſt, tunc habet dies vigintinouem, & lunam trigeſimam.

Omnes verò menſes, octo idus habent.

De locis Emboliſmorum.

1.

Primus emboliſmus, ideſt ſupercreſcens menſis, quarto nonarum Decembris incipit, quando epactæ vigintiduæ ſunt, & in ſecundo calendarum Ianuarij finitur.

2.

Secundus emboliſmus quarto nonarum Septembris inchoat, quando vigintiquinque Epactæ incipiunt, & in calendis Octobris finitur.

3.

Tertius emboliſmus ſecundo nonarum Martij, quando ſeptemdecim Epactæ ſunt, inſeritur: & in ſecundo nonarum Aprilis finiens, trigeſimam lunam facit. Vnde in calendis Maij vigeſimaſeptima luna fit, quæ ſecundum regulam vigeſimaoctaua debuit eſſe: & in calendis Iulij, quæ triginta eſſe debuit, vigeſimanona fit.

4.

Quartus emboliſmus ſecundo nonarum Decembris orditur, quando epactæ ſunt viginti: & in quarto nonarum Ianuarij finiens, trigeſimam lunam facit. Ideoque in calendis Martij, vigeſimaoctaua luna fit, quæ ſecundum regulam vigeſimaoctaua eſſe debuit, ſi ei biſſextilis adiectio diei non ſubuenerit.

5.

Quintus emboliſmus quarto nonarum Nouembris implicatur, quando epactæ vigintitres ſunt, & in calendis Decembris finem ſortitur.

6.

Sextus emboliſmus in quarto nonarum Auguſti incipit, quando epactæ quindecim finiuntur, & in ſecundo calendarum Septembris finem accipit.

7.

Septimus, qui & vltimus emboliſmus in nonis Maij inſeritur, quando octodecim epactæ ſunt, qui terminans in tertium nonarum Aprilis, trigeſimam lunam facit. Vnde in calendis Maij vigeſimaoctaua luna contingit: quam regula vigeſimamoctauam eſſe voluit. Item eodem anno, in tertio calendarum Auguſti, ſaltus lunæ aptè ponitur, ita vt trigeſima Iulij luna ibidem tranſiliatur, & prima in loco trigeſimæ dicatur: ſicque in calendis Auguſti tertia ſit, quæ ſecunda eſſe debuit, quatenus in calendis Septembris, quando nullæ epactæ incipiunt, quinta effici poſsit.

De Regularibus ad inueniendum Ferias & Lunam.

		Martius	5		September	5·
		Aprilis	1		October	5
		Maius	3		Nouember	7·
		Iunius	6		December	7
	Pro ferijs.	Iulius	1	Pro luna.	Ianuarius	9·
Secundum		Auguſtus	4		Februarius	10·
quoſdam,		September	7		Martius	9·
		October	2		Aprilis	10·
		Nouember	5		Maius	11·
		December	7		Iunius	12·
		Ianuarius	3		Iulius	13·
		Februarius	6		Auguſtus	14·

		Ianuarius	2		Ianuarius	9
		Februarius	5·		Februarius	10
		Martius	5		Martius	5
		Aprilis	1		Aprilis	10
	Pro ferijs,	Maius	3	Pro luna,	Maius	11
Secundum		Iunius	6		Iunius	12
Bedam,		Iulius	1		Iulius	13
		Auguſtus	4		Auguſtus	14
		September	6		September	16·
		October	2		October	16
		Nouember	5		Nouember	18·
		December	7		December	18

De punctuli in altum eleuati, prope numeros hîc poſiti, tanquam medietatum videntur ſignificationem habere.

De biſſextili anno.

Si vis ſcire, quando biſſextus fiat, ſume annos ab incarnatione Domini, & eoſdem per quatuor partire, & ſi vnum vel duo vel tria remanſerint, biſſextus non erit. Si verò nihil remanet, eo anno biſſextus fiet. Item, ſi annis ab initio mundi duos addideris, & ſic eos per quatuor partiris, eodem modo biſſexti annum reperies.

De feria calendarum.

Si feriam calendarum volueris ſcire, regulares ſuprà dictos concurrentibus, anni cuiuslibet adiunge, & ſi ſeptem vel minus fuerint, tota feria erit. Si autem ſuper ſeptem creuerint, ſeptem dimitte: & quod ſuperfuerit, pro feria tene. Si autem quamlibet aliam feriam ſcire vis, computa quot dies prǣteritos ſine prǣſenti habeat menſis: his adde feriam quota in calendis fuit, & hæc per ſeptem diuide: & quod remanſerit, feriam tibi indicabit.

De epactis inueniendis.

Sume annum circuli decennouenalis, quotus ſit, & vnum dimitte: & reliquos per vndecim multiplica: & quũ multiplicaueris triginta ſemper dimitte, & quod ſuperfuerit, epactam tibi indicabit. Item omni anno quota luna in vndecimo calendarum Aprilis euenerit, tota eodem anno epacta erit.

Vnde oriantur epactæ.

Si vis ſcire vnde oriantur epactæ, ideſt adiectiones lunares, ſcias, quia ſolaris annus habet trecentos ſexagintaquinq; dies. Lunaris verò, ideſt duodecim lunationes, continent dies trecentos quinquaginta quatuor. Sicque ſolaris annus lunarem præcedit vndecim diebus. Qui vndecim dies epactas creant. In primo namq; decennouenalis cycli anno, ideo nullas habemus epactas, quia nouemdecim anni lunares, ſupplētibus ſeptem emboliſmis menſibus, totidem ſolares annos æquiparant, pariter incipiunt, pariterque finiuntur. Vnus verò ſolaris annus, lunarem vnum, diebus vndecim (vt diximus) præcedit. Ideo poſt nullas, vndecim habemus epactas. Duo quoque ſolares anni duo lunares, bis vndecim, id eſt vigintiduobus ſuperant diebus. Ideo vndecim epactas, vigintiduo ſequuntur. Sic per ordinem, ſi ſolares annos lunaribus totidem comparabis, epactarum omnium rationem videbis.

De regularibus Lunæ.

Si vis ſcire, vnde regulares ad inueniendam lunam procedant calendarum, ſcias, quia eo anno quo nullæ ſunt epactæ, quota luna in calendis cuique menſi euenerit, tot regulares menſium quiſque in cæteris annis habebit, vt adiunctis epactis anni cuiuslibet Luna calendarum inueniri poſsit.

Quota ſit Luna in calendis ſingulis.

Si luna calendarum volueris ſcire quota ſit, hos regulares epactis anni cuiuslibet adiunge: & ſi triginta fuerint, vel infra remanſerint, tota & luna erit. Si ante triginta fuerint ſupergreſsi, triginta tolle: & quod ſuperfuerit tibi, lunæ ætatem manifeſtabit. Si verò intra menſem, cuiuslibet lunæ ætatem ſcire vis, computa quot dies præteritos, ſine illo de quo quæris, habeat menſis: his adde lunam quota in calendis fuit: & de his ipſius menſis lunationem tolle: & quod ſuperfuerit, Lunam ibi ſic indicabit.

Loca termini Paſchalis, cum Regularibus ſuis.

Nonæ aprilis	Nonæ aprilis	norunt quinos.	5
8 calend. aprilis	Octonæ calendæ	affini depromunt.	1
Idus aprilis	Idus Aprilis	etiam ſexis.	6
4 nonarum aprilis	Nonæ quaternæ	namque dipondio.	2
11 calend. aprilis	Item vndenæ	ambiunt quinos.	5
4 iduum aprilis	Quatuor idus	capiunt ternos.	3
3 calend. aprilis	Ternæ calendæ	tirulant ſenos.	6
14 calend. maij	Quatuor denæ	cubant in quadris.	4
7 iduum aprilis	Septenos idus	ſeptem eligunt.	7
6 calend. aprilis	Senæ calendæ	ſortiunt ternos.	3
17 calend. maij	Denis ſeptenis	donant aſsim.	1
2 nonarum aprilis	Pridie nonarum	porrò quaternis.	4
9 calend. aprilis	Nouenæ calendæ	notantur ſeptenis.	7
2 iduum aprilis	Pridie idus	panditur quinis.	5
Calendæ aprilis	Aprilis calendas	exprimit vnus.	1
12 calend. aprilis	Duodenæ nanque	doctè quaternas.	4
5 iduum aprilis	Speciem quintam	ſperamus duobus.	2
4 calend. aprilis	Quaternæ calendæ	quinque conijciunt.	8
15 calend. maij	Quindenæ conſtant	tribus adeptæ.	3

De termino Paſchali inueniendo.

Si Paſcalem terminum, id eſt Luna decimaquarta primi menſis, volueris noſſe, verſiculos ſuprà ſcriptos nonæ Aprilis notator, quinos memoraliter diſce, quibus nouemdecim loca diuerſa decimæquartæ eiuſdem Lunæ, per nouemdecim annos, fixa panduntur ratione, qui ſinguli verſus, ſingulis annis tibi eiuſdem termini locum, ſine omni manifeſtât dubietate. Ad feriam verò eiuſdem termini inueniendam, ſume verſuum eorundem regulares, & eis anni cuiuslibet, adiunge Concurrentes, & ſi ſeptem fuerint, vel infra remanſerint, talis & feria erit. Si verò ſupra creuerint, ſeptem dimittit: & quod ſuperfuerit, pro feria tene. Et ſi hæc feria Dominica dies fuerit, in ſequenti Dominica Paſcha erit. Si autem alia feria erit, confeſtim ſequenti Dominica Paſcha celebrabitur.

De regularibus terminis Paſchæ.

Si vis ſcire vnde ipſi Regulares oriantur, computa à decimoquinto calendarum Aprilis, qui primus dies ſeculi eſt, vſque ad locum decimæquartæ Lunæ Paſchalis. Et ſi ſeptem vel minus inueneris, tot etiam Regulares habebis. Si verò plus, ſeptem ſemper dimitte, & remanent Regulares.

QVindecim anni decennoualis cycli, diuerſo numero ſuperponuntur: infra autem quatuor ſubnotantur, qui cum ſuperioribus ſibi appoſitis, vnam lineam vocalium ſubtus poſitarum ad inueniendam Lunam ſortiuntur, cuius ſ xtas a dextris & à ſiniſtris requirenti occurrit.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
16	a			u			o			i			e			1
17		a			u			o			i			e		2
18			a			u			o			i			e	3
19	e			a			u			o			i			4
20		e			a			u			o			i		5
21			e			a			u			o			i	6
22	i			e			a			u			o			7
23		i			e			a			u			o		8
24			i			e			a			u			o	9
25	o			i			e			a			u			10
26		o			i			e			a			u		11
27			o			i			e			a			u	12
28	u			o			i			e			a			13
29		u			o			i			e			a		14
30			u			o			i			e			a	15

Quadrata hæc tabella, quoniam in longitudine & latitudine, eandem ſcilicet denumerationem habet.

CLAVORVM TERMINVM.

		a		r		a		r		a
	1	5	5	11	9	7	15	9	17	9
		a		a		r		a		r
	2	8	6	10	10	6	14	12	18	4
		a		r		a		a		a: :Luna vndecima.
	3	13	7	3	11	15	15	1	19	12
:Luna vndecima.		a		a°		a		r		
	4	2	8	18	12	4	16	11		
	Anni		Anni		Anni		Anni		Anni	Biſſextili ordine,

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
9	q		u		i		n		r		f		k		o		s		g	9
10		l		p		t		h		m		q		u		i		n		10
11	r		A.		k		o		s		g		l		p		t		h	11
12		m		q		u		i		n		r		A.		k		o		12
13	s				l		p		t		h		m		q		u		i	13
14		n	b.	r		A.		k		o		s				l		p		14
15	t				m		q		u		i		n	b.	r		A		k	15
16		o	c.	s				l		p		t				m		q		16
17	u				n	b.	r		A.		k		o	c	s.				l	17
18		p	d.	t				m		q		u				n	b.	r		18
19	A.				o	c.	s				l		p	d.	t				m	19
20		q	e.	u				n	b.	r		A.				o	c.	s		20
21					p	d.	t				m		q	e.	u				n	21
22	b.	r	f.	A.				o	c.	s						p	d.	t		22
23					q	e.	u				n	b.	r	f.	A.				o	23
24	c.	s	g.					p	d.	t						q	e.	u		24
25				b.	r	f.	A.				o	c.	s	g.					p	25
26	d.	t	h.					q	e.	u					b.	r	f.	A.		26
27				c.	s	g.					p	d.	t	h.					q	27
28	e.	u	i.				b.	r	f.	A.					c.	s	g.			28
29				d.	t	h.					q	e.	u	i.				b.	r	29
1	f.	A.	A				c.	s	g.						d.	t	h.			30
2				e.	u	i.				b.	r	f.	A.	A				c.	s	1
3	g.		b				d.	t	h.						e.	u	i.			2
4		b.		f.	A.	A				c.	s	g.		b				d.	t	3
5	h.		c				e.	u	i.				b.		f.	A.	A			4
6		c.		g.		b				d.	t	h.		c				e.	u	5
7	i.		d		b.		f.	A.	A				c.		g.	b	b			6
8		d.		h.		c				e.	u	i.		d				f.	A.	7

In hac figura ſingulæ literæ binos complectuntur dies. Sunt autem omnes ſimul viginti nouem, id eſt primi m al- phabe[illegible] vſque quinque nudis vtrinque literis. Alterum punctis ante ſignatum vſq; ad l, & per ordinem duas explicat lunationes, id eſt nouem dies. Sed quia ſingulis duos ſignantibus vnus remanet, bis nouem decim, quinquaginta-octo ſunt ta[illegible]um. Ideo in ſecundo ſemper alphabeto, prima litera ternos explicat dies. Inuenta die quam quæris, notataque litera quam habent Martyrologia quinta retro linea, reuerſus ad hanc paginulam, annoque cycli decennouenalis ſupra inuento, & in eadem linea reperta litera, numerum quem retrò contra ſcriptum videris, ipſa eſt luna quam quæris. De anteriore numero, ſicut & in ſuperiori & ſupra facito. Sequens paginula continet viginti literas, quæ ſingulæ nudis vtrinque lateribus ternos dies complectuntur. Sed quoniam ter viginti ſexaginta ſunt, in duabus autem lunationibus quinquaginta nouem dies ſolummodo exiſtunt: vna litera videlicet u, binos dies complectitur. Vnde fit, vt viginti literis æquentur quinquaginta nouem dies geminatæ lunationis. Inſpecta igitur ſeptima linea in annali, quæ litera u binos dies complectente clauditur, & notata litera vel ſpatio, quod inſtat, redi ad ſequentem paginulam, & decennoualis cycli qui ſit præuiſo, circumſpice numerum eidem literæ præfixum, qui profectò ætatem lunæ cuiuſque oſtendet: per totum anni vertentis ſpatium per lineæ decennoualis cycli proceſſum.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	.m c.	.A m.	A l.	.t u	s. t	.r b.	[illegible]	p f	.o e.	.c
2	.n d.	[illegible]	[illegible] m.	.k A.	r. [illegible]	.s [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] f.	[illegible]
3	o e.	[illegible]	c n.	[illegible]	[illegible] l	.t [illegible]	[illegible]	r k	[illegible] g.	[illegible]
4	.p f.	[illegible] p	[illegible]	[illegible]	[illegible] m	A [illegible]	[illegible]	[illegible] i	[illegible] h.	[illegible]
5	.q g.	c [illegible]	e [illegible]	[illegible] d.	b n	b [illegible]	.L A.	t. [illegible]	s i.	[illegible]
6	r h.	.f r	f [illegible]	[illegible] e.	[illegible] o	c [illegible]	.t b.	[illegible] l	.t k.	[illegible]
7	.s i.	.g s	[illegible]	[illegible]	d p	d [illegible]	[illegible] c.	[illegible]	A [illegible]	[illegible]
8	.t k.	.h t	[illegible]	[illegible]	c [illegible]	e [illegible]	.n d.	[illegible]	l [illegible]	[illegible]
9	A l.	.i u	i [illegible]	r [illegible]	f r	f [illegible]	.o e.	[illegible]	[illegible] n.	[illegible]
10	b m.	.k A.	k [illegible]	.s [illegible]	[illegible] s	g r.	.p f.	[illegible] p	d o.	[illegible]
11	c n.	.l b.	[illegible] A	.t [illegible]	[illegible]	h s.	.q g.	[illegible]	c p.	n
12	d o.	.m [illegible]	m [illegible]	A [illegible]	.l u	i t.	.r h.	f r	f q.	o
13	e p.	.n d.	n .c	b [illegible]	.k A.	k [illegible]	.s i.	[illegible]	g r.	p
14	f q.	.o e.	o .d	c n.	[illegible] b.	l A	.t k.	[illegible] t	h s.	q
15	g r.	p f.	p .e	d o.	.m c.	m b	A l.	i u	i t.	.r
16	h s.	.q g.	q .f	e p.	.n d.	n c	b m.	[illegible] A	k u.	.s
17	i t.	.r h.	r .g	f q.	.o e.	o d	c n.	.l b	l .A	.t
18	k u.	.s i.	[illegible]	g r.	.p f.	p e	d o.	.m c.	m .b	A
19	l .A	.t k.	t .i	h s.	q g.	q f	e p.	.n d.	n .c	b
20	m .b	A l	u [illegible]	i t.	.r h.	r g	f q.	.o e.	o .d	c
21	n .c	b m.	A .l	k [illegible]	s i.	s h	g r.	.p f.	p .e	d
22	o .d	c n.	[illegible] .m	l .A	.t k.	t i	h s.	q. g.	q .f	e
23	p .e	d o.	[illegible] .n	m b	A l.	u k	i t.	.r h.	r .g	f
24	q .f	e p.	d. [illegible]	n .c	b m.	A l	k u.	.s i.	s .h	g
25	r .g	f q.	e [illegible]	o d	c [illegible]	b. [illegible]	l .A	t. k.	t .i	h
26	s .h	g r.	f. .q	p .e	d o.	c. n	m b	A l.	u k	i
27	t .i	h s.	g. .r	q .f	e p.	d. o	n .c	b m.	A. .l	k
28	u .k	i t.	h. s	r [illegible]	f q.	e. [illegible]	o .d	c n.	b. .m	l
29	A. .l	k u.	i. .t	s [illegible]	g r.	f. q	p .e	d o.	c. .n	m
30	b.	l	k.	t	h	g.	q	e	d.	n

• 1 2 3

HAnc autem figuram ad haſce patentes pagi[illegible] ex[illegible]nſas, ſuperior exponit ſententia. Sequentem verò, talis manifeſtat ratio. A ſiniſtra l[illegible]entis ad dexteram, ordinantur ex tranſuerſo in duabus lineis te[illegible]tia alphabeta illis ſim[illegible]lima, quæ per Lunę circuitus abſque vllo ſpac[illegible]o qu[illegible]nquagintanouem d[illegible]es compl[illegible]ectuntur, vt ſuprà oſtendimus. Vnde & ea[illegible]dem in annali habet literas, ſecunda ſcilicet retrò lineæ tantùm differens, quod anni decennouali[illegible] cycli ſunt ad ſiniſtram leg[illegible]ntis [illegible]c diſpoſiti. Lunæ autem ætatem demonſtrans, numerus eſt in figuræ fronti[illegible] præfixus. Quapropter in annali reperta cuiuslibet diei litera abſque puncto, vel etiam quam punctu[illegible] ante vel retrò d[illegible]terminat: redi ad hanc figurã & inuento cycli decennouenalis an[illegible]o percurre geminas ex tranſuerſo line[illegible] terna alphabeta continentes, & vbi ſimilem literam inueneris, rurſum retrò d[illegible]ct[illegible] ætatem Lunæ notabis. Ante [illegible]pſam figuram in margine, cern[illegible]s ſeptem emboli[illegible]rum annorum Lunationes emboliſmares, per quas quo calendario debeat inchoari. Poſt hanc quæ ſequitur figura in oſtendit, in quo ſigno ſit Luna. Siquide[illegible] totam annalis ſeriem ita alphabetis diſtinximu[illegible], quæ in o ſiniuntur, vt prim[illegible]us & ſecundus ordo vigintiſeptem d[illegible]es: & te[illegible]tius autem vno ampl[illegible]us complectatur: & literas non ſingulis diebu[illegible], ſed alternis oppoſuimus. Q[illegible]ia propter hæc regularis pagina, iuxta numerum dierum, quibus luna z[illegible]diacum peruolat, vi[illegible]ntiſeptem lineas habet in longi[illegible]ine, nominibus ſig[illegible]rum an[illegible]è, nominibus vero menſium retrò annotatis, nouemdecim quoque lineas in latitud[illegible]ne, quæ decennoual[illegible]um cyclum ſuprà notandum demonſtrant.

Quũ igitur in quo ſigno ſit Luna qu[illegible]ris, in annali retrò te[illegible]tia linea, notabis quę diei litera pręposita ſit: qu[illegible]m nota[illegible]o anno cycli decennoualis hic inueſtigabis, & antè ac retrò incipiens, quod ſignum ſignoq[illegible]e debitum menſem e regione inuenies.

10	11		12		13		14		15		16		17		18		19		
o	[illegible]	n	l	[illegible]	[illegible]	l	t	[illegible]	.h	t	r	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	q	o.	[illegible]	30
p	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	m	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	.r	[illegible]	[illegible]	r	[illegible]	[illegible]	1
q	e	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	m.	[illegible]	A	t	[illegible]	.s	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2
r	f	[illegible]	[illegible]	[illegible]	.c	[illegible]	[illegible]	n.	[illegible]	b.	[illegible]	[illegible]	.t	[illegible]	[illegible]	t	r	[illegible]	3
s	[illegible]	r.	p	i.	.d	[illegible]	[illegible]	o.	.m	[illegible]	[illegible]	[illegible]	A	[illegible]	i	u	s	[illegible]	4
t	h	[illegible]	q	[illegible]	.e	[illegible]	[illegible]	p.	.n	d.	[illegible]	n	b	[illegible]	k	[illegible]	t	k	5
u	[illegible]	t.	r	[illegible]	.f	[illegible]	[illegible]	q.	o	e.	[illegible]	[illegible]	c	n.	[illegible]	b	u.	[illegible]	6
A.	k	u.	s	l.	.g	[illegible]	[illegible]	r.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	d	[illegible]	[illegible]	c	.A	m	7
b.	l	.A	[illegible]	[illegible]	[illegible]	t	[illegible]	s.	[illegible]	g.	.f	l	e	p.	n	d	b	n	8
c.	m	.b	A	l	[illegible]	[illegible]	i	t.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	f	q.	o	e	c	o	9
d.	n	[illegible]	b	m.	[illegible]	A	[illegible]	u	s	i.	[illegible]	[illegible]	g	r.	p	f	d	p	10
e.	o	.d	c	n	[illegible]	b.	l	.A	[illegible]	k.	[illegible]	[illegible]	h	s.	q	g	e	q	11
f.	p	.e	d	o.	[illegible]	c.	[illegible]	.b	A	l.	.i	[illegible]	i	t.	r	h	f	r	12
g.	q	.f	e	p	[illegible]	d.	[illegible]	c	b	m.	.k	A	k	u.	s	i	g	s	13
h.	r	.g	f	q	.o	e.	[illegible]	.d	[illegible]	n.	.l	[illegible]	l	.A	t	k	h	t	14
i.	s	[illegible]	g	r.	.p	[illegible]	[illegible]	[illegible]	d	o.	[illegible]	[illegible]	m	[illegible]	A	l	i	u	15
k.	t	[illegible]	h	s.	[illegible]	g.	q	.f	e	[illegible]	.n	[illegible]	n	[illegible]	b	m	[illegible]	.A	16
l.	u	.k	i	t.	.r	[illegible]	r	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	e	o	d	c	n	l	b	17
m.	A.	.l	k	u.	[illegible]	[illegible]	s	.h	g	r.	.p	[illegible]	p	e	d	o	m	c	18
n.	b.	.m	l	.A	.t	k.	t	.i	[illegible]	s.	.q	[illegible]	q	f	e	p	n	d	19
o.	c.	.n	m	.b	A	l.	u	.k	i	t.	.r	[illegible]	r	g	f	q	o	e	20
p.	d.	.o	n	.c	b	m.	A.	.l	k	[illegible]	.s	[illegible]	s	[illegible]	g	r	p	f	21
q.	e.	.p	o	.d	c	n.	b.	.m	l	.A	.t	[illegible]	t	i	h	s	q	g	22
r.	f.	.q	p	.e	d	o.	c.	[illegible]	[illegible]	.b	A	[illegible]	u	k	i	t	r	[illegible]	23
s.	g.	.r	q	.f	e	p.	d.	.o	n	.c	b	n	A.	l	k	u.	s	i	24
t.	h.	.s	r	.g	f	q.	e.	.p	o	.d	c	[illegible]	b.	m	l	.A	.t	[illegible]	25
u.	i.	.t	s	.h	g	r.	f.	.q	p	.e	d	[illegible]	c.	n	m	b	A	l	26
.A	k.	A	t	.i	h	s.	g	[illegible]	q	.f	e	p	d.	[illegible]	n	c	b	[illegible]	27
.b	l.	b	u	.k	i	t.	h.	.s	r	.g	f	q	e.	p	o	d	c	n	28
.c	n.		A.		k		i.		s		g		f.		p		d		29

4 5 6 7

Numeri inferiores ſeptem, denotant

1.

Primum Emboliſmum, quarto nonarum Decembris.

2.

Secundum Emboliſmum, quarto nonarum Septembris.

3.

Ogdoas Tertium Emboliſmum, ſecundo nonarum Martij.

4.

Quartum Emboliſmum, ſecundo nonarum Decembris.

5.

Quintum Emboliſmum, quarto nonarum Nouembris.

6.

Sextum Emboliſmum, quarto nonarum Auguſti.

7.

Hendecas Septimum Emboliſmum, tertio nonarum Martij.

AEtas Lunæ à Kalendis Ianuarijs inuenienda.

Epactæ.

28	17	6	25	14	3	22	11	30	19	8	27	16	5	24	13	2	21	10	29	18	7	26	15	4	23	12	1	20	9
20	9	27	17	6	25	14	3	22	11	30	19	8	27	16	5	24	13	2	21	10	29	18	7	26	15	4	23	12	1

Argumentum quota ſit Luna.

k	i	h	g	f	e	d	c	b	a		1
k	i	h	g	f	e	d	c	b	a		2
k	i	h	g	f	e	d	c	b	a		3
k	i	h	g	f	e	d	c	b	a	k	4
i	h	g	f	e	d	c	b	a	k		5
i	h	g	f	e	d	c	b	a	k		6
h	g	f	e	d	c	b	a	k	i		7
h	g	f	e	d	c	b	a	k	i		8
h	g	f	e	d	c	b	a	k	i		9
g	f	e	d	c	b	a	k	i	h		10
g	f	e	d	c	b	a	k	i	h		11
g	f	e	d	c	b	a	k	i	h		12
f	e	d	c	b	a	k	i	h	g		13
f	e	d	c	b	a	k	i	h	g		14
f	e	d	c	b	a	k	i	h	g		15
e	d	c	b	a	k	i	h	g	f		16
e	d	c	b	a	k	i	h	g	f		17
e	d	c	b	a	k	i	h	g	f		18
d	c	b	a	k	i	h	g	f	e		19
d	c	b	a	k	i	h	g	f	e		20
d	c	b	a	k	i	h	g	f	e		21
c	b	a	k	i	h	g	f	e	d		22
c	b	a	k	i	h	g	f	e	d		23
c	b	a	k	i	h	g	f	e	d		24
b	a	k	i	h	g	f	e	d	c		25
b	a	k	i	h	g	f	e	d	c		26
b	a	k	i	h	g	f	e	d	c		27
a	k	i	h	g	f	e	d	c	b		28
a	k	i	h	g	f	e	d	c	b		29
a	k	i	h	g	f	e	d	c	b		30

Epactæ.

21	10	29	18	7	26	15	4	23	12	1	20	9	28	17	6	25	14	3	22	11	30	19	8	27	16	5	24	13	2
30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Dinumeratio trigenaria æqualis quadraturæ.

Hic igitur numerus à capite propter linearum numerum ponitur. A dextris & à ſiniſtris epactæ notantur, à quibus præſentis anni hinc vel inde ſit intregreſſus vſque ad literam a, in qua ætatem Lunæ calendis Ianuarij cuiuſuis anni computabis: dehinc per eandem lineam deſcendens. Vel ſi non fuerit inuenta à capite eiuſdem lineæ deſcendendo, præſentis diei Lunam inuenies, quam prius in Martyrologio paucis connumeraſti.

INCIPIT ORDO SOLARIS CVM ANNI literis, à ſancto Hieronymo ſuperpoſitis:

Ad explorandam per ſeptimanæ dies, Lunæ ætatem, quotidie per nouemdecim annos.

Diſtichon.

Me legat, Annales qui vult cognoſcere cauſas,
Tempora qui varia, & qui ſimul aſtra poli.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	16	17	18	19	
9	A		c		c		g		b				d		h		c		8
10		e		i		d		b		f	A	a		e		e		a	9
11	b		f		d		h		c				e		i		d		10
12		f		a		e		c		g		b		f		d		b	11
13	c		g		e		i		d		b		f		a		c		21
14		g		b		f		d		h		c		g		e		c•	13
15	d		h		f		a		e		c		g		b		f		14
16		h		c		g		e		i		d		h		f		d	15
17	e		i		g		b		f		d		h		c		g		16
18		i		d		h		f		a		e		i		g		e	17
19	f		k		h		c		g		e		i		•d		h		18
20		a		c		i		g		b		f		k		h		f	19
21	g		l		i		d		h		f		a		e		i		20
22		b		f		k		h		c		g		l		i		g	21
23	h		m		a		e		i		g		b		f		k		22
24		c		g		l		i		d		h		m		a		h	23
25	i		n		b		f		k		h		c		g		l		24
26		d		h		m		a		e		i		n		b		i	25
27	k		o		c		g		l		i		d		h		m		26
28		e		i		n		b		f		k		o		c		a	27
29	l		p		d		h		m		a		e		i		n		28
30		f		k		o		c		g		l		p		d		b	29
1	m		q		e		i		n		b		f		k		o		1
2		g		l		p		d		h		m		q		e		c	2
3	n		r		f		k		o		c		g		l		p		3
4		h		m		q		e		i		n		r		f		d	4
5	o		s		g		l		p		d		h		m		q		5
6		i		n		r		f		k		o		s		g		e	6
7	p		t		h		m		q		e		i		n		r		7
8		k		o		s		g		l		p		t		h		f	8

Decennoualis dinumeratio in latitudine, ſed trigenalis in longitudine.

	Hyems.	Ver.			Æſtas.				Autumnus.		Hyems.	
Dies menſium.	Kalendæ Ianuar.	Kalendæ Februar.	Kalendæ Martij.	Kalendæ April.	Kalendæ Maij.	Kalendæ Iunij.	Kalendæ Iulij.	Kalendæ Auguſt.	Kalendæ Septemb.	Kalendæ Octob.	Kalendæ Nouemb.	Kalendæ Decemb.
					b			c				
1		b		b	5. non		c	4. non.	d	d		
2	b	3. non.	b	3. non.		c	5. non.		3 non.	5. non.	e	e
3	2. non.		4. non		c	[illegible]. non.		d			5. non.	2. non.
4		c		c	3. non.		d	nonæ	e	e		
5	c	[illegible] idus	c	9. idus		d	2. non.		8. idus	2. non.	e	f
6	7. idus		nonæ		d	7. idus		c			2. non.	7. idus
7		d		d	8. idus		e	6. idus	f	f		
8	d	5. idus	d	5. idus			7. idus		5. idus	7. idus	f	g
9	4. idus		6. idus		e	4. cal.		f			7. idus	4. idus
10		e		e	5. idus		f	3. idus	g	g		
11	e	2. idus	e	2. idus		f	4. idus		2. idus	4. idus	g	h
12	idus		3. idus		f	idus		g			4. idus	idus
13		f		f	2. idus		g	19. cal.	h	h		
14	f	15. cal.	f	17. cal.		g	idus		17. cal.	idus	h	i
15	17. cal.		17. cal.		g	1[illegible]. cal.		h			idus	17. cal.
16		g		g	16. cal.		h	16. cal.	i	i		
17	g	12. cal.	g	14. cal.		a	15. cal.		14. cal.	15. cal.	i	k
18	14. cal.		14. cal.		h	13. cal.		i			15. cal.	14. cal.
19		h		h	13. cal.		i	13. cal.	k	k		a
20	h	9. cal.	h	11. cal.		i	12. cal.		11. cal.	12. cal.	k	12 cal.
21	11. cal.		11. cal.		i	10. cal.		k		a	12. cal.	
22		i		i	10. cal.		k	10. cal.	a	10.		b
23	i	6. cal.	i	8. cal.		k	9. cal.	a	8. cal.		a	9. cal.
24	8. cal.		8. cal.		k	7. cal.		8. cal.		b	10.	
25		k		k	7. cal.	a	a		b	7. cal.		c
26	k	3. cal.	k	5. cal.		5. cal.	6. cal.	b	5. cal.		b	6. cal.
27	5. cal.		5. cal.	a	a			5. cal.		c	7. cal.	
28				3. cal.	4. cal.	b	b		c	4. cal.		d
29	a		a			2. cal.	3. cal.	c	2. cal.			3. cal.
30	2. cal.		4. cal.					2. cal.				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Duodecim menſes anni,

Series numerorum pro Aureo numero,
qui ſunt tantùm nouemdecim,
videlicet.

1 9 17 6 14 3 11 19 8 16
5 13 2 10 18 7
15 4 12.

Collectanea Embolismorum figura, secundum vsum.

		1	c	[illegible]		
	3[illegible]	1	c	2	11	
		1	c	3	22	1. Primus embolismus accenditur quarto nonarum Decembris, extinguitur ſecundo kalendarum eiuſdem menſis.
		1	c	4	3	
Ogdoas,	30	1	c	5	14	
		1	c	6	25	2. Secundus emboliſmus accenditur quarto nonarum Septembris, extinguitur tertio kalendarum Octobris. Luna Octobris ſequenti die incipit.
		1	c	7	6	
	22	1	c	8	17	3. Tertius emboliſmus ſecundo nonarum Martij accenditur, extinguitur ſecundo nonarum Aprilis. Iſte etiam in kalendis Maij epactas impugnat.
		9	c	9	28	
	20	1	c	10	9	
		†				
		1	c	11	20	4. Quartus emboliſmus ſecundo nonarum Decembris accenditur, extinguitur quarto nonarum Ianuarij. Iſte in Kalendis Martij epactas impugnat, ſi biſſextus non fuerit.
		1	c	12	1	
	30	1	c	13	12	
Endecas,		1	c	14	23	5. Quintus emboliſmus quarto nonarum Nouembris accenditur, extinguitur Kalendis Decembris. Luna Decembris ſequenti die incipit.
	30	1	c	15	4	
		1	c	16	15	
		1	c	17	26	6. Sextus emboliſmus quarto nonarum Augusti, accenditur ſecundo Kalendarum Septembris.
		1	c	18	7	
	2[illegible]	2	c	19	18	7. Septimus emboliſmus quarto nonarum Martij accenditur, extinguitur tertio nonarum Aprilis. Iſte in Kalendis Maij epactas impugnat. Hoc quoque anno, ſaltus Lunæ epactas in Kalendis Augusti impugnat.

Hæ viginti literæ alphabeti, poſſint in eodem loco geminari vſque ad ſextum kalendarum Auguſti, quemadmodum ſequens pagina habet, hinc tamen coniungenda.

	1	2	3	4	5	6	7	Dies anni,
a	a kal. Ian	4	4	7	9	12	14	13
b	4 nonæ	3	u 3	6	t 8	11	s 13	26
c	3	2	2	k 5	7	i 10	12	39
d	b 2	kal Febr.	a kal Mart.	4	6	9	11	52
e	nonæ	4 nonæ	6 nonæ	3	u 5	8	t 10	65
f	8 idus	m 3	5	l 2	4	k 7	9	78
g	c 7	2	b 4	kal. Apr.	a 3	6	8	91
a	6	nonæ	3	4 nonæ	2	5	u 7	104
b	5	n 8 idus	2	m 3	kal. Maij	l 4	6	117
c	d 4	7	c nonæ	2	b 6 nonæ	3	a 5	130
d	3	6	8 idus	nonæ	5	2	4	143
e	2	o 5	7	n 8 idus	4	m kal Iun.	3	156
f	e idus	4	d 6	7	c 3	4 idus	b 2	169
g	19 Kal.	3	5	6	2	3	kal. Iulij	182
a	18	p 2	4	o 5	nonæ	n 2	6	195
b	f 17	idus	e 3	4	d 8 idus	nonæ	c 5	208
c	16	16 Kal.	2	3	7	8 idus	4	221
d	15	q 15	idus	p 2	6	o 7	3	234
e	g 14	14	f 17 Kal.	idus	e 5	6	d 2	247
f	13	13	16	18 kal.	4	5	nonæ	260
g	12	r 12	15	q 17	3	p 4	8 idus	273
a	h 11	11	g 14	16	f 2	3	c 7	286
b	10	10	13	15	idus	2	6	299
c	9	s 9	12	r 14	17 kal.	q idus	5	312
d	i 8	8	h 11	13	g 16	18 Kal.	f 4	325
e	7	7	10	12	15	17	3	338
f	6	t 6	9	s 11	14	r 16	2	351
	k 5	5	i 8	10	h 13	15	g idus	364

9	12	15	18	21	24	27	30	3	6
a	b	c	d	e	f	g	h	i	k
9	12	15	18	21	24	27	1	4	7
l	m	n	o	p	q	r	s	t	u

Reſiduum proximæ præcedentis paginæ.

Literæ feriarum,			8				9				10				11				12				13		Dies anni,
a			17				19	kal.			4				8	idus				nonæ			3		13
b			16		r	G	18				3		q	F	7				8	idus	p	E	2		26
c	h		15				16		g	R	2				6		f	F	7					nonæ	39
d			14				16					idus			5				6				8	idus	52
e			13		s	H	15				19	kal.	r	G	4				5		q	Q	7		65
f	i		12				14		h	S	18				3		g	G	4				6		78
g			11				13				17				2				3				5		91
a			10		t	I	12				16		s	H		idus			2		r	R	4		104
b	k		9				11		i	T	15				17		h	H		idus			3		117
c			8				10				14				16				18	kal.			2		130
d			7		u	K	9				13		t	I	15				17		s	S		idus	143
e	l	A	6				8		k	V	12				14		i	I	16				19	kal.	156
f			5		a	L	7				11				13				15				18		169
g			4				6				10		u	K	12				14		t	T	17		182
a	m	B	3				5		l	A	9				11		k	K	13				16		195
b			2		b	M	4				8		a	A	10				12				15		208
c			kal.	Aug.			3				7				9				11		u	V	14		321
d	n	C	4	nonæ			2		m	B	6				8		l	A	10				13		234
e			3		c	N	Kal.	Sept.			5		b	B	7				9		a	A	12		247
f			2				4	nonæ			4				6				8				11		260
g	o	D		nonæ			3		n	C	3				5		m	B	7				10		273
a			8	idus	d	O	2				2		c	C	4				6		b	B	9		286
b			7					nonæ			Kal.	Oct.			3				5				8		299
c	p	E	6				8	idus	o	D	6				2		n	C	4				7		312
d			5		e	P	7				5		d	D	Kal.	Nou.			3		c	C	6		325
e			4				6				4				4				2				5		338
f	q	F	3				5		p	E	3				3		o	D	kal.	Dec.			4		351
g			2		f	Q	4				2		e	E	2				4	nonæ	d	D	3		364

De aureo numero.

Si numerus, qui Aureus dicitur, hoc anno habetur ſex, annus proximè ſequens habebit ſeptem, & alius illi coniunctus habebit octo, hinc nouem, hinc decem, & ſic vſque ad nouemdecim. Deinde redeundum erit ad vnum, poſtea ad duo, deinde ad tria, item ad quatuor, poſtea ad quinque. Et ſic per circuitum ſemper, ab vno vſque ad nouemdecim.

Proximè præcedentis tabulæ ſeu figuræ expoſitio.

HVic annali ſunt præpoſitæ ſeptem dierum literæ, a b c d e f g, quartò repetitæ, ſignantes ſingulæ omnia kalendaria, vno ordine contra ſe poſita, vna eademque per totum annum occurrere feria. Itaque dum contra vnamquamque literam quatuordecim ſint kalendaria, manifeſtum eſt per totum annum quinquaginta duobus kalendarijs vnam præeſſe literam, & vna prouenire Feria.

Alphabetum verò a b c d e f g h i k, quod hîc pertingit ſaltem vſque ad decem, in ſuperiori expoſuimus figura.

Alterum, nempè a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u, cum duobus ſpacijs, pertingens vſque ad viginti, ſequenti tabulæ verſificè factæ aptatur: licèt hîc in duabus lineis inferius poſitis, eadem ratio ſit, qua in prima & duo decima linea tabulæ ſequentis. Hoc ipſum tamen digeſsimus in annali ſuperius. Quæ duo alphabeta eo ſunt communia, quod poſt huius u extremum, vno ſpacio, vtraque alphabeta parum inchoant.

Si qualis ſit Luna per ſingulos dies quæris, ſcito prius qualis ſit Epacta ipſius anni. Qua inuenta quære in hoc annali vel in ſuperiori, alphabetum quod duobus à ſe ſpacijs diſtat, pertingens vſque ad u literam, & illius diei, cuius Lunam ſcire vis, litera vel ſpacio reperto, in hiſce duabus lineis, eandem literam vel idem ſpacium inueſtigabis. Quod dum inueneris, ab eo loco ſecundum numerum Epactarum ipſius anni in antea ſupputabimus. Qui numerus vbi finietur, ibi profectò Lunæ ipſius diei ætas eſſe creditur: quoniam in hac figura, puncti pro numero habentur.

Siquidem primò ſcribuntur octo, deinde duo puncti, qui habentur pro decem & vndecim. Et rurſus ſcribuntur duodecim, & ſequuntur duo puncti, qui habentur pro tredecim & quatuordecim. Idem quoque intelligitur in omnibus alijs.

Hac figura benè & diligenter conſiderata, in prima & duodecima linea tabulæ verſificè factæ, nullo modo dubitabis, quomodo eadem ratio exiſtit.

Habent etiam hæ duæ lineæ hoc notabile, quia quæ Luna prima incipit in literis vel ſpacijs ſuperioris lineæ, vigeſimaoctaua finitur in inferiore: & econtrà, huius prima ſuperius finitur trigeſima, niſi tertio anno cycli decennouialis. Et vt de reliquis pateat, eo anno quo Epacta eſt vigeſimatertia in kalendis Auguſti, ſecundum ſpacium primo a a eſt. Quod ſpacium repertum in inferiori linea, ab eo vigeſimotertio loco Luna monſtratur ſeptima, quæ cœpta eſt (vt dictum eſt, in annali) ſecundo ſpacio poſt k literam prima.

Eadem omnia in verſibus inueſtiga, quibus meo ſtudio ſatisfeci: & ſagacitati non quorumlibet ſimplicium, ſed ſtudioſorum conſului: quippe minus eruditi, in alijs inuenient figuris, quicquid ego pro exercendis etiam gnauis, vtiliter hîc digeſsi.

Cyclus Solaris, ad viginti & octo annos,

Anni,	Septem biſſexti huius cycli,	Concurrentes,
1	Biſſextus 1	1
2		2
3		3
4		4
5	Biſſextus 2	6
6		7
7		1
8		2
9	Biſſextus 3	4
10		5
11		6
12		7
13	Biſſextus 4	2
14		3
15		4
16		5
17	Biſſextus 5	7
18		1
19		2
20		3
21	Biſſextus 6	5
22		6
23		7
24		1
25	Biſſextus 7	3
26		4
27		5
28		6

Cyclus Lunaris, ad inueniendum Lunam, tertio kalendarum Ianuarij,

Anni,	Decennouenalis,	Epactæ,	
1	Communis	Nullæ.	17
2	Communis	11	18
3	Emboliſmus	22	19
4	Communis	3	1
5	Communis	14	2
6	Emboliſmus	25	3
7	Communis	6	4
8	Emboliſmus	17	5
9	Communis	28	6
10	Communis	9	7
11	Emboliſmus	20	8
12	Communis	1	9
13	Communis	12	10
14	Emboliſmus	23	11
15	Communis	4	12
16	Communis	15	13
17	Emboliſmus	26	14
18	Communis	7	15
19	Emboliſmus	18	16

Anni pro decennoualibus — Anni Domini,

[illegible]	1	2	3	4	5	6	7	
[illegible]	s.	r.	[illegible]	.h	.a	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	l.	[illegible]	.a	[illegible]	g.	h.	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	s.	r.	m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	l.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
6	.c	.d	[illegible]	.b	[illegible]	[illegible]	.f	1159
7	l.	r.	q	p.	[illegible]	n	m.	1178
8	.m	l	[illegible]	.q	.p	[illegible]	n	1197
9	.e	[illegible]	[illegible]	.b	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1216
[illegible]	[illegible]	[illegible]	i.	[illegible]	o.	n.	[illegible]	1235
11	m	.d	.k	.i	.h	.g	.n	1254
12	s.	r.	q.	.b	.a	[illegible]	r.	[illegible]
13	l.	k.	[illegible]	h.	g.	[illegible]	c.	[illegible]
14	.c	.d	.k	.i	.h	.g	.f	[illegible]
15	[illegible]	r.	q.	p.	[illegible]	n.	r.	[illegible]
16	[illegible]	c.	b.	h.	g.	[illegible]	e.	1349
17	.c	.d	.c	.b	.a	[illegible]	.f	1368
18	l.	k.	q.	p.	o.	n.	m.	1387
19	.m	.d	.k	[illegible]	.p	.o	.n	1406

Dinumeratio annorum per quemlibet decennouennium.

Hæc autem dinumeratio decennoualis decennouies numerata, ſe extendit vſque ad trecentos quadraginta & duos annos.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1064	a.	r	a	t	e.	n	e	t	m.	e	s	s	e.	m	s	u	u.	s	o	1
	[illegible]	1	1	7	2	[illegible]	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	[illegible]	4	[illegible]	
1083	r	a.	t	e	n	e	t	m	e	s.	s	e	m	s.	u	u	s	o.	r	2
	6	1	[illegible]	[illegible]	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	
1102	a	t	e.	u	e	t	m	e	s	s	[illegible]	m	s	u	u.	s	o	r	o.	3
	2	3	[illegible]	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	5	7	1	2	3	
1121	t	e	n	e.	t	m	e	s.	s	e	m	s.	u	u	s	o.	r	o	t	4
	5	6	7	2	[illegible]	4	5	7	1	2	[illegible]	5	6	7	1	3	4	5	6	
1140	e.	n	e	t	m.	e	s	s	e.	m	s	u	u.	[illegible]	o	r	o.	t	e	5
	1	2	[illegible]	4	6	7	1	2	3	5	6	7	2	3	4	5	[illegible]	1	2	
1159	n	e.	t	n	e	s.	s	e	m	s.	u	u	s	o.	r	o	t	e.	p	6
	3	5	[illegible]	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	[illegible]	1	2	4	5	
1178	e	t	n	e	s	s	e.	m	s	u	s.	s	o	r	o.	t	e	p	e.	7
	6	7	[illegible]	3	4	5	7	2	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	
1197	t	m	e	[illegible]	s	e	[illegible]	s.	u	u	[illegible]	o.	[illegible]	o	t	e.	p	e	t	8
	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	
1216	m.	e	s	s	e.	m	s	u	u.	s	o	r	o.	t	e	p	e.	t	[illegible]	9
	[illegible]	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	5	7	1	2	4	5	6	
1235	e	s.	s	e	m	e.	u	u	s	o.	r	o	t	e.	p	e	t	t	e	10
	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	
1254	s	s	e.	[illegible]	s	[illegible]	u.	s	o	r	o.	t	e	p	e.	t	t	e	g.	11
	3	4	[illegible]	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	
1273	s	e	m	s.	u	u	s	o.	r	o	t	e.	p	e	[illegible]	t.	e	g	e	12
	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	
1292	e.	m	s	u	u.	s	o	r	o.	t	e	p	e.	t	t	e	g.	e	t	13
	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	
1311	m	s.	u	u	s	o.	r	o	t	e.	p	e	t	t.	e	g	e	t.	[illegible]	14
	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	
1330	s	u	u.	s	o	r	o.	t	e	p	e.	t	t.	e	g.	e	t	e	s.	15
	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	
1349	u	u	s	o.	r	o	t	e.	p	e	t	t.	e	g	e	t.	e	s	s	16
	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	
1368	u.	s	o	r	o.	t	e	p	e.	t	t	e	g.	e	t	e	s.	s	e	17
	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	4	5	7	1	2	3	5	6	7	
1387	s	o.	r	o	t	e.	p	e	t	t.	e	g	e	t.	e	s	s	e.	a	18
	2	3	[illegible]	5	6	1	2	3	4	6	7	1	2	4	5	6	7	2	3	
1406	o	r	o.	t	e	p	e.	t	t	e	g.	e	t	e	s.	s	e	a	r.	19
	4	5	7	1	2	3	5	6	7	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6	

Carmen inuerſiuum, ad negotium tabulæ.

Ara tenet meſſem ſuus oro tepet, teget eſſe
Non permutantur, quocunque tenore legantur.
Grammate præſenti ſignantur tempora Chriſti.

Hæc autem tabula reſpondet & concordat cum proxima præcedente pagina: ita quòd hæ duæ ſimul coniunctæ, faciunt ſaltem vnam integram tabulam.

Puncti hîc poſt quamlibet quaternitatem literarum, indicant biſſextiles annos.

Numerus [illegible]	Annus primus	1 Sine punctis	Antè	Retrò	Annus ſecundus	2 Sine punctis	Antè	Retrò	Annus tertius	3 Sine punctis	Antè	Retrò	Annus quartus	4 Sine punctis	Antè	Retrò
1	a	9	27	19	a	[illegible]	[illegible]	[illegible]	a	[illegible]	[illegible]	[illegible]	a	[illegible]	[illegible]	[illegible]
2	b	10	[illegible]	[illegible]	b	[illegible]	[illegible]	[illegible]	b	[illegible]	[illegible]	[illegible]	b	[illegible]	[illegible]	[illegible]
3	c	11	1	21	c	[illegible]	[illegible]	[illegible]	c	[illegible]	[illegible]	[illegible]	c	[illegible]	[illegible]	[illegible]
4	d	12	2	[illegible]	d	[illegible]	[illegible]	[illegible]	d	[illegible]	[illegible]	[illegible]	d	[illegible]	[illegible]	[illegible]
5	e	[illegible]	[illegible]	[illegible]	e	[illegible]	[illegible]	[illegible]	e	[illegible]	[illegible]	[illegible]	e	[illegible]	[illegible]	[illegible]
6	f	[illegible]	[illegible]	[illegible]	f	[illegible]	[illegible]	[illegible]	f	[illegible]	[illegible]	[illegible]	f	[illegible]	[illegible]	[illegible]
7	g	[illegible]	[illegible]	[illegible]	g	[illegible]	[illegible]	[illegible]	g	[illegible]	[illegible]	[illegible]	g	[illegible]	[illegible]	[illegible]
8	h	16	6	26	h	[illegible]	[illegible]	8	h	[illegible]	28	19	h	[illegible]	[illegible]	[illegible]
9	i	17	7	27	i	[illegible]	[illegible]	9	i	9	29	20	i	[illegible]	9	[illegible]
10	k	18	8	28	k	19	19	10	k	10	1	[illegible]	k	20	10	1
11	l	19	9	29	l	[illegible]	20	11	l	11	2	2[illegible]	l	21	11	2
12	m	20	10	1	m	1	21	12	m	12	[illegible]	[illegible]	m	[illegible]	[illegible]	3
13	n	21	11	2	n	2	22	13	n	13	4	24	n	[illegible]	[illegible]	4
14	o	22	12	3	o	3	23	14	o	14	5	25	o	24	14	5
15	p	23	13	4	p	4	24	15	p	15	6	26	p	25	15	6
16	q	24	14	5	q	5	25	16	q	16	7	27	q	26	16	7
17	r	25	15	6	r	6	26	17	r	17	8	28	r	27	17	8
18	s	26	16	7	s	7	27	18	s	18	9	29	s	28	18	9
19	t	27	17	8	t	8	28	19	t	19	10	30	t	29	19	10
20	u	28	18		u	9	29		u	20	11		u	30	20	11
														1	21	

	Annus quintus, 5	Sine punctis,	Antè,	Retrò,	Annus ſextus, 6	Sine punctis,	Antè,	Retrò,
1	a	23	13	4	a	4	24	14
2	b	24	14	5	b	5	25	15
3	c	25	15	6	c	6	26	16
4	d	26	16	7	d	7	27	17
5	e	27	17	8	e	8	28	18
6	f	28	18	9	f	9	29	19
7	g	29	19	10	g	10	30	20
8	h	30	20	11	h	11	1	21
9	i	1	21	12	i	12	2	22
10	k	2	22	13	k	13	3	23
11	l	3	23	14	l	14	4	24
12	m	4	24	15	m	15	5	25
13	n	5	25	16	n	16	6	26
14	o	6	26	17	o	17	7	27
15	p	7	27	18	p	18	8	28
16	q	8	28	19	q	19	9	29
17	r	9	29	20	r	20	10	1
18	s	10	1	21	s	21	11	2
19	t	11	2	22	t	22	12	3
20	u	12	3	23	u	23	13	

	Annus ſeptimus, 7	Sine punctis,	Antè,	Retrò,	Annus octauus, 8	Sine punctis,	Antè,	Retrò,
1	a	15	5	25	a	26	16	7
2	b	16	6	26	b	27	17	8
3	c	17	7	27	c	28	18	9
4	d	18	8	28	d	29	19	10
5	e	19	9	29	e	30	20	11
6	f	20	10	1	f	1	21	12
7	g	21	11	2	g	2	22	13
8	h	22	12	3	h	3	23	14
9	i	23	13	4	i	4	24	15
10	k	24	14	5	k	5	25	16
11	l	25	15	6	l	6	26	17
12	m	26	16	7	m	7	27	18
13	n	27	17	8	n	8	28	19
14	o	28	18	9	o	9	29	20
15	p	29	19	10	p	10	1	21
16	q	30	20	11	q	11	2	22
17	r	1	21	12	r	12	3	23
18	s	2	22	13	s	13	4	24
19	t	3	23	14	t	14	5	25
20	u	4	24		u	15	6	

Numerus vigennouennalis,	Annus Nonus,	Sine punctis,	Antè,	Retrò,	Annus decimus,	Sine punctis,	Antè,	Retrò,	Annus vndecimus,	Sine punctis,	Antè,	Retrò,	Annus duodecimus,	Sine punctis,	Antè,	Retrò,
1	a	7	27	17	a	18	8	28	a	29	19	10	a	10	30	20
2	b	8	28	18	b	19	9	29	b	30	20	11	b	11	1	21
3	c	9	29	19	c	20	10	1	c	1	21	12	c	12	2	22
4	d	10	30	20	d	21	11	2	d	2	22	13	d	13	3	23
5	e	11	1	21	e	22	12	3	e	3	23	14	e	14	4	24
6	f	12	2	22	f	23	13	4	f	4	24	15	f	15	5	25
7	g	13	3	23	g	24	14	5	g	5	25	16	g	16	6	26
8	h	14	4	24	h	25	15	6	h	6	26	17	h	17	7	27
9	i	15	5	25	i	26	16	7	i	7	27	18	i	18	8	28
10	k	16	6	26	k	27	17	8	k	8	28	19	k	19	9	29
11	l	17	7	27	l	28	18	9	l	9	29	20	l	20	10	1
12	m	18	8	28	m	29	19	10	m	10	1	21	m	21	11	2
13	n	19	9	29	n	30	20	11	n	11	2	22	n	22	12	3
14	o	20	10	1	o	1	21	12	o	12	3	23	o	23	13	4
15	p	21	11	2	p	2	22	13	p	13	4	24	p	24	14	5
16	q	22	12	3	q	3	23	14	q	14	5	25	q	25	15	6
17	r	23	13	4	r	4	24	15	r	15	6	26	r	26	16	7
18	s	24	14	5	s	5	25	16	s	16	7	27	s	27	17	8
19	t	25	15	6	t	6	26	17	t	17	8	28	t	28	18	9
20	u	26	16		u	7	27		u	18	9		u	29	19	
		9				10				11				12		

	Annus decimustertius,	Sine punctis,	Antè,	Retrò.	Annus decimus quartus.	Sine punctis.	Antè.	Retrò.	Annus decimusquintus,	Sine punctis.	Antè.	Retrò.	Annus decimusſextus.	Sine punctis.	Antè.	Retrò.
1	a	21	11	2	a	2	22	12	a	13	3	23	a	24	14	5
2	b	22	12	3	b	3	23	13	b	14	4	24	b	25	15	6
3	c	23	13	4	c	4	24	14	c	15	5	25	c	26	16	7
4	d	24	14	5	d	5	25	15	d	16	6	26	d	27	17	8
5	e	25	15	6	e	6	26	16	e	17	7	27	e	28	18	9
6	f	26	16	7	f	7	27	17	f	18	8	28	f	29	19	10
7	g	27	17	8	g	8	28	18	g	19	9	29	g	30	20	11
8	h	28	18	9	h	9	29	19	h	20	10	1	h	1	21	12
9	i	29	19	10	i	10	30	20	i	21	11	2	i	2	22	13
10	k	30	20	11	k	11	1	21	k	22	12	3	k	3	23	14
11	l	1	21	12	l	12	2	22	l	23	13	4	l	4	24	15
12	m	2	22	13	m	13	3	23	m	24	14	5	m	5	25	16
13	n	3	23	14	n	14	4	24	n	25	15	6	n	6	26	17
14	o	4	24	15	o	15	5	25	o	26	16	7	o	7	27	18
15	p	5	25	16	p	16	6	26	p	27	17	8	p	8	28	19
16	q	6	26	17	q	17	7	27	q	28	18	9	q	9	29	20
17	r	7	27	18	r	18	8	28	r	29	19	10	r	10	1	21
18	s	8	28	19	s	19	9	29	s	30	20	11	s	11	2	22
19	t	9	29	20	t	20	10	1	t	1	21	12	t	12	3	23
20	u	10	1		u	21	11		u	2	22		u	13	4	
		13				14				15				16		

Annus decimus ſeptimus.	Sine punctis.	Antè.	Retrò.
a	5	25	15
b	6	26	16
c	7	27	17
d	8	28	18
e	9	29	19
f	10	30	20
g	11	1	21
h	12	2	22
i	13	3	23
k	14	4	24
l	15	5	25
m	16	6	26
n	17	7	27
o	18	8	28
p	19	9	29
q	20	10	2
r	21	11	3
s	22	12	4
t	23	13	5
u	24	14	26

17

Annus decimuſoctauus.	Sine punctis.	Antè.	Retrò.
a	16	6	26
b	17	7	27
c	18	8	28
d	19	9	29
e	20	10	1
f	21	11	2
g	22	12	3
h	23	13	4
i	24	14	5
k	25	15	6
l	26	16	7
m	27	17	8
n	28	18	9
o	29	19	10
p	30	20	11
q	1	21	12
r	2	22	13
s	3	23	14
t	4	24	15
u	5	25	

18

Annus decimuſnonus.	Sine punctis.	Antè.	Retrò.
a	27	17	8
b	28	18	9
c	29	19	10
d	30	20	11
e	1	21	12
f	2	22	13
g	3	23	14
h	4	24	15
i	5	25	16
k	6	26	17
l	7	27	18
m	8	28	19
n	9	29	20
o	10	1	21
p	11	2	22
q	12	3	23
r	13	4	24
s	14	5	25
t	15	6	26
u	16	7	

19

Tertio ordine alphabe[illegible] d[illegible], quorum primum [illegible], ſecundum ante, tertium retro puncto ſignatur: quibus tota perſcribitur ſeries [illegible]lis, [illegible] ſingulis literis per totum annum vſque ad finem, vnam eandemq; Lunationis ætatem: niſi Emboliſmus interueniat, aut Biſſextus impediat. Quocirca in his paginis a ſine punctulo habet Lunam Ianuarij, per ſingulos nouemdecim annos: quam ætatem cuſtodit, vbicunq; inuenta fuerit. Quod intellige quoque de reliquis.

Expoſitio primæ Tabulæ.

P[illegible] in capite [illegible] a b c d e f [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Quadrageſimæ [illegible] [illegible].

[illegible] Quadrageſimæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Quadrageſi- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primæ.

[illegible] Epactis Romanorum [illegible] [illegible].

[illegible] per Epacta Romanorum. Quæ [illegible] [illegible] & ibi occurret initium Quadrageſimæ, & Dominica Paſchæ cum ſua [illegible].

Expoſitio ſecundæ Tabulæ.

PAgina quæ ſubſcribitur indicat initia Quadrageſimæ, Paſchæ, & Rogationum, ſingulis annis decennouenalis cycli. Cuius [illegible] concurrentes ſuo ordine præ[illegible], cum ſeptem [illegible] literis, quæ Dominicum diem ſignant, in marginibus vero à ſiniſtris legentis epactæ, à dextris anni decennoualis cycli annotantur.

Si ergo volueris in quolibet anno cycli decennoualis Quadrageſimæ, Paſchæ, Rogationum initia, quæ ſignant literæ q p r in ipſa pagina, ſcito quot ſint Concurrentes [illegible] anni, quotve Epactę, & per lineam Concurrentium a capite paginæ deorſum deſcendens, per lineam verò Epactarum in tranſuerſum à ſiniſtra in dexteram [illegible] orſum accedens, vbi orthogonum ſua fecerint conuenientia, ſine dubio inuenies ipſorum initiorum annotata calendaria.

Verbi gratia: Hoc anno fuit vnus Concurrens proximus ante Biſſextum, Epactæ vero vigintiquinque, ipſa initia, q [illegible] nonarum Martij, p decimooctauo Calendarum Maij, r decimotertio Calendarum Iunij.

Prima Tabula, de Ferijs.

Literæ hebdomaticæ,		A	B	C	Numerus decemnovennalis.
9	1	d 3 non.mart.luna 6 p 16 calend. maij,luna [illegible]	d 4 non.mart.luna [illegible] p 17 calend.maij,luna [illegible]	d 5 non.mart.luna 4 p 18 calend.maij,luna [illegible]	1
18	3	d 7 non.mart.luna [illegible] p 12 calend.april.luna [illegible]	d [illegible] non.mart.luna [illegible] p 17 calen.maij,luna [illegible]	d 5 non.mart.luna [illegible] p 18 calen.maij,luna [illegible]	2
30	4	d [illegible] non.mart.luna [illegible] p 15 calen.maij,luna 21	d [illegible] non.mart.luna [illegible] p 17 calen.maij,luna [illegible]	d 5 non.mart.luna 7 p 18 calen.maij,luna 19	3
11	6	d 4 calen.mart.luna [illegible] p 5 idus april.luna [illegible]	d 5 calen.mart.luna [illegible] p 6 idus april.luna [illegible]	d 5 non.mart.luna 9 p 18 calen.maij,luna 21	4
22	8	d 4 calen.mart.luna 6 p 5 idus april.luna 18	d 5 calen.mart.luna [illegible] p 6 idus april.luna [illegible]	d 6 calen.mart.luna 4 p 7 idus april.luna 16	5
3	9	d 4 calen.mart.luna 7 p 5 idus april.luna 19	d 5 calen.mart.luna 6 p 6 idus april.luna [illegible]	d 6 calen.mart.luna 5 p 7 idus april.luna 17	6
14	11	d 4 calen.mart.luna 9 p 5 idus april.luna 21	d 5 calen.mart.luna 8 p 6 idus april.luna 20	d 6 calen.mart.luna [illegible] p 7 idus april.luna [illegible]	7
25	12	d 11 calen.mart.luna 3 p 4 non.april.luna 15	d 5 calen.mart.luna 9 p 6 idus april.luna 21	d 6 calen.mart.luna 8 p 7 idus april.luna 20	8
6	14	d 11 calen.mart.luna 5 p 4 non.april.luna 17	d 12 calen.mart.luna 4 p calen.april.luna 16	d 13 calen.martij,luna 3 p 2 calen.april.luna 15	9
17	15	d 11 calen.mart.luna 6 p 4 non.april.luna 18	d 12 calen.mart luna 5 p calend april luna 17	d 13 calen.mart luna 4 p 2 calen. april.luna 16	10
28	17	d 11 calen.mart.luna 8 p 4 non.april. luna 20	d 12 calen.mart.luna 7 p calen.april. luna 19	d 13 calen.mart.luna 6 p 2 calen april.luna [illegible]	11
9	10	d 2 idus febru.luna 3 p 7 calen.april luna 15	d 12 calen mart.luna 9 p calen april luna 21	d 13 calen.mart.luna 8 p 2 calen.april.luna 20	12
20	20	d 2 idus febru.luna 4 p 7 calen.april.luna 16	d 3 idus febru.luna [illegible] p 8 calen april.luna [illegible]	d 12 calen.mart.luna 9 p 2 calen.april.luna 21	13
1	22	d 2 idus febru.luna 6 p 7 calen.april luna 18	d 3 idus febru.luna [illegible] p 8 calen.april.luna 17	d 4 idus febru.luna 4 p 9 calen.april.luna 16	14
12	23	d [illegible] idus febru. luna 7 p 7 calen.april.luna 19	d 3 idus febru luna 6 p 8 calen april.luna 18	d 4 idus febru.luna 5 p 9 calen.april.luna 17	15
23	25	d 4 idus mart.luna 7 p 9 calen.maij,luna 19	d 5 idus mart.luna 6 p 10 calen maij, luna 18	d 6 idus mart. luna [illegible] p 11 calen.maij,luna 17	16
4	26	d 4 idus mart.luna 8 p 9 calen.maij,luna 20	d 5 idus mart.luna 7 p 10 calen.maij, luna 19	d 6 idus mart.luna 6 p 11 calen maij,luna 18	17
15	28	d 3 non.mart.luna 3 p 16 calen maij,luna [illegible]	d 5 idus mart. luna 9 p 10 calen.maij, luna 21	d 6 idus mart.luna 8 p 11 calen.maij,luna 20	18
26	30	d 3 non.mart.luna 5 p 16 calen.maij,luna 17	d 4 non.mart.luna 4 p 17 calen.maij,luna 16	d [illegible] non.mart.luna 3 p 18 calen.maij,luna 15	19
		1	2	3	

Dies initij Quadrageſimæ, notantur per literam d.
Et Paſchata notantur per literam p.

Reſiduum huius primæ Tabulæ habes in proxima ſequenti pagina.

Reſiduum primæ Tabulæ de feriis.

D			E			F			G		
d	[illegible] luna	[illegible]	d	[illegible] luna	9	d	[illegible] mart. luna	8	d	[illegible]	[illegible]
p	idus april. luna	[illegible]	p	[illegible] calen. maij, luna	21	p	1[illegible] calen. april. luna	20	p	[illegible]	[illegible]
d	[illegible] mart. luna	[illegible]	d	calen. [illegible] luna	4	d	[illegible]	[illegible]	d	[illegible]	[illegible]
p	idus april. luna	[illegible]	p	2 idus april. luna	1[illegible]	p	[illegible] april. luna	[illegible]	p	[illegible] calen. maij, luna	21
d	6 non. mart. luna	[illegible]	d	calen. mart. luna	[illegible]	d	calen. mart. luna	[illegible]	d	3 calen. mart. luna	5
p	idus april. luna	[illegible]	p	2 idus april. luna	17	p	idus april. luna	16	p	4 [illegible] luna	[illegible]
d	[illegible] luna	[illegible]	d	[illegible] mart. luna	[illegible]	d	2 [illegible] luna	8	d	3 calen. mart. luna	9
p	idus april. luna	20	p	2 idus april. luna	19	p	3 idus april. luna	1[illegible]	p	3 idus april. luna	17
d	[illegible] luna	[illegible]	d	calen. mart. luna	[illegible]	d	2 calen. mart. luna	[illegible]	d	[illegible]	[illegible]
p	8 idus april. luna	1[illegible]	p	2 [illegible] luna	21	p	[illegible] april. luna	2[illegible]	p	4 [illegible] luna	19
d	[illegible] calen. mart. luna	[illegible]	d	8 calen. mart. luna	3	d	[illegible] calen. mart. luna	9	d	[illegible]	8
p	8 idus april. luna	1[illegible]	p	non. april. luna	15	p	idus april. luna	20	p	4 [illegible] april. luna	20
d	[illegible] calen. mart. luna	[illegible]	d	8 calen. mart. luna	[illegible]	d	9 calen. martij, luna	4	d	10 [illegible] mart. luna	3
p	[illegible] april. luna	1[illegible]	p	non. april. luna	17	p	2 non. april. luna	16	p	4 [illegible] april. luna	15
d	[illegible] mart. luna	7	d	8 calen. mart. luna	6	d	9 calen. mart. luna	5	d	10 calen. mart. luna	4
p	8 idus april. luna	1[illegible]	p	non. april. luna	1[illegible]	p	[illegible] non. april. luna	17	p	3 non. april. luna	16
d	[illegible] calen. mart. luna	[illegible]	d	8 calen. mart. luna	8	d	[illegible] calen. mart. luna	7	d	10 calen. mart. luna	6
p	[illegible] idus april. luna	[illegible]	p	non. april. luna	20	p	2 non. april. luna	19	p	3 non. april. luna	18
d	14 calen. mart. luna	3	d	8 calen. mart. luna	9	d	[illegible] calen. mart. luna	8	d	10 calen. mart. luna	7
p	[illegible] calen. april. luna	15	p	non. april. luna	21	p	2 non. april. luna	20	p	3 non. april. luna	19
d	14 calen. mart. luna	5	d	15 calen. mart. luna	4	d	16 calen. mart. luna	3	d	10 calen. mart. luna	9
p	4 calen. april. luna	17	p	4 calen. april. luna	16	p	5 calen. april. luna	15	p	3 non. april. luna	21
d	15 calen. mart. luna	7	d	15 calen. mart. luna	6	d	16 calen. mart. luna	5	d	idus febru. luna	4
p	4 calen. april. luna	1[illegible]	p	4 calen. april. luna	1[illegible]	p	5 calen. april. luna	17	p	6 calen. april. luna	16
d	14 calen. mart. luna	8	d	15 calen. mart. luna	7	d	16 calen. mart. luna	6	d	idus febru. luna	5
p	4 calen. april. luna	20	p	4 calen. april. luna	19	p	5 calen. april. luna	1[illegible]	p	6 calen. april. luna	17
d	5 idus mart. luna	3	d	15 calen. mart. luna	9	d	16 idus febru. luna	8	d	idus febru. luna	7
p	10 calen. april. luna	15	p	4 calen. april. luna	21	p	5 calen. april. luna	20	p	6 calen. april. luna	19
d	3 idus febru. luna	4	d	6 idus febru. luna	5	d	16 calen. mart. luna	9	d	idus febru. luna	8
p	10 calen. april. luna	16	p	11 calen. april. luna	15	p	5 calen. april. luna	21	p	6 calen. april. luna	20
d	7 idus mart. luna	4	d	8 idus mart. luna	3	d	2 idus mart. luna	9	d	3 idus mart. luna	8
p	12 calen. maij, luna	16	p	13 calen. maij, luna	15	p	7 calen. maij, luna	21	p	3 calen. maij, luna	20
d	7 idus mart. luna	5	d	8 idus mart. luna	4	d	non. mart. luna	3	d	3 idus mart. luna	9
p	12 calen. maij, luna	17	p	13 calen. maij, luna	16	p	14 calen. maij, luna	15	p	8 calen. maij, luna	21
d	7 idus mart. luna	7	d	8 idus mart. luna	6	d	non. martij, luna	5	d	2 non. mart. luna	4
p	12 calen. maij, luna	19	p	13 calen. maij, luna	18	p	14 calen. maij, luna	17	p	15 calen. maij, luna	16
d	7 idus mart. luna	9	d	8 idus mart. luna	8	d	non. mart. luna	7	d	2 non. mart. luna	6
p	12 calen. maij, luna	21	p	13 calen. maij. luna	20	p	14 calen. maij, luna	19	p	15 calen. maij, luna	18

4 5 6 7

Secunda Tabula, de Ferijs.

Literæ hebdomadicæ, Epactæ,

Decennouenalis numerus	Epactæ		1 F		2 E		3 D
		q	6 calend. martij	q	6 calend. martij	q	[illegible] calend. martij
1	[illegible]	p	7 iduum aprilis	p	8 iduum aprilis	p	2 iduum aprilis
		r	3 iduum maij	r	4 iduum maij	r	13 calend. maij
		q	13 calend. martij	q	14 calend. martij	q	15 calend. martij
2	11	p	2 calend. aprilis	p	3 calend. aprilis	p	4 calend. aprilis
		r	2 nonarum maij	r	3 nonarum maij	r	4 nonarum maij
		q	5 nonarum martij	q	7 iduum martij	q	8 iduum martij
3	22	p	18 calend. maij	p	12 calend. maij	p	13 calend. maij
		r	13 calend. iunij	r	7 calend. iunij	r	[illegible] calend. iunij
		q	6 calend. martij	q	7 calend. martij	q	8 calend. martij
4	3	p	7 iduum aprilis	p	8 iduum aprilis	p	nonæ aprilis
		r	3 iduum maij	r	4 iduum maij	r	5 iduum maij
		q	4 iduum febru.	q	5 iduum febru.	q	15 calend. martij
5	14	p	9 calend. aprilis	p	10 calend. april.	p	4 calend. aprilis
		r	3 calend. maij	r	4 calend. maij	r	4 nonarum maij
		q	5 calend. martij	q	6 nonarum martij	q	calend. martij
6	25	p	18 nonarum maij	p	idus aprilis	p	2 iduum aprilis
		r	14 calend iunij	r	15 calend. iunij	r	16 calend. iunij
		q	13 calend. martij	q	7 calend. martij	q	8 calend. martij
7	6	p	2 calend. aprilis	p	8 iduum aprilis	p	nonæ aprilis
		r	2 nonarum maij	r	4 iduum maij	r	5 iduum maij
		q	6 iduum martij	q	7 iduum martij	q	8 iduum martij
8	17	p	11 calend. maij	p	12 calend. maij	p	13 calend. maij
		r	7 calend. iunij	r	8 calend. iunij	r	9 calend. iunij
		q	5 nonarum martij	q	6 nonarum martij	q	calend. martij
9	28	p	18 calend. maij	p	idus aprilis	p	2 iduum aprilis
		r	13 calend. iunij	r	14 calend. iunij	r	15 calend. iunij
		q	13 calend. martij	q	14 calend. martij	q	15 calend. martij
10	9	p	2 calend. aprilis	p	3 calend. aprilis	p	4 calend. aprilis
		r	2 nonarum maij	r	3 nonarum maij	r	4 nonarum maij
		q	6 iduum martij	q	7 iduum martij	q	8 iduum martij
11	20	p	11 calend. maij	p	12 calend. maij	p	13 calend. iunij
		r	6 calend. iunij	r	7 calend. iunij	r	8 calend. iunij
		q	6 iduum martij	q	7 calend. martij	q	8 calend. martij
12	1	p	7 iduum aprilis	p	8 iduum aprilis	p	nonæ aprilis
		r	3 calend. maij	r	4 iduum maij	r	5 iduum maij
		q	13 calend. martij	q	14 calend. martij	q	15 calend. martij
13	12	p	2 nonarum aprilis	p	3 calend. aprilis	p	4 calend. aprilis
		r	2 nonarum maij	r	3 nonarum maij	r	4 nonarum maij
		q	5 calend. martij	q	6 nonarum martij	q	8 iduum martij
14	23	p	18 calend. maij	p	idus aprilis	p	13 calend. maij
		r	13 calend. iunij	r	14 calend. iunij	r	8 calend. iunij
		q	6 calend. martij	q	7 calend. martij	q	8 calend. martij
15	4	p	7 iduum aprilis	p	8 iduum aprilis	p	nonæ aprilis
		r	3 iduum maij	r	4 iduum maij	r	5 iduum maij
		q	4 iduum febru.	q	5 iduum febru.	q	6 iduum febru.
16	15	p	9 calend. aprilis	p	10 calend. aprilis	p	11 calend. aprilis
		r	3 calend. maij	r	4 calend. maij	r	5 calend. maij.
		q	5 nonarum martij	q	6 nonarum martij	q	calend. martij
17	26	p	18 calend. maij	p	idus aprilis	p	2 iduum aprilis
		r	13 calend. iunij	r	14 calend. iunij	r	15 calend. iunij
		q	13 calend. martij	q	14 calend. martij	q	8 calend. martij
18	7	p	2 calend. aprilis	p	3 calend. aprilis	p	nonæ aprilis
		r	2 nonarum maij	r	3 nonarum maij	r	5 iduum maij
		q	6 iduum martij	q	7 iduum martij	q	8 iduum martij
19	18	p	11 calend. maij	p	12 calend. maij	p	13 calend. maij
		r	6 calend. iunij	r	7 calend. iunij	r	8 calend. iunij

Reſiduum ſecundæ Tabulæ, de Ferijs.

4 C	5 B	6 A	7 G	Anni
q 2 calend. martij	q 3 calend. martij	q 14 calend. martij	q 5 calend. martij	1
p 3 iduum aprilis	p 4 iduum aprilis	p 5 iduum aprilis	q 6 [illegible] aprilis	
r 16 calend. iunij	r 17 calend. iunij	r idus maij	r 2 [illegible] maij	
q 16 calend. martij	q idus febru.	q 1 iduum febru.	q 12 calend. martij	2
p 5 calend. aprilis	p 6 calend. aprilis	p 7 calend. aprilis	p calend. aprilis	
r 5 nonarum maij	r 6 nonarum maij	r calend. maij	r nonæ maij	
q nonæ martij	q 2 nonarum martij	q 3 nonarum martij	q 4 nonarum martij	3
p 14 calend. maij	p 15 calend. maij	p 16 calend. maij	p 17 calend. maij	
r 9 calend. iunij	r 10 calend. iunij	r 11 calend. iunij	r 12 calend. iunij	
q 9 calend. martij	q 10 calend. martij	q 4 calend. martij	q 5 calend. martij	4
p 2 calend. aprilis	p 3 nonarum aprilis	p 7 iduum aprilis	p 6 iduum aprilis	
r 6 iduum maij	r 7 iduum maij	r idus maij	r 2 iduum maij	
q 16 calend. martij	q 4 idus febru.	q 2 iduum febru.	q 3 iduum febru.	5
p 5 calend. aprilis	p 6 calend. aprilis	p 7 calend. aprilis	p 8 calend. aprilis	
r 5 nonarum maij	r 6 nonarum maij	r calend. maij	r 2 calend. maij	
q 2 calend. martij	q 2 nonarum martij	q 3 nonarum martij	q 4 nonarum martij	6
p 3 iduum aprilis	p 15 calend. maij	p 16 calend. maij	p 17 calend. maij	
r 17 calend. iunij	r 11 calend. iunij	r 12 calend. iunij	r 13 calend. iunij	
q 9 calend. martij	q 10 calend. martij	q 11 calend. martij	q 12 calend. martij	7
p 2 nonarum aprilis	p 3 nonarum aprilis	p 4 nonarum aprilis	p calend. aprilis	
r 6 iduum maij	r 7 iduum maij	r 8 iduum maij	r nonæ maij	
q 2 iduum martij	q 3 iduum martij	q 4 iduum martij	q 5 iduum martij	8
p 7 calend. maij	p 8 calend. maij	p 9 calend. maij	p 10 calend. maij	
r 3 calend. iunij	r 4 calend. iunij	r 5 calend. iunij	r 6 calend. iunij	
q 2 calend. martij	q 3 calend. martij	q 4 calend. martij	q 5 calend. martij	9
p 3 iduum aprilis	p 4 iduum aprilis	p 5 iduum aprilis	p 6 iduum aprilis	
r 16 calend. iunij	r 17 calend. iunij	r idus maij	r 2 iduum maij	
q 16 calend. martij	q 10 calend. martij	q 11 calend. martij	q 12 calend. martij	10
p 5 calend. aprilis	p 3 nonarum aprilis	p 4 nonarum aprilis	p calend. aprilis	
r 5 nonarum maij	r 6 nonarum maij	r 8 iduum maij	r nonæ maij	
q nonæ martij	q 2 nonarum martij	q 3 nonarum martij	q 5 iduum martij	11
p 14 calend. maij	p 15 calend. maij	p 16 calend. maij	p 10 calend. maij	
r 9 calend. iunij	r 10 calend. iunij	r 11 calend. iunij	r 5 calend. iunij	
q 2 calend. martij	q 3 calend. martij	q 4 calend. martij	q 5 calend. martij	12
p 6 iduum aprilis	p 4 iduum aprilis	p 5 iduum aprilis	p 6 iduum aprilis	
r 16 calend. iunij	r 17 calend. iunij	r idus maij	r 2 iduum maij	
q 16 calend. martij	q idus febru.	q 2 iduum febru.	q 3 iduum febru.	13
p 5 calend. aprilis	p 6 calend. april.	p 7 calend. aprilis	p 8 calend. aprilis	
r 5 nonarum maij	r 6 nonarum maij	r calend. maij	r 2 calend. maij	
q nonæ martij	q 2 nonarum martij	q 3 nonarum martij	q 4 nonarum martij	14
p 14 calend. maij	p 15 calend. maij	p 16 calend. maij	p 17 calend. maij	
r 9 calend. iunij	r 10 calend. iunij	r 11 calend. iunij	r 12 calend. iunij	
q 9 calend. martij	q 10 calend. martij	q 11 calend. martij	q 5 calend. martij	15
p 2 nonarum aprilis	p 3 nonarum aprilis	p 4 nonarum aprilis	p 6 iduum aprilis	
r 6 iduum maij	r 7 iduum maij	r 8 iduum maij	r 2 iduum maij	
q 16 calend. martij	q idus febru.	q 2 iduum febru.	q 3 iduum febru.	16
p 5 calend. aprilis	p 6 calend. aprilis	p 7 calend. aprilis	p 8 calend. aprilis	
r 5 nonarum maij	r 6 nonarum maij	r calend. maij.	r 2 calend. maij	
q 2 calend. martij	q 3 calend. martij	q 3 nonarum martij	q 4 nonarum martij	17
p 3 iduum aprilis	p 4 iduum aprilis	p 16 calend. maij	p 17 calend. maij	
r 16 calend. iunij	r 17 calend. iunij	r 11 calend. iunij	r 12 calend. iunij	
q 9 calend. martij	q 10 calend. martij	q 11 calend. martij	q 12 calend. martij	18
p 2 nonarum aprilis	p 3 nonarum aprilis	p 4 nonarum aprilis	p calend. aprilis	
r 6 iduum maij	r 7 iduum maij	r 8 iduum maij	r nonæ maij	
q nonę martij	q 3 iduum martij	q 4 iduum martij	q 5 iduum martij	19
p 14 calend. maij	p 8 calend. maij	p 9 calend. maij	p 10 calend. maij	
r 9 calend. iunij	r 3 calend. iunij	r 4 calend. iunij	r 5 calend. iunij	

Tabula prima.

Hæc figura demóſtrat, qua feria calendæ contingant ſingulorum menſiu per viginti octo annos cycli ſolaris.

Biſſextiles,	Concurrẽtes,	Ianuarius,	Februarius,	Martius,	Aprilis,	Maius,	Iunius,	Iulius,	Auguſtus,	September,	October,	Nouember,	December,	Anni 28.
		Duodecim menſes anni,												
	2	3	[illegible]	5	2	4	7	2	5	1	3	6	1	1
	2	4	7	7	3	5	1	3	6	2	4	7	2	2
	3	5	[illegible]	[illegible]	4	6	2	4	7	3	5	1	3	3
b	5	6	2	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5	4
	6	1	4	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6	5
	7	2	5	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7	6
	1	3	6	6	2	4	7	2	5	1	3	6	1	7
b	3	4	7	1	4	6	2	4	7	3	5	1	3	8
	4	6	2	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4	9
	5	7	3	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5	10
	6	1	4	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6	11
b	1	2	5	[illegible]	2	4	7	2	5	1	3	6	1	12
	2	4	7	7	3	5	1	3	6	2	4	7	2	13
	3	5	1	[illegible]	4	6	2	4	7	3	5	1	3	14
	4	6	2	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4	15
b	6	7	3	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6	16
	7	2	[illegible]	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7	17
	1	3	6	6	2	4	7	2	5	1	3	6	1	18
	2	4	7	7	3	5	1	[illegible]	6	2	4	7	2	19
b	4	5	1	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4	20
	5	7	[illegible]	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5	21
	6	1	4	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6	22
	7	2	5	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7	23
b	2	3	6	7	3	5	1	3	6	2	4	7	2	24
	3	5	7	1	4	6	2	4	7	3	5	1	3	25
	4	6	2	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4	26
	5	7	3	3	6	1	4	5	2	5	7	3	5	27
b	7	1	4	5	1	3	6	1	4	7	1	5	7	28

Figura hæc, ad feriam cuiuſque diei inueniendam eſt facta. Conſtat verò vigintiocto lineis, ſecundum numerum annorum cycli ſolaris: per quem concurrentes ire, notiſsimum eſt.

Habet verò ſeptem tantum literas in alphabeto priores: quia totidem conſtat eſſe ferias.

Quum ergo feriam cuiuslibet diei in vniuerſo anno inuenire volueris, vide in annali, quoniam literam habeat ipſa dies annotatam retrò iuxta ſe, & redit ad hanc figuram, inuento cycli ſolaris anno, ex numero retrò ſcripto.

In ipſa linea, reperta diei litera, ſurſum reſpiciens, inuenies feriam quam quæris, adſcriptam.

Tabula ſecunda,

a g	b a	c b	d c	e d	f e	g f
f	g	a	b	c	d	e
e	f	g	a	b	c	d
d	e	f	g	a	b	c
c d	d c	e d	f g	g f	a g	b a
a	b	c	d	e	f	g
g	a	b	c	d	e	f
f	g	a	b	c	d	e
e d	f e	g f	a g	b a	c b	d c
c	d	e	f	g	a	b
d	c	d	e	f	g	a
a	b	c	d	e	f	g
g f	a g	b a	c b	d c	e d	f e
e	f	g	a	b	c	d
d	e	f	g	a	b	c
c	d	e	f	g	a	b
b a	c b	d c	e d	f e	g f	a g
g	a	b	c	d	e	f
f	g	a	b	c	d	e
e	f	g	a	b	c	d
d c	e d	f e	g f	a g	b a	c b
b	c	d	e	f	g	a
a	b	c	d	e	f	g
g	a	b	c	d	e	f
f e	g f	a g	b a	c b	d c	e d
d	e	f	g	a	b	c
c	d	e	f	g	a	b
b	c	d	e	f	g	a
Feria prima.	feria ſecunda.	feria tertia.	feria quarta.	feria quinta.	feria ſexta.	feria ſeptima.

Tabula tertia.

a	g	f	e	d	c	b
b	a	g	f	e	d	c
c	b	a	g	f	e	d
d	c	b	a	g	f	e
e	d	c	b	a	g	f
f	e	d	c	b	a	g
g	f	e	d	c	b	a
Dominica,	feria ſecunda,	feria tertia,	feria quarta,	feria quinta,	feria ſexta,	Sabbatum.

Laterculus hic, qui vocatur Septizodium, [illegible] per ſeptem annos [illegible] ſe [illegible] reſoluitur, habet [illegible] ſeptem cancellos, hoc eſt [illegible] & nouem literas includunt. Quæ vero ſunt in ſecundo ordine, ab a vſque ad g literam, in ſingulis [illegible] poſitæ, pertinent ad rationem biſſexti, & ad rationem feriarum, quæ per viginti & octo annos reuoluuntur. Quæ [illegible] ſextilibus tantum annis eſt neceſſaria, à calendis Ianuarij vſque in diem biſſexti. Harum autem figurarum alphabeta in annali, eandem habent literam vltimo die anni, id eſt 2. kal. Ianu. ſcilicet a. Quarto igitur anno, qui eſt biſſextilis, hanc minorem figuram ingreſſurus, quære primum in illa maiori feriam pridie calen. Ianu. qui eſt vltima dies anni præcedentis, quam ſupra ſcriptam reperiri certiſsimum eſt. Sequenti autem die, qui eſt ſequentis anni primus, veniens ad iſtam, quære eandem [illegible], in eadem feria. Sed illa linea d [illegible], ſequentis lineæ [illegible] ſuppoſitum, & retro reſpiciens, inuenies feriam cal. Ianuar. Sicque per totum illum menſem & per Febru. vſque ad diem biſſexti per eandem lineolam, non tranſuerſum ſicut in illa maiori, ſed in longum, vt vides ferias annotatas, more ſolito, ſingulorum dierum inuenies feriam. Dies autem 6. calend. Mart. qui biſ computatus [illegible] fac [illegible] ſemel in annali tantùm eſt deſcriptus, & habet f literam. Illam ergo feriam, qua primum 6. cal. Mart. legitur, in hac minori [illegible] reperies econtra f. Sequenti autem die, quum iterum 6. calend. Mart. propter biſſextum dicitur, redi ad illam maiorem figuram, & illa linea quam ingreſſurus eras, quam hinc cyclus Solis, [illegible] biſſextus, quære eandem f, & feriam [illegible] illius diei. Et ſic deinceps [illegible] anni per eandem lineam inuenies, & ſequentibus tribus annis, per tres ſequentes lineas, donec quarto ordine, quo dictum eſt, hanc rurſum repetas

EMBOLISMORVM FINIS.

IN CIRCVLOS BEATI CYRILLI ET DIONYSII ROMANI AC BEDAE STVDIOSI CVIVSDAM PRAEFATIO.

DIONYSIVS Abbas genere Romanus [illegible] [illegible] Dionyſij tempora [illegible] ſeptingentis viginti duobus [illegible] perduxit. Sed [illegible] [illegible] reperiretur, vt demonſtrauimus. Idcirco præcipue [illegible] qui de quinto circulo [illegible] Cyrilli [illegible] referant, eoſdem [illegible] qui [illegible] [illegible] Quoniam per decemnouennales [illegible] [illegible] conſtans circulis decemnouennalibus. Quoniam propterea [illegible] [illegible] [illegible] Decemnouennalis vero [illegible] Lunæ rationem regit. Quapropter decies nouies [illegible] [illegible] [illegible] Nam & in pacta, & in concurrentibus, & cyclis decemnouennalibus [illegible] [illegible] [illegible] millesimus ſexagesimus [illegible] [illegible] [illegible] Deus a ſummi [illegible] catholica fides habeat, poſt [illegible] In cuius [illegible] [illegible] [illegible] Kalendarum Aprilis [illegible] [illegible] octauo calend. [illegible] mundi. Igitur [illegible] [illegible] [illegible] Anno ab incarnatione Domini 529. imperante [illegible] Imperatore, [illegible] pater Benedictus, [illegible] Victor Capuanus [illegible] Caſsinenſis Monaſterij [illegible] [illegible] Paſcha [illegible] 12. calend. Aprilis [illegible] [illegible] Anno Domini 529. [illegible] [illegible] Papa Gregorius [illegible] [illegible] [illegible] Dionyſij 247. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad no[illegible] venit, quod præter tertium nullus concurrens eſſe po[illegible]rit. [illegible] regul[illegible], qui pl[illegible] noſſe de[illegible], 55. capitulum Domini B[illegible] de [illegible] Presbyter in circulorum [illegible] adiectione debuit ad[illegible], vt de [illegible]. Quem & [illegible], ſoluendam poſterioribus reli[illegible], qui [illegible] pu[illegible] tot labentibus [illegible], vt vix co[illegible] poſſit p[illegible] [illegible] bus cyclis d[illegible], vt [illegible] Dionyſium facere de[illegible]. Hi enim [illegible] per totum [illegible] magnum peri[illegible] tare p[illegible]. Sciendum denique quod in his circulis Diony[illegible] anni [illegible], ind[illegible]ctione redeunt, nec ad ſolem [illegible] ad lunam pertinentes: & idcirco [illegible] ſunt, redeuntes.

IO. NOVIOMAGVS LECTORI
Studioſo, S. P.

SC[illegible] Chriſto nato vſque [illegible]. circulos decennouenales 84. ſeu ſi mauis, & quod idem [illegible] ſcriptorum inſcitia deprauati ſunt, partim etiam i[illegible] [illegible], [illegible] emendauimus vt eſſent integri vſque ad 15[illegible]5. [illegible] vbi [illegible]. Sciendum tamen eſt poſſe hos 84. circulos redigi in 28. quorum quiſ[illegible] annorum, nam 531. quoque anno redeunt omnia eadem. Conſtant enim magnus [illegible] annis, quibus exactis propter ſolis & lunæ curſum, neceſſe eſt omnia redire, quæ ſunt circulis decennouenalibus eodem ordine & modo, exceptis indictionibus & literis dominicæ diei. Vale & noſtram operam boni conſulito.

SEQVVNTVR

BEDAE PRESBYTERI DECENNOVALES CIRCVLI,

VNA

CVM HIS QVOS SCRIPSIT DIONYSIVS ROMANVS, COGNOmento exiguus, & Beatus Cyrillus vſque ad milleſimum quingenteſimum nonageſimumquintum annum ſalutis, quibus continentur tres circuli magni.

CIRCVLVS PRIMVS SECVNDVM DIONYSIVM ROMANVM.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
		3	0	4	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20	c	
	1	4	11	5	18	8. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	16	d c	
	2	5	22	6	19	idus	Aprilis	16. kalend.	Aprilis	17	b	
	3	6	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	22	a	
	4	7	14	2	2	11. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	15	g	
	5	8	25	3	3	4. idus	Aprilis	2. iduum	Aprilis	20	f e	
	6	9	6	4	4	3. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	d	
Ogdoas,	7	10	17	5	5	14. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	20	c	
	8	11	28	7	6	7. idus	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	b	Primus
	9	12	9	1	7	6. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	18	a g	decennouennalis.
	10	13	20	2	8	17. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	19	f	
	11	14	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	e	
	12	15	12	5	10	9. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	17	d	
	13	1	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	18	c b	
	14	2	4	7	12	kalend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	a	
	15	4	15	1	13	12. kalend.	Aprilis	9. kalend.	Aprilis	17	g	
	16	5	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	f	
	17	6	7	4	15	4. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	e d	
Hendecas,	18	7	18	5	16	15. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	21	c	

Circulus ſecundus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	19	8	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. idus	Aprilis	18	b	
	20	9	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. idus	Aprilis	20	a	
	21	10	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	g f	
	22	11	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	e	
	23	12	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	20	d	
	24	13	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	c	
	25	14	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	b a	
Ogdoas,	26	15	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Maij	16	g	
	27	1	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	f	Secundus
	28	2	9	4	7	6. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	e	decennouennalis.
	29	3	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	21	d c	
	30	4	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. idus	Aprilis	19	b	
	31	5	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	15	a	
	32	6	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	g	
	33	7	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	f e	
	34	8	15	4	13	12. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	d	
	35	9	26	5	14	5. iduum	Aprilis	4. idus	Aprilis	15	c	
	36	10	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	b	
Hendecas,	37	11	18	1	16	15. calend.	Maij	12. calend.	Maij	18	a g	

Circulus tertius, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	38	13	0	2	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	f	
	39	14	11	3	18	8. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	18	e	
	40	15	22	5	19	idus	Aprilis	15. kalend.	Maij	18	d	
	41	1	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	c b	
	42	2	14	7	2	11. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	17	a	
	43	3	25	1	3	4. iduum	Aprilis	4. kalend.	Maij	18	g	
	44	4	6	3	4	3. kalend.	Aprilis	nonarum	Aprilis	20	f	
Ogdoas,	45	5	17	4	5	14. kalend.	Maij	7. kalend.	Maij	21	e d	
	46	6	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	[illegible]	Tertius
	47	7	[illegible]	6	7	6. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	b	decennouenna-
	48	8	20	1	8	17. kalend.	Maij	11. kalend.	Maij	20	a	nalis.
	49	9	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	g f	
	50	10	12	3	10	9. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	19	e	
	51	11	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. kalend.	Maij	20	d	
	52	12	4	6	12	kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	c	
	53	13	15	7	13	12. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	18	b a	
	54	14	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	18	g	
	55	12	7	2	15	4. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	15	f	
Hendecas,	56	1	18	4	16	15. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	15	e	

Circulus quartus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cyclilunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	57	2	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	18	d c	
	58	3	11	6	18	8. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	15	b	
	59	4	22	7	19	idus	Aprilis	17. kalend.	Maij	16	a	
	60	5	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	17	g	
	61	6	14	3	2	11. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	21	f e	
	62	7	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	d	
	63	8	6	5	4	3. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	17	c	
Ogdoas,	64	9	17	7	5	14. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	17	b	
	65	10	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	21	a g	Quartus
	66	11	9	2	7	6. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	16	f	decennouen-
	67	12	20	3	8	17. kalend.	Maij	13 kalend.	Maij	17	e	nalis.
	68	13	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20	d	
	69	14	12	6	10	9. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	16	c b	
	70	15	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	17	a	
	71	1	4	1	12	kalend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	g	
	72	2	15	3	13	12. kalend.	Aprilis	11. kalend.	Aprilis	15	f	
	73	3	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16	e d	
	74	4	7	5	15	4. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	c	
Hendecas,	75	5	18	6	16	15. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	20	b	

Circulus quintus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	76	6	0	1	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	a	
	77	7	11	2	18	8. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	19	g f	
	78	8	22	3	19	idus	Aprilis	15. kalend.	Maij	20	e	
	79	9	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	d	
	80	10	14	6	2	11. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	18	c	
	81	11	25	7	3	4. iduum	Aprilis	14. kalend.	Maij	19	b a	
	82	12	6	1	4	5. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	15	g	
Ogdoas,	83	13	17	2	5	14. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	16	f	
	84	14	28	4	6	[illegible]. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	e	Quintus
	85	15	9	5	7	6. kalend.	Aprilis	3 nonarum	Aprilis	21	d c	decennouennalis.
	86	1	20	6	8	17. kalend.	Maij	16. kalend.	Maij	12	b	
	87	2	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	a	
	88	3	12	2	10	9. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	20	g	
	89	4	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. kalend.	Maij	21	f e	
	90	5	4	4	12	kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	d	
	91	6	15	5	13	12. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	20	c	
	92	7	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	20	b	
	93	8	7	1	15	4. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	16	a g	
Hendecas,	94	9	18	2	16	15. kalend.	Maij	11. kalend.	Maij	17	f	

Circulus ſextus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	95	10	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	e	
	96	11	11	5	18	8. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	16	d	
	97	12	22	6	19	idus	Aprilis	16. kalend.	Maij	17	c b	
	98	13	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	a	
	99	14	14	1	2	11. kalend.	Aprilis	9. kalend.	Aprilis	16	g	
	100	15	25	3	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	f	
	101	1	6	4	4	3. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	e d	
Ogdoas,	102	2	17	5	5	14. kalend.	Maij	8. kalend.	Aprilis	20	c	
	103	3	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	15	b	Sextus
	104	4	9	1	7	6. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	18	a	decennouennalis.
	105	5	20	2	8	17. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	19	g f	
	106	6	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonarum	Aprilis	15	e	
	107	7	12	4	10	9. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	18	d	
	108	8	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. kalend.	Aprilis	18	c	
	109	9	4	7	12	kalend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	b a	
	110	10	15	1	13	12. kalend.	Aprilis	9. kalend.	Aprilis	17	g	
	111	11	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	f	
	112	12	7	4	15	4. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	e	
Hendecas,	113	13	18	5	16	15. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	21	d c	

Circulus ſeptimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,	Dies Dominicus Paſchæ,	Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	114	14	o	6	17	nonæ Aprilis	5. iduum Aprilis	18	b
	115	15	11	7	18	8. kalend. Aprilis	[illegible]. kalend. Aprilis	[illegible]	a
	116	1	22	2	19	idus Aprilis	12. kalend. Maij	21	g
	117	2	3	3	1	4. nonarum Aprilis	nonarum Aprilis	[illegible]	f e
	118	3	14	4	2	11. kalend. Aprilis	5. kalend. Aprilis	[illegible]	d
	119	4	25	5	3	4. iduum Aprilis	[illegible] kalend. Maij	[illegible]	c
	120	5	6	7	4	3. kalend. Aprilis	kalend. Aprilis	16	b
Ogdoas,	121	6	17	1	5	14. kalend. Maij	11. kalend. Maij	[illegible]	a g
	122	7	28	2	6	8. iduum Aprilis	iduum Aprilis	[illegible]	f
	123	8	9	3	7	6. kalend. Aprilis	4. kalend. Aprilis	[illegible]	e
	124	9	20	5	8	17. kalend. Maij	[illegible]. kalend. Maij	16	d
	125	10	1	6	9	2. nonarum Aprilis	5. iduum Aprilis	18	c b
	126	11	12	7	10	9. kalend. Aprilis	6. kalend. Aprilis	[illegible]	a
	127	12	23	1	11	2. iduum Aprilis	19. kalend. Maij	16	g
	128	13	4	3	12	kalend. Aprilis	nonarum Aprilis	18	f
	129	14	15	4	13	12. kalend. Aprilis	5. kalend. Aprilis	21	e d
	130	15	26	5	14	5. iduum Aprilis	7. iduum Aprilis	[illegible]	c
	131	1	7	6	15	4. kalend. Aprilis	4. nonarum Aprilis	18	b
Hendecas,	132	2	18	1	16	15. kalend. Maij	11. kalend. Maij	18	a

Septimus decennouennalis.

Circulus octauus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,	Dies Dominicus Paſchæ,	Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	133	3	0	2	17	nonæ Aprilis	8. iduum Aprilis	15	g f
	134	4	11	3	18	8. kalend. Aprilis	4. kalend. Aprilis	18	e
	135	5	22	4	19	idus Aprilis	14. kalend. Maij	19	d
	136	6	3	6	1	4. nonarum Aprilis	5. iduum Aprilis	21	c
	137	7	14	7	2	11. kalend. Aprilis	9 kalend. Aprilis	17	b a
	138	8	25	1	3	4. iduum Aprilis	18. kalend. Maij	18	g
	139	9	6	2	4	3 kalend. Aprilis	8. iduum Aprilis	21	f
Ogdoas,	140	10	17	4	5	14. kalend. Maij	7. kalend. Maij	21	e
	141	11	28	5	6	7. iduum Aprilis	4. iduum Aprilis	17	d c
	142	12	9	6	7	6. kalend. Aprilis	4. nonarum Aprilis	20	b
	143	13	20	7	8	17. kalend. Maij	[illegible]. kalend. Maij	21	a
	144	14	1	2	9	2. nonarum Aprilis	8. iduum Aprilis	16	g
	145	15	12	3	10	9. kalend. Aprilis	4. kalend. Aprilis	19	f e
	146	1	23	4	11	2. iduum Aprilis	14. kalend. Maij	20	d
	147	2	4	5	12	kalend. Aprilis	3. nonarum Aprilis	16	c
	148	3	15	7	13	12. kalend. Aprilis	[illegible]. kalend. Aprilis	18	b
	149	4	26	1	14	5. iduum Aprilis	18. kalend. Maij	19	a g
	150	5	7	2	15	4 kalend. Aprilis	[illegible] kalend. Aprilis	15	f
Hendecas,	151	6	18	3	16	15. kalend. Maij	13 kalend. Maij	16	e

Octauus decennouennalis.

Circulus nonus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquartaluna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	152	7	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	19	d	
	153	8	11	6	18	8. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	15	c b	
	154	9	22	7	19	idus	Aprilis	17. kalend.	Maij	16	a	
	155	10	3	1	1	4 nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	g	
	156	11	14	3	2	11. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	21	f	
	157	12	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	c d	
	158	13	6	5	4	3. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	18	c	
Ogdoas,	159	14	17	6	5	14. kalend.	Maij	9 kalend.	Maij	18	b	
	160	15	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	21	a	Nonus
	161	1	9	2	7	6. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	17	g f	decennouen-
	162	2	20	3	8	17. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	18	e	nalis.
	163	3	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	d	
	164	4	12	6	10	9. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	16	c	
	165	5	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17 kalend.	Maij	17	b a	
	166	6	4	1	12	kalend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	g	
	167	7	15	2	13	12. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	16	f	
	168	8	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16	e	
	169	9	7	5	15	4. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	d c	
Hendecas,	170	10	18	6	16	15. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	20	b	

Circulus decimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquartaluna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	171	11	0	7	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	16	a	
	172	12	11	2	18	8. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	19	g	
	173	13	22	3	19	idus	Aprilis	13 kalend.	Maij	20	f e	
	174	14	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	d	
	175	15	14	5	2	11. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	19	c	
	176	1	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17 kalend.	Maij	19	b	
	177	2	6	1	4	3. kalend.	Aprilis	2 kalend.	Aprilis	15	a g	
Ogdoas,	178	3	17	2	5	14. kalend.	Maij	12. kalend.	Aprilis	16	f	
	179	4	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	e	Decimus
	180	5	9	5	7	6. kalend.	Aprilis	[illegible]. nonarum	Aprilis	21	d	decennouen-
	181	6	20	6	8	17. kalend.	Maij	16. kalend.	Maij	15	c b	nalis.
	182	7	1	7	9	2 nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	a	
	183	8	12	1	10	9. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	21	g	
	184	9	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. kalend.	Maij	21	f	
	185	10	4	4	12	kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	e d	
	186	11	15	5	13	12. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	20	c	
	187	12	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	21	b	
	188	13	7	1	15	4. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	16	a	
Hendecas,	189	14	18	2	16	15. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	17	g f	

Circulus vndecimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	190	15	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	c b	
	191	1	11	4	18	8. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	17	a	
	192	2	22	6	19	idus	Aprilis	16. kalend.	Maij	17	g	
	193	3	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	f	
	194	4	14	1	2	11. kalend.	Aprilis	9. kalend.	Aprilis	16	e d	
	195	5	25	2	3	4. iduum	Aprilis	iduum	Aprilis	17	c	
	196	6	6	4	4	3. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	b	
Ogdoas,	197	7	17	5	5	14. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	20	a	
	198	8	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	16	g f	Vndecimus decennouennalis.
	199	9	9	7	7	6. kalend.	Aprilis	kalend.	Aprilis	19	e	
	200	10	20	2	8	17. kalend.	Maij	11. kalend.	Maij	18	d	
	201	11	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	c	
	202	12	12	4	10	9. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	18	b a	
	203	13	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. kalend.	Maij	19	g	
	204	14	4	7	12	kalend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	f	
	205	15	15	1	13	12. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	17	e	
	206	1	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	d c	
	207	2	7	3	15	4. kalend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	21	b	
Hendecas,	208	3	18	7	16	15. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	21	a	

Circulus vndecimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	209	4	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. iduum	Aprilis	18	g f	
	210	5	11	7	18	8. kalend.	Aprilis	kaleod.	Aprills	21	e	
	211	6	22	1	19	idus	Aprilis	18. kalend.	Maij	15	d	
	212	7	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	c	
	213	8	14	4	2	11. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	20	b a	
	214	9	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. kalend.	Maij	21	g	
	215	10	6	7	4	3. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	17	f	
Ogdoas,	216	11	17	1	5	14. kalend.	Maij	11. kalend.	Aprilis	17	e	
	217	12	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	d c	Duodecimus decennouennalis.
	218	13	9	3	7	6. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	16	b	
	219	14	20	4	8	17. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	17	a	
	220	15	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	19	g	
	221	1	12	7	10	9. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	15	f e	
	222	2	23	1	11	2. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	16	d	
	223	3	4	2	12	kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	19	c	
	224	4	15	4	13	12. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	21	b	
	225	5	26	5	14	5. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	15	a g	
	226	6	7	6	15	4. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	f	
Hendecas,	227	7	18	7	16	15. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	19	e	

Circulus decimuſtertius, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	228	8	0	2	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	15	d	
	229	9	11	3	18	8. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	18	c	
	230	10	22	4	19	idus	Aprilis	14. calend.	Maij	19	b a	
	231	11	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	g	
	232	12	14	7	2	11. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	17	f	
	233	13	25	1	3	4. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	18	e	
	234	14	6	2	4	3. calend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	21	d c	
	235	15	17	3	5	14. calend.	Maij	13. calend.	Maij	15	b	
Ogdoas,	236	1	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	a	Decimuſtertius decennouennalis.
	237	2	9	6	7	6. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	g	
	238	3	20	7	8	17. calend.	Maij	10. calend.	Maij	21	f e	
	239	4	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	d	
	240	5	12	3	10	9. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	19	c	
	241	6	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. calend.	Maij	20	b	
	242	7	4	5	12	calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	a g	
	243	8	15	6	13	12. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	19	f	
	244	9	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	19	e	
	245	10	7	2	15	4. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	15	d	
Hendecas,	246	11	18	3	16	15. calend.	Maij	13. calend.	Maij	16	c b	

Circulus decimuſquartus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	247	12	0	4	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	a	
	248	13	11	6	18	8. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	15	g	
	249	14	22	7	19	idus	Aprilis	17. calend.	Maij	16	f	
	250	15	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	e d	
	251	1	14	2	2	11. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	15	c	
	252	2	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	b	
	253	3	6	5	4	3. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	18	a	
	254	4	17	6	5	14. calend.	Maij	9. calend.	Maij	19	g f	
Ogdoas,	255	5	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	e	Decimuſquartus decennouennalis.
	256	6	9	2	7	6. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	17	d	
	257	7	20	3	8	17. calend.	Maij	13. calend.	Maij	18	c	
	258	8	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	b a	
	259	9	12	5	10	9. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	17	g	
	260	10	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	17	f	
	261	11	4	1	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	e	
	262	12	15	2	13	12. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	16	d c	
	263	13	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	b	
	264	14	7	5	15	4. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	a	
Hendecas,	265	15	18	6	16	15. calend.	Maij	9. calend.	Maij	20	g	

Circulus decimusquintus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	[illegible]	[illegible]	0	[illegible]	17	nonæ	Aprilis	6. [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1	18	8. kalend.	Aprilis	2. [illegible]	[illegible]	[illegible]	d	
	[illegible]	[illegible]	22	[illegible]	19	idus	Aprilis	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
	[illegible]	4	3	4	1	[illegible]. nonarum	Aprilis	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2	[illegible]. kalend.	Aprilis	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
	[illegible]	6	[illegible]	6	3	4. iduum	Aprilis	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
	[illegible]	7	[illegible]	[illegible]	4	[illegible]. kalend.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	c	
Ogdoas,	[illegible]	8	17	2	5	14. kalend.	Maij	12. [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Decimusquintus decennouennalis.
	[illegible]	[illegible]	28	[illegible]	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]. kalend.	Aprilis	2. kalend.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	6	[illegible]	17. kalend.	Maij	[illegible]. kalend.	Maij	15	[illegible]	
	[illegible]	12	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]. nonarum	Aprilis	[illegible]. iduum	Aprilis	[illegible]	[illegible]	
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	[illegible]	c [illegible]	
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	11	[illegible]. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	[illegible]	c	
	[illegible]	[illegible]	4	[illegible]	[illegible]	kalend.	Aprilis	[illegible]. nonarum	Aprilis	[illegible]	b	
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	19	a	
	[illegible]	2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	21	g f	
	[illegible]	3	[illegible]	7	[illegible]	4. kalend.	Aprilis	kalend.	Aprilis	17	e	
Hendecas,	[illegible]	4	18	2	16	[illegible]. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	17	d	

Circulus decimusſextus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	285	5	0	3	[illegible]	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	[illegible]	c	
	286	6	11	4	[illegible]	[illegible]. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	17	b a	
	287	7	22	5	[illegible]	idus	Aprilis	15. kalend.	Maij	[illegible]	g	
	288	8	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	[illegible]	f	
	289	9	14	1	[illegible]	[illegible]. kalend.	Aprilis	9. kalend.	Aprilis	16	e	
	290	10	[illegible]	2	[illegible]	[illegible]. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	d c	
	291	11	6	[illegible]	[illegible]	[illegible]. kalend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	b	
Ogdoas,	292	12	17	[illegible]	[illegible]	4. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	20	a	
	293	13	28	6	[illegible]	[illegible]. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	16	g	Decimusſextus decennouennalis.
	294	14	9	7	7	6. kalend.	Aprilis	kalend.	Aprilis	19	f e	
	295	15	20	1	8	[illegible]. kalend.	Maij	11. kalend.	Maij	20	d	
	296	1	1	3	9	[illegible]. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	c	
	297	[illegible]	12	4	10	9. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	18	b	
	298	3	[illegible]	5	11	2. iduum	Aprilis	[illegible]. kalend.	Maij	19	a g	
	299	4	4	6	12	kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	f	
	300	5	15	1	13	12. kalend.	Aprilis	[illegible]. kalend.	Aprilis	17	e	
	301	6	[illegible]	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	d	
	302	7	7	[illegible]	15	4. kalend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	21	c b	
Hendecas,	303	[illegible]	18	4	16	15. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	15	a	

Circulus decimuſſeptimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,		
	304	9	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. iduum	Aprilis	14		g	
	305	10	11	7	18	8. kalend.	Aprilis	[illegible] kalend.	Aprilis	21		f	
	306	11	22	1	19	idus	Aprilis	16. kalend.	Maij	[illegible]	[illegible]	d	
	307	12	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	18		e	
	308	13	14	4	2	11. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	[illegible]		b	
	309	14	25	[illegible]	3	4. iduum	Aprilis	15. kalend.	Maij	21		a	
	310	15	6	6	4	3. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	[illegible]	g	f	
Ogdoas,	311	1	17	7	5	14. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	18		e	
	312	2	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20		d	Decimuſſeptimus decennouenalis.
	313	3	9	[illegible]	7	6. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	16		c	
	314	4	20	4	8	17. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	17	b	a	
	315	5	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	[illegible]		g	
	316	6	12	7	10	9. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	[illegible]		f	
	317	7	23	1	11	2. iduum	Aprilis	19. kalend.	Maij	[illegible]		e	
	318	8	4	2	12	kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	19	d	c	
	319	9	15	3	13	12. kalend.	Aprilis	11. kalend.	Aprilis	[illegible]		b	
	320	10	26	5	14	5. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	[illegible]		a	
	321	11	7	6	15	4. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18		g	
Hendecas,	322	12	18	7	16	15. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	19	f	e	

Circulus decimuſoctauus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,		
	323	13	0	1	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16		d	
	324	14	11	3	18	8. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	18		c	
	325	15	22	4	19	idus	Aprilis	14. kalend.	Maij	19		b	
	326	1	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	[illegible]. nonarum	Aprilis	15	a	g	
	327	2	14	6	2	11. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	18		f	
	328	3	25	1	3	4. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	18		e	
	329	4	6	2	4	3. kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21		d	
Ogdoas,	330	5	17	3	5	14. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	15	c	b	
	331	6	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18		a	Decimuſoctauus decennouenalis.
	332	7	9	6	7	6. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20		g	
	333	8	20	7	8	17. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	21		f	
	334	9	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	e	d	
	335	10	12	2	10	9. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	20		c	
	336	11	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. kalend.	Maij	20		b	
	337	12	4	5	12	kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16		a	
	338	13	15	6	13	12. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	19	g	f	
	339	14	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	20		e	
	340	15	7	2	15	4. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	15		d	
Hendecas,	341	1	18	3	16	15. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	16		c	

Circulus decimuſnonus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	342	2	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	c	
	343	3	11	5	18	8. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	16	b	
	344	4	22	7	19	idus	Aprilis	17. calend.	Maij	16	a g	
	345	5	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	f	
	346	6	14	2	2	11. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	15	e	
	347	7	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	d	
	348	8	6	5	4	3. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	18	c b	
	349	9	17	6	5	14. calend.	Maij	9. calend.	Maij	19	a	
Ogdoas,	350	10	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	g	Decimuſnonus decennouennalis.
	351	11	9	1	7	6. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	18	f	
	352	12	20	3	8	17. calend.	Maij	13. calend.	Maij	18	e d	
	353	13	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	c	
	354	14	12	5	10	9. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	17	b	
	355	15	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	18	a	
	356	1	4	1	12	calend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	g f	
	357	2	15	2	13	12. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	16	e	
	358	3	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	d	
	359	4	7	4	15	4. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	c	
Hendecas,	360	5	18	6	16	19. calend.	Maij	9. calend.	Maij	20	b a	

Circulus vigeſimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	361	6	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	g	
	362	7	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	20	f	
	363	8	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	e	
	364	9	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	d c	
	365	10	14	5	2	11. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	19	b	
	366	11	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	a	
	367	12	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	g	
	368	13	17	2	[illegible]	14. calend.	Maij	12. calend.	Maij	16	f e	
Ogdoas,	369	14	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	18	d	Vigeſimus decennouennalis.
	370	15	9	4	7	6. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	c	
	371	1	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	16	b	
	372	2	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	a g	
	373	3	12	1	10	9. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	f	
	374	4	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	e	
	375	5	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	d	
	376	6	15	5	13	12. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	20	c b	
	377	7	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	21	a	
	378	8	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	g	
Hendecas,	379	9	18	1	16	15. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	f	

Circulus vigeſimuſprimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquartaluna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	380	10	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	e d	
	381	11	11	4	18	8. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	16	c	
	382	12	22	5	19	idus	Aprilis	15. kalend.	Maij	18	b	
	383	13	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	a	
	384	14	14	1	2	11. kalend.	Aprilis	9. kalend.	Aprilis	16	g f	
	385	15	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	e	
	386	1	6	3	4	[illegible]. kalend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	d	
Ogdoas,	387	2	17	4	5	14. kalend.	Maij	7. kalend.	Maij	21	c	
	388	3	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	15	b a	Vigeſimuſpri-
	389	4	9	7	7	6. kalend.	Aprilis	kalend.	Aprilis	19	g	mus decenno-
	390	5	20	1	8	17. kalend.	Maij	11. kalend.	Maij	20	f	uennalis.
	391	6	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	e	
	392	7	12	4	10	9. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	18	d c	
	393	8	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. kalend.	Maij	19	b	
	394	9	4	6	12	kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	a	
	395	10	15	7	13	12. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	18	g	
	396	11	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	f e	
	397	12	7	3	15	4. kalend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	d	
Hendecas,	398	13	18	4	16	15. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	15	c	

Circulus vigeſimusſecundus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquartaluna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	399	14	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	19	b	
	400	15	11	7	18	8. kalend.	Aprilis	kalend.	Aprilis	21	a g	
	401	1	22	1	19	idus	Aprilis	16. kalend.	Maij	15	f	
	402	2	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	18	e	
	403	3	14	3	2	11. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	21	d	
	404	4	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. kalend.	Maij	21	c b	
	405	5	6	6.	4	3. kalend.	Apriiis	4. nonarum	Aprilis	17	a	
Ogdoas,	406	6	17	7	5	14. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	18	g	
	407	7	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	22	f	Vigeſimusſe-
	408	8	9	3	7	6. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	16	e d	cundus decen-
	409	9	20	4	8	17. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	17	c	nouennalis.
	410	10	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20	b	
	411	11	12	6	10	9. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	16	a	
	412	12	23	1	11	2. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	16	g f	
	413	13	4	2	12	kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	17	e	
	414	14	15	3	13	12. kalend.	Aprilis	11. kalend.	Aprilis	15	d	
	415	15	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16	c	
	416	1	7	6	15	4. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	b a	
Hendecas,	417	2	18	7	16	15. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	19	g	

Circulus vigeſimuſtertius, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	418	3	0	1	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	f	
	419	4	11	2	18	8. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	19	e	
	420	5	22	4	19	idus	Aprilis	14. calend.	Maij	18	d c	
	421	6	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	b	
	422	7	14	6	2	11. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	18	a	
	423	8	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	19	g	
	424	9	6	2	4	3. calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	f e	
	425	10	17	3	5	14. calend.	Maij	13. calend.	Maij	15	d	
Ogdoas,	426	11	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	c	Vigeſimuſtertius decennouennalis.
	427	12	9	5	7	6. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	b	
	428	13	20	7	8	17. calend.	Maij	10. calend.	Maij	21	a g	
	429	14	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	f	
	430	15	12	2	10	9. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	20	e	
	431	1	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. calend.	Maij	21	d	
	432	2	4	5	12	calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	c b	
	433	3	15	6	13	12. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	19	a	
	434	4	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	20	g	
	435	5	7	1	15	4. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	16	f	
Hendecas,	436	6	18	3	16	15. calend.	Maij	13. calend.	Maij	16	e d	

Circulus vigeſimuſquartus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	437	7	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	c	
	438	8	11	5	18	8. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	16	b	
	439	9	22	6	19	idus	Aprilis	16. calend.	Maij	17	a	
	440	10	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	g f	
	441	11	14	2	2	11. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	15	e	
	442	12	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	d	
	443	13	6	4	4	3. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	c	
	444	14	17	6	5	14. calend.	Maij	9. calend.	Maij	19	b a	
Ogdoas,	445	15	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	g	Vigeſimuſquartus decennouennalis.
	446	1	9	1	7	6. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	18	f	
	447	2	20	2	8	17. calend.	Maij	12. calend.	Maij	19	e	
	448	3	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	d c	
	449	4	12	5	10	9. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	17	b	
	450	5	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	18	a	
	451	6	4	7	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	g	
	452	7	15	2	13	12. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	16	f e	
	453	8	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	d	
	454	9	7	4	15	4. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	c	
Hendecas,	455	10	18	5	16	15. calend.	Maij	8. calend.	Maij	21	b	

Circulus vigeſimuſquintus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	456	11	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	a g	
	457	12	11	1	18	8. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	20	f	
	458	13	22	2	19	idus	Aprilis	12. kalend.	Maij	21	e	
	459	14	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	d	
	460	15	14	5	2	11. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	19	c b	
	461	1	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	20	a	
	462	2	6	7	4	3. kalend.	Aprilis	kalend.	Aprilis	16	g	
Ogdoas,	463	3	17	1	5	14. kalend.	Maij	11. kalend.	Maij	16	f	
	464	4	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	e d	vigeſimuſquintus decennouennalis.
	465	5	9	4	7	6. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	15	c	
	466	6	20	5	8	17. kalend.	Maij	15. kalend.	Maij	16	b	
	467	7	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	19	a	
	468	8	12	1	10	9. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	21	g f	
	469	9	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	e	
	470	10	4	3	12	kalend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	19	d	
	471	11	15	4	13	12. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	21	c	
	472	12	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	21	b a	
	473	13	7	7	15	4. kalend.	Aprilis	kalend.	Aprilis	17	g	
Hendecas,	474	14	18	1	16	15. kalend.	Maij	11. kalend.	Aprilis	18	f	

Circulus vigeſimusſextus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	475	15	0	2	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	e	
	476	1	11	4	18	8. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	17	d c	
	477	2	22	5	19	idus	Aprilis	15. kalend.	Maij	18	b	
	478	3	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	a	
	479	4	14	7	2	11. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	17	g	
	480	5	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	f e	
	481	6	6	3	4	3. kalend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	d	
Ogdoas,	482	7	17	4	5	14. kalend.	Maij	7. kalend.	Maij	21	c	
	483	8	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. Iduum	Aprilis	17	b	Vigeſimusſextus decennouennalis.
	484	9	9	7	7	6. kalend.	Aprilis	kalend.	Aprilis	19	a g	
	485	10	20	1	8	17. kalend.	Maij	11. kalend.	Maij	20	f	
	486	11	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	e	
	487	12	12	3	10	9. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	19	d	
	488	13	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. kalend.	Maij	19	c b	
	489	14	4	6	12	kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	a	
	490	15	15	7	13	12. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	18	g	
	491	1	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	19	f	
	492	2	7	3	15	4. kalend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	21	e d	
Hendecas,	493	3	18	4	16	15. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	15	c	

Circulus vigeſimus ſeptimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,	Dies Dominicus Paſchæ,	Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	494	4	0	5	17	nonæ Aprilis	4. iduum Aprilis	19	b	
	495	5	11	6	18	8. calend. Aprilis	7. calend. Aprilis	15	a	
	496	6	22	1	19	idus Aprilis	18. calend. Aprilis	15	g f	
	497	7	3	2	1	4. nonarum Aprilis	8. iduum Aprilis	18	e	
	498	8	14	3	2	11. calend. Aprilis	4. calend. Aprilis	21	d	
	499	9	25	4	3	4. iduum Aprilis	3. iduum Aprilis	15	c	
	500	10	6	6	4	3. calend. Aprilis	4. nonarum Aprilis	17	b a	
Ogdoas,	501	11	17	7	5	14. calend. Maij	10. calend. Maij	18	g	Vigeſimus ſeptimus decennouennalis.
	502	12	28	1	6	7. iduum Aprilis	18. calend. Maij	21	f	
	503	13	9	2	7	6. calend. Aprilis	3. calend. Aprilis	17	e	
	504	14	20	4	8	17. calend. Maij	14. calend. Maij	17	d c	
	505	15	1	5	9	2. nonarum Aprilis	4. iduum Aprilis	20	b	
	506	1	12	6	10	9. calend. Aprilis	7. calend. Aprilis	16	a	
	507	2	23	7	11	2. iduum Aprilis	17. calend. Maij	17	g	
	508	3	4	2	12	calend. Aprilis	8. iduum Aprilis	19	f e	
	509	4	15	3	13	12. calend. Aprilis	11. calend. Aprilis	15	d	
	510	5	26	4	14	5. iduum Aprilis	3. iduum Aprilis	16	c	
	511	6	7	5	15	4. calend. Aprilis	3. nonarum Aprilis	19	b	
Hendecas,	512	7	18	7	16	15. calend. Maij	10. calend. Maij	19	a g	

Circulus Vigeſimus octauus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,	Dies Dominicus Paſchæ,	Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	513	8	0	1	17	nonæ Aprilis	7. iduum Aprilis	17	f	
	514	9	11	2	18	8. calend. Aprilis	3. calend. Aprilis	19	e	
	515	10	22	3	19	idus Aprilis	13. calend. Maij	10	d	
	516	11	3	5	1	4. nonarum Aprilis	3. nonarum Aprilis	15	c b	
	517	12	14	6	2	11. calend. Aprilis	7. calend. Aprilis	18	a	
	518	13	25	7	3	4. iduum Aprilis	17. calend. Maij	19	g	
	519	14	6	1	4	3. calend. Aprilis	2. calend. Aprilis	15	f	
Ogdoas,	520	15	17	3	5	14. calend. Maij	13. calend. Maij *	15	e d	Vigeſimus octauus decennouennalis.
	521	1	28	4	6	7. iduum Aprilis	3. iduum Aprilis	18	c	
	522	2	9	5	7	6. calend. Aprilis	3. nonarum Aprilis	21	b	
	523	3	20	6	8	17. calend. Maij	16. calend. Maij	15	a	
	524	4	1	1	9	2. nonarum Aprilis	7. iduum Aprilis	17	g f	
	525	5	12	2	10	9. calend. Aprilis	3. calend. Aprilis	20	d	
	526	6	23	3	11	2. iduum Aprilis	13. calend. Maij	21	c	
	527	7	4	4	12	calend. Aprilis	2. nonarum Aprilis	17	b a	
	528	8	15	6	13	12. calend. Aprilis	7. calend. Aprilis	19	g	
	529	9	26	7	14	5. iduum Aprilis	17. calend. Maij	20	f	
	530	10	7	1	15	4. calend. Aprilis	2. calend. Aprilis	16	e	
Hendecas,	531	11	18	2	16	15. calend. Maij	12. calend. Maij	16	d c	

Circulus vigeſimus nonus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	532	10	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	b	
	533	11	11	5	18	8. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	16	a	
	534	12	22	6	19	idus	Aprilis	16. kalend.	Maij	17	g f	
	535	13	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	e	
	536	14	14	2	2	11. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	15	d	
	537	15	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	c	
	538	1	6	4	4	3. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	b a	
Ogdoas,	539	2	17	5	5	14. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	20	g	Vigeſimus nonus decennouennalis.
	540	3	28	7	6	7. iduum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	15	f	
	541	4	9	1	7	6. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	18	e	
	542	5	20	2	8	17. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	19	d c	
	543	6	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	b	
	544	7	12	5	10	9. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	17	a	
	545	8	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	18	g	
	546	9	4	7	12	kalend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	f e	
	547	10	15	1	13	12. kalend.	Aprilis	9. kalend.	Aprilis	17	d	
	548	11	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	c	
	549	12	7	4	15	4. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	b	
Hendecas,	550	13	18	5	16	15. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	21	a g	

Circulus trigeſimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	551	14	0	6	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	f	
	552	15	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	20	e	
	553	1	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	d	
	554	2	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	c b	
	555	3	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	20	a	
	556	4	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	g	
	557	5	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	f	
Ogdoas,	558	6	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Maij	17	e d	Trigeſimus decennouennalis.
	559	7	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	c	
	560	8	9	4	7	6. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	b	
	561	9	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	16	a	
	562	10	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	idus	Aprilis	19	g f	
	563	11	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	15	e	
	564	12	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	d	
	565	13	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	c	
	566	14	15	4	13	12. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	21	b a	
	567	15	26	5	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	15	g	
	568	1	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Maij	17	f	
Hendecas,	569	2	18	1	16	15. calend.	Maij	11. calend.	Aprilis	18	e	

Circulus trigeſimus primus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	570	3	0	2	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	d	c
	571	4	14	3	18	8. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	18		b
	572	5	22	5	19	idus	Aprilis	15. calend.	Maij	18		a
	573	6	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21		g
	574	7	14	7	2	11. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	17	f	e
	575	8	25	1	3	4. iduum	Aprilis	4. calend.	Maij	18		d
	576	9	6	3	4	3. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20		c
Ogdoas,	577	10	17	4	5	14. calend.	Maij	7. calend.	Maij	21		b
	578	11	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	a	g
	579	12	9	6	7	6. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20		f
	580	13	20	1	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	20		e
	581	14	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16		d
	582	15	12	3	10	9. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	19	c	b
	583	1	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. calend.	Aprilis	20		a
	584	2	4	6	12	calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15		g
	585	3	15	7	13	12. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	18		f
	586	4	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	18	e	d
	587	5	7	2	15	4. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	15		c
Hendecas,	588	6	18	4	16	15. calend.	Maij	4. calend.	Maij	15		b

Trigeſimuſprimus decennouennalis.

Circulus trigeſimus ſecundus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	589	7	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	18		a
	590	8	11	6	18	8. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	15	g	f
	591	9	22	7	19	idus	Aprilis	17. calend.	Maij	16		e
	592	10	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	17		d
	593	11	14	3	2	11. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	21		c
	594	12	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	b	a
	595	13	6	5	4	3. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	17		g
Ogdoas,	596	14	17	7	5	14. calend.	Maij	10. calend.	Maij	17		f
	597	15	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	21		e
	598	1	9	2	7	6. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	16	d	c
	599	2	20	3	8	17. calend.	Maij	13. calend.	Maij	17		b
	600	3	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20		a
	601	4	12	6	10	9. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	16		g
	602	5	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	17	f	e
	603	6	4	1	12	calend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20		d
	604	7	15	3	13	12. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	15		c
	605	8	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16		b
	606	9	7	5	15	4. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	a	g
Hendecas,	607	10	18	6	16	15. calend.	Maij	9. calend.	Maij	20		f

Trigeſimus ſecundus decennouennalis.

Circulus trigeſimus tertius, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	608	11	0	1	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	16	c	
	609	12	11	2	18	8. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	19	d	
	610	13	22	3	19	idus	Aprilis	13. kalend.	Maij	20	c b	
	611	14	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	a	
	612	15	14	6	2	11. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	18	g	
	613	1	25	7	3	4. iduum	Aprilis	14. kalend.	Maij	19	f	
	614	2	6	[illegible]	4	3. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	15	e d	
Ogdoas,	615	3	17	2	5	14. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	16	c	Trigeſimus-
	616	4	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	b	tertius de-
	617	5	9	5	7	6. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	a	cennouen-
	618	6	20	6	8	17. kalend.	Maij	16. kalend.	Maij	12	g f	nalis.
	619	7	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	e	
	620	8	12	2	10	9. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	20	d	
	621	9	13	3	11	2. iduum	Aprilis	13. kalend.	Maij	21	c	
	622	10	4	4	12	kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	b a	
	623	11	15	5	13	12. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	20	g	
	624	12	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	20	f	
	625	13	7	1	15	4. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	16	e	
Hendecas,	626	14	18	2	16	15. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	17	d c	

Circulus trigeſimusquartus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Ind.ctiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	627	15	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	b	
	628	1	11	5	18	8. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	16	a	
	629	2	22	6	19	idus	Aprilis	16. calend.	Maij	17	g	
	630	3	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	f e	
	631	4	14	1	2	10. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	16	d	
	632	5	25	3	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	c	
	633	6	6	4	4	3. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	b	
Ogdoas,	634	7	17	5	5	14. calend.	Maij	8. calend.	Aprilis	20	a g	Trigeſimus-
	635	8	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	15	f	quartus de-
	636	9	9	1	7	6. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	18	e	cennouen-
	637	10	20	2	8	17. calend.	Maij	12. calend.	Maij	19	d	nalis.
	638	11	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	c b	
	639	12	12	4	10	9. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	18	a	
	640	13	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	18	g	
	641	14	4	7	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	f	
	642	15	15	1	13	12. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	17	e d	
	643	1	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	c	
	644	2	6	4	15	4. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	b	
Hendecas,	645	3	18	5	16	15. calend.	Maij	8. calend.	Maij	21	a	

Circulus trigeſimusquintus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	646	4	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. iduum	Aprilis	18	g f	
	647	5	11	7	18	8. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	e	
	648	6	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	d	
	649	7	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	19	c	
	650	8	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. iduum	Aprilis	20	b a	
	651	9	25	5	3	4. iduum	Aprilis	13. calend.	Maij	21	g	
	652	10	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	f	
Ogdoas,	653	11	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Maij	17	e	Trigeſimusquintus decennouennalis.
	654	12	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	d c	
	655	13	9	3	7	6. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	16	b	
	656	14	20	5	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	a	
	657	15	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	18	g	
	658	1	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	21	f e	
	659	2	23	1	11	2. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	16	d	
	660	3	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	c	
	661	4	15	4	13	12. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	b	
	662	5	26	5	14	3. iduum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	15	a g	
	663	6	7	6	15	4. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	f	
Hendecas,	664	7	18	1	16	15. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	e	

Circulus trigeſimusſextus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	665	8	0	2	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	d	
	666	9	11	3	18	8. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	18	c b	
	667	10	22	4	19	idus	Aprilis	14. calend.	Maij	19	a	
	668	11	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	g	
	669	12	14	7	2	11. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	17	f	
	670	13	25	1	3	4. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	18	e d	
	671	14	6	2	4	3. calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	c	
Ogdoas,	672	15	17	4	5	14. calend.	Maij	7. calend.	Maij	21	b	Trigeſimusſextus decennouennalis.
	673	1	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	a	
	674	2	9	6	7	6. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	g f	
	675	3	20	7	8	17. calend.	Maij	10. calend.	Maij	21	e	
	676	4	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	d	
	677	5	12	3	10	9. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	19	c	
	678	6	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. calend.	Maij	20	b a	
	679	7	4	5	12	calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	g	
	680	8	15	7	13	12. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	18	f	
	681	9	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	19	e	
	682	10	7	2	15	4. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	15	d c	
Hendecas,	683	11	18	3	16	15. calend.	Maij	13. calend.	Maij	16	b	

Circulus trigeſimusſeptimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	684	12	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	19	a	
	685	13	11	6	18	8. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	15	g	
	686	14	22	7	19	idus	Aprilis	17. kalend.	Maij	16	e	
	687	15	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	d	
	688	1	14	3	2	11. kalend.	Aprilis	[illegible] kalend.	Aprilis	21	c	
	689	2	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	b	
	690	3	6	5	4	3. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	1[illegible]	a g	
Ogdoas,	691	4	17	6	5	14. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	19	f	Trigeſimusſeptimus decennouennalis.
	692	5	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	21	e	
	693	6	9	2	7	6. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	17	d	
	694	7	20	3	8	17. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	18	c b	
	695	8	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	a	
	696	9	12	6	10	9. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	16	g	
	697	10	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	17	f	
	698	11	4	1	12	kalend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	e d	
	699	12	15	2	13	12. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	16	c	
	700	13	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16	b	
	701	14	7	5	15	4. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	a	
Hendecas,	702	15	18	6	16	15. kalend.	Maij	9. calend.	Maij	20	g f	

Circulus trigeſimusoctauus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	703	1	0	7	17	nonæ	Aprilis	[illegible]	Aprilis	16	e	
	704	2	11	2	18	8. calend.	Aprilis	[illegible] calend.	Aprilis	19	d	
	705	3	22	3	19	idus	Aprilis	[illegible] calend.	Maij	20	c	
	706	4	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	b a	
	707	5	14	5	2	11. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	19	g	
	708	6	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	19	f	
	709	7	6	1	4	3. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	15	e	
Ogdoas,	710	8	17	2	5	14. calend.	Maij	12. calend.	Aprilis	16	d c	Trigeſimusoctauus decennouennalis.
	711	9	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	b	
	712	10	9	5	7	6. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	a	
	713	11	20	6	8	17. calend.	Maij	16. calend.	Maij	15	g	
	714	12	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	f e	
	715	13	12	1	10	9. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	d	
	716	14	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. calend.	Maij	21	c	
	717	15	4	4	12	calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	b	
	718	1	15	5	13	12. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	20	a g	
	719	2	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	21	f	
	720	3	7	1	15	4. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	16	e	
Hendecas,	721	4	18	2	16	15. calend.	Maij	12. calend.	Maij	17	d	

Circulus trigeſimus nonus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	722	5	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	c b	
	723	6	11	4	18	8. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	17	a	
	724	7	22	6	19	idus	Aprilis	16 kalend.	Maij	17	g	
	725	8	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	f	
	726	9	14	1	2	11. kalend.	Aprilis	9. kalend.	Aprilis	16	e d	
	727	10	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	c	
	728	11	6	4	4	3. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	b	
Ogdoas,	729	12	17	5	5	14. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	20	a	Trigeſimus
	730	13	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	16	g f	nonus de-
	731	14	9	7	7	6. kalend.	Aprilis	kalend.	Aprilis	19	e	cennouen-
	732	15	20	2	8	17. kalend.	Maij	11. kalend.	Maij	18	d	nalis.
	733	1	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	c	
	734	2	12	4	10	9. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	18	b a	
	735	3	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. kalend.	Maij	19	g	
	736	4	4	7	12	kalend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	f	
	737	5	15	1	13	12. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	17	e	
	738	6	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	d c	
	739	7	7	3	15	4. kalend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	21	b	
Hendecas,	740	8	18	5	16	15. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	21	a	

Circulus quadrageſimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Lunæ ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	741	9	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. iduum	Aprilis	18	g	
	742	10	11	7	1	8. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	21	f e	
	743	11	22	1	19	idus	Aprilis	18. calend.	Maij	15	d	
	744	12	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	c	
	745	13	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	20	b	
	746	14	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	21	a g	
	747	15	6	6	4	3. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	17	f	
Ogdoas,	748	1	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Aprilis	17	e	Quadrageſi-
	749	2	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	d	mus decen-
	750	3	9	3	7	6. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	16	c b	nouenna-
	751	4	20	4	8	17. calend.	Maij	14. calend.	Maij	17	a	lis.
	752	5	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	19	g	
	753	6	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	15	f	
	754	7	23	1	11	2. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	16	e d	
	755	8	4	2	12	calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	19	c	
	756	9	15	4	13	12. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	b	
	757	10	26	5	14	5. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	15	a	
	758	11	7	6	15	4. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	g f	
Hendecas,	759	12	18	7	16	15. calend.	Maij	10. calend.	Maij	19	e	

Circulus quadrageſimus primus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	760	13	0	2	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	15	d	
	761	14	11	3	18	8. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	18	c	
	762	15	22	4	19	idus	Aprilis	14. calend.	Maij	19	b a	
	763	1	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	g	
	764	2	14	7	2	11. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	17	f	
	765	3	25	1	3	4. iduum	Aprilis	13. calend.	Maij	18	e	
	766	4	6	2	4	3. calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	d c	
Ogdoas,	767	5	17	3	5	14. calend.	Maij	13. calend.	Maij	15	b	Quadrageſimus
	768	6	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	a	primus decennouennalis.
	769	7	9	6	7	6. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	g	
	770	8	20	7	8	17 calend.	Maij	10. calend.	Maij	21	f e	
	771	9	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	d	
	772	10	12	3	10	5. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	19	c	
	773	11	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. calend.	Maij	20	b	
	774	12	4	5	12	calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	a. g	
	775	13	15	6	13	12. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	19	f	
	776	14	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	19	e	
	777	15	7	2	15	4. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	15	d	
Hendecas,	778	1	18	3	16	15. calend.	Maij	13. calend.	Maij	16	c b	

Circulus Quadrageſimus ſecundus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	779	2	0	4	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	a	
	780	3	11	6	18	8. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	15	g	
	781	4	22	7	19	idus	Aprilis	17. calend.	Maij	16	f	
	782	5	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	e d	
	783	6	14	2	2	11. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	15	c	
	784	7	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	b	
	785	8	6	5	4	3. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	18	a	
Ogdoas,	786	9	17	6	5	14. calend.	Maij	9. calend.	Maij	19	g f	
	787	10	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	e	Quadrageſimus
	788	11	9	2	7	6. calend.	Aprilis	3 calend.	Aprilis	17	d	ſecundus decennouennalis.
	789	12	20	3	8	17. calend.	Maij	13. calend.	Maij	18	c	
	790	13	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	b a	
	791	14	12	5	10	9. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	17	g	
	792	15	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	17	f	
	793	1	4	1	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	e	
	794	2	15	2	13	12. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	16	d c	
	795	3	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	b	
	796	4	7	5	15	4. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	a	
Hendecas,	797	5	18	6	16	15. calend.	Maij	9. calend.	Maij	20	g	

Circulus quadrageſimus tertius, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	798	6	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	f e	
	799	7	11	1	18	8. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	20	d	
	800	8	22	3	19	idus	Aprilis	12. kalend.	Maij	20	c	
	801	9	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	b	
	802	10	14	5	2	11. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	19	a g	
	803	11	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	20	f	
	804	12	6	1	4	3. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	15	e	
Ogdoas,	805	13	17	2	5	14. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	16	d	
	806	14	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	c b	Quadrageſimus tertius decennouennalis.
	807	15	9	4	7	6. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	15	a	
	808	1	20	6	8	17. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	15	g	
	809	2	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	f	
	810	3	12	1	10	9. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	21	e d	
	811	4	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	c	
	812	5	4	4	12	kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	b	
	813	6	15	5	13	12. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	20	a	
	814	7	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	21	g f	
	815	8	7	7	15	4. kalend.	Aprilis	kalend.	Aprilis	17	e	
Hendecas,	816	9	18	2	16	15. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	17	d	

Circulus quadrageſimus quartus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	817	10	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	c	
	818	11	11	4	18	8. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	17	b a	
	819	12	22	5	19	idus	Aprilis	15. calend.	Maij	18	g	
	820	13	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	f	
	821	14	14	1	2	11. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	16	e	
	822	15	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	d c	
	823	1	6	3	4	3. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	b	
Ogdoas,	824	2	17	5	5	14. calend.	Maij	8. calend.	Maij	20	a	
	825	3	28	6	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	16	g	Quadrageſimus quartus decennouennalis.
	826	4	9	7	7	6. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	19	f e	
	827	5	20	1	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	20	d	
	828	6	1	3	9	2. nonarum	Aprillis	nonæ	Aprilis	15	c	
	829	7	12	4	10	9. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	18	b	
	830	8	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	19	a g	
	831	9	4	6	12	calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	f	
	832	10	15	1	13	12. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	17	e	
	833	11	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	d	
	834	12	7	3	15	4. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	21	c b	
Hendecas,	835	13	18	4	16	15. calend.	Maij	14. calend.	Maij	15	a	

Circulus quadrageſimus quintus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.
	836	14	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. iduum	Aprilis	14	g
	837	15	11	7	18	8. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	21	f
	838	1	22	1	19	idus	Aprilis	18. calend.	Maij	15	e d
	839	2	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	18	c
	840	3	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	20	b
	841	4	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	21	a
	842	5	6	6	4	3. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	17	g f
Ogdoas,	843	6	17	7	5	14. calend.	Maij	10. calend.	Maij	18	e
	844	7	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	d
	845	8	9	3	7	6. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	16	c
	846	9	20	4	8	17. calend.	Maij	14. calend.	Maij	17	b a
	847	10	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20	g
	848	11	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	15	f
	849	12	23	1	11	2. iduum	Aprilis	19. calend.	Maij	16	e
	850	13	4	2	12	calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	19	d c
	851	14	15	3	13	12. calend.	Aprilis	11. calend.	Aprilis	15	b
	852	15	26	5	14	5. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	15	a
	853	1	7	6	15	4. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	g
Hendecas,	854	2	18	7	16	15. calend.	Maij	10. calend.	Maij	19	f e

Quadrageſimus quintus decennouennalis.

Circulus Quadrageſimus ſextus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.
	855	3	0	1	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	d
	856	4	11	3	18	8. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	18	c
	857	5	22	4	19	idus	Aprilis	14. calend.	Maij	19	b
	858	6	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	a g
	859	7	14	6	2	11. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	18	f
	860	8	25	1	3	4. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	18	e
	861	9	6	2	4	3. calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	d
Ogdoas,	862	10	17	3	5	14. calend.	Maij	13. calend.	Maij	15	c b
	863	11	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	a
	864	12	9	6	7	6. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	g
	865	13	20	7	8	17. calend.	Maij	10. calend.	Maij	21	f
	866	14	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	e d
	867	15	12	2	10	9. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	20	c
	868	1	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. calend.	Maij	20	b
	869	2	4	5	12	calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	a
	870	3	15	6	13	12. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	19	g f
	871	4	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	20	e
	872	5	7	2	15	4. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	15	d
Hendecas,	873	6	18	3	16	15. calend.	Maij	13. calend.	Maij	16	c

Quadrageſimus ſextus decennouennalis.

Circulus quadrageſimus ſeptimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,
	874	7	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	b a
	875	8	11	5	18	8. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	16	g
	876	9	22	7	19	idus	Aprilis	17. kalend.	Maij	16	f
	877	10	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	e
	878	11	14	2	2	11. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	15	d c
	879	12	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	b
	880	13	6	5	4	3. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	18	a
Ogdoas,	881	14	17	6	5	14. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	19	g
	882	15	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	f e
	883	1	9	1	7	6. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	18	d
	884	2	20	3	8	17. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	18	c
	885	3	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	b
	886	4	12	5	10	9. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	17	a g
	887	5	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	18	f
	888	6	4	1	12	kalend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	e
	889	7	15	2	13	12. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprili	16	d
	890	8	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	c b
	891	9	7	4	15	4. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	a
Hendecas,	892	10	18	6	16	15. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	20	g

Quadrageſimus ſeptimus decennouenalis.

Circulus quadrageſimus octauus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,
	893	11	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	f
	894	12	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	20	e d
	895	13	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	c
	896	14	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	b
	897	15	14	5	2	11. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	19	a
	898	1	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	g f
	899	2	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	e
Ogdoas,	900	3	17	2	5	14. calend.	Maij	12. calend.	Maij	16	d
	901	4	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	18	c
	902	5	9	4	7	6. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	b a
	903	6	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	16	g
	904	7	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	f
	905	8	12	1	10	9. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	e
	906	9	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	d c
	907	10	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	b
	908	11	15	5	13	12. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	20	a
	909	12	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	21	g
	910	13	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	f e
Hendecas,	911	14	18	1	16	15. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	d

Quadrageſimus octauus decennouennalis.

Circulus quadrageſimus nonus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	912	15	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	c	
	913	1	11	4	18	8. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	16	b	
	914	2	22	5	19	idus	Aprilis	11. calend.	Maij	18	a g	
	915	3	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	f	
	916	4	14	1	2	11. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	16	e	
	917	5	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	d	
	918	6	6	3	4	2. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	c b	
Ogdoas,	919	7	17	4	5	14. calend.	Maij	7. [illegible]	Maij	21	a	Quadrageſimus
	920	8	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	15	g	nonus decennouennalis.
	921	9	9	7	7	6. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	19	f	
	922	10	20	1	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	20	e d	
	923	11	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	c	
	924	12	12	4	10	9. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	[illegible]	b	
	925	13	23	5	11	2. iduum	Aprilis	13. calend.	Maij	19	a	
	926	14	4	6	12	calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	g f	
	927	15	15	7	13	12. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	18	e	
	928	1	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	d	
	929	2	7	3	15	4. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	c	
Hendecas,	930	3	18	4	16	15. calend.	Maij	14. calend.	Maij	15	b a	

Circulus Quinquageſimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	931	4	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	19	g	
	932	5	11	7	18	8. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	21	f	
	933	6	22	1	19	idus	Aprilis	18. calend.	Maij	15	e	
	934	7	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	17	d c	
	935	8	14	3	2	11. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	21	b	
	936	9	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	21	a	
	937	10	6	6	4	3. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	17	g	
Ogdoas,	938	11	17	7	5	14. calend.	Maij	10. calend.	Maij	18	f e	
	939	12	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	21	d	Quinquageſimus decennouennalis.
	940	13	9	3	7	6. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	16	c	
	941	14	20	4	8	17. calend.	Maij	14. calend.	Maij	17	b	
	942	15	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20	a g	
	943	1	12	6	10	9. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	16	f	
	944	2	23	1	11	2. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	16	e	
	945	3	4	2	12	calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	17	d	
	946	4	15	3	13	12. calend.	Aprilis	11. calend.	Aprilis	15	c b	
	947	5	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16	a	
	948	6	7	6	15	4. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	g	
Hendecas,	949	7	18	7	16	15. calend.	Maij	10. calend.	Maij	19	f	

Circulus quinquageſimuſprimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	950	8	0	1	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	e d	
	951	9	11	2	18	8. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	19	c	
	952	10	22	4	19	idus	Aprilis	14. kalend.	Maij	18	b	
	953	11	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	a	
	954	12	14	6	2	11. kalend.	Aprilis	[illegible]. kalend.	Aprilis	17	g f	
	955	13	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	19	e	
	956	14	6	2	4	3. kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	d	
Ogdoas,	957	15	17	3	5	14. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	15	c	
	958	1	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	b a	Quinquageſimuſprimus
	959	2	9	5	7	6 kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	g	decennouennalis.
	960	3	20	7	8	17 kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	21	f	
	961	4	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	e	
	962	5	12	2	10	9. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	20	d c	
	963	0	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. kalend.	Maij	21	b	
	964	7	4	5	12	kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	a	
	965	8	15	6	13	12. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	19	g	
	966	9	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	20	f e	
	967	10	7	1	15	4. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	16	d	
Hendecas,	968	11	18	3	16	15. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	16	c	

Circulus quinquageſimuſſecundus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	969	12	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	b	
	970	13	11	5	18	8. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	16	a g	
	971	14	22	6	19	idus	Aprilis	16. kalend.	Maij	17	f	
	972	15	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	e	
	973	1	14	2	2	11. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	15	d	
	974	2	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	c b	
	975	3	6	4	4	3 kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	a	
Ogdoas,	976	4	17	6	5	14. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	19	g	
	977	5	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	f	Quinquageſimuſſecundus
	978	6	9	1	7	6. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	18	e d	decennouennalis.
	979	7	0	2	8	17. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	19	c	
	980	8	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	b	
	981	9	12	5	10	9. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	17	a	
	982	10	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	18	g f	
	983	11	4	7	12	kalend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	e	
	984	12	15	2	13	12. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	16	d	
	985	13	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	c	
	986	14	7	4	15	4. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	b a	
Hendecas,	987	15	18	5	16	15. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	21	g	

Circulus Quinquageſimuſtertius, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	988	1	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	f
	989	2	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	2[illegible]	e
	990	3	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	d c
	991	4	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	b
	992	5	14	5	2	11. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	19	a
	993	6	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	g
	994	7	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	f e
	995	8	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Maij	16	d
Ogdoas,	996	9	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	c
	997	10	9	4	7	6. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	b
	998	11	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	16	a g
	999	12	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	19	f
	1000	13	12	1	10	9. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	e
	1001	14	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	d
	1002	15	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	19	c b
	1003	1	15	4	13	12. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	a
	1004	2	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	21	g
	1005	3	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	f
Hendecas,	1006	4	18	1	16	15. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	e d

Quinquageſimuſtertius decennouenalis.

Circulus quinquageſimuſquartus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	1007	5	0	2	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	c
	1008	6	11	4	18	8. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	17	b
	1009	7	22	5	19	idus	Aprilis	15. calend.	Maij	18	a
	1010	8	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	g f
	1011	9	14	7	2	11. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	17	e
	1012	10	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	d
	1013	11	6	3	4	3. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	c
	1014	12	17	4	5	14. calend.	Maij	7. calend.	Maij	21	b a
Ogdoas,	1015	13	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	g
	1016	14	9	7	7	6. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	19	f
	1017	15	20	1	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	20	e
	1018	1	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	d c
	1019	2	12	3	10	9. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	19	b
	1020	3	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	19	a
	1021	4	4	6	12	calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	g
	1022	5	15	7	13	12. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	18	f e
	1023	6	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	19	d
	1024	7	7	3	15	4. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	21	c
Hendecas,	1025	8	18	4	16	15. calend.	Maij	14. calend.	Maij	15	b

Quinquageſimuſquartus decennouenalis.

Circulus quinquageſimuſquintus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	1026	9	0	5	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	19	b	
	1027	10	11	6	18	8. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	15	a g	
	1028	11	22	1	19	idus	Aprilis	18. kalend.	Aprilis	15	f	
	1029	12	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	18	e	
	1030	13	14	3	2	11. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	21	d	
	1031	14	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	c b	
	1032	15	6	6	4	3. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	17	a	
Ogdoas,	1033	1	17	7	5	14. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	18	g	
	1034	2	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	21	f	Quinquageſimuſquintus decennouennalis.
	1035	3	9	2	7	6. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	17	e d	
	1036	4	20	4	8	17. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	17	c	
	1037	5	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20	b	
	1038	6	12	6	10	9. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	16	a	
	1039	7	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	17	g f	
	1040	8	4	2	12	kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	19	e	
	1041	9	15	3	13	12. kalend.	Aprilis	11. kalend.	Aprilis	15	d	
	1042	10	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16	c	
	1043	11	7	5	15	4. kalend.	Aprilis	13. iduum	Aprilis	19	b a	
Hendecas,	1044	12	18	7	16	15. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	19	g	

Circulus quinquageſimusſextus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	1045	13	0	1	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	f	
	1046	14	11	2	18	8. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	19	e	
	1047	15	22	3	19	idus	Aprilis	13. kalend.	Maij	20	d c	
	1048	1	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	b	
	1049	2	14	6	2	11. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	18	a	
	1050	3	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	19	g	
	1051	4	6	1	4	3. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	15	f e	
Ogdoas,	1052	5	17	3	5	14. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	15	d	
	1053	6	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	c	Quinquageſimuſſextus decennouennalis.
	1054	7	9	5	7	6. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	b	
	1055	8	20	6	8	17. kalend.	Maij	16. kalend.	Maij	15	a g	
	1056	9	1	1	9	2 nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	f	
	1057	10	12	2	10	9. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Maij	20	e	
	1058	11	23	4	11	2. iduum	Aprilis	13. kalend.	Maij	21	d	
	1059	12	4	5	12	kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	c b	
	1060	13	15	6	13	12. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	19	a	
	1061	14	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	20	g	
	1062	15	7	1	15	4. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	16	f	
Hendecas,	1063	1	18	2	16	15. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	16	e	

Circulus Quinquageſimusſeptimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	1064	2	•	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	b
	1065	3	11	5	18	8. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	16	a
	1066	4	22	6	19	idus	Aprilis	16. calend.	Maij	17	g
	1067	5	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	f e
	1068	6	14	2	2	11. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	15	d
	1069	7	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	c
	1070	8	6	4	4	3. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	b
	1071	9	17	5	5	14. calend.	Maij	8. calend.	Maij	20	a g
Ogdoas,	1072	10	28	7	6	7. iduum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	15	f
	1073	11	9	1	7	6. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	18	e
	1074	12	20	2	8	17. calend.	Maij	12. calend.	Maij	19	d
	1075	13	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	c b
	1076	14	12	5	10	9. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	17	a
	1077	15	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. calend.	Maj	18	g
	1078	1	4	7	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	f
	1079	2	15	1	13	12. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	17	e d
	1080	3	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	c
	1081	4	7	4	15	4. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	b
Hendecas,	1082	5	18	5	16	15. calend.	Maij	8. calend.	Maij	21	a

Quinquageſimusſeptimus decennouennalis.

Circulus quinquageſimusoctauus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	1083	6	o	6	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	g f
	1084	7	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	20	e
	1085	8	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	d
	1086	9	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	c
	1087	10	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	20	b a
	1088	11	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	g
	1089	12	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	f
	1090	13	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Maij	17	e
Ogdoas,	1091	14	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	d c
	1092	15	9	4	7	6. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	b
	1093	1	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	16	a
	1094	2	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	idus	Aprilis	19	g
	1095	3	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	15	f e
	1096	4	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	d
	1097	5	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	c
	1098	6	15	4	13	12. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	21	b
	1099	7	26	5	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	15	a g
	1100	8	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	f
Hendecas,	1101	9	18	1	16	15. calend.	Maij	12. calend.	Maij	18	e

Quinquageſimusoctauus decennouennalis.

Circulus Quinquageſimuſnonus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	1102	10	0	1	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	d	
	1103	11	11	3	18	8. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	18	c b	
	1104	12	22	5	19	idus	Aprilis	15. kalend.	Maij	18	a	
	1105	13	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	g	
	1106	14	14	7	2	11. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	17	f	
	1107	15	25	1	3	4. iduum	Aprilis	4. kalend.	Maij	18	e d	
	1108	1	6	3	4	3. kalend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	c	
Ogdoas,	1109	2	17	4	5	14. kalend.	Maij	7. kalend.	Maij	21	b	
	1110	3	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	a	Quinquageſimuſnonus decennouennalis.
	1111	4	9	6	7	6. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	g f	
	1112	5	20	1	8	17. kalend.	Maij	11. kalend.	Maij	20	e	
	1113	6	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	d	
	1114	7	12	3	10	9. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	19	c	
	1115	8	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. kalend.	Maij	20	b a	
	1116	9	4	6	12	kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	g	
	1117	10	15	7	13	12. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	18	f	
	1118	11	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	18	e	
	1119	12	7	2	15	4. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	15	d c	
Hendecas,	1120	13	18	4	16	15. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	15	b	

Circulus Sexageſimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cyclilunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius die,	Litera Dominicalis,	
	1121	14	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. Iduum	Aprilis	18	a	
	1122	15	11	6	18	8. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	15	g	
	1123	1	22	7	19	idus	Aprilis	17. kalend.	Maij	16	f e	
	1124	2	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	17	d	
	1125	3	14	3	2	11. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	21	c	
	1126	4	25	4	5	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	b	
	1127	5	6	5	4	3. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	17	a g	
Ogdoas,	1128	6	17	7	5	14. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	17	f	
	1129	7	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	21	e	Sexageſimus decennouennalis.
	1130	8	9	2	7	6. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	16	d	
	1131	9	20	3	8	17. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	17	c b	
	1132	10	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20	a	
	1133	11	12	6	10	9. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	16	g	
	1134	12	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	17	f	
	1135	13	4	1	12	kalend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	e d	
	1136	14	15	3	13	12. kalend.	Aprilis	11. kalend.	Aprilis	15	c	
	1137	15	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16	b	
	1138	1	7	5	15	4. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	a	
Hendecas,	1139	2	18	6	16	15. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	20	g f	

Circulus ſexageſimuſprimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	1140	3	0	1	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	16	c	
	1141	4	11	2	18	8. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	19	d	
	1142	5	22	3	19	idus	Aprilis	13. calend.	Maij	20	c	
	1143	6	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	b a	
	1144	7	14	6	2	11. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	18	g	
	1145	8	25	7	3	4. iduum	Aprilis	14. calend.	Aprilis	19	f	
	1146	9	6	1	4	3. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	15	e	
	1147	10	17	2	5	14. calend.	Maij	12. calend.	Maij	16	d	
Ogdoas,	1148	11	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	c b	Sexageſimuſprimus decennouennalis.
	1149	12	9	5	7	6. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	a	
	1150	13	20	6	8	17. calend.	Maij	16. calend.	Maij	12	g	
	1151	14	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	f	
	1152	15	12	2	10	9. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	20	e d	
	1153	1	23	3	11	2. iduum	Aprilis	3. calend.	Maij	21	c	
	1154	2	4	4	12	calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	b	
	1155	3	15	5	13	12. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	20	a	
	1156	4	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	20	g f	
	1157	5	7	1	15	4. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	16	e	
Hendecas,	1158	6	18	2	16	15. calend.	Maij	12. calend.	Maij	17	d	

Circulus ſexageſimusſecundus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	1159	7	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	c	
	1160	8	11	5	18	8. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	16	b a	
	1161	9	22	6	19	idus	Aprilis	16. calend.	Maij	17	g	
	1162	10	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	f	
	1163	11	14	1	2	11. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	16	e	
	1164	12	25	3	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	d c	
	1165	13	6	4	4	3. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	b	
	1156	14	17	5	5	14. calend.	Maij	8. calend.	Aprilis	20	a	
Ogdoas,	1167	15	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	15	g	Sexageſimusſecundus decennouennalis.
	1168	1	9	1	7	6. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	18	f e	
	1169	2	20	2	8	17. calend.	Maij	12. calend.	Maij	19	d	
	1170	3	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	[illegible]	c	
	1171	4	12	4	10	9. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	18	b	
	1172	5	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	18	a g	
	1173	6	4	7	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	[illegible]	f	
	1174	7	15	1	13	12. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	17	e	
	1175	8	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	d	
	1176	9	7	4	15	4. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	c b	
Hendecas,	1177	10	18	5	16	15. calend.	Maij	8. calend.	Maij	21	a	

Circulus Sexageſimuſtertius, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	1178	4	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. iduum	Aprilis	18	g
	1179	5	11	7	18	8. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	15	f
	1180	6	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	e d
	1181	7	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	c
	1182	8	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	20	b
	1183	9	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	21	a
	1184	10	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	g f
	1185	11	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Maij	17	e
Ogdoas,	1186	12	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	d
	1187	13	9	3	7	6. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	16	c
	1188	14	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	16	b a
	1189	15	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	18	g
	1190	1	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	15	f
	1191	2	23	1	11	2. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	16	e
	1192	3	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	d c
	1193	4	15	4	13	12. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	b
	1194	5	26	5	14	5. iduum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	15	a
	1195	6	7	6	15	4. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	g
Hendecas,	1196	7	18	1	16	15. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	f e

Sexageſimuſtertius decennouennalis.

Circulus Sexageſimuſquartus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	1197	8	0	2	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	d
	1198	9	11	3	18	8. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	18	c
	1199	10	22	4	19	idus	Aprilis	14. calend.	Maij	19	b
	1200	11	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	a g
	1201	12	14	7	2	11. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	17	f
	1202	13	25	1	3	4. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	18	e
	1203	14	6	2	4	3. calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	d
	1204	15	17	4	5	14. calend.	Maij	7. calend.	Maij	21	c b
Ogdoas,	1205	1	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	a
	1206	2	9	6	7	6. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	g
	1207	3	20	7	8	17. calend.	Maij	10. calend.	Maij	21	f
	1208	4	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	e d
	1209	5	12	3	10	9. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	19	c
	1210	6	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. calend.	Maij	20	b
	1211	7	4	5	12	calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	a
	1212	8	15	7	13	12. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	18	g f
	1213	9	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	19	e
	1214	10	7	2	15	4. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	15	d
Hendecas,	1215	11	18	3	16	15. calend.	Maij	13. calend.	Maij	16	c

Sexageſimuſquartus decennouennalis.

Circulus Sexageſimuſquintus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	1216	2	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	19	b a
	1217	3	11	6	18	8. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	15	g
	1218	4	22	7	19	idus	Aprilis	17. kalend.	Maij	16	f
	1219	5	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	e
	1220	6	14	3	2	11. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	21	d c
	1221	7	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	b
	1222	8	6	5	4	3. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	18	a
Ogdoas,	1223	9	17	6	5	14. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	19	g
	1224	10	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	21	f e
	1225	11	9	2	7	6. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	17	d
	1226	12	20	3	8	17. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	18	c
	1227	13	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	b
	1228	14	12	6	10	9. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	16	a g
	1229	15	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	17	f
	1230	1	4	1	12	kalend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	e
	1231	2	15	2	13	12. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	16	d
	1232	3	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16	c b
	1233	4	7	5	15	4. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	a
Hendecas,	1234	5	18	6	16	15. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	20	g

Sexageſimuſquintus decennouennalis.

Circulus ſexageſimuſſextus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cyclilunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	1235	6	0	7	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	16	f
	1236	7	11	2	18	8 kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	19	e d
	1237	8	22	3	19	idus	Aprilis	13. kalend.	Maij	20	c
	1238	9	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	b
	1239	10	14	5	2	11. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	19	a
	1240	11	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	19	g f
	1241	12	6	1	4	3. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	15	e
Ogdoas,	1242	13	17	2	5	14. kalend.	Maij	12. kalend.	Aprilis	16	d
	1243	14	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	c
	1244	15	9	5	7	6. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	b a
	1245	1	20	6	8	17. kalend.	Maij	16. kalend.	Maij	15	g
	1246	2	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	f
	1247	3	12	1	10	9. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	21	e
	1248	4	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. kalend.	Maij	21	d c
	1249	5	4	4	12	kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	b
	1250	6	15	5	13	12. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	20	a
	1251	7	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	21	g
	1252	8	7	1	15	4. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	16	f e
Hendecas,	1253	9	18	2	16	15. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	17	d

Sexageſimuſſextus decennouennalis.

Circulus ſexageſimusſeptimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	1254	10	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	g
	1255	11	11	4	18	8. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	17	f
	1256	12	22	6	19	idus	Aprilis	16. calend.	Maij	17	e d
	1257	13	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	c
	1258	14	14	1	2	11. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	16	b
	1259	15	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	a
	1260	1	6	4	4	3. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	g f
	1261	2	17	5	5	14. calend.	Maij	8. calend.	Maij	20	e
Ogdoas,	1262	3	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	16	d
	1263	4	9	7	7	6. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	19	c
	1264	5	20	2	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	b a
	1265	6	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	g
	1266	7	12	4	10	9. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	18	f
	1267	8	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	19	e
	1268	9	4	7	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	d c
	1269	10	15	1	13	12. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	17	b
	1270	11	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	a
	1271	12	7	3	15	4. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	21	g
Hendecas,	1272	13	18	5	16	15. calend.	Maij	8. calend.	Maij	21	f e

Sexageſimuſſeptimus decennouennalis.

Circulus ſexageſimuſoctauus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	1273	14	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. iduum	Aprilis	18	d
	1274	15	11	7	18	8. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	21	c
	1275	1	22	1	19	idus	Aprilis	18. calend.	Maij	15	b
	1276	2	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	a-g
	1277	3	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	20	f
	1278	4	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	21	e
	1279	5	6	7	4	3. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	17	d
	1280	6	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Aprilis	17	c b
Ogdoas,	1281	7	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	a
	1282	8	9	3	7	6. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	16	g
	1283	9	20	4	8	17. calend.	Maij	14. calend.	Maij	17	f
	1284	10	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	19	e d
	1285	11	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	15	c
	1286	12	23	1	11	2. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	16	b
	1287	13	4	2	12	calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	19	a
	1288	14	15	4	13	12. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	g f
	1289	15	26	5	14	5. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	15	e
	1290	1	7	6	15	4. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	d
Hendecas,	1291	2	18	7	16	15. calend.	Maij	10. calend.	Maij	19	c

Sexageſimuſoctauus decennouennalis.

Circulus Sexageſimuſnonus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,	Dies Dominicus Paſchæ,	Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	1292	5	0	2	17	nonæ Aprilis	7. iduum Aprilis	15	c b	
	1293	4	11	3	18	8. kalend. Aprilis	4. kalend. Aprilis	18	a	
	1294	5	22	4	19	idus Aprilis	14. kalend. Maij	19	g	
	1295	6	3	5	1	4 nonarum Aprilis	3. nonarum Aprilis	15	f	
	1296	7	14	7	2	11. kalend. Aprilis	8. kalend. Aprilis	17	e d	
	1297	8	25	1	3	4. iduum Aprilis	18. kalend. Maij	18	c	
	1298	9	6	2	4	5. kalend. Aprilis	8. iduum Aprilis	21	b	
Ogdoas,	1299	10	17	3	5	14. kalend. Maij	13. kalend. Maij	25	a	
	1300	11	28	5	6	7. iduum Aprilis	4. iduum Aprilis	17	g f	Sexageſimuſnonus decennouennalis.
	1301	12	9	6	7	6. kalend. Aprilis	4. nonarum Aprilis	20	e	
	1302	13	20	7	8	17. kalend. Maij	10. kalend. Maij	21	d	
	1303	14	1	1	9	2. nonarum Aprilis	7. iduum Aprilis	17	c	
	1304	15	12	3	10	9. kalend. Aprilis	4. kalend. Aprilis	19	b a	
	1305	1	23	4	11	2. iduum Aprilis	14. kalend. Maij	20	g	
	1306	2	4	5	12	kalend. Aprilis	3. nonarum Aprilis	16	f	
	1307	3	15	6	13	12. kalend. Aprilis	7. kalend. Aprilis	19	e	
	1308	4	26	1	14	5. iduum Aprilis	18. kalend. Maij	19	d c	
	1309	5	7	2	15	4. kalend. Aprilis	3. kalend. Aprilis	15	b	
Hendecas,	1310	6	18	3	16	15. kalend. Maij	13. kalend. Maij	16	a	

Circulus ſeptuageſimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,	Dies Dominicus Paſchæ,	Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	1311	7	0	14	17	nonæ Aprilis	6. iduum Aprilis	17	g	
	1312	8	11	6	18	8. kalend. Aprilis	7. kalend. Aprilis	15	f e	
	1313	9	22	7	19	idus Aprilis	17. kalend. Maij	16	d	
	1314	10	3	1	1	4. nonarum Aprilis	7. iduum Aprilis	19	c	
	1315	11	14	2	2	11. kalend. Aprilis	10. kalend. Aprilis	15	b	
	1316	12	25	4	3	4. iduum Aprilis	3. iduum Aprilis	20	a g	
	1317	13	6	5	4	3. kalend. Aprilis	3. nonarum Aprilis	18	f	
Ogdoas,	1318	14	17	6	5	14. kalend. Maij	9. kalend. Maij	19	e	
	1319	15	28	7	6	7. iduum Aprilis	6. iduum Aprilis	15	d	Septuageſimus decennouennalis.
	1320	1	9	2	7	6. kalend. Aprilis	3. kalend. Aprilis	17	c b	
	1321	2	20	3	8	17. kalend. Maij	13. kalend. Maij	18	a	
	1322	3	1	4	9	2. nonarum Aprilis	3. iduum Aprilis	21	g	
	1323	4	12	5	10	9. kalend. Aprilis	6. kalend. Aprilis	17	f	
	1324	5	23	7	11	2. iduum Aprilis	17. kalend. Maij	17	e d	
	1325	6	4	1	12	kalend. Aprilis	6. iduum Aprilis	20	c	
	1326	7	15	2	13	12. kalend. Aprilis	10. kalend. Aprilis	16	b	
	1327	8	26	3	14	5. iduum Aprilis	2. iduum Aprilis	17	a	
	1328	9	7	5	15	4. kalend. Aprilis	3. nonarum Aprilis	19	g f	
Hendecas,	1329	10	18	6.	16	15. kalend. Maij	9. kalend. Maij	20	e	

Circulus ſeptuageſimuſprimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	1330	6	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	d
	1331	7	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	20	c
	1332	8	22	3	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	20	b a
	1333	9	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	g
	1334	10	14	5	2	11. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	19	f
	1335	11	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	e
	1336	12	6	1	4	3. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	15	d c
	1337	13	17	2	5	14. calend.	Maij	12. calend.	Maij	16	b
Ogdoas,	1338	14	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	a
	1339	15	9	4	7	6. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	1.5	g
	1340	1	20	6	8	17. calend.	Maij	13. calend.	Maij	15	f e
	1341	2	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	d
	1342	3	12	1	10	9. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	c
	1343	4	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	b
	1344	5	4	4	12	calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	a g
	1345	6	15	5	13	12. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	20	f
	1346	7	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	21	e
	1347	8	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	d
Hendecas,	1348	9	18	2	16	15. calend.	Maij	12. calend.	Maiȷ	17	c b

Septuageſimuſprimus decennouennalis.

Circulus ſeptuageſimusſecundus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,
	1349	10	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	a
	1350	11	11	4	18	8. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	17	g
	1351	12	22	5	19	idus	Aprilis	15. calend.	Maij	18	f
	1352	13	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	e d
	1353	14	14	1	2	11. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	16	c
	1354	15	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	b
	1355	1	6	3	4	3. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	a
	1356	2	17	5	5	14. calend.	Maij	8. calend.	Maij	20	g f
Ogdoas,	1357	3	28	6	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	16	e
	1358	4	9	7	7	6. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	19	d
	1359	5	20	1	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	20	c
	1360	6	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	b a
	1361	7	12	4	10	9. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	18	g
	1362	8	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	19	f
	1363	9	4	6	12	calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	e
	1364	10	15	1	13	12. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	17	d c
	1365	11	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	b
	1366	12	7	3	15	4. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	21	a
Hendecas,	1367	13	18	4	16	15. calend.	Maij	14. calend.	Maij	15	g

Septuageſimuſſecundus decennouennalis.

Circulus ſeptuageſimus tertius, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	1368	2	[illegible]	6	17	nonæ	Aprilis	5. iduum	Aprilis	[illegible]	f e	
	1369	[illegible]	1[illegible]	7	18	8. kalend.	Aprilis	kalend.	Aprilis	[illegible]1	d	
	1370	[illegible]	[illegible]	1	19	idus	Aprilis	18. kalend.	Maij	1[illegible]	[illegible]	
	1371	6	3	[illegible]	1	4. nonarum	Aprilis	[illegible]. kalend.	Aprilis	1[illegible]	b a	
	1372	[illegible]	14	4	2	11. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	[illegible]0	[illegible]	
	1373	8	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. kalend.	Maij	21	f	
	1374	9	6	6	[illegible]	3. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	1[illegible]	e	
Ogdoas,	1375	10	17	[illegible]	[illegible]	14. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	1[illegible]	d c	
	1376	11	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	2[illegible]	b	Septuageſimuſtertius decennouennalis.
	1377	12	9	[illegible]	7	6. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	16	a	
	1378	13	20	4	8	17. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	17	g	
	1379	14	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	2[illegible]	f e	
	1380	15	12	7	10	9. kalend.	Aprilis	[illegible]. kalend.	Aprilis	15	d	
	1381	1	23	1	11	2. iduum	Aprilis	19. kalend.	Maij	16	c	
	1382	2	4	2	12	kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	19	b	
	1383	3	15	3	13	12. kalend.	Aprilis	11. kalend.	Aprilis	15	a g	
	1384	4	26	5	14	5. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	15	f	
	1385	5	[illegible]	6	15	4. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	e	
Hendecas,	1386	6	18	7	16	15. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	19	d	

Circulus ſeptuageſimuſquartus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis,	
	1387	7	0	1	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	c b	
	1388	8	11	3	18	8. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	18	a	
	1389	9	22	4	19	idus	Aprilis	14. kalend.	Maij	19	g	
	1390	10	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	f	
	1391	11	14	6	2	11. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	18	e d	
	1392	12	25	1	3	4. iduum	Aprilis	1[illegible]. kalend.	Maij	18	c	
	1393	13	6	2	4	3. kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	b	
Ogdoas,	1394	14	17	3	[illegible]	14. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	15	a	
	1395	15	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	g f	Septuageſimuſquartus decennouennalis.
	1396	1	9	6	7	6. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	e	
	1397	2	20	7	8	17. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	21	d	
	1398	3	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	c	
	1399	4	12	2	10	9. kalend.	Aprilis	5. kalend.	Aprilis	20	b a	
	1400	5	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. kalend.	Maij	20	g	
	1401	6	4	5	12	kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	f	
	1402	7	15	6	13	12. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	19	e	
	1403	8	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	20	d c	
	1404	9	7	2	15	4. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	15	b	
Hendecas,	1405	10	18	3	16	15. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	16	a	

Circulus ſeptuageſimus quintus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,
	1406	11	[illegible]	4	17	nonæ	Aprilis	[illegible] iduum	Aprilis	[illegible]	g
	1407	12	11	5	18	8. kalend.	Aprilis	[illegible]	[illegible]	[illegible]	f e
	1408	13	22	7	19	idus	Aprilis	17. kalend.	Maij	16	d
	1409	14	3	1	1	[illegible] nonarum	Aprilis	[illegible] iduum	Aprilis	[illegible]	c
	1410	15	14	2	2	11. kalend.	Aprilis	10. kalend.	[illegible]	[illegible]	b
	1411	1	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	a g
	1412	2	6	5	4	3. kalend.	Aprilis	5. nonarum	Aprilis	18	f
Ogdoas,	1413	3	17	6	5	14. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	19	e
	1414	4	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	d
	1415	5	9	1	7	4. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	16	c b
	1416	6	20	3	8	17. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	18	a
	1417	7	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	g
	1418	8	12	5	10	9. kalend.	Aprilis	[illegible] kalend.	Aprilis	17	f
	1419	9	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	18	e d
	1420	10	4	1	12	[illegible] kalend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	c
	1421	11	15	2	13	12. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	[illegible]	b
	1422	12	26	3	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	[illegible]	a
	1423	13	7	4	15	[illegible] kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	[illegible]	g f
Hendecas,	1424	14	18	6	16	15. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	[illegible]	e

Septuageſimus quintus decennouennalis.

Circulus ſeptuageſimus ſextus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,
	1425	15	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	d
	1426	1	11	1	18	8. calend.	Aprilis	[illegible] calend.	Aprilis	20	c
	1427	2	22	2	19	idus	Aprilis	15. calend.	Maij	21	b a
	1428	3	[illegible]	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	g
	1429	4	[illegible]	5	2	11. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	19	f
	1430	5	[illegible]	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	e
	1431	6	6	7	4	3. calend.	Aprilis	[illegible] calend.	Aprilis	16	d c
Ogdoas,	1432	7	17	2	5	14. calend.	Maij	12. calend.	Maij	16	b
	1433	8	28	3	6	7. iduum	Aprilis	[illegible] iduum	Aprilis	18	a
	1434	9	[illegible]	4	7	[illegible] calend.	Aprilis	[illegible] calend.	Aprilis	15	g
	1435	10	20	5	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	16	f e
	1436	11	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	d
	1437	12	12	1	10	9. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	c
	1438	13	23	3	11	2. iduum	Aprilis	[illegible]	Aprilis	15	b
	1439	14	4	4	12	[illegible] calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	a g
	1440	15	[illegible]	[illegible]	13	12. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	20	f
	1441	1	[illegible]	6	14	5. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	21	e
	1442	2	[illegible]	7	15	4. calend.	Aprilis	[illegible] calend.	Aprilis	17	d
Hendecas,	1443	3	18	1	16	15. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	c b

Septuageſimus ſextus decennouennalis.

Circulus ſegtuageſimus ſeptimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	1444	4	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	g	
	1445	5	11	4	18	8. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	16	f	
	1446	6	22	5	19	idus	Aprilis	15. calend.	Maij	18	e d	
	1447	7	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	c	
	1448	8	14	1	2	11. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	16	b	
	1449	9	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	a	
	1450	10	6	3	4	3. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	g f	
Ogdoas,	1451	11	17	4	5	14. calend.	Maij	7. calend.	Maij	21	e	Septuageſimus
	1452	12	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	15	d	ſeptimus de-
	1453	13	9	7	7	6. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	19	c	cennouenna-
	1454	14	20	1	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	20	b a	lis.
	1455	15	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	g	
	1456	1	12	4	10	9. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	18	f	
	1457	2	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	19	e	
	1458	3	4	6	12	calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	d c	
	1459	4	15	7	13	12. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	18	b	
	1460	5	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	a	
	1461	6	7	3	15	4. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	g	
Hendecas,	1462	7	18	4	16	15. calend.	Maij	14. calend.	Maij	15	f e	

Circulus ſeptuageſimus octauus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	1463	8	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	19	d	
	1464	9	11	7	18	8. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	21	c	
	1465	10	22	1	19	idus	Aprilis	18. calend.	Maij	15	b	
	1466	11	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. calend.	Aprilis	18	a g	
	1467	12	14	3	2	11. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	21	f	
	1468	13	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	21	e	
	1469	14	6	6	4	3. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	17	d	
Ogdoas,	1470	15	17	7	5	14. calend.	Maij	10. calend.	Maij	18	c b	
	1471	1	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	21	a	Septuageſimus
	1472	2	9	3	7	6. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	16	g	octauus decen-
	1473	3	20	4	8	17. calend.	Maij	14. calend.	Maij	17	f	nouennalis.
	1474	4	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20	e d	
	1475	5	12	6	10	9. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	16	c	
	1476	6	23	1	11	2. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	16	b	
	1477	7	4	2	12	calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	17	a	
	1478	8	15	3	13	12. calend.	Aprilis	11. calend.	Aprilis	15	g f	
	1479	9	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16	e	
	1480	10	7	6	15	4. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	d	
Hendecas,	1481	11	18	7	16	15. calend.	Maij	10. calend.	Maij	19	c	

Circulus ſeptuageſimus nonus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	1482	13	0	1	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	b a	
	1483	14	11	2	18	8. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	19	g	
	1484	15	22	4	19	idus	Aprilis	14. kalend.	Maij	18	f	
	1485	1	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	e	
	1486	2	14	6	2	11. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	18	d c	
	1487	3	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	19	b	
	1488	4	6	2	4	3. kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	a	
Ogdoas,	1489	5	17	3	5	14. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	15	g	
	1490	6	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	f e	Septuageſimus
	1491	7	9	5	7	6. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	d	nonus decennouennalis.
	1492	8	20	7	8	17. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	21	c	
	1493	9	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	b	
	1494	10	12	2	10	9. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	20	a g	
	1495	11	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. kalend.	Maij	21	f	
	1496	12	4	5	12	kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	e	
	1497	13	15	6	13	12. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	19	d	
	1498	14	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	20	c b	
	1499	15	7	1	15	4. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	16	[illegible]	
Hendecas,	1500	1	18	3	16	15. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	16	g	

Circulus octogeſimus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	1501	2	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	f	
	1502	3	11	5	18	8. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	16	e d	
	1503	4	22	6	19	idus	Aprilis	16. calend.	Maij	17	c	
	1504	5	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	b	
	1505	6	14	2	2	11. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	15	a	
	1506	7	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	g f	
	1507	8	6	4	4	3. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	e	
Ogdoas,	1508	9	17	6	5	14. calend.	Maij	9. calend.	Maij	19	d	
	1509	10	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	c	Octogeſimus
	1510	11	9	1	7	6. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	18	b a	decennouennalis.
	1511	12	20	2	8	17. calend.	Maij	12. calend.	Maij	19	g	
	1512	13	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	f	
	1513	14	12	5	10	9. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	17	e	
	1514	15	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	18	d c	
	1515	1	4	7	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	b	
	1516	2	15	2	13	12. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	16	a	
	1517	3	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	g	
	1518	4	7	4	15	4. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	f e	
Hendecas,	1519	5	18	5	16	15. calend.	Maij	8. calend.	Maij	21	d	

Circulus octogeſimus primus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.
	1520	1	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	a g
	1521	2	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	20	f
	1522	3	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	e
	1523	4	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	d
	1524	5	14	5	2	11. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	19	c b
	1525	6	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	a
	1526	7	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	g
Ogdoas,	1527	8	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Maij	16	f
	1528	9	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	e d
	1529	10	9	4	7	6. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	c
	1530	11	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	16	b
	1531	12	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	19	a
	1532	13	12	1	10	9. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	g f
	1533	14	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	e
	1534	15	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	19	d
	1535	1	15	4	13	12. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	c
	1536	2	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	21	b a
	1537	3	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	g
Hendecas,	1538	4	18	1	16	15. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	f

Octogeſimus primus decennouennalis.

Circulus octogeſimus ſecundus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.
	1539	5	0	2	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	e
	1540	6	11	4	18	8. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	17	d c
	1541	7	22	5	19	idus	Aprilis	15. calend.	Maij	18	b
	1542	8	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	a
	1543	9	14	7	2	11. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	17	g
	1544	10	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	f e
	1545	11	6	3	4	3. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	d
Ogdoas,	1546	12	17	4	5	14. calend.	Maij	7. calend.	Maij	21	c
	1547	13	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	b
	1548	14	9	7	7	6. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	19	a g
	1549	15	20	1	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	20	f
	1550	1	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	e
	1551	2	12	3	10	9. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	19	d
	1552	3	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	19	c b
	1553	4	4	6	12	calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	a
	1554	5	15	7	13	12. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	18	g
	1555	6	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	19	f
	1556	7	7	3	15	4. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	21	e d
Hendecas,	1557	8	18	4	16	15. calend.	Maij	14. calend.	Maij	15	c

Octogeſimus ſecundus decennouennalis.

Circulus octogeſimus tertius, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,
	1558	15	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	19	b
	1559	1	11	6	18	8. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	15	a
	1560	2	22	1	19	idus	Aprilis	18. kalend.	Aprilis	15	g f
	1561	3	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	18	e
	1562	4	14	3	2	11. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	21	d
	1563	5	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	c
	1564	6	6	6	4	3. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	17	b a
Ogdoas,	1565	7	17	7	5	14. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	18	g
	1566	8	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	21	f
	1567	9	9	2	7	6. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	17	e
	1568	10	20	4	8	17. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	17	d c
	1569	11	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20	b
	1570	12	12	6	10	9. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	16	a
	1571	13	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	17	g
	1572	14	4	2	12	kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	19	f e
	1573	15	15	3	13	12. kalend.	Aprilis	11. kalend.	Aprilis	15	d
	1574	1	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16	c
	1575	2	7	5	15	4. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	b
Hendecas,	1576	3	18	7	16	15. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	19	a g

Octogeſimus tertius decennouennalis.

Circulus octogeſimus quartus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,
	1577	4	0	1	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	f
	1578	5	11	2	18	8. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	19	e
	1579	6	22	3	19	idus	Aprilis	13. calend.	Maij	20	d
	1580	7	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	c b
	1581	8	14	6	2	11. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	18	a
	1582	9	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	19	g
	1583	10	6	1	4	3. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	15	f
Ogdoas,	1584	11	17	3	5	14. calend.	Maij	13. calend.	Maij	15	e d
	1585	12	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	c
	1536	13	9	5	7	6. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	b
	1587	14	20	6	8	17. calend.	Maij	16. calend.	Maij	15	a
	1588	15	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	g f
	1589	1	12	2	10	9. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	20	e
	1590	2	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. calend.	Maij	21	d
	1591	3	4	4	12	calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	c
	1592	4	15	6	13	12. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	19	b a
	1593	5	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	20	g
	1594	6	7	1	15	4. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	16	f
Hendecas,	1593	7	18	2	16	15. calend.	Maij	12. calend.	Maij	16	e

Octogeſimus quartus decennouennalis.

Circulus octogeſimusquintus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	1596	8	0	1	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	d c	
	1597	9	11	2	18	8. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	19	b	
	1598	10	22	4	19	idus	Aprilis	14. calend.	Maij	19	a	
	1599	11	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	g	
	1600	12	14	6	2	11. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	18	f e	
	1601	13	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	19	d	
	1602	14	6	2	4	3. calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	c	
Ogdoas,	1603	15	17	3	5	14. calend.	Maij	13. calend.	Maij	15	b	Octogeſimus
	1604	1	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	a g	quintus decen-
	1605	2	9	5	7	6. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	21	f	nouennalis.
	1606	3	20	7	8	17. calend.	Maij	10. calend.	Maij	21	e	
	1607	4	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	16	d	
	1608	5	12	2	10	9. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	20	c b	
	1609	6	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. calend.	Maij	21	a	
	1610	7	4	5	12	[illegible] calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	g	
	1611	8	15	6	13	12. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	19	f	
	1612	9	[illegible]	7	14	5. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	20	e d	
	1613	10	[illegible]	[illegible]	15	4. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	16	c	
Hendecas,	1614	11	1[illegible]	[illegible]	1[illegible]	15. calend.	Maij	13. calend.	Maij	16	b	

Circulus octogeſimus ſextus, ſecundum eundem Dionyſium.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei,	Litera Dominicalis.	
	1615	12	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	a	
	1616	13	11	5	18	8. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	16	g f	
	1617	14	22	6	19	idus	Aprilis	16. calend.	Maij	17	e	
	1618	15	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	d	
	1619	1	14	2	2	11. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	15	c	
	1620	2	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	b a	
	1621	3	6	4	4	3. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	g	
Ogdoas,	1622	4	17	6	5	14. calend.	Maij	9. calend.	Maij	19	f	
	1623	5	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	e	Octogeſimus
	1624	6	9	1	7	6. calend.	[illegible]	2. calend.	Aprilis	18	d c	ſextus decen-
	1625	7	20	2	8	1[illegible] calend.	[illegible]	[illegible] calend.	Maij	19	b	nouennalis.
	1626	8	1	4	[illegible]	[illegible] nonarum	[illegible]	[illegible] iduum	Aprilis	21	a	
	1627	9	12	5	10	9. calend.	[illegible]	6. calend.	Aprilis	17	g	
	1628	10	23	6	11	2. iduum	[illegible]	[illegible] calend.	Maij	18	f e	
	1629	11	4	7	1[illegible]	[illegible] calend.	[illegible]	6. [illegible]	Aprilis	21	d	
	1630	12	15	2	13	12. calend.	Aprilis	[illegible] calend.	Aprilis	16	c	
	1631	13	26	3	14	5. [illegible]	[illegible]	2. iduum	Aprilis	17	b	
	1632	14	7	4	15	4. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	a g	
Hendecas,	1633	15	18	5	16	15. calend.	Maij	18. calend.	Maij	21	f	

PRIMVS CIRCVLVS DIONYSII ROM. SECVNDVM ORDInem annorum Domini, talis eſſe debuit.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	3	6	0	1	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16		
	4	7	11	2	18	8. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	19		
	5	8	22	4	19	idus	Aprilis	14. kalend.	Maij	19	b	
	6	9	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16		
	7	10	14	6	2	11. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	18		
	8	11	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	19		
	9	12	6	2	4	3. kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	b	
Ogdoas,	10	13	17	3	5	14. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	5		
	11	14	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18		
	12	15	9	5	7	6. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	21		Biſſextiles
	13	1	20	7	8	17. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	21	b	anni.
	14	2	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	16		
	15	3	12	2	10	9. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	20		
	16	4	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. kalend.	Maij	21		
	17	5	4	5	12	kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	b	
	18	6	15	6	13	12. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	19		
	19	7	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	20		
	20	8	7	1	15	4. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	16		
Hendecas,	21	9	18	3	16	15. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	16	b	

Secundus cyclus Dionyſij talis eſſe debuit, ſecundum ordinem annorum Domini.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,	
	22	10	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20		
	23	11	11	5	18	8. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	16		
	24	12	22	6	19	idus	Aprilis	16. calend.	Maij	17		
	25	13	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	b	
	26	14	14	2	2	11. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	15		
	27	15	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16		
	28	1	6	4	4	3. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19		
Ogdoas,	29	2	17	6	5	14. calend.	Maij	9. calend.	Maij	19	b	
	30	3	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15		
	31	4	9	1	7	6. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	18		Biſſextiles
	32	5	20	2	8	17. calend.	Maij	12. calend.	Maij	19		anni.
	33	6	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	b	
	34	7	12	5	10	9. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	17		
	35	8	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	18		
	36	9	4	7	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21		
	37	10	15	2	13	12. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	16	b	
	38	11	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17		
	39	12	7	4	15	4. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20		
Hendecas,	40	13	18	5	16	15. calend.	Maij	8. calend.	Maij	21		

D. CYRILLI EPISCOPI ALEXANDRINI PRIMVS cyclus decennouennalis.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius diei	Litera Dominicalis,
	3	6	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprills	21	
	4	7	11	5	18	8. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	15	b
	5	8	22	6	19	idus	Aprilis	16. calend.	Maij	16	
	6	9	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	
	7	10	14	1	2	11. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	16	
	8	11	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	
	9	12	6	4	4	3. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	b
Ogdoas,	10	13	17	5	5	14. calend.	Maij	8. calend.	Maij	20	
	11	14	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	16	
	12	15	9	1	7	6. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	18	
	13	1	20	2	8	17. calend.	Maij	12. calend.	Aprilis	19	b
	14	2	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	
	15	3	12	4	10	9. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	18	
	16	4	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	18	
	17	5	4	7	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	b
	18	6	15	1	13	12. calend.	Aprilis	11. calend.	Aprilis	17	
	19	7	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	18	
	20	8	7	4	15	4. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	
Hendecas,	21	9	18	5	16	15. calend.	Maij	8. calend.	Maij	21	b

Biſſextiles anni.

Secundus cyclus decennouennalis D. Cyrilli Epiſcopi Alexandrini.

	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Decimaquarta Luna,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius die i	Litera Dominicalis,
	22	10	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	
	23	11	11	2	18	8. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	19	
	24	12	22	3	19	idus	Aprilis	15. calend.	Maij	20	
	25	13	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	b
	26	14	14	5	2	11. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	19	
	27	15	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	19	
	28	1	6	1	4	3. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	15	
Ogdoas,	29	2	17	2	5	14. calend.	Maij	12. calend.	Maij	16	b
	30	3	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	
	31	4	9	5	7	6. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	
	32	5	20	6	8	17. calend.	Maij	16. calend.	Maij	15	
	33	6	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	b
	34	7	12	1	10	9. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	
	35	8	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. calend.	Maij	21	
	36	9	4	4	12	calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	
	37	10	15	5	13	12. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	20	b
	38	11	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	21	
	39	12	7	1	15	4. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	16	
Hendecas,	40	13	18	2	16	15. calend.	Maij	12. calend.	Maij	17	

Biſſextiles anni.

Annus primus.

a	9	a	29	a	19
b	10	b	30	b	20
c	11	c	1	c	21
d	12	d	2	d	22
e	13	e	3	e	23
f	14	f	4	f	24
g	15	g	5	g	25
h	16	h	6	h	26
i	17	i	7	i	27
k	18	k	8	k	28
l	19	l	9	l	29
m	20	m	10	m	1
n	21	n	11	n	2
o	22	o	12	o	3
p	23	p	13	p	4
q	24	q	14	q	5
r	25	r	15	r	6
s	26	s	16	s	7
t	27	t	17	t	8
u	28	u	18	u	

Annus ſecundus.

a	20	a	10	a	1
b	21	b	11	b	2
c	22	c	12	c	3
d	23	d	13	d	4
e	24	e	14	e	5
f	25	f	15	f	6
g	26	g	16	g	7
h	27	h	17	h	8
i	28	i	18	i	9
k	29	k	19	k	10
l	30	l	20	l	11
m	1	m	21	m	12
n	2	n	22	n	13
o	3	o	23	o	14
p	4	p	24	p	15
q	5	q	25	q	16
r	6	r	26	r	17
s	7	s	27	s	18
t	8	t	28	t	19
u	9	u	29	u	

Annus tertius.

a	1	a	21	a	11
b	2	b	22	b	12
c	3	c	23	c	13
d	4	d	24	d	14
e	5	e	25	e	15
f	6	f	26	f	16
g	7	g	27	g	17
h	8	h	28	h	18
i	9	i	29	i	19
k	10	k	30	k	20
l	11	l	1	l	21
m	12	m	2	m	22
n	13	n	3	n	23
o	14	o	4	o	24
p	15	p	5	p	25
q	16	q	6	q	26
r	17	r	7	r	27
s	18	s	8	s	28
t	19	t	9	t	29
u	20	u	10	u	

Annus quartus.

a	12	a	2	a	22
b	13	b	3	b	23
c	14	c	4	c	24
d	15	d	5	d	25
e	16	e	6	e	26
f	17	f	7	f	27
g	18	g	8	g	28
h	19	h	9	h	29
i	20	i	10	i	1
k	21	k	11	k	2
l	22	l	12	l	3
m	23	m	13	m	4
n	24	n	14	n	5
o	25	o	15	o	6
p	26	p	16	p	7
q	27	q	17	q	8
r	28	r	18	r	9
s	29	s	19	s	10
t	30	t	20	t	11
u	1	u	21	u	12

Annus quintus.

a	23	a	13	a	4
b	24	b	14	b	5
c	25	c	15	c	6
d	26	d	16	d	7
e	27	e	17	e	8
f	28	f	18	f	9
g	29	g	19	g	10
h	30	h	20	h	11
i	1	i	21	i	12
k	2	k	22	k	13
l	3	l	23	l	14
m	4	m	24	m	15
n	5	n	25	n	16
o	6	o	26	o	17
p	7	p	27	p	18
q	8	q	28	q	19
r	9	r	29	r	20
s	10	s	1	s	21
t	11	t	2	t	22
u	12	u	3	u	

Annus ſextus.

a	4	a	24	a	14
b	5	b	25	b	15
c	6	c	26	c	16
d	7	d	27	d	17
e	8	e	28	e	18
f	9	f	29	f	19
g	10	g	30	g	20
h	11	h	1	h	21
i	12	i	2	i	22
k	13	k	3	k	23
l	14	l	4	l	24
m	15	m	5	m	25
n	16	n	6	n	26
o	17	o	7	o	27
p	18	p	8	p	28
q	19	q	9	q	29
r	20	r	10	r	1
s	21	s	11	s	2
t	22	t	12	t	3
u	23	u	13	u	4

Annus ſeptimus.

a	15	a	5	a	25
b	16	b	6	b	26
c	17	c	7	c	27
d	18	d	8	d	28
e	19	e	9	e	29
f	20	f	10	f	1
g	21	g	11	g	2
h	22	h	12	h	3
i	23	i	13	i	4
k	24	k	14	k	5
l	25	l	15	l	6
m	26	m	16	m	7
n	27	n	17	n	8
o	28	o	18	o	9
p	29	p	19	p	10
q	30	q	20	q	11
r	1	r	21	r	12
s	2	s	22	s	13
t	3	t	23	t	14
u	4	u	24	u	15

Annus octauus.

a	26	a	16	a	7
b	27	b	17	b	8
c	28	c	18	c	9
d	29	d	19	d	10
e	30	e	20	e	11
f	1	f	21	f	12
g	2	g	22	g	13
h	3	h	23	h	14
i	4	i	24	i	15
k	5	k	25	k	16
l	6	l	26	l	17
m	7	m	27	m	18
n	8	n	28	n	19
o	9	o	29	o	20
p	10	p	1	p	21
q	11	q	2	q	22
r	12	r	3	r	23
s	13	s	4	s	24
t	14	t	5	t	25
u	15	u	6	u	26

Annus nonus.

a	7	a	27	a	17
b	8	b	28	b	18
c	9	c	29	c	19
d	10	d	30	d	20
e	11	e	1	e	21
f	12	f	2	f	22
g	13	g	3	g	23
h	14	h	4	h	24
i	15	i	5	i	25
k	16	k	6	k	26
l	17	l	7	l	27
m	18	m	8	m	28
n	19	n	9	n	29
o	20	o	10	o	1
p	21	p	11	p	2
q	22	q	12	q	3
r	23	r	13	r	4
s	24	s	14	s	5
t	25	t	15	t	6
u	26	u	16	u	7

Annus decimus.

a	18	a	8	a	28
b	19	b	9	b	29
c	20	c	10	c	1
d	21	d	11	d	2
e	22	e	12	e	3
f	23	f	13	f	4
g	24	g	14	g	5
h	25	h	15	h	6
i	26	i	16	i	7
k	27	k	17	k	8
l	28	l	18	l	9
m	29	m	19	m	10
n	30	n	20	n	11
o	1	o	21	o	12
p	2	p	22	p	13
q	3	q	23	q	14
r	4	r	24	r	15
s	5	s	25	s	16
t	6	t	26	t	17
u	7	u	27	u	18

Annus vndecimus.

a	29	a	20	a	10
b	1	b	21	b	11
c	2	c	22	c	12
d	3	d	23	d	13
e	4	e	24	e	14
f	5	f	25	f	15
g	6	g	26	g	16
h	7	h	27	h	17
i	8	i	28	i	18
k	9	k	29	k	19
l	10	l	30	l	20
m	11	m	1	m	21
n	12	n	2	n	22
o	13	o	3	o	23
p	14	p	4	p	24
q	15	q	5	q	25
r	16	r	6	r	26
s	17	s	7	s	27
t	18	t	8	t	28
u	19	u	9	u	29

Annus duodecimus.

a	10	a	30	a	20
b	11	b	1	b	21
c	12	c	2	c	22
d	13	d	3	d	23
e	14	e	4	e	24
f	15	f	5	f	25
g	16	g	6	g	26
h	17	h	7	h	27
i	18	i	8	i	28
k	19	k	9	k	29
l	20	l	10	l	1
m	21	m	11	m	2
n	22	n	12	n	3
o	23	o	13	o	4
p	24	p	14	p	5
q	25	q	15	q	6
r	26	r	16	r	7
s	27	s	17	s	8
t	28	t	18	t	9
u	29	u	19		

Annus decimus tertius.

a	21	a	11	a	2
b	22	b	12	b	3
c	23	c	13	c	4
d	24	d	14	d	5
e	25	e	15	e	6
f	26	f	16	f	7
g	27	g	17	g	8
h	28	h	18	h	9
i	29	i	19	i	10
k	30	k	20	k	11
l	1	l	21	l	12
m	2	m	22	m	13
n	3	n	23	n	14
o	4	o	24	o	15
p	5	p	25	p	16
q	6	q	26	q	17
r	7	r	27	r	18
s	8	s	28	s	19
t	9	t	29	t	20
u	10	u	1		

Annus decimus quartus.

a	2	a	22	a	12
b	3	b	23	b	13
c	4	c	24	c	14
d	5	d	25	d	15
e	6	e	26	e	16
f	7	f	27	f	17
g	8	g	28	g	18
h	9	h	29	h	19
i	10	i	30	i	20
k	11	k	1	k	21
l	12	l	2	l	22
m	13	m	3	m	23
n	14	n	4	n	24
o	15	o	5	o	25
p	16	p	6	p	26
q	17	q	7	q	27
r	18	r	8	r	28
s	19	s	9	s	29
t	20	t	10	t	1
u	21	u	11		

Annus decimus quintus.

a	13	a	3	a	23
b	14	b	4	b	24
c	15	c	5	c	25
d	16	d	6	d	26
e	17	e	7	e	27
f	18	f	8	f	28
g	19	g	9	g	29
h	20	h	10	h	1
i	21	i	11	i	2
k	22	k	12	k	3
l	23	l	13	l	4
m	24	m	14	m	5
n	25	n	15	n	6
o	26	o	16	o	7
p	27	p	17	p	8
q	28	q	18	q	9
r	29	r	19	r	10
s	30	s	20	s	11
t	1	t	21	t	12
u	2	u	22		

Annus decimus ſextus.

a	24	a	14	a	5
b	25	b	15	b	6
c	26	c	16	c	7
d	27	d	17	d	8
e	28	e	18	e	9
f	29	f	19	f	10
g	30	g	20	g	11
h	1	h	21	h	12
i	2	i	22	i	13
k	3	k	23	k	14
l	4	l	24	l	15
m	5	m	25	m	16
n	6	n	26	n	17
o	7	o	27	o	18
p	8	p	28	p	19
q	9	q	29	q	20
r	10	r	1	r	21
s	11	s	2	s	22
t	12	t	3	t	23
u	13	u	4		

Annus decimus ſeptimus.

a	5	a	25	a	15
b	6	b	26	b	16
c	7	c	27	c	17
d	8	d	28	d	18
e	9	e	29	e	19
f	10	f	30	f	20
g	11	g	1	g	21
h	12	h	2	h	22
i	13	i	3	i	23
k	14	k	4	k	24
l	15	l	5	l	25
m	16	m	6	m	26
n	17	n	7	n	27
o	18	o	8	o	28
p	19	p	9	p	29
q	20	q	10	q	1
r	21	r	11	r	2
s	22	s	12	s	3
t	23	t	13	t	4
u	24	u	14		

Annus decimus octauus.

a	16	a	6	a	26
b	17	b	7	b	27
c	18	c	8	c	28
d	19	d	9	d	29
e	20	e	10	e	1
f	21	f	11	f	2
g	22	g	12	g	3
h	23	h	13	h	4
i	24	i	14	i	5
k	25	k	15	k	6
l	26	l	16	l	7
m	27	m	17	m	8
n	28	n	18	n	9
o	29	o	19	o	10
p	30	p	20	p	11
q	1	q	21	q	12
r	2	r	22	r	13
s	3	s	23	s	14
t	4	t	24	t	15
u	5	u	25		

Annus decimus nonus.

a	27	a	17	a	8
b	28	b	18	b	9
c	29	c	19	c	10
d	30	d	20	d	11
e	1	e	21	e	12
f	2	f	22	f	13
g	3	g	23	g	14
h	4	h	24	h	15
i	5	i	25	i	16
k	6	k	26	k	17
l	7	l	27	l	18
m	8	m	28	m	19
n	9	n	29	n	20
o	10	o	1	o	21
p	11	p	2	p	22
q	12	q	3	q	23
r	13	r	4	r	24
s	14	s	5	s	25
t	15	t	6	t	26
u	16	u	7		

Et hic eſt poſtremus decennouenalis annus.

F I N I S.

BEDÆ PRESBYTERI DE CYCLO PASCHALI, PRAEFATIO.

CYclus idem paſchalis, octo eſt lineis communitus. Primus ordo continet annos ab Incarnatione Domini, vnius, ſingulis annis augmento creſcentes. Secundus, indictiones Romanorum, quæ in ſe ſemper 15. annorum curſu reuoluuntur. Tertius, epactas 11. lunares, quæ per ſingulos annos ſolares ad curſum lunæ ſuccreſcunt, & ad lunam Calendarum quærendam ſemper adijciuntur, poſitæ 11. Calend. Aprilis. Quartus, concurrentes ſeptimanæ dies, quæ poſitæ 9. Calend. Aprilis propter diſpendium biſſexti, neceſſariò 28. annis implentur. Quarum ratio cogit cyclos decennouennales 28. deſcribi, vt ſinguli concurrentes ſingulos cyclos inchoent, totaque ſumma paſchalis calculi 532. annis explicetur. Quintus, cyclum lunarem, quem tribus annis decennouennalis præcedit 19. annis, etiam ipſe comprehenſus. Sextus, 14. lunam, qua veteres paſcha faciebant, quæ à 12. Calend. Aprilis, vſque in 14. Calendas Maias vario diſcurſu vagantes, tempus incenſionis ab 8. idus Martij, vſque in Nonas Aprilis accipiunt. A 14. autem luna, vſq; ad 14. anni ſequentis, dies ſunt 354. ſi communis annus eſt: ſi Emboliſmus 384. Septimo, dies Dominici Paſchæ reperiuntur, ab 11. Calen. Aprilis vſque in 7. Calend. Maias, ob rationem emboliſmorum licenter extenti. Vltimò, luna feſti paſchalis, à 15. vſque 21. propter diem Dominicum variata. Adimit enim ſaltus noctem, addit verò ætatem, quæ per omnē cyclum adolevit. Sed in hoc nox adimitur, quod antè luna deficit quàm putatur. Naturaliter verò nox ipſa perſeuerat, quæ nox initium eſt futuri anni, & cycli incipientis exordium, propter quod idem vltimus annus epactas 18. tunc retinens, primo anno non 11. vt in cæteris annis fieri ſolet, ſed 12. dies accommodat: & quia 30. dierum fine reuoluuntur, nulla o. epacta in principio cycli ponitur.

CARMEN DE EADEM RE.

Linea Chriſte tuos prima eſt, quæ continet annos,
Atque ſecunda tenet Cycli qua Indictio conſtat.
Seruabit numeros Epactæ tertia certos.
Quarta dies numerat ſeptem Biſſextilis anni.
Quinta tibi Cyclos lunares computat annis.
Iam quartas decimas deſignat ſextaq; Lunas.
Septima nam Paſcha oſtendit tempusq; diemq;.
Ætatem Lunæ monſtrat nouiſſimus ordo.

BEDÆ PRESBYTERI CIRCVLI AD

DEPREHENDENDAS CVIVSQVE ANNI LVNAS

Paſchales, ab anno 1. vſq; in annum Chriſti M. D. XCV.

Decennouennalis primus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna,	
b	0	3	532	10	1064	2	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	
	1	4	533	11	1065	3	11	5	18	8. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	16	
	2	5	534	12	1066	4	22	6	19	idus	Aprilis	16. calend.	Maij	17	
	3	6	535	13	1067	5	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	
b	4	7	536	14	1068	6	14	2	2	11. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	15	
	5	8	537	15	1069	7	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	15	
	6	9	538	1	1070	8	6	4	4	3. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	
	7	10	539	2	1071	9	17	5	5	14. calend.	Maij	8. calend.	Maij	20	Ogd.
b	8	11	540	3	1072	10	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. Iduum	Aprilis	15	
	9	12	541	4	1073	11	9	1	7	6. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	18	
	10	13	542	5	1074	12	20	2	8	17. calend.	Maij	12. calend.	Maij	19	
	11	14	543	6	1075	13	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	
b	12	15	544	7	1076	14	12	5	10	9. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	17	
	13	1	545	8	1077	15	23	6	11	2. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	18	
	14	2	546	9	1078	1	4	7	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	
	15	3	547	10	1079	2	15	1	13	12. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	17	
b	16	4	548	11	1080	3	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	
	17	5	549	12	1081	4	7	4	15	4. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	
	18	6	550	13	1082	5	18	5	16	15. calend.	Maij	8. calend.	Maij	21	Hend.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna,	
	19	7	551	14	1083	6	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. Iduum	Aprilis	18	
b	20	8	552	15	1084	7	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	20	
	21	9	553	1	1085	8	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	
	22	10	554	2	1086	9	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	
	23	11	555	3	1087	10	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	20	
b	24	12	556	4	1088	11	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	
	25	13	557	5	1089	12	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	
	26	14	558	6	1090	13	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Maij	17	Ogd.
	27	15	559	7	1091	14	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	
b	28	1	560	8	1092	15	9	4	7	6. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	
	29	2	561	9	1093	1	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	21	
	30	3	562	10	1094	2	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	19	
	31	4	563	11	1095	3	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	15	
b	32	5	564	12	1096	4	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	
	33	6	565	13	1097	5	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	
	34	7	566	14	1098	6	15	4	13	12. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	
	35	8	567	15	1099	7	26	5	14	5. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	15	
b	36	9	568	1	1100	8	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	
	37	10	569	2	1101	9	18	1	16	15. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	Hend.

Decennouennalis ſecundus.

Decennouennalis tertius.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies,		Luna,	
	38	11	570	3	1102	10	0	2	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	
	39	12	571	4	1103	11	11	3	18	8. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	18	
b	40	13	572	5	1104	12	22	5	19	idus	Aprilis	15. kalend.	Maij	18	
	41	14	573	6	1105	13	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	
	42	15	574	7	1106	14	14	7	2	11. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	17	
	43	1	575	8	1107	15	25	1	3	4. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	18	
b	44	2	576	9	1108	1	6	3	4	3. kalend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	
	45	3	577	10	1109	2	17	4	5	14. kalend.	Maij	7. kalend.	Maij	21	Ogd.
	46	4	578	11	1110	3	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	
	47	5	579	12	1111	4	9	6	7	6. kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	
b	48	6	580	13	1112	5	20	1	8	17. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	20	
	49	7	581	14	1113	6	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	
	50	8	582	15	1114	7	12	3	10	9. kalend.	Aprilis	4 kalend.	Aprilis	19	
	51	9	583	1	1115	8	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. kalend.	Maij	16	
b	52	10	584	2	1116	9	4	6	12	kalend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	
	53	11	585	3	1117	10	15	7	13	12. kalend.	Aprilis	8. kalend.	Aprilis	18	
	54	12	586	4	1118	11	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	19	
	55	13	587	5	1119	12	7	2	15	4. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	15	
b	56	14	588	6	1120	13	18	4	16	15. kalend.	Maij	14. kalend.	Maij	15	Hend.

Decennouennalis quartus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies,		Luna,	
	57	15	589	7	1121	14	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	19	
	58	1	590	8	1122	15	11	6	18	8. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	15	
	59	2	591	9	1123	1	22	7	19	idus	Aprilis	17. kalend.	Maij	16	
b	60	3	592	10	1124	2	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	18	
	61	4	593	11	1125	3	14	3	2	11. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	21	
	62	5	594	12	1126	4	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	
	63	6	595	13	1127	5	6	5	4	3 kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	18	
b	64	7	596	14	1128	6	17	7	5	14. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	18	Ogd.
	65	8	597	15	1129	7	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	21	
	66	9	598	1	1130	8	9	2	7	6. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	17	
	67	10	599	2	1131	9	20	3	8	17. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	18	
b	68	11	600	3	1132	10	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20	
	69	12	601	4	1133	11	12	6	10	9. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	16	
	70	13	602	5	1134	12	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	16	
	71	14	603	6	1135	13	4	1	12	kalend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	
b	72	15	604	7	1136	14	15	3	13	12. kalend.	Aprilis	11. kalend.	Aprilis	15	
	73	1	605	8	1137	15	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	17	
	74	2	606	9	1138	1	7	5	15	4. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	
	75	3	607	10	1139	2	18	6	16	15. calend.	Maij	9. calend.	Maij	20	Hend.

Decennouennalis quintus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,	Dominicus dies Paſchæ,	Luna,	
b	76	4	608	11	1140	3	0	1	17	nonæ Aprilis	7. iduum Aprilis	16	
	77	5	609	12	1141	4	11	2	18	8. kalend. Aprilis	3. kalend. Aprilis	19	
	78	6	610	13	1142	5	22	3	19	idus Aprilis	13. kalend. Maij	20	
	79	7	611	14	1143	6	3	4	1	4. nonarum Aprilis	2. nonarum Aprilis	16	
b	80	8	612	15	1144	7	14	6	2	11. kalend. Aprilis	7. kalend. Aprilis	17	
	81	9	613	1	1145	8	25	7	3	4. iduum Aprilis	17. kalend. Maij	19	
	82	10	614	2	1146	9	6	1	4	3. kalend. Aprilis	2. kalend. Aprilis	15	
	83	11	615	3	1147	10	17	2	5	14. kalend. Maij	12. kalend. Maij	16	Ogd.
b	84	12	616	4	1148	11	28	4	6	7. iduum Aprilis	3. iduum Aprilis	18	
	85	13	617	5	1149	12	9	5	7	6. kalend. Aprilis	3. nonarum Aprilis	21	
	86	14	618	6	1150	13	20	6	8	17. kalend. Maij	16. kalend. Maij	15	
	87	15	619	7	1151	14	1	7	9	2. nonarum Aprilis	6. iduum Aprilis	19	
b	88	1	620	8	1152	15	12	2	10	9. kalend. Aprilis	3. kalend. Aprilis	20	
	89	2	621	9	1153	1	23	3	11	2. iduum Aprilis	13. kalend. Maij	21	
	90	3	622	10	1154	2	4	4	12	kalend. Aprilis	2. nonarum Aprilis	16	
	91	4	623	11	1155	3	15	5	13	12. kalend. Aprilis	6. kalend. Aprilis	20	
b	92	5	624	12	1156	4	26	7	14	5. iduum Aprilis	17. kalend. Maij	20	
	93	6	625	13	1157	5	7	1	15	4. kalend. Aprilis	2. kalend. Aprilis	16	
	94	7	626	14	1158	6	18	2	16	15. kalend. Maij	12. kalend. Maij	17	Hend.

Decennouennalis ſextus.

B.ſſextules anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,	Dominicus dies Paſchæ,	Luna ipſius,	
	95	8	627	15	1159	7	0	3	17	nonæ Aprilis	2. iduum Aprilis	21	
b	96	9	628	1	1160	8	11	5	18	8. kalend. Aprilis	6. kalend. Aprilis	16	
	97	10	629	2	1161	9	22	6	19	idus Aprilis	16. kalend. Maij	17	
	98	11	630	3	1162	10	3	7	1	4. nonarum Aprilis	6. iduum Aprilis	20	
	99	12	631	4	1163	11	14	1	2	11. kalend. Aprilis	9. kalend. Aprilis	17	
b	100	13	632	5	1164	12	25	3	3	4. iduum Aprilis	2. iduum Aprilis	16	
	101	14	633	6	1165	13	6	4	4	3. kalend. Aprilis	2. nonarum Aprilis	19	
	102	15	634	7	1166	14	17	5	5	14. kalend. Maij	8. kalend. Maij	20	Ogd.
	103	1	635	8	1167	15	28	6	6	7. iduum Aprilis	5. iduum Aprilis	16	
b	104	2	636	9	1168	1	9	1	7	6. kalend. Aprilis	2. kalend. Aprilis	18	
	105	3	637	10	1169	2	20	2	8	17. kalend. Maij	12. kalend. Maij	19	
	106	4	638	11	1179	3	1	3	9	2. nonarum Aprilis	nonæ Aprilis	15	
	107	5	639	12	1171	4	12	4	10	9. kalend. Aprilis	5. kalend. Aprilis	18	
b	108	6	640	13	1172	5	23	6	11	2. iduum Aprilis	16. kalend. Maij	17	
	109	7	641	14	1173	6	4	7	12	kalend. Aprilis	6. iduum Aprilis	21	
	110	8	642	15	1174	7	15	1	13	12. kalend. Aprilis	9. kalend. Aprilis	17	
	111	9	643	[illegible]	1175	8	26	2	14	5. iduum Aprilis	idus Aprilis	19	
b	112	10	644	2	1176	9	7	4	15	4. kalend. Aprilis	2. nonarum Aprilis	20	
	113	11	645	3	1177	10	18	5	16	15. kalend. Maij	8. kalend. Maij	21	Hend.

Decennouennalis ſeptimus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Lunæ Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies,		Luna,	
b	114	12	646	4	1178	11	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. iduum	Aprilis	18	
	115	13	647	5	1179	12	11	7	18	8. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	18	
	116	14	648	6	1180	13	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	
	117	15	649	7	1181	14	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	
b	118	1	650	8	1182	15	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	20	
	119	2	651	9	1183	1	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	21	
	120	3	652	10	1184	2	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	
	121	4	653	11	1185	3	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Maij	17	Ogd.
b	122	5	654	12	1186	4	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	
	123	6	655	13	1187	5	9	3	7	6. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	16	
	124	7	656	14	1188	6	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	16	
	125	8	657	15	1189	7	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	19	
b	126	9	658	1	1190	8	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	15	
	127	10	659	2	1191	9	23	1	11	2. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	16	
	128	11	660	3	1192	10	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	
	129	12	661	4	1193	11	15	4	13	12. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	
b	130	13	662	5	1194	12	26	5	14	5. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	15	
	131	14	663	6	1195	13	7	6	15	4. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	
	132	15	664	7	1196	14	18	1	16	15. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	Hend.

Decennouennalis octauus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Lunæ Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies,		Luna,	
b	133	1	665	8	1197	15	0	2	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	
	134	2	666	9	1198	1	11	3	18	[illegible] calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	18	
	135	3	667	10	1199	2	22	4	19	idus	Aprilis	14. calend.	Maij	19	
	136	4	668	11	1200	3	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	
b	137	5	669	12	1201	4	14	7	2	11. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	17	
	138	6	670	13	1202	5	25	1	3	4. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	18	
	139	7	671	14	1203	6	6	2	4	3. calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	
	140	8	672	15	1204	7	17	4	5	14. calend.	Maij	7. calend.	Maij	21	Ogd.
b	141	9	673	1	1205	8	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	
	142	10	674	2	1206	9	9	6	7	6. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	
	143	11	675	3	1207	10	20	7	8	17. calend.	Maij	10. calend.	Maij	21	
	144	12	676	4	1208	11	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	
b	145	13	677	5	1209	12	12	3	10	9. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	19	
	146	14	678	6	1210	13	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. calend.	Maij	20	
	147	15	679	7	1211	14	4	5	12	calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	
	148	1	680	8	1212	15	15	7	13	12. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	18	
b	149	2	681	9	1213	1	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	18	
	150	3	682	10	1214	2	7	2	15	4. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	15	
	151	4	683	11	1215	3	18	3	16	15. calend.	Maij	13. calend.	Maij	16	Hend.

Decen-

Decennouennalis nonus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies,		Luna,	
b	152	5	684	12	1216	4	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	19	
	153	6	685	13	1217	5	11	6	18	8. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	15	
	154	7	686	14	1218	6	22	7	19	idus	Aprilis	17. kalend.	Maij	16	
	155	8	687	15	1219	7	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	
b	156	9	688	1	1220	8	14	3	2	11. kalend.	Aprilis	4. kalend.	Aprilis	21	
	157	10	689	2	1221	9	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	
	158	11	690	3	1222	10	6	5	4	3. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	18	
	159	12	691	4	1223	11	17	6	5	14. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	15	Ogd.
b	160	13	692	5	1224	12	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. kalend.	Maij	21	
	161	14	693	6	1225	13	9	2	7	6. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	17	
	162	15	694	7	1226	14	20	3	8	17. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	18	
	163	1	695	8	1227	15	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	
b	164	2	696	9	1228	1	12	6	10	9. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	26	
	165	3	697	10	1229	2	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	27	
	166	4	698	11	1230	3	4	1	12	kalend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	
	167	5	699	12	1231	4	15	2	13	12. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	21	
b	168	6	700	13	1232	5	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	
	169	7	701	14	1233	6	7	5	15	4. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	
	170	8	702	15	1234	7	18	6	16	15. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	20	Hend.

Decennouennalis decimus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies,		Luna,	
b	171	9	703	1	1235	8	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	16	
	172	10	704	2	1236	9	11	2	18	8. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	19	
	173	11	705	3	1237	10	22	3	19	idus	Aprilis	12. kalend.	Maij	20	
	174	12	706	4	1238	11	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	
	175	13	707	5	1239	12	14	5	2	11. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	29	
b	176	14	708	6	1240	13	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	19	
	177	15	709	7	1241	14	6	1	4	3. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	15	
	178	1	710	8	1242	15	17	2	5	14. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	15	Ogd.
	179	2	711	9	1243	1	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	
b	180	3	712	10	1244	2	9	5	7	6. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	
	181	4	713	11	1245	3	20	6	8	17. kalend.	Maij	16. kalend.	Maij	15	
	182	5	714	12	1246	4	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	
	183	6	715	13	1247	5	12	1	10	9. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	21	
b	184	7	716	14	1248	6	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. kalend.	Maij	21	
	185	8	717	15	1249	7	4	4	12	kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	
	186	9	718	1	1250	8	15	5	13	12. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	20	
	187	10	719	2	1251	9	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. kalend.	Maij	21	
b	188	11	720	3	1252	10	7	1	15	4. calend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	16	
	189	12	721	4	1253	11	18	2	16	15. calend.	Maij	12. kalend.	Maij	16	Hend.

Decennouennalis vndecimus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies,		Luna,	
	190	13	722	5	1254	12	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	21	
	191	14	723	6	1255	13	11	4	18	8. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	17	
b	192	15	724	7	1256	14	22	6	19	idus	Aprilis	16. calend.	Maij	17	
	193	1	725	8	1257	15	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	20	
	194	2	726	9	1258	1	14	1	2	11. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	16	
	195	3	727	10	1259	2	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	
b	196	4	728	11	1260	3	6	4	4	3. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	18	
	197	5	729	12	1261	4	17	5	5	14. calend.	Maij	8. calend.	Maij	20	Ogd.
	198	6	730	13	1262	5	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	16	
	199	7	731	14	1263	6	9	7	7	6. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	19	
b	200	8	732	15	1264	7	20	2	8	17. calend.	Maij	12. calend.	Maij	19	
	201	9	733	1	1265	8	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	
	202	10	734	2	1266	9	12	4	10	9. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	18	
	203	11	735	3	1267	10	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	19	
b	204	12	736	4	1268	11	4	7	12	calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	
	205	13	737	5	1269	12	15	1	13	12. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	17	
	206	14	738	6	1270	13	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	
	207	15	739	7	1271	14	7	3	15	4. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	21	
b	208	1	740	8	1272	15	18	5	16	15. calend.	Maij	8. calend.	Maij	21	Hend.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies,		Luna,	
	209	2	741	9	1273	1	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. iduum	Aprilis	19	
	210	3	742	10	1274	2	11	7	18	8. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	21	
	211	4	743	11	1275	3	22	1	19	idus	Aprilis	18. calend.	Maij	15	
b	212	5	744	12	1276	4	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	
	213	6	745	13	1277	5	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	20	
	214	7	746	14	1278	6	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	21	
	215	8	747	15	1279	7	6	6	4	3. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	17	
b	216	9	748	1	1280	8	17	1	5	14. calend.	Maij	11. calend.	Maij	17	Ogd.
	217	10	749	2	1281	9	28	2	6	7. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	
	218	11	750	3	1282	10	9	3	7	6. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	16	
	219	12	751	4	1283	11	20	4	8	17. calend.	Maij	14. calend.	Maij	17	
b	220	13	752	5	1284	12	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	19	
	221	14	753	6	1285	13	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Maij	15	
	222	15	754	7	1286	14	23	1	11	2. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	16	
	223	1	755	8	1287	15	4	2	12	calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	19	
b	224	2	756	9	1288	1	15	4	13	12. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	
	225	3	757	10	1289	2	26	5	14	5. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	15	
	226	4	758	11	1290	3	7	6	15	4. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	18	
	227	5	759	12	1291	4	18	7	16	15. calend.	Maij	10. calend.	Maij	19	Hend.

Decennouennalis duodecimus.

Decennouennalis decimus tertius.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Lunæ Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	
b	228	6	660	13	1292	5	0	2	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	
	229	7	661	14	1293	6	11	3	18	8. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	18	
	230	8	662	15	1294	7	22	4	19	idus	Aprilis	14. calend.	Maij	19	
	231	9	663	1	1295	8	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	
b	232	10	664	2	1296	9	14	7	2	11. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	17	
	233	11	665	3	1297	10	25	1	3	4. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	18	
	234	12	666	4	1298	11	6	2	4	3. calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	
	235	13	667	5	1299	12	17	3	5	14. calend.	Maij	13. calend.	Maij	15	Ogd.
b	236	14	668	6	1300	13	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	
	237	15	669	7	1301	14	9	6	7	6. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	
	238	1	670	8	1302	15	20	7	8	17. calend.	Maij	10. calend.	Maij	21	
	239	2	671	9	1303	1	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	18	
b	240	3	672	10	1304	2	12	3	10	9. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	19	
	241	4	673	11	1305	3	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. calend.	Maij	20	
	242	5	674	12	1306	4	4	5	12	calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	
	243	6	675	13	1307	5	15	6	13	12. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	19	
b	244	7	676	14	1308	6	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	19	
	245	8	677	15	1309	7	7	2	15	4. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	15	
	246	9	678	1	1310	8	18	3	16	15. calend.	Maij	13. calend.	Maij	16	Hend.

Decennouennalis decimus quartus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Lunæ Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	
	247	10	779	2	1311	9	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	
b	248	11	780	3	1312	10	11	6	18	8. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	15	
	249	12	781	4	1313	11	22	7	19	idus	Aprilis	17. calend.	Maij	16	
	250	13	782	5	1314	12	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	
	251	14	783	0	1315	13	14	2	2	11. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	15	
b	252	15	784	7	1316	14	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	
	253	1	785	8	1317	15	6	5	4	3. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	18	
	254	2	786	9	1318	1	17	6	5	14. calend.	Maij	9. calend.	Maij	19	Ogd.
	255	3	787	10	1319	2	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	
b	256	4	788	11	1320	3	9	2	7	6. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	17	
	257	5	789	12	1321	4	20	3	8	17. calend.	Maij	13. calend.	Maij	18	
	258	6	790	13	1322	5	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	
	259	7	791	14	1323	6	12	5	10	9. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	16	
b	260	8	792	15	1324	7	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	17	
	261	9	793	1	1325	8	4	1	12	calend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	
	262	10	794	2	1326	9	15	2	13	12. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	16	
	263	11	795	3	1327	10	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	
b	264	12	796	4	1328	11	7	5	15	4. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	18	
	265	13	797	5	1329	12	18	6	16	15. calend.	Maij	9. calend.	Maij	20	Hend.

Decennouennalis decimuſquintus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Lunæ Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	
	266	14	798	6	1330	13	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	17	
	267	15	799	7	1331	14	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	20	
b	268	1	800	8	1332	15	22	3	19	idus	Aprilis	13. calend.	Maij	20	
	269	2	801	9	1333	1	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	16	
	270	3	802	10	1334	2	14	5	2	11. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	19	
	271	4	803	11	133·	3	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	
b	272	5	804	12	1336	4	6	1	4	3. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	15	
	273	6	805	13	1337	5	17	2	5	14. calend.	Maij	12. calend.	Maij	16	Ogd.
	274	7	806	14	1338	6	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	
	275	8	807	15	1339	7	9	4	7	6. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	
b	276	9	808	1	1340	8	20	6	8	17. calend.	Maij	16. calend.	Maij	15	
	277	10	809	2	1341	9	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	
	278	11	810	3	1342	10	12	1	10	9. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	
	279	12	811	4	1343	11	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	
b	280	13	812	5	1344	12	4	4	12	calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	
	281	14	813	6	1343	13	15	5	13	12. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	20	
	282	15	814	7	1346	14	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	21	
	283	1	815	8	1347	15	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	
b	284	2	816	9	1348	1	18	2	16	15. calend.	Maij	12. calend.	Maij	17	Hend.

Decennouennalis decimus ſextus,

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	
b	285	3	817	10	1349	2	0	3	17	nonæ	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	
	286	4	818	11	1350	3	11	4	18	8. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	20	
	287	5	819	12	1351	4	22	5	19	idus	Aprilis	15. calend.	Maij	20	
	288	6	820	13	1352	5	3	7	1	4. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	16	
b	289	7	821	14	1353	6	14	1	2	11. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	19	
	290	8	822	15	1354	7	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	20	
	291	9	823	1	1355	8	6	3	4	3. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	15	
	292	10	824	2	1356	9	17	5	5	14. calend.	Maij	8. calend.	Maij	16	Ogd.
b	293	11	825	3	1357	10	28	6	6	7. iduum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	19	
	294	12	826	4	1358	11	9	7	7	6. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	15	
	295	13	827	5	1359	12	20	1	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	15	
	296	14	828	6	1360	13	1	3	9	2. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	
b	297	15	829	7	1361	14	12	4	10	9. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	
	298	1	830	8	1362	15	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	15	
	299	2	831	9	1363	1	4	6	12	calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	17	
	300	3	832	10	1364	2	15	1	13	12. calend.	Aprilis	9. calend.	Aprilis	20	
b	301	4	833	11	1365	3	26	2	14	5. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	21	
	302	5	834	12	1366	4	7	3	15	4. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	
	303	6	835	13	1367	5	18	4	16	15. calend.	Maij	14. calend.	Maij	17	Hend.

Decennouennalis decimus ſeptimus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	
b	304	7	836	14	1368	6	0	6	17	nonæ	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	
	305	8	837	15	1369	7	11	7	18	8. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	
	306	9	838	1	1370	8	22	1	19	idus	Aprilis	18. calend.	Maij	18	
	307	10	839	2	1371	9	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	20	
b	308	11	840	3	1372	10	14	4	2	11. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	16	
	309	12	841	4	1373	11	25	5	3	4. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	17	
	310	13	842	5	1374	12	6	6	4	3. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	
	311	14	843	6	1375	13	17	7	5	14. calend.	Maij	10. calend.	Maij	20	
b	312	15	844	7	1376	14	18	2	6	7. calend.	Aprilis	idus	Aprilis	16	Ogd.
	313	1	845	8	1377	15	9	3	7	6. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	19	
	314	2	846	9	1378	1	20	4	8	17. calend.	Maij	14. calend.	Maij	20	
	315	3	847	10	1379	2	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	15	
b	316	4	848	11	1380	3	12	7	10	9. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	18	
	317	5	849	12	1381	4	23	1	11	2. calend.	Aprilis	18. calend.	Maij	19	
	318	6	850	13	1382	5	4	2	12	calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	
	319	7	851	14	1383	6	15	3	13	12. calend.	Aprilis	11. calend.	Aprilis	15	
b	320	8	852	15	1384	7	26	5	14	5. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	18	
	321	9	853	1	1385	8	7	6	15	4. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	21	
	322	10	854	2	1386	9	18	7	16	15. calend.	Maij	10. calend.	Maij	15	Hend.

	323	11	855	3	1387	10	0	1	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	16	
b	324	12	856	4	1388	11	11	3	18	8. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	18	
	325	13	857	5	1389	12	22	4	19	idus	Aprilis	14. calend.	Maij	19	
	326	14	858	6	1390	13	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	
	327	15	859	7	1391	14	14	6	2	11. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	18	
b	328	16	860	8	1392	15	25	1	3	[illegible] iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	18	
	329	17	861	9	1393	1	6	2	4	3. calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	
	330	18	862	10	1394	2	17	3	5	14. calend.	Maij	13. calend.	Maij	15	
	331	19	863	11	1395	3	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	Ogd.
b	332	20	864	12	1396	4	9	6	7	6. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	20	
	333	21	865	13	1397	5	20	7	8	17. calend.	Maij	10. calend.	Maij	21	
	334	22	866	14	1398	6	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	
	335	23	867	15	1399	7	12	2	10	9. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	20	
b	336	24	868	1	1400	8	23	4	11	2. iduum	Aprilis	14. calend.	Maij	20	
	337	25	869	2	1441	9	4	5	12	calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	
	338	26	870	3	1442	10	15	6	13	12. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	19	
	339	27	871	4	1443	11	26	7	14	5. Iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	20	
b	340	28	872	5	1444	12	7	2	15	4. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	15	
	341	29	873	6	1445	13	18	3	16	15. calend.	Maij	13. calend.	Maij	16	Hend.
Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	

Decennouennalis decimus octauus,

Decennouennalis decimus nonus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	
	342	15	874	7	1406	14	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	
	343	1	875	8	1407	15	11	5	18	8. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	16	
b	344	2	876	9	1408	1	22	7	19	idus	Aprilis	17. calend.	Maij	16	
	345	3	877	10	1409	2	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	
	346	4	878	11	1410	3	14	2	2	11. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	15	
	347	5	879	12	1411	4	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	
b	348	6	880	13	1412	5	6	5	4	3. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	18	
	349	7	881	14	1413	6	17	6	5	14. calend.	Maij	9. calend.	Maij	19	Ogd.
	350	8	882	15	1414	7	18	7	6	7. calend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	
	351	9	883	1	1415	8	9	1	7	6. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	18	
b	352	10	884	2	1416	9	20	3	8	17. calend.	Maij	13. calend.	Maij	18	
	353	11	885	3	1417	10	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	
	354	12	886	4	1418	11	12	5	10	9. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	17	
	355	13	887	5	1419	12	23	6	11	2. calend.	Aprilis	16. calend.	Maij	19	
b	356	14	888	6	1420	13	4	1	12	calend.	Aprilis	7. iduum	Aprilis	20	
	357	15	889	7	1421	14	15	2	13	12. calend.	Aprilis	10. calend.	Aprilis	16	
	358	1	890	8	1422	15	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	
	359	2	891	9	1423	1	7	4	15	4. calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	
b	360	3	892	10	1424	2	18	6	16	15. calend.	Maij	9. calend.	Maij	20	Hend.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	
	361	4	893	11	1425	3	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. iduum	Aprilis	16	
	362	5	894	12	1426	4	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	20	
	363	6	895	13	1427	5	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	
b	364	7	896	14	1428	6	3	4	1	4. nonarum	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	15	
	365	8	897	15	1429	7	14	5	2	11. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	19	
	366	9	898	1	1430	8	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	
	367	10	899	2	1431	9	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	
b	368	11	900	3	1432	10	17	2	5	14. calend.	Maij	12. calend.	Maij	16	Ogd.
	369	12	901	4	1433	11	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	
	370	13	902	5	1434	12	9	4	7	6. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	
	371	14	903	6	1435	13	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	16	
b	372	15	904	7	1436	14	1	7	9	2. nonarum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	18	
	373	1	905	8	1437	15	12	1	10	9. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	
	374	2	906	9	1438	1	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	
	375	3	907	10	1439	2	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	
b	376	4	908	11	1440	3	15	5	13	12. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	20	
	377	5	909	12	1441	4	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	21	
	378	6	910	13	1442	5	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	
	379	7	911	14	1443	6	18	1	16	15. calend.	Maij	12. calend.	Maij	18	Hend.

Decennouennalis vigeſimus,

Decennouennalis vigeſimus primus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,	Dominicus dies Paſchæ,	Luna ipſius,	
b	380	8	912	15	1444	7	0	3	17	nonæ Aprilis	2. idunm Aprilis	21	
	381	9	913	1	1445	8	11	4	18	8. kalend. Aprilis	5. kalend. Aprilis	16	
	382	10	914	2	1446	9	22	5	19	idus Aprilis	15. kalend. Maij	18	
	383	11	915	3	1447	10	3	6	1	4. nonarum Aprilis	5. iduum Aprilis	21	
b	384	12	916	4	1448	11	14	1	2	11. kalend. Aprilis	9. kalend. Aprilis	21	
	385	13	917	5	1449	12	25	2	3	4. iduum Aprilis	idus Aprilis	17	
	386	14	918	6	1450	13	6	3	4	3. kalend. Aprilis	nonæ Aprilis	20	
	387	15	919	7	1451	14	17	4	5	14. kalend. Maij	7. kalend. Man	21	Ogd.
b	388	1	920	8	1452	15	28	6	6	7. iduum Aprilis	5. iduum Aprilis	15	
	389	2	921	9	1453	1	9	7	7	6. kalend. Aprilis	kalend. Aprilis	19	
	390	3	922	10	1454	2	20	1	8	17. kalend. Maij	11. kalend. Maij	20	
	391	4	923	11	1455	3	1	2	9	2. nonarum Aprilis	8. iduum Aprilis	16	
b	392	5	924	12	1456	4	12	4	10	9. kalend. Aprilis	5. kalend. Aprilis	18	
	393	6	925	13	1457	5	23	5	11	2. iduum Aprilis	15. kalend. Maij	19	
	394	7	926	14	1458	6	4	6	12	kalend. Aprilis	4. nonarum Aprilis	15	
	395	8	927	15	1459	7	15	7	13	12. kalend. Aprilis	8. kalend. Aprilis	18	
b	396	9	928	1	1460	8	26	2	14	5. iduum Aprilis	idus Aprilis	18	
	397	10	929	2	1461	9	7	3	15	4. kalend. Aprilis	nonæ Aprilis	21	
	398	11	930	3	1462	10	18	4	16	15. kalend. Maij	14. kalend. Maij	15	Hend.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,	Dominicus dies Paſchæ,	Luna ipſius,	
	399	12	931	4	1463	11	0	5	17	nonæ Aprilis	4. iduum Aprilis	19	
b	400	13	932	5	1464	12	11	7	18	8. kalend. Aprilis	kalend. Aprilis	21	
	401	14	933	6	1465	13	22	1	19	idus Aprilis	18. kalend. Maij	15	
	402	15	934	7	1466	14	3	2	1	4. nonarum Aprilis	8. iduum Aprilis	18	
	403	1	935	8	1467	15	14	3	2	11. kalend. Aprilis	4. kalend. Aprilis	21	
b	404	2	936	9	1468	1	25	5	3	4. iduum Aprilis	15. kalend. Maij	21	
	405	3	937	10	1469	2	6	6	4	3. kalend. Aprilis	4. nonarum Aprilis	17	
	406	4	938	11	1470	3	17	7	5	14. kalend. Maij	10. kalend. Maij	18	Ogd.
	407	5	939	12	1471	4	28	1	6	7. iduum Aprilis	18. kalend. Maij	21	
b	408	6	940	13	1472	5	9	3	7	6. kalend. Aprilis	4. kalend. Aprilis	16	
	409	7	941	14	1473	6	20	4	8	17. kalend. Maij	14. kalend. Maij	17	
	410	8	942	15	1474	7	1	5	9	2. nonarum Aprilis	4. iduum Aprilis	20	
	411	9	943	1	1475	8	12	6	10	9. kalend. Aprilis	7. kalend. Aprilis	16	
b	412	10	944	2	1476	9	23	1	11	2. iduum Aprilis	18. kalend. Maij	16	
	413	11	945	3	1477	10	4	2	12	kalend. Aprilis	8. iduum Aprilis	18	
	414	12	946	4	1478	11	15	3	13	12. kalend. Aprilis	11. kalend. Aprilis	15	
	415	13	947	5	1479	12	26	4	14	5. iduum Aprilis	3. iduum Aprilis	16	
b	416	14	948	6	1480	13	7	6	15	4. kalend. Aprilis	4. nonarum Aprilis	17	
	417	15	949	7	1481	14	18	7	16	15. kalend. Maij	10. kalend. Maij	19	Hend.

Decennouennalis vigeſimus ſecundus.

Decennouennalis vigeſimus tertius.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	
	418	1	950	8	1482	15	0	1	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	16	
	419	2	951	9	1483	1	11	2	18	8. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	19	
b	420	3	952	10	1484	2	22	4	19	idus	Aprilis	14. kalend.	Maij	19	
	421	4	953	11	1485	3	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	
	422	5	954	12	1486	4	14	6	2	11. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	18	
	423	6	955	13	1487	5	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	19	
b	424	7	956	14	1488	6	6	2	4	3. kalend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	21	
	425	8	957	15	1489	7	17	3	5	14. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	15	Ogd.
	426	9	958	1	1490	8	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	
	427	10	959	2	1491	9	9	5	7	6. kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	
b	428	11	960	3	1492	10	20	7	8	17. kalend.	Maij	10. kalend.	Maij	21	
	429	12	961	4	1493	11	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	17	
	430	13	962	5	1494	12	12	2	10	9. kalend.	Aprilis	3. kalend.	Aprilis	20	
	431	14	963	6	1495	13	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. kalend.	Maij	21	
b	432	15	964	7	1496	14	4	5	12	kalend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	16	
	433	1	965	8	1497	15	15	6	13	12. kalend.	Aprilis	7. kalend.	Aprilis	19	
	434	2	966	9	1498	1	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. kalend.	Maij	20	
	435	3	967	10	1499	2	7	1	15	4. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	16	
	436	4	968	11	1500	3	18	3	16	15. kalend.	Maij	13. kalend.	Maij	16	Hend.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	
	437	5	969	12	1501	4	0	4	17	nonæ	Aprilis	3. iduum	Aprilis	20	
	438	6	970	13	1502	5	11	5	18	8. kalend.	Aprilis	6. kalend.	Aprilis	16	
	439	7	971	14	1503	6	22	6	19	idus	Aprilis	16. kalend.	Maij	17	
b	440	8	972	15	1504	7	3	1	1	4. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	19	
	441	9	973	1	1505	8	14	2	2	11. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	15	
	442	10	974	2	1506	9	25	3	3	4. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	16	
	443	11	975	3	1507	10	6	4	4	3. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	19	
b	444	12	976	4	1508	11	17	6	5	14. kalend.	Maij	9. kalend.	Maij	19	Ogd.
	445	13	977	5	1509	12	28	7	6	7. iduum	Aprilis	6. iduum	Aprilis	15	
	446	14	978	6	1510	13	9	1	7	6. kalend.	Aprilis	2. kalend.	Aprilis	18	
	447	15	979	7	1511	14	20	2	8	17. kalend.	Maij	12. kalend.	Maij	19	
b	448	1	980	8	1512	15	1	4	9	2. nonarum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	21	
	449	2	981	9	1513	1	12	5	10	9. kalend.	Aprilis	16. kalend.	Aprilis	17	
	450	3	982	10	1514	2	23	6	11	2. iduum	Aprilis	6. kalend.	Maij	18	
	451	4	983	11	1515	3	4	7	12	kalend.	Aprilis	6. iduum	Aprilis	21	
b	452	5	984	12	1516	4	15	2	13	12. kalend.	Aprilis	10. kalend.	Aprilis	16	
	453	6	985	13	1517	5	26	3	14	5. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	17	
	454	7	986	14	1518	6	7	4	15	4. kalend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	20	
	455	8	987	15	1519	7	18	5	16	15. kalend.	Maij	8. kalend.	Maij	20	Hend.

Decennouennalis vigeſimus quartus.

Decennouennalis vigeſimus quintus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Ind ctiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius,	
b	456	9	988	1	1520	3	0	7	17	nonæ	Aprilis	6. indum	Aprilis	16	
	457	10	989	2	1521	9	11	1	18	8. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	
	458	11	990	3	1522	10	22	2	19	idus	Aprilis	12. calend.	Maij	21	
	459	12	991	4	1523	11	3	3	1	4. nonarum	Aprilis	nonæ	Aprilis	17	
b	460	13	992	5	1524	12	14	5	2	11. calend.	Aprilis	6. calend.	Aprilis	19	
	461	14	993	6	1525	13	25	6	3	4. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	20	
	462	15	994	7	1526	14	6	7	4	3. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	16	
	463	1	995	8	1527	15	17	1	5	14. ca[illegible]d.	Maij	11. calend.	Maij	1[illegible]	Ogd.
b	464	2	996	9	1528	1	28	3	6	7. iduum	Aprilis	2. iduum	Aprilis	19	
	465	3	997	10	1529	2	9	4	7	6. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	15	
	466	4	998	11	1530	3	20	5	8	17. calend.	Maij	15. calend.	Maij	16	
	467	5	999	12	1531	4	1	6	9	2. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	19	
b	468	6	1000	13	1532	5	12	1	10	9. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	21	
	469	7	1001	14	1533	6	23	2	11	2. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	15	
	470	8	1002	15	1534	7	4	3	12	calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	18	
	471	9	1003	1	1535	8	15	4	13	12. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	21	
b	472	10	1004	2	1536	9	26	6	14	5. iduum	Aprilis	16. calend.	Maij	21	
	473	11	1005	3	1537	10	7	7	15	4. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	17	
	474	12	1006	4	1538	11	18	1	16	15. calend.	Maij	11. calend.	Maij	18	Hend.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	
	475	13	1007	5	1539	12	0	2	17	nonæ	Aprilis	8. iduum	Aprilis	15	
b	476	14	1008	6	1540	13	11	4	18	8. calend.	Aprilis	5. calend.	Aprilis	17	
	477	15	1009	7	1541	14	22	5	19	idus	Aprilis	15. calend.	Maij	18	
	478	1	1010	8	1542	15	3	6	1	4. nonarum	Aprilis	5. iduum	Aprilis	21	
	479	2	1011	9	1543	1	14	7	2	11. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	17	
b	480	3	1012	10	1544	2	25	2	3	4. iduum	Aprilis	idus	Aprilis	17	
	481	4	1013	11	1545	3	6	3	4	3. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	20	
	482	5	1014	12	1546	4	17	4	5	14. calend.	Maij	7. calend.	Aprilis	21	Ogd.
	483	6	1015	13	1547	5	28	5	6	7. iduum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	17	
b	484	7	1016	14	1548	6	9	7	7	6. calend.	Aprilis	calend.	Aprilis	19	
	485	8	1017	15	1549	7	20	1	8	17. calend.	Maij	11. calend.	Maij	20	
	486	9	1018	1	1550	8	1	2	9	2. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	16	
	487	10	1019	2	1551	9	12	3	10	9. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	19	
b	488	11	1020	3	1552	10	23	5	11	2. iduum	Aprilis	15. calend.	Maij	19	
	489	12	1021	4	1553	11	4	6	12	calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	15	
	490	13	1022	5	1554	12	15	7	13	12. calend.	Aprilis	8. calend.	Aprilis	19	
	491	14	1023	6	1555	13	26	1	14	5. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	19	
b	492	15	1024	7	1556	14	7	3	15	4. calend.	Aprilis	nonæ	Aprilis	21	
	493	1	1025	8	1557	15	18	4	16	15. calend.	Maij	14. calend.	Maij	15	Hend.

Decennouennalis vigeſimus ſextus.

Decennouennalis vigeſimus ſeptimus.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dies Dominicus Paſchæ,		Luna ipſius,	
	494	2	1026	9	1558	1	0	5	17	nonæ	Aprilis	4. iduum	Aprilis	19	
	495	3	1027	10	1559	2	11	6	18	8. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	15	
b	496	4	1028	11	1560	3	22	1	19	idus	Aprilis	18. calend.	Maij	15	
	497	5	1029	12	1561	4	3	2	1	4. nonarum	Aprilis	8. iduum	Aprilis	18	
	498	6	1030	13	1562	5	14	3	2	11. calend.	Aprilis	4. calend.	Aprilis	21	
	499	7	1031	14	1563	6	25	4	3	4. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	15	
b	500	8	1032	15	1564	7	6	6	4	3. calend.	Aprilis	4. nonarum	Aprilis	17	
	501	9	1033	1	1565	8	17	[illegible]	5	14. calend.	Maij	10. calend.	Maij	18	Ogd.
	502	10	1034	2	1566	9	28	1	6	7. iduum	Aprilis	18. calend.	Maij	21	
	503	11	1035	3	1567	10	9	2	7	6. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	17	
b	504	12	1036	4	1568	11	20	4	8	17. calend.	Maij	14. calend.	Maij	17	
	505	13	1037	5	1569	12	1	5	9	2. nonarum	Aprilis	4. iduum	Aprilis	20	
	506	14	1038	6	1570	13	12	6	10	9. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	15	
	507	15	1039	7	1571	14	23	7	11	2. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	17	
b	508	1	1040	8	1572	15	4	2	12	calend.	Aprilis	8. iduum	Aprilis	19	
	509	2	1041	9	1573	1	15	3	13	12. calend.	Aprilis	11. calend.	Aprilis	15	
	510	3	1042	10	1574	2	26	4	14	5. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	16	
	511	4	1043	11	1575	3	7	5	15	4. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	19	
b	512	5	1044	12	1576	4	18	7	16	15. calend.	Maij	10. calend.	Maij	19	Hend.

Biſſextiles anni,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Anni Domini,	Indictiones,	Epactæ,	Concurrentes,	Cycli lunares,	Luna Paſchæ decimaquarta,		Dominicus dies Paſchæ,		Luna ipſius,	
	513	6	1045	13	1577	5	0	1	17	nonæ	Aprilis	7. iduum	Aprilis	16	
	514	7	1046	14	1578	6	11	2	18	8. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	19	
	515	8	1047	15	1579	7	22	3	19	idus	Aprilis	13. calend.	Maij	20	
b	516	9	1048	1	1580	8	3	5	1	4. nonarum	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	15	
	517	10	1049	2	1581	9	14	6	2	11. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	18	
	518	11	1050	3	1582	10	25	7	3	4. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	19	
	519	12	1051	4	1583	11	6	1	4	3. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	15	
b	520	13	1052	5	1584	12	17	3	5	14. calend.	Maij	13. calend.	Maij	15	Ogd.
	521	14	1053	6	1585	13	28	4	6	7. iduum	Aprilis	3. iduum	Aprilis	18	
	522	15	1054	7	1586	14	9	5	7	6. calend.	Aprilis	3. nonarum	Aprilis	21	
	523	1	1055	8	1587	15	[illegible]	6	8	17. calend.	Maij	16. calend.	Maij	15	
b	524	2	1056	9	1588	1	1	1	9	2. nonarum	Aprilis	7. iduum	Aprilis	16	
	525	3	1057	10	1589	2	12	2	10	9. calend.	Aprilis	3. calend.	Aprilis	20	
	526	4	1058	11	1590	3	23	3	11	2. iduum	Aprilis	13. calend.	Maij	21	
	527	5	1059	12	1591	4	4	4	12	calend.	Aprilis	2. nonarum	Aprilis	17	
b	528	6	1060	13	1592	5	15	6	13	12. calend.	Aprilis	7. calend.	Aprilis	19	
	529	7	1061	14	1593	6	26	7	14	5. iduum	Aprilis	17. calend.	Maij	20	
	530	8	1062	15	1594	7	7	1	15	4. calend.	Aprilis	2. calend.	Aprilis	16	
	531	9	1063	1	1595	8	18	2	16	15. calend.	Maij	12. calend.	Maij	18	Hend.

Decennouennalis vigeſimus octauus.

F I N I S.

CANONES LVNARIVM DECENNO-VENNALIVM CIRCVLORVM.

SI noſſe vis quotus ſit annus ſecundum Græcos duntaxat, multiplica 15. per 418. fiunt 6270. adde indictiones anni cuius volueris, quæ præſentis anni 2. eſſe comprobatur, & fiunt 6276.

Si noſſe vis indictionem quota ſit, ſume annos ab Adam quos habueris, & eos partire per 15. quot remanent, tanta eſt indictio: ſi nihil remanet, 15. eſt.

Si noſſe vis quotus ſit circulus ſolis, ſume iam dictos annos, & eos partire per 28. & quot remanent, tantus eſt circulus ſolis.

Si vis ſcire quid ſit concurrens, ſume circulum ſolarem, qui nunc 28. eſſe comprobatur, & quartam eiuſdem numeri ipſi adijcias, partire per ſeptem, & quot remanent, tantus eſt concurrens in 9. calendarum Aprilium.

Si noſſe vis quotus ſit circulus lunæ, ſume annos ab Adam, & hos partire per 19. & quot remanent, totus eſt circulus.

Si vis ſcire quota eſt epacta, ſume annos decennouennales q[illegible] fuerint, & de ipſis ſubtrahe ſemper vnum, & illos alios multiplica per 11. & poſtea partire per 30. & quot remanen[illegible] eſt epacta.

Si noſſe vis, quotus ſit annus ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſcito quot fuerint ordines indictionum, vtputa quinto anno Tyberij principis 46. hos per 15. multiplica, fiunt 690. adde regulares 12. quia quarta indictione ſecundum Dionyſium Dominus natus eſt: & indictione anni cui volueris, vtputa in præſenti, vnà fiunt 703. Iſti ſunt anni Natiuitatis Domini.

Si vis quota ſit indictio ſcire, ſume annos ab Incarnatione Domini, id eſt, 775. his ſemper adijce 3. fiunt 778. hos partire per 15. remanent 13. tertiadecima eſt indictio anni præſentis, ſi nihil remanet, 15. eſt.

Si noſſe vis quotus ſit circulus lunæ, ſume annos Domini, vtputà 774. & ſubtrahe ſemper duo, & remanent 762. hos partire per 10. & 9. remanent duo, ſecundus circulus lunæ decennouennalis eſt, quotiens nihil remanet, 19. eſt.

Si vis ſcire quotæ ſint epactæ, computa à primo anno decennouennali, vſque in diem quem volueris, vtputa in quintum annum. Dimitte ſemper 1. remanent 4. multiplica per 4. annos 11. annuas epactas, & facies quater vndecim, 44. 14. eſt epacta in ſecundo circulo decennouennalis. Ita per omnes 10. & 9. annos ſub hac breuiatione computabis.

Si noſſe vis adiectiones, id eſt, concurrentes ſeptimanæ dies, ſume annos ab incarnatione Domini quot fuerint, vtputa 764. per indictionem ſecundam, & annorum qui fuerint quartam partem ſemper ipſis adde, id eſt, nunc 190. & 1. fiunt ſimul 955. his adde regulares 4. & fiunt 959. hos partire per 7. remanent 7. Septem ſunt epactæ ſolis, id eſt, concurrentes ſeptimanæ dies, per ſuperſcriptas indictiones 2.

Si vis ſcire quotus ſit annus cycli 10. & 9. annorum, ſume annos Domini quot fuerint, vtputa 764. & vnum ſemper adijce, & fiunt 765. hos partire per 10. & 9. remanent 5. quintus eſt annus cycli decennouennalis, quòd ſi nihil remanſerit, 19. eſt.

Si noſſe vis quota ſit indictio, ſume annum Domini, & adijce 3. partire per 15. & quod remanet, ipſa eſt indictio anni præſentis.

Si vis ſcire quotæ ſint epactæ lunares, partire annos Domini per 10. & 9. & quod remanet, multiplica per 11. Item partire per 30. & remanent epactæ.

Si noſſe vis concurrentes ſeptimanæ dies, ſume annum Domini, & eorundem annorum qui fuerint, quartum ſemper adijce ſuper annum Domini. His quoque 4. adde, quia quinque concurrentes fuerunt Natiuitatis Domini: hos partire per 7. & remanent epactæ ſolis.

Si vis ſcire quotus ſit annus circuli decennouennalis, ſume annum Domini, & vnum addens: quia ſecundo eiuſdem anno natus eſt, partire per 10. & 9. & quod remanſerit, ipſe eſt annus circuli decennouennalis.

Si noſſe vis quotus cyclus lunaris eſt, ſume annos Domini & vnum, diuide per 9. & quod remanſerit, ipſe eſt annus circuli lunaris.

Si vis ſcire biſſextilem annum, partire annum Domini per 4. quantum remanſerit, tot anni ſunt à biſſexto.

Si noſſe vis quot punctos vnaquæque luna in die luceat ſecundum Romanos, ſume dies à Ianuario, vtputa in Non. Martij 66. Vide quotus ſit cyclus lunæ, vtputa 6. multiplica ipſum circulum lunæ quinquies, fiunt 75. adde ad dies 200. Ianuarij, fiunt 115. de 60. bis 120. remanent 6. ipſi ſunt puncti lunæ ipſius quod luxerit, id eſt, hora & punctus horæ ſecundæ.

Si ipſam lunam vis inuenire, memento quod habueris in ſumma, antequam per 40. partieris, & quotiens deduxiſti 40. tot aſſes adijcias ad ſummam eandem, & iterum multiplica tuum circulum lunæ ſexies, iunges ad ſummam, deinde per 30. & lunam eiuſdem diei inuenies.

Si vis ſcire initium quadrageſimæ quando annus communis eſt, require à paſcha vſque in idus Apriles, quot dies ibidem inueneris, totidem computa dies à Calend. Mart. retro, hoc erit initium quadrageſimæ. Quando verò emboliſmalis annus fuerit, computa à pridie iduum April. vſque in Paſcha, & quot dies ibidem habueris, totidem dies require à Calend. Mart. antè, & hoc erit initium quadrageſimæ. Et hoc nolo te fallere, quia communibus annis Paſcha ſemper ante pridie idus Aprilis habetur: Emboliſmus ſemper antea extenditur.

Si vis ſcire quota ſit epacta anno quo volueris, computa quota ſit luna in 11. Calend. Aprilis, & ipſa luna erit epacta. Verbi gratia: ſi luna fuerit 9. in 11. Calend. April. ipſa erit epacta, vel quo numero lunam inueneris, ipſum numerum epacta habebit. In quali autem articulo vel iunctura in eodem anno epactam habueris, in ipſo terminum paſchalem & cyclum lunæ ibidem tenebis.

Si vis ſcire quota ſit luna in initio quadrageſimæ, computa in quo volueris anno, In quota feria euenerit terminus paſchalis, & in ipſa feria incipe, & computa à ſecunda luna per ſingulas ferias, vſque in dominicam, & quodammodo ibi lunam inueneris, ſic erit initio quadrageſimæ. Similiter & in Rogationes lunam computa, in ipſa feria à 21. vſque in ſecunda feria poſt dominicam, & quomodo ibi inueneris, ita erit luna Rogationis. Si in 11. Calend. April. fuerit luna 15. ſeu 14. aut 13. vel minus, in ipſa lunatione poteris Paſcha celebrare. Sin autem in 11. Calend. April. fuerit à 16. aut 17. vel amplius in ipſa lunatione, nullo modo poteris paſcha celebrare, niſi peracta ipſa lunatione, & alia ſubſequēte paſcha in illa lunatione ſine vlla ambiguitate poteris celebrare. Si verò in 8. idus Martij fuerit nata luna, aut poſt 7. idus Mart. vſque in nonas April. in ipſa lunatione paſcha nullo modo celebrabis.

Si vis ſcire quota ſit luna initio quadrageſimæ, ſume lunam paſchæ anni cuius volueris, & tolle inde ſemper 12. &

quot remanent,tota luna erit initio quadrageſimæ. Verbi gratia:Si 15.erit luna paſchæ, tolle inde 12. remanent 3. tertia erit luna in initio quadrageſimæ.

Si vis ſcire quando biſſextus ſit,ſume annum Domini, vt eſt annus præſens 688. hos partire per 4. ſi nihil remanſerit,biſſextus eſt. Si autem 1. aut 3. aut 2. remanſerint, biſſextus non eſt. Et ne tibi forſitan aliqua caligo erroris occurrat per omnem computum quem ducis,ſi nihil ſuperfuerit,ſcias eundem computum eſſe,per quem ducis. vtputa ſi per 10. & 9. ducis,& nihil ſuperfuerit,ſcias 10. & 9. eſſe. ſi per 15. 15. ſi per 7 7.

Quærenda eſt natiuitas lunæ 14. ab 8. idus Mart vſque in nonas April. quæ primi menſis nouorum initium oſtendit,à 12. Calend. April. vſque ad 14. Calend. Maij, in quacunque die luna 14. occurrerit, ipſa te ad celebrationem ſancti Paſchæ perducet. Si verò 14. luna ante 12. Calend. April. occurrit, hoc eſt, aut 13. Calend. April. aut 14. aut 15. Calend. April. ſcito quoniam paſchalis luna non eſt: ſed cum eandem lunam 30. produxeris, alia die nata fuerit, in ipſa cautè ſanctum Paſcha celebrabis. Similiter cautus eſto, vt 14. Calend. Maij, luna 14. non tranſcendat, aut ad 13. Calend. Maij, aut ad 15. Calend. Maij. Nam incipies in magnum deduci errorem, Chriſtianorum verò paſcha ab 11. Calend. April. vſque in 7. Calend. Maij, quocunque die Dominico luna occurrerit, ſanctum paſcha modis omnibus celebrabis. Quod ante 11. Calend. April. etiam ſi luna occurrerit, vel poſt 7. Calend. Maij, paſcha nullatenus celebrabis.

Tribus ergo locis biſſextus intercallatur. Primò 6. idus Februar. Secundò vbi frequentiſsimè ponitur 6. Calend. Mart. Tertiò nonas Mart.

Cyclus Græcè circulus Latinè, Ogdoas 8. anni, Hendicas 11. ſunt Hen Græcè, 1. latinè, decas 10. Computus eſt à natali Domini, vſque ad natalem, id eſt, lunæ cyclus. [illegible] alius computus eſt à Paſcha, vſque ad Paſcha: vbi prima luna erit in Ianuario anno præſenti. Ibi iterum in ſecundo, in eodem loco erit luna 11. Communis annus qui 12. lunationes habet. Emboliſmus qui 13. lunationes habet. Decennouennalis, ex corruptis compoſitus eſt, ex 10. & 9. & annalis. Biſſextus in vno menſe 20. momenta: in duobus horam, in anno ſex horas. & ideo biſſextus dicitur: quia bis Calend. Mart. habet. Saltus lunaris creſcit ſingulis annis horam & 10. momenta, & dimidium momenti, & 19. partem dimidij momenti. Ad complendum verò lunæ ſaltum annuatim (vt diximus) hora & punctus, & decimanona pars vnius puncti accreſcit. Non ergo eiſdem articulis temporum vel cœli climatibus lunæ celebratur accenſio, ſed ſemper aliquanto citius quàm præcedenti menſe, vt ſit vndenus anno 19. decimus tranſiliebatur dies 8. Calend. Iulij longiſsimus dies & breuiſsima nox. Totius anni ſolſtitium æſtiuale faciunt 8. Calend. Ianuar. longiſsima nox, & breuiſsimus dies totius anni, Solſtitium hyemale faciunt.

CANONUM FINIS.

BEDAE PRESBYTERI, DE MVNDI COELESTIS TERRESTRISQVE CONSTITVTIONE *Liber.*

MVNDVS iſte ſenſibilis conſtat ex quatuor elementis, & eis totis, ita quòd nulla pars illorum extra mundum relinquatur: ideoque mundo nihil aliundè accedit, nihil ab eo aliàs recedit. Dico autem, mundum ex eis totis conſtare, ad differentiam humanorum, ſeu aliorum corporum, quę quia non totis conſtant elementis, aliquid illis accedit & recedit. Similiter arboribus, herbis ſuccus quidam à terra radicibus additur, qui per omnes partes diffuſus, & naturali quodam calore induratus, tranſit in robur. Cùm autem accedit aliqnid vel re, ab homine ſi hoc ordine proportionali fiat, integer homo manet: ſin aliter, corrumpitur.

Humores.

Sunt enim quatuor humores in homine, qui imitantur diuerſa elementa creſcũt in diuerſis temporibus, regnant in diuerſis ætatibus. Sanguis imitatur aerem, creſcit in vere, regnat in pueritia. Cholere imitatur ignem, creſcit in æſtate, regnat in adoleſcentia. Melancholia imitatur terrã, creſcit in autumno, regnat in maturitate. Phlegma imitatur aquam, creſcit in hyeme: regnat in ſenectute. Hi cùm nec plus nec minus iuſto exuberant, viget homo. Quòd autem aliquid homini accedit & recedit, hæc naturalia perhibent inſtrumenta influxionis, ſcilicet os & inferiora. Sunt præterea ſubtilia quædam foramina, quæ poros vocamus, per quæ ventus ſubintrans, turgidam reddit faciem: qui per ſudoris effluxionem magis deprehenduntur. Nihil verò diximus mundum accidentaliter propter perfectam eius compoſitionem, ſed partium eius recontextio, totius & redintegratio, ſecundum diuerſos auctores. Nam ignis ſpiſſatus tranſit in aerem, aer ſpiſſatus in aquam, aqua denſatur in terram. Rurſus per recontractionem terra diluitur in aquam, aqua tenuatur in aerem, aer tranſit in ignem. Elementa autem, quibus mundus conſtat, quilibet ſibi locum capit, ſecundum ſui naturam, ignis ſui leuitate ſupremum, terra grauitate infimum, huic aqua circunfunditur, his duobus aer. Supra firmamentum autem ſecũdum diuinos ſunt ſupercœleſtes aquæ, ſupra quas ſunt ſpirituales cœli, in quibus angelicæ virtutes continentur. Terra verò vna ita ſe mediam locauit, vt æqualiter vndique à firmamento diſtet, præter exſtantias montium & ſubſidentias vallium: tranſitque per meditullium eius intellectualis linea de arctico polo ad antarcticum, quæ & aeris circumfuſione ita ligatur, vt nuſquam deflectatur.

Forma terræ.

Nunc de forma terræ diſſeramus, quam Anaxagoras rotundam & planam in modum ancilis volebat. Alij extantias extremarum partium, & gremium cauernoſum in modum ſcutellę, vbi quicquid caderet, ibi verò recipi volebant. Sed ſecundum hos multa ſequerentur inconuenientia, nam viciſsitudines ſolis & lunæ tũc omnibus æqualiter apparerent, & ſemper haberent æquinoctium: quia omnes dimidietatem omnium parallelorum viderent, ſicque nec noctes, nec dies abbreuiarentur, omnibusq; eſſet idem oriens, idem occidens & meridies. Reſtat autem terram rotundam dici, & ob decliuem poſitionem hominum diuerſis modis cœli partes intueri: nam decliui vere abſcondũt. Hyemalis tropici vnam partem videmus, & tres latent, æſtiuales tres videmus, & vna latet: & quando ſol in illis eſt, per tantum ſpacium eum videmus quantum ipſorum cyclorum nobis apparet. habemus quoque diuerſos ortus, & occaſus & meridies ſecũdum firmamenti volutionem, & terræ globoſitatem. Nam cùm eſt meridies Orientalibus, ortus eſt Meridionalibus: & cùm occaſus Orientalibus, ortus eſt Occidentalibus.

Zonæ.

Terra quoque per zonas eſt diuiſa, quarum media peruſta eſt ſolis frequentia, & aliorum planetarum, ſecundum hos qui etiam illis calorem attribuunt, duæ extremæ ſine caloris beneficio, aliæ duæ, hinc calore, hinc frigore temperantur. Si latitudinis magnitudinem perpendere volueris, intellige à Septentrione circulum protendi in Auſtrũ tam in inferiori hemiſphærio, quàm in ſuperiori. Hunc autem per ſexagenas diuide, & attribue vicinæ frigidę ſex, temperatæ quinque, peruſtæ octo, temperatæ vlteriori quinque, frigidæ ſex. Ecce ea proportione qua ſe numeri iſti habent adinuicem, eadem quoque ſe habent zonarum dimenſiones.

Climata.

Sciendum, quòd qui in medio peruſtæ eſſet, talem haberet diſpoſitionem, quòd ſemper haberet æquinoctium: omnes enim parallelos videret dimidios, & in fine ſui horizontis vtroſq; polos. Sed quanto magis Septentrioni accederet, tantò magis illi partes eius eleuarentur, & Auſtri deprimerentur: & hoc ſecundum diuerſa climata, id eſt inclinationes. Sunt enim octo, ſecundũ alios ſeptem: ſed qui octo volebant, quædam tàm peruſtæ quàm frigidarum aſſerebant. Frequentior autem vſus octo volebat, tria verò ſunt huius habitabiles. Primum quod eſt inter Meroen & Syenem, in quo dies longiſsimus eſt tredecim horarum, breuiſsimus vndecim: vbi duę horę faciunt differentiam. Inde etiam clima radiorum, vbi dies longiſsima eſt quindecim horarum, breuiſsima octo, ibi differentiam ſex horæ faciunt. Vltimum clima noſtræ habitationis dicitur Boreſtenicum à Boreſtene lacu, monte, ciuitate Armeniæ, vbi ſecundum Bedam de Temporibus, longiſſimi dies ſunt octodecim horarum: vbi ſex, ibi differentiam ſeptem horæ faciunt. ſi aliter ab Aſtrologis dicitur, forſan aliter quoque climata diſponunt. Si verò aliquis tantum procederet, qui polum ſupra verticem haberet, ille dimidium tantùm zodiacum videret, & totum æquinoctiale parallelum, vnde habet & per dimidium annum diem continuum, & per dimidium noctem continuam. Videndum quid in primo climate ſingulis menſibus de ſex triens accreſcit, & in alijs ſex menſibus tantùm decreſcit. In Rhodiorum climate ſingulis de ſex integra hora accreſcit, & in ſingulis alijs integra decreſcit. In Boreſtenico ſingulis de ſex duæ horæ, & in alijs totidem decreſcit. Hæc autem diuiſio climatum facta eſt ſecundum computiſtas, ſed aliter etiã ſecundum philoſophos, qui naturam ipſam perpendunt: vt in climate Rhodiorum compertum eſt. Nam in primo ſex menſium duodecima pars accedit, id eſt dimidia hora: in ſecundo, vndecima: in tertio, quarta & dimidia: in quarto, quarta: in quinto, ſexta: in ſexto, duodecima.

Terræ motus.

Terra quoque mouetur, quod terræmotum vocamus: vnde dantur coniecturæ. Terra ad imitationem arteriarum, per quas ſpiritus diſcurrit in homine, habet cauernas, foramina & tracones, per quæ venti & flumina diſcurrunt. Nam flumina mare intrant omnia, nec tamen redundat, quia ad ſuos alueos per tracones redeunt. In cauernas & foramina etiã quidam venti intrant, vnde dum quærunt erumpere, tanto ruunt impetu, vt terræ partes illis finitimę inde commoueantur. Alij dicunt quòd terra

ſit con-

ſit concaua in modum fornacis, vel duorum hemiſphæriorum, quæ cùm aliquando moles montium corruant, inde moueatur. Alij dicunt ſupra abyſſum locatā terram: & mota abyſſus, moueatur. Alij dicunt Leuiathan animal terram complecti, tenetque caudam more ſuo, qui aliquando ſole exuſtus, nititur illam comprehendere: ſicque indignationis eius motu terram quoq; moueri. Haurit quoque aliquando immenſitates fluctuum, vt etiam omnia maria ſentiant in reddendo inundationem, & inde terræ moueantur.

Poſt ſingulares terræ proprietates, de communibus terræ & aquæ diſſeramus. Sunt enim hæc duo elementa inuicem ſibi mixta. Vt enim liquidò pateat quid eorum alio ſit ſuperius. Nam in ſuperficie terræ aquas videmus, & in venis eius fodiendo inuenimus. Verùm autem Oceanum in medio peruſtæ poſitum ideo Phyſici referunt, vt ignis, ſolis, & aliarum planetarum aquis contemperetur. Calor enim humorem attrahit, & inde paſcitur.

Retruſiones.

Oceanus ille verus & Mediterraneus duas facit refuſiones, alteram ab Oriente in Auſtrum, alteram in Septentrionem, alteram ab Occidente: item in Auſtrum & Septentrionem. Sed his duabus, quæ ad Auſtrum vergunt, ſecundum quoſdam nulla eſt cognitio. Quæ verò in Septentrionem conueniunt, tanto impetu concurrunt, vt impulſione ſua illam famoſam acceſsionem & receſsionem faciant, terramque modò obruant, modò retegant. Vt ſol flammis ſuis ſolet aquas attrahere Oceani, quę dum non valent in aere diu ſuſtineri, pondere relabuntur: vnde inundatione facta, aliquando terræ obruuntur. Alij dicunt, quia venti aquas impellant, & ſic terras obruant: cumque illas remiſerint, ad alueum ſuum reuertantur. Alij dicunt, habitationes noſtras vicinas eſſe ori Leuiathan, qui dum haurit fluctus, terra apparet: & dum remittit, obruitur.

Exuſtiones.

Sunt præterea æſtuationes minores, ſcilicet malinæ, & ledones. Ledones, à quinta luna, ſimiliter & à vigeſima incipiunt: & quot horis accedunt, tot recedunt. Malinæ ſunt maiores, quæ à tertiadecima, & vigeſimaſeptima luna incipiunt, & ſex diebus, & quindecim horis durant, & ſunt citiores in accedendo, tardiores in recedendo. Exæſtuat quoque mare inter diem & noctem ter: bis in æſtiuo die, & ſemel in nocte: bis in hyemali nocte, ſemel in die, & dodrantem & ſemunciam horæ durat: ſed ſiue exæſtuent, ſiue vento impellantur, dein & dein fluctus ordinantur: quorum decimus eſt maximus. Augetur quoque mare ſecundum lunæ incrementum & detrimentum. Nam incipiente illa creſcere, creſcit mare per dies ſeptem: & per totidem proximos decreſcit. Rurſus per ſequentes ſeptem recreſcit, vſq; ad vigeſimum primum diem, & inde terra decreſcit vſq; ad vigeſimum octauum diem. Notandum verò licet hoc modo augeatur, non tamen ad proprium ſtatum, niſi poſt octo annos redeat. Luna quoque quò plus Septentrionales partes attigerit, tantò plus mare creſcit: minus vero, quò illa magis Auſtrum poſsidet. Dicunt Phyſici lunare corpus quaſdam influxiones & effluxiones habere, & hoc magis ex dulcibus aquis prouenit, Solaris verò de ſalſis. Præter has refuſiones ſunt aliæ refuſionum refuſiones, quæ factæ dicuntur per Herculem, qui cùm habitationem noſtram dulces tamen aquas habere videret, perfregit radices duorum montium, ſcilicet Adamantis, & Calpes: quorum alter, id eſt Atlas, remanſit in Mauritania, Calpes in Hiſpania.

Mediterraneum.

Inter hos montes, id eſt Calpen & Adamantem fretum immiſſum latitudinem habet quinque milliaria, diuiditque Africam ab Europa. facit autem famoſos ſinus, Galiciam in Narbonenſi regione ad montem Peſſulanum, facit Corſicam inſulam, diciturque Tyrrhenum in finibus Italiæ: qui Carthaginem reſpicit, ſcilicet inter Italiam & Siciliam dicitur Ionium, circa Siciliam Adriaticum, qui in Oriente Italiam alluit: facitque maritima Græciæ loca verſus Auſtrum plurima, Cyprum, Rhodum, Carpathum, & vbi deſinit dare terminum inter Africam & Aſiam, incipit Nilus verſus Septentrionem, & dicitur Helleſpontus, inter Seſton & Abydon, in vlteriori Pontus, inde Propontis, inde Boſphorus, ibique deſinit dare terminum. Inter Europam & Aſiam ſtat Tanais, qui de Riphæis montibus oritur, & ſtagnantes Mæotides paludes facit. Similiter & in Oriente Caſpium erumpit Erythreum, qui & Rubeum dicitur, nam alluit littus Rubrum: vnde aquæ marinæ colorantur, fertque ibi lapides precioſos. Aſia magnitudinem Europæ & Africæ poſſidet, & incipit ab hortis Eden, id eſt à deliciarum hortis: in Oriente & in Auſtro Nilo terminatur, in Septentrione Tanai. Africa in angulis ſuis habet Cyrenen ciuitatem, & Catabathmum verſus Auſtrum in Occidentem. Mauritaniam & Atlantem, in Septentrionem ciuitates famoſas, Adrimetum octo millia, Hippone. Europa habet in Occidentem Hiſpaniam & Calpen, in Septentrionem Mæotidem paludem, verſus Auſtrum Græciam.

Nebula.

Hæc duo elementa inuicem ſibi mixta ſunt. Terra enim euaneſceret, niſi aquarum humoribus conglutinaretur: quæ dum aliquando humores exhalat, aſcendentes nebulæ dicuntur, dum cœli faciem aperiunt nubes, dum vi ventorum ſtringuntur, aut ſolis calore depluunt, & dicuntur pluuiæ. Pluuiæ autem ſunt, cùm iuges ſunt & lentæ: imbres fiunt, cùm ſalutares veniunt, vt in vere cùm gramina producunt: nimbi ſunt, cùm ſubitò & damnoſè veniunt.

Niues.

Cùm humores nebularum aſcendunt, ſi terreno frigore præueniuntur, in niues conuertuntur: quæ magis in montes cadere ſolent, quàm in loca campeſtria, vel quia illis magis celſitudo montium obſtet, vel quia ibi magis ſpiracula frigoris abundant. Sunt autem duplices, quæ in mulcebri aere cadunt, vt groſſæ, quæ ſtatim liqueſcunt: & aliæ minutæ, quæ in vredine frigoris cadentes tecti foramina penetrant. Niues etiam in alto mari non cadunt, ſed ſecus littus. nam calida eſt aqua ſalſa, & terrenum frigus impedit, ne aerem ſuper ſe attingat. Hinc quoque ſententia illa aſtruitur, quia ſol de calidis aquis maris paſcatur. Luna verò de dulcibus tantùm & frigidis, quæ & proprio calore caret & lumine. Alij dicunt, omnia cœleſtia corpora de dulcibus paſci: nam dulces aquæ mare intrantes, feruntur in eius ſuperficie, vnde mare ſibi attrahere dicuntur planetæ. Fit quæſtio, cùm calida ſit aqua, quare tunc homo contactu illius frigeſcat magis quàm terræ? & ſoluitur: quia hoc de dulcibus tantùm euenit, non de ſalſis. Vel poteſt hoc etiam eſſe tam de ſalſis quàm de dulcibus, & frigeſcit ex hoc magis homo, quia conglutinatior aqua eſt, & magis adhæret homini quam terra, ſi illi imponatur, ideoque ſubtilitati aquæ hoc attribuas, quæ magis poros penetrat, aut illis ſe applicat. Fit quoque quæſtio, cùm de ſalſis aquis nebulæ proueniant, cùm pluuiæ dulces ad nos deſcendant, quia poteris imputare ſiue immenſis tractibus aeris, ſiue calori ſolis. Quod autem tantam poteſtatem habet ignis, videmus in amaris herbis, quas ad patientiam guſtus excoquit, vel in aere dulci amaritudinem amittit humor amarus, ſicut dulces aquæ in mare cadunt, & rurſum per tracones quoſdam ad alueum ſuum reuertuntur dulces. Hoc autem experiri poteris. nam ſi dulces aquas per algam maris colaueris, amareſcent.

Grando.

Nubes vt diximus, vi ventorum, vel ſolis calore diſ-ſolu[illegible] & ſit pluuia quaſi terreno frigore in cadendo præ[illegible]tur, in grandinem commutantur & dealban-tur [illegible]arum duplex eſt genus. Nam minuta niui admixta venit in frigore. Alia in vernis & æſtiuis diebus & magis [illegible]am in nocte. Nubes etiam quantò altius eleuantur, inci-p[illegible]nt attenuari, & per aerem diſpergi: & quando ſol non poteſt aquas attactas ſibi incorporare, & immenſitates a-q[illegible]m permittit decidere, frequentius cadunt in mare: & [illegible] Deus parcit terræ. quia manubias dicimus compo-ſitum [illegible] manu, quod eſt bonum, & nubibus per antitheſin, q[illegible] minimè bonum nubium.

Aer.

Poſtquam de terra & aqua diximus, de aere proximo illo d[illegible]feramus, cuius motus cauſa perhibetur aqua: quæ mota, naturaliter mouet aerem. Sed cùm moueatur ab oriente, Eurus dicitur: & cùm ab occidente, Zephy-rus: cum à meridie, Auſter: cùm à ſeptentrione, Aquilo. Si quæritur, cur potius naturaliter aquam quàm terram moueri dicamus. Reſpondeo, quia perpetuò aquas mo-ueri videmus, non ſemper aerem. Si perſtiterit aliquis, di-cens: Vbi eſt efficiens cauſa alicuius rei, debet eſſe effe-ctum. Reſpondeo, vicinum illum aquæ motum, vel di-cas non vbique moueri, ſed in aliquo. Alij quia leuis criſ-patio quædam aeris, quam auram vocamus in terris, alta-num verò in mari, offendatur in montibus, ibique tumul-tuantur, & augentur. Alij dicunt rationabili motu moue-ri firmamentum, & ſubiectos planetas qui aerem inferio-rem commouent, & omnibus motibus impellunt: id eſt ſurſum, deorſum, dextrorſum, ſiniſtrorſum, antè & re-tro: & per circulum, qui ſolus rationabilis eſt, ſed in eo non diu perſiſtit, quod etiam aliquando deprehendimus in turbine. Nec turbat quod planetas irrationabiliter il-los moueri dixi, hoc fit comparatione firmamenti, qui ab eodem curſu nunquam deſiſtit. planetæ verò diuerſis tra-ctibus labuntur.

De fulmine.

Denique cardinales venti tres conueniunt, & nubes compellunt tanta vi, vt ex colliſione illa naſcatur ſonitus, & claritas quædam. Quod auditum offendit, tonitruum eſt: quod viſum, fulgur, vel fulguratio: qui ferit, fulmen dicitur. Naſcitur ibi præterea quidam lapis, qui vel nimiæ compreſſioni, vel nimio calori, vel nimio frigori poteſtis attribuere: quia expreſſio poſſit hoc efficere. Videtur ſatis vbi lacteus humor coagulatur, qui verò calor diuerſis modis res mulceat aut conſolidet, apparet in limo. quod autem frigus duritiem faciat, videtur in metallis liquefa-ctis, vt et a[illegible] in ferro, lapides diſsilire facit, lignum findit, aquam con[illegible]ringit. Dicunt alij, quòd quidam craſſus ven-tus contineatur in nubibus, qui dum erumpit, ſonitum fa-cit, cuius rei probationem dat ventus veſica conceptus, quæ diſploſa violenter intonat. Alij dicunt atomos hu-moris vaporaliter aſcendere, & ignium caumaliter de-ſcendere: in quorum conuentu naſcitur ille ſonitus, da-turque ſimilitudo quædam de fabro ferrum calidum tin-gente in aqua.

De rore.

De[illegible]dat quoque in aere ros, qui lunæ attribuitur, eo quod illa ſit cribrum cœleſtium. Alij attribuunt veneri, eademque & veſpere & mane: qui ſi frigore præuenitur, pruina efficitur. Cauma quoque groſſum fit, cadit prui-na in frigoris m[illegible]ma vredine, qui ſepibus & ramis arbo-rum inhæret. Aliud quoque in autumnali volitat tempo-re, quod pueri vocant æſtatem: vnde araneæ telas faci-unt, [illegible] eſt fex aeris ſole deſiccati. Præterea ventis immi-nentibus, inferior iſte aer ſuperiori colliditur: vnde ſcin-[illegible]læ prof[illegible]unt, quæ ſtellarum caſum imitantur: reuera autem nunquam aliqua ſtellarum fixa, ſeu vaga decidit, [illegible]mò ſcintillæ humido aeri allapſæ extinguuntur, & in [illegible] ingruentæ phlegmatis ſimilitudinem exprimunt. Sunt au-tem res venenoſæ.

De iride.

Fit præterea arcus in aere, qui oppoſitam plagam te-net à ſole: & vt dicunt Phyſici, ſol nubes aquoſas & conca-uas reuerberat, non multum conſertas, vnde diuerſitatis mundanæ colores illis innaſcuntur, qui tamen ex nimia diſtantia liquidè diſtingui non poſſunt. Beda autem dicit quatuor eſſe colores diuerſos, imitantes quatuor ele-menta: viridis viridem terræ ſuperficiem imitatur: glau-cus aquam, hiacynthus aerem, rubeus ignem æthereum. Sunt aliquādo etiam duo arcus, quia luna ſimiliter arcum facit, plenum tamen, quia non eſt ipſa iris, & ſolet eſſe im-minentibus ventis aut pluuijs. illum quoque nautæ obſer-uant. Nam ex ea parte qua primùm diſſoluitur, ventos aut pluuias venturas eſſe prænoſcunt.

De æthere.

Huic aeri proximo loco æther imminet, in quorum confinio luna proxima loco eſt, quā Phyſici terram æthe-ream vocauerunt: forſan ideo quia ſicut terra à terendo dicitur, ita qui à cœleſtium corporum purgatione teritur, in lunam recipitur. & hoc à ſole vt in ſpeculi ſimilitudine reuerberetur, opponitur. Lunares autem plurimi ſunt ani-mæ aſcendentes vel deſcendentes, quæ in ſingulis ſphæris quid acceperant obuolutionis relinquunt ibi, vel aſſumūt: ſiue cacodæmones. Quod autem furui habere videntur in medio, hoc prædictæ cauſæ poterit aſcribi.

De furuo lunæ.

Luna ex quatuor conſtat elementis, ſed tria illa ele-menta bene ſibi commixta ſunt & leuigata. Nam & natu-raliter ſunt perſpicua, & de ſe lucem reddunt. Terra au-tem in illo loco nō benè alijs admixta eſt, nec de ſe lucem effundit, & ſcabra eſt in illo loco. Scabrum autem eſt, quod rubigine obductum eſt, aut alleuigatum remanſit. Habet hæc figuras ſeptem. Nam monoidos ab vnitate di-citur, cum prima eſt: dichotomos, vel dyatomos cum me-dia eſt: dyas enim duo dicitur, tomos ſectio, amphicyr-tos, id eſt circa rotunditatem. Eſt plenilunium in decreſ-cendo, item eſt amphicyrtos, poſt dichotomos, & inde monoidos.

De eclipſi ſolis & lunæ.

Luna quoque illa ſemper pleni orbis eſt. nam ex ea parte qua ſolem reſpicit, ſemper plena eſt: ſed aliquando tota vel ex parte obſcuratur. Cùm eſt quartadecima, vel decimaquinta, ſi ſit in ecliptica linea, & per diametrum ſoli oppoſita. Diameter eſt linea, quæ aliquando parti-tur in duas medietates: dyas enim binarius eſt, metron, menſura: nam tunc terra in medio poſita, lumen ſolis ne lunæ infundatur impedit, & verbera eius ad lunam vſque protenditur, & eſt eclipſis lunę, quod deliquium dicimus. Fit aūt tam in inferiori hemiſphærio, quàm in ſuperiori, tam in oriente, quàm in occidente. non tamen ſemper fit, cùm eſt decimaquarta, vel decimaquinta: ſed poſt ſex menſes ſemper. Cum autem in eodem ſigno fit & eodem menſe, non niſi poſt nouemdecim annos. Cum autem in eodem ſigno, & menſe, & ſigni parte, non niſi poſt 55. an-nos euenit. Quòd verò in eodem ſigno, menſe, parte, re-uocatis cunctis planetis ad locum ſuum, non niſi poſt quindecim menſes annorum ſit. Eclipſis ſolis in trige-ſima luna fit, ſol eclipſim. Nam declinat vel ad Auſtrum, vel ad Septentrionem. Cum autem ſol in eodem ſigno pariter & menſe ſit poſt 55. annos, ſed qui eodem ſigno, menſe & parte ſit, reuocatis omnibus ſtellis ad priorem locum, hoc eſt poſt 15. millia annorum.

De ordine Planetarum.

Nunc de ordinibus diſſeramus. Plato ſequens Ægyptios, qui hoc per [illegible] aſſerunt, in proxima regione poſt lunam ſolem aſſeruit hac ratione. Luna propria lumine caret, quia mutuatur à ſole. Nam ſi Venus & Mercurius illi & lunæ interponerentur, aliquando ei ſolis lumen præriperent. Ratio quidem parua eſt, nam omnis vmbra minoris corporis, à maiori lumine tecta, extenuatur nec longè protenditur: ſicque hæ duæ nihil lunæ impedirent. Tullius Chaldæos ſequitur, dicens ſolem medium planetarum eſſe numero, non ſpacio: nam plus à firmamento quam à terra receſsit. Non tamen negamus Venerem & Mercurium aliquando ſuperiores, quod etiam hiſtoriæ probant. Habetur enim in hiſtoria Caroli, quod Mercurius per nouem dies in ſole tanquam macula appareret. Quando verò intrauerit vel exiuerit, nubes perhibebant videre. In Romana quoque hiſtoria dicitur, Auguſto Cæſare Iulio adoptiuo patri funebres exequias faciente, Venerem fulſiſſe, quam eius ſtellam cenſuit. Hi duo cum infra ſolem ſunt, clare videntur in meridie. Cauſa verò eſt, quia ſunt viciniores terræ: & maiores apparent, nec ſol illas obſcurat. Cùm vero ſupra ſolem ſunt, claritas eius non permittit illas videri, tanquam iam ſint minores: cum directe quoque ſol illas reuerberat, vt antè vel retro poſitas, ſimiliter aut modicù, aut minime videntur.

De media lunæ obſcuritate.

De Luna quoque talis habetur coniectura, quòd ſit quædam nubecula inter nos & lunam poſita, impediens nobis partim claritatem lunæ: nam ipſa adminiſtratrix eſt corpulentiæ tàm ſuperioribus quam inferioribus, & cribrantur ibi quidam atomi, cuius liquidiores partes ſurſum dant corpulentiam. Sordidiores autem his inferiobus & caducis infunduntur, & ibi euaporant. lunam quoque in ea parte aſpectibus noſtris ſubtrahit, quemadmodum nebula, quæ vbi de montibus exhalat, oculis illum noſtris ibi abſcondit.

De epicyclis & interſectis.

Quando Venus & Mercurius ſolis vicinitate, vel remotione videantur, vel non videantur. Mercurius cum ad 12. partem venerit, videtur ſicut & luna. Venus verò cùm ad 7. partem ſigni à ſole receſſerit, videtur quaſi iam maior. Luna quoque ibidem videretur, ſi proprium lumen haberet. Quod autem ſuperiores, & inferiores ſole feruntur, tripliciter per coniecturas oſtenditur, ſiue per interſectionem circulorum, ſiue quod ſint epicycli, id eſt ſupercirculares terram nō habendo centrum, ſolem quaſi centrum curſus ſui efficiunt, ſiue altitudinem ſolis circuli emetiuntur obtuſis ſiue acutis anfractibus: quemadmodum latitudinem zodiaci planetæ eludunt, quæ ſubiecta oculis pictura demonſtrat. Sed quoniam mentionem, quomodo zodiacum perambulent, fecimus, plenius inde dicamus.

De lineis zodiaci.

Venus & Luna ad extremitates zodiaci perlatas, duodecim lineas [illegible] peruniunt. Venus tamen in duobus momentis excedit, Mercurius octo lineas eius perambulat. Solſticias medias ſeruat: nec illas, niſi in libra excedit, vnde Ouidius: Ex ſpaciatur equis: Mars quatuor perambulat, Iupiter quinque: ſed & hi frequentius anomali ſunt. Saturnus tres tantum. Cum ſit dubitatio de ordine ſolis, Mercurij, Veneris, nulla tamen eſt de cæteris: nam tardiores à ſole, & [illegible] receſſerunt, vt quod ſol in anno perficit, hoc Mars in duobus, Iupiter in 12. Saturnus in triginta.

De tranſitorijs.

Iſtorum quoque planetarum alij ſunt hippolitici, alij ſtationarij, alij retrogradi, alij anomali. Hippolitici, id eſt tranſitorij, ſunt qui de priori ſigno tendunt in poſterius. cùmque hoc omnes alij faciant, præcipuè ſol & luna, ita enim hi 2. de anterioribus ſignis ad poſteriora tendunt: quod nunquam ſiſtunt, nunquam retrogradiantur. Si aliquis opponat ſolem ſubſiſtere, quia plus in geminis moratur quàm in [illegible], dicitque [illegible] moram non eſt ſubſiſtere, ſed quod maius ſpacium ibi habeat complere, quàm & alijs ſignis, vbi axis [illegible] tam alta non eſt. quod patet in excentricitate. Stationarij ſunt qui diutius prope aliquam fixam ſtellam videntur, quaſi ſoleant: non tamen ſtant, ſed ſecundum curſum ſui figurum vel aſcendunt, vel deſcendunt, & non multum in naturali curſu procedunt. Sunt autem legitimi termini, in quibus videntur ſtationarij: id eſt cùm diſtant à ſole per tria ſigna, vel per quatuor, quod fit per triangulum, vel quadrangulum: id eſt in trigono vel tetragono, hoc eſt in triceto, vel in quadriceto. Cauſa autem huius ſtationis perhibetur ſol eſſe. Eſt autem ſtatio alia matutina, alia veſpertina. Matutina eſt, cùm ante ortum ſolis eſt in ſtatione. Et notandum, quòd in veſpertina ſtatione tantùm fiunt retrograde. Verbi gratia: Si Iupiter de geminis procedat in cancrum, & item redeat in geminos, quod cùm quidam in quibuſdam ſignis ſemel tantùm faciant, Saturnus tamen ſemper bis ad quodlibet ſignum regreditur, & aliquando tertiò peruenit ad idem, quod moram ſui curſus ſecundum quoſdam efficit. Nam ſecundum alios magnitudo circuli. Pythagoras autem neque retrogradari, neque ſtare, neque anomalam aliquam eſſe dicebat, ſed omnes in æquali ſpacio temporis æqualiter complere ſpacium locorum. Quomodo retrogradè videantur, vel ſtationarie, cùm tamen non ſint, figura demonſtrat. Anomalæ, id eſt irregulares ſunt, cum vel diutius vel citius ſolito morantur, vel oriuntur, aut [illegible] ſolito loco apparent, quod cùm alijs etiam eueniat, maxime tamen Marti, qui in poſterioribus duobus annis nunquam ſeruat legem priorum. Venus autem & Martius nunquam in triceto vel in quadriceto regulariter diſtant à ſole, nec à chronico ortu oriuntur, aut occidunt, quia non plus à ſole diſtant, quam Venus per ſignum & dimidium. Martius per ſignum & duas partes vnius, ibique ſuam ſtationaritatem & retrogradationem patiuntur, propius autem videri poſſunt aliquando ſuprà ſimul & infrà, ſimul retrò, aut antè: vnde & duos luciferos videmur habere: ſimiliter duos heſperos: cum verò Mercurius antè eſt, vendicat ſibi nomen luciferi. Venus autem eſt nomen naturæ, id eſt naturaliter, vbicunque hæc ſtella eſt, Venus appellatur. Cum vero ſolem præcedit in ortu, Lucifer dicitur: cùm ſole occidente apparuerit, heſperus vel veſper: & eſt nomen officij. Dicunt quoque Ariſtot. & Peripatetici, naturali curſu volui planetas cum firmamento, ſed omnes celeritate ipſius præteriri. Saturnus in tantum cum eius celeritate contendit, quod infra duos annos & dimidium, illum præcedat firmamentum vnius tantùm ſigni longitudine.

De ortu.

Notandum quoque quòd ortus alius matutinus, alius veſpertinus. Matutinus, vbi aliqua ſtella ſolis ortum præcedit poſt mediam noctem, veſpertinus, vbi poſt occaſum ſolis aliqua ſtella apparuerit. Eſt præterea ortus alius mundanus, alius heliacus, alius achronicus. Mundanus eſt, cum de inferiori hemiſphærio in ſuperius aliqua ſtella emerſerit. Heliacus, eſt cùm ſol recedens ab aliqua ſtella permittit eam videri. Acronicus, cùm aliqua ſtella vel ſidus occidit: & oppoſitum illius per diametrum oritur. Chronos autem tempus interpretatur.

De occaſu.

Occaſus quoque alius mundanus, alius heliacus, alius achronicus. Mundanus, eſt cùm ſuperiori hemiſphærio in inferius qualibet ſtella deſcendit. Heliacus, cùm ſol ad

aliquam

aliquam ſtellam accedens, illam videri non permittit. Acronicus, eſt cùm aliqua ſtella vel ſignum occidit, & oppoſitum illi per diametrum oritur.

De occultatione ſtellarum.

Cùm occultentur ſtellæ, ſiue à ſole, ſiue ab abſidibus ſuis, non tamen omnes pari ſpatio occultantur. Nam Saturnus 170. diebus ad maius occultatur, ad minus verò 10. tantùm. Iupiter 36. ad maius, ad minus 10. ſimiliter. Mars autem anomalus eſt. vnde in geſtis Caroli per integrum annum latere perhibetur. Venus autem 58. diebus ad maius, ad minus autem 52. Mercurius ad maius 16. diebus, ad minus 12. luna accedendo in duodecima parte ſigni vnius contra ſolem incipit obſcurari, & recedendo in duodecima parte illuminari: & duobus diebus tantummodo latet.

De abſidibus.

In interſectionibus quoque abſides aut ſunt quidam tramites, qui dicuntur aut frangendo per ſpiras, per quas ſtellaria corpora incedunt, infixè triginta occultantur aut plures, ſed minores diutius. Nam maiores citius videntur. Incipiunt autem obſcurari, cùm ſol ab aliqua illarũ vltra quindecim partes deſtituitur terra, quod iter quindecim diebus perficit, recedensque ab ea quindecim diebus obſcurat.

De conſenſu Planetarum.

Vt diximus ſuprà in triceto vel quadriceto ſole reſpiciendo planetas fiunt ſtationarios retrogradi, & contra ſe quoque reſpiciendo magnum ſibi præbent conſenſum. nam cùm ſalubris ſalubrem reſpexerit, augetur ſalubritas: ſi aduerſa aduerſam, augetur aduerſitas: ſi ſalubris aduerſam, vel econuerſo, minuitur vtrarumque effectus. Mercurius autem, quia eſt indifferens, plus tamen bonus quàm malus, ſemper talis efficitur, qualis illa quam reſpicit, & eiuſdem coloris. nam ſi aduerſam reſpexerit, auget & accelerat illius proceritatem: ſi verò proſperam, auget & accelerat eius aduerſitatem: plus tamen eſt accommoda proſperitati.

De domicilijs.

Si in ſingulis domicilijs ſinguli planetæ acceſſerint, plurimum ſibi obſequuntur. Illud autem domicilium cuiuslibet dico principale, in quo quilibet planeta in origine mundi repertus eſt. Luna quidem & ſol ſingula habent domicilia, ſed quilibet de certis quinque, habent duo vnum ſecundarium. In principio itaque mundi luna fuit in cancro, quæ cum conſtellatione ſua ſemper bona portendat, præcipuè tamen cancro. Si ſolem ſecum habuerit, incrementum & corpulentiam rebus maximè infundit, quod in florida æſtate patet. Sol verò repertus fuit in leone, in quo præcipuè poteſtates ſuas deſignat ſiccitate & feruore, vnde & caniculares dies ſunt alijs feruidiores: vt ſole exiſtente in ſuo domicilio. Caniculares autem dies dicuntur à canicula, quam tunc ingreditur ſol. Mercurius ſicut infirmus omnium primam obtinuit electionem, elegitque ab antecedentibus canem, geminos: à conſequentibus leonem, virginem: hac ratione, vt ibi quod vellet, deſignaret principaliter. tamen ſi hoſpitalitatis cauſa alius planeta illic fuiſſet ingreſſus, dixit ſe velle illi obſequi colore & effectu. Venus vti proxima loco proximam fecit electionem, & ab antecedentibus elegit taurum, à conſequentibus libram: eadem ratione, vt ſuos effectus ibi demonſtraret. Si verò malus planeta illuc intraret, vellet illi aduerſari, & ſua proſperitate vires illius minuere, præcipuè habens Mercurium, vellet accelerare proſpera. Cùm verò bonum ſua conſtellatione plurimum deſignet, præcipuè tamen de fœlici connubio iucundiſsimum pignus affert. Ea quoque ratione Mars arietem & ſcorpionem elegit, vt maximam portendat aduerſitatem, & præcipuè flagrantiam indicat. Iupiter piſces & ſagittarium elegit. qui temperatur de aduerſis: augetur à proſperis. cum Martio accelerat ad bonitatis ſuæ indicia, de felici regnorum euentu diſponit. Saturnus duo continua obtinuit, ſcilicet aquarium & capricornum, cum bonis mitior, cum malis ſæuior, cum Mercurio in crudelitate celerior: interque malas deſignationes frigore & nimia aſperitate abundat.

De frigore Saturni.

Eſt autem inter omnes planetas Saturnus frigidiſsimus, cuius plures cauſæ redduntur fabularum, quia ſenex fuit quidem vir. Senes autem ſunt frigidæ naturæ, vnde & flegma in eis abundat, quod hyeme creſcit. Vel ideo frigidus perhibetur, quia remotiſsimus ſit à ſole, vel quia ſol in Saturni domicilijs poſitus, remotiſsimus eſt à nobis: tunc quia frigore premimur. Cum verò in ſuis domicilijs Saturnus cum ſole poſitus fuerit, grauiſsimam facit frigoris vredinem, nec aliter eſt frigidus, niſi per effectum. Mala enim conſtellatione ſua enecat homines, enecati verò ſunt frigidi, vel aliter, quia ſupercœleſtibus aquis viciniſsimus eſt: & ideo ſit frigidus. de quibus plures dantur coniecturæ, quomodo fertur rotundum, & perpetuò volubile conſiſtere poſsit.

De ſupercœleſtibus aquis.

Prima coniectura eſt, quòd ſint in exteriori ſuperficie cœli extantia & ſubſidentia loca, vt etiam in ſuperficie terræ, in quibus aquas contineri dicunt, cum tanta verò celeritate voluuntur, vt non labantur: quod de pleno vaſe quolibet probari poteſt. Nam quo maiori impetu manu circumuoluitur, eò minus effunditur. Secunda eſt, quòd ibi vaporaliter quemadmodum hîc nubes pendent, contineantur. Tertia eſt, quòd propter ſolis remotionem, à quo præcipuus calor exhibetur, indurato glacialiter cœlo cohæreat. Vnde dicunt Saturnum frigidiſsimum planetarum, quia illis aquis viciniſsimum. Eſt etiam quarta: Firmamentum vt fixum non volui, ſed ſtellas illi appoſitas, nec fixas moueri: & hi an quadratum, an rotundum ſit, dubitant. Nouiſsimè quæſtio diuina virtute ſoluitur, quia ibi teneantur ſecundum Dei voluntatem: licet hic modus homines lateat, quas ibi in vſum diuinorum ſeruauit Deus, vel vt ignem cœli temperent: ſuper has ſpirituales cœli ſunt, in quibus angelicæ virtutes continentur. Secundum alios nihil, niſi inane.

Quo tempore curſus perficiant planetæ.

Saturnus pro circuli amplitudine, pro retrogradatione, pro ſtationaritate, declinatione vel ad Auſtrum, vel Aquilonem, ſenſum vel viſum, annum ſuum non niſi triginta annis perficit, & duobus annis & dimidio vnum ſignum tranſit. Iupiter duodecim annis, vnde ſingulis annis ſolaribus ſignum vnum peragrat. Mars in duobus annis, vnde vno anno ſextum ſignum peragrat, niſi efficiatur anomalus. Habent enim geſta Caroli quòd in integro anno non ſit viſus. Sol infra 365. diebus & quadrante diei, quæ in primo, ſecundo & tertio anno non computatur: in quarto verò dies intercalaris componitur, qui biſſextus dicitur: eo quòd bis in ſexta idus Martij computetur, inde annus biſſextilis: quod verò liqueſcat, ita diſponamus. Sol in principio arietis eſſe ponatur, idem poſt 365. dies adeo vicinus erit eidem parti arietis, quòd ſi adhuc ſex horæ reſtarent, eandem partem attingeret. De reliquo diligenter animaduerte. In toto ſuo ambitu (vt diximus) tantùm ſpacium ponit. Videamus igitur primùm ſecundum æqualem computationem, quantum in ſingulis ſignis ponat. Nam ſecundum compotiſtas in quolibet ſigno ponit 30. dies, & 10. horas

& dimidiam, & ex his ad eandem ſummam redibis. Nam duodecies 30. ſunt 360. duodecies 10. horæ faciunt quinque dies: & duodecies dimidia, facit quadrantem: ecce eadem ſumma. Philoſophi verò rei veritatem contemplantes, deprehenderunt ſolem plus in vno ſigno, & minus in alio immorari: vnde in geminis duos dies ſuper 30. & 10. horas & dimidiam moratur. e contrà in ſagittario duos dies minus quàm 30. ponit: & hoc inde euenit, quòd axis ſua excentris eſt, & viciniſsimus eſt in geminis firmamento, & remotiſsimus à terra, & e conuerſo in ſagittario. Si vis ad eundem ſummam redire, hoc modo poteris deprehendere. In geminis duos dies ſupra 30 moratur, vnde in proximo ſigno 10. horas minuit, & ita vſque ad ſagittarium minuendo, duos infrà 30. relinquit: inde iterum aſcendens, in quolibet ſigno 16. ſumit vſque ad geminos. Ita quidem deprehenderunt eſſe, ſiue hæc ſit cauſa, quod inter radios, qui ſeruiunt, vel ſiniunt geminos, abſidis plus contineatur, ſiue ſol ibi altius aſcendens, longius ſpacium habet ire in illo ſigno quàm in alio: nec ideò longiores dies facit, quia quanto eſt altior, tantò magis à raptu firmamenti impellitur ab ortu in occaſum. De alijs quoque planetis idem euenit. Nam Saturnus in Scorpione viciniſsimus eſt firmamento, Luna in Tauro, Iupiter in Virgine: cum illo ſi fuerit Venus, ſignificat bonum coniugium alicui futurum: vnde Venus in ſpecie virginis venatricis occurriſſe dicitur AEneæ, quæ illi bonum fieri coniugium portendebat. Mars in leone, cum quo ſi Sol fuerit, incendium animorum & acris deſignat. Sol (vt dictum eſt) in geminis vicinus firmamento: Venus in ſagittario, Mars in capricorno. In oppoſitis autem ſignis ſunt terræ viciniſſimi. Venus in 349. diebus curſum complet. Mars, quia ocyor eſt, nouem diebus minus: ſed cùm ſæpius efficiuntur retrogradi, plus poſſunt. Luna ſecundum Macrobium ambit zodiacum in 28. diebus: ſed hoc dicit ad condemnationem ſeptenarij, qui quater multiplicatus, facit 28. ſed reuera infra 27. dies, & octo ferè horas totum zodiacum perambulat: ſed non illuminatur eo tempore. Verbi gratia: Si ſol & luna pariter fuerit in principio arietis, luna procedens in 27. diebus & octo fere horis peruenit ad idem punctum: ſed ſolem ibi non inuenit, quia iam & ipſe ſua lege proceſſerat vſque circa finem arietis, ad quem conſequendum poſtea luna ponit duos dies & quatuor horas: & tunc reilluminabitur ab illo, neque de accenſione ad accenſionem interſunt 29. dies & 12. horæ, quæ non computantur in primo menſe. Vnde tantùm habet 29. dies, in ſecundo computantur, & tunc alijs additæ, faciunt menſem 30. dies habere, niſi in decennouennali anno, quando dies ſubtrahitur vnus.

De ſaltu Lunæ.

Hac autem ratione plus damus lunæ ſingulis menſibus, quàm ipſa conſumat. Illud autem adeò paruum eſt, quòd ſingulis menſibus computare difficile eſt: ſed in toto anno tantummodò ſupercreſcit 1. hora & 1. punctum, & decimanona pars puncti, qui ſingulis annis collectum decimonono anno facit diem integrum, illumque diem tranſiliendo auferimus, computantes tres lunationes 29. dierum tantùm. Punctum autem eſt quarta pars lunaris horæ, quinta verò ſolaris. Hoc quod diximus eſt ſecundum illos, qui dicunt firmamentum rationabili motu volui ab Oriente per Occidentem, iterum in Orientem. Planetas verò ab Occidente per Orientem iterum in occidentem, quod aſſerunt Platonici. Ariſtoteles verò & Peripatetici dicunt planetas rationabili motu pariter cum firmamento volui: ſed illas celeritate firmamenti præteriri 6. videantur quaſi retrocedere, ſecundum quam ſententiam quantò ſunt altiores, tantò ſunt celeriores: vt Saturnus velociſſimus contendat cum firmamento tanta ſua celeritate, quòd infra duos annos & dimidium non niſi vno tantùm ſigno prætereat illud firmamentum. Luna verò vt omnium infima, eſt tardiſſima. nam ſi hodie viſa ſit in principio arietis, cras oriente ariete, non ibi lunam inuenies: ſed pòſt in duodecima parte illius oritur. Sol quoque ſi in prima parte arietis hodie fuerit, cras ibidem non apparebit: ſed poſt 15. partem vnius horæ naturalis ſequenti die oritur in ſecunda parte eiuſdem ſigni, & hi dicunt terram immobilem, & omnia æqualiter circa illam volui. Ad quam ſententiam accedit Tullius, qui dicit acutiſſimum ſomnum nimia celeritate firmamenti fieri, grauiſſimum verò in luna propter nimiam tarditatem eius circumuolutionis. Firmamentum omnibus æqualiter ſuprà voluitur quinque zonis, quas inuicem paralleli diuidunt, qui ab oriente in occidentem ducuntur. Sonat autem æqualiter diſtans: non quod omnes æquali ſpacio diſtent: ſed duo & duo æqualiter ſibi inuicem, ita quòd nuſquã ſibi propius, vel remotius diſtent: quorum duo breuiſſimi ſunt ſcilicet extremi. Medius verò, qui eſt æquinoctialis, maximus, qui ab omnibus videtur dimidius, niſi his, qui ſunt ſub polo: nam hi totum videre poterũt, qui illorum horizontem terminat. Tropici verò ſunt medioximi. Arcticus dicitur, qui vrſas vtraſque in ſe complectitur, cui oppoſitus eſt antarcticus. Tropicus æſtiuus ſiue terminus, qui ſecundum quandam diſpoſitionem cancrum ſecat in medio, vel ſecundum Hyginium in octaua parte, ad quam ſol veniens reuertitur: qui æſtiuum ſolſtitium dicitur, ſecundum alios terminat cancrum & zodiacum. Alter tropicus hyemalis eſt, vnde ad nos ſol conuertitur, qui fit in octaua parte capricorni. Sunt quoque duo coluri, quorum vnus æquinoctialia diuidit, (qui dicuntur imperfecti, quantum ad noſtrum viſum: quia non videmus eos) alter ſolſtitialia ſigna, totos. Sunt tunc, vt reor, integri, & habent diſtinctionem ſuorum ſiderum. Si qui ibi ſunt, de his dubium eſt, an de Auſtro ducantur in Septentrionem, vel extra à ſigno ad ſignum. Sed de his dicendum, quia tam zonas quàm parallelos diuidunt in quaternas partes.

De lacteo circulo.

Eſt præterea ibi lacteus circulus, qui in ſerenitate videtur, de eo fabuloſæ & phyſicæ cauſæ dicuntur. Iuno Martium priuignum ſuum de Maia genitum lactauit, ad cuius ſacri inſigne cœlum de lacte eodem reſperſit. Alij: Hercules ſumens lactis ſuperfluitatem à pluribus nutricibus, ibi tandem euomuit. Phyſici: Duo hemiſphæria fecit Deus, in quorum conglutinatione maior claritas infulſit. Alij: quòd ſint ibi breues ſtellæ, & confertæ, de quarum vicinitate ſplendor ille efficiatur: & ipſarum inter ſe diſtinctio obſcuretur. Alij: quòd ſtellę zodiaci ibi reſplendeant, & iuxta tropica ſol ſui luminis, & ignis beneficia verſus vtrunque polum extendat.

De Zodiaco.

Zodiacus quoque duabus extremis lineis terminatur. & media, quæ ecliptica dicitur, interſecatur, in qua eclipſis ſolet fieri. Præterea zodiacus diſtinctus eſt per 12. ſigna, quorum vnumquodque in triginta partes diuiſum eſt, & vnamquamque partium ſol vno die tranſit, & ita ſignum tantùm in vno menſe, niſi quòd tantum inde auferatur quolibet menſe, vt tamen in biſſextili anno dies naturalis componatur. Sub parallelo illo, quem dixi, ſecare peruſtam quicunque maneret, ſemper haberet æquinoctium 4. ſolſtitia. Solſtitium voco viciniſsimam acceſsionem, & maximam remotionem. Duo quidem haberet ex vicinitate, vt in ariete & libra. & duo ex remotione, vt in cancro & capricorno. Quòd autem in medio peruſtæ poſitus ſemper haberet æquinoctium: hæc eſt cauſa quòd vtroſque polos, & omnes parallelos videret dimidios, & omnem viam ſolis quam facit ab ortu vſque in occaſum. Ad ſimilitudinem firmamenti ſolis ſphæra alicubi eſt diffuſior, & alicubi contractior: vt ſub æquinoctiali circulo eſt diffuſior, ſub tropicis contractior: alioquin oporteret circulum ſolis in tropicis viciniorem eſſe firmamento, quàm in æquinoctiali circulo: ſi non ad ſimilitudinem firmamenti in conuexum diffunderetur, &

in tro-

in tropicis contraheretur. Oppoſitio, Si in tropicis contractior eſt circulus ſolis, facit ibi breuiores dies, vbi breuius habet iter: in æquinoctiali vbi laxiorem habet circulum, & iter longius, facit dies longiores: ſicque neceſſe eſt non ſemper ibi habere æquinoctium. Solutio: Quicquid recedit à medio tumore firmamenti, minus impellitur illius impetu: ita ſol poſitus in tropicis, minus impellitur quàm ſub æquinoctiali circulo, & tantam circuli latitudinem recompenſat impetus rapacitas maiori celeritate. Quòd autem dicit Macrobius eſſe planetarum celeritatem æqualem, hoc ideo dixit, quia æqualiter nituntur, ſed non æqualiter promouentur: vt natantes æquis viribus contra torrentem, non tamen æqualiter promouentur torrentis impetu diuersè illos impediente. Ita planetæ modò ſtationariæ, modò retrogradæ, modò altitudine circuli impediente ab æquali promotione. Itaque qui eſſet ſub peruſtæ medio, ſemper haberet æquinoctium, & quatuor ſolſtitia. Quantum autem aliquis à medio peruſtæ ad Septentrionalem plagam tenderet, tantò illi plaga illa eleuaretur, & Auſtralis deprimeretur: & quot ſexagenas Septentrionalis aſſumeret, tot auſtralis amitteret, recipiens ſtatim inæqualitatem dierum & noctium, donec tandem ſub polo poſitus, totum videret æquinoctialem circulum, & in æſtiuis ſignis dimidium annum haberet continuum diem, & in hyemalibus ſignis dimidium annum noctem, videretque dimidium ſuperius hemiſphærium, & dimidium inferius.

De Meridiano circulo.

Sunt prætereà duo circuli, meridianus & horizon. Meridionalem ſuum quæque ſibi gens efficit, qui ducitur ſuper caput eorum à Septentrione in Auſtrum: & mutatur in quolibet paſſu, & inde eſt, quod cùm nobis eſt meridies, Occidentalibus ſit Oriens, & media nox his qui ſunt in medio inferioris hemiſphærij. & ſic in ordine computa.

De Horizonte.

Horizon eſt, qui conſideratus in aquæ planicie vel terræ, terminabitur in anterioribus 120. ſtadijs, & retrò totidem, ſi ambitum eius comprehendere volueris, triplica eius diametrum cum adiectione ſeptenæ partis diametri, & habebis longitudinem eius ambitus. Horizon autem dicitur propriè terminalis circulus.

De conſtellationibus.

Sunt prætereà quædam ſtellæ, quæ longo interuallo temporis interpoſito exoriuntur, & deſignant morbos: vt canicula, quæ poſt quadriennium oritur, neque in ijſdem locis, quia interim aliquid ſui curſus expletur: neque continuò malum deſignat, nam temperatur de adiacentibus bonis ſignis, vel planetis, in quorum domicilijs aut eſt aut reſpicit. Domiciliũ illius perhibetur eſſe in ore leonis, quò dum Sol venit, caniculares dies eſſe dicuntur. De principio leonis vſque ad medietatem per 15. dies. Si verò canicula cum ſole fuerit, ardorem deſignat. Sirius illa dicitur in Græco, & eſt cynicus annus, à cynos, qui eſt canis. 1160. anni. AEgyptij prætereà Abus vocant quandam ſtellam, quæ eiſdem interuallo temporis oritur, cuius timent aduerſitatem. Vident enim hi aliquas ſtellas, quæ à nobis tumore terræ interueniente non videntur: vt canopon in principio AEgypti. Eſt & alia, quæ ſemel (vt reor) apparuit, nec vltrà forſan apparebit, ſcilicet quæ incarnationem tribus Magis indicauit.

De Planetarum ordine & deſignatione.

Solet magnitudo vel qualitas circulorum ex quantitate illa planetarum deprehendi, vt quantò plus temporis in circuitione conſumat, illa ampliorem circulum habeat, licet hoc quibuſdam non videatur, cùm magnitudo circuli non ſit ſola cauſa, ſed etiam ſtationalitates, & retrogradationes. Saturnus, vt vult Macrobius, ex magnitudine circuli 30. annos ponit. Luna verò ex circuli breuitate menſem tantùm ponit. Quicunque verò planetarum teneret dimidietatem itineris Saturni, Ille medius eſſet ſpacio, quia vicinius alijs facit Iupiter: vnde propè medius eſt ſpacio, non numero. Sol autem numero, non ſpacio, ſecundum Tullium, & Chaldęos inter ternos ſummos, & ternos imos.

Mars poſitus in centro mundi, ſi Saturnum ex tetragono reſpexerit, ſi proximo loco poſt eum Mercurius cùm plena luna idem tetigerit centrum, qui naſcuntur in illa diurna geneſi, efficiuntur homicidæ, gladio caturi, ſanguinarij conſilio vel facto, libidinoſi, ebrioſi, dæmonioſi, ſcrutatores ſecretorum, necromantici, malefici, ſacrilegi, præcipuè ſi nulla proſpera impediuerit. Martis effectus eſt iſte, in quolibet ſigno præcipuus in ſuis domicilijs. Maximè ſi in medio domiciliorum ſuorum poſitus centrum tetigerit. Centrum autem voco modò Meridionalem circulum, in quo dum fuerit Sol, dico illum fuiſſe in centro: diſtatque æqualiter ab Oriente & ab Occidente: rarò autem æqualiter ab Auſtro & Septentrione, niſi in duobus æquinoctijs.

Venus & Luna cum Saturno in Saturni domicilijs, id eſt Capricorni & Aquario exiſtentibus, quæcunque mulieres in diurna illa geneſi naſcuntur, viragines erunt, promptæ ad agriculturas, bella, ædium ſtructuras: quæ ſunt fœminarum negligentes, vnguenta, calceamenta, veſtes appetent viris communes, nec à maritis redarguentur. Teſtimonium verò huius prohibet Mars, ſiue ſit in ijſdem domicilijs, ſiue in triceto vel quadrato reſpexerit.

Venus cum Marte, in Martis domicilio, id eſt ariete poſita, ſi Saturnum in tetragono reſpexerit, ſi qui viri tunc naſcuntur, effœminati erunt: virilia negligentes, mulieribus indulgentes. Mars, ſi Venerem in tetragono reſpexerit, ſi nulla ſalubrium impediuerit, ſi qui in geneſi illa naſcuntur, adulteri erunt: præcipuè in matrimonio matres, filias aut ſorores copulantes. Ideoque fingitur Mars cum Venere adulterium perpetraſſe. Sphæræ terram habent centrum, ſed abſides ſunt excentres. abſides ſunt circuli, in quibus ſunt ſpirarum diuortia, vbi notantur ſtationes & retrogradationes. Abſides in quibuſdam locis ſunt terræ viciniores, in quibuſdam firmamento. Ipſa veſpera etiam quoddam ſpacium contiguum habens tres dimenſiones, longum, latum & altum. Nota, quòd ſicut ſtellæ faciunt anfractus ratione latitudinis, ita faciunt & ratione altitudinis.

De diuerſis AEquinoctijs.

Si qui ſunt in medio peruſtæ, idem ſemper habent æquinoctium: quia vtroſque polos & omnes parallelos ſemper vident dimidios: & ſi qui inde remouentur, viſu illos non dimidiatur, item neque æquinoctialem rectè dimidiant. quod ſi eſt, nunquam habemus æquinoctium. Solutio: Terræ globoſitas & firmamenti conuexitas confert dimidietatem æquinoctialis lineæ, ſemper videri cuiuslibet poſitionis hominibus, niſi ſolis his qui ſub polis rectè habitant: illi enim totam vident æquinoctialem in ſuo horizonte, habentque etiam hoc modo ęquinoctium, quod ſex ſigna, id eſt dimidius annus confert vel diem continuum, & ſex ſigna reliqua, id eſt dimidius annus continuam noctem.

Cur ſtellæ videntur.

Sole occidente, cùm decimaquinta quoque pars ſigni occiderit poſt illum, iam tamen Sol deſcendit, qui vt bona terræ erigi incipit, cuius gratia ſigna videmus: qui niſi eſſent, nunquam ſtellas videremus, ſolis lumine diurno oculos impediente. Nocte autem illud nobis ſubtrahit, nec tamen eò minus illud in ſtellas & ſuperiora dirigit.

Philoſophorum ſententia eſt, quòd animæ ſolutæ à

corpore velint, debent & poſsint reincorporari. Velint, quia porato Lethęo, oblitæ ſunt præteritorum: videnteſque præmium ſibi propoſitum, ſi benè meruerint in corpore, deſiderant incorporari. Poſſunt, quia ſunt immortales. Debent per neceſsitatem, quia cùm quotidie noua creentur corpora: animæ verò ſemel iam ab origine omnes creatæ ſunt. Neceſſe eſt verò quæ prius erant incorporatæ, reincorporentur. ſed cùm hoc debeat ÆNeæ (teſte Virgilio) pater Anchiſes oſtendere, altius incipit, ſcilicet ab illo quod Græci topan, ideſt totum vocant, quod ſub quinario includitur. Sunt enim quatuor elementa, ignis, aer, aqua, terra, & Deus. Mundus enim non poteſt totum vocari, niſi prius ei infuſo diuino ſpiritu, quem animam vocamus. Ex elementis enim & anima illis infuſa, procreantur omnia. Vnde cùm duplicem naturam habeamus, videndum eſt, quòd ab alimētis quodammodo ſortiamur. Deprehēderunt enim philoſophi, quòd ſpiritum à Deo accepiſſemus, quia ipſe eſt inuiſibilis: vnde auctor ſummus Deus, à quo ducit originem, corpus autem ab elementis: quia ſicut elementa ſunt viſibilia, ſic & corpora noſtra, & ſicut illa de ſtatu in ſtatum mutātur per contextionem & recontextionem ſui, ſic corpora noſtra diuerſis modis variantur. Item, anima rationalis eſt, vt Deus à quo ducit originem. Corpus autem irrationabile ſicut & elementa abſque animæ beneficio. Item, anima ſimplex & inuariabilis eſt in ſui natura, vt auctor ſuus, vnde etiam ſeruat æternitatem: corpus autem compoſitum & corruptibile. Circa hæc enim verſatur Anchiſæ intentio, vt animarum immortalitas oſtendatur. ad quod quia diuerſæ occurrunt oppoſitiones, videndi ſunt diuerſi philoſophorum errores: omnes enim, ſed non eodem modo errabant. Quidam enim dicebant, animas creatas eſſe ab origine mundi, & poſitas in compares ſtellas tanquam in vehicula, vt diſcerent rationabilem motum firmamenti. Alij vnam tantùm eſſe mundanam animam, quæ omnia complet, omnia penetrat, omnia viuificat. Alij præter mundanam eſſe humanas.

Videtur aliquibus ſole poſito in cancro, quòd vltra illos Sol occidat: ſic & de luna, cùm in cancro fertur in occaſum, quod ex hac parte ſicut & luna vltra illos: ſed falluntur, neque enim rectè vocant Orientem vel Occidentem.

De ſolis equorum nominibus.

Sol ſecundum poëtas dicitur in curru vehi, quem trahunt equi, quorum hæc ſunt nomina ſecundum Fulgentium. Primus, Erythros, ideſt rubens: quia mane ſol rubet. Secundus Acteon, ideſt ſplendens: quia circa tertiam clarius lucet. Tertius Lampon, id eſt ardens: nam in meridie eſt feruidiſsimus. Quartus Philoges, id eſt amans terram: nam nobis occidendo videtur appropiare. Sed ſecundum Ouidium habet alia hæc nomina: Eous, id eſt oriens vel ſurgens. ÆEthon, ideſt elatus. Pyrois, ideſt igneus: Phlegon, ideſt accliuis: quia primùm ſol ſurgit, dehinc eleuatur, poſtea feruet: in fine autem diei inclinatur ad occaſum.

De anima humana.

Qui autem aſſerunt animas eſſe ab origine mundi creatas, dicunt illas eſſe ſitas in comparibus ſtellis, vt diſcerent rationabilem motum firmamenti, vt cum ſpe & deſiderio ſummæ beatitudinis, etiam corporarentur, ſecundum motum firmamenti rationabiliter regeret corpora. Illic autem poſitæ, plenariam habent cognitionem præſentium, præteritorum, & futurorum, cumque illis ſubuenit deſiderium incorporandi, ſtatim incipiunt grauari, & verſus corpora deduci. Eſt autem illis deſcenſus à cancro, ſicut & aſcenſus, per Capricornum, & deſcendendo per crateram Bacchi primam, ibi potant obliuionem prioris ſtatus ſui, & inde labentibus obueniunt quādā ætherec & aëriæ obuolutiones, & hauriunt aliquid in ſingulis ſphæris, vt in prima Saturni correlationem, id eſt ſimilium collectionem, vt per vnum ſimile ſciat aliud approbare, vt ſi velim album aliquid oſtendere, dicam albius eſt niue. Torporem etiam quendam ibi accipit, in Ioue ſcientiam & deſiderium regnandi, alijſque imperandi. In Marte, animoſitatem ardoris: In ſole, vim ſentiendi per quinque ſenſus: in Venere, cupiditatem ſeruoris: in Marte, vim diſſerendi: in luna, vim augendi & minuendi. Horum quoque omnium ibi accipit anima vim & ſcientiam: quorum tamen exercitium non agit ante carnis obuolutionem: poſt planetarum obuolutiones in inferiori aere varijs tumultibus pulſatur, ſcilicet grandinum, niuium, pluuiarum, ventorum, & tandem tenebris corporis obuoluitur, nihilque ſcitorum recordatur, adeò irrigua mole corporis grauatur, quod patet in ſtultitia puerorum, qui carbone lucente læſi decipiuntur. Quæritur de obuolutionibus ætheris, an illis incorporentur animæ, an non: & dicunt quidam quòd illis incorporentur, quidam quòd non. Qui autem dicunt eas illis non incorporari, aſſerunt quòd in illis tantùm obſcuretur eorum claritas, vt imago de fumo. Quidam verò aſſerunt eas illis vniri, & incorporari: quia teſte Macrobio, animæ redeuntes à corpore eaſdem obuolutiones illuc reducunt, vnde illas aſſumpſerunt. Vnde datur intelligi, quòd illas ſecum in corpora deduxerant: ideo illis animæ incorporatæ fuerant. Obijcitur: Ergo ſi incorporatur anima illis obuolutionibus, tunc erat animal antequam perueniret ad hoc mortale corpus: quia anima coniuncta cum corpore facit animal. Sed non eſt neceſſarium cùm anima iuncta eſt digito, non faciat animal: quia præter corpus & animam multa pertinent ad animalis conſtitutionem, vt ſenſualitas, &c. Animæ itaque incorporatæ dantur duæ vires, ira & concupiſcentia, quæ & portiones eius abuſiuè dicuntur. Ira quidem datur, vt iraſcatur malis, concupiſcentia, vt ſemper bona cupiat. Cumque his viribus anima rationabiliter vtitur, iuſta eſt vita hominis: cum anima contrarias vias incedit, bonis iraſcendo, & mala cupiendo, tunc degenerat à naturæ ſuæ origine. Sed rurſus ad reilluminandam rationem datur doctrina animæ, vt diſcendo, & neglecta relegendo, redeat ad priorem cognitionem: vnde quod apud nos dicitur lectio, apud græcos vocatur repetita cognitio. Reilluminata vero ratione, non tamen aliquando poteſt facere, quæ ſcit eſſe neceſſaria & vtilia: quod vt poſsit, adhibetur ei virtus, cuius hæc eſt etymologia. Virtus dicitur, quaſi proprijs viribus nitens contra vitia. Diffinitur autem ſic: Virtus eſt habitus animi in modum naturæ rationi conſentaneus: ideſt conſentit animæ ad id quod nata eſt, id eſt ad bonum, & in hoc fautrix eius eſt. Cùm autem hæ animæ debeant probari immortales, plures occurrunt quæſtiones: quarum hæc eſt prima. Si animæ ſunt immortales, & omnes eiuſdem dignitatis in ſui natura, cur plus in vno viget quàm in alio? Quod ſoluit Virgilius, dicens: Quantùm innoxia corpora tardant, id eſt pro habilitate corporum habet anima ſuarum virium exercitium: ſicut leo clauſus in cauea, omnes quidem vires ſuas ibidem habet: ſed non tam potenter exercet illas in cauea quàm in ſylua. Inde rurſus opponitur: Cur anima, quæ dignior eſt in ſui natura, ſubiecta ſit corpori indigniori? Solutio: Anima verò dignior eſt in ſui natura, ſed in hoc quod continetur, indignior eſt corpore continente, & ſecundum hanc dignitatem ſubiecta eſt corpori. Obijcitur item: Si anima comprimitur in copore, vt non poſsit vires ſuas exercere, tunc corrumpitur, & erit indigna, nec bene. Solutio: In ſui natura non corrumpitur, quia naturalem obſeruat claritatem, licet clauſa in corpore, non poſsit adeò nitere: ſicut lucerna modio ſuppoſita, non eò minus claritatis in ſe habeat, licet eò minus appareat. Rurſus opponitur: Si nihil in ſe ſordidum admittunt, cur ergo in inferno puniuntur? Solutio: Quia nouerunt, exutas de corporibus ſordes adhuc habere, quæ de corporeis & de terrenis rebus illis adhæſerunt, quæ vt auferantur, indigent ad tempus purgatione: ſicut gemma nouerit de luto leuata adhuc habere ſordes ſibi inhærentes, indiget purgatione.

De origine animarum.

De hac animarum origine diuerſæ diuerſorum ſunt ſententiæ. Quidam enim dicebant animam eſſe conflatam ex atomis ignis, imitantes Anaxagoram & Heraclitum, qui volebant ignem omnium rerum eſſe originem. Quidam dicebant illam eſſe ſanguinem cordis, imitantes Thaletem Mileſium, qui aſſerebant omnia ex humore conſtare. Stoici quendam Spiritum naturalem, quod probabant tali Syllogiſmo: Quod recedente ab homine, homo deſinit eſſe animal, anima eſt: ſed Spiritu naturali recedente, homo deſinit eſſe animal: ergo Spiritus naturalis eſt anima. Plato autem dixit animas humanas compoſitas eſſe de reliquijs mundanæ animæ. Ariſtoteles vero vocabat eam endelechiam, id eſt, formam animati corporis: & per hoc volebant illam eſſe accidens. Sed Plato, cuius auctoritas præponderat, & quem maximè Macrobius imitatur, dicit animam eſſe ſubſtantiam incorpoream ſe mouentem: & in hoc alijs eſt oppoſitus. Ariſtoteli quidem, qui dicebat illam eſſe accidens, cauſam primam ſubſtantiam. Alijs quoque, qui dicebant illam eſſe corpoream, cauſam primam incorpoream. Quæritur autē ſecundum quem, incorporea ſubſtantia vtrum ſit generata anima, an ingenerata. quod vtrunque Plato aſſerit illam eſſe, diuerſis tamen reſpectibus. Generatam enim vult illam intelligi in Timæo, vbi dicit: Præſtantiſsima à præſtantiſsimo facta eſt, vel in ſecundo, vniuerſi generis ſementem faciam. Nō generatam verò innuit in Phædrone, cùm dicit: Anima nec nata, & ideò æterna. Ne autem poſt in hoc videatur ſibi eſſe oppoſitus, ideò dicit animam ingeneratam, quòd vtatur lege generatorum, ſcilicet vt diſſoluatur actualiter ſiue naturaliter. Nam omnia generata præter mundum & diuina diſſoluuntur actualiter, mundus verò naturaliter. Nam licet nunquam diſſoluatur, natura tamen ſi conditor vellet, diſſolutionem pateretur. Nam quicquid de partibus eſt compoſitum, illi naturale eſt diſſolui: animæ verò ſimplici, nec compoſitæ, non eſt naturale diſſolui: vnde dicta eſt ingenerata. Generatam autem Plato ideò innuit, quod ſecundum multos præiacentem materiam hylen habuerit: quod licet nuſquam Plato teſtetur, nuſquam tamen contradicit. Hyle quidem in puro ſuo ſtatu conſiderata, non differt à materia animæ. in puro ſuo ſtatu conſiderata, id eſt, ſine ratione, ira, & concupiſcentia, quibus informatur, id eſt, quæ in ea funduntur.

De anima mundi.

Dicunt etiam quidam vnam tantùm eſſe animam, id mundanam: quæ omnia in animum & conformes vnicuique rei vires pro ſua habilitate, ſicut ſtellis rationem, hominibus quos in caducis rebus inuenit habere ſphæricum caput, & erectā faciem, rationē quoque infudit, & ſenſualitatē ſicut diuinis corporibus, licet præ nimia contemplatione diuina animalia ſenſualitatem nō exerceant. Cæteris animantibus ſenſum & vegetationem. Arboribus & herbis tantummodo vegetationem: & ſicut vnus vultus in pluribus ſpeculis: & in vno ſpeculo plures vultus apparent, ita vna anima in pluribus rebus: & vbique omnes vires ſuas habet, licet in diuerſis habeat exercitium pro habilitate corporum. Secundum quam ſententiam nullus homo videtur eſſe peior alio, quia vna eademque anima bona & immaculata in ſui natura eſt in omnibus corporibus: ſed dicitur magis degenerare in vno quàm in alio, vtpote conſenſualitas dominatur rationi, quia in cuiuſcunque corpore ſit, illud corpus eſt infernus animæ. ſecundum hanc quoque ſententiam nullus homo moritur, ita quòd patiatur ſeparationem animæ, quamquam ſeparatur à quatuor elementis, in quæ omnia corpora reſoluuntur: ſed tunc dicitur mori, cum in illis anima relinquit priorum virium exercitium. Præterea dicunt quidam, eandem mundanam animam pariter cum humana anima eſſe in homine, de qua vermes viuificentur in homine, ſicque hominem duas animas aſſerunt habere.

Item, de animarum origine ſecundum alios.

Sed quæritur, ſi anima humana eſt generata, id eſt creata, an auctor ſuus omnes animas in prima mundi conſtitutione pariter creauerit, an quotidiè nouas fecerit? Si teſtantibus Philoſophis omnes pariter ab exordio mund. factæ ſunt, & in compares ſtellas tanquam in vehiculo locatæ, donec quotidie incorporandi deſiderio deſcendant. Huc accedit Hebraica veritas, quæ dicit: Ecce vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra: id eſt, animæ quæ incorporandæ erant natis de ſanguine Abel: ideò enim clamamabant, quia volebant perfectam beatitudinem mereri in corporibus: ſed ſuperfluum nihil facit Deus, vnde friuola eſt hæc ſententia.

Item, de animarum origine ſecundum alios.

Alij dicunt animam eſſe partem diuinæ eſſentiæ, quam trahunt ab illo loco, Et ſpirauit in faciem eius ſpiraculum vitæ. Hæc autem particula non rediit amplius, ita vero vniatur cum Deo, vnde & peccare poteſt. hi autem agunt de Deo tanquam ſit localis. Aſſerunt alij animas natas de Angelicis ſubſtantijs. Aiunt alij animas naſci de terra, duce ſemine: & ſicut ſciſſum eſt corpus filij de Patris ſubſtantia, ita anima filij de anima Patris: trahuntque argumentum de conſimilitudine morum.

De certa animæ origine.

Eſt autem indubitatæ fidei, nec inde animas naſci, vel creari, vel aliunde adduci, ſed ſimiliter cum ipſo corpore naſci. & eſt quoddam determinatum tempus poſt conceptionem ſeminis, quod redigitur in corpus humanum, quo naſcitur anima cum corpore. Animæ autem, duæ ſunt vires, vna ſuperior, altera inferior. Superior, cœleſtibus & incorruptibilibus adhæret, & alia concupiſcit, vocaturque rationalitas, Spiritus, domina mens, animus. Inferior, eſt quæ voluptatibus corporis conſentit, vocaturque ſenſualitas, animalitas, famula mens. Superiorque debet regere inferiorem: ſed aliquando ex ſuperioris negligentia præualet inferior, & ſeducit ſuperiorem. eſt & in hoc figura Adæ & Euæ. Si enim Adam ſuperior ſe rectè rexiſſet, non illum Eua inferior ſeduxiſſet. Cumque eis Spiritus eſſet ſecundum diuerſitates animarum, vnus qui nunquā vnitur cum corpore, licet aliquando illud aſſumat aereum, vel æthereum, vt Angeli vel dæmones. Alijs, qui nunquam eſt ſine corpore, vt Spiritus brutorum animalium, qui cum ipſis & oritur & interit. Tertius, modo in corpore, modo extra corpus, vt Spiritus qui viuificat homines, id eſt anima. Quod autem dicitur, Spiritus Domini ferebatur ſuper aquas: hoc quoque dictum puto ſiue de hoc aere terræ, & aquæ circunfuſione, ſiue de ſubtiliori, id eſt æthere, vel de Spiritu Trinitatis: de quo ſi dicit, innuit ſalutem futuram per aquam.

Nota tres figuras in compoſitione animæ depictas ad idem pene tandem: interualla enim quę ſunt in prima, cum vellent impleri harmonicis conſonantijs, nec proportiones ipſæ poſſent diſcerni, in tam paruis numeris facta eſt figura, vt in maioribus numeris doceatur, quæ non poterat in minoribus. Ponitur ergo ſexto loco vnitatis, loco binarij 7. & ſic nota in cæteris. Sed quia adhuc deerant numeri, in quibus ſemitonia diſcernerentur, inuenta tertia figura, & tamen pro ſuppletione hemitonorum quantum ibi per ſe non oſtenduntur: ſed in conſonantijs, diateſſaron & diapente, quarum conſonantiarum proportionales numeri diſtinctè ibi reperiuntur. Mundus dicitur, res illæ ſenſibiles, quaſi mundatæ & diſcretæ ab illa confuſione, in qua prius fuerunt in hyle. vnde Auguſtinus: O munde immunde.

Sciendum quòd in quocunque epithero conſtitutis duobus epogdois, quicquid remanet limma eſt, id eſt minus ſemitonium, ſuperatur à minori ſemitonio, vt ſagaci inueſtigatione calculatoriæ artis repertū eſt, tertia parte ſui ipſius ſemitonij minoris, & 104. parte, ſuæ partis tertiæ.

Si vis ſcire quomodo de toto poſsis facere minus ſemitonium, accipe octauam partem, qua ſeſquioctaua proportio vincit ſubſeſquioctauam, & diuide eam in nouem

æquales partes, poſtea relictis 5. nouenis tres nouenas æqualiter diuide in 27. partes. De quibus viceſimaſeptima parte ſublata, proculdubio remanebit tibi limma: id eſt, minus ſemis. Hoc autem non eſt ignorandum, quo minus ſemis collocatū cum ſeſquioctaua proportione illius ſeſquioctauæ, à cuius nona parte diminuitur, continet totā illam ſeſquioctauam: & inſuper eius 24. partem eius viceſimæ, 4. partis. & præterea octauam partem eius quartæ partis, & ſepties 81. partem eius octauæ partis. Verbi gratia, præponamus tales numeri 3. in quibus liqueſcat qui dicitur, ſunt numeri 243. & 253. & 273. & trientem, & ſemunciam, 243. & ſubſeſquioctauus ad 273. & trientem ſemunciam. Nam iſte eſt ſeſquioctauus ad illum, cōtinet eum totum, & eius octauam partem, quæ eſt 30, & triens & ſemuncia, & etiam tonus integer ad illum. Ducenti verò 53 qui numerus eſt ſemitonio minus, qui ad 243. comparatur, benè dicitur diminuti à nona parte ducentorum 78. & trientis & ſemunciæ. quorum præter totū etiam poteſt contineri nona parte ſui eius octauam partem, id eſt, ducentorum ſexagintatrium, cui conſertus, quemadmodum ſeſquioctauus facit. Non enim ſuperat illum, niſi tredecim, continet tamen illum totum, & eius viceſimamquartam partem, quæ etiam 10. aſſes & 5. & præterea continet huius viceſimæ quartæ partis, quæ etiam duo aſſes. Necnon adhuc continet huius quartæ partis 8. partem, quæ etiam quadrans L, 9. ℥ .c.9. Et omnium continet poſt ſuperiora huius octauæ partis ſpecies octogeſima primā partem, quæ eſt ſcrupulus & calculus: ergo minus ſemitonium comparatum cum ſubſeſquioctaua proportione illius ſeſquioctauæ, à cuius nona parte diminuitur, comprehendit totā illam ſubſeſquioctauam, & eius 24. & partem, & 24. partis, quartam & quartæ, octauam & octauæ ſpecies 81. partem. Si autem hoc inuenire deſideras in integris his, in minoribus nō poteris inuenire numeris, quàm inter 57. 208. & 65. 536. vt plenius liqueſcat probatio, proponātur epitritus & ſubepitritus numerus, vbi poſt duos tonos remaneat tibi ſemitonium: vbi probetur quadrans eſſe verum, & ita inclinentur 49. 155. eius octauas partes 6. 100. 11. 4. 50. 5. 200. 10. 100. 6. eius octaua pars 7. 700. 76. 65. 536. Iſte ergo continet totum ſuperiorem, & eius viceſimamquartam partem, quæ eſt 648. & huius quartæ partis octauam partem, quæ eſt 80. & inſuper continet ſpecies octogeſimam primam partem huius octauæ partis. Inter 3. autem & quatuor ſic poteſt inueniri ſemitonium, à duobus epogdois relictum 3. octaua pars eſt triens & ſemiuncia, ſextuli obulus, calculus & dimidius 3. hemitonium minus. Inter hos duos numeros inuenitur minus ſemitonium, qui ſunt 4. 800. 60. 4. & 4. 500. 100. 17. Si igitur vis ſcire quomodo ſe habet in omni ſemitonio minori maior numerus ad minorem: ſed horum duorum numerorum collectionem firmiter vbique habeas. Continet namque in hac collectione maior numerus, qui eſt 4. 800. 60. 4. totum minorem: ſcilicet 4. 500. 100. 18. & inſuper eius nonā decimam partem, quæ 1. 200. 10. 50. 3. nec nō eius nonædecimæ partis, octogeſimamprimam partem 1. 3. & præterea continet octogeſimæprimæ partis, quæ eſt vnitas. Vnus duo. Ideò à minimo hic liber incipit, quia conditor humanæ molis, numerum voluit habere exemplar in omni opere ſuo: vbi etiam in his notetur perfectio operis, & ab vno, id eſt à Deo: quia vnus eſt factor omnium, quæ ſunt, à duob' & à tribus, quoniam hi tractant de omni alteritate, quæ ab vno, id eſt à Deo deſcendit, ſicut à monade omnis alteritas mundi ducitur. Quartus hac ratione ſubtrahitur numerus, vt ſenarij numeri perfectius remaneant, quia hi tres perfecti notātur in ſcientia de naturali iuſtitia. Nam ſi nō ſubtraheretur, denarius remaneret, quem conſtat eſſe perfectum: quia diuiſus non reſtituitur, ſicut ſenarius imperfectus reſoluitur per partes: quæ coacernatæ faciunt imperfectum numerum, id eſt ſenarium.

Supereſt igitur. Sophiſtæ verò nunc ſuas defendunt rationes, & alienas impugnant, & econuerſo. Vnde proborum mores aſſequi non valent, qui certis & probabilibus vtuntur rationibus. Fit enim b. interuallo. Dicit hoc per inuolucrum & integumentum, quaſi axes cœli aliquando trini emolirentur, & facerent ipſam ſpæram mundani corporis ſubſidere, & ita calor dominaretur humori, & ita proueniret diluuium per ignem, & econuerſo. Taliter circumactionem vocat tranſitionem & retranſitionem elementorum, quòd non ignis ſpiſſatur in aërem, aër in aquam, aqua in terram, vel econuerſo, tunc exulat calor, vel humor ſit diluuium, vel per ignem, vel per aquam, alteram circumactionē dicit per conuolutionem 7. planetarum, ex quorū natura vel n mius calor vel humor prouenit. eſt adhuc maior cauſa cùm feruentiſſimus eſt, ſi tunc humor nimium moratus fuerit, ſtellæ circunfuſæ ſoli mittunt ex ſe feruorem circa ſolem, & inde minuuntur, calorem mittit terræ, & tunc igne pereunt. Vel exorbitatio referas ad currum ſolis, nam exorbitare videtur in æſtate, cùm altior ſurgit: & tunc magis contra nos verſus eſt, quàm in hyeme, vel dicas quòd longo interuallo dicit de magno anno, *qui* eſt 15000. annorum. Aliter dicunt quoque Philoſophi, ſolem eſſe ... lis naturæ, quòd omnium in ſe trahat ignem ſtellarum, ad quem ... pe...andum attrahit ſibi humorem illius elementi, ſcilicet aquæ: & tunc aqua & maximè maria contrahuntur, quam cùm remiſit, diſtrahitur mare: ſed aliquo tempore magis quàm alio. vnde Lucanus:

Flammiger an Titan vt alentes hauriat vndas,
Erigat Oceanum, fluctuſq; ad ſydera tollat.

Nota quòd dicit numerum priorem ſuperficie. nullum enim accidens prius eſt ſubiecto ſuo, & dicit ſuperficiem corpoream propter perpetuam coniunctionem ſui cum corpore, quod nunquam deſerit, incorporea autem eſt ſui natura. Itaque corporeum & incorporeum hoc reſpectu benè patiuntur ſe, corporeum vt corporis, & incorporeum animæ penitus ſunt oppoſita, nec omnino patiuntur ſe in eodem.

Hyle impreſſa ideis dicit firmare corpus, cuius præſtantiſſima parte conſtare diuina dicit, quod non videtur eſſe. Hyle enim ... informis, veram non habet partem in ... natura. quare ex eius parte nihil conſtat, nec etiam ex ... termino aliquid conſtat. Si enim hyle in aliquod vnum tranſiret totū, iam alia omnia ex hyle materia non conſtarent, quod etiam eſt cōtra auctoritatem, cùm nec ex toto, nec ex parte hyle conſtaret. Dicendum eſt igitur hyle aduenire formam, & primò in aliquam partem ſui, vnde dicatur fieri aliquid, deinde aliam formam in alia parte ſui, & ſic per ſingula. Tradunt Phyſici, quædam conuenienti corpore elementorum ad ſimilitudinem numerorū corpora proportionari, ad hoc vt ſint apta viuificari ab anima, quæ compoſitio vniuerſalis dum ſuum tenorem habet, naturam animalis ſolidam & quietam, quantum in ſui naturam manere dicunt. Si verò ex aliqua parte ex ſuperfluis humoribus, ſiue diminutis diſcordia compoſitionis euenerit, infirmitatem accidere: ſi verò perijt, diſſolutio fuerit, mori hominem: vnde dicit liber, dum mundo ſuperſunt, &c. cùm verò deficiunt, mox arcana vis ſoluitur: quia quantùm in natura animæ cùm ſemper apta eſt animare, niſi corpus impediat, vnde ſubiungit, anima ipſa non deficit, &c. Cùm adhuc poteſt eſſe acceſsio. Nota hoc eſſe contra ſententiam Platonis, vbi dicitur meritis in fine locatis. Nam ſecundum B. Auguſtinum omnis homo tollitur à vita, cùm vel optimus vel peſsimus eſt, non dico quantum ad effectum operis, penſatur ex quantitate amoris, qui autem tunc homo tollitur ex iuſtitia Dei fit, ex qua homo incremento virtutum perficit, & in ſordibus vitiorum putreſcit. De terra & igne, quia viuificat ſpiſsiſſima & ſubtiliſsima. Ex terra & aqua, quia ſpiſsiſsima: ex aëre & igne, quia tenuiſsima. Hanc diuidit horizon hoc nō eſt verum. Horizon enim in longitudine habet 360. ſtadia: qua menſura terrā eſſe longiorem conſtat: ſed quod hic liber dicit, intelligendū eſt, de horizonte cœli, quod eſt hemiſphærium, ſub quo continetur dimidia pars terræ. Vltroque magnā partem. Citrò quia nō totam continet, vel vltrò citroque, id eſt, ex vtraque parte. Tunc propter eluuiones & exuſtiones. Quod Plato teſtatur, ſic dicens. Fit enim longo interuallo mundi circumactionis exorbitatio, quam inflammations vaſtitais neceſſe eſt cnoſequatur.

Cùm

... tempora, niſi curſus ſolis e... curſus ſolis non efficit tempora, cùm etiam aliqui dies fuiſſe legantur ante ſolis originem: ſed ſol dicitur efficere tempus, quia per eum diſcernitur. Nam tempus eſt perpetuus rerũ decurſus, per ſolem notatus. Ideò phyſici mundum, magnum hominé vocant. Mundum nomine hominis vocauerunt, quia animatus vt homo, hominem verò nomine mundi vocauerunt: quia ex quatuor cõſtat elementis. Aut ſphærico motu. Quod ſphærico motu rotatur, ipſum in ſe totum locum quem habet, nunquam deſerit, ſed in eodem ambitu ſemper manet totum, per partes autem diuerſum locum aſſumit circumuoluendo. Quod autem per lineam mouetur, aliquãdo penitùs priorem locum deſerit tranſitum in alium, aliquando priorem non deſerendo porrigitur in vlteriorem, vt arbor creſcendo. Nos cauere præſtigia. Sicut in præſtigijs aliquid videtur eſſe, cùm nihil ſit, ita verbis illius, qui ſophiſticè agit, cùm tamen nihil veritatis ſit. Intellectus eſt, per quem animus ea quæ ſunt perſpicit. Prouidentia, per quã aliquid futurum videtur, antequam fiat. Magnanimitas, eſt rerum magnarum & excelſarum cum anima ampla & ſplendida quadã propoſitione cognitio. Magnificentia, eadem in ... ctu. Fiducia, eſt per quam magnis & honeſtis in rebus multum ipſe animus in ſe fiduciæ cum certa ſpe collocatum. Tolerantia, eſt honeſtatis aut vtilitatis cauſa Rex arduarum ac difficilium, voluntarium ac diurna perpeſsio. Conſtantia, ſiue perſeuerantia, eſt in ratione benè conſiderata, ſtabilis & perpetua manſio. Modeſtia, eſt per quam pudor honeſtus charam & ſtabilem comparat auctoritatem. Amicitia, eſt voluntas bonarum rerum, quæ aliqua illius ipſius cauſa quem diligit, cõtra eius pati voluntatem. Philoſophia, eſt veritatis comprehenſio: quæ diuiditur in tria, ſcilicet ethicam, logicam, phyſicam. Ethica autem eſt ſcientia moralis, vitæ ordinem apertè demonſtrans: cui ſupponuntur tria, ſcilicet animus, anima, homo. Animus, eſt res ſui curam gerens. Anima, eſt reipub. curam ſuſcipiens. Homo, eſt res familiaris, officium diſponens: vel ſecundum Dialecticos, animal rationale. Animæ autem quatuor ſupponuntur, ſcilicet prudentia, iuſtitia, fortitudo, temperantia. Prudentia, eſt veræ laudis perfectio. Iuſtitia, eſt habitus animi. Sapientia, cuncta proſpiciens: vel habitus animi communi vtilitate conſeruata. Fortitudo, eſt quædam relictis vitijs, ad meliora ſemper ſe erigens, vel fortis eſt periculorum ſuſceptio, & malorum perpeſsio. Temperantia eſt, quòd amoris grauitate quæque conſtituens. Logica, eſt diligens ratio diſſerendi, & magiſtra iudicij: ſic diffinita ſtrictè accipitur, comprehendens tamen rhetoricam dialectica. Largè verò ſic deſcribitur: Logica eſt ſermocinalis ſcientia, & diuiditur in tria, in dialecticam, rhetoricam grammaticam. Dialectica, eſt ſagacitas ingenij, ſtultitiæque ſequeſter. Supponuntur autẽ dialecticæ quatuor, ſcilicet probatio, aſſumptio, confirmatio, concluſio. Rhetorica, coniunctionis honeſtæ, & faceti eloquij, doctrix argumentoſa: cui ſupponuntur tria, natura, doctrina, vſus. Grammatica, eloquendi peritia. Phyſica, ſcientia naturalis vigoris, cauſam rectè commemorans. Phyſica autem alia intellectibilis, vt Angeli: alia intelligibilis, vt Deus: alia naturalis, vt ſubſtantia. Naturalis verò diuiditur in ſex, ſcilicet Arithmeticam, Geometriam, Muſicam, Aſtronomiam, Aſtrologiam, Medicinam. Arithmetica, eſt multitudinis, quæ per ſe eſt ſollicita calculatrix. Arithmeticæ ſupponitur perfectio, imperfectio, pluſquàm perfectio. Geometria, eſt immobilis magnitudinis doctrina ponderatrix, vel menſuratrix: quæ habet lineamenta, interualla, magnitudines, figuras, dimenſiones, numeros. Muſica, eſt melodiæ eiuſque inſtrumentorum artifex curioſa. Muſica autem, alia harmonica, alia rithmica, alia metrica. Aſtronomia, eſt mobilis magnitudinis aſcita contemplatrix. Aſtrologia, eſt peritia, quæ cœlis vertiginem conuerſione conſiderat. Altera autem naturalis, altera autem ſuperſtitioſa. Naturalis dum exequitur ſolis & lunæ curſum, aſtrorum, certas temporũ ſtationes. Superſtitioſa verò eſt, quã mathematici ſequuntur, quæ in ſtellis augurantur: hoc verò eſt inter Aſtronomiam & Aſtrologiam, quia Aſtronomia cõuerſionis, ortus, obitus, motu que ſiderum continet, & cur ſic vocentur. Aſtrologia verò partim naturalis, & ſuperſtitioſa partim. Medicina eſt ars, quæ de morbis & ſalute corporũ tractat. Alia verò methodica, alia autem empirica, alia logica. Ariſtoteles quærit, an Deus ſit pœna dignus eſt, quia colere magis, quã inquirere conuenit ſapienti. Alexander ad Didymum: Eſt anima vna per ſe ſtabilis, vnde omnes animæ recreantur. Hermogenes, Si Deus non eſt, vnde bona: ſi eſt, vnde mala?

BEDÆ PRESBYTERI MVSICA THEORICA.

NOtandum eſt, quòd omnis ars in ratione continetur. Muſica quoque in ratione numerorum conſiſtit atque verſatur. Illud autem quod fit ex ſonorum inſtrumentis, mutatorium eſt. Quinque ſunt ſenſus: ipſorum ſenſuum duo ſunt, qui iuxta corpus ſumuntur, viſus & auditus: & duo ſunt qui intrà, guſtus & tactus, imò verè olfactus. Dubium eſt, vtrum intus an foris ſentiat? Eſt autem ſenſus, vinculum corporis & animæ. Quædam ſunt incorporalia & inuiſibilia, vt anima: & quædam corporalia & viſibilia, vt ſunt corpora: quædã inuiſibilia & corporalia, vt ſenſus corporei. Corporalia ſunt, qui à corpori adminiſtrantur: & inuiſibilia, quia illud vel in animis vel viſus, non poteſt videri. Vnde fit, vt cùm quinque corporei ſenſus alia exteriora ſentiant, ſeipſos non ſentiant. Viſus enim ſeipſum nõ videt, guſtus ſeipſum nõ guſtat: quòd ſi faceret, nunquam ieiunus eſſet: ſic de cæteris. Conſiderandum ergo, quia cùm ſenſus corporis ſine labore adhibeamus ſenſibilibus rebus, quæ percipiendæ ſunt, ab illis nõ facilè poteſt explicari & definiri, quæ natura ipſorum quinque ſenſuum vel corporis ſit, vel quæ proprietas ſenſibilium rerũ percipiuntur. Naturaliquid requiritur ſenſuum, & definitur quòd ſint corporei & inuiſibiles, vt eſt auditus corporeus & inuiſibilis. Res verò ſenſibilis, quia percipitur ab auditu: id eſt, vox proprietates habet, vt aër eſſe commodum & percuſſum quodam ictu: quæ ipſa quoque corporea eſt & inuiſibilis. Nam proximiora facilius viſum penetrant, quàm ea quæ ſunt remotiora. Si neque clauſis oculis aliquid peruidemus corporeum. Auguſtinus in libro 11. de ſancta Trinitate dicit: Gignitur ergo ex re viſibili viſio, ſed nõ ex ſola, niſi adſit & videatur. Quocirca ex viſibili & vidente gignitur viſio, ita ſanè, vt ex vidente ſit ſenſus oculorum, & aſpicientis atque intuentis intentio. Illa tamen informatio ſenſus, quę viſio dicitur, à ſolo informatur corpore quod videtur, id eſt, à re aliqua viſibili: qua detracta, nulla remanet forma quæ inerat ſenſui, dum adeſſet illud quod videbatur. Senſus tamen ipſe remanet, qui erat & priuſquàm aliquid ſentiretur: velut in aqua veſtigium tamdiu eſt, donec ipſum corpus quo imprimitur ineſt. Quo ablato, nullũ erit, cùm remaneat aqua, quæ erat, antequam formam corporis caperet. Ideoque non poſſumus quidem dicere, quod ſenſum gignat res viſibilis: gignit tamen formam nedum ſimilitudinem ſuam, quæ fit in ſenſu, cùm aliquid videndo ſentimus. Si formam corporis quã videmus, & formam quæ ab illa in ſenſu videntis fit, per eundẽ ſenſum nõ diſcernitur, quoniam tanta coniunctio eſt, vt non pateat diſcernendi locus: ſed ratione colligimus nequaquã nos potuiſſe ſentire, niſi in ſenſu noſtro aliqua ſimilitudo conſpectui corporis. Neque enim cùm anulus ceræ imprimitur, ideò nulla imago facta eſt, quia non diſcernitur, niſi cùm fuerit ſeparata: ſed quoniam poſt ceram ſeparatã manet quod factum eſt, vt videri poſsit. proptereà facilè perſuadetur, quod inerat iam ceræ forma impreſſa ex anulo, & antequàm ab illa ſeparetur. Si autẽ à liquido humori adiungeretur anulus, eo detracto nihil magis appareret. Nec ideò tamen diſcernere ratio non deberet, fuiſſe in illo humore, antequàm detraheretur, anuli formã factã ex anulo,

quæ

quæ diſtinguenda eſt ab ea forma, quæ in anulo eſt, vnde iſta facta eſt, quæ detracto anulo non erit: quamuis illa in anulo maneat, vnde iſta facta eſt. Sic ſenſus oculorum non ideò nó habet imaginem corporis, quod videtur, quamdiu videtur, quia eo detracto nó remanet: ac per hoc tardioribus ingenijs difficillimè perſuaderi poteſt formari in noſtro ſenſu imaginem rei viſibilis, cùm eam videmus & eandem formam eſſe viſionum. Si qui fortè animaduerterint quod commemorabo, non ita in hac inquiſitione laborabunt, plerunque cum diuſcule attenderimus quæque luminaria, & deinde clauſerimus oculos, quaſi verſantur in conſpectu quidam lucidi, colores variè ſeſe communicantes, & minus minuſque fulgentes, donec omnino deſiſtant: quaſi intelligendú eſt reliquas eſſe formæ illius, quæ facta erat in ſenſu cùm corpus lucidum videretur, paulatimque & quodammodo gradatim deficiendo variari. Nam & inſertarum feneſtrarum cancelli, ſi eos fortè intuebamur ſæpè in illis apparuere coloribus, vt manifeſtum ſit hanc affectionem ſenſui noſtro ex ea re, quæ videbatur impreſſa. Erat ergo etiam cúm videremus, & illa erat clarior & expreſsior, ſi multú coniuncta cum ſpecie rei eius quæ cernebatur, vt diſcerni omnino nó poſſet, & ipſa erat viſio. Quin etiam cùm lucernæ flammula modo quodá diuaricatis radijs oculorum, quaſi geminatur, duæ viſiones fiunt, cùm ſit res vna, quæ videtur. Sigillatim quippe efficiuntur idé radij de ſuo quiſque oculo emicantes, dum non ſiniuntur, in illud corpus intuendum pariter, coniunctéque cócurrere, vt vnus fiat ex vtroque contuitu: & ideò ſi vnum oculum clauſerimus, non geminum ignem, ſed ſicuti eſt, vnum videmus. Siniſtro igitur clauſo, illa ſpecies videri deſinit, quę ad dextrum erat: viciſsimque dextro clauſo, illa intermoritur, quæ ad ſiniſtrum erat.

Aduerbialiter. Nam ſicut quando augetur dies vel minuitur, non ſtatim præſentatur, niſi per multos dies. ſic etiam Muſica quádo augetur & minuitur per hemitonia, vel dies in non continuo percipitur, donec illæ partes ſupercreſcant. Iſciatici, id eſt, coxarum iniuriaticus dolor. Vt eſt, frigiditas aquæ, humiditas aëris, caliditas ignis, ſiccitas terræ. Nam duo ex his agunt, ignis & aër: duo patiuntur, aqua & terra. Quatuor autem ſunt tempora, χειμὼν hyems, ἔαρ ver, θέρος æſtas, φθινόπωρον autumnus. Hyems comparatur aquæ, autumnus terræ.

Plinius Secundus in libro ſecundo Naturalis hiſtoriæ, an ſit immenſus mundus, & ideò ſenſum aurium extendens tantæ molis rotatæ vertigine aſsidua ſit motus, nó quidem facilè dixerim, nó magis quàm circumactorum ſimul tinnitus ſiderum, ſuoſque voluentium orbes. An dulcis quidam, & incredibili ſuauitate cóceptus nobis, qui intus agimus iuxtà diebus noctibuſque tacitus labitur.

Dum muſica cœleſtis ex ſubtilioribus conficitur, ſine vlla inconuenientia ſonoriſsima comprehenditur: nam latenter ex ſuperioribus ad inferiora vſque auditus noſtros effunditur, quamuis eam propter conſuetudinem nó conſentimus: ſicut ſunt illi, qui circa κατάδουπα habitant, id eſt deſcenſum Nili. Si autem aliquis in altero mundo naſceretur (ſi poſsibile eſſet) vt S. Auguſtinus affirmat, vt in hunc mundum poſtea veniſſet, eam ſine vllo Impedimento audiret, eique vltra vires placeret. Muſica auté quamuis terreſtris, nobis placuerit, tamen quia corpulentioribus elementis efficitur, vix ſine aliqua incongruentia inuenitur. Et hoc notandum, quòd ſicut multa anima agit, illa ipſa neſciente, vt capilli vngulæque creſcunt: ſic etiam multa in auditu ipſius aguntur, quæ eam propter conſuetudinem latent, vt ſonitus planetarum.

Hæc viuacitas rationis, eſt ipſa vis rationis animæ, quæ ſub ſilentio in animo latet. Tunc autem miſcetur corpori, quando mirabiliter per ſonos foras egreditur.

Contemplatio regularum ex mente, quę Græcè θεώρημα dicitur.

Multiplex igitur ideò maiorem poteſtatem ad conſonantias retinet, quia diſcretæ quátitati in augmento creſcente ſimilatur. Et cur propterea? Quia Arithmetica quæ per ſe eſt, & Muſica, quæ conſonantiarum demonſtratrix eſt, ad diſcretam quantitatem pertinent.

Geometria verò & Aſtrologia, continuæ quantitatis ſunt, cui quia ſuperparticularis in decreſcentibus partibus ſimilis eſt, non eandem quam multiplex ad conſonantias vim retinet, ſi tamen propter ſingularitatem partium ſecundo loco admittitur. Superparticularis etiam conſonantias tantùm: Multiplex verò, non tam conſonantias, quàm æquiſonantias efficit.

Secundum Pythagoricos & Ptolemæum, natura ſecundum Ariſtoxenum eſt in qualitate. Ná quamuis in numeris particularitas dicatur, abuſiue dicitur: cùm propriè quicquid per partes partitur, continua quantitas intelligatur, quæ longitudine, latitudine, altitudineque comprehenditur: & ideò ſuperparticularitas cótinuè ſcribitur, quia per partes partitur.

Omnis ſymphonia multiplex, diſcretæ quátitatis proprietatem ſequitur, non tamen vt infinitam, ſed per tres tantùm gradus, duplum ſcilicet, triplum & quadruplum. Omnis autem ſuperparticularis ſymphonia, quantitatis continuæ naturam ſeruat, non quidem in infinitum, ſed tantùm per tres gradus, ſeſquialterum, ſeſquitertium, ſeſquioctauum.

Duplicat namque ſuperparticularis ſuam proportionem, quæcunque ſit, & per dualem numerum denominat, atque à duali inchoat, & in eum redigitur, neque peruenit ad vnitatem: ideoque ſeruat continuæ quantitatis proportionem.

Tranſgreditur namque muſicæ conſonantiam, ideoque quòd plures partes excedit, & à ſimplici diſcedit.

In nono quinti libri capitulo, octauo, quarto & tertio, ipſe quoque Pythagoricus Ptolemæus Philadelphus Philoſophus.

In omnibus his latet epogdoos, id eſt, ſeſquioctaua proportio: ideoque ſpecialiter inter ſymphonias non connumerabitur. Ex eo namque cæteræ componuntur. Eſt enim communis omnium menſura.

Eſt in vocibus ſimiliter, vt tres ad vnum tripla, quæ continet in ſe duas conſonantias, vt 3. ad 2. diapente. 2. ad 1. diapaſon.

Ille nimis acutus eſt, non reflectitur ad grauem, vt ei conueniat & ille, qui minus eſt grauis, non vult aliquid erigi. Quia cognouit differentias conſonantiarum.

Auditui, & non rationi. Multa enim varietas eſt inter ſenſum & rationem.

Medio itinere feruntur, quia nec ex toto tribuunt diſcretionem auribus, nec ex toto rationi: ſed partim auditui, partim rationi, ſonum videlicet acutum vel grauem auditui, differentias autem conſonantiarum rationi.

Producta ſunt momenta vel motus artium & vitæ, ea quæ diſcernenda ſunt. Primùm, ſenſibus accidunt, ac per ſenſum ſentiuntur, ac poſtremò ratione diſcernuntur.

Pythagoras indigens interrogatione vel interrogationis cumulo. Pythos enim interrogatio, agoras cumulus: inde agora, Eccleſia, vel Synagoga vocatur.

Quales ſonos reddebant primùm, tales quoque poſtquàm mutatæ ſunt: quia nó erat in vi ferentium ſonus, ſed in magnitudine malleorum.

ἔχω namque habeo, inde συνέχω contineo: διάστημα interuallú vel ſpacium: inde διαστήματα ſpacia vel interualla.

Hîc nota αἰσθητήριον, id eſt, cuſtodiam omnium ſenſuum, quæ primò in corde communiter continetur: inde ſpecialiter ad omnes ſenſus corporis producitur, vt eſt luminoſum in oculis quiddam, quod igneam habet naturá, quoddam mobile aërium & ſerenum in auribus, quod recipit formas colorabiles, quęcunque fiunt ex ſuperiori elemento igneo, aëre tenuiſsimo quodam, olfactú in naribus, quod ex inferiori & craſsiori aëre cóficitur: guſtus ex aqua, tactus ad terram pertinet, quia nullum genus muſicæ inuenitur ante illam diſciplinam tetrachordarum. Id eſt, quemadmodum peruenerit neruorú numerus ad pluralitatem, in qua non eſt.

Quid ſit tonus.

Tonus, eſt quando vocula voculam tota ſui quantitate ſuperauerit, & inſuper ipſius ſuperatæ voculæ octaua parte, vel in intenſione acuminis, vel in remiſsione grauitatis.

[illegible] ſemitonium eſt, quando tonus in duas non æquas, [illegible] partes ſecatur. Alterum ſemitonium [illegible], [illegible] ſemitonium minus dici maluerunt. [illegible] eſt ſemi [illegible] in duas partes diuiſum, id eſt, in [illegible] ſem to- [illegible] xerunt muſici. Melodia diatonica, quæ & anti- [illegible] ſubaſperior, quando con[illegible] duo- bus tonis & ſemitonio, vel hemitonio & duobus tonis complectur. Chromatica eſt quæ & poſterior, & ad de- lectationem aurium ſua varietate permulcet animos, & ni- mis m[illegible] ſertur, conſtatque ex tono & tribus ſemitonijs, vel tribus ſemitonijs & tono. [illegible] harmonia totam [illegible] harmoniam, & [illegible] dignitate [illegible] præcellit: & conſtat ex duobus dieſi, & duobus tonis, vel duobus to- nis & duobus dieſis. Conſonantia diateſſaron eſt, quando vocula in [illegible] ſione ſui [illegible] voculam in re[illegible] one gra- uitatis totam poſsidet: [illegible] & tertiam partem ſuperatæ [illegible] D[illegible] te conſonantia eſt, quando vocula voculam [illegible] quantitate ſuperat, videlicet [illegible] vocis in- ſuper & eius medietate vel in [illegible] vel in [illegible] one grauitatis. Diapaſon [illegible] conſonantia, ſed æqui [illegible] eſt, quoties vocula voculam ſi [illegible] ſi fuerit in [illegible] one, aut ſui grauitate, ſi fuerit in [illegible] one tota [illegible] ſuperatæ voce, quantitatem [illegible] occupat. Et [illegible] aduertas quid ſit intenſio, quid remiſsio, quæ in [illegible] conſonantijs videntur eſt: ita noueris quando pri- mam vocem ex ore, vel corde, vel aliqua materia organi [illegible] metam, & quicquid per illam primam vo- cem [illegible] ſuggerit, aut tonum, aut diapaſon, aut dia- pente, aut diateſſaron, noueris illas omnes conſonantias in [illegible] one luminis eſſe factas. Quicquid vero per illam primam vocem vbi terminum diximus figendum eſſe, deorſum remittendum fluxerit, ſiue tonus, ſiue diateſſa- ron, ſiue cætera, ſcito omnes illas conſonantias in rem[illegible] grauitatis fieri. Si autem toni ſonum vel diateſſaron & reliquarum conſonantium noſſe cupis, talem cape con- [illegible] uram. Accipe regulam ligneam manibus magiſtri for- [illegible], & præparatis tribus articulis vel arculis, ex omni [illegible] bratis & cauatis, extende neruum ſuper regu- [illegible] in duobus capitibus [illegible] poſitis articulis, & nō inciden- [illegible], ſed in metiendæ totam cordam in tres partes æquales [illegible] vbi tertia pars fuerit, pone arculum, & tange ter- [illegible] ius cordæ, tange & alteram partem, & vi- [illegible] conſonantiam diapaſon. Tertia enim pars bis acu- [illegible] partium, & [illegible] partes bis grauiores in ſono. [illegible] iam vero diapente, deinde totam neruum [illegible] partes [illegible] id eſt, vbi tres fuerunt ſinitæ [illegible] tange vtraſque partes, & erit al- [illegible] quantitate minoris grauior [illegible] ſuper & eius [illegible] altera vero pars acutior tota quantitate, maio- [illegible] & eius medietatis. Conſonantia diateſſaron [illegible] diuidas totam chordam in ſeptem partes, pone ar- culum, & tange vtraſque partes. Itē diuide ipſam chordā in [illegible], id eſt, decem partes, vbi nona pars fuerit pone [illegible] tange vtraſque partes: & inuenies minor par- [illegible] ē vno tono: maior vero grauior vno tono in [illegible]. Quæritur, quare prius poſuit diapaſon, diapente, dia- teſſaron: & [illegible] incipi in ordine ipſarum conſo- nantiarum vertere. Quod [illegible], quia in quantum ad [illegible] Arithmeticæ pertinet, antecedit dupla [illegible] ram, antecedit [illegible] altera ſeſquitertiam, quæ [illegible]. [illegible] vero Muſicæ conſo- nantia [illegible]. Nam prima conſonantia eſt Muſi- cæ [illegible] tertia, [illegible] peruenitur ad [illegible], hoc eſt diapente, inde ad duplam, quæ eſt diapaſon. Nam [illegible], Græce pal- [illegible] pulchra vox dicitur. Simi- [illegible] differentia vero in licha- [illegible] harmonos diatonicos. Simili- ter [illegible] & paranete ſinemenon, & paranete [illegible]. Nam [illegible] decem & octo nerui, & in [illegible] n [illegible] & in enharmonio: reliqui ſi- [illegible] ſunt, excepti quatuor. Diſtabiles ergo de chro- [illegible] onio quibuſque, ſumpta ad [illegible], qui ſunt in diatonico, fiunt

10 & 8. Ambroſius in expoſitione [illegible] 18. cap. [illegible] cit: Poſt Pythagoram [illegible] Pro[illegible] rum inſtitui[illegible], vt [illegible] loquentes, tanto ſilentio loqui [illegible]. A [illegible] id eſt, admiratione digna, quæ & prolo[illegible] d[illegible], id eſt, ob- [illegible] veritati vel [illegible]. A duplo [illegible] ſeſquialter, à tr[illegible] ſeſquitertia denom[illegible] & reliquæ [illegible] [illegible] denominatio quantum ad [illegible] [illegible] partem ſit, [illegible] cum in [illegible] [illegible], in [illegible] dim[illegible] eſt. In multiplicibus [illegible] numerus tanto maior ſit propor- [illegible]. [illegible] numero, de- creſcunt proportiones. Quo [illegible] modo minor pro- portio eſt in quinquagintaoctaua, & quinquageſima ſeptima, quam in quinquageſima & quinquageſimaquinta: & eo- dem modo iterum maior proportio eſt in quadragintaocto, & quinquagintatribus, quam quinquaginta & quinquagintaquinque. Sic reſpondendum eſt, Quod ſi Philologus ille Boetius iterum adderet ſuper quinquagintatres duos, eſ- ſent 55. & ipſum numerum menſuraret quinarius vndecies: & ſi adderet ſuper 58. alia duo, eſſent ſexaginta. & menſu- raret idem numerus illum duodecies, & eſſet ſeſquiunde- cima proportio, id eſt, quinquagintaquinque. & ſexaginta, quæ eſt minor ex ſeſquidecima. Sed quamuis ad [illegible] pro- portionem non peruenit in 53. & 58. tamen apparet ex hoc, quod minor proportio eſt in maioribus numeris, maior in minoribus. Item, ſi demeret [illegible] ex quadragintaocto, eſ- ſent 45. & menſuraret illum quinarius nouies. [illegible] ſi tres tolleret de quinquagintatribus, inire remanerent quinquaginta, & menſuraret quinarius illum decies, eſſet ſeſquinona proportio, quæ maior eſt ſeſquidecima: & eſt iſte numerus 48. & 53. medius inter maiorem & minorem. Et hic iterum quæritur, tres quantitati vtriuſque numeri addit, vt maiores eſſent numeri, & [illegible] ex eadem quantitate, vt minores fieret. S[illegible] eſt, quod quantitatē quinarij, quæ eſt differentia prædictorum numerorum diuiſit in duas partes, hoc eſt in tria & duo: & maiorem partem addit quātitati prædictæ, vt eſſent maio- res numeri, & minor proportio: & minorem dempſit ex eadem quantitate, vt eſſent minores numeri & maior pro- portio. Duodecimus numerus ad 8. ſeſquialter eſt, ad 9. ve- rò ſeſquitertius. Sed ſi duodenarium, qui eſt ad 9. ſe[illegible] tertius, ſubtraxeris, remanet 9. ad 8. in ſeſquioctaua pro- portione, quæ exinde non eſſe media ſubtracti ſeſquiterti j colligitur: quia ſi duas cōtinuas ſeſquioctauas po[illegible] ris, vt in his numeris 192. 216. 243. [illegible] minus, id eſt 243. non [illegible] ſeſquitertius ad [illegible] ſed 256. maior vide- licet ſeſquioctauo ſecundo. Quæ ſi implex ſeſquioctaues med[illegible] tas eſſet ſeſquitertij, [illegible] vtique redderet in- tegrum. Vigeſimus numerus ad 15. ſeſquitertius eſt, ad 13. vero ſeſquiquartus. Sed ſi eundem numerū, qui eſt ad 16. ſeſquiquartus, dempſeris, remanēt 16. ad 15. in ſeſqui[illegible] [illegible] proportione, quæ non eſſe medietas ablati ſeſqui- quarti ex hoc deprehenditur, [illegible] continuas ſeſqui- quintadecimas [illegible] adinuenerit: vt in his numeris 909. 900. [illegible] terminus [illegible] vigeſimus quar- tus non poterit [illegible] ſeſquiquartus ad primum. Nam ſi 900. quartā partē [illegible] ſeris, quæ eſt 225. & [illegible] erit numerus 1125. maior [illegible] ſecundo ſe[illegible] [illegible]. Quod [illegible] ſimplex ſeſquiquintadecima medietas eſſet ſeſquiquarti [illegible] ad integra [illegible] in omnibus [illegible] particularibus euenit, & ſi con- tinua minor proportio demaur, quod relinquitur, non poſſit ſubtracti conſtare medietas. Duodenarius ad 8. ſeſ- quialteram, ad 6. vero duplam retinet proportionem. Sed ſi ternarium [illegible], vel [illegible] remanet [illegible] 6. in [illegible] quam medietas dupli ſeſquialteri ex hoc [illegible] quia ſi duas ſeſquitertias adinueneris, vt in his [illegible] 18. 24. 32. maiores ſunt 27. numero, qui eſt ad [illegible]. Vbi dictum eſt multiplices tantum & ſuperparticulares totam communem menſuram habere poſſe. Nam [illegible] ternarius ad binarium duplus eſt, 6. vero ad 2. tri- plus. Subtrahe 2. ad quem 6. triplus eſt, remanent [illegible] 4.

in ſeſquialtera proportione. Duæ ſeſquialteræ proportiones ſunt 6. ad 4. 8. ad 6. ſed 4. duplus 8. minor ſcilicet 9. ſecundo ſeſquialtero. Nam ſi vnitatem detrahas, ad quam videlicet 3. triplus, 4. verò quadruplus eſt, remanet 4. ad 3. ſeſquitertius. Tres ſeſquitertij ſunt 27. 36. 48. 54. ſed 27. numeri triplus eſt 81. cui ſcilicet minores ſunt tres ſeſquitertij. Duo ſeſquitertij ſunt 18. 24. 32. ampliores numero 27. qui eſt ſeſquialter ad 18. 12. ad 9. ſeſquitertius eſt, 9. ad 6. ſeſquialter: ſed 12. ad ſex duplex. Si [illegible] ad 14. ſeſquitertius ad 8. ſeſquialter eſt, detrahas, remanet 9. ad 8. in ſeſquioctaua habitudine. Differentia quinquagintanouem millium quadragintanouem, ad ſexaginta duo millia ducentos octo, & tria millia centum quinquaginta nouem, quæ ex ducentis quadraginta tribus ter decies multiplicatis excreuit, & minus quàm minoris octauamdecimam obtinet partem. Similiter differentia, ſexaginta duorum millium ducentorum octo ad ſexagintaquinque millia, quingentos trigintaſex, & tria millia trecenti vigintiocto, quæ ex ducentis quinquagintaſex ter decies multiplicatis excreuit, & ſexagintaduorum millium, ducentorum octo minus quàm octauam decimam, plus verò quàm nonamdecimam obtinet partem. Quinquagintanouem millium, quadragintanouem octaua pars eſt, ſeptem millia, trecenti octoginta quatuor, & octaua pars vnitatis, quæ eiſdem quinquagintanouem millibus quadragintanouem addita efficit ſexagintaſex millia, quadringentos triginta & octauam, qui ſuperant ſexagintaquinque millia quingentos trigintaſex, octingentis nonagintaquatuor vnitatibus & octaua parte vnitatis. Si 243. octaua requiritur, erit 30. & trium vnitatum octauæ partis, quæ eiſdem addita efficit 273. cum trium vnitatum octauis. Sunt ergo in ſemitonij proportione 256. ad ducentos 44. quorum differentia 13. minus quàm minoris octaua, decimam plus verò quàm nonamdecimam partem obtinet. Si enim octies decies 13. dicas, efficies 233. qui ſunt minores 243. quaternario. In apotomes verò proportione conſtant 273. cum trium vnitatum octauis ad 256. quorum differentia 17. cum trium octauis minus quàm minoris quartamdecimam, plus vero quàm quintamdecimam obtinet partem. quia ſi quater decies 17. ducas, erunt 238. Et ſi trium vnitatum octauas ducas, quater & decies efficient 5. vnitates & quadrantem vnitatis: hos 238. ſeiungas, fient 243. & quadras minores ſcilicet 256. duodecim vnitatibus, & tribus quartis partibus vnitatis. Si verò quinquies & decies 17. ducas, fient 256. at ſi trium vnitatum octauas per 15. minores, reddent integras quinque vnitates & quinque octauas. hos iunge 255. facies 260. & quinque octauas, qui ſuperant 256. quatuor vnitatibus & quinque octauis. Igitur ſi numeris integris hæc omnia videre deſideras tam ſupraſcriptos terminos quàm differentias, per octonarium numera, & nihil moleſtum te reperire gaudebis. Duc ergo 243. octies, fient tibi 1943. octies 256. 2048. octies 273. ſunt 2184. octies tres octauæ tres integras vnitates efficient: quas iunge 2183. in ſeſquioctaua ſe continentes habitudine ad 1944. quorum differentia eſt 243. quæ ex 30. & trium vnitatum octauis diſtantia ſcilicet 243. & 273. vnitatum octauis, ſic octies aucta concreuit. Octies trium octauæ 3. integræ vnitates. Inde hæc differentia 243. ſumma eſt. In ſemitoni vero minoris habitudine conſtant 2048. ad 1944. quorum differentia eſt 104. ex 13. diſtantia 243. & ducentorum 56. octuplicata obtinet minoris minus quàm octauamdecimam, plus verò quàm nonamdecimam: quia octies decies 104. ſunt 1872. ſcilicet ex 234. octuplicatis facti, & ſunt minores 1944. ſeptuaginta duabus vnitatibus, quæ ex nouenario, quo 243. 234. ſuperabant 8. aucto creuerunt. Si vero nouies decies 104. angeas, habebis 1976. ſcilicet ex 248. in octo ductis, qui ſunt maiores, 1944. his 32. vnitatibus, quæ ex 4. quo ducenti 43. actis 47. vincebantur, octies aucto creuerunt. At in apotomes proportione conſiſtunt 2187. quorum differentia eſt 139. ex 17. & trium vnitatum octauis: ſic aucta octies 17. ſunt 136. Octies octauæ trium integræ tres vnitates, iunctæque 136. reddunt 139. Obtinet minus quam minoris quartamdecimam, plus vero quàm quintamdecimam. quia ſequatur decies 139. ducas, habebis *1946.* ex *243.* & quadrantem vnitatis, ſi auctos octies *243. 1944.* Quadrans quoq; octies auctus, duas integras vnitates iunge *1944.* erunt tibi *1946.* & inſunt minores 2049. 102. vnitatibus quæ ex 12. & tribus quartis vnitatum partibus, cum 260. cum quadrante & 256. diſtabant, ſic venerunt. Octies 12. 96. ſunt, octies 3. quartæ integræ 6. iunge, & tene 102. Quod ſi quinquies & decies 139. facias, erunt 2085. ex [illegible]. & quinque octauis octuplicatis ſic. Octies 260. 2080. octies 5. octauæ vnitatis partes integras quinque efficiunt: iunge ſuperioribus, & habe 2085. qui ſunt maiores 2048. his 37. monadibus, qui ex quaternario & quinque octauis 260. [illegible] vincebant, ſic pullulabunt. Octies 4. 32. octies 5. octauæ integræ 5. ſunt, iunge & habe 37. Si quis in integris numeris habitudines peruidere voluerit, oportet vt hac ratione conſideret. Si 16. in ſe ipſos multiplicet, fient 256. Si vero per 7. & 9. fient 272. Quod ſi 7. & 9. per ſe ipſos ducat, fient 289. Erunt igitur duæ ſeſquiſextæ decimæ proportiones 256. 272. 289. quas haud dubio conſtat ſeſquioctauum excedere: quia ſi 200. ex 56. octaua perquiratur, quæ 32. vnitatibus colligitur, eiſdemque quorum etiam octaua apponatur, fient 288. qui nimirum ab 289. vnitate ſuperantur. Rurſus 10. & 7. in ſe ipſos multiplicet, fient 289. Si verò eoſdem 7. & 10. per 10. & 8. ducat, fient 306. Quod ſi 18. & 8. per ſe ipſos colligantur, fiunt 324. quæ nimirum duæ ſeſquiſeptimæ decimæ, id eſt 289. 306. 324. ſeſquioctauum non implent, quia ſi 289. octaua perquiratur, quæ 36. vnitatibus & octaua parte vnitatis efficitur, ac eiſdem quorum eſt octaua, copuletur, erunt 325. & octaua qui ſuperant [illegible] vnitate & octaua parte vnitatis. Quòd ſi hæc fortaſſe octaua pars vnitatis moleſta videbitur, ſuperiores numeri [illegible] 8. multiplicentur, & in integerrimis numeris decem habitudines reperiuntur. Multiplicatis ergo 256. per octauum, ſunt 2048. 272. verò octies ducti, 2176. complent. Similiter 289. octies facti, 2312. reddunt: & ſunt iterum duæ ſeſquiſextæ decimæ, 2048. 2176. 2312. quæ conſtant [illegible] octauum ſuperare: quia ſi duobus millibus quadraginta octo pars eorundem octaua, id eſt 246. copulentur, [illegible] *2324.* qui certe ſuperantur à 2312. octo vnitatibus. R[illegible] 289. per octauum ducti, faciunt 2362. Trecentiſex q[illegible] que octies augmentati faciunt *2648.* Eodem modo [illegible] octuplicati 2522. complent, & erunt iterum duæ ſeſquiſeptimædecimæ, *2312. 2448. 2592.* Quæ in hoc per[illegible]tur ſeſquioctauum non implere, quia ſi 2312. octaua [illegible]rum, id eſt 289. apponatur, fient 2601. qui pro certo ſuperant 2592. octo vnitatibus: in prioribus ergo numeris vnitas differentiam inter ſeſquioctauum, & ſeſquiſextas decimas habitudines fecit, quæ eodem numero quo & [illegible] ſummæ, quarum differentia fuit augmentata in poſterioribus numeris, octo vnitatum pluralitatē ſuccreuit. Similiter inter ſeſquioctauum & ſeſquiſeptimas decimas proportiones, vnitas & octaua pars vnitatis diſtantiam [illegible]. Vnitas ergo per octonarium ſicut & illæ ſummæ, quarum differentia fuit multiplicata in poſterioribus, ad octo vnitates excreuit. Octaua verò pars vnitatis eodem octonario ducta, in integram vnitatem profecit. Et ideo in poſterioribus terminis intra ſeſquioctauam & ſeſquiſextas decimas octonarius, inter ſeſquiſeptimas vero & ſeſquioctauam nouenarius differentia eſt. Ducentorum ſexaginta[illegible]rum millium *144.* tertia pars eſt 80. 7381. & tertia pars vnitatis. Si nonam partem nete diazeugmenon, vel nonam partem parameſe, vel nonam vtriuſque hypate ſimplex [illegible] rectiſsimam vtriuſque paranete chromatice, vel [illegible] lichanos chromatice menſurā in monochordo habere poteris, vbi quoque apotomos menſurate [illegible] gieт. Si commatis quoque menſuram [illegible] quæſieris inter lichanon hypaton chromaticam hy[illegible]lumodi, & parhipatemeſon chromaticam hypod[illegible]ium proculdubio reperies. Inter *134.* & *247* [illegible]cima proportio eſt, quia differentia eorum quæ eſt [illegible] minori eſt octies & decies: & in maiore, nouies & decies. Quibus ſi addideris medietatem differentiæ, quæ [illegible] eſt 6. & medium vnitatis, fiunt numeri *240.* ſemis & [illegible]mis. Inter quos eſt proportio ſeſquioctaua [illegible]

[illegible] 243. & 256. qui ſeſ[illegible] [illegible] maiores, quàm [illegible] decimam proportionem [illegible] ſuit, quam [illegible] tua de [illegible] coma ſemis. His [illegible] 4. [illegible] ſeſqui[illegible] proportio maior eſt. Differentia qua [illegible] commata ſuperat, eſt [illegible]. qua ve [illegible] ſuperatur, eſt 988. quæ ſimul [illegible], e[illegible] proportione. Eadem differen[illegible] ſuperat 4. comata, qua minus [illegible] ſuperatur à quinque comatibus [illegible]. Differentia qua toni proportio ſu[illegible], eſt 1925. qua verò ſuperatur à nouem, [illegible] reddunt coma, id eſt, [illegible]. Scilicet [illegible] ſeſquioctauæ portio[illegible] aſſumpſeris, erit ea ſpe[illegible] ſcilicet [illegible] terminata [illegible] pluſquam diapaſon ſit, [illegible]. [illegible] hypate [illegible] [illegible] in ordine diſ[illegible]. Acute [illegible] non [illegible] ad [illegible], quod ad illam tenet interuallum [illegible] ſymphoniæ: ſed quia per diapaſon conſonan[illegible] nat quod nete diezeugmenon. Meſe [illegible] idem ſonat, quod nete hyper[illegible]. [illegible] hyperboleon autem reſonat ad nete die[illegible] [illegible] ſymphoniam. Meſe quoque, [illegible] ſunat quod neque hyperboleon, [illegible] conſonat, idem argu[illegible] ad grauiorem partem parameſon [illegible]. Non enim propter diapente [illegible] per diapaſon parameſe idem ſonat quod [illegible] parameſe ad hypatemeſon [illegible] hypatemeſon. [illegible] hic primus nu[illegible] 3. & 4 [illegible] Ariſtoxe[illegible] 256. [illegible]. Similiter [illegible] quæ [illegible] & 243. [illegible] differen[illegible] &c.

BEDÆ PRESBYTERI MVSICA QVADRATA SEV MENSVRATA.

QVoniam circa artem Muſicam neceſſaria quædam ad vtilitatem [illegible] te [illegible], [illegible] eſt vt [illegible] regulas [illegible] ſummopere [illegible]. Quia enim humana natura [illegible]

[illegible] ſed in [illegible] Hic etiam [illegible] dam eſt, [illegible] rationem, [illegible] enim [illegible] fit, [illegible] illud corporale, quod [illegible] verò, quod dominatur [illegible] & [illegible] ma[illegible] ſecundum quod [illegible] operatur, [illegible]. In tantum igitur præſtantior eſt [illegible] Muſicæ in cognitione rationis, quàm in opere efficiendi atque actu, in quanto corpus [illegible]. Illa verò imperat atque ad [illegible] quod [illegible] rationem [illegible] habet. Vide [illegible] ratione [illegible] opera, [illegible]. [illegible] ſit gloria [illegible] rationis, [illegible] corporales arti[illegible] ex [illegible] pro [illegible] vocantur. Non [illegible] ex [illegible] cithara, [illegible] vel [illegible]. Ratio [illegible] & ſcientia [illegible] vt Muſicæ pro[illegible] cantare, [illegible] & quantitates, ſimilitudines & [illegible] ſonorum proportiones, tempora & [illegible] & diſtinctiones longarum breuium [illegible] diſcernere [illegible], [illegible] experietur. Nam [illegible] vult, [illegible] ſeu [illegible] inſerere, vel [illegible] cognoſcit. [illegible] vno, ita in omnibus [illegible] cere [illegible], non dubitabit.

In principio [illegible] ſcire [illegible] quid ſit Muſica, vel quis Muſicus, & vnde dicatur, quid [illegible], quæ materia, quæ partes, [illegible], quod [illegible] numerum, [illegible] vtilitas, quod officium. Vnde [illegible] dicemus, quod Muſica eſt liberalis [illegible], [illegible] cantandi [illegible] miniſtrans. Sed hæc diuiditur, quia alia [illegible] ſtrumentalis, alia humana, alia rhythmica. Inſtrumentalis verò [illegible] dignoſcendis & diſcernendis canticis attributa. [illegible] etiam diuiditur, quia alia harmonica, alia rhythmica, alia metrica. Harmonica verò, eſt illa quæ diſcernit [illegible] grauem & acutum. Vel harmonica, eſt [illegible] in numeris duplicibus, & menſuris: vna [illegible] vocumque, alia temporalis ſecundum proportionem longarum breuiumque [illegible]. Alia, id eſt, [illegible] modulatio[illegible] & [illegible] ad perfectionem cantandi via, [illegible] proportio[illegible] & [illegible]. Rhythmica verò, eſt illa quæ in [illegible] verborum re[illegible] cantando [illegible]. Metrica vero, eſt illa quæ [illegible] ratione [illegible] & [illegible].

Muſicus verò eſt ille, qui ratione [illegible] operis [illegible], ſed [illegible] ſcientiam [illegible] videatur, in [illegible] ſcilicet nuncupatione vocabuli, [illegible] vel [illegible] tur, vel [illegible] ſunt [illegible] opere [illegible], vn[illegible] de [illegible]. Muſicorum & cantorum magna eſt diſtantia. Iſti dicunt, [illegible] Muſica. [illegible] qui canit quod non [illegible] vnde [illegible] Non [illegible].

Muſica dicitur à Muſis, quæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sc[illegible] modum, [illegible] reſpectiuè, vt vbi n[illegible] eſt inuenta.

[illegible] eſt peritia modulationis harmon[illegible] plurimorum ſonorum, vel ex compoſitione longarum [illegible] figurarum per[illegible].

M[illegible] modum. Sonus ſ[illegible] & concordia differentia, or dinatur pro [illegible] tempor[illegible] ſoni [illegible] arte peri[illegible] paulim [illegible] modum pro qualitate [illegible] figurarum, quæ vocis accentu & tenore [illegible].

Partes verò ipſius aliæ ſunt theorica, aliæ practica partes. [illegible] grauiſon[illegible] ſcien[illegible] & [illegible] tractat, [illegible] cen dendi vtil[illegible] compara[illegible] & quo modo [illegible] compon[illegible] mod[illegible] ſeu [illegible] vel orga na. Partes [illegible] ſunt [illegible], ſcilicet de diſpoſitione [illegible] arti [illegible], & cognoſcendi numeros eorum, & [illegible] ſpecie [illegible] rum, & declarandi propor tiones [illegible], ad [illegible] de omnibus [illegible], & docere ſpecies ordinum & ſituum eorum quibus præpar[illegible] vt accipiat ex eis quod vult, & componat ex eis harmonias.

Species quoque [illegible], ſunt diuerſitates [illegible], ex quibus fiunt neumata [illegible] aliquando voce, aliquando flatu, aliquando tactu exercentur. Voce verò, vt [illegible] flatu, vt tibia [illegible] tactu, vt Pſalterio vel cithara, & ſimilia.

Inſtrumenta verò [illegible] practicè, [illegible] theori cæ. Theoricæ verò inſtrumentum eſt [illegible], & de [illegible] ſonorum & vocum. Practicæ [illegible] artificiale. Naturale [illegible] eſt [illegible] naturale, [illegible], &c. membra [illegible] a [illegible] principaliter vocis & epiglotti. Artificiale ve [illegible], vt organum, viola, & cithara, atola, [illegible] &c.

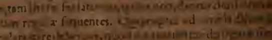
Vtilitas autem eius magna eſt, & mirabilis, & virtuoſa valdè, quæ fores Eccleſiæ [illegible] eſt ſubintrare. Nulla enim [illegible] ſubintrare fores Eccleſiæ, niſi ipſa tantum modo muſica: per eam [illegible] mundi [illegible] dare debemus & benedicere, Pſalmos et cãticum [illegible], [illegible] Patres noſtri Prophetæ [illegible]. Nam diui [illegible] gloriam, per [illegible]. [illegible] Muſica [illegible] nihil [illegible]

[illegible]

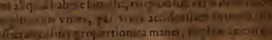
[illegible] vero [illegible] Muſica [illegible]

[illegible], & id ex quo componuntur, & ad id qu[illegible] n[illegible], & qualiter [illegible] vel eſt e[illegible] figuræ longæ & breues, [illegible] corpora & m[illegible] n[illegible] qualitate [illegible] quantitate [illegible] ſimilitudine [illegible] litudines proportionum, ſonorum [illegible] vocem & [illegible] ph[illegible] & c[illegible] ruare, & regulariter [illegible] bere: itaque [illegible] cat[illegible] declarare.

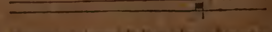
C[illegible] & alia mul[illegible] d[illegible] declarantur, primo ſecundum [illegible] dum, [illegible] ſumm[illegible] ſeu [illegible] & organum. Diſcantus verò eſt [illegible] generum cantus diuerſarum vocum [illegible] no conſonantia ſeu et diſteſſar[illegible] com[illegible] longarum bre[illegible], ſe cundum dulcem menſuram [illegible] manet. Vnde [illegible] eſt [illegible] ſpecies, [illegible] omnes mo[illegible] con[illegible] ſtit maneries, [illegible] moderatur per [illegible] hunc diſcantus per [illegible] compoſitionem [illegible] menſione temporis ſeu temporum, per di[illegible] declaratur: ideo primò de repræſentatione & [illegible] rarum ſimplicium, ſecundò de figuris ſimiliter [illegible] que ligatis ſeu iunctis, quæ tempora quælibet ſi[illegible] parte continet in ſe, ac etiam de pluris, prop[illegible] diſtin[illegible] nibus eorum videamus, & quo[illegible] figuras denotatur longitudo ſeu breuitas [illegible] quid ſit temp[illegible] quod menſura. [illegible] tra ſo[illegible] ſecundum ſuum modum, & ſecundum [illegible] lentiam ſiue æquipollentiam, ſed [illegible] do ponitur [illegible], aliquando ſine. [illegible] vt in m[illegible] ſine litera, vt in [illegible] ductorum & [illegible]. Inter enim figuras quæ [illegible] ra, vel ſiue, [illegible] ſine litera, debent [illegible] Sed [illegible] proprietas [illegible] teram [illegible] his figuris [illegible] tam [illegible] conſtat regula ſequentes. [illegible] pr[illegible] adm[illegible]: quarum [illegible] forma & quantitas [illegible] regula [illegible] & n[illegible] ſons eſt & origo [illegible] longa [illegible] vocatur: [illegible] tem aliqua [illegible] habere ſonos [illegible] longitudine [illegible] ipſius [illegible] proportionata manet, [illegible] tem partes [illegible] qua [illegible] dicitur [illegible] meretur, [illegible] præſenti.

[illegible] longa [illegible] aliquando [illegible] eſt [illegible] perfecta [illegible] tempora [illegible] forma & proportio te perfecta [illegible], ſit patet.

Tertia [illegible] ſecundum [illegible] & longitudinem [illegible] in ſe tempus, [illegible] minimam [illegible], [illegible]

[illegible]

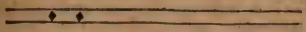
affinitatem rectæ breuis tam in forma quàm in proprietate & ſocietate tenens, vt hîc.

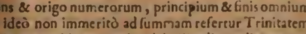
Quinta verò ſemibreuis maior dicitur, & habet à ſe minus magnum, quod etiam imperfectum, & breuis, quia imperfecta ſcientia breuis & maior eſt, quoniam maiorem partem retinet rectæ breuis, vt prædictum eſt, cuius forma talis eſt.

Sexta ſemibreuis minor conſimili modo dicitur & minore, eo quòd minorem in ſe continet partem rectæ breuis, tenens affinitatem in forma & quantitate præcedens, vt hîc.

Cùm igitur perfecta figura manens in vnitate, ſit fons & origo ipſius ſcientiæ & finis, propterea quòd omnis cantus ab eadem procedit, & in eadem replicatur: & ipſa in numeris conſiſtit, temporibus & menſuris, & trinam in ſe continet æqualitatem, videre ſequitur, quòd ipſa prior cæteris eſſe videtur: eo quòd mundi conditor Deus omnia in numero, pondere & menſura conſtituit, & hoc principale extitit exemplar in animo conditoris. Nam quæcunque à primæua orbis origine formata ſunt, numerorum ratione vniuerſa eſſe conſtituta. Et ideò numerus omnem creaturam natura pręcedit, & in ſingulis ternarius inuenitur: quia ab ineffabili Trinitate, quæ cuncta condidit, eſſentialiter non recedit. Vnde illud in auctoribus legitur, quomodo Deus imperare gaudet ternario, ita hic numerus ineſt rebus omnibus, cuius principium vnitas eſt, quæ Græcè monos gicitur. Ipſa verò non numerus, ſed fons & origo numerorum, principium & finis omnium: & ideò non immeritò ad ſummam refertur Trinitatem, quia res quælibet naturalis ad ſimilitudinem diuinæ naturæ ex tribus conſtare annuitur. In vocibus & ſonis, & rebus omnibus trina tantùm conſiſtit conſonantia, ſcilicet diateſſaron, diapente & diapaſon. Hanc igitur Trinitatem omnia naturaliter formata conſequitur, quoniam rebus omnib' ab origine prima naturaliter inhærentem, in ſummo & primo artifice, fuiſſe imperitos neceſſariò credere oportet: cum nihil prius ſit factum, niſi prius ſit in artifice faciendi potentia, vel ſapienter ſine ſapientia, &c. nullæ indigeat, nihil ab eo fiat niſi ex gratia. Cùm igitur ab eo fiant omnia, maximum eſt ſapientibus, quòd hæc tria, ſcilicet ſapientia, potentia, gratia, ſunt in diuina Eccleſia, quia ad ſummum perfectumque bonum plura non ſunt neceſſaria. Et tunc omnium prima principia tantùm ſunt tria. Principium immobile, Deus principium principiorum: principium mobile cœleſtis, ſuper cuius motu mouentur omnia. Et vt breuiter dicamus, Omnis cantus menſurabilis, ab ipſa figura procedit & diuiditur, & in eandem replicatur, & omnes figuræ ſubſequentes ad eandem, propter æquipollentiam retinendam, recurrit. Cuius regula talis eſt, & natura, quod quandoque reperta eſt ante longam, ſemper tria tempora tenet. Verbi gratia,

Affinitas autem eius, quæ in forma ſibi conſimilis efficitur, ſequitur: cuius regula talis eſt & natura, quòd ſemper ante breuem vel pòſt, ſtare debet, quæ ſibi collateralis eſſe refertur. Verbi gratia,

In qua nonniſi duo tempora communicari tenentur ratione collateralis, quæ ab eodem ſumitur à parte finis. Vnde verſus,

Ante verò longam, minima longa faciunt.
Si breuis addatur, duo tempora longa meretur.

Vnde notandum eſt, quòd quandocunque inter duas longas ſola breuis euenerit, ſemper ad imperfectam reducetur præcedentem, & meritò cùm ab eadem procreatur, conſimili modo fit econuerſo. Vnde conſiderandum eſt, quando perfecta fieri nequit, niſi mediante breui ſequente, ſeu præcedente, quoniam longa & breuis, & econuerſo, ſemper vnam perfectionem faciunt. Vnde ſi quærat aliquis, vtrum poſsit fieri modulus ſiue cantus naturalis de omnibus imperfectis, ſicut fit de omnibus perfectis. Reſponſio cum probatione, quòd non: cùm putas imperfectas nemo pronunciare poſsit. Veruntamen quidam in artibus ſuis referunt, perfectam figuram ſe habere per vltramenſuram: & quoſdam etiam modos, ſicut primum & quartum eſſe per vltramenſurales, id eſt, non rectam menſuram habentes, quod faciendum eſt: quia ſi verum eſſet, tunc poſſet fieri cantus naturalis de omnibus imperfectis, quoniam imperfectum, dicunt eſſe perfectum. Sicut enim res quęlibet naturalis ad ſimilitudinem diuinæ naturæ, ex tribus conſtare inuenitur, & in vocibus & ſonis trina tantùm conſiſtat conſonantia: ſic omnis cantus menſurabilis ad ſimilitudinem diuinæ naturæ, ex tribus conſtare inuenitur: cuius probatio patet in menſura, vbi ternarius numerus reducitur ad perfectam. Et ne in ambiguum procedamus; ſciendum eſt, quòd perfecta figura multiplici cognoſcitur regula. Prima, ſicut præfati canunt verſiculi. Secunda, quandocunque inter duas longas duæ breues omni proprietate carentes euenerunt, affinitatem n forma carentes. Verbi gratia,

O Maria beata genitrix.

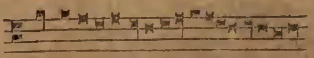
Prima, profert vnum tempus, quæ recta breuis dicitur, faciens duo, quæ altera breuis appellatur. & ſumitur à parte finis figuræ præcedentis: & quoniam in tali binario, tria tempora commorari reperiuntur, ideo longarum quæuis prædictarum à Deo perfectionem retinere meretur, niſi tantummodo ſola breuis [illegible] præceſſerit longam, ſicut per hanc clauſulam patet.

Tunc duo tempora longa tenebit: & ſic perfectio ante profectionem coniunctam ſiue diſiunctam, nunquam diminui poteſt: quoniam longa perfecta nequit habere perfectionem, niſi mediante aliqua perfectione ſequente. Tertia, ſi tres inter prædictas quandoque reperiantur, & in forma conſimiles, vt hîc,

Et licet vnum tempus conſeruat, & tum nihilominus nulla longarum virtutem ſiue gratiam ſuæ perfectionis amittet, niſi vt prædictum eſt. Quarta, ſi quatuor inter prædictas euenerint, omnes breues putantur, & æquales: ſed vltima oriatur à ſubſequenti. Et etiam vnum paruum tractũ in forma & longitudine ſemiſuſpirij obtineat præcedens longa iuxta latus ſuum aperte finis, qui differentiam modorum ſeu perfectorum ſignificat, vt hîc,

Et tunc longa ſubſequens tempora, niſi duo tenebant. Et hoc etiam ſecundum ordinem quarti & quinti modi

imperfecti. Nam ſi tractus ille deficeret, tunc prima breuium procederet à pręcedenti per ordinem ſecundi imperfecti. Verbi gratia,

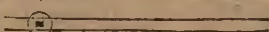
Quinta verò, ſi quandoque in forma conſimilis euenerit, tres primæ dabunt vnam perfectam: & binarius ſubſequens non æqualis, vnam: & quælibet longarum, prout ſuperius dictum eſt, tenebit. Verbi gratia,

Et ſi plures euenerint ſecundum imparem numerum, conſimili modo non fiat. Et ſic de facili quis poterit habere differentiam inter longam perfectam & imperfectam, ſi benè conſideratur.

Propterea notandum eſt, quòd perfecta figura in vno corpore quandoque duplicare videtur, quæ tunc latitudo eius tranſit longitudinem ſic O quæ non ad aliarum figurarum ſpectat originem, niſi ex gratia: quoniam nunquam duplicaretur, niſi quòd ne in compoſitione, ſiue ordinatione tenoris, plana muſica frangatur: ſuper quam omnes motelli, & omne organum fundari tenentur.

Recta breuis, aut quæ ſuperius pluries cum pluribus denominatur, adhuc in forma propria deſcribitur in hunc modum,

Continens igitur vnum in ſe tempus, ſeipſam in duas diminuens partes non æquales, vel in tres tãtummodo æquales & indiuiſibiles: quarum prima pars duarum, ſemibreuis minor appellatur, ſecunda verò maior: & econuerſo, tres autem ſemibreues, minores æquales, & indiuiſibiles nuncupari tenentur. Vnde notandum eſt, quòd nulla ſemibreuis ſola reperitur: quoniam per ſe ſola ſignificare nequit, ſed binæ & binæ, non æquales: vt hîc,

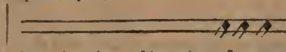
Vel tres & tres æquales numerari debentur: vt hîc,

Et ſic, binarius non æqualis, ſeu ternarius æqualis, ſemibreuium figurarum, ſemper ad rectam breuem æquipollere debet. Recta breuis ad imperfectam, vel ad alteram breuem imperfectam cum breui, ſeu breuis cum altera breui ad perfectam.

¶ Iam dictum eſt de ſimplicibus figuris, nunc autem dicendum videtur de ſimul ligatis ſeu coniunctis, qualiter inter ſe differant: & rurſus incipiendo ab vnitate, & ſic diſtinguendo longitudinem & breuitatem, ſecundũ quod multiplicantur, innuere. Vnde notandum eſt quòd quædam ſunt ſpecies, quibus omnis cantus euphoniæ cauſa decantatur, quæ etiam in diuiſione quinque partium diuiduntur, quarum quælibet diuiſio multas continet differentias, & diuerſas. Prima igitur differentia, primæ partis, eſt quędam figura, quam plicam communiter appellamus. Vnde notandum, quòd plica nihil aliud eſt, quàm ſignum diuidens ſonũ in ſono diuerſo per diuerſas vocum diſtantias, tam aſcendendo quàm deſcendendo, videlicet per ſemitonium & tonum, per ſemiditonum, & ditonum, & per diateſſaron & diapente: quæ plica quatuor differentijs explicatur: nam quædam perfecta dicitur, & quædam imperfecta: quædam recta breuis, & quædam altera breuis.

Prima differentia plicæ, perfectè deſcendendo, eſt quædam figura habens tractus, quorum vltimus longior eſt primo, vt patet,

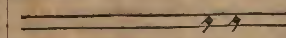

Aſcendendo verò vnum ſolum retinet tractum, vt patet,

Omnem igitur habens poteſtatem, regulam & naturam, quaſi habet perfectam figuram, excepto quòd ſi longam præceſſerit in corpore, duo tempora tenebit: reliquum autem in membris, fit autẽ plica in voce per compoſitionem epiglotti cum repercuſſione gutturis ſubtiliter incluſam.

Secunda differentia eſt, plica imperfecta, quæ etiam cum præmiſſa proprietate conſimilem retinet formam, ſed regulam imperfectæ figuræ tenet, & naturam ſcilicet in corpore, vnum tempus reliquum in membris: vt patet deſcendendo,

Patet & aſcendendo, vt

Tertia differentia eſt illa, quæ habet duos tractus, quorum primus longior eſt vltimo, deſcendendo: ſicuti patet,

Sed aſcendendo, duos habet diuerſos: vnum in dextra parte aſcendendo, ſignificans plicam: aliam in ſiniſtra parte deſcendendo, ſignificans breuitatem: vt hîc,

Obſeruantes igitur poteſtatem, regulam & naturam rectæ breuis, & ipſius, quæ vocatur altera breuis.

Secunda diuiſio partis ſecundæ, eſt quædam ligatura duarum figurarum, quæ etiam binaria vocatur, quatuor habens differentias: quarum quælibet duplicem habet figuram, aſcendendo videlicet & deſcendendo. Vnde notandum eſt, quòd ſi aliqua iſtarum in deſcendendo proprietatem habuerit, in aſcendendo verò carebit: & econuerſo, exceptæ tantummodo ſemibreues. Aſcenſus autem intelligitur, quando ſecunda figura alicuius ligaturæ fuerit altior prima. Deſcenſus autem econuerſo: prima igitur differentia talis eſt, quòd quandocunque duæ figuræ ſimul ligatæ deſcendendo cum proprietate, vel ſine proprietate aſcendendo reperiuntur: vt hîc,

Prima recta breuis, fit longa imperfecta, vt manifeſtè patet in quarto, quinto & ſexto modo, tam ſupra literam, quàm ſine litera: nam in ſecundo modo, tertio & ſeptimo, tales omnes fiunt æquales tantummodo ſupra literam, ſecundum vſum.

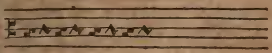
Secunda differentia, tam aſcendens quàm deſcendens, per contrarium primæ differentiæ conſtat: vt hic,

tam in proportione, quàm in proprietate.

Tertia differentia, tam aſcendens quàm deſcendens, ſub tali forma ſequitur, quòd ſecundum æqualitatem proferuntur.

Et notan-

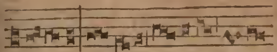
Et notandum eſt, quòd talis ligatura vocatur æqualitas, quoniam reddit æqualitatem: omnes aliæ, quarum prima fuerit longior ſeu breuior, ſunt non æquales.

Quarta differentia tam aſcendens quàm deſcendens retinet proportionem non propriam, ſub tali forma,

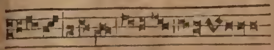

Quæ ſemibreues appellantur, non æquales etiam proferuntur, vt prædictum eſt, quòd duæ ſemibreues: quarum prima minor eſt, & econuerſo conſtituunt vnam longam, & quandoque pro altera breui ponuntur.

¶ Tertia diuiſio tertiæ partis, eſt quædam ligatura, cui coniunctura trium figurarum, nouem habet differentias: quarum quælibet fit dupliciter, aſcendens videlicet & deſcendens. Prima autem differentia, tam ſine litera quàm cum litera, talis eſt, quòd quandocunque trinaria ligatura tam deſcendendo cum proprietate, quàm aſcendendo ſine proprietate, reperta fuerit in primo gradu de bina ligatura ſequente.

Prima fiet longa imperfecta, ſecunda recta, breuis tertia: ſicut prima, ſi antè longa ſequatur, tunc tria tempora tertia donat. Secunda differentia tã in proportione quàm in proprietate, omnino per oppoſitum primæ differentiæ, tam ſupra literam, quàm ſine litera regnat: vt hîc,

Tertia differentia, tam ſupra literam quàm ſine, talis eſt, quòd quandocunque trinariæ ligaturæ adinuicem contineantur, quamuis longa præcedat, ſeu ſequatur, ſicut hîc, tam aſcendendo quàm deſcendendo.

Prima profert vnum tempus, ſecunda duo, tertia tria. Et hoc eſt ſecundum ordinem quarti, dum tamen longa in primo gradu conſiſtat.

Quarta differentia eſt, quòd quandocunque binaria ligatura præcedit ternariam, prima binaria profert vnum tempus, ſecunda duo ternaria, vt ſuprà cõtinetur in proxima. Verbi gratia,

Et hoc ſecundum ordinem quinti modi. Quinta differentia aſcendit & deſcendit tam ſupra literam quàm ſine litera, talis eſt, quandocunque ternaria ligatura cum æqualitate confecta reperta fuerit: vt hîc,

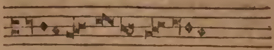
Omnes proferuntur æquales, ſecundum ordinationem ſeptimi. Sexta differentia tam ſupra literam quàm ſine, talis eſt, quòd quandocunque ternariæ ligaturæ concineantur proprietates non proprias habentes tam aſcenſum quàm deſcenſum: vt hîc,

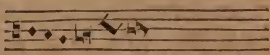
Duæ primæ ſemibreuiabuntur, vltima longa duorum temporum profertur, ſi breuis ſequatur: ſi ante longam, tria tempora donat. Septima differentia aſcendens & deſcendens tam ſupra literam quàm ſine, talis eſt: quòd quandocunque ternaria tam coniunctè quàm ligatè reperiuntur: vt hîc,

Duæ primæ ſemibreuiabuntur. Vltima profert vnum tempus, ſi breuis ſequatur: ſi autem longa, tunc duo tempora donat. Octaua differentia, tam aſcendens quàm deſcendens, omnino per oppoſitũ tenet præcedentia, tam ſcriptura quàm proprietate.

Nona differentia, tam aſcendens quàm deſcendens, talis eſt, quòd quandocunque ternariæ ligaturæ tam coniunctæ quàm compoſitæ reperiantur.

Omnes ſemibreues æquales & indiuiſibiles proferuntur in tertio loco quarti modi, quòd altera breui reperiantur: nam ſicut altera breuis tenet affinitatem rectæ breuis, ſic etiam tales affinitatem inter ſe tam in forma quàm proprietate tenent.

Quarta diuiſio quartæ partis eſt, quædam ligatura ſeu coniunctura quatuor figurarum, nouem habens differentias, quarum quælibet dupliciter habet figuram, deſcendentem videlicet & aſcendentem. Sed notandum, quòd plures deſcendẽdo inueniuntur quàm aſcendẽdo, propter grauem aſcenſum: quoniam leuius eſt deſcendere, quàm aſcendere. Prima differentia talis eſt, quòd quandoque aliqua iunctura deſcendit, ſeu ligatura aſcendit, quatuor figurarum alicubi reperiuntur: quarum proprietates primæ figuræ tangit longitudinem trium ſequentium figurarum. Verbi gratia,

Prima erit longa, perfecta ſubſequentium duæ primæ ſemibreues, & vltima duo tempora debet. Secunda differentia ex talibus, talis eſt, quòd ſi prædicta longitudine dictæ proprietatis abbreuiatur ad diſtantiam ſecundæ figuræ illorum quatuor ſubſequentium. Verbi gratia,

Prima, duo tempora dabit, reliquæ ſemibreues erunt indiuiſibiles & æquales. Tertia differentia talis eſt, quòd ſi tales creuerint, quarum prima cum proprietate per ſe, & aliæ cum proprietate ſimul compoſitæ fuerint, prima longa imperfecta erit, & duæ primæ ſubſequentes ſemi-

breues: vltima duo tempora dabit, ſi breuis ſequatur: ſi longa, tunc tria tempora donat. Verbi gratia,

Quarta differentia talis eſt, quòd ſi in fronte primæ quatuor figurarum deſcendentium, vel in fronte ſecundæ aſcendentium. Verbi gratia.

Prima dabit vnum tempus, duæ mediæ ſemibreuiabuntur, & vltima dabit vnum tempus. Quinta differentia talis eſt, quòd ſi proprietas in fronte primæ figuræ quatuor coniunctarum reperiatur: vt hîc,

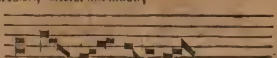
Tres primæ ſemibreuiabuntur æquales: vltima breuis, ſi breuis ſequatur: ſi autem longa, tunc duo tempora donat. Sexta differentia talis eſt, quod ſi prima quadrangulaatur, & aliæ ſyncopantur. Verbi gratia,

Prima recta breuis, reliquæ ſemibreues efficiuntur. Septima differentia, quaternæ ligaturæ tam deſcendentis cauſa & proprietate, quàm aſcendentis ſcientiæ: vt hîc,

Tres primæ breues & æquales, quarta longa imperfecta, ſi breuis ſequatur: ſi autem longa, tunc erit perfecta. Octaua differentia de eiſdem talis eſt, quòd ſi vltima vult breuiari, varietur hoc modo,

Nona differentia talis eſt, quòd ſi duæ primæ volunt ſemibreuiari, habeant proprietatem ſemibreuitatis.

Et ſi vltima longa fuerit, tunc penultima duo tempora tenebit Verbi gratia,

Quinta diuiſio quintæ partis, eſt quædã ligatura quinque figurarum, duas habens differentias, quæ duas habent figuras, aſcendentes videlicet & deſcendentes: quarum prima differentia tam aſcendit quàm deſcendit, talis eſt, quaſi proprietas in fronte primæ quinariæ ligaturæ extiterit. Verbi gratia,

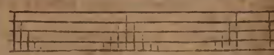
Duæ primæ non æquales ſemibreuiabuntur, & duæ ſequentes breues æquales, vltima longa ſi imperfecta fuerit, ſequatur: ſi autem longa, tunc erit perfecta. Secunda differentia talis eſt, quòd ſi ſexta apponatur figura, etiam ſimilem habeant proprietatem: vt hîc,

Tres primæ æqualiter ſemibreuiabuntur, & duæ ſequentes breues æquales: vltima verò longa, vt declaratum eſt.

QVum dictum ſit de figuris vel ligaturis & coniunctis, qualiter inter ſe differant: nunc autem dicendum eſt de plicis in eiſdem figuris exiſtentibus: quoniam ſicut in qualibet ſcientia ſpeculatiua ſunt quædam quæ debent ſupponi, ita in hac ſcientia neceſſarium eſt, quòd diuerſa tempora per diuerſas figurationes deſignentur, & quòd plicæ varientur, ſecundum variationem temporis & menſuræ. Quum igitur primò declaratum ſit de ſingulis plicis, in prima diuiſione primæ partis, quæ adhuc manifeſte ſe repræſentat.

Quoniam fieri poſſet quæſtio, quid ſit tempus, ad quod reſpondendum, quòd tempus (vt hîc ſumitur) eſt quædam proportio iuſta, in qua recta breuis habet figuram in tali videlicet proportione, quòd poſſit diuidi in duas partes non æquales, vel in tres tantummodo æquales & indiuiſibiles, ita quòd vox non alterius in tempore diſcretionum habere poſsit. Etiam ſciendum eſt, quòd tempus habet figuram triplam, aliquando enim voce recta, aliquando caſſa, aliquando demiſſa. Voce verò recta, vt vox humana procedens à pulmone. Caſſa verò, eſt ſonus, non vox, id eſt, vox non articulata: quæ fit ſecundum aliquod inſtrumentum, & ideò dicitur caſſa, quoniam natura non hîc dicitur ficta eſſe. Etiam vox parua, non mutata, dicitur etiam caſſa, quia cum recta voce rectam non poteſt dare concordantiam. Demiſſa verò vox, eſt illa proportio ſiue mora, qua quælibet figura ſuperius prænominata, ſecundũ magis & minus proportionaliter habẽt figuram hîc tacitè rectam menſuram excogitando, ſecundum quod quęlibet figura pro ſua parte continet in ſe. Vnde notandum eſt, quòd huiuſcemodi tacita menſura eſt per quinque virgulas longas & breues, de quibus patent quinque differentiæ: quarum prima, perfecta pauſa vocatur, continens in longitudine quinque lineas, à ſummo vſque deorſum habens omnem poteſtatem, regulam & menſuram, quam habet longa perfecta. Secunda verò pauſa, imperfecta nominatur, quæ ſummitatem continet quatuor linearum, habens poteſtatẽ imperfectæ figuræ, & illius, quæ vocatur altera baſis. Tertia verò, ſuſpirium breue nuncupatur, continens ſummitatem trium linearum: & ponitur pro breui recta. Quarta eſt ſemiſuſpirium maius, continens ſummitatem duarũ linearum, & ponitur pro ſemibreui maiore. Quinta, eſt ſemiſuſpirium minus, quod inter duas lineas medium tenet, & ponitur pro ſemibreui minore, quod eſt indiuiſibile: de quorum maioritate, formulæ patent.

Notandum etiam, quòd perfecta pauſa nunquam ponitur niſi in pari loco poſt minorem figurã & perfectam: cùm tamẽ naturalis extiterit cantus, & ponitur per eadem. Pauſula verò in loco ponitur perfectæ figuræ. Suſpirium, in loco breui, cuius probatio eſt in, O quàm ſancta, & in cæteris hymnis, aut aliter compoſitis: & fit tempus in tempore propter æquipollentiam donatam: quoniam nec poſt propriam quantitatem poſsit obtinere: nam licet vox ob mutatur, tempus tamen non. Vnde verſus,

Tempora prætereunt more fluentis aquæ,

Sequitur de menſura, quæ per totam muſicam locum obtinet neceſſarium: quæ etiam non ſolùm in muſica, ſed etiam in omnibus perutilis inuenitur. Vnde verſus,

Vt in omne quod eſt, muſicam ponere prodeſt,
Sic ſine menſura, deperit omne quod eſt.

Vnde videndum eſt, quòd menſura dupliciter in hac arte cōtinetur, ſcilicet localis & temporalis: & idem eſt, quòd ars iſta, Menſurabilis muſica nuncupatur, ad differentiam plenæ muſicæ: quia cùm ipſa plena muſica locali menſura, quæ eſt ad diſtantiam vocum menſurandarum ſolummodo menſuretur, iſti non ſolùm localis ſufficit, ſed etiam requirit eam & temporalem. Temporalis, vt hic, vel mutatio eſt duarum, trium vel pluriū figurarum: ſecundum quod ſunt in numero ad aliquam perfectionem relata æqualitas: vt ſi quis aliquam proportionem iuſtam, ſeu conſonantiam duorum cantantium ſiue trium diuerſarum vocum, alicuius loci deſtinati ſcire deſiderat, ab aliquo ſibi noto, principaliter ad locum vſque deputatum, per tria tempora vel per æquipollentiam, aut ſemper ad perfectam figuram diligenter ſtudeat computando referre. Vnde notandum eſt, quòd per eandem, omnes modi diuerſimodè originem proſequuntur.

¶ Quum ſuperius declaratum ſit de omni genere figurarum, & de temporibus & menſura, & etiam de plicis, & nihilominus conſiſtit modus ſeu maneries, & modus conſiſtat in ſonorum modulatione & vocū diſcretione: nunc autem dicendum eſt quid ſit modus, & quot ſint, & qualiter à principali figura omnes numeri cōſtar. videntur.

Modus verò maneries ve, vt hic ſumitur, eſt quicquid per debitam mēſuram temporaliter longarum breuiumque figurarum & ſemibreuium tranſcurrēt. Vnde notandum, quòd ad conſtitutionem naturalium inſtrumentorum nouem modos damus. Ad quorum cognitionem diſcernendam, & multorum etiam errorem deſtruendum, tres liberaliores excipiuntur: ſcilicet primus, quartus & ſeptimus: à quibus alij ſex, quaſi clientes, bini & bini à quolibet exoriuntur: quorum etiam quilibet perfectus dicitur, aut imperfectus. Perfectus verò eſt ille, qui habet figuram recto moderamine finitam, & per talem quantitatem, numerum & menſuram, ſicut per qualitatem incipit. Imperfectus verò eſt ille, qui in diuerſis locis variatur.

Primus modus dicitur, qui tantùm componitur perfectis figuris.

Sancti ſpiritus adſit, &c. Ex hoc patet igitur, quòd hoc nunquam componitur in ligaturis, ſed liberè excipitur, & ſolus non patitur vnquam à preſſuris: regit, & non regitur: imperans non vtitur aliarum iure.

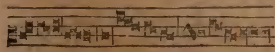

Iſte primus dicitur, & iuſtè præponitur alijs venturis: nam ad hunc reducitur, & in hūc reſoluitur quiuis ex figuris. In hoc ſi pauſabiliter, longæ pauſæ dabuntur per locos in figuris, aliter errabitur, neceſſarium ſyncopabitur multum ſui iuris.

Secundus modus tunc ſequitur, in quo primò ponitur longa imperfecta: cui mox ſubiungitur ab ea quæ ſumitur quædam breuis recta.

Iſta ſi ligabitur, ei primo dabitur, trinæ adiecta. Veni ſancte Spiritus, &c. Collecta quam comitabitur dualitas.

Tertius modus perficietur, levius addiſcitur eius vi perfecta, hic poſt primum igitur eſſe, ex hoc arguitur. Secundus hic infecta. Tertius contrariatur ipſa præcedentia. Ex hoc tertius dicatur, ex cauſa dicente: huic primò breuis datur longa ſubſequenti, atque breuis comitatur hunc incontinenti.

Mariæ præconio, deuotio, &c. Iſte modus colligatur, bina præcedenti ligatura conſociatur, trina finienti.

Quartus quaternarium tenet figurarum: & ob hoc poſt tertium collocatur parum: finis & principium, perfectæ ſunt harum, mediæ ſunt finitimi, non adæquatarum.

O Maria, beata genitrix, &c. Quædam per ſe ſtantium, atque perfectarum ſemper ſit initium: hic ligaturarum ſumet ligatarum, vnum & poſt alium, totum erit clarum.

Quintus modus nuncupatur, qui ex quinque congregatur, & completur vocibus, cuius prima breuiatur, & figura prolongatur ex binis temporibus, propterea corripiat: quarta breuius appellatur, non de certis breuibus, quintæ trium temporum datur, ergo longa teneatur illa modis omnibus.

Demenant grand' ioye, &c.

Iſte modus colligatur, tunc ex binis proponatur ligatura vocibus, & ternaria ſubdatur, quam bis bina conſequatur, necnon trina poſtponatur iſtis præcedentibus.

Sextus modus figurarum non caret ſenario, ſi perfectæ ſunt earum duæ, ſine dubio: necnon quatuor illarum ponuntur in medio, duas quoque primas harum ſemibreues facio, ſi quarumcunque ſequendarum rectam breuem nuncio.

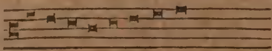

Suaut voile dont tans vnd, &c.

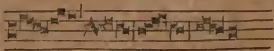
Huiuſmodi ligaturarum pones in principio illam per ſe perfectarum, quæ eſt de conſortio, quatuorque ligatarum ſequantur confinio, ſicut etiam in collegio ſcripturarum notatum.

Septimus modus ex vocibus ſeptem componetur necnon rectis breuibus, hic ergo locetur.

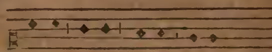

O Maria, virgo Dauidica, &c. Seſe colligantibus quatuor, ligetur binis concurrentibus, iſte finietur: eſt earum finibus, ſemper plica detur.

Et ſic iſte ſeptimus meritò dicetur.

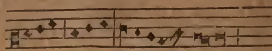
Octauus modus, inæqualibus, binis ſemibreuibus ſemper patietur.

Binis cocurrentibus cum proprietatibus ipſe copuletur.

Nonus modus ſemibreuibus tribus, & æqualibus, ſic perficietur.

Domine, Domine, rex gloriæ, &c. Ex quibus tribus omnibus vnum de temporibus æquale ducetur.

BEDAE PRESBYTERI DE CIRCVLIS SPHÆRÆ ET POLO.

SPhæra, eſt ſpecies quædam in rotundo conformata, omnibus ex partibus æqualis apparens: vnde reliqui circuli finiuntur. Huius autem neque exitus, neque initium poteſt diffiniri, ideo quod in rotundo omnes tactus & initia & exitus ſignificare poſſunt.

Centrum eſt, cuius ab initio circumductio ſphæræ terminatur, ac terræ poſitio conſtituta declaratur.

Dimenſio quo totius oſtenditur ſphæræ, cum ex vtriſque partibus eius ad extremam circunductionem rectæ ac virgulæ perducuntur: quæ dimenſio à compluribus eſt axis appellata. Huius autem cacumina, quibus maximè ſphæra nititur, poli appellantur. Quorum alter ad Aquilonem ſpectans, Boreus: alter oppoſitus, Auſtro, Notus etiam dictus.

Quæ ſint ſignificationes.

SIgnificationes quædam in circunductione ſphæræ circuli appellantur, è quibus parallelos dicuntur, qui ad eundem polum conſtituti finiuntur. Maximi autem ſunt, qui eodem centro, quo ſphæra continentur. Horizon autem appellatur is, qui terminat ea, quæ perſpici aut videri non poſſunt. Hic autem incerta ratione diffinitur, quòd modo polo ſubiectus & circulis his, qui paralleli dicuntur, modò duobus extremis & ęqualibus nixus, modo alijs partibus adiectus terræ peruidetur: ita vtcunque fuerit ſphæra collocata.

Polus, is qui boreus appellatur, peruideri poteſt ſemper: nothus autem ratione diſsimilis ſemper eſt à conſpectu remotus. Naturalis mundi ſtatio phyſicè dicitur, ea eſſe in boreo polo finita: vt omnia è dextris partibus exoriri,

exoriri, in ſiniſtris occidere videantur. Exortus, eſt enim ſubita quædam ſpecies obiecta noſtro conſpectui. Occaſus autem pari de cauſa, vt erepta ab oculis viſa in finitione mundi. Circuli ſunt paralleli quinque: in quibus tota ratio ſphæræ cōſiſtat, præter eum qui zodiacus appellatur. Qui quod non vt cæteri circuli certa dimenſione finitur, & inclinatione alijs videtur, loxos à Græcis eſt dictus. Quinq; autem, quos ſuprà diximus, ſic in ſphæra metiuntur. Initio ſupremo à polo, qui boreus appellatur, ad eum qui Notus & Antarcticus vocatur, in triginta partes vnumquodque hemiſphærium diuiditur: ita vti dimenſio ſignificari videatur, in tota ſphæra 60. partes factas. Deinde ab eodem principio boreo ſex partibus ex vtraq; finitione ſumptis, circulus ducitur, cuius centrum ipſe polus finitur. Circulus Arcticus appellatur, quòd intra eum arcturum ſimulacra vt incluſa perſpiciūtur. Quæ ſigna à noſtris vrſarum ſpecie ficta, Septentriones appellantur. Ab hoc circulo de reliquis partibus quinque ſumptis, eodem centro, quo ſuprà diximus, circulus ducitur, qui therinos tropicos appellatur: ideo quòd ſol cū ad eum circulum peruenit, æſtatem efficit eis, qui in Aquilonis finibus ſunt: hyemem autem eis, quos Auſtri flatibus oppoſitos antè diximus. Propterea quòd vltra eum circulum ſol non tranſit, ſed ſtatim reuertitur, tropicus eſt appellatus. Ab hac circuli ſignificatione quatuor de reliquis partibus ſumptis, ducitur circulus æquinoctialis à Græcis iſemerinos appellatus, ideo quòd ſol cum ad eum orbē peruenit, æquinoctium conficit. Hoc circulo facto, dimidia ſphęræ pars conſtituta perſpicitur. Econtrariò item ſimili ratione à Noto polo ſex partibus ſumptis, vt ſuprà de Boreo diximus, circulus ductus Antarcticus vocatur, quod contrarius eſt circulo, quem Arcticon ſuprà diſſiniuimus. Hac diſſinitione ſphæræ, cētroque polo, qui Notus dicitur, quinque partib. ſumptis, circulus imerinos tropicos inſtituitur, à nobis hyemalis, à nonnullis etiam brumalis appellatur: ideo quòd ſol cū ad eum circulum peruenit, hyemem efficit his, qui ad Aquilonem expectant: æſtatem autem his, qui in Auſtri partibus domicilia conſtituerunt. Quando autem abeſt longius ab his, qui in Aquilonis habitant finibus, hoc maiore hyeme conflictantur: æſtatem autem hi, quibus ſol appoſitus peruidetur. Itaque AEthiopes ſub vtroq; orbe neceſſariò fiunt. Ab hoc circulo ad AEquinoctialem circulum reliquę fiunt partes quatuor, ita vti ſol per octo partes ſphęræ currere videatur. Zodiacus autem circulus ſic vel optimè definiri poterit, vt ſignis factis, ſicut poſtea dicemus, ex ordine circulus perducatur. Qui autem Lacteus vocatur, contrarius æquinoctiali, vel ita ibi oportet conſtituere, vt eum medium diuidere, & bis ad eum peruenire videatur, ſemel in eo loco, vbi Aquilo conſtituitur: iterum autē ad eius ſigni regionem, quod Procion vocatur. Duodecim ſignorū partes ſic diuidentur. Quinque circuli, de quibus ſuprà diximus, ita finiuntur: vt vnuſquiſq; eorum diuidatur in partes 12. & ita ex eorum punctis lineę perducantur, quæ circulos ſignificent factos, in quibus ſigna 12. deſcribantur. Sed à nonnullis imperitioribus quæritur, quare non æquis partibus circuli finiantur: hoc eſt, vt de triginta partibus quinæ partes diuidantur, & ita circuli pari ratione ducantur, id facillimè defendi poſſe confidimus. Cùm enim media ſphæra diuiſa eſt, circulorum nullus poteſt æqualis eſſe: qui quamuis proximè eum accedat, tamē minor eſſe videatur. Itaq; qui primū ſphæram fecerunt, cum vellent omnium circulorum æquas rationes eſſe, pro rata parte voluerunt ſignificare: vt quantò magis à polo diſcederetur, hoc minorē numerū partium ſumerent in circulis metiendis, quo neceſſe his erat maiorem circulū definire. Quod etiam ex ipſa ſphæra licet intelligere: quanto magis à polo diſcedes, hoc maiores circulos fieri, & hac re minorem duci numerū, vt pares eorum videantur effectus: & ſi non in 30. partes vnumquodq; hemiſphęriū diuidatur, ſed in alias quodlibet finitiones, tamen eò ratio peruenit eius, ac ſi triginta partes feciſſet. Zodiacus circulus tribus his ſubiectus, de quibus ſuprà diximus, ex quadam parte contingit æſtiuū & hyemalem, æquinoctialem vt mediū diuidit. Itaq; ſol per zodiacum circulum currens, neque extra eum trāſiens, neceſſariò cum ſignis his, quibus innixus iter cōficere videtur, peruenit ad eos, quos ſuprà diximus orbes, & ita quatuor tempora definit. Nam ab ariete incipiens, ver oſtendit, & taurum, & geminos tranſiens, idem ſignificat: ſed iam capitibus geminorum circulum æſtiuū tangere videtur. Et per cancrum & leonē tranſiens & virginem, æſtatem efficit. Et rurſus à virginis extrema parte tranſire ad æquinoctialem circulum perſpicitur. In libra autem æquinoctium conficit, & autumnum ſignificare incipit. Ab hoc ſigno trāſiens ad ſcorpionem & ſagittarium, deinde protinus incurrit in hyemalem circulum: & capricorno, aquario, piſcibus hyemem tranſigit. Itaque oſtenditur non per tres ipſos circulos currere, ſed zodiacum tranſiens ad eos peruenire.

Item.

Inuentis in ſphæra rotunda coloris, & ipſa ſphæra in ſexaginta diuiſa, ad inueniēdum noſtri almucantarat, hæc eſt ratio. Ab arctici centro in meridiano coluro aſſumas ſeptem ſexageſimas, & ibi noſtri ſummum habeas. In quo quidem ſummo vno circini pede poſito, 15. ſexageſimas aſſumas ante te pede cum altero, & primum almicantarat, id eſt, ſtabilem noſtri horizontem circunuoluas. Deinde interius ad 14. ponas, & iterum circunuoluas. Deinde 13. & ita ad ſingulas interiores ſexageſimas ponas & circūducas, dum ad cacumen venias. Ad erigendam ſphæram rotundam ſic facias. Ad arcticum ſubtus duas ſexageſimas, in noſtram habitabilem ſumas, & id loci ad ſummū vaſis, terræ vicem obtinētis ſuſtentaculo erigas. Hoc vni facias, alioquin eueniet, vt ſigna plurima orta non videas: & contra plurima ſublapſa videas. Hanc quidem poſitionē edocet ſtatus, in æquinoctio inuentus. Eclipſis ſolis & lunæ huiuſmodi eſt naturæ. Conſtat quidem reuidentibus in zodiaci regione amborum eſſe currere, ſed non æqualiter. Sol enim nunquam ab ecliptica, quæ media eſt, aberrat linea. Luna verò non eſt in ea ipſa zodiaci medietate, ſed in hoc vel illo latere. Quo fit, vt cùm ambo in ecliptica ſint, quæ ab eclipſi dicitur, vtrunq; ab altero terræ vmbra interueniente obſcuretur, quominus apud nos tunc alterius lateat defectus. Nec id mirum. Cùm enim ambo (vt dictum eſt) in eadem ſint linea, ſed vnum ſupra terram, alterum infrà, contingit vt inſimul ſuperius ab inferiori: & ècontra inferius à ſuperiori per terræ vmbram lumine deficiat, & ita ſuperioris vitium notatur, inferioris verò ignoratur. Quare noſtri climatis altitudo 48. ſit, hæc eſt ratio, quòd per tot gradus à terra polus apud nos eſt erectus. Propterea & nos cum in ſphæra ſic erigimus.

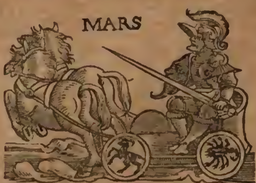
BEDÆ PRESBYTERI DE PLANETARVM ET SIGNORVM RATIONE.

1

4

2

5

3

6

INQVISITIONES ALIQVOT planetarum.

SAturnus in quo ſigno moretur, ſi noſſe deſideras, annos ab initio mundi per 30. diuide, ſumpto à libra initio : quicquid infra 30. remanſerit, per duos annos & dimidium partire, dato vnicuique ſigno totidem. Cui autem ſigno defuerint 2. annis & dimidio, in illo verè Saturnus moratur.

Iupiter, indubitanter ſi vis ſcire in quo ſigno moretur, ſupradictos annos per duodecim diuide : & quod infrà remanſerit, initio ſuo ab ariete ſumpto, vnicuique ſigno vnum annum tribue. Cui autem defuerit annus, ibi ſe receptat Iupiter.

Si autem in quo ſigno ſit Mars diligenter inquiris, ſæpè ſatos annos per annum & dimidium diuide, & capricorno ſumpto initio : & quod ſupererit per ſigna partire, vnicuique datis quadragintaquinque diebus. Cui quadragintaquinque defuerunt dies, ibi Martem habeas.

Si quis ſcire curat, in quo ſigno Venus ſplendida rotetur, ſupputationem longiſsimam, & multo errore inuolutam, nunc ſolerti indagatione abbreuiata ſic colligat. Annos ab initio mundi per octo computatos ſemper eijciat, donec ad octo peruenire queat, & quicquid infrà remanſerit, per tre entos dies diuidat : & vbi hic numerus de-

7

fuerit, quadraginta addat, & cuilibet ſigno vigintiquinque diſtribuat, & à libra incipiat : & cui hic numerus defuerit, ibi Venerem ſe receptare cognoſcat. Ad hæc ſciat Venerem, Soli ſemper eſſe vicinam, ſic quidem vt in longiorem nunquã ab eo recedat regionẽ, quin vel præcedat, vel regenda ſubſequatur plus quatuor aut tribus ſignis.

De Mercurio autem, quia nec difficilis habetur quæſtio, non duxi neceſſarium vt longa ſubſequeretur deſcriptio, quia ſic vicinus ſemper videtur & habetur Soli, vt nunquam vel præcedat vel ſubſequatur tantùm, quin aut in præcedẽti ſigno, aut in ſubſequenti, vel certè in eodem facillimè poſsit inueniri.

Item

[illegible]

[illegible] per [illegible] quo[illegible] [illegible] Saturnum [illegible].

[illegible] per [illegible] [illegible] primum [illegible] [illegible] in coelo [illegible].

[illegible] per [illegible] diebus, & [illegible] per [illegible] Martem [illegible] [illegible].

[illegible] per [illegible] [illegible] Libra [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] Mercurium [illegible] [illegible] memorata [illegible] [illegible].

[illegible] ſunt in numero certi tan[illegible] diebus ſiue ſe[illegible] tamen eundem or[illegible] Quoniam Sol hic habetur quar[illegible] hebdomada noſtra: nam d[illegible] Item Luna, e[illegible] ſecundo die. So[illegible] numero hebdoma[illegible] ſextus, & apud nos quartus [illegible] & Iouis, eſt hic ſe[illegible] apud nos [illegible] [illegible] com[illegible] & [illegible] [illegible] [illegible].

F I N I S.

ORDO PLANETARUM IUXTA NATURAM ET [illegible]

[illegible]

S[illegible] Venus [illegible] Mercurius [illegible] Quarta Luna [illegible] Sexta [illegible] Mars [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] Venus [illegible] Luna [illegible] [illegible].

Sol [illegible] Luna in [illegible] Cancri [illegible] parte.

Mars [illegible] parte, [illegible] Sole [illegible].

Mercurius in [illegible] parte Virginis, remotus à ſole [illegible] partibus.

[illegible] in Sagittarij [illegible] parte, remotus à ſole [illegible] partibus.

Venus [illegible] in decima quarta parte Libræ, remota à ſole [illegible] partibus.

[illegible] decima [illegible] parte, [illegible] partibus. [illegible] Sol [illegible].

[illegible] in Libra [illegible] Sol [illegible] Venus [illegible] Mercurius [illegible] Luna [illegible] Sol [illegible] Mars [illegible] Taurus [illegible] Scorpius [illegible] Venus [illegible] Luna [illegible] Mars [illegible] Sol [illegible] Luna [illegible] Mars [illegible] Venus [illegible] Mercurius natura [illegible] Saturnus natura frigidus, [illegible] rei.

De ortu & occaſu duodecim ſignorum

Tempus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] occidunt [illegible] occidunt [illegible] recte [illegible] [illegible] hora & [illegible] hora [illegible] [illegible] hora [illegible] Virgo [illegible] hora [illegible] Libra [illegible] hora & tertia [illegible] Scorpius [illegible] hora [illegible] Sagittarius [illegible] hora [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deinde [illegible] hora & [illegible] [illegible] parte horæ. D[illegible] ex oppoſito habet [illegible].

Hæc habent [illegible] Aries cum Libra, in ortu & occaſu [illegible]

Taurus & Scorpius, Gemini & Sagittarius, Cancer & Capricornus, Aquarius & Leo, Piſces & Virgo.

DE SIGNIS COELI.

HElice, id eſt, [illegible] maior, habet in capite ſtellas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ſuper [illegible] [illegible] tres. Sunt omnes [illegible] Cynoſura, [illegible] qui & Arctophylax [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ſplendidam [illegible] ſtellas [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Draco [illegible] [illegible] Arctum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Habet [illegible] [illegible] [illegible] ſplendidam [illegible] [illegible] Sunt omnes [illegible]

Hercules, [illegible] [illegible] ſtellas, habet [illegible] in capite [illegible] [illegible] in vtroque humero ſplendidam [illegible] in alto [illegible] in [illegible] [illegible] in genu dextro 1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in ſiniſtro genu 1. [illegible] [illegible] 1. Sunt omnes duodecim.

Corona vero habet ſtellas nouem in circuitu poſitas, ſed ex ipſis ſunt tres ſplendidiores [illegible] [illegible]

Serpentarius, qui & [illegible] vocatur, ſtat vero ſupra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Habet autem in capite ſtellam ſplendidam 1. in [illegible] manu 3. in dextra 4. in vtroque humero 1. ſplendidam. In vtroque [illegible] 1. in vtroque genu 1. In dextra tibia 1. in vtroque pede 1. Sunt omnes 17. Serpens, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ſtellas in capite, per reliquum corpus 4. Sunt [illegible] [illegible]

Scorpius habet ſtellas in vtroque labio 2. quantum prio[illegible] [illegible] magnæ, ſecundæ obſcuræ. In fronte vero 3. me[illegible] [illegible] ex ipſis ſplendidior eſt cæteris. In ſpina ſplen[illegible] [illegible] in ventre 2. in cauda 5. ſuper aculeum 2. Sunt omnes 19.

Arctophylax, qui & Bootes, [illegible] [illegible] ferri eſt. Habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quatuor [illegible] ſplendidam vnam, in vtroque humero [illegible] [illegible] [illegible] vnam, in dextro cubito qua[illegible] [illegible] [illegible] in vtroque genu 1. Sunt omnes 16.

Virgo, [illegible] [illegible] appellatur, habet ſtellam [illegible] [illegible] [illegible] valde vnam, in vtroque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vnam, in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pede vnam.

Ex geminis [illegible] [illegible] [illegible] ex capite, habet ſtellam [illegible] ſplendidam vnam, in vtroque humero ſplendidam vnam. Sunt omnes 5. Alter vero habet in capite ſtel[illegible] ſplendidam, [illegible] [illegible] vnam, per ſingula [illegible] vnam, in dorſo tres. Sunt omnes 7. [illegible] vero [illegible] [illegible]

Cancer habet ſtellas ſplendidas in teſta 2. [illegible] [illegible] [illegible] ſingulos [illegible] in [illegible] [illegible] & in ſiniſtris [illegible] in [illegible] vnam, in [illegible] [illegible] Sunt omnes 18.

Leo habet ſtellas in capite 3. in ceruice 2. in pectore vnam, in dorſo tres, [illegible] cauda ſplendidam 1. ſub pectore 1. [illegible] [illegible] ſplendidam 1. Sunt omnes 15.

Auriga habet ſtellam in capite 1. in vtroque humero 1. ſplendidam, [illegible] [illegible] [illegible] In vtroque humero 1. in ſiniſtra manu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sunt omnes 8.

Taurus habet ſtellas in vtroque cornu 1. in fronte [illegible] per ſingulos oculos vnam 1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Vergiliæ, [illegible] [illegible] [illegible] in vtroque ge[illegible] [illegible] [illegible] in collo tres, dorſo tres, [illegible] [illegible] [illegible] ſplendidam 1. in ventre vnam, in pectore vnam. Sunt omnes 18.

Cepheus habet in capite ſtellas ſplendidas 2. in [illegible] [illegible] ſplendidam 1. in vtroque [illegible] 1. in [illegible] in dextro latere ex tranſuerſo ſuper [illegible] 5. [illegible] genu 1. in ſummitate [illegible] [illegible] Sunt omnes 19. Hic autem Septentrionali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Septentrionali [illegible] [illegible] [illegible]

Caſſiopeia habet in capite ſtellam ſplendidam, in vtroque humero ſplendidam 1. in dextra parte pectoris ſplendidam 1. in dextro cubito 1. in [illegible] [illegible] [illegible] ſummitate ſplendidam 1. in [illegible] ſplendidam, & [illegible] [illegible] in ſiniſtro femore 2. in genu ſplendidam 1. & per ſingulos angulos in ſummitate [illegible] 1. Sunt omnes 13.

Andromeda habet ſtellam ſplendidam in capite 1. in vtroque humero 1. in cubito dextro 1. in ſiniſtro 1. in ſummitate manus [illegible] 1. in [illegible] [illegible] ſplendidas 2. in zona 3. ſuper zonam 4. in vtroque genu ſplendidam 1. in dextro pede 1. in ſiniſtro [illegible] Sunt omnes 21.

Equus, qui Bellorophontis [illegible] & Bellorophon eſt dictus, habet ſtellas in roſtro 2. obſcuras, in capite ſplendidam 1. in maxilla 1. in vtriſque auribus ſplendidam 1. in [illegible] 4. in humero 1. in pectore 1. in ſpina 1. [illegible] [illegible] in vtroque genu 1. per ſingulos [illegible] [illegible] vnam. Sunt omnes 19.

Aries habet ſtellam in capite vnam, in [illegible] tres, in collo duas, in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vnam, in dorſo quatuor, in cauda vnam, in [illegible] tres, in [illegible] vnam, in ſummo pede 1. Sunt omnes 17.

Triangulum, qui iacet ſupra caput arietis, habet ſtellas per ſingulos angulos 3. nitidas, ex quibus vna eſt ſplendidior cæteris.

Piſcis Aquilonius habet ſtellas 12. Auſtralis 15. Linum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet ſtellas ad Aquilonem 3. ad [illegible] [illegible] [illegible] 3. in connexu 3. Sunt omnes [illegible]

Perſeus, qui fertur tenere caput Gorgonis, habet ſtellas [illegible] [illegible] [illegible] ſplendidam 1. in ſummitate manus dextræ vnam, [illegible] [illegible] [illegible] vnam, in [illegible] [illegible] [illegible] ſiniſtra vnam, in ventre vnam, in dextro [illegible] [illegible] [illegible] vnam, in dextro femore ſplendidam vnam, in vtroque genu vnam, in tibia 1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in capite ſtellam 1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 16.

Lyra habet ſtellas in vtroque [illegible] in ſingulas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humero 1. [illegible] 1. [illegible] [illegible] ſplendidam [illegible] [illegible] 1. Sunt omnes 9.

Cygnus habet ſtellam in capite ſplendidam 1. in [illegible] ſplendidam 1. in [illegible] 5. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vnam, in genibus [illegible] [illegible] vnam. Sunt omnes 14.

Aquarius habet ſtellas in capite [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] ſplendidam 1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

SIGNORVM COELESTIVM FINIS.

1 IANVARIVS.

[illegible]

2 FEBRVARIVS

[illegible]

3 MARTIVS.

[illegible]

4 APRILIS.

[illegible]

5 MAIVS.

[illegible]

6 IVNIVS.

[illegible]

7 IVLIVS.

[illegible]

8 AVGVSTVS.

[illegible]

9 SEPTEMBER.

[illegible]

10 OCTOBER.

[illegible]

11 NOVEMBER.

[illegible]

12 DECEMBER.

[illegible]

Digitized by Google

BEDÆ PRESBYTERI LIBELLVS DE TONITRVIS

AD HERENFRIDVM

I[illegible] de [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Precor etiam [illegible] [illegible] latis.

DE TONITRVIS IN QVATVOR [illegible] partes.

Ab Oriente.

Ab [illegible] fuerint tonitrua [illegible] anni [illegible] effuſionem ip[illegible]

Ab Occidente.

Ab Occidentali [illegible]

A Meridie.

[illegible]

A Septentrione.

[illegible] corum qui [illegible] tonitrua, [illegible] ſcilicet [illegible] per[illegible] ſignificant.

PRÆSAGIA PRO MENSIBVS

De Ianuario.

Si [illegible] Ianuario ([illegible] philoſophorum [illegible] [illegible] multos [illegible] videlicet, [illegible], ſylua[illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]

De Februario.

[illegible] fuerint exorta, valde [illegible] & ad [illegible] rem [illegible] perturbant.

De Martio.

[illegible] tonitrua, [illegible] philoſophorum [illegible] [illegible] [illegible]

De Aprili.

Menſi etiam [illegible] valde [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] vaſtiſſ [illegible] valde [illegible] [illegible]

De Maio.

Si autem aliquo in anno tonitrua Maio in menſe [illegible] qui rerum præſagia ſubtiliter notauerunt [illegible] tonitrua [illegible] copioſam frugemque ac [illegible] nimiam [illegible] anno in ipſo eſſe venturam ſignificare dixerunt.

De Iunio.

Iunio quoque in menſe ſi in [illegible] anni [illegible] tonitrua [illegible] philoſophi [illegible]) piſcium di[illegible] [illegible] multitudinem in[illegible] ter [illegible] anno in ipſo venturas eſſe, [illegible]

De Iulio.

Philoſophi [illegible] conſideratione [illegible] rerum præſagia [illegible] menſis [illegible] anni il[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] præſagiare dixerunt.

De Augusto.

Re[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De Septembri.

[illegible]

De Octobri.

[illegible]

De Nouembri.

[illegible]

De Decembri.

[illegible]

DE SEPTEM FERIIS.

De Dominico die.

[illegible]

De Lunæ die.

[illegible]

De Martis die.

[illegible]

De Mercurij die.

[illegible]

De Iouis die.

[illegible]

De Veneris die.

[illegible]

De Sabbati die.

[illegible]

BEDÆ PRESBYTERI PRONOSTICA TEMPORVM.

S [illegible]

[illegible]

[illegible]

BEDÆ PRESBYTERI

LIBELLVS DE MENSV-

[illegible]

HOROLOGIVM QVOD CONTRA VNVMQVEMQVE MENSEM HABET ALTITVDINEM HVMANI CORPORIS PEDE SINGVLARVM HORARVM DIEI.

CONCORDIA XII. MENSIVM

Ianuarius & poſtea December.

Hora prima & vndecima, pedes vigintinouem: hora ſecunda & decima, pedes nouemdecim.
Hora tertia & nona, pedes ſeptemdecim: hora quarta & octaua, pedes quindecim.
Hora quinta & ſeptima, pedes tredecim: hora ſexta, pedes vndecim.

Februarius & Nouember.

Hora prima & vndecima, pedes vigintiſeptem: hora ſecunda & decima, pedes ſeptemdecim.
Hora tertia & nona, pedes quindecim: hora quarta & octaua, pedes tredecim.
Hora quinta & ſeptima, pedes vndecim: hora ſexta pedes nouem.

Martius & October.

Hora prima & vndecima, pedes vigintiquinque: hora ſecunda & decima, pedes quindecim.
Hora tertia & nona, pedes tredecim: hora quarta & octaua, pedes vndecim.
Hora quinta & ſeptima, pedes nouem: hora ſexta, pedes ſeptem.

Aprilis & September.

Hora prima & vndecima, pedes vigintitres: hora ſecunda & decima, pedes tredecim.
Hora tertia & nona, pedes vndecim: hora quarta & octaua, pedes nouem.
Hora quinta & ſeptima, pedes ſeptem: hora ſexta, pedes quinque.

Maius & Auguſtus.

Hora prima & vndecima, pedes viginti & vnum: hora ſecunda & decima, pedes vndecim.
Hora tertia & nona, pedes nouem: hora quarta & octaua, pedes ſeptem.
Hora quinta & ſeptima, pedes quinque: hora ſexta, pedes tres.

Iunius & Iulius.

Hora prima & vndecima, pedes nouemdecim: hora ſecunda & decima, pedes nouem.
Hora tertia & nona, pedes ſeptem: hora quarta & octaua, pedes quinque.
Hora quinta & ſeptima, pedes tres: hora ſexta, pedem vnum.

DE SIGNIS ET HORIS XII. MENSIVM.

De tribus diebus periculoſis.

Sunt 3. dies in anno, qui per omnia obſeruandi ſunt: 8. Idus April. ille dies lunis, intrante Auguſto ille dies lunis, exeunte Decemb. ille dies lunis obſeruandus eſt, in quibus omnes venæ in homine & in pecude plenæ ſunt. Qui in his hominem aut pecus percuſſerit, aut ſtatim, aut 3. die morietur, aut 7. die periclitabitur. Et ſi potionem acceperit, intra 15. dies morietur. Et ſi maſculus aut fœmina in his diebus nati fuerint, mala morte morientur. Et ſi quis de ancere in his diebus aliquid manducauerit, intra 15. vel 40. dies morietur.

De Aegyptiacis diebus.

Si tenebræ Aegyptus Graio ſermone vocantur,
Inde dies mortis, tenebroſos iure vocamus
Bis deni, binique, dies ſcribuntur in anno,
In quibus vna ſolet mortalibus hora timeri.
Menſis quiſque duos captiuos poſſidet horum,
Nec ſimul hos iunctos, homines ne forte tremiſcant.
Iani prima dies, & ſeptima fine timetur,
Aſt Februi quarta eſt, præceps aſt tertia finem.
Martis prima necat, cuius ſub cuſpide quarta eſt.
Aprilis decima eſt, vndeno a fine minatur.
Tertius eſt Maii lupus, & ſeptimus anguis.
Iunius in decimo, quindenum a fine ſalutat.
Tredecimus Iulii, decimo innuit ante Kalendas.
Auguſti nepa prima fugat de fine ſecundam.
Tertiam Septembris vulpis ferit a pede denam.
Tertius Octobris gladius decimum ordine nectit.
Quinta Nouembris acus vix tertia manſit in vrna.
Dat duodena cohors ſeptem, decemque Decembri.
Hæc autem, ne quid proprio ſic tempore dicam,
Nullum opus incipias, niſi forte ad gaudia vitæ
Et aquæ terram ſuper menſis neu deſeras.
Ne medio in mari ſis dum pro æthera venti.

BEDÆ PRESBYTERI LIBELLVS DE ASTROLABIO.

In compoſitione Aſtrolabii [illegible] Capricorni, [illegible] Cancri. Quorum [illegible] & per 45. [illegible] quæ [illegible] ſingulis partibus [illegible]

[illegible]

[illegible]

BEDÆ PRESBYTERI DE NATIVITATE INFANTIVM LIBEL[illegible]

O[illegible]VIS ſeptem naſcitur [illegible] maſ-
culus, triginta [illegible], in [illegible] quinqua-
ginta [illegible]. [illegible], in triginta [illegible]
que formatur, in ſeptuag[illegible], du-
centis decem diebus [illegible].

Decem menſium maſculus, [illegible] for-
[illegible], & nonag[illegible]. Fœmina, in [illegible]
[illegible] formatur, [illegible] mouetur, [illegible]
[illegible].

Nouem menſium maſculus in quadraginta formatur,
in [illegible]. Fœmina, in [illegible]
formam [illegible], in [illegible] moue[illegible], [illegible] ſeptua-
ginta diebus naſcitura. [illegible]
qua [illegible] vnde [illegible], [illegible] atque calida eſt.

De oſsibus.

Omnia corporis oſſa, ſunt [illegible] & du-
centa: ſeptem capitis, quatuor p[illegible] maxil-
laria, dentium ſedecim, vn[illegible], [illegible], den-
tium [illegible] ſedecim, ſpondilia [illegible], coſta-
rum tres, [illegible], coſtæ [illegible], [illegible],
ſpatulæ duæ, [illegible] duo, [illegible],
armorum duo, [illegible] duo, [illegible]
duo, raſ[illegible], pe[illegible],
digitorum triginta, [illegible] duo, [illegible] duo, [illegible]
[illegible] duo, raſ[illegible] pedum decem, [illegible]
octo, digitorum triginta.

De neruis, & dentibus.

Omnes nerui pares atque impares ſunt triginta. Den-
tes ſunt [illegible], oſſibus & [illegible],
qui ſunt triginta duo, ſedecim enim in maxilla [illegible]
poſiti, quorum quatuor in parte anteriori, pares [illegible]
& quadrup[illegible], lati & acuti, [illegible], ſunt
enim neceſſarij ad inciſionem [illegible]. Duo vocan-
tur canini [illegible], in [illegible] acuti, in
radice verò lati, [illegible]. Sunt & de-
cem alij vtrinque [illegible], latiuſque
groſ[illegible] molares [illegible], ad molendum enim & fran-
gendum cibum [illegible] neceſſarij. [illegible]
meris in mente, eſt intelligendum [illegible] omnes [illegible],
[illegible], aliqui enim quatuor, [illegible],
aliqui duos, aliqui [illegible] pares
[illegible] tres, vlteriores quatuor, [illegible] molares [illegible]
[illegible], vltimi tres.

Tres dies & noctes ſunt, in quibus ſi [illegible],
corpus eius ſine [illegible] vſque in diem [illegible]
[illegible] hoc eſt in 6. kalend. [illegible] kalend. & [illegible]
Febr. & [illegible] myſterium [illegible] valde.

Die Dominica [illegible], [illegible] natus
fuerit, magnus erit & [illegible].
Feria ſecunda, [illegible].
Feria tertia, [illegible], & de ferro [illegible].
Feria quarta, [illegible].
Feria quinta, [illegible] & [illegible].
Feria ſexta, [illegible].
Sabbato, [illegible].

BEDÆ PRESBYTERI DE MINVTIONE SANGVINIS LIBEL[illegible]

O[illegible] tempore, [illegible]
[illegible], [illegible] phlebo-
tomiam [illegible], præcipue tempore [illegible]
octauo kal. April. vſque in [illegible] kal.
Iunij, [illegible] eſt [illegible], quia
tunc ſanguis augmentum habet. Sed poſtea [illegible]
[illegible] temporis, & [illegible] lunæ, hoc eſt, [illegible]
[illegible], decimo [illegible], vigeſimo, [illegible]
[illegible]. In [illegible] diebus non oportet [illegible]
[illegible], quia in illis diebus [illegible], quòd in-
[illegible] per [illegible], [illegible]
[illegible] temporis & [illegible] lunæ, [illegible]
[illegible] per omnia [illegible] eſt [illegible] kal.
Auguſt. vſque in nonas Septembris [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible] in co-
[illegible] ſunt, [illegible]
[illegible], aliud [illegible]
[illegible], & [illegible] ſanguinis
[illegible].

[illegible] autem [illegible] tempore, vel ab octauo kalend.
Octob. vſque in [illegible] kalend. Decembris vtile eſt, [illegible]
quod per [illegible] & per [illegible] dolorem &
[illegible] contraxit, [illegible] corpore purificet [illegible]. Si
[illegible] diligenter purgatum fuerit, [illegible] eſſe pa-
[illegible], [illegible], ut quod [illegible]
[illegible] eſt [illegible]. Quid eſt phle-
[illegible]. Quibus locis phlebo-
tomari, vel pro quibus [illegible], aut quibus venas in-
cidere debemus. [illegible], propter [illegible]
[illegible] capitis & [illegible] paſſionem, vſque ad os [illegible]
[illegible]. De [illegible] temporibus [illegible]
[illegible]. De ſubtus linguæ, duas,
propter [illegible], vel [illegible], & dentium do-
lorem. [illegible], propter [illegible] capitis, & [illegible]
[illegible]. De [illegible] duas, propter grauitatem
capitis & [illegible]. De [illegible] duas, propter [illegible]
capitis. De brachijs [illegible], [illegible] corpus reddunt [illegible]
[illegible], [illegible]. De manu [illegible],
[illegible] propter [illegible] pulmonis, & [illegible]
[illegible] ipſum. De [illegible]
[illegible] propter [illegible], [illegible], [illegible], vel
[illegible], & mulier, [illegible]
& [illegible]. [illegible] propter renum dolorem.
Deſuper pollice [illegible] propter [illegible]
[illegible].

[illegible] ſunt dies Ægyptiaci, in quibus nullo modo nec
per vllam neceſſitatem [illegible] vel potest ſanguinem
[illegible], [illegible] his tribus [illegible]
[illegible] Idus April. [illegible]
Auguſti [illegible], exeunte Decembri illo die [illegible],
cum [illegible], quia omnes [illegible]
[illegible].

Qui in illis diebus [illegible],
[illegible], vel [illegible],
[illegible], & [illegible] accepit, [illegible]
[illegible] ſi [illegible] mulier [illegible]
[illegible], [illegible] & ſi [illegible]
[illegible].

[illegible], & [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible], [illegible],
[illegible], [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible].

[illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible].

[illegible], [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible], de-
[illegible].

[illegible]

Menſe Aprili intrante die decimo, exeunte die vndecimo. Luna eiuſdem menſis nona, ſeptima, vigeſima.

Menſe Maio intrante die quarto, exeunte die ſeptimo. Luna eiuſdem menſis, quinta, duodecima, decima ſexta.

Menſe Iunio intrante die octauo, exeunte die quinto. Luna eiuſdem menſis, quinta, ſexta, ſeptima.

Menſe Iulio intrante die decimoſeptimo, exeunte decimo. Luna eiuſdem menſis, decimaſexta, decimaſeptima, decimaoctaua, vigeſimaſeptima.

Menſe Auguſto intrante die quinto, exeunte die decimoquinto. Luna eiuſdem menſis, decimanona, vigeſima, vigeſimaprima.

Menſe ſeptembri intrante die nono, exeunte die nono. Luna eiuſdem menſis, quinta, decimaquinta, vigeſimaquinta.

Menſe Octobri Intrante die nono, exeunte die decimo. Luna eiuſdem menſis ſexta, ſeptima.

Menſe Nouembri intrante die quinto, exeunte die ſexto. Luna eiuſdem menſis, decimaquarta, vigeſimaquinta.

Menſe Decembri intrante die decimoquinto, exeunte die octauo. Luna eiuſdem menſis, prima, decimaquinta, decimaſeptima.

Præterea in menſe. Luna prima, quinta, nona, & decimaquinta, & tres dies inchoationis, & tres antequàm exeat prædicta abſtinentia, obſeruandæ ſunt.

Luna prima, tota die eſt bona.
Luna ſecunda, non eſt bona.
Luna tertia, bona.
Luna quarta, in matutino bona eſt.
Luna quinta, non eſt bona.
Luna ſexta, non eſt bona.
Luna ſeptima, tota die eſt bona.
Luna octaua, de nona vſque ſerò eſt bona.
Luna nona, non eſt bona.
Luna decima, bona eſt.
Luna vndecima, non eſt bona.
Luna duodecima, bona eſt.
Luna decimaquarta, bona eſt vſque ad nonam.
Luna decimaquarta, bona eſt.
Luna decimaquinta, non eſt bona.
Luna decimaſexta, inutilis eſt.
Luna decimaſeptima, tota die eſt bona.
Luna decimaoctaua, non eſt bona.
Luna decimanona, melior eſt.
Luna vigeſima, tota die eſt bona.
Luna vigeſimaprima, In matutino bona eſt.
Luna vigeſimaſecunda, ab hora ſexta bona eſt.
Luna vigeſimatertia, ab hora octaua bona eſt.
Luna vigeſimaquarta, bona eſt.
Luna vigeſimaquinta, non eſt bona.
Luna vigeſimaſexta, non eſt bona.
Luna vigeſimaſeptima, tota die bona eſt.
Luna vigeſimaoctaua, non eſt bona.
Luna vigeſimanona, non eſt bona.
Luna trigeſima, non eſt bona.

Quinta, decimaquinta, vigeſima, vigeſimaquinta, trigeſima, in his phlebotomari prohibetur. A decimoquinto, calend. Auguſti, vſque in nonas Septemb. dies caniculares titulantur, in quibus nec phlebotomum imponent, nec potionem dabunt. Potio vero ab octauo calend. Octob. vſque ad octauum calend. Decembr. vtilis eſt.

Omni tempore, ſi neceſsitas vrget, phlebotomum eſt adhibendum. Verùm ab octauo calend. April. vſque ad octauum cal. Iun. vtiliſsimum eſt ſanguinem detrahendi tempus, quia tunc creſcit ſanguis in homine. Poſtea obſeruatio temporum & curſus Lunæ habenda.

BEDÆ PRESBYTERI DE SEPTEM MVNDI MIRACVLIS LIBELLVS.

De ſeptem miraculis mundi, manu hominum facti. Quod primum eſt, Capitolium Romæ, ſaluatio ciuium, maior quàm ciuitas, ibique fuerunt gentium à Romanis captarum ſtatuæ, vel deorũ imagines, & in ſtatuarum pectoribus nomina gentium ſcripta quæ à Romanis capta fuerant, & tintinabula in collibus eorum appenſa. Sacerdotes aut per ſingulos diebus & noctibus per vices ad harum cuſtodiam curam habentes intendebant: ſi quælibet earum moueretur ſonum mox faciente tintinabulo, vt ſcirent quæ gens Romanis rebellaret. Hoc autem cognito, Romanis principibus verbo vel ſcripto nunciabant, vt ſcirent ad quam gentem reprimendam exercitum mox deſtinare deberent.

Secundum.

Pharus Alexandrina ſuper quatuor cancros vitreos per paſſus viginti ſub mari fundata eſt. Hæc namque mirum, quomodo tam magni cancri fieri poſſent, vel quomodo deportari & non frangi valerent, qualiter fundamenta cæmentitia deſuper herere potuerint, vel quomodo ſub aqua cæmentum ſtare valeat, & quare cancri non franguntur, & quare non lubricant deſuper iacta fundamenta.

Tertium.

In Rhodo inſula Coloſsi imago ærea centum triginta-ſex pedum fuſilis facta: hoc mirum qualiter tam immenſa moles fundi potuiſſet, vel erigi & ſtare.

Quartum.

Quartum miraculum ſimulacrum Bellerophontis ferreum cum equo ſuo in ſumma ciuitate ſuſpenſum, in aëre ſiſtere, nec catenis penditur, nec deſuper vllo ſtipite ſuſtentatur, ſed magni lapides magnetum in archiuolis habentur, & hinc & inde in aſſumptionibus trahitur, & in menſura æquiparata conſiſtit, eſt autem æſtimatio ponderis circa quinque millia librarum ferri.

Quintum.

Quintum miraculum theatrum in Heracla, de vno marmore ita ſculptum eſt, vt omnes cellulæ & manſiones muri & antra beſtiarum, ex vno ſolidoque lapide factum eſt, ſuper ſeptem cancros de ipſo lapide ſculptos appendens ſuſtinetur: & nemo in gyro ipſo tam ſecretè, aut ſolus aut cum aliquo loqui poteſt, quod ipſum non audiant qui in gyro ædificij ſiſtunt.

Sextum.

Sextum miraculum, balneum, quod Apollinus Tianæus cum vna candela conſecrationis incendit, Thermas perpetuo igne ſine vlla adminiſtratione calentes fecit.

Septimum.

Septimum miraculum, templum Dianæ, ſuper quatuor columnas, prima fundamenta percuſſa ſunt arcuum, deinde paulatim ſuccreſcens ſuper quatuor arcus eminentiores lapides arcubus prioribus ſuppoſiti. Super quatuor, octo columnæ, & octo arcus poſiti: inde tertio ordine æqua ponderatione per quatuor partes ſuccreſcens, ſupereminentiores lapides poſiti. Super octo ſexdecim fundati ſunt: ſuper ſexdecim, triginta duo: iſte quartus eſt in quinto ordine ſexagintaquatuor columnæ finem faciunt tam mirabilis ædificij.

[illegible] *ſerpens,*
[illegible] *non* [illegible] *pellimur.*
[illegible] *neſciunt* [illegible] *certu,*
[illegible] *largitor laudi* [illegible]
[illegible] *nunquam* [illegible]
[illegible] *principium quoque mundi.*
[illegible] *ab ortu,*
[illegible] *ornat*
[illegible] *gemma*
[illegible] *repetunt & gramina tendens,*
[illegible]
[illegible]
[illegible] *ad aſtra.*
[illegible] *tempeſtate mouentur.*
[illegible] *tranquilla* [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] *ſerenans.*
[illegible] *& hoc reatum* [illegible]
[illegible] *flammas.*
[illegible] *vnus,*
[illegible]
[illegible] *aquorem.*
[illegible]
[illegible] *potente iubente,*
[illegible] *futuri.*
[illegible] *poſt hac ſuper aethera reſtat,*
[illegible]
[illegible] *reputantes munere partem,*
[illegible] *decet commoda patria.*
[illegible] *profuſi,*
[illegible] *almum.*
[illegible] *non* [illegible] *ponat.*
[illegible] *rerum indiget vſus,*
[illegible] *nemo beatus,*
[illegible]
[illegible] *genere.*
[illegible] *nulla vetuſtas,*
[illegible] *hyems* [illegible] *ignem.*
[illegible] *ſuadens.*
[illegible] *viſtu,*
[illegible]
[illegible] *dies,*
[illegible]
[illegible]
[illegible] *andum.*
[illegible] *miſtros*
[illegible] *iiſdem,*
[illegible]
[illegible]
[illegible] *non humana arte repertus,*
[illegible] *natus,*
[illegible] *plenus,*
[illegible] *habendum*
[illegible] *honore*
[illegible]
[illegible]
[illegible] *vocatos*
[illegible]
[illegible]
[illegible] *ab aula*
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] *ſtras.*
[illegible] *mata*
[illegible] *odorem.*
[illegible] *vacare dierum,*
[illegible] *ordo.*
[illegible] *olarum,*
[illegible]
[illegible] *Deum fatentur.*
[illegible] *ordo,*
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Tra[illegible] *quos*
Cu[illegible] *fideles*
[illegible] *eſt:*
Ha[illegible] *Chriſti.*
[illegible] *ſanguine Chriſti.*
[illegible]
Con[illegible] *hominem.*
Omni[illegible] *pietate redundans,*
[illegible] *eodem.*
At paradi[illegible] *negarun,*
[illegible] *ciborum,*
Quum [illegible] *ciborum,*
Hac quo[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] *Apoſtolus or*[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Fluxit ab [illegible] *ſaluber,*
Sabbata [illegible] *per* [illegible]
Expe[illegible]
Morte triumphata [illegible]
Hac de ſacrata [illegible]
Su[illegible]*tat, nunc* [illegible]
Collibet [illegible]
Sex [illegible]
AEtates quarum quarta [illegible] *Prophetas,*
Prae[illegible] *rum,*
Altare ſemper debet [illegible]
Prou[illegible] *Patres hoc* [illegible]
Off[illegible] *& ob hoc gem*[illegible]
In quarta ſemper feria per tempora [illegible]
Sexta aetate Deus [illegible]
Factus homo, in quo concordant lex atq; Propheta,
[illegible] *lectio ſexto.*
[illegible] *duodenas.*
[illegible] *orbis,*
[illegible]
Tum [illegible] *ſermone* [illegible]
[illegible]
Non [illegible]
Hac etiam [illegible]
Co[illegible] *ſacerdos,*
Coetum [illegible] *aſtas,*
D[illegible] *ngua.*
[illegible] *figurans,*
Pneumat[illegible] *namque*
Homony[illegible] *Ieſu* [illegible] *Propheta.*
Ergo ſuos Chriſtum [illegible]
Munere corda [illegible] *ſpirituali,*
Cur tan[illegible] *hoc numero* [illegible] *almus,*
Dicere non poſſunt noſtra [illegible]
Sed tamen ip[illegible] *ſolet* [illegible]
Humanas, vt rite queant proferre loqu[illegible]
Omnia quem propria collau[illegible]
Qualiter hic igitur aptetur [illegible]
Vt mihi [illegible] *fideliter* [illegible]
Ipſe ſtylum tamen, ipſe [illegible]
Vt ſe digne queat noſter depromere ſermo.
Nullam cerno tamen qua [illegible]
Indiuiſa manet, parte [illegible]
[illegible] *plet.*
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Has iugiter metuenda patres exempla cauete,
Munia queis imponatis perpendite ſacra,
Iuſtis ne ſubducentes tribuatis iniquis,
Sæpè recenſentes ſummus quod doctor alumno
Præcipit, vt nulli citius nec dumq; probato,
Imponendo manus prauis communicet actis,
Sic & vos, niſi diſcuſſis examine longo,
Sacra miniſterij committere iura cauete,
Ne mihi ſuccenſete precor Patres venerandi,
Morbida paſtores quod ouis præſumo monere.
Sæpius omnipotens iunioribus abdita pandit,
Lege nec arctatur diuinus Spiritus vlla,
Conſilium Domino perſæpè dat vtile ſeruo,
Iſta per exceſſum de præſulis ordine dicta
Sufficiant, tandem redeamus ad intermiſſa,
Dicendum quid namq; velit ſibi lectio paucis,
Septimus iſte dies ſibimet quam vendicat vnus,
Quod ſeptem requiem deſignent ſæpè relatam,
Aſt operi ſenos aptamus conuenienter,
Hoc etenim numero bonus omnia condidit autor,
Secula diſcreruut ſenis ætatibus iſta,
In quibus aſſiduo requies ſperanda laboris,
Nec ſanè ſeries eſt contemnenda tomorum,
Quatuor ante ſacra quàm conſecratio fiat,
Quinta ſub articulo decurritur ordinis ipſo,
Sexta diurna manet, ſolito quæ more refertur,
Quatuor ore gradus monuit pſalmiſta canoro,
Præcipua ſemper benedicere laude tonantem,
Iſrael Aaronq; domum Leui quoque, necnon
Et quicunq; timent Dominum de gentibus illis,
Iſrael Hebræa ſignat de plebe vocatos,
Pontifices ſacros Aaron domus inclyta pandit,
Exprimit at reliquos leui domus ampla miniſtros,
At Dominum metuens vocitatur cætera plebes
Omnis in his autem conſiſtit turba fidelis,
Lectio quod ſignat præcedens ritè quaterna,
Hæ quoq; mutantur per tempora quatuor anni,
Temporibusq; leguntur eiſdem conuenientes,
Quinta ſemper eadem recitatur & ordine eodem,
Vnde liquet quoniam ad tempus non iſta refertur,
Ergo viros ſpectat ſpecialiter iſta ſacrandos,
Ardentis reſerans incendia ſæua camini,
Quis iuſtos hoſtis perſtabat adurere ſæuus.
Stringuitur haud tamen his diuini feruor amoris,
A quo nulla pios reuocat ſtipulatio mundi,
Et quamuis inſtanter eos trux vrgeat hoſtis,
Ignibus aſſiduis vitiorum fomite paſtis,
Quiq; Deo digni exiſtunt illumq; precantur,
Ipſius auxilio procul ignea tela repellunt,
Et licet ille deus ceruicem flectere falſis
Suadeat, vt nunc narratur feciſſe tyrannus,
Cogere ad iſtud eos nulla ratione poteſtur,
Vt quos nulla ſibi proſternit dira Cupido,
Nec ſculptum blanda venerantur imagine numinum,
Ad quod ſignandum mos eſt hac in prece ſemper,
Ex illa quæ eſt edita, poſt illamq; refertur,
Erectos atq; ſtantes orare fideles,
Genua nec ad terram curat deponere quiſquam,
Cum reliquis ſtudeant hoc præconante miniſtro.
Poplitibus flexis ſtratiq; ſoleremus omni
Corpore contrito Dominum quoq; corde precari,
Vt pateat diſtantia quanta ſit inter eorum
Illorumq; preces, qui numina falſa verentur,
Cùm proſterni illi dicuntur, ſtare volunt hi,
Sed quia fornacis ſit mentio ſemper in iſtis
Ordinibus, libet indagare quid inde queamus
Elicere haud tam crebra iteratio ceſſa putanda eſt,
Nullus ad officium diuini accedere cultus
Ritè poteſt quem non tentatio dira probarit,
Hac non immeritò flammis ſignata camini.
Atteſtatur idem ſcriptura pagina ſacra.
Vas veluti Samium fornax examinat vrens,
Haud aliter iuſtum tentatio pungat acerba,
Nec quod elegit Dominus ſuccumbere norunt,
Ipſe etenim vires in ſe fidentibus addit,
Quicunque victores fuerint certaminis, vt iam
Ignibus excelſum valeant laudare ſopitis,
Iucundumq; Deo reboare fideliter hymnum,
Ritè miniſterijs poſſunt aptarier almis,
Munia non illis aliter committere tanta
Cenſeo, ni valida veluti fornace probati,
Per multos diſcant cœleſtia adire labores,
Quatenus æterno ſocientur in æthere regi,
Cuius hic obſequijs deuoto corde miniſtrant,
Quiq; ſuos ſecum fore dixit in arce miniſtros.
Innuit hoc illis ſemper præmiſſa camini,
Mentio deinde ſequens extinctis ignibus hymnum,
Hic benè certantes, illic cantare quietos.
Omnibus ergo illos igitur iam ritè peractis,
Fulmine Paulus eos tonitru mox excipit, & quæ
Sint peragenda dehinc hortansq; monensq; profatur,
Et rectè teſtamentum vetus ante ſacrandum.
Inde nouum legitur Domini iam in ſorte redactis,
Admoneantur vti vitam moresq; nouare,
Atq; nouum vetere exuti ſectentur homonem,
In ſortem quicunque Dei tranſire merentur.
Nec vacat hoc veteris quod primū quinq; leguntur
Sexta noui, ſed quinq; ſacrandis, ſexta ſacratis:
Aetates preſſa caligine quinque fuerunt,
Sexta nouo totum reſperſit lumine mundum,
Et quicunque ſacris Domino miſerante dicatur,
Officijs, tenebras pellant erroris antiqui,
Ad lucemq; nouam ſtudeant migrare neceſſe eſt.
Quinque per ætates ſeruili quiq; timore
Per ſeruum iuſſa ſeruiebant lege tonantis,
In ſexta nati, iam dicimur omnipotentis,
Et regale genus, regale ſacerdotiumq;,
Membra ſacerdotis ſummi regiſq; per omnes,
Participes autem exiſtant licet huius honoris,
Quiq; Deum concordi mente fatentur & ore,
Præcipuè tamen hi qui participare merentur,
Nominis atq; ſacerdotis dicuntur & ipſi,
Hi vetero ac ſeruili igitur formidine pulſa,
Natorum ſeruire magis grateutur amori,
Sicq; ſacerdotes ſe ſeueriſſimè norint,
Ne tamen hinc illos elatio pulſet inanis,
Quamq; graues humileſq; miniſteria iſta requirant,
Qui ſequitur preſſo ſignat modulamine tractus,
Quod talis humilem pandit modulatio mentem.
Plurima ſunt exempla quidem, ſed ſufficit vnum,
Vendicat hunc ſemper ſibi quadrageſima cantum,
Quo Chriſti populus nullo mage tempore ſemet
Submittit, ieiunando atq; precando benignum,
More dehinc ſolito fiunt ſolennia miſſæ.
Cum ſibi conueniant cuncta hæc pulcro ordine rerum
Iudicioq; his nemo reſiſtere quiuerit æquo,
Quantum deſipiat liquida ratione pateſcit,
Iudicat hæc alio quicunque die celebranda,
Illo quem ſtatuêre patres temerè intermiſſo,
Officium hoc altius cum non ſibi vendicet vllus,
Et ſtatuta patrum nulla ratione priorum
Vellere conueniat, Paulo doctore iubente,
Angelus excelſo veniens ſi forſan olympo,
Et vobis aliud cupiens imponere dogma,
Tentet ab hoc fidei ſacro deflectere calle,
Quam per nos Dominus voluit diffundere mundo,
Aſſi blaſphemum laribus propellite veſtris,
Nec minus hoc etiam ſcriptura fatetur auita,
Antiquos fines ne tranſgrediare parentum.
In tumidum fragili cum lintre cucurrimus æquor,
Quæ licet illiſa ſcopulis quaſſata procellis,
Litoris optata tandem tellure potitur:
Nec verò mirum diſcrimina plura tuliſſe,
Intentata prius ſulcauimus æquora cuiquam.
Nam quos Romana extollit facundia linguæ,
Antiquis trito nituntur tramite cuncti,
Scyllæum pelagus Maro remige ſulcat Homero,
Pindarico vates incedit calle Sabellus.

Lucilium ſequitur ſatyra mordacis amator:
Comicus eximie regitur ductore Menandro,
At noſtram ductor præceſſit nemo Thaliam.
In ſcabros impegit ob hoc erronea cautes,
Sed ſpirante Deo Zephyris fœlicibus acta,
Iam portus pleno tandem ſubit hoſtia velo.

Incipiunt verſus de varijs computus regulis.

Aduentum Domini non eſt celebrare Decembri,
Poſt ternas nonas neq; quintas ante kalendas,
Paſcha nec vndenas Apriles ante kalendas,
Nec poſt ſeptenas Maias valet eſſe kalendas,
Virgo puerperio dedit anno ſigna ſecundo,
Illius magni cycli modò bis reuoluti,
Trigintaq; duos quingentos qui tenet annos,
Virgo puerperio dedit anno ſigna ſecundo,
Illius Angelici dantis Paſchalia cycli,
Qui conſtat denis annis ſimul atq; nouenis,
Octauus decimus fuit & tunc temporis annus,
Lunaris cycli propè qui par verſificalis,
Solaris nonus cycli fuit & biſſextus,
Tempore præterea fuit hoc indictio quarta,
Quatuor vndenas ſol, luna tenebat epactas,
Lunaris iam vult luna cyclus oriri,
Annis qui denis protenditur atq; nouenis,
Cycli ſolaris ſit Martis origo kalendis,
Pagina magnifluis qua dicitur area cycli,
Phœbes & ſolis cyclis compacta gemellis,
Qui ſibi ſeptenos quater ad ſpatium capit annos
Confert centenos triginta treſq; biſextos,
Trigintaq; duos quingenos inſimul annos,
Tempora bis duo ſunt ieiunia menſibus in tot
Menſes temporibus, ieiunia menſibus inſunt,
Hi ſunt September, Mars, Iunius, atq; December,
Martius à feria titulat ieiunia quarta,
Iunius hebdomadas à ſeptem bis numeratis,
Conſtat certus item Septembris terminus idem,
Nec decimus nonas Iani notat ante kalendas.
Anno ſolaris tribuunt hac arte periti,
Ter centum ſpacium, decies ſex, quinq; dierum
Quinquaginta inde hebdomadas ſunt geminaiq;.
Concurrens primus manet ille ſuperfluus vnus,
Aſſumes vnum ſic vnumquemq; per annum,
Quæ cubat in ſeptem, cautus tranſcendere legem,
Succreſcunt gemini, quarto ratione biſexti.
Anno communi ſtat Paſchæ terminus omni
Sex aſcendendo numeratis bis minus vno,
Lunaris tanto quia ſolari minor anno,
Vltimus eſt annus veruntamen excipiendus,
Qui ſaltus lunæ bis ſex capit ex ratione,
Emboliſmali ſtat Paſchæ terminus omni
Deſcenſu denis numeratis atq; nouenis.
Solaris tanto quia lunari minor anno,
Sol vult zodiaci ſignum per quodq; morari,
Trigintaq; dies, horasq; decem mediamq;.
Conſicis inde dies tercentenos decies ſex,
Ter quæ ſol ſigna graditur cùm ſint duodena,
Quinq; dies denis facis ex remanentibus horis,
Quippe dies quamuis ſit ab horis bis duodenis,
Nam cum nocte diem ſolidum natura dat omnem,
Aſt ex dimidia quadrantem conſicis hora,
Vna dies quarto per quem ſic creſcit in anno,
Quæ repetit ſenas tibi Mars inſerta kalendis.
Annus ſolaris lunarem vincit epactis,
Quas dicunt Græci ſuperadditamenta Latinè,
Verſibus hac ſeſe voluunt Paſchalibus vſque,
Principium primo quibus eſt & finis in imo,
Quas in Septembris debes mutare kalendis.
Annus communis ſtat menſibus ex duodenis,
Emboliſmalis magis vno quàm duodenis,
Vnus enim menſis concreſcit tunc ab epactis.
Diſcretus ſigni eſt zodiacus duodenis,
Extant ſignorum menſes tot ad inſtar omnium,
Triginta Phœbus ſignorum quodq; diebus,
Atq; decem ſemis ceſſim perlabitur horis,
Fiunt inde dies ter centeni decies ſex,
Quos inter menſes bis ſex diſponere debes,
Quinq; dies denis facit ex remeantibus horis,
Quos quia diſtribui nequeunt, debes dare Marti.
Cur potius Marti? tribuit quia Romulus illi,
Menſes bis quinq; ſtatuens qui principe Marte.
Principe cur Marte? colunt quia progenitore,
Eius ſucceſſor Numa binis extitit auctor,
Si numerum menſi dare vis ratione ſequenti,
Sume dies menſis, numerum quoque iunge prioris,
Diuide per ſeptem numerum ſibi dans remanentem.
Per ſeptem quare? quia ſic hebdomada ſtare
Debet, quos iunge quibus extas non aliunde,
Si libeat ſcire numerus ſibi quid velit iſte,
Annos per ſeptem concurrentes ſibi iunges,
Vt capias per te ferias, vbi quæq; kalenda,
Fiet enim numerus, vel ſeptem vel minus aut plus,
Si ſeptem vè minus feriam ſic dicito, ſi plus.
Ablatis ſeptem, numerum ſibi da remanentem:
Hos da Septembri, Marti quos antè dediſti,
Ex hoc incipiens, quia ſic AEgyptia vult gens,
Si numerum menſi dare vis ratione ſequenti,
Sume dies menſis numerum quoque iunge prioris,
Quo facto menſi ſua vult lunatio demi.
Aſcribas menſi remanentia pone ſequenti,
Diſcas ſi neſcis quota ſit lunatio quæuis,
Menſibus eſt luna paribus vigeſimanona,
Creſcit in imparibus ætas trigeſima, cuius
Hoc in catalogo menſium nunciat ordo.
Si libeat ſcire numerus ſibi quid velit iſte,
Huic numero iungis anni præſentis epactas,
Colligitur numerus triginta vel minus aut plus,
Triginta vè minus ſi ſint tot a cynthia, ſi plus,
Triginta demas remanentibus & liquet ætas,
Sic alij menſes menſi reſpondet in horis,
Par Ianus menſi decimo, Februusq; Nouembri,
Martius Octobri, par eſt September Aprili.
Maius Sextili, par Iunius eſt tibi Iuli.
Ecce dies noſti quia ſit præſentia Phœbi.
Sunt duo legitimi tamen interualla dies.
Vnum nocturnum vocitant, aliudq; diurnum,
Hæc ſunt quippe die viginti quatuor horæ,
Horarum ſpacia duodena ſubindicat hora,
Iam propriè ſpacio tria ſubiunxêre diurno.
Mane quidem, mediamq; diem ſummam prope noctem.
Sicut mens populi, variatur origo diei.
Ex ortu Phœbi putat hanc Chaldæus oriri,
Sed gens AEgypti, putat ortu noctis oriri,
Nocte putat media Romanus vt incheet ipſa,
Inde ſolent galli cantare futura diei.
Lux quæ prima fuit, noctem præcedere cœpit
Adæ lætitiam portendens ante ruinam,
Quam benè formatus cecidit ſub nocte reatus,
Nunc ſequitur noctem lux vincens in cruce mortem
Reſtituens hominem vita tenebras patientem.
Ordo planetarum variat ſeriem feriarum,
Quippe dies à dijs placuit vocitare Poetis.
Tertia Martis erat, Stilphontis quarta manebat,
Inde Iouis quintam tribuendo vocant Iouianam.
Sexta fuit Veneris, poſtrema Deum genitoris,
Hæc dijs addebant ſe quis conſtare putabant,
Iuuit temperiem Iupiter Cyllenius artem,
Pneumate ſol vna mars ſanguine corpore luna,
Vel dedit humorem, venus ipſa libidinis ignem.
Noſtro more dies feriæ ſunt nomen habentes,
A fando feriam iam credimus eſſe vocatam,
Prima dies etenim fuit huius nominis olim,
Qua fas eſt fari, diuina ſimul feriari,
Vel quid fiat ait Dominus omnia quando creauit,
Hebdomadam facimus ſeptem conſtare diebus,
Quam ſolet AEgyptus tot ad annos dicere tempus,
Profecti feſti ſunt atque dies feriati,

Præterea

Prætereà faſti dicti ſunt atque nefaſti,
Sunt hominum feſti, cauſa quadam profeſti,
Eſt menſis Græcum de luna nomine tractum,
Nomine quùs lunæ quia menes luna Latinè,
Per to diuiſi ſunt tempora quatuor anni,
Quorum nomina, ver, æſtas, autumnus, hyemsq́,
Reſpiceret Boream vernali tempore Titan.
Quod noctes tempus ſolet exæquare diebus,
Martis in octonis erit eius origo Calendis,
In nonaginta durando diebus & vna.
Cùm caleſit Boreas per ſolem mox fit & æſtas,
Tempora nocturna breuiat ſpatiando diurna,
Iunius octonas iubet hanc intrare Calendas,
In nonaginta durando diebus & vna,
Æſtas ex igne ſtat, ver & ab ariditate.
Aſſolet autumnus noctes æquare diebus,
Et cupit octonis Septembris adeſſe Calendis,
Perdurando tribus nonagintaq́, diebus,
Sic ex algore ſtat ſemper & ab ariditate.
Reddit hyems frigus cum ſit prope ſol alienus,
Cùm ſunt nocturna prolixa minuta diurna,
Quæ decimi menſis orditur in octo Calendis,
Tempore denorum nouies contenta dierum,
Hæc ex algore ſtat ſemper & ab ariditate.
Annus ad eccleſiam ſuper his habet allegoriam,
Eccleſiæ deſignat hyems incommoditates,
Tempeſtas quando fit cum glacie, niue, turbo,
Æſtas eſt fidei neglectus & vltio Chriſti.
In qua doctrinæ ſiccantur ab ariditate:
Ver nouitas fidei neglectus & vltio Chriſti.
Nobis occiſi, quo paſcha tenebimus agni,
Cùm venit autumnus, prouentu fertilis annus,
Cœtibus Eccleſiam ſanctorum dans venerandam.
Ver tempus dicunt quo ſemina cuncta vireſcunt,
Cum vites gemmis tellus veſtitur ab herbis,
Eſt æſtas tempus quo feruet in omnibus æſtus.
Credimus autumnum de tempeſtate vocatum,
Quando cadunt folia, ſunt tempeſtiuaq́, cuncta,
Fert hemiſphærio cognomen hyems ſuper vno,
Sol quia tunc voluit ſolet in ſpatio breuiori.
Dicitur hæc bruma vel quod breuis eſt, vel ab eſca,
Hinc imbrumari ſolet ad faſtidia veſci,
Eſt tamen hybernum ſpacium pro parte vocatum,
Vernum compoſitum veluti dicas hybernum,
Ver, æſtas, menſes autumnus, hyems retinet tres,
Ex quo ſunt tantùm menſes diſcreta ſecundum,
Ver, æſtas & hyems ſit adulta, ne præceps,
Sic eſt autumnus nouus & præceps & adultus,
Cum venit autumnus nimium viget vndiq́, morbus,
Æra namq́, calor deprauat & obuius algor.
Non minimè paſſi gentiles antè fuerunt,
Contribuêre Ioui quaſi tempora quatuor anni
Materia varias, non forma quatuor vrnas.
Factas argento ferro, vitro, quoque plumbo,
Fert riſum crater Iouis hic argenteus & ver,
Ferreus æſtatem Vulcani geſtat & ignem.
Vitreus autumnum Iunonis & vbera largum.
Vas hyemem plumbi capit interitumq́, Saturni.
Exortis tenebris nox eſt abſentia ſolis
Dicunt Philoſophi noctem contingere naſci.
Vel quod vergentes efflat ſol languidus ignes,
Vel quia quæ ſupra in terras cernitur infra,
Nox aptum nomen ſumpſit cum viſibus obſit.
Solſtitij ſpacium ſolis ſtatione vocatum,
Ipſo quod ſtante creſcunt noctes, ve dies ve,
Æſtiuum cancro, brumale fit in capricorno,
Vt duo ſolſtitia, duo ſunt in noctibus æqua.
Quod nox atque dies habet horarum parientes,
Autumnale libra, vernale reſponderat Ammon.
Eſt menſis primus vel Iani nomine dictus,
Olim gentili qui more Deus fuit anni,
Vel quod ianua ſit per quam venit annus & exit,
Ex ipſo ſ entem nunc appellamus eundem.
Februus eſt Pluto, menſis Februarius ex quo,
Nam ſuperis ille ſtetit ad ſacra, manibus iſte.
Martius à Marte vel debet nomen habere,
Dicitur aut ideo quia iungit plura marito,
Anni principium fuit hic menſisq́, nouorum.
Dicitur Aprilis pro iure quod eſt Aperilis,
Quo plantæ germen reddunt, animantia prolem
Rus mare, nube polus, quo liber turbine pontus,
Rus redit agricolis, polus aſtrologis, mare nautis.
Eſt Maia Maius Hermetis matre vocatus,
Hæc emboliſmis loca ſunt aſcripta locandis.
Dextrum September recipit primumq́, December,
Sextum Sextilis regio quintumq́, Nouembris,
Quinq́, ſuo nonas permittit habere quaternas,
Martis triste diem nonarum ſume priorem.
Ad hinc ternas Martis cape ſeptime nonas,
Prima necat Iani, nocet aſtans tertia fini,
Quarta necat Februi, nocet aſtans tertia fini,
Mars tua frons cuſpis, prope finem quarta ſit aſpis,
Aprilis decimam, notat vndecimam prope caudam,
Tertia mors Maij, ſed ſeptima proxima fini,
Iunius in decimo ferit & quindenus ab imo.
Alter ab vndecimo nepa Iuli, nonus ab illo,
Auguſti primus ferit & de fine ſecundus,
Stat Septembris acus, hinc tertius inde decenus.
Octobris ſtat acus, hinc tertius inde decenus,
Quinta necat capitis, ſed tertia fine Nouembris,
Frontis ſeptenam notat vltimus ordo decenam.
Annis ſextilis diſponitur ordo Decembris,
Quartanus nonis tribus atque bis octo Calendis.
Iulius eſt pariter Mars, Maius, & Ogdoas imber
Inſenis nonis ſeptemq́, decemq́, Decembris,
Iunius, Aprilis, Septembris itemq́, Decembris.
Quartanis nonis ter quinque tribusq́, Calendis.
Quartanis nonis februus bis & octo Calendis
Concordant menſes Octobris idibus omnes,
Ducunt ergo dies triginta bis duo menſes,
Viginti Februus fit ſolus & octo diebus.
Quolibet in reliquo quater octo dies minus vno.
Scire volens feria ſint cuiuſqueq́, calenda,
Ad concurrentes componas has feriales.
Ianus Maio tres dat, Iunius hinc Februo ſex.
Septem Septembri decimus, Mars quinq́, Nouembri,
Aprilis tecum defendit Iulius vnum.
Quatuor Auguſtus capit, October duo ſolus,
Si benè perpendis quota conſtat luna Calendis
Lunares iactas hos inſtantes ad epactas,
Quinos September, quinos habet Ogdoas imber,
Nonus habet ſeptem, decimo præſtabis eoſdem
Aprilis Februo deca dat Mars tertia Iano,
Maius in vndenis eſt, Iunius in duodenis.
Bis ſeptem Sextilis habet deca Iulius & tres.
Tempus habens aui ſpeciem dat motio mundi.
Conſtans præteritis, præſentibus atque futuris,
Dicitur hanc ob rem tempus, quia temperat orbem
Ipſa probat ratio, quia triplex temporis ordo,
Natura iuſſu ſtans aut auctore vel vſu.
Sol & luna ſuum duce natura facit annum,
Sol per quinque dies, ter centenos decies ſex,
Vnius ſolidi iuncto quadrante diei,
Per tot luna dies annis communibus tres,
Si tamen hoc ſpatium tibi ſex & quinque dierum,
Creſcit ter denis emboliſmalibus annis.
Menſis vt eſt vſus, fit bis ter quinque dierum.
Attamen hic vſus non eſt vſus ſed abuſus,
Cùm neq́, luna ſuum, neq́, ſol faciant ita curſum,
Curſus enim lunæ ſalua ſaltus ratione
Fertur, vt eſt horis minor hoc ſpatio duodenis
Fitq́, decem ſemis mora ſolis longior horis.
Diua Vel humana vis eſt auctoris habenda.
Edicto Domini ſtatuentis iura Moyſi,
Aufert ruris opus Iudæo ſeptimus annus,
Rerum mortalis habita grauitate iubentis.
Romani ludos repetunt poſt quatuor annos,
Ac hoſdem quatuor recipit Februarius annos,

Tempus ineſt atomis, momentis atque minutis,
Partibus, oſtentis, punctis, quadrantibus, horis
Atq; diebus & hebdomadis & menſibus, annis,
Et luſtris æquè, ſiclis, ætatibus atque.
Atomus in noſtra ſonat indiuiſio lingua,
Quinq; manent cauſæ, ſolet in quibus atomus eſſe,
Sol numerus, tempus, necnon oratio, corpus,
Atomus in ſole, vult floccus pulueris eſſe.
Atomus in numero, monas eſt atq; eius origo:
Atomus in tempus, situs eſt oculi velut ictus.
Atomus in voce ſtat ſingula littera per ſe.
Atomus in corpus, cui vix aderit color vllus.
Atomus oſtenti, tota portio debet haberi,
Fit per centena ſiue bis duo, bis quadragena.
Oſtentum verè decies pars ſexta fit hora.
Hora fit ex punctis quinis, bis quinq; minutis.
Sex habet oſtenta decies, partes decapente,
Fit per moneta quater hoc eſt dena ſerenta,
Punctus particulis ternis, geminisq; minutis,
Octo momentis ſimul oſtentis duodenis.
Reddere vult vnum pars bina bemi, minutum,
Bis duo momenta faciens oſtentaq; ſena,
Quatuor oſtenta ſunt vna parte retenta.
Et momenta duo gemina partes & ab imo,
Momentum ſolet oſtentum dare ſenis & vnum
Sol horam punctis dat quinis luna quaternis.

F I N I S.

DIONYSIVS
DE ANNIS.

ANni Domini notantur in præſenti linea,
Cum miſertus mundi Dominus ad tollenda crimina
Natus homo hic proceſſit, natura ferens veſicera.

Ad indictionem inueniendam.

Tres appone annis Chriſti pro indictionibus
Regulares, & partite per quindenum numerum,
Abſque mora tunc videbis quis ſit eius numerus.

Quando Chriſtus natus ſit.

Quarta eſt indictione natus Chriſtus Dominus,
Ideo tres apponuntur pro indictionibus,
De denis duobus Chriſti de annorum numero.

Ad probandam Incarnationem.

Ordines indictionum diuide per quindecim,
In his autem regulares adde denos & duos,
Præſens anni apponatur indictio ibidem.

Ad exhortandum lectorem.

Calculum qui lector ſcire ſtudes mente ſtrenua,
Ordines indictionum alta ſtent memoriæ,
Quaſi abſint anni Chriſti amittes ignauia.

Ad epactas lunæ inueniendas.

Per nouenos atque denos annos Chriſti diuide,
Et quod his ſuperabundat extende per vndecim,
Per triginta partiendo epactas reperies.

Item vt ſuprà.

Decennouennalem Paſchæ vnum tantum ſubtrahe.
Per vndenos ampliabis, per triginta diuide,
Epactam ipſius anni protinus inuenies.

Ad epactas ſolis inueniendas.

Pro epactis namque ſolis ſume annos Domini.
Horum quartam his appone annorum qui fuerint.
Regulares adde quater: per ſeptenos diuide.

Item vt ſuprà.

Tene autem nono ſemper Calendas Aprilium.
Feria quæ eſſe conſtat locus concurrentium,
Creſcunt quibus in diebus per ſeptenum numerum.

De cyclo ſolis quem gradum teneat.

Octo annos ſubtrahendo pro ſolari circulo,
Per vigenos & octonos reliquos diuiſeris,
Inueniſſe te gaudebis ſic ſolarem circulum.

Ad probandam concurrentem.

Circulum & hunc ſolarem diuide per quatuor,
Tandem quartam eius partem eidem adijcito,
Per ſeptenos diuidendo, concurrens inuenitur.

Ad cyclum lunæ inueniendum.

Cyclus lunæ quotus extat ſi ſcire deſideras,
Duos annos ſemper deme de ſupremo numero,
Per nouenos ſimul denos diuiſus reperitur.

Ad cyclum decimumnonum inueniendum.

Annis Chriſti vnum tantum ritè ſi addideris,
Per nouenos atque denos pariter diuiſeris,
Decennoualem cyclum vltimum reperies.

De loco epactarum.

Epactarum locus patet facilis & commodus,
In vndecimo Calendas poſitus Aprilium,
In quo luna cum epacta coæquatur numerus.

Item de quatuordecim epactis.

Quartadecima epacta, cùm tenetur circulo:
Quartamdecimam vndeno Calendas Aprilium,
Computare lunam cogit lege patrum ſancitum.

Quando epactæ creſcunt.

Nam epactæ cum creſcunt ad quindenum numerum,
Duodenarum calendarumq; itemq; Aprilium,
Quartamdecimam tenebis lunam ſine dubio.

De paucioribus epactis.

Pauciores iam epactis obſeruata regula,
Creſcere per dies ſine vſque decimamquartam,
Ipſa erit quam quærebas legalis legitima.

De pluribus epactis.

Porrò plures ſi dicuntur vltra quindenarium,
Ipſo numero aſcende vſque trigenarium.
Sic ad nouam inchoando ad paſchalem terminum.

Regula prima menſis.

Paſcha noſtrum primi menſis eſt tenenda regula,
Chriſtiani pòſt peracta luna decimaquarta,
AEquinoctio tranſcenſo in die Dominico.

Quid inter azyma & Paſcha diſtet.

Inter azyma & paſcha, hæc eſt differentia:
Paſcha dies eſt tenenda luna decimaquarta,
Azymorum qui ſequuntur ſeptima ſolennitas.

[illegible]

Item.

[illegible]

De destructione anno.

[illegible]

Item.

[illegible]

Item.

[illegible]

Item.

[illegible]

Item.

[illegible]

Item.

[illegible]

Aliud.

Sit itaque & September coæquato numero
Quia ipſe duo anni comprobantur vnum
Autumnale, vnum, alter ſeruat æquinoctium.

De ratione duodecim ſignorum.

Mira prorſus paganorum & ſtulta dementia,
Qui in cælum tranſtulerunt tam diuerſas beſtias,
Cum olympo eſſe conſtet angelorum agmina.
Illi taurum rabidare dixerunt [illegible] cetera,
Qui in bouem verſum Iouem fabulæ [illegible] ferebant,
Ad Italiam tranſuexiſſe Agenoris filiam.
Habet fides Chriſtiana ſignorum memoriam,
Primum agnum qui in cælum maieſtate fulgida,
Regnat vnus cum patre per immenſa ſæcula.
Igitur non torua fronte nec ceruice tumidus
Noſter taurus eſt putandus nominatus optimus,
Dulcis, blandus, atque mitis, atque ſuauis vitulus.
Ipſe eſt ergo tenendus ſignatus vitulus,
Cuius caro immolata in crucis patibulo,
Hos itere ſuo tulit de mortis periculo
Hic nos [illegible] nos hortatur pietate ſedula,
Ergo Chriſti [illegible] exarare [illegible],
Duorum præceptorum portare ſemina.
Pro [illegible] teſtamentum geminis.
Idolatriam calcare ſolum Dominum quærere,
Auaritiam vitare cancrum incurabilem.
Leo nuper obdormiuit vt in morte vinceret,
Ideo euigilauit vt poſſimus ſurgere.
Per quem iure [illegible] a pœnis eripi.
Virginis hoc ſextum ſignum competenter ſequitur,
Sexta mundi iam ætate venit Dei filius,
Æquitatis libram tenet, vere Deus dicitur.
Huic puro ſi quis corde bene miniſtrauerit,
Iam ſecurus non timebit venenum peſtiferum,
Conculcare iam cum planta ſcorpionem poterit.
Scuto fidei protectus ſæuum ſagittarium
Deformatum non timebit, cum equinis cruribus,
Ipſe quoque ſuperauit nefandum diabolum.
Capricornus ac deformis vultu deſpicabilis,
Alios amentes facit, alios ſacrilegos,
Homicidas furioſos, alios adulteros.
Sed his omnibus conuerſis atque bene flentibus.
Tergere de fronte ſolet candidus aquarius,
Crimina quæ ſponte fuit, vel inſtinctu dæmonum.
Duo piſces qui ſequuntur vno ſinu editi,
Duos populos ſignant, vocatos per gratiam,
Baptiſmatis vnda lotos ſoli Deo credere
Iam ceſſet iam illorum deſinat dementia,
Qui [illegible] eſſe credunt [illegible] talia,
Caſa [illegible] cernant, [illegible] quæ Dei eccleſia.
Animata pulla, magna & reptilia,
Cum [illegible] petunt cæleſtia,
Sed cum carne horum credunt interire animas.
Ille hominum & Dei mediator fuerit,
Eſſe ibi electorum credimus & animas,
Hac daturum ſe promiſit infinita bonitas.

F I N I S.

BEDÆ PRESBYTERI LIBELLVS, DE RATIONE COMPVTVS.

De Tempore I.
Interrogatio

VNde dicta ſunt tempora? *Reſpon.* Tempora ſunt dicta, a temperamento, [illegible] a vniuſcuiuſque [illegible] ſpatia [illegible] ſeparatim temperatum ſit. Seu quia momentis, horis, diebus, menſibus, annis, ſæculiſque & ætatibus, omnia mortalis vitæ curricula temperantur. *Interrog.* Quot modis ratio computi diſcretus eſt? *Reſpon.* Tribus. Aut enim, natura, aut conſuetudine, aut authoritate decurrit. *Interrog.* Authoritate quomodo? *Reſpon.* Authoritas bifariè diuiſa eſt, humana ſcilicet ratione, & diuina. *Interrog.* Humana quomodo? *Reſpon.* Vt ſunt olympiades quatuor annorum, nundinæ octo dierum, indictiones quindecim annorum. *Interrog.* Diuina quomodo? *Reſpon.* Item ſeptima die ſabbatum agi ſeptimo a rurali opere vetari. Quinquageſimum annum iubileum vocari. *Interrog.* Conſuetudine quomodo? *Reſpon.* Humana conſuetudine firmatum eſt, vt menſis triginta diebus putaretur, cùm hoc nec ſolis nec lunæ curſui conueniat. Siquidem lunam duodecim horis minus, [illegible] tus, ſolem vero decem horis & dimidia plus, [illegible] exquiſierunt teſtantur. *Interrog.* Natura quomodo? *Reſpon.* Natura duce repertum eſt ſolis annuum trecentis ſexaginta quinque diebus, & quadrante confici. Lunæ verò annum, ſi communis, trecentis quinquaginta [illegible], ſi Emboliſmus, trecentis octoginta quatuor diebus, terminari. Totumque lunæ curſum decennouennali circulo comprehendi. Et errantia ſydera ſuis quæque ſpatiis zodiaco circulo circumferri.

De Hora. II.
Interrogatio.

HOra quid eſt? *Reſpon.* Hora eſt duodecima pars diei. Siquidem duodecim horæ diem complent, Domino atteſtante, qui ait: Nonne duodecim horæ ſunt diei? ſi quis ambulauerit in die, non offendit. [illegible] allegoricè, ſe diem: diſcipulos vero, [illegible] horas appellauerat. Solo tamen [illegible] computationis ordine numerum diffiniuit horarum. Verum notandum eſt, quia [illegible] omnes anni dies [illegible] horis computentur, æſtiuos neceſſe eſt dies [illegible], brumales verò breuioribus horis includi. Si vero [illegible] æquiparare, hoc eſt æquinoctiales habere [illegible] brumali diei nihilominus pauciores, & [illegible] plures [illegible]. *Interrog.* Hora [illegible] *Reſpon.* Quatuor: & in [illegible] comparata [illegible] que, & decem minutas, quindecim partes, & quadraginta momenta. *Interrog.* Sunt [illegible] ſales, an non? *Reſpon.* Non [illegible] catoribus neceſſe eſſet, vel diem [illegible] horam in quatuordecim, aut in decem, vel [illegible], aut [illegible] quadragina, [illegible] reſq. diſtinguere particulas, [illegible] bus id quod [illegible] cere poſſunt. *Interrog.* Hora [illegible] *Reſpon.* Hora [illegible]

[illegible]ctaeſt, eo quod certi temporis ora, id eſt terminus ſit. [illegible]& veſtimentorum & fluminorum [illegible] quoque fines [illegible] vocitare ſolemus. Punctus vero à paruo puncti tranſitu, qui fit in horologio. Minuta autem a maiore interuallo vocantes partes, à partitione circuli zodiaci, quę tricenis diebus per menſes ſingulos ſindant. Porro momenta à motu ſyderum celeberrimo nuncupantes, dum aliquid tibi breuiſsimis in ſpatijs cedere aut ſuccedere ſentitur. Minimum autem omnium, & quod nulla ratione diuidi poteſt tempus, atomum Grecè, hoc eſt indiuiſibile, nominant.

De die. III.
Interrogatio.

DIes quid eſt? *Reſpon.* Aer ſole illuſtratus. *Interrog.* Vnde ſumpſit nomen? *Reſpon.* Dies inde dictus eſt, eo quod tenebras à luce diſiungat ac diuidat. *Interrog.* Dixiſti diem eſſe aerem à ſole illuſtratum, cum principio creaturarum legimus tres eſſe dies ante ſolem conditum. *Reſpon.* Verum eſt, in primordio creaturarum tenebræ erant ſuper faciem abyſsi. Dixitque Deus, Fiat lux, & facta eſt lux, & vocauit Deus lucem diem. Igiturque lux ab Oriente emiſsi, fugatis tenebris, latitudineque ſui fulgoris totam terrá æqualiter perfulſit. Primos ternos dies oriendo occidendoq; velut ſol terminauit: de qua luce luminaria formata eſſe creduntur. *Interrog.* Quid à ſolari luce diſtabat? *Reſpon.* Hoc quod caloris ſenſu carebat. *Interrog.* Diffinitio diei quot modis diuiditur? *Reſpon.* Bifarie, hoc eſt vulgariter, & propriè. *Interrog.* Vulgariter quomodo? *Reſpon.* Vulgus namque omnem abuſiuè ſolis præſentiam ſuper terram appellat. *Interrog.* Propriè qualiter? *Reſpon.* Propriè autem & naturaliter, dies vigintiquatuor horis, id eſt circuitu ſolis totum orbem luſtrantis impletur. qui ſecum ſemper & vbique lumen diurnum circumferens ſpatio aereo tam noctu ſub terras, quam ſupra terras in die creditur exaltari. *Interrog.* Da amborum auctoritatem. *Reſpon.* Dominus in Euangelio diem vulgarem diffiniuit dicens, Nonne duodecim horæ ſunt diei? Moyſes autem proprium ita deſcripſit, dicens: Et factū eſt veſpere & factum eſt mane dies vnus. Quem Hebræi & Chaldæi perſequentes iuxta primæ conditionis ordinem, diei curſum à mane vſque ad mane deducunt, vmbrarum videlicet tempus luci ſupponentes: at contrà Aegyptij ab occaſu ad occaſum. Porrò Romani à medio noctis in medium vmbræ. Et Athenienſes, à meridie in meridiem dies ſuos maluerunt computare. Diuina autem auctoritas à mane vſq; ad mane, vnum diem in Geneſi appellat. Sed Domino reſurgente, eadem in Euangelio, totum illud tempus à veſpera ſanxit veſperam. Vt hominem de luce lapſum in tenebras, & deinceps e tenebris redire ad lucem ſignificaret. Vbi primus ſeculi dies ſit, hoc requiro. Principium ſeculi & conditionis mundi ſecundum Aegyptios, quibus Abraham à Chaldæis edoctus Aſtrologiam aduexit, xv. Calend. Aprilis die contigiſſe fertur, eo quod die zodiaci initium extitiſſe, atque iuxta zodiaci diuiſionem eo die facta eſt lux, quo ſol Arietis ſignum, reuertens ad exordium, ingrediebatur. Qui quarto die conditionis, videlicet xii. Calendarum ſupradictarum incipiente creatus eſt, quique pari ſpacio diuidens lucem & tenebras ſua præſentia abſentiaq; vernale equinoctiū, eo die fecit, cuius diei initio tunc eum cœli locum Oriens cœpit, quem Aſtrologi, quartam parté arietis eſſe dicunt. Eumq; poſt 365. dies & ſex horas rediens, propter illas horas anno ſequenti meridiem faciens, vernale æquinoctium intrauit tertio veſpere, quarto, medio noctis, quinto, rurſus mane, ſicut primo occurrit. In qua die inuenitur Sol, non ſolùm primam ſigni partem conſcendiſſe, verùm & quadranté iam in ea die habere, ipſa eſt per naturam caput ſigniferi, duodecim ſigna quæ particulæ nominantur, initium habere & terminum. Anatolius refert, ibi quadrantem dicit, ibi ſaltum incipere ac finiri: ibi annum magnum, hoc eſt planetarum curſum, exordium fineinque ſortiri. Luna eiuſdem diei veſpere plena Orientis à medio apparens, quartam libræ partem, quę eſt ęquinoctium autumnale, [illegible] initiumque paſchale ſuo exitu conſecrauit. Neque alia ſeruandi paſcha eſt regula, quia vt ęquinoctium vernale, plenilunio ſuccedente perficiatur: at ſi vel vna die plenitudo lunæ proceſſerit, æquinoctiū iam nō primi mēſis, ſed vltimi, luna putetur. Itaq; nō ab re eſt, quia tūc ſol nō primi, neque ſecundi vel tertij diei, ſed quarti habet poteſtatem: Luna verò illuminata ab eo, cùm ſtellis tandem ad veſperum noctis poteſtatem accipit. Sed verus ille ſol qui eſt Chriſtus, decurſo tempore ante legem legalique atq; prophetali gratia per ſe incipiente, nobis ortus eſt, ſuæque lumine gratiæ corpus Eccleſiæ quoſque virium præueniens illuminauit. Quia plenilunium paſchæ ante æquinoctium fieri non poteſt. Vt noſtrum paſcha æquinoctiali ſolis exortu, cuncta videlicet tenebrarum offendicula vincentis, nos veſtræ deuotionis plenilunio ſubſequente celebremus.

De nocte. IV.
Interrogatio.

VNde dicta eſt nox? *Reſpon.* Nox dicta eſt eò quòd noceat aſpectibus vel negotijs humanis, ſiue quia in ea fures latroneſque nocendi alijs occaſionem nanciſcantur. *Interrog.* Nox quid eſt? *Reſpon.* Nox eſt ſolis abſentia, terrarum vmbra conditi, donec ab occaſu redeat ad exortum, quam à natura eius poëta deſcribens: Ruit (inquit) oceano nox Inuoluens vmbra magna, terramque poluinque. & Salomon ſacris literis expreſsit, qui paſcit inter lilia, donec aſpiret dies, & inclinentur vmbræ. Eleganti vtique ſenſu deceſsionem noctis, inclinationem appellat vmbrarum. Sed & iſta vmbra quæ ad ſydera vſque videtur extendere, noctis natura eſt, & lunam aliquando plus cæteris ſyderibus. Interim obſcurat, vt ſui luminis defectum impartiatur, quia ad [illegible] planetarum currit, ſuperiora tamen ſpacia vel ſuo vel ſyderum ſemper lumine [illegible]. Sed & luna cum infimas ſui curſus abſides plena adierit, nonnunquā vmbra memorata obſcurari ſolet, donec centrum egreſſa rurſus à ſole cernatur. Verùm ne hoc omni plenilunio patiatur, latitudo, quæ duodecim partium eſt diuerſarum abſidum altitudinem habere dicetur. *Interrog.* Quot ſunt quæ vmbram efficiunt? *Reſpon.* Tria quædam, ſcilicet lux, corpus, locus obſcuratus. *Interrog.* Qualiter? *Reſpon.* Lux ſi corpori par eſt, ęqualis eſt ei & vmbra: ſi corpus maius, augetur & vmbra: ſi exilius, minuetur & vmbra. Sol autem terra maior eſſe dicitur: quamuis longinquitate modicus videtur. Atque ideo noctis vmbram, quia ſenſim decreſcit, deficere, priuſquam æthera pertingit, ſicque ad aeris ætherisque confinium, acuminatis inſtar pyramidum tenebris, philoſophi vmbram terræ exaltari dicunt. *Interrog.* In quot partes diuiditur nox? *Reſpon.* In ſeptem. *Interrog.* Quæ? *Reſpon.* Crepuſculum, veſpertinum, conticinium, intempeſtum, gallicinium, matutinum, diluculum. Crepuſculum eſt dubia lux, nam crepuſculum dubium dicimus, hoc eſt inter lucem & tenebras. Veſperum apparente ſtella eiuſdem nominis, de qua Poëta: Ante diem clauſo componit veſper olympo. Conticinium, quando omnia conticeſcunt, id eſt ſilent. Intempeſtum, media nox, quando omnibus ſopore quietis nihil operandi tempus eſt. Gallicinium, quando galli cantum leuant. Matutinum, inter abſceſſum tenebrarum, & auroræ aduentum. Diluculum, quaſi iam incipiens parua diei lux, hæc aurora eſt, pertingens vſque ad ſolis exortum.

De hebdomada, & ſeptem planetis.
V. *Interrogatio.*

VNde dicta eſt hebdomada? *Reſpon.* Hebdomada, à ſeptenario numero nomen accepit. Quia & Romani ſeptimanam à ſeptem diebus appellant. Manus enim apud veteres, dies à puritate dicitur. *Interrog.* Quomodo à populo Dei computabatur? *Reſpon.* Antiquitus à populo Dei ita computabatur. Prima ſabbati, vel vna ſabbati, ſiue ſabbathorum, Secunda ſabbati, tertia ſabbati, quarta ſabbati, quinta ſabbati, ſexta ſabbati, vel ſabbato. Non quia

omnes ſabbatorum, hoc eſt requietionum dies eſſe non potuerint: ſed quia à requietionum die quæ ſuo nomine & cultu ſingularis excellebat, prima vel ſecunda, vel tertia, ſiue cæteræ ſuo quæque cenſerentur ex ordine. *Interrog.* Quomodo computabant gentiles hebdomadam? *Reſpon.* Verùm gentiles cùm obſeruationem à populo Iſrael hebdomadis didiſcerent: Primam videlicet Soli, ſecundam Lunæ, tertiam Marti, quartam Mercurio, quintam Ioui, ſextam Veneri, ſeptimam Saturno dicantes. Eiſdem monſtris ſuos dies quibus & errantia ſydera conſecrantes tam etſi diuerſo ordine computantes. *Interrog.* Quid ſe ex his habere æſtimantes? *Reſpon.* AEſtimabant enim ſe à ſole ſpiritum habere, à luna corpus, à Marte ſeruorem, à Mercurio ſapientiam & verbum, à Ioue temperantiam, à Venere voluptatem, à Saturno tarditatem. *Interrog.* Rogo vt iuxta æſtimationem tuam effectum earum mihi ediſſeras. *Reſpon.* Puto quòd ſol in medio planetarũ poſitus, totum mundum ſpiritus inſtar caleſacere & quaſi viuificare videtur, Eccleſiaſte atteſtante qui ait, Girans girando vadit ſpiritus, & in circulos ſuos reuertitur. Luna autem per humorum miniſterium, incrementum corporibus ſuggerit cunctis. Martis ſtella vtputa ſoli proxima colori ſimul & natura eſt ſeruẽs. Mercurius perpetuo circa ſolem diſcurrendo, quaſi exhauſta ſapientiæ luce radiari putabatur. Iupiter frigore Saturni & ardore Martis hincinde temperatur. Venus luminis vetuſtate quam ex Solis vicinitate percipit, ſuo cernentes allicit aſpectu. Saturnus eo tardior cæteris planetis, quo & ſuperior incedit. *Interrog.* Quot annis vel diebus vniuſcuiuſque curſus impleri videtur. *Reſpon.* Saturnus triginta annis ſigniferum implet. inde Iupiter duodecim annis. Tertius Mars duobus annis. Quartus Sol trecentis quinquagintaquinque & quadrante infra Solem, Venuſque & lucifer & veſper trecentorum & ſeptem diebus, à ſole nunquã abſiſtens partibus ſex & quadraginta, longius proximum illi Mercurij ſidus nouem diebus otiore ambitu, modò ante ſolis ortum, modò poſt eius occaſum ſplendens, nunquam ab eo viginti duabus partibus remotior. Nouiſsima luna vigintiſeptem diebus, & quatuor horis ſigniferum conficit. *Interrog.* Quare antè dixiſti eum & diuerſo ordine computantes? Quia hæc erat ſtultitia gentilium, falſa ratiocinatione ſubnixa, qui quaſi iure primam diem ſoli, quia maximum eſt luminare. Secundam lunæ, quia ſecundum luminare ſe conſectari putabant. De inordinata alternatione à tertia diei primam à ſole ſtellam, quartæ primam à luna, quintæ ſecundam à ſole, ſextæ ſecundam à lunæ, ſeptimæ tertiam à ſole præponebant. *Interrog.* Hebdomada apud Græcos & Romanos quomodo peragitur? *Reſpon.* Septem dierum curſu. *Interrog.* Apud Hebræos quomodo? *Reſpon.* Septem annorum curſu peragitur. Declarat autem hoc Daniel de ſeptuaginta hebdomadibus. *Interrog.* Quot ferijs conſtat hebdomada? *Reſpon.* Septem ſcilicet. *Interrog.* Feria vnde dicta eſt? *Reſpon.* Feria à fando dicta, quaſi faria, eo quod in creatione mundi, Deus fiat, dixit per ſingulos dies. *Interrog.* Quis primus ferias habere edocuit? *Reſpon.* Sylueſter Papa clerum ferias habere inſtituit, cui Deo ſoli vacanti nunquã militiam, vel negotiationem liceat exercere mũdanam, dicente pſalmographo, Vacate & videte quòd ego ſum. Et prima quidem die, quia & lux in principio facta eſt. & Chriſti reſurrectio celebrata, dominicam nuncupauit. Quòd illi nomen primis Eccleſiæ temporibus fuiſſe inditum, teſtatur Ioannes, qui dicit in Apocalypſi, Fui in ſpiritu in die Dominico. Deinde ſecundam feriam, tertiam & quartam & quintam & ſextam de ſuo deuectens. Sabbatum ex vetere ſcriptura retinuit, nihil veritus grammaticorum ferulas, qui ſicut Calendas, Nonas, & Idus, ita etiàm & ferias plurali tantùm numero proferendas eſſe decurrunt.

De Menſibus. VI. Interrogatio.

VNde dicti ſunt menſes? *Reſpon.* Menſes dicti à menſura, quia quiſq; eorum menſuratur. Sed melius à luna, quæ Græco ſermone mene vocatur. Vnde apud eos meneſe, menſes appellantur. Quam Hebræa quoque lingua etymologiam ſeruare videtur. In eo quòd Ieſus filius Syrach, qui itaque hebraicè ſcripſit loquens ait, menſis ſecundum nomen eſt eius. *Interrog.* Quomodo antiqui ſuos menſes computabant? *Reſpon.* Antiqui, menſes ſuos non à ſolis, ſed à lunæ curſu computare ſolebant. vnde quoties in ſcriptura ſacra, ſiue in lege ſeruante legem, quota die menſis quid factum dictumve ſit, indicatur. Non aliud quam lunæ ætas ſignificatur. A qua ſemper Hebræi, quibus credita ſunt eloquia Dei, antiquo Patrum more menſes obſeruare non ceſſant. Primum menſem nouorum, qui paſchæ ceremonijs ſacratus eſt Niſan appellantes. qui propter multiuagam lunæ diſcurſum, nunc in Martium menſem, nunc incidit in Aprilem, nunc aliquot dies Maij menſis occupat. Sed rectius Aprili deputatur, quia ſemper in ipſo vel incipit vel finit vel totus includitur. Ea duntaxat regula obſeruata, vt quæ quindecima poſt æquinoctium luna extiterit, primum ſequentis anni menſem faciat, quæ verò ante nouiſsimum procedentis. Sic per ordinem duodecim menſes lunares computant, quos propter lunæ circulum qui vigintinouem diebus, ſemis ſtat tricenis, vnde triceniſque diebus alternantes. Secundò demum vel tertio anno exacto, menſem ſuperfluum qui ex annuis vndecim è pactarum diebus confici ſolet, intercalent chorus & prætexatus hanc eſſe cauſam dixerunt.

De menſibus Romanorum. VII.
Interrogatio.

QVare tam diuerſæ longitudinis habeantur? *Reſpon.* Romulus cùm ingenio acri ſed agreſti, ſtatum proprie ordinaret imperij, initium menſis ex illo ſumebat die quo nouam lunam contigiſſet videri. Quia non continuo euenit, vt eo die ſemper appareat, ſed modò tardius modò celerius ex certis cauſis videri ſolet. Contigit vt cum tardius apparuit, præcedenti menſi plures dies, at cùm celerius pauciores darentur, & ſingulis quibuſq; mẽſibus perpetuam numeri legem primi caſus adduxit, ſicque factum eſt, vt alij triginta, alij triginta vnum, ſortirentur dies. *Interrog.* Quomodo menſes ſuos vocauit. *Reſpon.* Primùm menſem Romulus, Marti cuius ſe filium eſſe voluit, dicauit. Eo quòd eo menſe conſtet Iunonem, Martem peperiſſe in Phrygia. Quem mẽſem anni principium aliquãdo fuiſſe, vel ex hoc maximè probatur, quia ex eo ſeptimus, octauus, nonus & decimus inditum antiquitus à numero nomen vſq; hodie appellant. Secundum menſem appellauit Aprilem quaſi aperilem. In eo quod in illo remotis nubibus, pruinis ac tempeſtatibus hibernis cœlum, terra & mare, nautis, agricolis & horoſcopis aperiatur. Arbores quoque & herbæ in germen, ſed & animantia quoque in prolem ſe aperire incipiant. Maium tertium, quartum Iunium poſuit maiorum ac iuniorum, in quos diuiſit populum, vt altera pars armis, altera conſilio rempublicam tueretur. Contendunt alij Maium Mercurij matrem Maio nomen dediſſe. Hinc maximè probãtes, quia hoc menſe mercatores omnes Maiæ Mercurioque pariter ſacrificabant, Iunius menſis aut vt ex parte populi (vt diximus) nominatur, aut vt Cingius arbitratur Iunonius apud latinos antea vocabatur, & hæc appellatio menſis apud maiores diu permanſit, ſed detritis quibuſdam poſtea literis, ex iunonio dictus eſt Iunius. Nam & ædes Iunoni Monetæ Calendis Iunijs dicatæ ſunt. Iulius menſis Quintilis, quod à numero ſumpſerat, etiam poſt præpoſitos Martio duos menſes ſeruauit. Sed poſt in honorem Iulij Cæſaris Iulius vocatus eſt menſis. Quartum Idus Quintilis procreatus ſit. Auguſtus menſis, Sextilis antea vocabatur, donec honor Auguſti daretur ex ſenatuſconſulto. Eo quòd ipſe die primo huius menſis, Antonium & Cleopatram ſuperauerat, & Imperium populi Romani firmauerat. September menſis, October, Nouember, & December, principales ſui retinent appellationem, ſignificantes nomine quoti à verno menſe, id eſt Martio, vel quia imbres in eis immineant. Hæc Romuli fuit annua ordinata dimenſio, qui annum decem menſiũ, dierum verò trecentorũ & quatuor,

haben-

habendum eſſe conſtituit, menſesque ita diſpoſuit, vt quatuor ex his, Martius, Maius, Quintilis, October tricenos ſingulos, ſex verò reliqui tricenos habent dies, qui hodie quintanas habent nonas, cæteri ſeptimanas autem habentibus ab idibus reuertebantur calendæ ad diem decimumſeptimum, verum habentibus quintanas ad decimum octauum remeabat initium calendarum. Sed cùm hic numerus, neque ſolis curſui, neque rationibus lunæ conueniret, nonnunquam vſu veniebat vt frigus anni æſtiuis menſibus, & eius calor hyemalibus proueniret. Quod vbi contigiſſet tantum dierum ſine vllo menſis nomine patiebantur abſumi, quantum ad id anni tempus adduceret quo cœli habitus inſtanti menſe aptus inueniretur. *Interrog.* Quis poſtea augmentum anni addidit? *Reſpon.* Numa ſecutus, quinquaginta dies addidit, vt in trecentis quinquaginta quatuor diebus, quibus duodecim mẽſes lunę curſus confici credidit, annus extenderetur: atque quinquaginta diebus à ſe additis, alios ſex retractos illis ſex menſibus, qui triginta habebant dies, id eſt de ſingulis ſingulos, factuſque quinquaginta, & ſex dies in duos nouos menſes, pari ratione diuiſit: de duobus priorem Ianuarium nuncupauit, primumque anni eſſe voluit, tanquam bicipitis diem menſem reſpicientem tranſacti finem futuriq; principia. Quidam autumant Ianuarium nuncupatum, ex eo quòd limes & ianua ſit anni. Secundum menſem Numa dicauit Febuo, id eſt Plutoni, qui luſtrationum parens eſſe credebatur. Luſtrariq; eo menſe ciuitatem neceſſe erat. Quam conſuetudinem modò verſa vice in melius, Chriſtiana religio eodem menſis die ſeruat. Vniuerſa plebs ſacra miniſteria beatę Mariæ offerentes modula, cùm ſacerdotes miniſtrique cereos in manibus ardentes geſtant. Paulò pòſt Numa in honorem imparis numeri vnum adiecit diem, quem Ianuario dedit, vt tàm in anno quàm in menſibus ſingulis, præter vnum Februarium impar numerus ſeruaretur, quaſi inferus, & diminutioni impar numerus conueniret. *Interrog.* Quis primus Latinorum ad numerum ſolis annum inſtituit? *Reſpon.* Caius Iulius Cæſar, imitatus AEgyptios ad numerum ſolis annum, ſicut hodie ſeruatur, inſtituit. Decem videlicet dies obſeruationi veteri ſuperadijciens, vt annum trecẽti ſexaginta quinque dies, quibus ipſe zodiacum luſtrat, efficerent. *Interrog.* Quis primus eorum quadrantem anno impoſuit, vel qui biſſexti nomen dedit? *Reſpon.* Ipſe prædictus Cæſar ne quadrans deeſſet, ſtatuit, vt quarto anno ſacerdotes qui curabant, menſibus ac diebus vnum intercalarent diem. Eo ſcilicet menſe ac loco, quo & apud veteres menſis intercalabatur, id eſt ante quinque vltimos menſis Februarij dies, idque biſſextum cenſuit nominandum. Omni autem intercalationi menſis Februarij deputatus eſt, quomodo ſi vltimus anni erat, quod etiam ipſum de Græcorum imitatione faciebant. Nam illi vltimo anni ſui menſe ſuperfluos interſerebant dies. Verùm vna re à Græcis differebant. Nam illi confecto vltimo menſe, Romani in confecto Februarij, ſed per vigeſimum & tertium diem eius intercalabant, terminalibus ſcilicet iam peractis, deinde reliquos Februarij menſis, qui erat quintus poſt intercalationem ſubiungebant. Credo veteri religioni ſuo more, vt Februarium omnino Martius ſequeretur. *Interrog.* Quare ſexto Calendas Martij intercalatur? *Reſpon.* Ob hoc autem biſſexti diem in mẽſe Februario placuit intercalare Romanis, quia hic breuior cæteris, & extremus anni menſis erat. Verum ideo nondum expleto eo, quemadmodum AEgyptij & Græci de curſu totius circulo facere volebant, ne omnino deciſa ſua lege veteri, initium Martij menſis à Februarij ſine ſeiungerent. Ideo non ſextum Calendarum Martiarum diem, quia Deum Terminum colentes, Terminalia ſacra quæ vigeſimotertio menſis eiuſdem die ſemel inſtituerat, in aliam diem mutare prorſus non dubitabant. Sed his ritè celebratis vnum quadrantis diem interponebant.

Interrogatio.

De Calendis, Nonis, & Idibus, rogo vt ediſſeras nobis.

VIII. Reſponſio.

PRiſcis temporibus pontifici minori hæc prouidentia delegabatur, vt nouæ lunæ primum obſeruaret aſpectum, viſumq; regi ſacrificulo nunciaret. Itaque ſacrificio à rege & minore pontifice celebrato, idem pontifex calata, id eſt vocata, in Capitolium plebe iuxta curiam Calabram, quæ caſæ Romuli proxima eſt, quot numero dies à calendis ad nonas ſupereſſent pronunciabat, & quintanas quidem dicto quinquies verbo calo, ſeptimanas repetito, ſepties prædicabat. *Interrog.* Verbum calo quid interpretatur? *Reſpon.* Verbum calo Græcè, in Latinum ſonat voco. Et hunc diem, qui ex his diebus qui calarentur primus eſſet, placuit calendas vocari. Hinc & ipſi curiæ ad quam vocabant, calabrum nomen datum, & claſſi quòd omnis in eam vocaretur populus. Ideo autem omnis pontifex numerum dierum, qui ad nonas ſupereſſent calando prodebat. Quia poſt nonam lunam oportebat nonarum die populares, qui in agris eſſent, confluere in vrbem, accepturos cauſas feriarum à rege ſacrorum, ſciturosque quid eſſet eo menſe faciendum. Vnde quidam hinc exiſtimant dictas quaſi nouæ initium obſeruationis, vel quia ab eo die ſemper ad idus nouem dies putarentur. *Interrog.* Idus vnde dictæ ſunt? *Reſpon.* Porrò idus vocari placuit diem qui diuiſit menſem. Iduare enim & ruſtica lingua diuidere eſt, vnde vidua quaſi valde diuiſa. Nonnullis placet idus dictas vocabulo Græco à ſpecie, quia apud illos idea vocatur, quod ea die plenam ſpeciem demonſtret. *Interrog.* Quando in ſcriptura ſancta Calendas legimus, quomodo intelligendum eſt? *Reſpon.* Quoties in ſcriptura ſacra Calendas legimus, nihil aliud intelligendum eſt quàm ortum nouum lunæ. Iuxta illud, numerum in calendis hic, id eſt in menſium exordijs offeretis holocauſta Domino. Quia nimirum Hebræi non alia menſium exordia quàm nouilunia norunt. Sed & Græci & AEgyptij nullam in ſuis menſibus Calendarum, Nonarum, Iduum diſtinctionem obſeruant. Verùm ab incipiente cuiq; menſis exordio, vſque ad terminum eius, creſcente ſimpliciter & inerrabiliter, dierum currentium ordine computando perueniunt, quorũ AEgyptij quarto Calendas Septemb. Gręci autem à Calẽdis Decembris ſuum inchoant annum: Calendæ vocationes, nonæ noua obſeruatio, idus diuiſio interpretatur.

De quatuor temporibus anni.

IX. Interrogatio.

QVot ſunt tempora anni? *Reſpon.* Quatuor, quibus ſol per tempora anni, cœli ſpatia diſcurrẽdo ſubiectum temperat orbem. *Interrog.* Quomodo orbem temperat? *Reſpon.* Hyems enim vtputa longius ſole remoto frigidus eſt & humidus. Ver illo ſuper terras redeũte humidum & calidum. AEſtas illo deſuper feruente calida & ſicca. Autumnus illo ad inferiora decidente ſiccus & frigidus. His igitur amplexantibus ſe inuicem, cuncta orbis ſpatia quæ circa ſe moderantur, fiunt. *Interrog.* Quot ſunt elementa principalia? *Reſpon.* Quatuor. *Interrog.* Qualiter diſtinguuntur? *Reſpon.* Prima, terra namque ſicca & frigida. Secunda, aqua frigida & humida. Tertia, aer humidus & calidus. Quarta ignis calidus & ſiccus. Ideoque hæc autumno, illa hyemi, iſte veri, ille comparatur æſtati. *Interrog.* Quomodo hæc tempora initiantur? *Reſpon.* Non à principijs menſium initiantur, ſed à medijs. Sed & diuerſi diuerſe ponunt. Iſidorus autem Hiſpalenſis Epiſcopus, hyemem nono Calend. Decembr. Ver octauo Calend. Martijs. AEſtatem octauo Calend. Iunij. Autumnum decimo Calend. Septembris dixit exortum. Græci autem & Romani, quorum in huiuſcemodi diſciplinis potius quàm Hiſpanorum auctoritas ſequi conſueuit, Hyemem octauo Iduum Nouemb. Ver ſeptimum iduum Februarij Aeſtatem ſeptimum iduũ Maij. Autumnum ſeptimum iduum Augusti inchoare decernunt. Hyemis videlicet & æſtatis

initia veſpertino vel matutino, vergiliarum ortu occaſuque ſignantes. Item veris & autumni cùm Pleiades medio ferè die vel nocte oriuntur & occidunt, ponentes ingreſſum. Denique in libris coſmographicorum authenticis ac nobiliſsimis, ita eadem tempora ad lineam diſtinctam reperimus, adnotato & ortu vergiliarum, ſeptimo Iduum Maij, occaſu quoque earundem, ſeptimo Iduum Nouemb. Et Plinius ſecundus in libro ſuo, naturalis hiſtoriæ eodem modo diſtinguenda iudicauit. *Interrog.* Quare his nominibus hæc quatuor tempora vocitentur? *Reſpon.* Ver autem vocatur ſic, quia in eo cuncta vernent, id eſt vireſcunt. Æſtas, ab æſtu, in eo maturandis fructibus datur. Autumnus de autumnatione fructuum, qui in eo colliguntur. Porrò hyems, à doctoribus, frigus vel ſterilitas dicitur.

De æquinoctio verno.
X. Interrogatio.

DE æquinoctio vernali, quod caput eſſe quatuor mutationum annualium, mundi origo docet, vt breuiter ediſſeras rogo. *Reſpon.* Regula tenet Eccleſiaſticæ obſeruationis, à Nicæno confirmata concilio, vt Paſchæ dies ab vndecimo Aprilis, vſque in ſeptimum kalend. Maij inquiratur. Item Catholicæ inſtitutionis regula præcipit, vt ante vernalis æquinoctij tranſgreſſum Paſcha celebretur. Qui ergo octauo kalend. Aprilis die deputat æquinoctium, neceſſe eſt idem aut ante æquinoctium Paſcha celebrari, licitum neget. Ipſum quoque Paſcha Dominus pridie quàm pateretur cum diſcipulis fecit. Aut octauo kalendarum Aprilium, non fuiſſe, aut ante æquinoctium fuiſſe confirmet. Non autem noſtri tantùm temporis, ſed etiam legalis & Moſaica decernit inſtitutio. Non ante tranſcenſum huius æquinoctij diem feſti Paſchalis eſſe celebrandum, ſicut Anatolio atteſtante euidenter docet, & Ioſephus, ſicut & eorũ antiquiores Agathobulus & Panaiada, qui vnus ex illis ſeptuaginta ſenioribus fuit, qui miſsi fuerant à Pontificibus ad Ptolemæum regem Hebræorum libros interpretaturi in Græcum ſermonẽm, quíque multa ex traditionibus Moyſis proponenti regi atque percunctanti reſponderunt. Ipſi ergo cùm quæſtiones Exodi exponerent, dixerunt Paſcha non prius eſſe immolandum, ni hoc æquinoctium vernale tranſiret. Vnde nos neceſſe eſt obſeruandam veritatis regulam dicamus apertè, & Paſcha ante æquinoctium tenebraſque deuictas non immolandum, & hoc æquinoctium duodecimo kalendarum Aprilium die aſcribendum. Sicut non ſolùm auctoritate paterna, ſed & horologica conſideratione docemur. Sed & cætera tria tempora in huiuſmodi confinia, ſimili ratione aliquot ante octauum kalendarum ſequentium eſſe notanda.

De annis.
XI. Interrogatio.

VNde dictus eſt annus? *Reſpon.* Annus ab innouando cuncta quæ naturali ordine tranſierant, vel à circuitu temporis nomen accepit. Quia veteres annum pro circum, ponere ſolebant, vt Cato dicit in Originalibus oratorum. Annum terminum, id eſt, circum terminum, & ambire dicitur pro circumire. *Interrog.* Quot modis dicuntur anni? *Reſpon.* Eſt autem annus lunaris, eſt & ſolaris, eſt & errantium diſcretus ſtellarum, eſt & omnium planetarum vnus, quem magnum ſpecialiter nuncupant. *Interrog.* Lunaris annus quot modis accipitur? *Reſpon.* Quadrifariè. Primus namque cum luna vigintiſeptem diebus & octo horis zodiacum percurrens, ad ſignum ex quo egreſſa eſt reuertitur. Secundus, duobus diebus & quatuor horis prolixior, qui conſuetè menſis appellatur, cum ſolem à quo nuua digreſſa eſt, viginti nouem diebus, & duodecim horis exactis, iam defecta repetit. Tertius qui duodecim menſibus huiuſmodi, id eſt, trecentis quinquaginta quatuor diebus expletur, & vocatur communis, eo quòd duo ſæpiſsime tales pariter currant. Quartus, qui embolimus Græce dicitur, id eſt, ſuperaugmentum, & habet tredecim menſes, id eſt, dies trecentos trigintaquatuor. Qui vterque apud Hebræos à principio menſis Paſchalis incipit, ibidemque finitur. Apud verò Romanos ab incipiente luna menſis Ianuarij ſumit initium, ibique terminatur. *Interrog.* De ſolari anno quomodo dicis? *Reſpon.* Solaris annus eſt cùm ad eadem loca ſyderum redijt, peractis trecentis ſexagintaquinque diebus, & ſex horis, id eſt quadrante totius diei. Quæ pars quater ducta, cogit inter vnum diem quem Romani biſſextum vocant, vt ad eundem circuitum redeatur. Quartus ſolaris gyri annus, biſſextilis, cæteris tribus vno prolixior, à quo confecto ſol ad cuncta ſignorum loca eiſdem dierum noctiumque, quibus ante quadriennium reuertitur horis. Annus errantium ſtellarum eſt, quòd illarum quoque zodiaci ambitũ luſtrat. Annus magnus eſt, cum omnia ſimul errantia ſydera, ad ſua quæq; loca ſibi habere recurrant, id eſt, quingentis triginta duobus annis expletis. *Interrog.* Annum ciuilem, id eſt ſolarem, vbi Hebræi, Græci, Ægyptij, Romaniq; incipiunt? *Reſpon.* Hebræi ab æquinoctio verno, Græci à Solſtitio, Ægypti ab Autumno, Romani incipiunt à bruma.

De ſignifero circulo & ſolis lunæq; curſu. XII.

ZOdiacus circulus conſtat ex duodecim ſignis, per quem ſeptem ſydera errantia currunt, id eſt Sol, Luna, Mars, Mercurius, Iupiter, Venus, Saturnus. Quæ quidem ſigna ſimul habent partes trecentas ſexaginta, ſingulatim verò triginta. Partes autem zodiaci quotidianos ſolis in cœlo debemus ſentire progreſſus. Signa tantæ ſunt magnitudinis, vt non minore quàm duarum ſpacia horarum, vel oriri, vel occidere, vel de loco poſsint moueri. Singulis tricenæ partes, ob tricenos dies, quibus à ſole luſtrantur, adſcribũtur decem & ſemis horæ, plus ſunt quàm plenam partem vigintiquatuor horarum, non reddunt ſimul, & computari negliguntur. Attamen & ipſæ duodecies circumactæ, vbi dies quinque, & quadrantem conſumauerint. Iam quantum ad tricenas partes addiderint, patebit, completuſque ſolis annus non trecentis ſolùm, & quadraginta diebus, ſed additis quinq; diebus, & quadraginta perficitur, Vnde ſignifer eſt, trecentis quidem ſexagintaquinque partibus latus. Harum duas medias ſol & luna omnes peruagari conſueuit. Sol trecentis ſexaginta quinque diebus & ſex horis zodiaci ambitum, luna viginti ſeptem diebus & octo horis luſtrant. Singula autem ſigna ſol triginta diebus, & denis horis ac ſemiſſe. Luna autem in binis diebus & ſemis horis ac beſſe vnius horæ; erlabitur. Si quæris quid beſſe ſignificet, tanto minus abeſſe ab integra hora, quanto octaua ab duodecima, decima à decimaquinta, vigeſima à trigeſima. Tertia parte ſubtracta, quoties duæ ſolæ remanent, ipſæ duæ partes beſſe, tertia triens nuncupatur. Errant ergo qui lunam tricenis diebus tantum ſpatij cœleſtis, quantum trecentis ſexaginta ſolem percurrere dicunt. Cùm manifeſtè veritas prodat quæ ſuprà perſtrinximus: lunam viginti ſeptem diebus, & tertia diei parte conſtat conficere ſolem: & quantum ſpatij in vno ſuo menſe lunam, tantum in tredecim ſui ſol excedere circuitum.

De Biſſexto. XIII.
Interrogatio.

SVnt nonnulli qui facilitate computandi abſque labore comprehendant, quanta biſſexti creſcentis particula per ſingulos annos, vel menſes, vel etiam ſeptimanas & dies inceſſanter adimpleatur: nec tamen dicere nouerint, qualiter eadem particula creſcit, vel quæ ſit cauſa, quæve ratio crementi ipſius, quidve naſceretur erroris infelix, ſi non ipſe dies biſſexti ſuo iuxta morem neceſſarium intercalaretur in ordine, hæc omnia per rationem declara. *Reſpon.* Biſſextus, ex quadrantis ratione per quadriennium conficitur. Quadrantem namq; ſolent appellare quartam partem cuius rei libet. Verbi gratia pecuniæ, temporis, loci, & ideo quarta pars diei qui vigintiquatuor horis cum ſua nocte completur, id eſt horæ ſex, quadrans conſuetè

vocatur.

vocatur. Quadrantis autem huius, quæ per quadriennium in diem integrum colligendi, & ſuo loco intercalandi eſt ratio. Quòd ſol annuum cœli ambitum, id eſt duodecim ſigna circuli zodiaci notiſſima, non in trecentis ſexagintaquinque diebus, ſed ſuperadditis ſex horis adimplere cognoſcitur. Vnde fit, vt ſi verbi gratia nunc æquinoctialem cœli locum mane oriens intrauerit in hunc, anno ſequenti meridie, tertio veſpere, quarto media nocte, quinto rurſus in exordio diei, vtputa completo diei totius circuitu recurrat. Sicque neceſſario diem ſuperfluum admoneat vbilibet interponendum, quem AEgyptij anno ſuo ſolenniter expleto, id eſt quarto Calendarum Septembrium, Romani autem ſexto Calendarum Martiarum die, vnde & biſſextũ vocant Intercalare conſueuerunt. Quòd ſi quis calculatorum facere trecentis ſolùm, ac ſexagintaquinque diebus omnes ſe annos agere debere putauerint, magnum ſibi mox inueniet annui circuitus occurriſſe diſpendium, ita vt poſt aliquot annorum vertentium curricula æſtiuis menſibus vernum tempus, vernis brumale, brumalibus autumnale, autumnalibus æſtiuum ſe offendiſſe peruerſus computator horreſcat. Si cui ſanè quòd de ſigniſero & cœli ambitu paucis diximus, fortè habentur incognita, huic vulgari & fortaſsis compendioſiori & manifeſtiori ratione ſatisfacere curauimus, vt qui cœli ſignis pueri in ſchola non didicit, ſaltem horologij lineis in terra quæ neceſſaria quærit apprehendat. Et hic ergo ſciat, ſolem morulis ſuis & tarditate cotidiana quadrantis huius anni, diſponente opere creatoris eſſe miniſtrum: quem diligentior inquiſitio declarat, non ad eandem horologij lineam per trecentos ſexagintaquinque dies poſſe reduci: ſed ſi verbi gratia præſenti anno in æquinoctio vernali, quod iuxta AEgyptios qui calculatorum tenent palmam, duodecimo Calendarum Aprilium die ſolet euenire à medio orientis, ſurrexerit eodẽ die poſt annum aliquanto inferius oriri, & tertio, quarto, quinto anno eandem diminutionem intantum numerali ſui curſus augeri temperantia, vt niſi diei biſſextus, ante trecẽtos iuxta morem intercaleretur, iam duodecimo Calendarum Aprilium die facturus æquinoctium à medio ſurgat orientis, eandem nihilominùs tarditatis ſuæ conſtantiam, in cæteris quoque per totum annum ſeruaturus exortibus ſimul & occaſibus.

De menſura crementi. XIV.
Interrogatio.

Biſſextilis ediſcere cupio. *Reſpon.* Dicimus quadrantem diei, id eſt ſex horas per annũ adcreſcere horam, per duos menſes ſolis naturales, id eſt dies triginta & horas decem, dimidium horæ per vnum menſem. Porrò quartam partem horæ vnius, id eſt punctum vnum per dimidium menſis. *Interrog.* Vbi crementa vel detrimenta ſolis & lunæ, ſecundum rationem naturæ anno inſeri debent? *Reſpon.* Naturæ ratio crementa, vel detrimenta ſolis & lunæ locis æquinoctialibus, vbi primò creata ſunt initiari, vel ſiniri depoſcit, ſolis quidem verni, lunæ verò in autumnalis loco æquinoctij, ſed diuerſi locis in diuerſis ſaltum ponere procurabant. Nam Anatolius, in æquinoctio & decimoquarto ſui decennouennalis anno circulis de octo in viginti poſuit. At contra Victorius, tertio ante finem Ogdoadis anno inferendum cenſuit Calendis Ianuarijs, de quarto in decimoſexto, addidit. Porrò AEgyptij, in quorum ſententia nunc Catholica conſentit Eccleſia, primo anno decennouennali circuli adfigunt, in loco vndecimo Calend. Aprilis de octauadecima in nullam computantes. Sciendum eſt autem vbicunque additus fuerit, ibi tres pariter menſes vndetricentorum computari dierum.

Interrogatio.
De ſaltu lunæ & plenius ediſcere cupio. XV.
Reſponſio.

DE ſaltu lunæ veriſimile apparet, quòd cum citior quàm vulgo putatur lunaris incenſionis locus & hora præcurret. Nam quomodo fieri poſſet, vt per annos denos & nouenos, vnum neceſſe eſſet ſolito dierum numero afferri, ſi non hæc velocitas aliqua lunaris gyri, paulatim toto circuli decennouẽnalis tẽpore procuraret? quomodo eius tarditate curſus ſolaris agi probatum eſt, vt vnus per quadriennium eius curſus augeatur dies. Huius autem velocitatis, & (vt ita dicam) anticipationis, tametſi ordo non facile paret, menſura nequaquam latet. Conſtat enim, quia diminutio illa atque ablatio diei vnius, quæ quomodo agitur per denos & nouenos annos tota conficitur, hora per ſingulos annos & vno puncto, & decimanona parte vnius momenti augetur. Dies namque vigintiquatuor horas habet, è quibus cum nouemdecim, totidem annis circuli decennouẽnalis diſtribueritis, remanent quinque. Has multiplica per quatuor, quia videlicet hora quatuor punctis conſtat, fiunt viginti. Da ſingulos ſingulis annis, & remanet vnus. Hunc diuide per decemnouem, & videbis quod ad ſaltum lunæ complendum, vt diximus, annuatim hora & punctus, & decimanona pars vnius puncti adcreſcit. Non ergo vnis eiſdemque vel articulis temporum, vel cœli climatibus lunæ celebratur aſcenſio, ſed ſemper aliquanto citius quàm præcedente menſe prouenerat, vt ſit vnde vnus anno decimonono tranſiliatur dies.

De Cyclo decennouennali. XVI.

CYclum decennouennalem propter quatuordecim lunas paſchales Nicæna Synodus inſtituit. Eo quòd ad eundem anni ſolaris diem vnaquæque luna per decemnouem annos ducentos trigintaquinque, circum acta vicibus inerrabili curſu redeat. Cuius cycli ordinem primum Euſebius Cæſariæ Palæſtinæ Epiſcopus compoſuit. Qui diuiditur in Ogdoadas & Hendecadas, hoc eſt in octo & vndecim annos. Octo enim anni lunares, totidem ſolares, duobus tantum diebus tranſcendunt. Quorum alter ad explementum occurrit hendecadis, alter ratione ſaltus abſumitur. Alioquin hendecades ſolares vno die tranſcenderet lunarem, licet quidam violenter hos dies ex biſſextis octo annorum ſupplere nitantur. Cùm biſſextus ſoleat in menſe Febru. ſoli ſuperfuſus & lunæ futuro tempore nihil præiudicare & ipſi nullum Hendecadi biſſextum addant. Vt ergo apertius dicam, duæ lunæ dies qui ſuperſunt in Ogdoade, duos qui deſunt in Hendecade complebunt.

Habet enim octo aſſolares dies exceptis biſſextis duo millia noningenti viginti.

Lunaris verò dies duo millia nonaginta viginti duo.

Hendecas ſolis habet quatuor millia quindecim.

Lunæ autem, quatuor millia tredecim dies.

Octo aſſolis, habet menſes nonagintaſex.

Lunæ autem nonagintanouem.

Hendecas verò ſolis habet menſes centũ triginta duo.

Lunæ autem centum trigintaſex.

Et habet cyclos decennouennales, menſes ſolares ducentos viginti octo.

Lunares ducentos trigintaquinque dies.

Exceptis biſſexti vtriuſque ſyderis, ſex millia milliarium noningenta trigintaquinque.

De continentia decennouennalis. XVII.

CYclus decennouennalis octo lineis eſt ordinatus. Prima eius linea, temporum ſeriem continet. Quem Græci ab annis Diocletiani perſecutoris, calculare decreuerunt. Sed, Dionyſius ſecundus Abbas Romanus, vtriuſque linguæ peritus, Græcè & Latinè cyclos ſcribens paſchales, noluit eos ab impij principis annis computare. Sed magis eligẽs ab incarnatione domini noſtri Ieſu Chriſti annorum ſeriem prænotare, vnius ſingulis annis augmento in maius proficientes propter notitiam exordij ſpei noſtræ, & cauſam reparationis humanæ: id eſt vt paſſio ſeu reſurrectio Domini facilius inueniretur. Sed quia lunaris circulus decennouennalis eſt. Solaris autem viginti octo

tiocto conficitur annis. Multiplicatis per ſe inuicem ambobus ſumma quingentorũ vigintiduorum colligitur annorum. Qua tandem replicata totus ſolaris lunariſque curſus ordo in ſua veſtigia per ſe reuoluitur. Eundem decennouennalis lunariſque circuli annum, eaſdem epactas lunæ, ſolis quoque dies concurrentes, eandem decimam quartam lunã, eundem dominicæ Paſchæ diem, ac lunam ipſius ex ordine reſtituens: vnde ſecundo anno circuli, quem primum Dionyſius ſcripſit, quingenteſimus trigeſimus tertius ab incarnatiõe Domini cõpletus eſt annus. Ipſe eſt nimirum iuxta concurſus ſyderũ, ille in quo incarnari dignatus. Quia hic ſecundus annus cycli decennouennalis decemocto circuli lunaris vndecim habens epactas, quinque concurrentes ſeptimanæ dies, lunam paſchæ quatuordecimam, octauo Calend. Aprilis, omnia tunc fuêre ſimilia. Etſi eſſet qui tunc paſcha, more nunc eccleſiæ viſitato die Dominica. Ipſa nimirum dies quomodo hic adnotandum eſt ſexto Calend Aprilis veniret, ac lunam haberet ſextamdecimam. His igitur ita ſe habentibus annum paſsionis Domini quærentibus nota via eſt. Habet enim ni fallor Eccleſiæ fides in carne, paulò pluſquam triginta & tres annos, vſque ad ſuæ tempora paſsionis vixiſſe. Quia videlicet cùm triginta annorum fuiſſet, baptizatus eſt ſicut Euangeliſta Lucas teſtatur. Et tres ſemis annos poſt baptiſmum prædicauerit, ſicut Ioannes in Euangelio ſuo, non ſolùm commemoratio redeuntis paſchæ tempore perdocet, ſed & idem in Apocalypſi ſua, Daniel quoque in ſuis viſionibus prophetice deſignat, ſancta ſiquidem Romana & Apoſtolica tenet Eccleſia. Quomodo igitur vt ſuprà memorauimus, quingentis triginta duobus annis, paſchalis circulus circumagitur. His adde triginta tres, vel potius trigintaquatuor, vt illum ipſum quo paſſus eſt Dominus, attingere poſſis annum, fiunt quingenta ſexagintaſex. Ipſe eſt ergo annus Dominicæ paſsionis & reſurrectionis à mortuis: quia ſicut quingenta trigintatres, primo, ita quingenteſimum ſexageſimum, & trigeſimoquarto per vniuerſos ſolis & lunæ concordat diſcurſus. Et ideo circulis beati Dionyſij apertis, ſi quingenteſimum ſexageſimum ſextum ab incarnatione Domini contingens annum, decimamquartam lunã in eo nono Calend. Aprilium fieri reperies. & diem Paſchæ dominicum, ſexto Calend. Aprilis lunam decimamſeptimam. Nam quod Dominus decimaquinta luna feria ſexta, crucem aſcenderit, & vna ſabbatorum, id eſt die Dominica reſurrexit à mortuis, nulli licet dubitare Catholico, negligique agnum paſchalem decimoquarto die primi menſis ad veſperam immolari, præcepit pariter cum euangelio quòd Dominum eadem veſpera tantum à Iudæis, & mane ſexta feria crucifixum ac ſepultum, prima ſabbati reſurrexiſſe, perhibere videatur.

Secundus ordo circuli decennouennalis complectitur indictiones quindecim annorum circuitu, in ſua ſemper veſtigia reducens. Quas antiqua Romanorum induſtria comperimus, ad cauendum errorem qui de temporibus fortè oboriri poterat, inſtitutas. Dum enim verbi gratia, quilibet imperator medii anni tempore vita vel regno decederet, poterat euenire, vt eundem annum vnus hiſtoricus eiuſdem regis aſcriberet temporibus, eo quòd eius partem regnaret. Alter verò hiſtoricus eundem ſucceſſori illius potius ad titulandum putaret, eo quòd & hic partem æquè eius haberet in regno. Verum ne per huiuſcemodi diſſonantiam error temporibus inoleſceret, ſtatuere indictiones, quibus vterque ſcriptor, immò etiam vulgus omni tempore curſum faciliimè conſeruaret. Quia pro facilitate quoq; calculandi quindecim eſſe voluerunt, vt planiſsimo numero, & ad multiplicandum promptiſſimo compendioſius tranſacti temporis ſtatus in memoriam poſſet reduci. Incipiunt autem indictiones ab octauo Calend. Octob. & ibi terminatur.

Tertia præfati circuli linea continet epactas lunares, quæ ad curſum ſolis annuatim vndenis diebus accreſcere ſolent. Inde epactæ Græco vocabulo. Item adiectiones dictæ, quæ per annos ſingulos vndecim dierum, vt diximus accumulentur augmento. Vel certè quæ ad inueniendas quotæ ſint lunas, calendarum duodecimo, & per totum adijciunt annum, vt ſepactæ iure id eſt, adiectiones vocantur. Et quidem per totum anni vertentes orbem, ſuos quoque dies habet adiectiones lunares vndecim. Nam verbi gratia ſi hodie cum ſcribo, quinta eſt luna ipſa iſto die, poſt annum decimaſexta tum erit luna, & ſic ſemper pro vndecim adiectionibus annis ſingulis creſcens vſque ad trigeſimam, & quod remanet tota erit luna, nec eadem hæc quæ non eſt priuſquam decem & nouem annorũ peracto circulo decennouennale annotat ſunt epactæ lunam quota ſit in vndecimo Calend. Aprilis, vbi paſchalis eſt feſti principium, ſignant hanc præfixam ſui curſus regulam, ſemper obſeruantes, vt quoties minorem ſexdecim numerum habent, paſchalem lunam præferat. Quoties autem maiorem in ſequentem lunam paſcha quærendum demonſtret, quarum locus annuale vndecimo Calendarum Aprilis.

Quarto decennouennali circuli tramite deſignantur epactæ ſolis, id eſt concurrentes ſeptem mane dies vnius ſemper ternos per annos, duorum autem per annum biſſextilem, vſque ad ſeptimum numerum adiectione creſcentes. Quarum circulus habet annos quater ſeptenos, id eſt vigintiocto, qui nimirum non ante poteſt conſummari, quàm biſſextus quarto redire ſolet anno, cunctos ſeptem mane dies contingit. Dominicam videlicet primam feriam, quartam feriam, ſecundam feriam, ſabbatum, quintam feriam, tertiam feriam. Hoc etenim ille ordine currit. Cumque ſuas quæque anni dies habeat concurrentes, hæ quæ in circulo ſunt adfixæ concurrentes, ſpecialiter quæ ſit nono Calendarum Aprilium ferè deſignant, videlicet vt propius feſtiuitatis paſchalis exordio poſitæ faciliimè diem epactarum, vel decimæ quartæ lunæ quotæ ſint, feriæ pandant. Ac per hoc ad paſchalis inuentionem diei Dominici, planum faciant iter. Contigit autem eadem concurrentium annua dieſque calculatorem meminiſſe iuuat, & iam ſecũdo Calend. Aprilis, ſeptimo iduum Aprilis, decimooctauo Calend. Martiurum, ex vndecimo Calend. earundem. Cuius circuli talis eſt curſus, vt quicunque biſſextili anno ſunt, cõcurrentes ipſi & ante quinquennium fuerint. Et poſt ſex annos futuræ ſunt quæ primo biſſexto anno ſunt eadẽ, & ante annos vndecim tranſierint, & poſt ſex redeo, quæ ſecũdo poſt biſſextum eadẽ, & ante ſex annos ierint, & poſt vndecim remanent, quæ tres poſt biſſextũ ipſe, & ante 6, annos præterierint, & poſt 5, reuertantur. Et huius ordo diſcretionis, cunctos annorum vertentiũ complectitur dies. Meminiſſe omnis calculator debet, eaſdem concurrentes ſolis trigeſimo, abhinc anno quas ex proximo ſecuturus eaſdem ſexaginta, quas & quatuor eaſdem nonaginta, quas & ſex eaſdem centum viginti, quas & octo eaſdem centum quinquaginta, quas & decem & cæteras in hunc modum eſſe redituras. Quocunque numero annorum tranſacto concurrentes ſcire deſideras, eundem numerum vides quoties habeat triginta, & trigeſima parte geminata, concordiam vertentium cognoſcis annorum. Verbi gratia trecenti decies habent triginta. Et propterea eadem concurrentes, trecenteſimo anno quæ viginti ſunt futuræ, ſi quid reſidui fuerit & hoc adijcies. Eodem modo etiam in præterita concurrentiam ordo reſpicit. Item quia circulus lunaris decennouennalis præſentis anni epactæ vigeſimo anno redeunt, ſequentis abhinc quadrageſimo tertij, ſexageſimo quarti, octuageſimoquinti, centeſimo ſexti, centeſimo vigeſimoſeptimi, centeſimo quadrageſimo octaui, centeſimo ſexageſimo noni, centeſimooctageſimo decimi anno, & cætera ſimiliter. Quod & de luna quartadecima paſchę cæteriſq; quæ decennouennali circulo includuntur, æque ſciendum eſt, poterit diligens calculator etiam prolixiores ſibi temporum ſequentium annotare recurſus, quibus ſemper meminerit etiam præteriti æui congruere ſtatum.

Quinta circuli decennouennalis regione lunaris circulus includitur, à quarto eius incipiens, & tertio complexus in anno qui propriè Romanorum, & eſt ad menſem Ianuarium pertinens. Nam ſicut annus quiſque decennouennalis circuli propter legalem Hebræorum obſeruationem,

nem,

[illegible] tiones à [illegible] Ianuarij inchoant [illegible]. Sunt & [illegible] & [illegible] primus & ſecundus [illegible] communes, tertium habet [illegible], quartum & [illegible] communes, ſextum [illegible], ſeptimum [illegible], octauum [illegible]. Hic [illegible] lunaris noſter decennouenalis, [illegible] annos [illegible], & [illegible] habet [illegible]. Et habet [illegible] menſes lunares [illegible] dies tres [illegible] quatuor. Embolismi autem menſis trede[illegible], dies [illegible]. Præter [illegible] decennouenalem [illegible] dies [illegible] ſaltus [illegible] inter [illegible] Calendas Ianuarij per [illegible] eſt, [illegible] quinque [illegible]. [illegible] vigeſima [illegible] eſt luna [illegible] Calend. Ianuarij [illegible] decennouenalis. [illegible] ſaltus [illegible] Calend. ſepte[illegible] memor [illegible] & [illegible] memo[illegible] addere regu[illegible] Calend. Ianuarij [illegible] reperies.

[illegible] lunæ [illegible] decim [illegible] paſchalis dominicæ diem [illegible] annis [illegible] demonſtrent. Nunc poſt de[illegible] luna dominica die [illegible] Dominicæ reſurrectionis [illegible]. Qui quidem dies [illegible] in æquinoctio, id eſt duodecimo Calendarum Aprilium. [illegible] vigeſimo nono [illegible] die, id eſt [illegible] Calendarum Maiarum, [illegible]. Quibus terminis [illegible] paſchæ diem [illegible]. Si vero per argu[illegible] epactas [illegible] ſunt res [illegible], & ſi [illegible] quarto, vel [illegible] Ca[illegible] Aprilium [illegible] cognoſcit. [illegible] Calendarum [illegible] eſt [illegible] decimum quartum [illegible] ha[illegible] inter[illegible] luna [illegible] decimaquarta [illegible] Sol[illegible] decimaquarta luna [illegible] eſt [illegible] ſuper [illegible] ſolet.

Septimo decimo [illegible] dies paſcha[illegible] Dominicæ [illegible] Nam [illegible] Tertia [illegible] eſt [illegible] menſis [illegible] primi menſis [illegible] dierum, [illegible] paſcha, id eſt [illegible] de [illegible] ad [illegible], [illegible] in [illegible] paſcha [illegible] celebra[illegible]. Quod [illegible],

[illegible] Scia[illegible] expo[illegible], [illegible] quod a plenilunio primi menſis [illegible], æquinoctij [illegible] aſcen[illegible] placuit.

Obſeruationis [illegible] Dominicæ pa[illegible] à decimaquarta [illegible] luna [illegible], dicente Domino. Primo [illegible] quarto die [illegible] azyma, vſque ad vigeſimum primum [illegible] nō inuenitur in domibus veſtris. [illegible] nunc regula [illegible] decima luna [illegible] primi menſis, intelligatur & hoc [illegible], ſeptem dierum, vſque ad vigeſimum primum dominicam [illegible] paſchalis [illegible] porrigat. Hoc autem pro certo [illegible], quòd ſi luna decimaquarta primi menſis in dominicum [illegible] diem, omnimodo in ſeptimanam ſequentem eſſe differendum.

De circulo magno ſyderum. XVIII.

Circulus Paſchæ magnus eſt, qui multiplicato per in[illegible] cyclo, quingentis & triginta duobus [illegible] annis. [illegible] decies nouies vicenis & [illegible] noue[illegible] multiplicentur, [illegible] numerum complent. Vnde [illegible] decennouenalis, [illegible] vigintiocto. Solis autem qui [illegible] annis nouendecim, habent biſſextum [illegible], id eſt [illegible], [illegible] vigintiocto, id eſt octo milia du[illegible] quinque.

Menſes autem lunares, vicies octies [illegible] triginta[illegible] id eſt ſex milia quingenta & [illegible] dies, ex[illegible] ſextis [illegible] milia [illegible] quinque, id eſt [illegible] milia, & [illegible] octuaginta. Additis autem biſſextis [illegible] nouies [illegible] milia & trecenta [illegible].

Qui vbi memoratam ex ordine [illegible] dierum, [illegible] fuerit, mox in ſe [illegible], cum [illegible] quæ ad [illegible] pertinent, eadem quæ præterie[illegible] tenere reſtaurat.

Si [illegible] quotus ſit annus ab Adam ſecundum [illegible] inuenis [illegible] quindecim per quadragin[illegible], [illegible] ſex milia ducenta & ſeptuaginta. Adde [illegible] præſentis anni [illegible] comprobatur, & fiunt centum ſeptuaginta uo[illegible].

[illegible] vis quotus ſit annus ab incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti, computa quindecies quinquageni, [illegible] ſeptingenti & quinquaginta. His ſeptem adde duodecim [illegible], fiunt ſeptingenti quinquaginta [illegible] & [illegible] anni cuius volueris, [illegible] comprobatur. Fiunt ſimul anni ab incarna[illegible] Chriſti ſeptingenti ſeptuaginta vnus. Hoc [illegible] memor eſto [illegible], vt quando quindecima venerit indi[illegible] primam [illegible].

Quia vero per [illegible] indictionem huius calculationis [illegible] non poteſt, eodem [illegible] quindecies quinquies, ſed [illegible] quinquies & alie. [illegible] deinceps in ſubſequentibus [illegible] ad [illegible] indictionem. Qu[illegible] & [illegible] per quindecim compu[illegible], quibus addi[illegible] implebis numerum [illegible] Domini, & [illegible] remanet quod per [illegible] indictionibus [illegible]. [illegible] in [illegible] in ſecunda [illegible] tot remanent [illegible] quota [illegible] indictio. Hoc argumento inuenies [illegible] Domini.

Si vis ſcire indictionem quota ſit, ſume annos ab Adam quos habueris, & eos partire per quindecim, quot remanent, tota eſt indictio: ſi nihil remanet, quindecima eſt.

Item ſi vis ſcire quota ſit indictio, ſume ab incarnatione Domini, id eſt ſeptingenti ſeptuaginta [illegible], his ſemper adijce tres, fiunt ſeptingenti ſeptuaginta quatuor: hæc partire per quindecim, remanent nouem, nona eſt indictio: ſi nihil remanet, quindecima eſt.

Si vis ſcire quota eſt epacta, ſume annos decennouennalis cycli qui fuerint, & de illis ſubtrahe ſemper vnum, & illos multiplica per vndecim, & poſtea partire per triginta, & quot remanent, tota eſt epacta.

Item computa à primo anno decennouennali vſque in quem volueris, v[illegible] in quantum annum, dimitte ſuper vnum, remanent quatuor, multiplica per quatuor, vndecim annuas epactas, & facies quater vndecem, fiūt quadraginta quatuor, [illegible] partire per triginta, remanent quatuordecim, quartadecima eſt epacta. In ſecūdo circulo decennouennalis, ita per omnes decem & nouem annos ſub hac breuitate computabis.

Item partire annos Domini per octodecim, & quot remanent multiplica per vndecim. Item partire per triginta, & remanent epactæ.

Si noſſe vis epactas ſolis, id eſt concurrentes dies, ſume annos Domini, & eorundem quartam partem adijce [illegible] quoque ſemper [illegible], quia [illegible] concurrentes fuerunt anno natiuitatis Domini, hos partire & remanent concurrentes.

Si vis ſcire quotus ſit concurrens, ſume circulum ſolarem, qui nunc [illegible] comprobatur, & quartam eiuſdem numeri [illegible], partire per ſeptem, & quot remanent, totus eſt concurrens in nono Calend. April.

Si noſſe vis quotus ſit circulus Lunæ, ſume annos ab Adam, & eos partire per nouemdecim annos, & quot remanent, totus eſt circulus. ſi nihil remanet, decimusoctauus eſt.

Item ſume annos ab incarnatione Domini, quot fuerint, & ſubtrahe ſemper duo, & quot remanent, hos partire per nouemdecim, & iterum quot remanent, totus eſt circulus lunæ decennouennalis: ſi autem remanet, decimus nonus eſt.

Si vis noſſe quotus ſit annus Cycli decennouennalis, ſume annos Domini, & vnum adde, quia ſecundo eiuſdem anno natus Chriſtus: partire per nouemdecim, & quot remanſerit, ipſe eſt annus cycli decennouennalis, & ſi nihil remanet, decimusnonus eſt.

Si vis ſcire biſſextilem annum, partire annos Domini per quatuor, & quot remanſerint, tot ſunt anni à biſſexto.

Si noſſe vis quot puncta vnaquæque luna in die luceat ſecundum Romanos, ſume dies à Ianuario, vtputa in nonas Martias, fiunt ſeptuaginta ſex. Vide quotus ſit cyclus lunæ, vtputa ſex, [illegible] ipſum circulum lunæ quinquies, fiunt ſeptuaginta quinque. Adde ad dies à Ianuario, fiunt centum quinquaginta vnum: deduc ſexaginta bis, fiūt centum viginti, remanent ſex: hæc ſunt punctum lunæ ipſius diei qua lucet, id eſt horam primam, & punctum vnum horæ ſecundæ.

Si ipſam lunam vis inuenire, memento quot habueris in ſumma, antequam per ſexaginta partiueris: & quoties deduxiſti ſexaginta, tot alles adijcies ad ſummam eandem, & iterum multiplicatum circulum lunæ ſexies, iunges ad ſummam, diuideque per triginta, & lunam diei eiuſdem inuenies.

Si noſſe vis quotus ſit circulus Solis, ſume annos ab Adam, & eos partire per vigintiocto, & quot remanent, totus eſt ſolaris circulus.

DE DVODECIM SIGNIS ZODIACI, Carmina.

PRimus adeſt Aries aurato lumine labens,
Proximat [illegible] corpore Taurus,
Sic Gemini [illegible] orbibus [illegible],
Aeſtifer [illegible] feruentia ſidera Cancri,
Hunc ſubter fulgens [illegible] Leonis,
Quem rutilo ſequitur collucens corpore Virgo,
Exin [illegible] claro cólumine Chelæ,
Ipſas conſequitur lucens [illegible] Nepai,
Inde Sagittipotens [illegible] tenet arcum,
Poſt hunc [illegible] Capricornus lumine pergit,
Humidus at [illegible] Aquarius orbe
Squamm [illegible] natant tunc ordine Piſces.

Verſus Priſciani, de Aſtronomia.

AD Boreæ partes Arcti vertuntur & anguis,
Poſt has Arctophylax pariterq; corona genuq;,
Prolapſus Lira, Auis, Zepheus & Caſſiopeia,
Auriga & Perſeus, Deltoton & Andromedæ aſtrum.
Pegaſus & Delphin, [illegible] aquila, anguitenensq;.
Signifer inde ſubeſt bis ſex [illegible] complent,
Hinc Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo.
Libraq;, Scorpius, Arcitenens, Capricornus & Vrna,
Qui tenet & Piſcis [illegible] ſunt in partibus Auſtri,
Orion, Procyon Lepus ardens, [illegible], Argo,
Hydros, [illegible] quoque, Piſcis, & ingens,
Quem ſequitur [illegible], ſimul Eridaniq; fluenta.

De Aetatibus.

TEr binos deciesq; nouem ſuperexit in annos,
Iuſta ſeneſcentum quos implet vita virorum,
Hos nouies ſuperat viuendo garrula cornix,
Et quater egreditur cornis ſæcula ceruus,
Alipedem ceruum ter vincit coruus. & illum
Multiplicat nouies Phœnix reparabilis ales,
Quem nos perpetuò decies præuertimus æuo,
Nymphæ Hamadryades quarum longiſſima vita eſt.
Hæc cohibet finis viuacia fata animantum,
Cætera ſecreti nouit Deus arbiter æui.

A L I V D.

Sepes limitanea tribus annis durare poteſt:
Canis tres huiuſmodi ſepes ſuperare poteſt: id eſt nouem annos ducere.
Equus trinam canum ætatem vincit, id eſt vigintiſeptem annis bene durat.
Homo bene ſanus, tribus equis ſuperuiuit, ideſt per annos octoginta, vel amplius.

Secundum verſus ſuperiores.

Homo, annos nonaginta ſex.
Cornix, octingentos ſexagintaquatuor.
Ceruus tria millia quadringentos quinquagintaduos.
Coruus decem millia trecentos ſexaginta ſex.
Phœnix nonaginta tria millia ducentos quatuor.
Hamadryades nongentos triginta duo millia quadraginta.

Anni ab Adam, iuxta ſeptuagintaduorum interpretum auctoritatem.

Ab Adam duo millia quadraginta octo. Generationes decem [illegible] duo millia ducenta quadraginta [illegible].
Ab Adam [illegible] ſexaginta quatuor, Generationes decem [illegible] Abraham mille ſeptuaginta duo.
Ab Adam quatuor millia ſeptingenti quadraginta ſex, Generationes quatuordecim [illegible] ad Dauid noningenta quadraginta duo.
Ab Adam quatuor millia quadringenta ſex, Generationes [illegible] decim. ad captiuitatem trecenta octoginta [illegible].
Ab Adam quinque millia ducenta octodecim, Generationes quatuordecim, ad Chriſtum quingenta octoginta [illegible].

[illegible] cyclo Romanorum [illegible] anni [illegible] quadraginta.

Iuni[illegible] [illegible] fiunt anni, ſex mille quinquaginta octo, vſq; ad tranſitum [illegible] Imperatoris.

Anni ab Adam iuxta Hieronymum, ex authoritate [illegible].

Ab Adam ad diluuium mille [illegible] quinquagintaſex. H. [illegible] quin[illegible] ſex.
A diluuio ad Abraham, [illegible] ducenti nonaginta duo. H. [illegible] octingenti quadraginta [illegible].
Ab Abraham ad Dauid, [illegible] anni [illegible]genti quadraginta duo. H[illegible], D[illegible] mille [illegible] nonaginta.
A Dauid ad captiuitatem, [illegible] ſeptuaginta tres, [illegible] ſexaginta tres.
A captiuitate [illegible] octingenti nouem. H[illegible] quinquaginta duo.
[illegible] anni [illegible]ingenti quadra[illegible] quingenti nonaginta duo, vſque ad obitum [illegible] Imperatoris.

F I N I S.

MANFREDI CARMINA.

De anno ſolari.

Nnus ſolaris, qui magnus ſæpe vocatur,
Circuitus ſolis ſemel eſt per zodiacum.

De curſu ſolis.

Curſus [illegible]inti completur & octo per annos.

De anno lunari.

A[illegible] lunaris, eſt luna circuitus, qui
Nunc eſt communis, nunc em[illegible]mus habetur.

De curſu lunæ.

A[illegible] [illegible] tres [illegible] octo per annos,
[illegible]
[illegible]re ſedem,
[illegible]
[illegible] refelli,
[illegible]are quod [illegible],
[illegible] valetur.

De [illegible]atuor temporibus anni.

VEr, Æſtas, Autumnus, Hyems, ſunt quatuor anni
Tempora, quæ certo [illegible] patefiant,
Cui [illegible] dedit ternos [illegible] contemplatio menſes.

De Vere.

Martius Aprilis, & Ma[illegible]. Veris habentur.

De Æſtate.

Iunius, Auguſtus, Æſtatis [illegible] [illegible]nt.

De Autumno.

Autumnus, Octob[illegible] [illegible], Nouember.

De Hyeme.

Sunt hyemis Ianus Fe[illegible] [illegible]que December,
In quo [illegible]um primo Deus [illegible] & rex,
Pri[illegible] orbis,
Atque [illegible],
Compl[illegible] diebus,
Sex opus at[illegible] quieuit,
A [illegible]
Diſpoſuit, do[illegible] [illegible]ta nati.

De ſeptem [illegible] & nominibus eorum.

P[illegible]pio mundi [illegible] Deus [illegible] creator
In [illegible] cyclo [illegible] circulum ambit,
[illegible] qui [illegible],
[illegible]ibus prop[illegible] vocauit,
Nomine Saturni primum, Iouis atq; ſecundum,
Mars ſub eo currens, & ſexto Mercurius,
Luna quidem minimo decurrit ſeptima cœlo.
Quæq; dies aſtris accepit nomen ab iſtis,
Has ratione operiq; noſtro competit aptè
Lux cum nocte ſua viginti quatuor horis,
Conſtat & æternum deducit ab æthere curſum,
N[illegible] à Saturno tu connumerare ſupremo,
In[illegible] poſt [illegible] lunæ numerabis & orbem,
[illegible]
Cui [illegible] quatuor atq; decem bis
Conuenit, [illegible] nomen habetq;.

De die Dominico.

Ergo prima dies [illegible] nomine ſolis.

De die Veneris.

Nunc veri ſolis, qui nos de morte redemit,
Pars numeris [illegible] dat nomen [illegible] ſecunda,
Et ſic quæq; dies accepit nomen ab aſtris,
Sed nunc flectamus atque p[illegible] illa.
Arti[illegible] ſtyli prom[illegible] canamus,
Quarta luce Deus duo mundi lumina finxit,

De Mercurio.

Planetasq; alios, ſtellas & ſydera cuncta,
In firmamento qu[illegible] immutabile curſus,
Addidit & proprium curſum haud excedere iuſſit.
Hic eſt ille dies in quo ſapientia ſcripſit,
Æquales horas noctis [illegible] atque diei,
Et curſum ſolis fuerit ſtudio rationis,
C[illegible] eius cognouit per[illegible] annus,
Tercentum [illegible] cum ſexaginta diebus,
Quinq; [illegible] ſimul & conſtare quadrante,
Sed [illegible] quadrans eſt portio quarta.
Tres verò reliquæ dicuntur nomine dodrans,
Vnde dies iſti procedunt vel numerantur,
Per documenta damus, ſi noſſe cupis, manifeſtè.

De curſu ſolis & anni, & ſignis eorum.

ASrorum curſus & lunæ, ſolis & orbem,
Addidicit primum ſcripſitq; Ægyptia nymphus,
Tradidit & curas huius mortalibus artis,
Atque iter ſolis per quod deducitur annus,
Zodiacum vocitans ſignat indagine mira,
Quam bene declarat Macrobius ille ſagaci
Ingenio, ſtudioq; probo docet eſſe laborem,
Hunc per biſſenas diuiſit prouida partes,
Partes ſigna vocans, quæ conueniente notauit,

De Ariete.

Nomine namq; aries, cœli pars prima vocatur,
Seu qu[illegible] præcipue hoc animal præ cornua feruet,
[illegible] ſol feruoris radijs quaſi cornibus ipſam
Com[illegible] terram, brumæq; rigorem.
In ip[illegible], & ſemin[illegible] reſerare,
Siue quod [illegible] Aries dextro pr[illegible] in armo.
Sicut & hoc dex[illegible] tempore partem
Zodiaci ſunt namq; [illegible] cœli.
Aſt Aries primi caput eſt & Libra ſecundi,
Et ſpatium alterius dimenſum partibus æquis,
Circuit atque Aries decumbit parte ſiniſtra

De Tauro.

Sed Tauri nomen parti impoſuere ſecundæ,
Sol quoniam cœli partes dum permeat iſtas,
Caneſcunt fruges, taurique boumq; labores,
Feruidioribus & terris iam falce metuntur.

De Geminis.

Aſt aliud ſignum geminorum nomine dicunt,
In ſpecie cygni Ledam decepit adulter,

Hac omnes ex vtero peperit fratres geminos,
Inq; vicem fratrem Pollucem Castor amauit,
Mortalis fuerat qui mortem macte ferebat,
Immortalis erat, qui pro patre morte carebat,
Hic quoniam patram de fratre [illegible] recepit,
Fraternæ mortis de [illegible] tempus.
Partiendo vices [illegible] sibi ere [illegible],
Parte quidem cæli [illegible] sol dum currit in ista,
Arbusta & fruges solis feruore [illegible] arent,
Incipiuntq; mori virentes quæ fronde vigebant,
Atq; per æstatem quasi mortua sicca videntur,
Mundi pars habet hic zona vi [illegible] perusta.

De Cancro.

Atq; notant quantum sub cancri nomine signum,
Est in propatulo sita significatio cancri,
Incedit versus vt per vestigia cancer,
Sic dum sol nequit hanc cæli transcendere partem,
Inferiora petit lustrato [illegible] sub
Quarta parte [illegible] primum [illegible] ortum,
Scribere sed tempus non est exortibus aptum.

De Leone.

Ac quinta parti nomen posuere Leonis,
Hoc animal cunctis præstat feruore calorum,
Cuius membra tenet vigor & vis parte priori,
Degenerat atq; & debilitat sub posteriori,
Sic magis exurit sol quam per cætera signa,
Atq; [illegible] terris diffundit anhelus,
Nec non extremus signi sub partibus huius,
Mitigat ardorem duntaxat debiliorem
Interram positus, quos post vestigia linquit.

De Virgine.

Nomen inest sexto virgo pro tempore signo,
Terra quod effœta quasi virgo fœmina constet,
Atq; nihil fructus isto sub sidere gignat.

De Libra.

Verùm zodiaci pars septima Libra vocatur,
Æquales proprio cum nomine monstrans,
Parte sub hac cæli noctis fieri atque diei.

De Scorpione.

Scorpius octauo nonoq; Sagittarius fert
Nomen, & hinc imbres signant & grandinis ictus.

De Capricorno.

Hinc decimum sphæræ signum vocitant Capricornum,
A[illegible] semper fronde pascendo capella,
[illegible] ex aduerso redeuns sol alta requirit,
So[illegible] pars quarta facit solemq; remittit.

De Aquario.

Vndecimum signum cui nomen Aquarius addunt.

De Piscibus.

Atq; duodecimum dicunt ex nomine pisces,
Quod nimbus quod cedat annus hoc tempore tellus.

De Bissexto.

Ergo per [illegible] contemplante recurrere solem,
Ha[illegible] fieri de[illegible] ratione.
Horum signorum sol lustrat, quod [illegible] diebus,
Trigenis, ac dimidia cum quinq; bis hora,
Hos omnes summam tu multiplicabis in vnam,
De cunctis signis hor[illegible] reducens,
Inu[illegible] trecentos,
Hu quo[illegible] ho[illegible] calculus [illegible],
Bi[illegible] restant [illegible] hora,
F[illegible] has [illegible] horas,
Ha[illegible] quadra[illegible] quarta di[illegible].
[illegible] numeretur in annis,
[illegible] quarto quadr[illegible] vnum
C[illegible] constituuntq; diem sub fervibus anni,
H[illegible] vocatur annus.
C[illegible] trecentis sexagin[illegible] diebus.

Quare [illegible] Bissextus, & quare sit [illegible].

Q[illegible] fuerit producitur error
[illegible] tempore menses

Occurrant: vice versa permutentur [illegible],
Illa dies igitur tantus videtur vt error,
Inseritur simul ac bis[illegible] vocatur,
Quod numero [illegible] Martis [illegible] Calendas,
Hanc Concurr[illegible] dicere [illegible],
Nam quot a[illegible] mista,
Tot concurr[illegible] in anno,
Sed [illegible] superaddita sumitur anno.

De nominibus Mensium.

ET quia signorum data [illegible] claret:
Nunc de nominibus [illegible] scribere mensium.
Roma potens olim cum geminis philosophia
Floruerat, cursum totiq; imponeret orbi,
Primum bisseno diuisit partibus annum,
Inuidit hinc & cuiq; vocabula congrua parti.

De Martio.

Martius à maribus cuius pars prima vocatur,
Quòd tunc Iuno Iouem, quod tellus postulet imbrem,
Et fiat prægnans, & fœtibus apta tumescat.

De Aprili.

Ast alia Aprilis quoniam natura aperitur,
Dicitur ad flores fructus & gramina cuncta.

De Maio.

Tertia maiorum Maius de parte vocatur.

De Iunio.

Iunius in quarta, iunioribus est vocitatus,
Namq; bipertiti fuerant de more Quirites,
Atq; senex maior pars consultabat in vrbe,
Militiamq; manus iuuenum virtute regebat,
Hinc igitur Maius & Iunius est vocitatus.

De Iulio.

Iulius à magno sortitur Cæsare nomen.

De Augusto.

Nomen ab Augusto mensi imposuere sequenti.

De quatuor vltimis mensibus.

QVatuor hinc alij sumpserunt nomen ab imbre.

De Septembri & Octobri.

Primum Quintilis sunt, Sextilisq; vocati.

De Nouembri & Decembri.

Et numero quantum sunt primo mense remoti,
Temperiem cæli numero quoque significantes.

De Ianuario.

A Iano mensis Ianuarius, qui est vocitatus,
Principium rerum Ianus [illegible] vetustas,
Credidit atque illum mensem [illegible] dicauit,
Quapropter [illegible] apud annus.

De F[illegible].

Postremæ parti nomen Februarius indixit,
Nam februare [illegible] dicunt purgare Latini,
Mos viguit ta[illegible] Romanis [illegible] olim,
Anno sub quinto dum census fertur ad vrbem,
Mœnia cum multis templa & lustrare deorum,
Scilicet istius mensis sub luce secunda,
Vt quasi purgarent delictis excessibus vrbem,
Et venia atq; salus per supplicia ista daretur,
Dicere, lustrare, sic & purgare solemus,
Sic & multoties dicitur quinquennia lustra,
Sed per inaccessos opus est nunc tendere saltus
Atque iter inter captum vario sermone leuare.

De regularibus Feriarum, Calendarum, & de eorum origine.

PRimum nunc igitur videamus regulares,
Vnde procedant, [illegible] que sit origo.
Prima dies mundi de [illegible] fuisse,
Qua lux enil [illegible],
[illegible] Zo[illegible] & veruecis portio prima.
A prima ergo die numera[illegible], Calendas

[illegible] menſis, de [illegible] c[illegible]ſcere quem,
Quem[illegible] hec poſt hac per ſeptem diuide c[illegible]ctos,
[illegible] [illegible]eruum quot [illegible] nunq̃ nam [illegible] cre[illegible]cere poſſunt,
[illegible] ſuper reſtat pro red[illegible] [illegible],
[illegible] e[illegible] tidem pro re[illegible] [illegible] adit.
[illegible] ſeptem ſiſ[illegible] tot me[illegible] [illegible],
Et con[illegible]rrent[illegible] de ſ[illegible] [illegible]dem,
[illegible] ad Mart[illegible] poſtquam [illegible] kalendas,
[illegible] qui [illegible] aſcribere quin[illegible] memento,
[illegible] dies f[illegible] [illegible] eſt de [illegible] prima,
Dum Phœbus [illegible] feceras anni,
[illegible] primum [illegible] concurrens prima vo[illegible] eſt,
Concurrit ſiquidem totum [illegible] per annum.

Quæ regulares [illegible].

Nunc quæ concurrens proce[illegible] prima,
Addimus, & talis quid ſignet [illegible]bus.
Quæ concurrentes ideo dicun[illegible] [illegible],
Quod pariter [illegible] regularibus anno,
Currunt, & feriam quota ſit ventura kalendis,
[illegible]ant, & ſi per [illegible].
[illegible] dies igitur qua prim[illegible] orbis,
L[illegible], cunctoq; ſinem numera[illegible] ad ipſum.
[illegible] ſedes quo concurr[illegible] habetur.

Quomodo inueniantur regulares.

Primus concurrens.

Hos quoq; p[illegible] per ſeptem diuide ſolis,
Qu[illegible]ſt concurrentium ſignetur origo,
C[illegible] quæ ſequitur hoc ordine comperietur,
[illegible] ablat[illegible] eſt anno parte ſecundo,
H[illegible] duo currunt illo qui tranſit in anno,
[illegible] ſuperf[illegible], vni ſuperaddere cures,
[illegible] & quarta reliquis ſic multiplicantur.
[illegible] quoniam biſſextus habetur,
[illegible] ſimul hac in ſede quieſcunt,
[illegible] de d[illegible] feria [illegible] in vnum,
S[illegible] & poſt ſeptima curſum,
[illegible] ſupergra[illegible], vt dixit regula ſeptem,
[illegible] ſublatis con[illegible] [illegible].

Quomodo inueniatur feria per regularem.

H[illegible] concurrentes ſumpta [illegible] aucta,
[illegible] quota ſit ventura kalendis,
Si ſeptem [illegible] numero, tibi ſeptima [illegible]
[illegible] minus eſt, tota [illegible] feriam numerato kalendis,
[illegible] ſeptem tranſit, numero d[illegible] ſeptem.

De inuentione [illegible] per dies menſis.

ET [illegible] per totum menſem [illegible] dies.
N[illegible] feriam præcedentis quoq; menſis,
[illegible] dies cunctos, ſed nec numerabis eandem,
H[illegible] [illegible]arum feriam ſuperadde totam,
[illegible] ſeptem [illegible] itidem [illegible] prima ſit,
[illegible] minor eſt illis numerus, tibi [illegible] manebit,
[illegible] ſeptem tranſit, numero depoſito ſeptem.
Scilicet [illegible] quod ea ratione [illegible].

De regularibus [illegible] & de eorum [illegible].

SEd quia [illegible] eſt [illegible] carmine [illegible],
[illegible] luna propo[illegible] ratus,
Aſt al[illegible] pandam [illegible] regulares,
Qu[illegible] ab luna men[illegible] iſtis.

De ep[illegible].

Lunæ circuitus, lunar[illegible] anni

De [illegible].

Principium cuius, qui [illegible] habentur,
Menſis a[illegible] prodit,
Aegypti [illegible],
[illegible] vigiles ſecreta [illegible],
[illegible] myſterium [illegible] Latin[illegible],
[illegible] artes ad[illegible].
[illegible] poſ[illegible] [illegible]unt,
[illegible] epactarum Septembr[illegible] kalendas,
H[illegible] cælo infixant [illegible] creatam
Lunam, quod [illegible].

Hanc quia nullius numeri variauerat ætas
Lumine, non valuit penitus triceſima dici,
Hinc [illegible]tur Phœben nullo ſplendore [illegible]ntes,
Nullas, epactas illum dicere per annum.
Aſt al[illegible] primum terris de lumine lumen,
Fund[illegible] enena, re[illegible] eſt tunc prima vocata,
Et quoniam terris illuxit lumine primum,
H[illegible] prius [illegible] eſt numerari quinto kalendis
Et quoniam Octobris euenit quinta kalendis,
Nam quotacunq; fuit tunc luna, quibusq; kalendis,
Menſibus his totidem ſcribuntur redigulares,
Iſta quidem currit per cunctos regula menſes.

De vndecima epacta.

Vndecimam poſt hoc anno diſcere ſequentr,
Epactam tota eſt, nam Phœbe [illegible]ede notata,
Et quota ſede ſua cunctis effulget manus.
Epacta totidem concurrunt ſemper in ipſis

Quod epacta & regularis debent iungi ad inueniendum ætatem lunæ.

EPactæ iuncta cum redigularibus iſtis,
Præſignant quota ſit Phœbe fulſura kalendis.
Horum ſi numerus tr[illegible]ginta euenerit infra,
Tota manet Phœbe. ſed ſi con[illegible]euenerit vltra,
Illis ſublatis aderit tibi tota kalendis,
Quot reliqui fuerint, hoc conſtet regula cunctis.

Quod ætas lunæ per dies menſis inueniatur.

Sed ſi per totum cupis hoc cognoſcere menſem,
Sume dies menſis qui præcedunt hodiernum,
Et quotacunque fuit tunc ipſis luna kalendis,
Illius numerum tranſactis adde diebus.
Horum ſi numerus trig[illegible]ta euenerit infra,
Tota manet Phœbe ſed ſi conuenerit vltra,
Illis ſublatis quot reſtant tota tenetur,
Sed tamen hoc opus eſt, vigili de mente notare,
Si menſi fuerit inſ[illegible] viceſima nona.
[illegible]eme tot, ætatem reliqui lunæ t[illegible] pandent.
Hoc quoque cur fiat conabor prodere metris.

De anno lunari.

ZOdiaci ſignum per [illegible]rit quod[illegible] duobus,
L[illegible] diebus ſex horis be[illegible] vnius hora,
Qu[illegible] dies igitur de cunctis collige ſignis,
Et iunctis pariter vigintiquatuor ad[illegible]unt.
Treſq. dies potes ex horis ſuperaddere ſenis,
H[illegible] ſit leſu nunc hac ratione fatebor,
[illegible] partes al[illegible]quid diuiſeris æquas,
Nom[illegible] quaq. triens fertur, cunctaq; tentes,
Portio ſi [illegible]uerit, alij ſubtracta duabus,
Vna dua reliqua di[illegible] nomine beſſes.
B[illegible] ex his ſex octo ſuppleueris horas,
[illegible] igitur numero Phœb[illegible], ambire dierum,
[illegible]tum Zodiacum daret dictuq; ſub oris,
[illegible] tantum ad ſolem ſpatio tranſire ſub ipſo,
[illegible] partes quoniam dum peruolat ipſa,
[illegible] ferme tendit percurrere ſignum,
Nec valet aſcendi Phœbe, nec prima vocari,
N[illegible] prius fuerit, ni tranſgrediatur,
[illegible] dies duo pr[illegible] & quatuor horæ
[illegible]antur. quorum ſpatio Phœbum ipſa ſequetur.
[illegible]olet & fiat ſuperno lumine prima.
[illegible] eſt lunaris ſuppletus ad omnia menſis,
[illegible] nos v[illegible]inti conſtare nouemq; diebus,
[illegible]uper & ſcriptis biſſenis promimus horis.
Namq; dies horis non permanet integer iſtis,
Et quia tum diuiditur in menſibus vnus,
[illegible]ernus menſis biſſex implebitur horis,
Præſertim primo fuerit cum cardine mundi,
In media [illegible] die, ſed menſe ſecundo.
Nocte alternatim media, ſic inde cucurrit.
Hi cuncti ſummam menſes redigantur in vnam,
Hinc & tercentum cum quinquaginta diebus
Quatuor adiectis annum conſtare fatemur,
Hic eſt qui propriè lunaris dicitur annus,

Quòd vna epacta inueniatur per aliam, addendo vndecim.

Illud & intuitu nunc contemplare ſagaci,
Quod damus, & memori patefactum mente repone,
Hic epactarum ſeries & origo patebit,
Sunt duo inæquales tibi quos monſtrauimus anni,
Vincitur vndenis lunaris forma diebus,
His quia lunaris ſolis ſuperatur ab anno,
Vndena epacta ſumuntur in ordine primo.
Hinc numerus cunctis addatur ſemper in annis
Epactis affinis præcedentibus annis,
Quod minus aut plus eſt triginta ex more tenebis,
Illius epactas anni qui tempore tranſit,
Octauas decimas epactas vltimus annus
Continet, his cum præcedentibus additur vnus,
Hic qui lunari ſemper ſubducitur anno,
Philoſophi ſaltum quem lunæ nomine dicunt,
De quo ſi Deus annuerit tractabimus alte.
Quos ſi coniungis pariter triginta tenebis,
Hæ ſunt epactæ quæ currunt cardine primo,
Illius cycli retinent quem ſemper Hebræi,
Quas menſium iungas ſi regularibus iſtis,
Pro numero lunæ, numero ſubducis eaſdem,
Et numeras lunam, ſicut dant regulares,
Lunis in menſis anni cuiuſq; kalendis.
Hinc etiam qui modò epactas dicere nullas.

De annis emboliſmalibus & communibus.

Nunc ex endiboliſmis & communibus annis,
Pertractare neceſſarium decernimus iſthic,
Enucleatius vt lunæ ſaltum referemus,
Diuini libri teſtatur pagina lunam,
Infixam cœlo curſum ſub ſole habuiſſe,
In quarta feria poſitam, curſum inde tuliſſe,
Atq; die qua prima fuit, non prima refulſit,
Ni poſt annos inde decenos atque nouenos,
Hic lunæ curſus eſt, cyclus iure vocatus,
Inde velut primum per eundem tranſmeat orbem,
Cum prima caput tranſit lunatio mundi,
Quæ quartamdecimam completo lumine lunam
Attulit in nonis, qui nunc eſt menſis Aprilis,
Aptius vt Memphis docuit, potes iſta videre,
Regula nam quorum cyclo diſſentit Hebræo,
Sed propter Paſcha variè deſcribimus iſta,
Hinc igitur cyclus eſt tali nomine dictus,
Hinc per communes annos fit & endiboliſmos,
Qui duo præcedunt communes iure vocantur,
Quod fuerint clauſi biſſenis menſibus anno,
Sed ſuperaccreſcens vocitatur tertius ille,
Vnuſq; menſis, hoc eſt lunatio creuit,
Inde ſequens annus primordia ſumpſit ab illa,
Quæ quartamdecimam prodit lunatio lunam,
Poſt horas noctis æquales atque dies,
In qua Paſchalis a prima tempore adſit,
Siue ſub æquali tantummodo tempore fiat,
Vnde fit vt ſemper ſic creſcat circulus ille,
Præter in ogdoade, quod non fit & hendecade anno.
Quiq; etenim quorum communem prætulit annum,
Illis notabilior quod cyclo conſtet eodem,
Dicitur octauus ex Græco nomine factus.
Hendecas hic quoniam vndecimus poſt ogdoade fit.
Ad numeratum quorum ſaltu ratione notabis,
Endiboliſmales ſunt anni denique ſeptem,
Nonaginta vnus etiam menſes numerantur,
Anni communes quos ſignat regula ſex,
Centum quadraginta alios & quatuor addunt,
Sunt pariter ter mille tricentum & quinque ducenti,
Sed proinde ſatis nunc dicere incipiamus,
Menſibus & lunæ ſaltum pandamus ab iſtis.

De ſaltu lunæ.

Signiferi poſt circuitum cùm prima vocata eſt,
Et ſuccenſa ſuit lunari menſe peracto,
Luna duodecimam necdum perfecerat horam,
Reſtabant iq; ſuper illi quam diximus hora,
Bis duo momenta, momentiq; & vncia & vnus,
Tantum atomus quæ indiuidua eſt temporis aptè:
Quæ ſic augentur per cunctos omnia menſes,
Diminuant vnum numero lunaris vt anni,
Cycli fine diem iam nunc ratione probemus,
Qualiter vna dies ex iſtis integra creſcat.
Sed quia ſunt menſes triginta & quinq; ducenti,
Illos pro numero momentorum attende ratio,
Quadrupeda & nongenta & quadraginta videlis,
Et quoniam punctis horam conſtare quaternis
Dicimus, & puncta momentis ſingula denis,
Per quadraginta cunctorum diuide ſummam,
Inuenieſq; horas viginti tres mediamq;,
Alteri ſed ſi pars huius ſupplebitur hora,
Quaq; duodecima eſt rerum pars vncia dicta,
Verùm momentum numerus duodenus adimplet,
Efficiunt igitur triginta & quinq; ducenta,
Quinq; bis atq; nouem momenta, ipſiſq; ſubſunt,
Septem quas atomis menſum ſupplere neceſſe eſt,
Quadraginta atomis ſeptem ſimul, vncia conſtat.
Ex atomis igitur triginta & quinq; ducentis,
Vncia & argentur, quas quinque decemq; notant,
Quas ſi præſcriptis ſeptem coniunxeris æque,
Momentum efficies: aliiſq; addatur ad ipſum,
Quo numerus media iuncto ſupplebitur hora,
Quæ ſi viginti tribus eſt media quoque vincta,
Integer ille dies, viginti quatuor horis
Conficitur, qui ſic lunaris ſaltus habetur,
In nonodecimo cycli cùm Iulius anno,
Debeat vt ſemper ternis numerare kalendis,
Auguſti lunam ſibiq; viceſima fiat,
Hic prætergreſſa nonæ ſima vocatur,
Tertiaq; Auguſti numeratur iure kalendis,
Aſt epactarum conſtat ratione ſecundis,
Inde tenet curſum per cunctos immolatum.

Quot horis luceat luna.

At ſi ſcire cupis quot Phœbe luceat horis,
Cremento lucis punctos adhibeto quaternos,
Noctibus in cunctis à prima nonimus ipſam,
Ad quintamdecimam quo fiat lumine plena,
Et ſexaginta per punctos fulgeat ipſa,
Et facies quinis horam conſiſtere punctis,
Inuenieſq; quoto puncto luna luceat hora,
A quintadecima numero deplebitur vſque.
Quo lumen perdat ſimul & trigeſima fiat,
Atq; quotis iiſdem punctis luna luceat horis,
Inuenieſq; Phœbe ſed nil triceſima lucet,
Solis ſubiecta maiori lumine rapta,
Hanc horam Græci vocitant, coitumq; Latini,
Dicunt, quod pariter coniunctim currat vterque,
Eclipſim ſolis fieri quo tempore claret,
Aſt ex hoc alibi carmen dictabitur aptum.

Quod ſuperius diſtulit de aſtris, nunc exequitur.

Nunc de ſignifero quædam memorare neceſſe,
In quo ſunt fixa tempus variantia ſigna,
Sub quo planetæ variant per tempora curſum,
Orbis zodiaci ſic obliquatur ab Arcto,
Vt ſit zonarum media porrectus ad auſtrum,
Quatuor eſt inter zonas hos ſole peruſta,
In medio cuius Aries & Libra reſidunt,
Hæc etiam mundi medio duo ſigna locata,
Oppoſita atque ſibi cedentia tramite recto,
Vndique circueunt quaſi diſperantia terram,
Et quaſi diametro diuimunt æqualiter ipſum
Zodiacum, certumq; vident aſtris ſecus vnum,

[illegible] alternat m[illegible] reſ[illegible],
[illegible] Aries co[illegible],
[illegible] Aries, inde ortu L[illegible],
[illegible] preterea, Cancer [illegible] Capricornus,
[illegible] ſignorum ſummus, Capricornus [illegible] imus eſt,
[illegible] tropica, quæ conuerſiua vocantur
Sol [illegible] poſitus conuer[illegible]
[illegible] porta dicuntur vtrinque,
[illegible] quartu dum currit partibus [illegible]
[illegible] ceſſus [illegible] orumq́, vltima reſ[illegible],
[illegible] eſtiua & brumalia ſunt,
[illegible] duodecimus certa ratione [illegible],
[illegible] Iulij [illegible] brumal[illegible],
[illegible] ſtationis nomine d[illegible],
Nam vt [illegible] fide[illegible], vt quo[illegible] tempore ſolem,
Sed dum zodiaci [illegible] pars [illegible] ma vel ima,
T[illegible] enſetur nomine tali.

De [illegible] ortu [illegible]

Quatuor [illegible] ſignis, tres ort[illegible] p[illegible],
F[illegible] oriens dum [illegible] decurrit [illegible]
[illegible] inquiris tibi qu[illegible] antè,
A[illegible] Capr[illegible] boreain,
[illegible] Libra [illegible] notatur,
Cætera [illegible] ſigna [illegible] reſignant,
[illegible] clare potes [illegible] ſidere,
[illegible] pinx[illegible],
[illegible] monſtrante [illegible] & ipſi,
[illegible] zonas [illegible] quinq́, videbis,
[illegible] frigoris atq́, caloris
[illegible] terra[illegible] partes [illegible] orbis,
Per[illegible] etiam cur noctes ſint breuiores,
[illegible] æſtiuis & contra ſint hyemales,
[illegible] facili tibi cuncta patebunt,
Hinc & plan[illegible] d[illegible] tendere ad ortum,
[illegible] ſphæra nec [illegible] vllus,
A[illegible] interualla peterrent,
[illegible] per ſigna meare feruntur,
Sed de [illegible] quæ dicta ſuperſunt,
E[illegible] ſolis & lunæ iam referemus.

De [illegible] ſolis & lunæ.

Signifer [illegible] partibus orbis,
Pars [illegible] ſolis quantum complecti,
Aut e[illegible] eſt illius meta [illegible],
[illegible] media [illegible] lunæ per orrier,
Scandit, & à [illegible], rurſum inclinatur ad auſtrum,
Hu[illegible] cum terra duabus,
Subiaceat [illegible] atq́, infra [illegible] feratur,
Et ſit [illegible] trigeſima [illegible],
O[illegible] ſolis ſplend[illegible],
S[illegible] exter[illegible]
A[illegible] per partes ex[illegible] exteriores,
Te[illegible] qu[illegible] eſt [illegible] conſtat,
Non [illegible] vobis,
[illegible] defectus in ordine ſtat.
[illegible],
H[illegible] per [illegible] ſemper
F[illegible] ratione,
[illegible],
[illegible] ad [illegible],
Partibus [illegible] ſolis,
[illegible],
Fl[illegible] quo[illegible] per eaſdem,
A[illegible],
L[illegible] per vmbras,
At ſuper aut [illegible] tecto vel [illegible],
A[illegible] ſuper [illegible],
Lumin[illegible] ipſa:
Non igitur ſemper priuat[illegible],
H[illegible] dicitur [illegible],
Aſtrolog[illegible] que [illegible] defectus, [illegible].

Quantum [illegible] die elonge-
tur [illegible]

At ſi forte [illegible],
Partibus [illegible] cedens,

[illegible] moretur,
[illegible] ætatem fuerit quæcunq́, requires,
Mult[illegible] qu[illegible] numerumq́, ter ipſum,
Et [illegible] tot [illegible] partibus [illegible]
[illegible] parte,
A[illegible] ipſe dies ſit,
N[illegible] parte [illegible] quam [illegible] iſtas,
[illegible] diebus,
[illegible] quo luna [illegible] eodem,
No[illegible] tot partibus addes,
Sol quot [illegible] compleat ipſe,
Illud iter quo deg[illegible] & in [illegible] corde capaci,
Inde dabis partes ſigna triginta quibuſque,
Ordine cui debent in eodem [illegible],
Si non ad numerum po[illegible] procedere tantum,
Vel ſi complet[illegible] ſuper eſt quod [illegible] ordine ſonu,
Quod ſolet fieri in prima quod ſæpe ſecunda,
Phœbe cum ſol[illegible] eodem,
Sæpè dies nona v[illegible],
Hoc habet & ſigno quod ſol [illegible] in illo,
Philoſophiq́, dies [illegible] interlunia dicunt,
Qu[illegible] inter deſi[illegible],
Hactenus iſta quidem [illegible] argumenta diurnæ.
Quæ tibi contulimus, ſed ad annua iam properemus.

De anni[illegible] à principi[illegible] mundi.

Principio mundi ſunt millia quinque trecenti,
Et ſexaginta cum quatuor inſuper anni,
Præcedente tamen [illegible] concurrentibus vno,
Virginis ad part[illegible] vir[illegible] ſalutem,
Humani generis [illegible] Deiq́,.
Virgo beata preces [illegible] fundere nato,
Spiritus adueniat [illegible] qui vult vbi ſpirat,
Qui patre procedit, quem mittit filius eius,
Vt me per pel[illegible] labentem dirigat altum,
Et ma[illegible] ad litus vela reducat.
Excepto, quæro, [illegible] & ad oſtia pulſo,
Cuius auxilio ſimul & munimine fretus,
Ætatem [illegible] tales eſſe probare
Ex diuinorum ſcriptis videre librorum,
Philoſophi [illegible] ab origine mundi,
Annorum ſpatium memorabile tempus ad vſque,
Quo ſaluatoris fuit incarnatio facta,
Millia quinq́, ſuper veterum quod pagina prodit,
Sed nec quingentos ſuper illa fuiſſe fatemur,
Quod plus aut minus eſt, [illegible] traditione.
Maximus ille [illegible] qui ſemper vertitur annus
Cardine quingentis ſimul & triginta duobus,
Fertur cyclorum con[illegible] vero [illegible],
Quod lunæ & ſolis [illegible] concordat in ipſis,
Expletus tan[illegible] nec plenè conuenit antè,
Inde dies [illegible] hora, lunæq́, [illegible],
O[illegible] ſimul [illegible] prima recurre,
Si d[illegible] ipſum,
Vere [illegible] millia quinque,
A[illegible] trecentorum [illegible] viceſimum,
A[illegible] quartus, & qua[illegible] annus
[illegible] ſecundo,
H[illegible] anno Chriſtus [illegible] eſt de virgine natus,
H[illegible] certum quod [illegible] quinq́, trecentis,
Et [illegible] ſunt quatuor inſuper anni,
Præ[illegible] concurre[illegible] annus,
V[illegible] eundem,
Nam [illegible] quod pagina dicit,
Et ſuperad[illegible] annos [illegible],
Atq́, Euangel[illegible] numero ac ratione repugnant,
Ergo per [illegible] qui [illegible] ordine magnum,
Cyclus, [illegible] quæ tempore Chriſti,
[illegible] inueniamus,
Vt non turbetur do[illegible] ſequentibus annis.

De cyclis.

Cycli tres noſtro ſcribendi carmine perſtant,
Anterior quibus eſt, recolunt quem ſemper Hebræi,
Cuius principium prima eſt lunatio mundi,

A[illegible] p[illegible]ctarum fuit in Septembre ſecundus,
Hic quoq; mutatur per menſes & variatur.
Tert[illegible] eſt dictus ſolarium nomine ſ[illegible]u,
[illegible] quoque principium Martis ſtatuere kalenda,
Quart[illegible] narrat ſeri[illegible] [illegible] vt [illegible]
Hinc [illegible] eſt [illegible] cum prima eſt luna kalendis,
[illegible]
[illegible] tranſit annus ſub tempore Chriſti,
[illegible] numerum ſumma [illegible] cape,
[illegible] noui[illegible] q; dec[illegible] diuide ſ[illegible],
[illegible] fuit [illegible] ptimus ann[illegible],
[illegible] cyclus manet [illegible] mendus
[illegible] epactas [illegible] Chriſti tempore currunt,
[illegible] es a[illegible] nam[illegible] pte[illegible] ſuperat[illegible],
[illegible] numerum diſtendere debes,
[illegible] ſimul [illegible] ſeptem,
Hos per triginta partiri [illegible] omnes.
At [illegible] ſeptem [illegible] ſcribere oportet
Epactas quæ currebant ſub tempore Chriſti,
Ad [illegible] eſt [illegible] eur,
Ma[illegible] numerum [illegible] ſuperius ſcriptus habetur.
[illegible] ſolerter per viginti & ſimul octo,
[illegible] primum [illegible] currunt hunc annum,
Se[illegible] & ſummam [illegible] numeretur in iſta,
[illegible] tum decim [illegible] proferet annum,
[illegible] concurrente[illegible] [illegible] ipſius anni.
[illegible] numerus [illegible] portio quarta,
Addita diuiditur per ſeptem, & quinq; ſuperſunt,
Sed tamen hic animo [illegible] contemplare ſagaci,
[illegible] tempus [illegible] vince rebellam,
[illegible] concurrentibus annis,
V[illegible] in iſto quo [illegible] biſſextus habetur,
Septima concurrens eſt Martis incepta kalendis,
At [illegible] fert annus quota tunc indictio tranſit,
N[illegible] per[illegible] verum ratione patebit.
[illegible] numerum [illegible] diuide dictum,
[illegible] anno tranſire ſub illo,
[illegible] pere Romanis gentibus orbis,
[illegible] & populis [illegible] imperitarent,
[illegible] indixere tributa,
[illegible] vt quinq; [illegible] per [illegible] cenſum
A[illegible] primo ſimul argentumq; ſecundo,
[illegible] etiam [illegible] ſequenti,
In[illegible] primum [illegible] a primo [illegible],
[illegible] numerum [illegible] ordo,
Poſt [illegible] eſt indictio prima.

Ad inueniendum [illegible] anno-
[illegible].

ANnorum Domini [illegible] cognoſcere ſummam,
Hic argumentum [illegible] recorde,
[illegible] ex ordine [illegible] nota noſcere [illegible],
[illegible] per [illegible] adde quinque,
Hi[illegible] Chriſti,
Ad[illegible],
C[illegible] notare.
[illegible] ordo,
At[illegible] prima [illegible],
[illegible] cures,
[illegible] numero annos,
[illegible] ſtu.

Ad [illegible]
[illegible].

[illegible] omnes,
Per [illegible] diuide [illegible],
[illegible],
[illegible],
[illegible] abundat,
[illegible],
[illegible],
[illegible] anno,
[illegible] ſequetur,
[illegible]
[illegible] prima,
[illegible],

Ergo ſi primi [illegible] cognoſcere [illegible],
Nunc quotus eſt annus qui noſtro tempore tranſit,
Annorum Domini numerum [illegible] tempore [illegible] une,
[illegible] ſummam,
Sed tamen [illegible] ſuperaddere cures,
[illegible] tranſit [illegible] Chriſti
[illegible] annus [illegible] aperte,
[illegible] annus,
[illegible] noſcere [illegible],
Quod [illegible] ſub eodem [illegible] peptu,
Cura per vndenum numerum diſtendere debet,
Et quot [illegible] triginta reddes,
Pro[illegible] & epact[illegible] quod [illegible] abundat,
At ſi triginta numerus tibi manſerit [illegible],
Hic [illegible] epactæ præſentis habebitur anni,
Vltimus aſt [illegible] ratione tenetur,
Huic alia epactas con[illegible] regula nullus,
Pro ſaltu [illegible] tamen huic ſubiungitur vnus.
Aſt aliter cyclus ſolaris [illegible],
Prædictum numerum quod ſupra ſcriptus habetur,
Diuide ſolerter per viginti & ſimul octo,
Et primum tredecim numero ſuperaddere cures,
Tempore quod Chriſti [illegible] currebat hic annus,
Quodq; augmentatur eſt annus in ordine totus,
Vltimus eſt annus ſi quem diuiſio claudit.

De Concurrentibus.

Si concurrentes Domini vis noſſe per annos,
Ex toto numero deponere conuenit vnum,
Qui de ſeptena [illegible] ſuperabat,
Concurrens etenim ſub Chriſto ſeptima cœpit,
Hinc etiam poſt hanc fuit anno prima ſequenti,
Ex qua principium numeri nos ſumimus huius,
Illo depoſito [illegible] ſcandimus vltra,
Hic eidem numero ſimul eius portio quarta
Addita, diuiditur per ſeptem, & more frequenti,
Quod ſupereſt illis pro concurrente tenetur,
Si nihil hic ſuperat, tum ſeptima iure notatur.

Ad inueniendum annum biſ-
ſextilem.

VTrum biſſextus ſit quartus ve annus ab illo,
Non [illegible] hoc cognoſcere ſemper:
Diuide quot fuerint [illegible] per quatuor annos
Eſt à b[illegible] totum, quot ſint ſuperſunt,
Si nihil [illegible] ſuperat anno [illegible] biſſextus in illo.

Quod vndecim epactæ in mortis tempore
Chriſti concurrerunt.

SEd nunc errorem reprimant documenta priorem,
Atq; ex ſacrorum [illegible] Euangeliorum,
Sic [illegible] ratio, quod non mutiletur,
Tempus & annorum Chriſti [illegible] duorum,
Et ſimul vndecimas epactas tempore mortis
Currere [illegible] probemus.
[illegible], & verum eſt Luca narrante relatum,
Quod baptizatus Chriſtus diceſſit ab amne,
Incipiens erat annorum triginta patenter,
Nam q; [illegible] tredecim de [illegible],
Hinc poſt baptiſmum [illegible] ſancta peregit,
Ac [illegible] anno [illegible] in illo.
Hinc alio ſacrata dies [illegible] in anno,
Qua baptizatum vox patris [illegible].
Nuptiæ [illegible] ſunt in Cana Galilea,
Diſcipuliq; [illegible] coram [illegible],
Signorum [illegible] ſtam,
Hic Euangeliſta [illegible] Ioannes,
Primum & [illegible] Chriſti miracula facta,
Ac poſt multa [illegible] ſecundo
Scilicet hoc alio quod [illegible] in anno,
Inde refert iterum memoranda in ſecula natum,
Atq; [illegible] producit membra ſepulchro,
Et [illegible] Chriſto [illegible] verentem,
[illegible] aſſerit quæ [illegible],
In[illegible] pedes Chriſtum vt [illegible] diſcipulorum,
Al[illegible] quæ [illegible] inſtat,
Captiuo [illegible] poena [illegible],

In quarta caput, decima crucifixum illa,
Qua quintadecima medio deſcendit ab axe,
Atq; die Chriſti crucifixo ſancta notatur,
Angelus hic Chriſtum venturum nunciat ipſum,
De ſolio patris ad matris virginis aluum,
Sumere mortalem pro mundi crimine formam,
Hac quoq; depoſuit formam cruce ſolutam,
Tertia ſancta dies ſurgentem morte reuixit,
Atq; &. mortalem vita ſurgendo reduxit,
Atq; dies ſimilis mortalem matre refudit,
Et veluti epacta decima & ſeptena recurrit,
Qua Chriſtus natus deſcendit virginis aluum,
Sic hac luna die decima & ſeptena refulſit,
Fulſit & Aprilis viceſimaprima kalendis,
Hinc igitur clarè poteris per acta videre,
Ille quod vndecimas epactas portitat annis,
Hunc annis vitam Chriſti triginta duobus,
Menſibus atq; tribus, rectè conſtare fatemur.

De Paſchæ termino.

T*Erminus eſt Paſchæ vernali tempore luna,*
Quarta ſimul decima, qua primo menſe refulget.
Qua Dominus Paſcha fieri præcepit Hebræis,
Hinc igitur memores celebrant hoc tempore Paſcha,
Atq; die incipiunt annorum feſta ſequentum.
Et quartamdecimam nos expectamus eandem,
Noſtram & differimus pro religione ſub ipſum
Paſcha diem Domini, quo ſumpſit nomen habetq;,
Quaque ſalus cunctis facta eſt reſurrectio Chriſti,
Inferis a'ijs ad corda reductis in alta,
Has non facta modò, ſed quæ ſunt ſine futura,
Temporis hac feriæ prima atq; octaua recurrit,
Prima quod hac legimus lucem luxiſſe creatam,
Orta eſt, quoniam poſt ſeptem prouenit ipſa,
Ipſa die quoniam primum præceſſit eadem:
In noſtro capite ſurrectio, ſexq; peractis,
Aetatum tribuit, vitaq; laboribus binis,
Septenaq; animarum dignè luce quietis.
Noſtra ſumus qui membra eius reſurrectio digna,
Octaua ætate ſeclorum ſit peragenda,
Cum vocem capitis fuerit qui mortuus omnis,
Audiet & tumulis ſuperacta a morte reſurget,
Ergo duodecimus tum terminus ipſe kalendis,
Aprilis, quartodecimus ſit in vſque kalendas
Maij, quis non inferius nec longius ipſe,
Eſſe poteſt, quacunque die ſit terminus horum
Paſcha die Domini celebratur ritè ſequenti,
Hac quintadecima nunquam minor eſſe valebit.
Phœbe nec maior quam ſit viceſimaprima.

Vnde procedat terminus Paſchæ.

S*Ed ſi noſſe diem cupis, in quo terminus iſte*
Procedat, verſus illos vigilanter habeto,
Quorum primus adeſt a nonis cœptus Aprilis,
Quod primum nonis Phœbe plena refulſit,
Principijs horum ſignatur terminus ille,
Illorum fines demonſtrant redigulares,
Hos igitur iungas cum concurrentibus anni,
Et feriam noſces, veluti tibi ſcripſimus ante,
Qua tibi clareſcat quem quæris terminus ille,
At ſi deſiderat inueniri quis verſus habetur,
Sicut te primum docui cognoſcere cyclum,
Quis curat verſus Domini cognoſce per annos,
Hunc aliter verſum quoque te reperire docebo,
Qui propter tritum tibi taliter inuenitur,
In primo articulo ſit pollicis ille ſimiſter
Diſpoſitus, tum deinde alios numerabis & omnes,
Perq; manus ſummos digitos tranſibis ad ipſum
Pollicis vſque locum, quo principium inſtituiſti
Et quicunque dies occurrit rurſus eodem,
Terminus inſtabit, per & hunc cognoſce futurum,
Perq; alios, alios pariter diſcerne ſupremos,
Perq; locos tantum quis terminus ipſe recurrit,
Circuitus ſuperadiecto qui in tertia & vno,
Si cupis illorum cognoſcere redigulares;
In prima feria in primam ponito mundi,
Atque dies ab ea cunctos numerabis ad ipſum:
Vſque locum feriarum, quo tibi terminus inſtat,
Atque quota feria reperitur terminus ille,
Tot ſibi ſubiungas, quot quæris redigulares.
Hinc alios per Paſchalem reperire valebis,
A prima mundi Paſchalis terminus ipſe,
Aſpectu memoris, quot diſtet cerne diebus,
A nobis decimus Februi numerare kalendis,
Expediet totidem quorum ſub fine patenti,
Terminus occurrit quem Septuageſima monſtrat,
Hoc ſemper decimam Phœben in fine notabis,
Hac Februi menſis erit & cludetur in ipſo,
Aſt Februi nonis itidem numerare ſecundis,
Expedit, atque adde quem quadrageſima quærit,
Terminus, hic lunam debes numerare ſecundam.
Hac Martij menſis erit, & cludetur in ipſo,
Si biſſextilis fuerit, ſi terminus anno,
Vltra biſſextum ſub nonis incipietur,
Terminus eſt alius quem ſancta rogatio quærit,
A Maij decimis præſcripto iure kalendis
Quæritur, hunc etiam monſtrat viceſima luna,
Hic Maij menſis erit & concludetur in ipſo.
At Penthecoſtes ſi fortè requiritur ipſe,
A Maij nonis reperitur ritè ſecundis,
Hunc etiam luna deſignat tempore quarta,
Hac Iulij menſis erit & cludetur in ipſo.
Sed feria quacunque tibi prouenerit ipſe,
Terminus in lucem Domini differto ſequentem,
A quo nomen habet, à quo ſurrectio facta eſt.

De controuerſia ogdoadis, & de embolismo.

A*T quoniam primis ſit controuerſia cycli,*
Quæ tamen tribus eſt annis, & ſæpè quibuſdam,
Contra epactarum ſeriem ſit, luna kalendis,
Endiboliſmalis & eam lunatio prodit,
In quibus eſt nonis idibus & quibus atque kalendis
Fiat, in extremo reſeremus carmine apertè,
Hanc tenet octauus, vndenus & vltimus annus,
Ogdoas octauus eſt, è Græco nomine factum,
Hoc anno epacta decima & ſeptena recurrit,
Incipitur nonis tum Martij luna ſecundis.
Endiboliſmalis poſt hac trigeſima nonis,
Deſinit Aprilis non eius ritè ſecundas,
Inde ſed Aprilis eius lunatio nonis
Incipit, & Maij nona viceſima quintis,
Deſinit in nonis, in cunis luna kalendis.
Epactas eſſe circa viceſimaſeptima conſtat,
Incipit in quartis Maij lunatio nonis,
Deſinit in quartis Iunij trigeſima noni,
Aſt ternis luna Iunij primordia ſumit,
Deſinit in Iulij viceſimanona kalendis,
Aſt epactarum numero trigeſima conſtat,
Et tenet inde ſuum per cunctos regula curſum
Inde ſub vndecimo viceſima permanet anno,
Epacta & Iani nonis primordia ternis,
Endiboliſmalis anni lunatio ſumit:
Cluditur & Februi trigeſima quippe kalendis,
Incipitur quartis eius lunatio nonis,
Eius Martij ſextis nonis viceſimanona,
Anno biſſexti tamen hic trigeſima conſtat,
Hic circa epactas Martij ſit luna kalendis,
Inde tenet ſolitum per cunctos regula curſum,
Vltimus octauus decimus hinc continet annus,
Epactas Martij, & nonis lunatio ternis,
Endiboliſmalis hoc anno exordia ſumit,
Deſinit Aprilis nonis trigeſima ternis,
Luna ſed Aprilis nonis incœpta ſecundis,
Incœptis nonis Maij viceſimanona
Clauditur, aſt eius viceſimanona kalendis,
Ex epactarum numero ſit luna patenter,
Incipitur quintis Maij lunatio nonis,
Deſinit & Iunij trigeſima luna kalendis,
Auguſti & quartis nonis primordia ſumit,
Hoc quoq; menſe facit finem viceſimanona.

Contra epactarum feriem trigeſima tùm ſit,
Cluditur hic ſaltus fieri, ratione probatur,
Lunariq́; dies vnus ſubducitur anno,
Inde ſed internis Auguſto incœpta kalendis,
Contra epactarum ſeriem numeratur in ipſis,
Inde refert curſum per cunctos inuiolatum.
Hinc Manfredus auet, iubet & requieſcere Plato,
Sed iam virgo pia dignetur ſancta Maria,
Nequitiæ mores vitaq́; leuare labores,
Hinc fratres ſocij dignas impartite grates.
In feſto die cantemus digna Maria,
Laudem dicamus illi doxamq́; feramus:
Acceſsi portum, quò mihi curſus erat.

Dixi.

APPENDIX CVIUSDAM.

SVnt anni ab origine mundi, ſicut in Oroſio legitur, vſque ad natiuitatem Chriſti quinque millia centum nonagintanouem. Ab orbe condito vſque ad Vrbem conditam, anni ſunt quatuor millia quatuor centum quadragintaſeptem. Ab vrbe condita vſque ad natiuitatem Chriſti, anni ſunt ſeptingenti quinquaginta duo: ſicque fiunt anni quinque millia centum nonagintanouem. Exinde anni Domini ſupputantur.

De vrbe Roma.

ROma, vrbs in Italia, totius quondam orbis domina, à conditoris ſui Romuli nomine ſic vocata: quam propter eximiam virtutem plerique ſcriptorum, quaſi ſola eſſet, appellare vrbem malebant. Quæ quidem, vt Oroſius in chronica ſua commemorat, poſt annos quatuor millia quadringentos quadragintaſeptem, id eſt, ſeptingenteſimo quinquageſimoſecundo ante incarnationem Domini anno, condita eſt.

NObilibus quondam fueras conſtructa patronis,
Subdita nunc ſeruis, heu male Roma ruis.
Deſeruêre tui tanto te tempore reges,
Ceſsit & ad Græcos nomen honosq́; tuus.
Conſtantinopolis florens, noua Roma vocatur,
Moribus & muris Roma vetuſta cadis.
Tranſit & imperium, manſitq́; ſuperbia tecum,
Cultus auaritiæ te nimium ſuperat.
Vulgus ab extremis diſtractum partibus orbis,
Seruorum ſerui, nunc tibi ſunt Domini.
In te nobilium rectorum nemo remanſit,
Ingenuiq́; tui, rura Pelaſga colunt.
Truncaſti viuos crudeli funere ſanctos,
Vendere nunc horum mortua membra doles.
Nam niſi te meritum Petri Pauliq́; foueret,
Tempore iam longo Roma miſella fores.

De Treuerenſium vrbe.

Nini Semiramis quæ tanto coniuge fœlix,
Plurima poſſedit, ſed plura prioribus addit.
Non contenta ſuis, nec totis finibus orbis.
Expulit à patrio priuignum Trebeta regno.
Profugus inſignem noſtram qui condidit vrbem,
Treuerim huic nomen dans, ob factoris amorem.
Quæ caput Europæ cognoſcitur antiquitate.
Filius huius hero. patris hac epigrammata pono.
Cuius ad inferias hic cum Ioue Mars tenet aras,
Sydere concordi pax eſt non diſſocianti.

FINIS.

EIVSDEM MANFREDI EMBOLISMORVM RATIO.

IN primo anno igitur emboliſmi, hoc eſt in ogdoade tertia, ſunt epactæ vigintiduo, & ideò eſt luna in kalendis Septembris & Octobris viginti ſeptem, in kalendis Nouembris, & Decembris vigintinouem, ipſa autem luna quæ vigeſima nona eſt in kalendis Decembris, & extinguuntur illic. Ipſa autem luna quæ quarto nonarum Decembris incipit primo, & terminatur in kalendis Ianuarijs, trigeſimus emboliſmus eſt. Quæ autem in kalendis Ianuarij eſt, prima luna ipſius eſt, quam & ipſa in triginta terminare debet.

In ſecundo anno emboliſmi, hoc eſt in ogdoade, ſeptem ſunt epactæ, vigeſimaquinta luna in kalendis Septembris, trigeſima eſt, & extinguuntur illic, luna ipſius eſt. Illa autem luna quæ mutatur primo, quarto nonarum Septembris, & finitur trigeſima, in kalendis Octobris emboliſmus eſt. Et illa quæ incipit primò, ſexto nonarum Octobris, & finitur trigeſimonono, in tertio kalendarum Nouembris luna Octobris eſt: in kalendis Nouembris & Decembris, ſit luna ſecunda. In kalendis Ianuarij quarta, ſicut ordo eſt.

In tertio anno emboliſmi, hoc eſt in ogdoade vltima, ſunt epactæ decemſeptem, Luna verò in kalendis Septembris & Octobris vigeſimaſecunda: in kalendis Nouembris & Decembris vigintiquatuor. In kalendis Ianuarij vigeſimaſexta: in kalendis Martij viginti ſex, in kalendis Aprilis & Maij viginti ſeptem: in kalendis Iunij & Iulij, viginti nouem: in kalendis Auguſti, & in kalendis Septembris tertia. Cur facis vnam ætatē lunæ in kalendis Aprilis & Maij? quia nuſquam ſic in calculo reperitur. Ideò quippe quia luna quæ ſecundo nonarum Martij incipit primò, & vigeſimaſexta eſt in kalendis Aprilis, in quarto nonarum Aprilis vigeſimaoctaua, in ſecundo nonarum Aprilis, trigeſimus emboliſmus eſt, & extinguitur: & illa quæ initiatur, primò in nono Aprilis ipſa eſt Paſchalis, & euenit decimaquarta in decimoquarto kalendas Maij, & terminatur vigeſimanona in quinto nonarum Maij, luna verò quæ eſt prima in quarto nonarū Maij, & finitur trigeſima in quarto nonarum Iulij, luna Maij eſt. Luna enim quæ initiatur in quarto nonarum Iunij, finiturque vigeſima nono kalendarum Iulij, luna Iunij eſt. Luna quæ incipit primò, ſexto nonarum Iulij, terminaturque trigeſima, ſecundo kalend. Auguſti luna Iulij eſt, poſtea autem fit luna ratio kalendarū Auguſti primo, in kalendis Septembris à quarto, ſicut ordo eſt. Nam ſi non fuiſſet vnam ætatem lunæ in April. kal. & Maij. eueniſſet tibi illud in termino Paſchali, quod eſt decimoquinto kal. Maij, non decimoquarto, ſed quindecimo & fuiſſet error in Paſcha ſiue in ætatib⁹ lunæ.

In primo igitur anno emboliſmi, hoc eſt in hendecade, ſunt epactæ viginti, & idcirco eſt luna in kalendis Septembris & Octobris, vigeſimaquinta: in kalendis Nouembris & Decembris vigeſimaſeptima: in kalendis Ianuarijs vigeſimanona: in quarto nonarum trigeſima, quæ eſt Ianuarij: illa autem ſecunda luna, quæ quarto nonarum Ianuarij incipit primò, & extinguitur trigeſimo kalendarum Februarij, emboliſmus eſt: illa verò luna, quæ quarto nonarū Februarij incipit primo, & finitur ſexto nonarum Martij, vigeſimanona luna Februarij eſt. Et ſi biſſextus fuerit ipſo anno, tunc ipſa luna Februarij trigeſima computatur, ſicut & in alijs biſſextilib⁹ annis. Porrò luna quæ quinto nonarum ipſius menſis incipit primo, & finitur trigeſima in kalendis Aprilis, luna Martij eſt: illa autem luna quæ quarto nonarum Aprilis incipit primo, & finitur vigeſimanona, ſecundo kalendis Maij, luna Aprilis eſt. Quæ autem in kalendis euenit, prima luna ipſius eſt. Cæteri verò ordinem ſuum ſequuntur. In ipſo autem emboliſmo, anno ſecundo in hendecade ſunt epactæ vigintitres, luna verò in kalendis Septembris & Octobris vigeſimaoctaua, in kalendis Nouembris & Decembris trigeſima.

illa

illa autem luna quæ in kalendis Nouembris trigeſima terminatur, luna ipſius eſt, & illa quæ quarto nonarum Nouembris incipit primo, & in kalendis Decembris trigeſima terminatur, emboliſmus eſt. Quæ verò prima quarto nonarum Decembris, in kalendis Ianuarij fit luna ſecunda, in kalendis Februarii tertia: cæteræ deinceps ordinem ſuum ſequuntur. In ipſo autem tertio emboliſmico anno, hoc eſt in hẽdecade, ſunt epactæ vigintiſex. Nullatenus tamen emboliſmu per ipſas epactas reperies, niſi ad epactas anni communis ſuperioris reuertaris. Nam in anno præterito communi, fuerunt epactæ quindecim. Ideo autem luna in kalendis Auguſti eſt vigeſimanona, ibique terminatur, quia luna ipſius eſt: illa verò quæ quarto nonarũ Auguſti inchoatur primo, finiturque trigeſimaſecunda kalendarum Septembris, emboliſmus eſt: in kalendis Septembris & Octobris per epactas vigintiſex fit luna prima, cæteræ vero ordinem ſubſequuntur. Sunt namque epactæ in vltimo emboliſmo hendecadis octodecim: in kalendis Septembris & Octobris luna vigeſima tertia: in kalendis Decembris & Nouembris, vigeſimaquinta: in kalendis Ianuarij, vigeſimaſeptima: in kalendis Februarij, vigeſimaoctaua: in kalendis Martij vigeſimaſeptima: in kalendis Aprilis & Maij, vigeſimaoctaua: in kalendis Iunij trigeſima: in kalendis Iulij prima: in kalendis Auguſti tertia: propter ſaltum lunæ: in kalendis Septembris quinta. Ideò autem facimus vnam ætatem lunæ in kalendis Aprilis & Maij, quia luna quæ tertio nonarum Martij incipit primò, & in kalendis Aprilis eſt vigeſimaoctaua: in quarto nonarum Aprilis, vigeſimanona: in tertio nonarum trigeſimus emboliſmus eſt. Illa enim luna quæ ſecundo nonarum Aprilis initiatur primò, & extenditur vſque in ſextum nonarum Maij, vigeſimanona luna Aprilis eſt, Paſchalis etenim eſt, & euenit decimaquarta in quindecimum kalendarum Maij: & niſi ita feciſſet, eueniſſet ter in termino Paſchali luna decimaquinta: & fuiſſet error in Paſcha, & in ætatibus lunæ. Luna verò quæ inchoatur in quinto nonarum Maij, & finitur trigeſima in kalendis Iunij, luna Maij eſt. Iunij quoque luna, tertio nonarum ipſius initium ſumit, finiturque ſecundo kalendarum Iulij vigeſimanona. Quæ ergo tertio kalendarum Iulij eſt prima, & extinguitur vigeſimanona, luna Iulij eſt. Et quamuis tertio kalendarum Auguſti trigeſima terminari debuiſſet: vnum diem amittit propter ſaltum rationum, & computatur luna Auguſti tertia, in kalendis ipſius, cùm hanc ratione argumenti ſecundam ex ſtere doceat, quæ etiam vigeſimanona ſexto kalendarum Septembris finitur. Et cæteræ ordinem ſuum ſequuntur, Martius quinto, Aprilis primo, Maius tertio, Iunius ſexto, Iulius primo, Auguſtus quarto, September ſeptimo, October ſecundo, Nouember quinto, December ſeptimo, Ianuarius tertio, Februarius ſeptimo, September quinto, October quinto, Nouember ſeptimo, December ſexto, Ianuarius nono, Februarius decimo, Martius nono, Aprilis decimo, Maius vndecimo, Iunius duodecimo, Iulius decimotertio, Auguſtus decimoquarto. Vigeſimo ſexto, decimoquinto, trigeſimoquarto, vigeſimotertio, duodecimo, trigeſimoprimo, vigeſimo, trigeſimoquinto, quarto, vigeſimooctauo, decimoſeptimo, trigeſimoſexto, trigeſimoquinto, trigeſimoquarto, trigeſimotertio, trigeſimoſecundo, trigeſimoprimo, trigeſimo, decimoquinto, quarto, trigeſimooctauo. Ad terminum ſeptuageſimæ, à ſeptimo idus Ianuarij numera: ad terminum quadrageſimæ à quinto kalendarum Februarij, numera: ad terminum Paſchæ, à quinto idus Martis, numera: ad terminum Rogationum, à decimoſeptimo kalendarum Maij, numera: ad terminum Pentecoſtes, à tertio kalendarum Maij, numera.

PRIMI TOMI FINIS.